Biblia Ya Moke

Botali ya likoló

Oyo ezali boponi ya malamu ya makomi ya kala ya Giliki oyo elingami mpo na kokanga malamu mateya ya Yesu mpe makomi oyo Ye ateyaki, atalisaki, mpe akokisaki. Mokano na biso ezali kopesa yo eloko oyo ekokani mingi na makomi ya ebandeli ya Giliki ndenge ezali mpenza, kasi na lolenge ya sika oyo ekoki kotangama malamu.

Libosololi ya Mokumba

Bobongoli oyo esalemaki longwa na mikanda ya kala ya Ligreki Septuagint mpe Byzantine na nzela ya ba modèles ya minene ya maloba. Mpo na yango ezali na makambo mingi ya mimeseno mpe grammaire ya monoko ya ebandeli, kasi ekoki mpe kozala na mabunga. Soki eloko moko emonani lokola ya kokamwa, tala mikanda ya kala ya Ligreki. Soki ozwi libunga, tinda yango na email jesusislord@joshuabible.com.

Ndingisa

Ozali na ndingisa ya kobimisa mpe kokabola libongoli oyo na eteni to mobimba. Ozali na ndingisa te ya kobongola to koteka yango. Soki omoni libunga, tinda email na jesusislord@joshuabible.com mpo tókoka kobongisa yango mpe kopesa yo édition ya sika.

Nsango Malamu ya Matai

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28

Nsango Malamu ya Marko

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Nsango Malamu ya Yoane

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Monkandá ya Yoane

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5

Ebandeli

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50

Kobima

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

Motángo

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

Mibeko ya Bobele

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

Jozue

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Nsango Malamu ya Matai

1

Buku ya kobotama ya Yesu Kristo, mwana ya Davidi, mwana ya Abrahama. Abrahama abotaki Isaka, mpe Isaka abotaki Jakobo, mpe Jakobo abotaki Yuda na bandeko na ye, Yuda abotaki Peresi na Zera na Tamari, mpe Peresi abotaki Esrom, mpe Esrom abotaki Aramu, mpe Aramu abotaki Aminadabi, mpe Aminadabi abotaki Naason, mpe Naason abotaki Salimoni, mpe Salimoni abotaki Boazi na Rahabu, mpe Boazi abotaki Obedi na Rute, mpe Obedi abotaki Jesé, mpe Jesé abotaki Davidi mokonzi. Davidi nzokande mokonzi abotaki Salomo na mwasi ya Uria, mpe Salomo abotaki Roboamu, mpe Roboamu abotaki Abia, mpe Abia abotaki Asa, mpe Asa abotaki Yozafati, mpe Yozafati abotaki Yoramu, mpe Yoramu abotaki Ozia, mpe Ozia abotaki Yotamu, mpe Yotamu abotaki Akazi, mpe Akazi abotaki Ezekia, mpe Ezekia abotaki Manase, mpe Manase abotaki Amoni, mpe

Amoni abotaki Yozia, mpe Yozia abotaki Yekonia na bandeko na ye na ntango ya bowumbu ya Babiloni. Nsima ya kokende na bowumbu na Babiloni, Yekonia abotaki Salatiela, mpe Salatiela abotaki Zorobabele, mpe Zorobabele abotaki Abiudi, mpe Abiudi abotaki Eliakimi, mpe Eliakimi abotaki Azori, mpe Azori abotaki Sadoki, mpe Sadoki abotaki Akimi, mpe Akimi abotaki Eliudi, mpe Eliudi abotaki Eleazari, mpe Eleazari abotaki Matani, mpe Matani abotaki Yakobo, mpe Yakobo abotaki Yosefu mobali ya Maria, oyo kati na ye abotamaki Yesu oyo babengaka Kristo. Ba-génération nyonso yango wana banda Abraham tii David ezali ba-génération zomi na minei, mpe banda David tii déportation ya Babylone ezali ba-génération zomi na minei, mpe banda déportation ya Babylone tii Christo ezali ba-génération zomi na minei. Mbotama ya Yesu Kristo ezalaki boye. Pamba mama na ye Maria azalaki kobala na Jozefi, liboso bango bakutana, bamonaki ye azali na zemi wuta na Molimo Mosantu. Joseph, mobali na ye, azalaki sembo mpe alingaki te kokitisa ye polele, alingaki kokabola ye na nkuku. Kasi ntango azalaki kokanisa makambo yango, talá, anjelu ya Nkolo abimelaki ye na ndoto mpe alobaki: Yosefu, mwana ya Davidi, kobanga te kozwa Mariya mwasi na yo, pamba te oyo abotami kati na ye autá na Molimo Mosantu. Akobota mwana mobali, mpe okobenga nkombo na ye Yesu, pamba te ye moko akobikisa bato na ye na masumu na bango. Kasi oyo nyonso esalemaki mpo ete ekokisama oyo elobamaki na Nkolo na nzela ya mosakoli oyo alobaki: Talá, mwasi oyo ayebi nzoto ya mobali te akozala na zemi mpe akobota mwana mobali, mpe bakobenga nkombo na ye Emanueli, oyo ezali kolimbola elongo na biso Nzambe. Jozefi

alamuki na pongi, asalaki lokola ntoma ya Nkolo atindaki ye mpe azwaki mwasi na ye, mpe ayebaki ye te tii abotaki mwana na ye ya liboso ya mobali, mpe abengaki nkombo na ye Yesu.

2

Yezu abotamaki na Beteleemi ya Yuda na mikolo ya Erode mokonzi, talá bato ya soloka oyo bawutaki na este bayaki na Yerusaleme koloba: Wapi azali oyo abotami mokonzi ya Bayuda? Tomonaki pamba monzɔtɔ na ye na ɛsti, mpe toyaki kogumbamela ye. Nsima ya koyoka, Herode mokonzi amonaki mitungisi mpe Yerusalemi mobimba elongo na ye, mpe nsima ya kosangisa banganga-nzambe minene nyonso mpe bakomi ya bato, azalaki kotuna epai na bango esika nini Klisto abotamaka. Bango balobaki na ye: Na Beteleeme ya Yuda; mpo ete ekomama boye na nzela ya mosakoli: Mpe yo Beteleeme, mabele ya Yuda, na ndenge moko te ozali moke kati na bakambi ya Yuda; mpo ete wuta na yo akobima mokambi, oyo akoleisa bato na ngai Isalaele. Bongo Erode abengaki na nkuku banganga-nzambe, ayebisaki epai na bango ntango ya monzoto oyo emonanaki, mpe atindaki bango na Beteleeme alobi: Bokende boluka malamu na tina ya mwana, mpe ntango bokomona ye, boyebisa ngai, mpo ngai mpe nakoya nakogumbamela ye. Bango ntango bayokaki mokonzi, bakendaki; mpe tala, monzoto oyo bamonaki na esti etambolaki liboso na bango, tii ekómaki etelémaki likoló esika oyo mwana azalaki; mpe ntango bamonaki monzoto, basepelaki na esengo monene mpenza, mpe ntango bakómaki

na ndako, bamonaki mwana elongo na Maria mama na ye, mpe bakweyaki, bagumbamelaki ye, mpe bafungolaki bibombelo na bango, bamemaki ye makabo, wolo mpe ansa mpe mire; mpe ntango bakebisami na ndoto ete bazonga te epai ya Herode, na nzela mosusu bazongaki na mboka na bango. Ntango bakabwaki bango, tala ntoma ya Nkolo amonani na ndoto epai ya Jozefi koloba: lamuka, kamata mwana mpe mama na ye mpe kima na Ejipito, mpe zala kuna tii nakoloba na yo; pamba te Herode akozala koluka mwana mpo na kobebisa yango. Mpe ye atelemaki, akamati mwana mpe mama na ye na butu, mpe akendaki na Ejipito, mpe azalaki kuna tii liwa ya Herode, mpo ete ekokosamama oyo elobamaki na Nkolo na nzela ya mosakoli oyo alobaki ete: Ut'a Ejipito nabengaki mwana na ngai mobali. Bongo Herode, nsima ya komona ete bakosaki ye na nzela ya bato ya soloka, asilikaki mingi, mpe atindaki bato, babomaki bana nyonso oyo bazalaki na Beteleeme mpe na bandelo na yango nyonso banda mibu mibale mpe na nse, kolanda ntango oyo ayebisaki polele epai ya bato ya soloka. Na ntango wana etondaki oyo elobamaki na nzela ya Jeremi mosakoli koloba: Mongongo na Rama eyokamaki, kolela mpe kolela mpe kolela mingi; Rasheli azalaki kolela bana na ye, mpe alingaki te kobondisama, mpo bazali te. Ntango Herode akufaki, tala, ntoma ya Nkolo amonani na ndoto epai ya Jozefi na Ejipito, alobi: Telemela, kamata mwana mpe mama na ye mpe kende na mabele ya Isalaele; pamba te baoyo bazalaki koluka molimo ya mwana bakufi. Mpe ye alamuki, akamati mwana mpe mama na ye, mpe ayaki na mabele ya Isalaele. Koyoka yango ete Arkelawusi azali kokonza na Yudea na esika ya Erode tata na ye,

abangaki kokende wana; kasi sima ya kokebisama na ndoto azongaki na bituka ya Galile, mpe sima ya koya afandaki na engumba oyo babengaka Nazareti, mpo ete ekokisama oyo elobamaki na nzela ya basakoli ete akobengama Nazoreano.

3

Na mikolo wana, Yoane Mobatisi ayaki kosakola na esobe ya Yudea mpe alobaki: Bobongola mitema, mpo Bokonzi ya Likolo ekomi penepene. Oyo mpo yango azali oyo alobamaki na nzela ya mosakoli Yisaya oyo alobaki: Mongongo ya moto oyo azali koganga na esobe, bobongisa nzela ya Nkolo, bosala sembo banzela na ye. Ye moko Yoane azalaki na elamba na ye oyo esalamaki na bansuki ya shamo mpe mokaba ya poso zingazinga ya loketo na ye, mpe bilei na ye ezalaki mabanki mpe mafuta ya nzoi ya zamba. Ntango wana Yerusaleme mpe Yuda mobimba mpe etuka nyonso ya zingazinga ya Yordani ezalaki kokende epai na ye, mpe bazalaki kobatisama na Yordani na nzela na ye ntango bazalaki kotubela masumu na bango. Komona kasi mingi ya ba Bafarisai mpe ba Basadusai koya na bobatisi ya ye, alobaki na bango: Bana ya banyoka, nani alakisaki bino kokima longwa na kanda oyo ezali kokoya? Bósala yango mbuma oyo ekoki na bobongoli mitema, mpe bókanisa te koloba na kati na bino moko: Tozali na tata Abrahama. Nalobi na bino pamba Nzambe akoki kobimisa bana ya Abraham na mabanga oyo. Sikoyo nzoka ezali pene ya misisa ya banzete, yango wana nzete nyonso oyo ebotaka mbuma

malamu te ekatami mpe ebwakami na moto. Ngai solo nabatisaka bino na mai mpo na kobongola mitema, kasi oyo azali koya nsima na ngai azali makasi koleka ngai, oyo nazali na makoki te ya komema basapato na ye, ye moko akobatisa bino na Molimo Mosantu mpe na moto. Oyo azali na nzela ya kopanza mbuma na lobɔkɔ na ye mpe akopetola esika ya kobɛta mbuma na ye malamu, mpe akosangisa mbuma na ye na ebombelo, kasi matiti akotumba yango na mɔtɔ oyo ekokufa te. Bongo wana Yesu ayaki wuta na Galilaya na Yordani epai ya Yoane mpo ábatisama na ye. Kasi Yoane azalaki kopekisa ye koloba: Ngai nazali na mposa ya kobatisama na yo, mpe yo ozali koya epai na ngai? Ayanoli mpe Yesu alobaki epai na ye: Tika sikoyo; boye nde ebongi mpo na biso tokokisa bosembo nyonso. Na nsima atiki ye; mpe Yesu asalamaki batisa, abimaki mbala moko na mayi; mpe tala balingola efungwamaki mpo na ye likolo, mpe amonaki Molimo ya Nzambe akitaka lokola ebenga mpe ayaka likolo na ye; mpe tala mongongo uta na likolo elobaki: Oyo azali Mwana na ngai oyo nalingaka, na ye nasepelaki.

4

Bongo Yesu amemamaki na esobe na Molimo mpo ámekama na zabolo, mpe asalaki kokila bilei mikolo ntuku minei na butu ntuku minei, na nsima azalaki na nzala. Mpe moto oyo amekaka apusanaki epai na ye mpe alobaki: Soki ozali Mwana ya Nzambe, loba ete mabanga oyo ekóma mapa. Ye azongisaki mpe

alobaki, ekomama, moto akozala na bomoi te na mampa kaka, kasi na liloba nyonso oyo ebimaka na monoko ya Nzambe. Nsima Zabolo azwaki ye na engumba ya bule, mpe atelemisaki ye likolo ya songe ya Tempelo mpe alobaki na ye: Soki ozali mwana ya Nzambe, bwaka yo moko na nse; pamba te ekomama ete bantoma na ye akopesa mitindo na tina na yo, mpe na maboko bakotombola yo, mbala mosusu okobeta libanga na lokolo na yo. Yesu alobaki na ye: Ekomami lisusu: Okomeká te Nkolo, Nzambe na yo. Lisusu Zabolo azwaki ye na ngomba eleki molayi mingi, mpe alakisaki ye bokonzi nyonso ya mokili mpe nkembo na yango, mpe alobaki na ye: Makambo oyo nyonso nakopesa yo, soki okweyi mpe ogumbameli ngai. Bongo wana Yesu alobi na ye: Kende nsima na ngai, satana, pamba te ekomama: Okogumbamela Nkolo Nzambe na yo, mpe ye moko nde okosalela. Sima zabolo atikaki ye, mpe tala, bantoma bayaki mpe bazalaki kosalela ye. Ntango Yesu ayokaki ete Yoane akabamaki, akendaki na Galilaya, mpe atikaki Nazareti, ayaki mpe afandaki na Kapernaumu oyo ezali pembeni ya mbu na bandelo ya Zabuloni mpe Nefitali, mpo ete ekokisama oyo elobamaki na nzela ya Ezayi mosakoli oyo alobaki: mabele ya Zabuloni mpe mabele ya Nefitali, nzela ya mbu, ngambo ya Yordani, Galilaya ya bikolo, bato oyo bafandaki na molili bamonaki pole monene, mpe baoyo bafandaki na mokili mpe na elili ya liwa pole ebimaki mpo na bango. Uta wana, Yesu abandaki kosakola mpe koloba: Bobongola mitema, mpo bokonzi ya Likolo ekomi penepene. Wana azalaki kotambola pembeni ya mbu ya Galilaya, amonaki bandeko mibale, Simona oyo babengaka Petelo mpe Andele ndeko na ye, bazalaki

kobwaka monyama na mbu; pamba te bazalaki bakambi mbisi; mpe alobaki na bango: Boya nsima na ngai mpe nakosala bino bakambi bato. Bango mpe mbala moko batikaki minyama mpe balandaki ye. Mpe ntango akendaki liboso longwa wana, amonaki bandeko mibale mosusu, Yakobo mwana ya Zebede mpe Yoane ndeko na ye, bazalaki na masuwa elongo na Zebede tata na bango, bazalaki kobongisa minyama na bango, mpe abengaki bango. Mbala moko batikaki masuwa mpe tata na bango mpe balandaki ye. Mpe Yesu azalaki kotambola na Galilaya mobimba, azalaki koteya na mayangani na bango mpe azalaki kosakola Nsango Malamu ya Bokonzi, mpe azalaki kobikisa bato nyonso oyo bazalaki na bokono mpe maladi nyonso kati na bato. Mpe sango na ye ekendaki na Siri mobimba, mpe bamemaki epai na ye bato nyonso oyo bazalaki maladi mabe na bokono ndenge na ndenge mpe na pasi, mpe ba-oyo bazalaki na milimo mabe mpe ba-oyo bazalaki na bokono ya sanza mpe ba-oyo balembi nzoto, mpe abikisaki bango; mpe ebele ya bato balandaki ye wuta na Galile mpe Dekapoli mpe Yerusaleme mpe Yuda mpe ngambo mosusu ya Yordani.

5

Nsima ya komona bato ebele, amataki na ngomba, mpe ntango afandaki, bayekoli na ye bapusanaki epai na ye, mpe nsima ya kofungola monoko na ye, azalaki koteya bango koloba: Esengo ezali na babola na molimo, mpo Bokonzi ya Likolo ezali ya

bango. Babenisami baoyo bazali kolela, mpo bango bakozwa kobondisama. Bapambolami bato oyo bamikitisaka, mpo bango bakozwa libula ya mabele. Babenisami baoyo bazali na nzala mpe nyoluka bosembo, mpo bango moko bakotonda. Bapambolami bato oyo bazali na mawa, mpo bango moko bakolakisama mawa. Babenisami bato oyo bazali na mitema ya peto, mpo bakomona Nzambe. Bapambolami basali ya kimia, mpo bakobyanga bana ya Nzambe. Bapambolami banyokolami mpo na bosembo, mpo ete Bokonzi ya Likolo ezali ya bango. Bopambolami ntango bakofingela bino mpe bakolanda bino mpe bakoloba maloba nyonso mabe na tina na bino na lokuta mpo na ngai. Bosepela mpe bosepela, mpo lifuti na bino ezali mingi na likolo, mpo boye nde banyokolaki basakoli oyo bazalaki liboso ya bino. Bino bozali mungwa ya mabele; kasi soki mungwa ekomi ya liboma, na nini bakosala yango mungwa lisusu? Ezali lisusu na makasi te mpo na eloko moko te longola kaka kobwakama libanda mpe konyatama na bato. Bino bozali pole ya mokili. Engumba ekoki kobombama te likolo ya ngomba oyo elali; mpe bapelisi mwinda te mpe batii yango na nse ya ebombelo, kasi likolo ya etemelo ya mwinda, mpe engengaka mpo na bato nyonso oyo bazali na ndako. Bóye, tíka ete pole na bino engɛnga liboso ya bato, mpó bámona misala na bino ya malamu mpe bákumisa Tatá na bino oyo azali na likoló. Bokanisa te ete nayaki kobebisa mibeko to basakoli, nayaki te kobebisa, kasi kokokisa. Truly, nazali koloba na bino: Kino likolo mpe mabele ekoleka, iota moko to elembo moko ya mikanda ekoki koleka te na mobeko, kino makambo nyonso ekokokisama. Oyo soki yango wana abimisi moko ya bamibeko oyo ya mike

mingi mpe ateyaki boye bato, mike akobengama na bokonzi ya ba likoló; kasi oyo asalaki mpe ateyaki, oyo monene akobengama na bokonzi ya ba likoló. Nalobi pamba na bino ete soki bosembo na bino ekoleki te ya bakomeli mpe Bafarisai, bokokota te na bokonzi ya Likolo. Boyokaki ete eyebamaki na bakoko, okoboma te, mpe moto nyonso oyo akoboma, akozala na ngambo liboso ya kosambisama. Ngai kasi nalobi na bino ete moto nyonso oyo akosilikelaka ndeko na ye na nzela ya mpamba akozala na likambo liboso ya kosambisama, moto oyo akoloba na ndeko na ye raka, akozala na likambo liboso ya likita, mpe moto oyo akoloba zoba, akozala na likambo mpo na kozwa etumbu ya moto ya gehena. Soki yango obonzi likabo na yo likoló ya etumbelo mpe kuna okanisa ete ndeko na yo ya mobali azali na likambo moko na oyo etali yo, tika kuna likabo na yo liboso ya etumbelo, mpe kende liboso okende kobongana na ndeko na yo ya mobali, mpe na tango wana oya obonza likabo na yo. Zala na motema malamu na monguna na yo nokinoki ntango ozali na nzela elongo na ye, noki te monguna akaba yo na zuzi mpe zuzi akaba yo na mosali, mpe bakobwaka yo na boloko; solo nazali koloba na yo, okobima te wana tii okofuta mbongo ya suka nyonso. Boyoki bino ete eyebaki na bakala: okosala ekobo te. Kasi ngai nalobi na bino ete moto nyonso oyo atali mwasi mpo na kokamwa yango, asili kosala ekobo na ye na motema na ye. Soki kasi liso na yo ya mobali etindisaka yo kosala masumu, bimisa yango mpe bwaka mosika na yo, pamba te ezali malamu mpo na yo ete eteni moko ya nzoto na yo ebeba mpe nzoto na yo mobimba ebwakama na gehena te. Mpe soki lobɔkɔ na yo ya mobali ezali kotinda yo na masumu, kata yango

mpe bwaka yango mosika na yo, zambi ezali malamu mpo na yo ete ekóbeba moko ya biteni ya nzoto na yo mpe nzoto na yo mobimba ekobwakama te na gehena. Elobamaki nzokande: Oyo akolongola mwasi na ye, apesa ye mokanda ya kokabwana. Ngai kasi nalobi na bino ete moto nyonso oyo akokabola mwasi na ye longola kaka ntina ya pite, asalaka ete mwasi yango akóma mwasi ya ekobo, mpe moto nyonso oyo akobalana na mwasi oyo akabolami, akosala ekobo. Lisusu, boyoki ete eyebaki na bakolo: Okobunda ndai ya lokuta te, kasi okozongisa na Nkolo bandai na yo. Ngai kasi nalobi na bino bólapa te mobimba; ezala te na likoló, mpo ezali kiti ya bokonzi ya Nzambe; ezala te na mabelé, mpo ezali esika ya kopumbwa makolo na ye; ezala te na Yerusalem, mpo ezali engumba ya mokonzi monene; ezala te na motó na yo ólapa, mpo okoki te kosala nsuki moko mpembe to moindo. Tika ete liloba na bino ezala iyo iyo, te te; kasi oyo eleki yango ewuti na mabe. Boyokaki ete elobamaki, liso na esika ya liso mpe lino na esika ya lino; Kasi ngai nalobi na bino botelemela mabe te; kasi moto oyo akobeta yo na litama ya mobali, balusa ye mpe mosusu; mpe na oyo alingi kosambisamela yo mpe kozwa kazaka na yo, tika ye mpe elamba; mpe moto oyo akonyokola yo kilomɛtrɛ moko, kende na ye mibale; na oyo azali kosenga yo pesa mpe oyo alingi kodefisa epai na yo kobaluka te. Boyokaki ete elobamaki, okolinga moto oyo azali pembeni na yo mpe okoyina monguna na yo. Ngai kasi nalobi na bino, bolinga banguna na bino, bopambola baye bazali kolakelaka bino mabe, bosala malamu na baye bayinaka bino mpe bobondela mpo na baye bazali konyokola bino mpe kolanda bino, mpo bókóma bana ya tata na bino oyo azali na

likoló, mpo moyi na ye ebimisaka mwinda likolo ya bato mabe mpe bato malamu mpe anokisaka mbula likolo ya bato ya sembo mpe bato ya sembo te. Soki pamba bolingi baoyo balingaka bino, lifuti nini bozali na yango? Ezali te ete mpe bakolekti mpako basalaka yango moko? Mpe soki bopamboli baninga na bino kaka, nini motuya bozali kosala? Ezali bato ya mpako te mpe bazali kosala bongo? Bokozala bino bakokoka, ndenge tata na bino oyo azali na likolo azali mokokoki.

6

Bókeba likebi ya bino ya kosalisa babola mpo na kosala yango te liboso ya bato mpo ete bámona bino, soki te boye, bokozwa lifuti te epai ya Tata na bino oyo azali na Likoló. Ntango yo osali bolamu, kobɛta mondule liboso na yo te, ndenge bato ya lokuta basalaka na bisangani mpe na balabala, mpo bákumisama na bato. Solo, nalobi na bino, bazwi lifuti na bango. Kasi yo ozali kosala bolamu, tika ete loboko na yo ya ngambo ya mwasi eyeba te nini loboko na yo ya ngambo ya mobali ezali kosala, mpo ete bolamu na yo ezala na ebombelo, mpe tata na yo oyo azali kotala na ebombelo akofuta yo na polele. Mpe tango nyonso okosambelaka, okozala te lokola ba hypocrites, mpo balingaka kotelemela kosambo na ba congregations mpe na ba coins ya ba streets, mpo bámónana na bato. Amen, nalobi na bino ete bazwi lifuti ya bango. Yo kasi, tango okosambela, kota na ndako ya kati ya yo, mpe ofungola ekuke ya yo, sambela Tata na yo oyo azali na esika ya kobomba, mpe Tata na yo oyo azali kotala na esika

ya kobomba akopesa yo mbano na polele. Ntango bozali kobondela, bobɛtɛla te maloba ya mpamba lokola bapagano, mpo bakanisaka ete na maloba mingi na bango bakoyokama. Bozala lokola bango te, pamba te Tata na bino ayebi oyo bozali na mposa na yango liboso bosenga ye. Boye wana sambela bino: Tata na biso oyo azali na balikolo, kombo na yo etikala bule, bokonzi na yo eya, mokano na yo esalema, ndenge ezali na likolo mpe na mabele, lipa na biso ya mokolo na mokolo pesa biso lelo, mpe limbisa biso banyongo na biso, ndenge biso mpe tolimbisaka banyongo bato oyo bafeli biso, mpe komema biso te na komekama, kasi kangola biso na mabe. Mpo ete ya yo ezali bokonzi mpe nguya mpe nkembo mpo na libela na libela; amen. Soki bino bolimbisi bato mabe na bango, Tata na bino oyo azali na likolo akolimbisa mpe bino; kasi soki bino bolimbisi te bato mabe na bango, Tata na bino akolimbisa te mabe na bino. Ntango bozali kokila bilei, bozala te lokola bato ya lokuta oyo bazali na bilongi ya mawa, pamba te bazali kobebisa bilongi na bango mpo bato bamonana ete bazali kokila bilei, solo nazali koloba na bino ete bazwi lifuti na bango. Kasi yo, ntango ozali kokila bilei, pakola mafuta na motó na yo mpe sukola elongi na yo, mpo omonana te na bato ete ozali kokila bilei, kasi na tata na yo oyo azali na esika ya kobombama, mpe tata na yo oyo azali komona na esika ya kobombama akofuta yo na esika ya polele. Bobomba te bino mpo na bino bomengo na nse ya mabele, esika oyo bamposo mpe libebi ebebisaka, mpe esika oyo bayibi batimolaka mpe bayibaka; kasi bobomba bino mpo na bino bomengo na likolo, esika oyo bamposo te mpe libebi te ebebisaka, mpe esika oyo bayibi batimolaka te mpe bayibaka te;

pamba te esika bomengo na bino ezali, kuna motema na bino ekozala mpe. Mwinda ya nzoto ezali liso; soki boye liso na yo ezali ya pɛtɛɛ, nzoto na yo mobimba ekozala na pole; kasi soki liso na yo ezali mabe, nzoto na yo mobimba ekozala na molili. Soki yango pole oyo ezali kati na yo ezali molili, molili yango ekozala monene boni? Moto moko te akoki kosalela bankolo mibale; mpo akoyina oyo moko mpe akolinga oyo mosusu, to akosimba oyo moko mpe akotiola oyo mosusu. Bokoki te kosalela Nzambe mpe mosolo. Mpo na yango, nalobi na bino: Bokanga mitema te mpo na molimo na bino, nini bokolia mpe nini bokomela, mpe te mpo na nzoto na bino, nini bokolata. Boni, molimo ezali na motuya mingi koleka bilei, mpe nzoto koleka elamba? Botala bandeke ya likoló, mpamba te bazali kolona te, mpe bazali kobuka te, mpe bazali kosangisa te na bibombelo, mpe Tata na bino ya likoló azali koleisa yango. Bozali te bino mingi na motuya koleka yango? Nani kasi kati na bino, na komitungisa, akoki kobakisa na bomoi na ye maboko moko? Mpe mpo na bilamba, mpo na nini bozali komitungisa? Botala malamu bafololo ya elanga ndenge ekólaka; ezali kosala mosala te mpe ezali kotonga te; kasi nalobi na bino ete ata Salomo na nkembo na ye nyonso alataki te lokola moko ya bango. Soki kasi matiti ya elanga, oyo ezali lelo mpe lobi ekobwakama na fulu, Nzambe alatisaka yango boye, te mingi koleka bino, bino oyo bozali na kondima moke? Yango wana, bómítungisa té koloba: Tokólya nini to tokomɛla nini to tokolata nini? Nionso, mpo na yango makambo oyo, bikólo nyonso ezali koluka yango. Ayebi, mpo na yango, Tata na bino ya likoló ete bozali na mposa ya yango nionso. Bóluka liboso bokonzi ya

Nzambe mpe bosembo na ye, mpe biloko oyo nyonso ekobakisama epai na bino. Bomitungisa te yango wana mpo na lobi, pamba te lobi ekomitungisa mpo na makambo na yango moko; ekoki na mokolo mabe na yango.

7

Bokosambisa te, mpo ete bosambisama te; pamba te na kosambisa oyo bokosambisa, bokosambisama, mpe na komeka oyo bokomeka, ekomekama epai na bino. Mpo na nini omoni eloko moke oyo ezali na liso ya ndeko na yo, kasi nzete monene oyo ezali na liso na yo moko omonaka te? To oyo ndenge nini okoloba na ndeko na yo: Tika nabimisa eloko moke na liso na yo, nzokande tala, nzete monene ezali na liso na yo? Moto ya lokuta, bimisa liboso nzete ya monene na liso na yo, mpe nsima okomona polele mpo na kobimisa eteni moke na liso ya ndeko na yo. Bopesa te eloko ya bule na bambwa, mpe bobwaka te mabanga ya talo na bino liboso ya bangulu, noki bakonyata yango na makolo na bango mpe babaluki bapasola bino. Bosenga, mpe ekopesama bino, boluka, mpe bokozwa, bobeta, mpe ekofungwama bino; mpo moto nyonso oyo azali kosenga azwaka mpe oyo azali koluka azwaka mpe mpo na oyo azali kobeta ekofungwama. To nani azali na bino moto oyo, soki mwana na ye asengi lipa, akopesa ye libanga te? Mpe soki asɛngi mbisi, akopesa ye nyoka te? Soki yango bino, atako bozali babe, boyebi kopesa makabo malamu na bana na bino, ndenge nini mingi koleka Tata na bino oyo azali na likolo akopesa biloko

malamu na baoyo bazali kosenga ye? Nyonso oyo bolingi ete bato basalela bino, bosala mpe bino bango ndenge moko, pamba te yango nde ezali Mobeko mpe Basakoli. Bókota na nzela ya ekuke ya moke, mpo ekuke ya monene mpe nzela ya monene oyo ezali komema na libebi, mpe bato mingi bazali kokota na nzela ya yango. Nini ekuke ezali moke mpe nzela oyo ememaka na bomoi ezali ya konyokwama, mpe bato moke nde bazali kokuta yango. Kasi bokeba na basakoli ya lokuta, oyo bayaka epai na bino na bilamba ya bameme, kasi na kati bazali bambwa ya kolia nyama. Na mbuma na bango, bokoyeba bango. Mbala te, bazali kolokota bambuma ya vino wuta na banzube to bazali kolokota bambuma ya figi wuta na matiti ya banzube? Boye, nzete nyonso ya malamu ebotaka mbuma kitoko, kasi nzete ya kopola ebotaka mbuma mabe. Nzete ya malamu ekoki te kobota mbuma ya mabe, mpe nzete ya pola ekoki te kobota mbuma ya kitoko. Nzete nyonso oyo ebotaka mbuma malamu te, ekatami mpe ebwakami na moto. Yango wana, banda na mbuma na bango, bokokoyeba bango. Moto nyonso oyo azali koloba na ngai Nkolo Nkolo, akokota te na bokonzi ya likoló, kasi oyo azali kosala mokano ya Tata na ngai oyo azali na likoló. Bato mingi bakoloba na ngai na mokolo wana: Nkolo, Nkolo, ezali te na kombo na yo tosalaki profesia, mpe na kombo na yo tobimisaki ba démoni, mpe na kombo na yo tosalaki makambo ya nguya mingi? Mpe na ntango wana, nakotatola na bango ete natozanaki bino ata moke te; bokende mosika na ngai, bino oyo bozali kosala mabe. Moto nyonso oyo ayoki maloba na ngai oyo mpe asali yango, nakokokanisa ye na mobali ya bwanya, oyo atongi ndako na ye likolo ya libanga; mpe mbula ekiti mpe

bibale eyaki mpe bampepe efuli mpe ekweaki likolo ya ndako wana, mpe ekweaki te; pamba te etongamaki likolo ya libanga. Mpe moto nyonso oyo azali koyoka maloba na ngai oyo mpe azali kosala yango te, akokokana na mobali ya zoba, oyo atongaki ndako na ye likolo ya zelo; mpe mbula ekitaki mpe bibale eyaki mpe bampepe efungwaki mpe ebetaki ndako wana, mpe ekweyaki, mpe kokweya na yango ezalaki monene. Mpe ekómelaki ntango Yesu asilisaki maloba oyo, bato ebele bakamwaki na litéya na ye; mpamba te azalaki koteya bango lokola moto azali na bokonzi, mpe te lokola bakomeli.

8

Ntango akitaki wuta na ngomba, bato ebele balandaki ye. Mpe tálá, moto moko ya maba ayaki mpe agumbamaki liboso na ye koloba: Nkolo, soki olingi, okoki kopetola ngai. Mpe Yesu asemboli loboko na ye, asimbaki ye, koloba: Nalingi, ozala peto. Mpe mbala moko maba na ye epetolami. mpe Yesu alobi na ye: Tala, oloba na moto moko te, kasi kende, mibonisa na nganga-nzambe mpe obonzela likabo oyo Moyize atindaki mpo na litatoli epai na bango. Ntango akotaki na Kapernaumu, mokonzi ya basoda nkama moko apusanaki na ye azalaki kosenga ye mpe azalaki koloba: Nkolo, mwana na ngai abwakama na ndako paralitiki, azali konyokwama makasi. Mpe Yesu alobi na ye: Ngai nakoya kobikisa ye. Mpe mokonzi wa basoda nkama moko ayanoli alobaki: Nkolo, nazali na ndingisa te mpo okota na nse ya motondo na ngai; kasi kaka loba na liloba, mpe mwana na

ngai akobika. Mpo ngai nazali moto na nse ya bokonzi, nazali na basoda na nse ya ngai moko, mpe nalobi na oyo, kende, mpe akendaka, mpe na mosusu, yaka, mpe ayaka, mpe na moombo na ngai, sala oyo, mpe asalaka. Koyoka kasi, Yesu akamwaki mpe alobaki na baoyo bazalaki kolanda: Solo nalobi na bino, ata na Israele te, namoni kondima monene boye. Nalobi bino ete bato mingi banda este mpe weste bakoya mpe bakolala na mesa elongo na Abrahama mpe Isaka mpe Jakobo na bokonzi ya likoló, kasi bana ya bokonzi bakobwakama na molili ya libándá; kuna ekozala kolela mpe koswana-swana ya minu. Mpe Yesu alobaki na mokonzi ya basoda: Kende, mpe ndenge ondimaki, tika ete esalema epai na yo. Mpe mwana na ye abikaki na ngonga wana. Mpe ntango Yesu akómaki na ndako ya Petelo, amonaki mama-bokilo na ye alalisami mpe azalaki na fievele; mpe asimbaki loboko na ye, mpe fievele etikaki ye, mpe alamwaki mpe abandaki kosalela ye. Pokwa mpokwa ekómaki, bamemaki epai na ye bato mingi oyo bazalaki na milimo mabe, mpe abimisaki milimo na liloba mpe abikisaki bato nyonso oyo bazalaki na maladi, mpo ekokisama oyo elobamaki na nzela ya Ezayi mosakoli oyo alobaki: Ye moko azwaki bolemi na biso mpe amemaki bokono na biso. Ntango Yesu amonaki ebele ya bato zingazinga na ye, apesaki mitindo ete bakende na ngambo mosusu. Mpe mokomi moko apusanaki mpe alobaki na ye: Molakisi, nakolanda yo esika nyonso okei. Mpe Yesu alobi na ye: Bambwa ya zamba ezali na mabulu na yango, mpe bandeke ya likoló ezali na bazala na yango, kasi Mwana ya moto azali na esika te ya kokitisa motó na ye. Moyekoli mosusu ya ye alobaki na ye: Nkolo, pesa ngai nzela liboso nakende kokunda tata na

ngai. Kasi Yesu alobaki na ye: Landa ngai, mpe tika bato bakufi bakunda bakufi na bango moko. Mpe ntango akɔtaki na masuwa, bayekoli na ye balandaki ye. Na tala, kobeta ya mabele monene esalemaki na ebale monene, yango wana masuwa ezalaki kozindisama na nse ya bambonge, kasi ye moko azalaki kolala. Mpe bayekoli na ye bapusanaki mpe balamwisaki ye koloba, Nkolo, bikisa biso, tozali kokufaka. Mpe alobeli bango: Mpo nini bozali na bobangi, bino oyo bondimi moke? Na nsima atelemaki apamolaki bampɛpɛ mpe mbu, mpe ekómaki kimya monene. Kasi bato bakamwaki koloba: Moto oyo azali ndenge nini, mpo ata bapepe mpe mbu etosaka ye? Mpe ntango akómaki na ngámbo ya libándá na mokili ya bato ya Gergesa, bato míbalé oyo bazalaki na milimo mabe bakutanaki na ye, bazalaki kobima na bakunda, bazalaki na likama mingi mpenza, yango wana moto moko te azalaki na makasi ya koleka na nzela wana. Mpe tala, bagangaki koganga, koloba: Nini ezali kati na biso mpe yo, Yesu, Mwana ya Nzambe? Oyaki awa liboso ya ntango mpo na konyokwisa biso? Ezalaki na mosika ya bango libota ya bangulu mingi oyo ezalaki kolya matiti. Kasi ba-demons basengaki ye maloba oyo: Soki obimisi biso, pesa biso nzela ya kokende na libota ya bangulu. Mpe alobaki na bango: Bokende. Bango oyo babimaki bakendaki na kati ya etonga ya bangulu; mpe tala, etonga mobimba ya bangulu ekimaki na noki na nse ya libanga ya ngomba na kati ya mbu mpe bakufaki na kati ya mayi. Bato oyo bazalaki koleisa bibwele bakimaki, mpe ntango bakendaki na engumba, bayebisaki makambu nyonso mpe makambu ya bato oyo bazalaki na milimo mabe. Mpe tala, engumba mobimba ebimaki mpo na kokutana na Yesu, mpe

ntango bamonaki ye, basengaki ete alongwa na bandelo na bango.

9

Mpe akɔtaki na masuwa, akatisaki mpe ayaki na engumba na ye moko. Mpe tala, bazalaki komema epai na ye moto oyo abɛbisami nzoto, alalisami likolo ya mbeto. Yesu atángaki kondima na bango, alobaki na moto oyo abɛbisami nzoto: Zala na mpiko, mwana, masumu na yo elimwami. Mpe tala, ndambo ya ba-nkanda balobaki na kati ya bango moko: Oyo azali kofinga Nzambe. Mpe Yesu, nsima ya komona makanisi na bango, alobaki: Mpo na nini bozali kokanisa makambo mabe na mitema na bino? Nini mpo ezali mpasi mingi te, koloba: Balingibisami yo masumu, to koloba: Telemela mpe tambola? Pona bino bóyeba ete Mwana ya moto azali na bokonzi na likoló ya mabelé ya kolimbisa masumu, nsima alobi na moto oyo abɛtami nzoto: Telemá, kamata mbeto na yo mpe kende na ndako na yo. Mpe atelemaki mpe akendaki na ndako na ye. Kasi ntango bato ebele bamonaki, bakamwaki mpe bakumisaki Nzambe oyo apesaki bokonzi ndenge wana na bato. Mpe Yesu azalaki koleka wuta wana, amonaki moto moko afandi na esika ya kofutela mpako, oyo bazalaki kobenga ye Matai, mpe alobaki na ye: Landa ngai. Mpe atelemaki mpe alandaki ye. Mpe ekómelaki ntango azalaki kovandisa na ndako, mpe tálá, bafutisi mingi ya mpako mpe bato ya masumu bayaki mpe bazalaki kovandisa elongo na Yesu mpe bayekoli na ye. Mpe baFarisai

nsima ya komona balobaki na bayekoli na ye, mpo nini molakisi na bino aliaka elongo na badefisɛ ya mpako mpe bato ya masumu Kasi Yesu, nsima ya koyoka, alobaki na bango: Bato oyo bazali makasi bazali na mposa ya monganga te, kasi bato oyo bazali na bokono nde bazali na mposa ya monganga. Kasi bokende mpe boyekola nini ezali: nalingi mawa mpe nalingi mbeka te. Pamba nayaki te kobenga bato ya sembo, kasi nayaki kobenga bamasumu mpo na kobongola mitema. Nsima bayei epai na ye bayekoli ya Yoane koloba: Mpo nini biso mpe ba Bafarisai tozali kokila bilei mingi, kasi bayekoli na yo bazali kokila bilei te? Mpe Yesu alobaki na bango: Bana ya ndako ya libala bakoki te kolela ntango mobali oyo azali kobala azali elongo na bango? Kasi mikolo ekoya ntango mobali oyo abalani akokabwama na bango, mpe na ntango wana bakokila bilei. Moto moko te atiaka patch ya elamba oyo bakambi te likolo ya elamba ya kala, mpo fullness na yango ezwaka banda na elamba, mpe pasuka ya mabe ekomi. Mpe te babwakaka vino ya sika na bakunda ya kala, soki te, bakunda ekopasuka, mpe vino ekosopana mpe bakunda ekobeba, kasi vino ya sika babwakaka yango na bakunda ya sika, mpe nyonso mibale ekobatelama. Ntango ye alobaki makambo oyo na bango, tala, mokambi moko ayaki mpe apesaki ye lokumu, koloba ete: Mwana na ngai ya mwasi akufi sikoyo, kasi yaka tia loboko na yo likolo na ye mpe akozala na bomoi. Mpe Yesu atelemaki mpe alandaki ye, mpe bayekoli na ye. Mpe tálá, mwási moko oyo azalaki kobima makila mibu zomi na míbalé, ayaki na nsima mpe asimbaki nsinga ya elamba na ye. Alobaki mpo na kati ya ye: Soki kaka nasimbi elamba na ye, nakobikisama. Yezu abalukaki mpe

amonaki ye, alobi: Zala na mpiko, mwana na ngai ya mwasi; kondima na yo ebikisi yo. Mpe mwasi abikaki banda ngonga wana. Mpe Yesu nsima ya koya na ndako ya mokonzi mpe nsima ya komona bato oyo babetaka filite mpe ebele ya bato oyo bazalaki na mobulu, alobi na bango: Bokende, pamba te mwana mwasi akufi te, kasi azali kolala. Mpe bazalaki koseka ye. Ntango kasi babenganaki bato banso, akotaki mpe asimbaki lobɔkɔ na ye, mpe elenge mwasi alamukaki. Mpe sango oyo epanzanaki na mabele nyonso wana. Mpe ntango Yesu azalaki koleka wana, bakufi miso mibale balandaki ye, bazalaki koganga mpe koloba, Yoka mawa na biso, mwana ya Davidi. Ntango akómaki na ndako, bakufi miso bapusanaki epai na ye, mpe Yesu alobi na bango: Bondimi ete nakoki kosala yango? Balobi na ye: iyo, Nkolo. Mbala wana, asimbaki miso ya bango mpe alobaki: Kolanda bondimi na bino, esalema na bino. Mpe miso na bango efungwamaki, mpe Yesu apesaki bango likakatano makasi, koloba: Bomona ete moto moko te ayeba. Kasi bango, nsima ya kobima, bapanzaki nsango na ye na mokili mobimba wana. Ntango bango bazalaki kobima, tala, bamemaki epai na ye moto oyo azalaki bubu mpe azalaki na molimo mabe; mpe ntango molimo mabe ebimaki, bubu alobaki, mpe bato ebele bakamwaki mpe balobaki ete likambo ya boye emonanaki ata moke te na Israel. Ba-Farisi bazalaki koloba: Na nzela ya mokonzi ya ba-demoni nde abimisaka ba-demoni. Mpe Yesu azalaki kotambola na bingumba nyonso mpe na bamboka, azalaki koteya na mayangani na bango mpe azalaki kosakola nsango malamu ya bokonzi mpe azalaki kobikisa bokono nyonso mpe maladi nyonso kati na bato. Komona bato mingi,

azalaki na mawa na ntina ya bango, mpo bazalaki balembé mpe babwakama lokola mpate oyo ezangi mobateli. Mbala moko alobaki na bayekoli na ye: Kobuka solo ezali mingi, kasi basali bazali moke. Bosenga yango epai ya Nkolo ya kobuka mbuma mpo abimisa basali na kobuka mbuma na ye.

10

Mpe kobɛnga bayekoli zomi na míbalé na yě, apesaki bangó bokonzi ya milimo ya mbindo mpɔ́ na kobimisa yango mpe kobikisa bokɔnɔ nyɔnsɔ mpe maladi nyɔnsɔ. Ya bapostolo zomi na mibale, bakombo na bango ezali oyo: ya liboso Simona oyo babengaka Petelo mpe Andele ndeko na ye ya mobali, Jakobo ya Zebede mpe Yoane ndeko na ye ya mobali, Filipo mpe Bartelemi, Toma mpe Matai mosangisi mpako, Jakobo ya Alfe mpe Lebbe oyo babengaki Tadee, Simona Moto ya Kanana mpe Yuda Iskariot oyo akabaki ye. Baye oyo zomi na mibale Yesu atindaki bango, apesaki bango mitindo alobi: Na nzela ya bikolo bokende te mpe na engumba ya Basamaria bokota te; kasi nzokande bokende epai ya bameme oyo ebungaki ya ndako ya Isalaele. Bokende mpe bosakola, boloba ete Bokonzi ya Likolo ekomi penepene. Básalisa bato ya bokono, bópetola bato ya maba, bólamwisa bato ya liwa, bóbengana milimo mibe; bozwaki na ofele, bópesa na ofele. Bozwa te wolo to palata to bronze na mikaba na bino, bozwa te saki mpo na nzela to bilamba mibale to basapato to lingenda; pamba te mosali azali na motuya ya bilei na ye. Na mboka to mboka moke nyonso oyo bokokota,

botuna nani kati na yango azali na motuya, mpe bovanda kuna tii tango bokokende libanda. Ntango bokokɔta na ndako yango, bobulisa yango na koloba: Kimia na ndako oyo. Mpe soki ndako ezali ya kokoka, tika ete kimia ya bino ekita likolo ya yango; kasi soki ezali ya kokoka te, tika ete kimia ya bino ezonga epai ya bino. Mpe moto oyo akoyamba bino te to akoyoka maloba na bino te, ntango bokobima libándá ya ndako to ya engumba wana, bónikisa putulu ya makolo na bino. Nalobi na bino solo, ekozala malamu mingi mpo na mabele ya Sodoma mpe Gomora na mokolo ya kosambisama koleka engumba wana. Tala, ngai nazali kotinda bino lokola bameme na kati ya bambwa ya zamba; bozala bongo na bwanya lokola banyoka mpe bozala peto lokola bibenga. Bókeba mikolo na bato; pamba te bakokaba bino na makanza mpe na mayangani na bango bakobɛta bino fimbu; mpe liboso ya bakambi mpe bakonzi bokokendisama mpo na ngai mpo ezala litatoli epai na bango mpe na bikólo. Ntango kasi bakokaba bino, kobanga te ndenge to nini bokoloba, pamba te ekopesama na bino na ngonga wana nini bokoloba. Te, pamba te bino bozali ba-lolobaka te, kasi Molimo ya Tata ya bino nde alobaka na kati ya bino. Ndeko akokaba ndeko na liwa, mpe tata akokaba mwana, mpe bana bakotelemela baboti mpe bakoboma bango; mpe bokozala bayinami na bato banso mpo na kombo na ngai; kasi oyo akovanda kino na nsuka, ye akobikisama. Ntango kaka bayinyi bino na engumba oyo, bokima na engumba mosusu, solo pamba te nalobi na bino, bokokoka te kosilisa bingumba ya Isalaele liboso Mwana ya moto ayaka. Moyekoli azali likolo ya molakisi te, mpe mowumbu azali likolo ya nkolo na ye te. Ekoki mpo na moyekoli ete akóma

lokola moteyi na ye, mpe mpo na mowumbu ete akóma lokola nkolo na ye. Soki babengaki nkolo ya ndako Beelzebul, ndenge nini mingi koleka bakobengaka bato ya ndako na ye? Bobanga bango te yango, pamba te eloko moko te ezali ezipami oyo ekofungwama te, mpe ebombami oyo ekoyebana te. Oyo ngai nalobi na bino na molili, boloba yango na pole, mpe oyo boyoki na litoyi, bosakola yango likoló ya bamabangu. Mpe bobanga te baoyo bazali koboma nzoto, kasi molimo bazali na makoki te ya koboma; kasi nzokande, bobanga mingi oyo azali na makoki ya kobebisa molimo mpe nzoto na lifelo. Bandeke mibale batekamaka te mpo na mbongo moko assarion? Mpe moko banda na yango ekokweya te na mabele kozanga Tata na bino. Kasi ata bansuki nyonso ya mitó ya bino etangami. Bobanga te yango wana, bozali na motuya koleka bandeke mingi ya mike. Moto nyonso oyo akondima ngai liboso ya bato, ngai mpe nakondima ye liboso ya Tata na ngai oyo azali na likolo; kasi moto oyo akoboya ngai liboso ya bato, ngai mpe nakoboya ye liboso ya Tata na ngai oyo azali na likolo. Bokanisa te ete nayaki kobwaka kimia na mabele; nayaki te kobwaka kimia, kasi mopanga. Nayaki pamba ya kokabola moto liboso ya tata na ye mpe mwana mwasi liboso ya mama na ye mpe mwasi ya libala liboso ya mama-bokilo na ye; mpe banguna ya moto ezali bato ya ndako na ye. Oyo alingaka tata to mama koleka ngai azali te moto ya motuya na ngai; mpe oyo alingaka mwana mobali to mwana mwasi koleka ngai azali te moto ya motuya na ngai; mpe oyo azwaka te ekulusu na ye mpe alandaka nsima na ngai, azali te moto ya motuya na ngai. Oyo azwi molimo na ye akobungisa yango, mpe oyo abungisi molimo na ye mpo na ngai akozwa

yango. Oyo akoyamba bino akoyamba ngai, mpe oyo akoyamba ngai akoyamba oyo atindaki ngai. Moto oyo akoyamba profeta na nkombo ya profeta, akozwa lifuti ya profeta, mpe moto oyo akoyamba moto ya sembo na nkombo ya moto ya sembo, akozwa lifuti ya moto ya sembo. Mpe moto oyo akopesa moko ya bana oyo baleki mike kopo moko ya maï ya malili kaka na nkombo ya moyekoli, solo nalobi na bino, akobungisa lifuti na ye te.

11

Mpe esalemaki ete ntango Yesu asilisaki kopesa malako na bayekoli na ye zomi na mibale, alongwaki wana mpo na koteya mpe kosakola na bamboka na bango. Yoane, asila koyoka na boloko misala ya Kristo, atindaki mibale ya bayekoli na ye mpe alobaki na ye: Yo ozali oyo azali koya to tosengeli kozela mosusu? Mpe Yesu ayanoli alobaki na bango: Bokende boyebisa Yoane oyo bozali koyoka mpe bozali komona; bakufi miso bazali komona lisusu mpe bakakatani makolo bazali kotambola, bakomi maba bazali kopetolama mpe bakufi matoyi bazali koyoka, bakufi bazali kosekwa mpe babola bazali koyokisama nsango malamu; mpe apambolami moto oyo soki akotikala te kokweya na ngai. Ntango baye bazalaki kokende, Yesu abandaki koloba na bato ebele na ntina ya Yoane: Nini bobimaki kokende na esobe komona? Nzete ya libaya oyo ezali koningana na mopepe? Kasi bobimaki komona nini? Moto oyo alatami na bilamba ya pete? Talá, bato oyo balataka bilamba ya pete bazali

na bandako ya bakonzi. Kasi bobimaki komona nini? Proféta? Iyo, nalobi na bino, mpe koleka mosakoli. Oyo nde moto oyo ekomami na ntina na ye: Tala, ngai nazali kotinda ntoma na ngai liboso ya elongi na yo, oyo akobongisa nzela na yo liboso ya yo. Solo nalobi bino, moto moko te abimisami na oyo babotami ya basi oyo azali monene koleka Yoane Mobatisi, kasi moto oyo azali moke na Bokonzi ya Likoló azali monene koleka ye. Uta na mikolo ya Yoane Mobatisi tii lelo oyo, Bokonzi ya Likoló ezali kozwa na makasi, mpe bato ya makasi bazali kokamata yango. Basakoli nyonso mpe Mobeko basakolaki kino na ntango ya Yoane. Mpe soki bolingi kondima, ye azali Eliya oyo azali na mokano ya koya. Moto oyo azali na matoyi ya koyoka, tika ayoka. Na nini nakokosanisa molongo oyo ya bato? Ezali lokola bana bavandi na bazaar, oyo bazali kobenga baninga na bango mpe koloba: Tobetaki flute mpo na bino, mpe bobinaki te, toyembaki nzembo ya mawa mpo na bino, mpe bolelaki te. Yaki pamba Yoane azalaki kolya te mpe komela te, mpe balobaki: Azali na molimo mabe. Mwana ya moto ayaki kolya mpe komela, mpe balobaka: Tala moto oyo aliaka mingi mpe amelaka vino, moninga ya bakangisi mpako mpe ya bato ya masumu. Mpe bwanya ebosanisami na bana na yango. Nsima abandaki kofinga bingumba oyo makambo minene na ye mingi esalemaki na kati na yango, mpo babongolaki mitema te: mawa na yo, Korazini, mawa na yo, Betisaida; mpo soki na Tiri mpe Sidoni makambo minene oyo esalemaki na kati na bino esalemaki, kala mingi na elamba ya saki mpe putulu bafandaki babongolaki mitema. Kasi nalobi na bino, ekozala malamu mingi mpo na Tyre mpe Sidon na mokolo ya kosambisama koleka bino. Mpe yo

Kapernaumu, oyo omatami kino na likolo, okokitisama kino na mboka ya bakufi, mpo soki na Sodoma ekosalama makambo ya nguya oyo esalamaki na yo, elingaki kotikala kino lelo. Kasi nalobi na bino ete mabele ya Sodoma ekozala ya kondimama mingi na mokolo ya kosambisama koleka yo. Na ntango wana, Yesu azongisaki mpe alobaki: Nazali kondima yo, Tata, Nkolo ya likoló mpé ya mabelé, mpó obombaki makambo yango epai ya bato ya bwanya mpé ya mayele, mpé omonisaki yango epai ya bana mike; iyo, Tata, mpó boye ekómaki esengo liboso na yo. Nyonso epesami na ngai na nzela ya tata na ngai, mpe moto moko te ayebi mwana longola kaka tata, mpe moto moko te ayebi tata longola kaka mwana mpe moto oyo mwana alingi komonisa. Boya epai na ngai bino nyonso oyo bozali kosala makasi mpe bozali na mikumba, mpe ngai nakopemisa bino. Botombola ekangiseli na ngai likolo na bino mpe boyekola epai na ngai, mpo nazali moto ya boboto mpe ya komikitisa na motema, mpe bokokuta bopemi na milimo na bino; mpo ekangiseli na ngai ezali malamu mpe mokumba na ngai ezali pɛpɛlɛ.

12

Na ntango wana, Yesu akendaki na mokolo ya sabbath na nzela ya bilanga ya mbuma, mpe bayekoli na ye bazalaki na nzala, boye babandaki kokamata mito ya mbuma mpe kolia. Ba-Pharisees, nsima ya komona, balobaki na ye: Tala, bayekoli na yo bazali kosala oyo ezali ndingisa te kosala na mokolo ya saba.

Kasi alobaki na bango: Boni, botángí te nini asalaki David ntango azalaki na nzala ye moko ná baye bazalaki na ye? Ndenge nini akɔtaki na ndako ya Nzambe mpe aliaki mapa ya komonisa, oyo ezalaki kokoka te mpo na ye kolya to mpo na baoyo bazalaki na ye, soki kaka banganga-nzambe te? To oyo botángi te na mibeko ete na mikolo ya sábato, banganga-nzambe na tempelo bakobukelaka sábato, mpe bazali na mbeba te? Nalobí kasi na bino ete eloko oyo ezali awa eleki tempelo na monene. Soki kasi bino boyebaki nini ezali Nalingi mawa, mpe naboyaka mbeka, bino bolingaki te kokatela bato oyo bazangi mbeba etumbu. Nkolo, pamba te Mwana ya moto azali mpe Nkolo ya sabato. Mpe nsima ya kolongwa wana, akómaki na lisangá na bango. Mpe tala, moto moko azalaki wana azali na loboko oyo ekawuki; mpe batunaki ye koloba: Soki ezali ndingisa na mikolo ya saba kobikisa? Mpo bákoka kofunda ye. Yango kasi alobi na bango: Nani akozala na kati ya bino moto oyo akozala na mpata moko, mpe soki ekweyi yango na ba sabbat na libulu, te akokanga yango mpe akotombola? Boni boye moto akeseni na mpata? Yango wana ezali ndingisa kosala malamu na mikolo ya saba. Sima alobi na moto: Sembola loboko na yo, mpe asembolaki, mpe azongaki malamu lokola oyo mosusu. Bafarisai, nsima ya kobima, basalaki likita mpo na ye, mpo baboma ye. Yesu ayebaki mpe alongwaki wuta wana; mpe bato ebele balandaki ye, mpe abikisaki bango banso, mpe apambolaki bango mpo basala ye polele te, mpo ekokokanisama oyo elobamaki na nzela ya Ezayi mosakoli koloba: Tala mwana na ngai, oyo naponaki, molingami na ngai, oyo molimo na ngai esepelaki na ye; nakotia molimo na ngai likolo na ye, mpe

akosakola bosambisi na bikolo; akobunda te mpe akoganga te, mpe moto moko akoyoka mongongo na ye te na babalabala. Nzete ya mbila oyo ebukani akobuka yango te, mpe lino oyo ezali kopela molinga akoboma yango te, kino akobimisa etumbu na elonga; mpe na nkombo na ye bikolo ekozala na elikya. Bongo wana bamemaki epai na ye moto oyo azalaki na molimo mabe, mokufi mpe bubu, mpe abikisaki ye, mpo mokufi mpe bubu aloba mpe amona; mpe bato nyonso bakamwaki mpe balobaki: Mbala te oyo azali Klisto, mwana ya Davidi? Bapharisai, nsima ya koyoka, balobaki: Oyo abengani ba démoni te, longola kaka na nzela ya Beelzebul, mokonzi ya ba démoni. Koyeba mpe Yesu makanisi na bango, alobaki na bango: Bokonzi nyonso oyo ekabwani kolanda yango moko ekokoma libenga, mpe engumba nyonso to ndako oyo ekabwani kolanda yango moko ekotelemela te. Mpe soki Satana abengani Satana, akabwani na ye moko, ndenge nini bokonzi na ye ekotelema? Mpe soki ngai nabengani ba démona na nzela ya Beelzebul, bana na bino bakobengana yango na nzela ya nani? Mpo na yango, bango moko bakozala basambi ya bino. Soki kasi ngai, na Molimo ya Nzambe, nabimisi ba démons, bongo Bokonzi ya Nzambe ekómí epai na bino. To ndenge nini moto moko akoki kokota na ndako ya moto ya makasi mpe kobotolo biloko na ye, soki akangaki liboso te moto ya makasi? Mpe sima akoyiba ndako na ye. Oyo azali te elongo na ngai azali liboso ya ngai, mpe oyo azali te kosangisa elongo na ngai apalanganisi. Mpo na yango, nalobi na bino, masumu nyonso mpe nkele ekopesama bolimbisi na bato, kasi nkele ya Molimo ekopesama te bolimbisi na bato; mpe moto nyonso oyo soki akoloba liloba mpo na

kotelemela Mwana ya moto, akopesama ye bolimbisi; kasi moto oyo akoloba mpo na kotelemela Molimo Mosantu, akopesama ye te bolimbisi, ezala na ntango oyo ezali sikawa to na oyo ekoya te. Tó bósala nzete malamu, mpe mbuma na yango malamu, tó bósala nzete ya kopola, mpe mbuma na yango ya kopola, pamba te banda na mbuma nde nzete eyebani. Bana ya banyoka, ndenge nini bokoki koloba makambo malamu bozali babe? Pamba wuta na ebele ya motema, monoko elobi. Moto ya malamu abimisaka biloko ya malamu uta na ebombelo ya malamu ya motema na ye, mpe moto ya mabe abimisaka biloko ya mabe uta na ebombelo ya mabe ya motema na ye. Nalobi bino ete liloba nyonso ya mpamba oyo bato bakoki koloba, bakopesa litatoli na ntina na yango na mokolo ya kosambisama; mpo uta na maloba na yo okokomisama sembo mpe uta na maloba na yo okozwa etumbu. Mbala wana, mwa bakomeli ya mibeko mpe ba-Farisai bayanolaki, balobi: Moyekoli, tolingi komona elembo kowuta na yo. Kasi ye ayanolaki mpe alobaki na bango: Ekeke mabe mpe ya ekobo ezali koluka elembo, mpe elembo ekopesama te na yango longola kaka elembo ya Yona mosakoli. Ndenge ekweaki Yona profeta na libumu ya mbisi monene mikolo misato na babutu misato, ndenge wana mpe Mwana ya moto akozala na kati ya mabele mikolo misato na babutu misato. Mibali ya Ninive bakotelema na likambo elongo na ekeke oyo mpe bakokweyisa yango, mpo babalolaki na lisakweli ya Yona, mpe tala, oyo aleki Yona azali awa. Mwasi mokonzi ya sudi akotelemela na likambo ya kosambisa elongo na molongo oyo mpe akofunda yango, mpo ayaki wuta na basuka ya mabele koyoka bwanya ya Salomo, mpe tala, oyo

aleki Salomo azali awa. Ntango nzokande elimo ya mbindo ebimi na kati ya moto, eleki na bisika oyo mayi ezali te, ezali koluka bopemi, kasi ekuti te. Sima alobi: Nakozonga na ndako na ngai, esika oyo nabimaki, mpe ntango akomi, akuti yango ezali polele, esukoli mpe ebongisami. Bongo wana akei mpe azwi elongo na ye milimo sambo mosusu oyo ezali mabe koleka ye moko, mpe bakɔti mpe bafandi wana, mpe makambo ya nsuka ya moto wana ekómi mabe koleka oyo ya liboso. Boye ekozala mpe na molongo oyo ya mabe. Ntango azalaki nanu kolobela na bato ebele mingi, talá mama na ye mpe bandeko na ye ya mibali batelemaki na libándá, bazalaki koluka kolobela na ye. Moto moko alobaki na ye: Talá, mama na yo mpe bandeko na yo ya mibali batelemí na libándá, bazali koluka komona yo. Ye azongisaki mpe alobaki na oyo azalaki koloba na ye: Nani azali mama na ngai, mpe banani bazali bandeko na ngai? Mpe asemboli loboko na ye epai ya bayekoli na ye alobaki: Talá mama na ngai mpe bandeko na ngai ya mibali; moto nyonso oyo akosala mokano ya Tata na ngai oyo azali na likoló, ye azali ndeko na ngai ya mobali mpe ndeko na ngai ya mwasi mpe mama na ngai.

13

Na mokolo wana, Yesu abimaki na ndako mpe afandaki pembeni ya mbu; mpe bato ebele basanganaki epai na ye, yango wana ye akotaki na masuwa mpe afandaki, mpe bato banso batelemaki na libongo ya mbu. Mpe alobaki na bango makambo

mingi na masese, koloba: Tala, moto oyo alonaka mboto abimaki mpo na kolona. Mpe na tango azalaki kolona, oyo moko ekweyaki pembeni ya nzela, mpe bandeke eyaki elyaki yango; kasi mosusu ekweyaki likoló ya bisika ya mabanga, esika ezalaki na mabele mingi te, mpe mbala moko ebimaki mpo ezalaki na bozindo ya mabele te, kasi ntango moi ebimelaki etumbaki, mpe mpo ezalaki na misisa te ekawuki; kasi mosusu ekweyaki likoló ya banzube, mpe banzube emataki mpe ekangelaki yango; kasi mosusu ekweyaki likoló ya mabele ya malamu mpe ezalaki kopesa mbuma, oyo moko nkama moko, oyo mosusu ntuku motoba, oyo mosusu ntuku misato. Moto oyo azali na matoyi ya koyoka, tika ayoka. Mpe bayekoli bayaki penepene na ye mpe balobaki na ye: Mpo na nini ozali koloba na bango na masese? Ye kasi, azongisaki mpe alobaki na bango: Na bino epesami koyeba basekele ya bokonzi ya likoló, kasi na bango te epesami. Moto oyo azali na eloko, akopesama ye mpe akozala na ebele, kasi moto oyo azali na eloko te, ata oyo azali na yango ekokamwama na ye. Mpo na yango nalobeli bango na masese, mpo ete bazali komona bakoka komona te mpe bazali koyoka bakoka koyoka te mpe basosolaka te, mbala moko te bazonga; mpe na tango wana profésia ya Ezayi oyo elobi ekokokisama na bango: na koyoka bokoyoka mpe bokososola te, mpe bazali komona bokomona mpe bokomona te; pamba te motema ya bato oyo ekomi monene, mpe na matoyi bayokaki na kilo, mpe miso na bango bakangaki, mbala moko te bamona na miso mpe na matoyi bayoka mpe na motema basosolaka mpe bazonga, mpe nakobikisa bango. Kasi miso na bino ezali na esengo, mpo emonaka, mpe matoyi na bino, mpo eyokaka. Solo, nalobi bino

ete basakoli mingi mpe bato ya sembo balingaki komona oyo bozali komona, mpe bamonaki te, mpe koyoka oyo bozali koyoka, mpe bayokaki te. Bino yango, boyoka lisese ya moto oyo alongaki. Moto nyonso oyo azali koyoka liloba ya bokonzi kasi azali kososola te, moto mabe ayei mpe azwi oyo etiamaki na motema na ye; oyo azali moto oyo etiamaki pembeni ya nzela. Kasi oyo abwakamaki na bisika ya mabanga, oyo azali oyo ayokaka liloba mpe mbala moko azwaka yango na esengo mpe azwaka yango; kasi azali na misisa te na kati na ye moko, kasi azali ya mwa ntango moke, mpe ntango pasi to minyoko ekomi mpo na liloba, mbala moko akweyi. Oyo kasi alongolami na kati ya bansende, azali oyo ayoki liloba, kasi mitungisi ya ntango oyo mpe bokosi ya bozwi ekangi liloba, mpe akomi na mbuma te. Kasi oyo abalami na mabele malamu, yango ezali oyo ayoki liloba mpe asosolaka, oyo solo abotaka mbuma mpe asalaka moko nkama, moko tuku motoba, mpe moko tuku misato. Lisese mosusu atiaki liboso na bango koloba: Bokonzi ya likolo ekokani na moto oyo abwakaki nkona malamu na elanga na ye; kasi na tango bato bazalaki kolala, monguna na ye ayaki mpe abwakaki matiti mabe na kati-kati ya mbuma mpe akendaki. Ntango kasi matiti ebimisaki mpe asalaki mbuma, na nsima matiti mabe emonanaki mpe. Bawuti pene baombo ya nkolo ya ndako balobaki na ye: Nkolo, ezali te mboto ya malamu otyalaki na elanga na yo? Wapi wana ezali na matiti mabe? Kasi ye alobaki na bango: Moto monguna asalaki yango. Kasi baombo balobaki na ye: Olingi yango wana ete tokende tosangisa yango? Kasi ye alobaki: Te, mbala mosusu ntango bozali kosangisa matiti mabe bokoki kopikola elongo na yango mbuma ya ble; botika yango

mibale ekola elongo kino na tango ya kobuka, mpe na ntango ya kobuka nakoloba na babuki: Bosangisa liboso matiti mabe mpe bokanga yango na maboke mpo na kotumba yango, kasi mbuma ya ble bosangisa yango na ndako na ngai ya kobomba biloko. Lisese mosusu atyelaki liboso na bango koloba: Bokonzi ya likolo ezali lokola mboto ya moutarde, oyo moto azwaki mpe alonaki na elanga na ye; yango ezali moke koleka mboto nyonso, kasi ntango ekoli, ezali monene koleka ndunda nyonso mpe ekómaka nzete, mpo bandeke ya likolo baya mpe bavanda na bitape na yango. Lisese mosusu alobaki na bango: Bokonzi ya likoló ekokani na levire oyo mwasi moko azwaki mpe abombaki na kati ya farine ya mituya misato, kino nyonso ekomaki na levire. Makambo oyo nyonso Yesu alobaki na masese na bato ebele, mpe kozanga lisese eloko moko te alobaki na bango, mpo ekokisama oyo elobamaki na nzela ya mosakoli oyo alobaki: Nakofungola monoko na ngai na masese, nakobimisa makambo oyo ebombama banda kobandisa mokili. Nsima atikaki bato ebele, ayaki na ndako na ye. Mpe bayaki penepene na ye bayekoli na ye, koloba: Limbola biso lisese ya matiti mabe ya elanga. Kasi ye ayanolaki alobaki na bango: Oyo azali kolona nkona ya malamu azali Mwana ya moto; mpe elanga ezali mokili; mpe nkona ya malamu, bango bazali bana ya bokonzi; mpe matiti mabe bazali bana ya mabe; mpe monguna oyo alonaki yango azali Zabolo; mpe kobuka ezali suka ya ntango; mpe babuki bazali bantoma. Ndenge basangisaka matiti mabe mpe moto ezikisaka yango, ndenge wana mpe ekozala na nsuka ya ntango oyo. Mwana ya moto akotinda ba-anjelu na ye, mpe bakosangisa na bokonzi na ye biloko nyonso oyo ebetisaka

mabaku mpe baoyo basalaka mabe, mpe bakobwaka bango na fulu ya moto; kuna ekozala kolela mpe koswana-swana ya minu. Na ntango wana, bato ya sembo bakongɛnga lokola moi na bokonzi ya Tata na bango. Oyo azali na matoyi ya koyoka, tika ayoka. Lisusu, Bokonzi ya Likoló ekokani na bomengo oyo ebombama na elanga, oyo ntango moto moko azwaki yango, abombaki yango, mpe na esengo na ye, akendaki mpe atekaki biloko nyonso oyo azalaki na yango mpe asombaki elanga wana. Lisusu, Bokonzi ya Likolo ezali lokola moto momboti oyo azalaki koluka mapela kitoko; oyo nsima ya kokuta moko ya motuya mingi, akendaki atekaki biloko nyonso oyo azalaki na yango mpe asombaki yango. Lisusu, Bokonzi ya likoló ekokani na monyama oyo babwakaki na mbu mpe esangisaki mbisi ya lolenge nyonso; yango, ntango etondaki, bamemaki yango na libongo ya mbu mpe bafandaki, basangisaki oyo malamu na bisani, kasi oyo mabe babwakaki libanda. Boye ekozala na nsuka ya ntango. Bantoma bakobima mpe bakokabola bato mabe longwa na kati ya bato ya sembo, mpe bakobwaka bango na fulu ya moto; kuna ekozala kolela mpe koswana-swana ya minu. Yesu alobi na bango: Bososoli makambo oyo nyonso? Balobi na ye, iyo, Nkolo. Ye kasi alobaki na bango, mpo na yango, mokomi nyonso oyo ateyami na bokonzi ya likoló azali lokola moto nkolo ya ndako, oyo abimisi na ebombelo ya ye biloko ya sika mpe ya kala. Mpe ekómaki ete ntango Yesu asilisaki masese wana, alongwaki wana, mpe ayaki na mboka na ye, azalaki koteya bango na lisangá na bango, mpo bákamwama mpe koloba: Wapi moto oyo azwaki bwanya oyo mpe nguya wana? Oyo azali mwana mobali ya mobongisi te? Babengaka

mama na ye Maria te, mpe bandeko na ye ya mibali Yakobo na Jozefi na Simona na Yuda? Mpe bandeko na ye ya basi nyonso bazali epai na biso te? Wapi boye moto oyo azwi makambu oyo nyonso? Mpe bazalaki kokweya likolo na ye. Yezu alobaki na bango: Profeta azali kozanga lokumu te longola kaka na mboka na ye mpe na ndako na ye. Mpe asalaki te wana nguya mingi mpo na kozanga kondima na bango.

14

Na ntango wana, Herode mokonzi ya etuka ayokaki sango ya Yesu mpe alobaki na bana na ye: Oyo azali Yoane Mobatisi; ye moko alamuki na bakufi, mpe mpo na yango nguya ezali kosala na kati na ye. Pamba Herod azwaki Yoane, akangaki ye mpe atiaki ye na boloko mpo na Herodias, mwasi ya Filip, ndeko na ye. Yoane alobaki na ye: Ezali pemisa te yo kozala na ye. Mpe alingaki koboma ye, kasi abangaki ebele ya bato, mpo bazalaki komona ye lokola profɛtɛ. Ntango bazalaki kosala feti ya mbotama ya Herode, mwana mwasi ya Herodias abinaki na kati mpe asepelisaki Herode; yango wana na ndai andimaki ye kopesa ye eloko oyo akosenga. Mwana mwasi oyo, nsima ya kolendisama na mama na ye, alobaki: Pesa ngai, awa na saani, motó ya Yoane Mobatisi. Mpe mokonzi ayokaki mawa, kasi mpo na bandayi mpe bato oyo bazalaki kolia elongo na ye, apesaki mitindo ete bapesa yango, mpe atindaki moto mpe akataki moto ya Yoane na boloko. Mpe bamemaki motó na ye na saani mpe bapesaki yango na mwana mwasi, mpe amemaki yango na

mama na ye. Na bakóyá pene, bayekoli na ye bahera nzoto mpe bakundaki yango, mpe bakóyá bayebisaki Yesu. Koyoka yango, Yesu akabwanaki wana na masuwa na esika ya esobe ye moko, mpe bato mingi bayokaki yango balandaki ye na makolo banda na bingumba. Mpe Yesu abimaki, amonaki ebele ya bato, ayokaki mawa na motema mpo na bango mpe abikisaki babela na bango. Na mpokwa, bayekoli na ye bayaki epai na ye koloba: Esika oyo ezali ya polele, mpe ngonga eleki sikoyo. Tika bato bakende, mpo bakende na bamboka basomba bilei mpo na bango moko. Kasi Jesus alobaki na bango: Bazali na mposa te ya kokende; bopesa bango bino bilei ya kolya. Kasi bango balobaki na ye: Tozali awa na eloko te longola kaka mapa mitano mpe mbisi mibale. Mpe ye alobaki: Bomemela ngai yango awa. Mpe asalaki mitindo na bato ebele bálala na matiti, azwaki mapa mitano mpe mbisi mibale, atomboli miso na likoló epai ya likoló apambolaki, mpe abukanaki mpe apesaki na bayekoli mapa, mpe bayekoli bapesaki na bato ebele. Mpe baliaki bánso mpe batondaki, mpe bazwaki oyo etikalaki ya biteni: bakɛti zomi na míbalé oyo etondaki. Baye oyo bazalaki kolya bazalaki mibali lokola nkoto mitano, longola basi na bana. Mpe mbala moko Yesu asengelaki bayekoli na ye bákɔta na masuwa mpe bákende liboso na ye na ngámbo mosusu, kino akopanza bato mingi. Mpe nsima ya kotika bato ebele, akendaki likolo ya ngomba ye moko mpo na kosambela. Kasi ntango pokwa ekómaki, azalaki ye moko kuna. Kasi masuwa ezalaki siká na katikati ya ebale, ezalaki na pasi mpo na bambonge, mpo mopepe ezalaki kotɛmɛla yango. Na ngonga ya minei ya butu, Yesu akendaki epai na bango, azalaki kotambola likoló ya mbu. Mpe nsima ya

komona ye kotambola na likolo ya mbu, bayekoli bamitungisaki mpe balobaki ete ezali elili, mpe na somo bagangaki. Mbala moko, Yesu alobaki na bango: Bozala na mpiko, ngai nazali, bobanga te. Koyanola kasi na ye, Petelo alobaki: Nkolo, soki ezali yo, tinda ngai náya epai na yo likoló ya mayi. Kasi ye alobi, yaka. Mpe soki akitaki wuta na masuwa, Petelo atambolaki likoló ya mai mpo na koya epai ya Yesu. Komona mopepe makasi, abangaki, mpe ntango abandaki kozinda, agangaki: Nkolo, bikisa ngai. Mbala moko, Yesu asembolaki lobɔkɔ na ye mpe akangaki ye, mpe alobaki na ye: Yo oyo ozali na kondima moke, mpo na nini ozalaki na ntembe? Mpe ntango bakotaki bango na masuwa, mopepe etikaki; mpe baoyo oyo bazalaki na masuwa bayaki mpe bagumbamaki liboso na ye koloba: na solo ozali mwana ya Nzambe. Mpe nsima ya kokatisa, bakómaki na mabele ya Gennesaret. Mpe soki bayebaki ye, mibali ya esika wana batindaki na etuka mobimba ya zingazinga wana, mpe bamemaki epai na ye bato nyonso oyo bazalaki na maladi, mpe bazalaki kosenga ye ete ata kaka basimba suka ya elamba na ye; mpe bato nyonso oyo basimbaki babikaki.

15

Bongo wana bakómélaki epai ya Yesu bakomeli mikanda mpe Bafarisai oyo bautaki na Yerusalem, bazalaki koloba: Mpo nini bayekoli na yo bazali kobuka momeseno ya bakolo? Pamba basukolaka te mabɔkɔ na bango ntango balyaka lipa. Kasi ye azongisaki mpe alobaki na bango: Mpo na nini bino mpe bozali

kobuka mitindo ya Nzambe mpo na bonzebi ya bino? Nzambe apesaki mitindo, alobi: Pesa lokumu na tata na yo mpe na mama na yo, mpe moto oyo akoloba mabe na tata to na mama, akokufa na liwa. Kasi bino bolobi: moto oyo akoloba na tata to na mama, Likabo oyo okoki kozwa lisalisi na ngai, mpe akopesa lokumu te na tata na ye to na mama na ye; mpe bobebisi mobeko ya Nzambe mpo na momeseno ya bino. Bato ya lokuta, Ezayi asakolaki malamu na tina na bino koloba: bato oyo bapusanaka na ngai na monoko na bango mpe na bibebu na bango bakumisaka ngai, kasi motema na bango ezali mosika longwa na ngai; mpe na pamba bakumisaka ngai, koteya mateya oyo ezali mitindo ya bato. Mpe sima ya kobenga bato ebele, alobaki na bango: Boyoka mpe bososola; oyo ekotaka na monoko ekomisaka moto mbindo te, kasi oyo ebimaka na monoko, yango nde ekomisaka moto mbindo. Na ntango wana, bayekoli na ye bayei penepene mpe balobi na ye: Oyebi ete ba-Pharisai bayokaki mabe ntango bayokaki liloba? Ye azongisaki mpe alobaki: Nzete nyonso oyo Tata na ngai ya likoló atonaki te, ekopikolama. Tika bango, bazali bakambi ya miso ya mpamba ya bato ya miso ya mpamba, kasi soki moto ya miso ya mpamba akambi moto ya miso ya mpamba, bango mibale bakokweya na libulu. Koyanola, kasi Petelo alobaki na ye: Limbola biso lisese oyo. Kasi Yesu alobaki: Naino mpe bino bozali bazangi bososoli? Bozali naino koyoka te ete nyonso oyo ekotaka na monoko ekendaka na libumu mpe ebimaka na esika ya kobwaka? Kasi oyo ezali kobima na monoko, ezali kowuta na motema, mpe yango nde ekomisaka moto mbindo. Pamba te, uta na motema ebimaka makanisi mabe, koboma bato, kosakana na mwasi ya

moto mosusu, pite, koyiba, kotatola lokuta, mpe kofinga Nzambe. Yango nde biloko oyo ekomisaka moto mbindo, kasi kolya na mabɔkɔ oyo esukuami te ekomisaka moto mbindo te. Mpe Yesu, nsima ya kobima wana, akendaki na bituka ya Tyre mpe Sidon. Mpe tálá, mwasi moko ya Kanana oyo autaki na bandelo wana agangaki epai na ye koloba: Yoka ngai mawa, Nkolo, Mwana ya Davidi, mwana na ngai ya mwasi azali na molimo mabe mingi. Kasi ye azongisaki ye liloba moko te. Mpe bayekoli na ye bapusanaki mpe batunaki ye koloba: Tika ye, mpo azali koganga nsima na biso. Kasi ye azongisi mpe alobaki: Natindamaki te, longola kaka epai ya bameme oyo babungaki ya ndako ya Israele. Kasi ye ayaki mpe afukamaki liboso na ye koloba: Nkolo, salisá ngai. Ye azongisaki mpe alobaki: Ezali malamu te kozwa lipa ya bana mpe kobwaka yango na bambwa mike. Ye alobi, Iyo, Nkolo, mpe solo mbwa mike eliaka mikapo oyo ekweyaka banda na mesa ya bankolo na yango. Bongo Yesu azongisaki mpe alobaki na ye: O mwasi, monene ndimi na yo, ezala epai na yo ndenge olingi. Mpe mwana na ye ya mwasi abikaki banda ngonga wana. Mpe Yesu, nsima ya kolongwa wana, ayaki pembeni ya ebale monene ya Galilaya, mpe nsima ya komata na ngomba, afandaki kuna. Mpe bato ebele bapusanaki na ye, bazalaki na bango moko batembi te, bakufi miso, bakufi matoyi, babeba mpe basusu ebele, mpe babwakaki bango pembeni ya makolo ya Yesu, mpe abikisaki bango, mpo bato bakamwa ntango bazalaki komona bakufi matoyi bazali koyoka, bato oyo balobaki te bazali koloba, babeba bazali malamu, batembi te bazali kotambola mpe bakufi miso bazali komona; mpe bakumisaki Nzambe ya Isalaele. Kasi Yesu, nsima

ya kobenga bayekoli na ye, alobaki: Nazali na mawa ya bato oyo, mpo basili mikolo misato bafandi elongo na ngai mpe bazali na eloko ya kolia te, mpe nalingi te kotika bango bakende na nzala, mbala mosusu balemba na nzela. mpe bayekoli na ye baloba na ye: Wuta wapi epai na biso na esobe mapa mingi boye mpo na kokondisa bato ebele boye? Mpe Yesu alobi na bango: Bozali na mapa boni? Bango balobaki: Sambo, mpe bambisi mike mingi te. Mpe apesaki mitindo na bato mingi bálala na mabelé. Mpe azwaki mapa sambo mpe mbisi, asanzaki Nzambe, abukanaki mpe apesaki na bayekoli na ye, mpe bayekoli bapesaki na bato. Mpe baliaki bánso mpe batondaki, mpe bazwaki oyo etikalaki ya biteni, bakitunga sambo etonda; kasi baoyo bazalaki kolya bazalaki nkoto minei ya mibali kozanga basi mpe bana. Mpe nsima ya kopanza bato banso, akɔtaki na masuwa mpe akómaki na bandelo ya Magdala.

16

Mpe Bafarisai na Basadusai bayaki penepene, bazalaki komeka ye, mpe batunaki ye ete alakisa bango elembo kowuta na likolo. Kasi ye ayanolaki alobaki na bango: Ntango pokwa ekomi, bozali koloba: Ntango ya malamu; pamba te likolo ezali motane; mpe na ntongo: Lelo mopepe makasi; pamba te likolo ezali motane mpe molili. Bino bakosi, bozali koyeba solo kokesenisa elongi ya likolo, kasi bilembo ya bantango bozali na makoki te ya koyeba? Ekeke ya mabe mpe ya ekobo ezali koluka elembo, mpe elembo ekopesama yango te longola kaka elembo ya Yona mosakoli.

Mpe atikaki bango mpe akendaki. Mpe ntango bayekoli na ye bakómaki na ngambo mosusu, babosanaki kozwa mapa. Kasi Yesu alobaki na bango: Bomona mpe bopesa likebi na levire ya Bafarisi mpe Basaduseo. Kasi bazalaki kokanisa na kati ya bango moko, koloba: Tozwaki mapa te. Koyeba nzokande, Yesu alobaki na bango: Nini bozali kokanisa na kati ya bino moko, bino ya kondima moke, ete bozwaki mapa te? Naino te bozali kososola, mpe te bokanisi mapa mitano ya bato nkoto mitano mpe bakitunga boni bozwaki? Bokanisi te minkate sambo ya bato nkoto minei mpe bitunga boni bokamataki? Ndenge nini bososola te ete nalobaki na bino te na ntina ya mampa, kasi kopesa likebi na levire ya ba Pharisiens mpe ba Sadducéens? Mbala wana basosolaki ete alobaki te kobatela banda na levire ya mapa, kasi banda na mateya ya ba Pharisien mpe ba Sadducéen. Koya kobanda, kasi Yesu na kati ya biteni ya Kaisarea ya Filipo azalaki kotuna bayekoli na ye koloba: Nani balobaka bato ete ngai nazali, mwana ya moto? Bango mpe balobaki: Basusu balobi Jean Mbatisi, basusu balobi Eliya, mpe basusu balobi Jeremi to moko ya basakoli. alobi na bango, Kasi bino bolobi ete nazali nani? Koyanola, Simon Peter alobi: Yo ozali Klisto, Mwana ya Nzambe ya bomoi. Mpe Yesu azongisaki alobaki na ye: opambolami ozali, Simon Mwana wa Yona, mpo mosuni mpe makila esakolaki yo te, kasi Tata na ngai oyo azali na likoló. Mpe ngai mpe nalobi na yo ete yo ozali Petro, mpe likolo ya libanga oyo, nakotonga lisangá na ngai, mpe bikuke ya lifelo ekokoka te yango. Mpe nakopesa yo bafungola ya bokonzi ya likoló, mpe nyonso oyo okokanga na mabelé, ekozala ekangami na likoló, mpe nyonso oyo okofungola na mabelé,

ekozala efungulamaki na likoló. Mbala wana apesaki mitindo na bayekoli na ye ete báloba na moto moko te ete ye azali Yesu Klisto. Uta ntango wana, Yesu abandaki kolakisa bayekoli na ye ete esengeli ye kokende na Yelusaleme mpe konyokwama mingi na maboko ya bakolo, banganga-nzambe minene mpe bakomi, mpe kobomama, mpe na mokolo ya misato kolamuka. Mpe Petro asalaki ete akamata ye pembeni, abandaki kopamela ye koloba: Ngolu epai na yo, Nkolo, te, ekozala te epai na yo oyo. Kasi ye abaluki mpe alobaki na Petelo: Kende nsima na ngai, satana, ozali libaku na ngai, mpo okanisaka te makambo ya Nzambe, kasi makambo ya bato. Bongo wana, Yesu alobaki na bayekoli na ye: Soki moto alingi koya nsima na ngai, aboya ye mwana, amema ekulusu na ye, mpe alanda ngai. Moto oyo alingi kobikisa molimo na ye, akobungisa yango; kasi moto oyo akobungisa molimo na ye mpo na ngai, akozwa yango. Nini litomba moto akozwa soki akozwa mokili mobimba, kasi molimo na ye akobungisa? To moto akopesa nini na esika ya molimo na ye? Mpo mwana ya moto azali pene ya koya na nkembo ya tata na ye elongo na ba-anjelu na ye, mpe na ntango wana akofuta moto na moto kolanda misala na ye. Amen, nazali koloba na bino, bazali ndambo ya baoyo batelemeli awa, oyo bakokamata liwa te tii bakómona Mwana ya moto azali koya na Bokonzi na ye.

17

Mpe na nsima ya mikolo motoba, Yesu azwaki Petelo mpe

Jakobo mpe Yoane, ndeko na ye ya mobali, mpe amemaki bango na ngomba molayi na bango moko; mpe abongwanaki liboso na bango, mpe elongi na ye engengaki lokola moi, mpe bilamba na ye ekomaki mpembe lokola pole. Mpe tálá, Moyize na Eliya bamonánaki epai na bango, bazalaki kosolola na ye. Koyanola, kasi Petelo alobaki na Yesu: Nkolo, ezali malamu mpo na biso kozala awa. Soki olingi, tokosala awa bandako misato: moko mpo na yo, mpe moko mpo na Moyize, mpe moko mpo na Eliya. Ntango ye azalaki nanu koloba, tala lipata ya kongɛnga ezipaki bango, mpe tala mongongo uta na lipata elobaki: Oyo azali Mwana na ngai ya bolingo, na ye nasepelaki mingi; boyoka ye. Mpe ntango bayekoli bayokaki, bakweyaki na bilongi na bango mpe babangaki mingi. Mpe Yesu ayei penepene, asimbaki bango mpe alobaki, Botelema mpe bobanga te. Ntango batomboli miso na bango, bamonaki moto moko te, longola kaka Yesu ye moko. Mpe ntango bazalaki kokita longwa na ngomba, Yesu apesaki bango mitindo, alobi: Bolobela moto moko te emoniseli oyo kino Mwana ya moto akosekwa na bakufi. Mpe bayekoli na ye batunaki ye koloba: Mpo nini bongo bakomi mikanda balobi ete Eliya esengeli koya liboso? Yesu ayanoli alobaki na bango: Eliya solo akoya liboso mpe akobongisa makambu nyonso; kasi nalobi na bino ete Eliya asila koya, mpe bayebaki ye te, kasi basalaki na ye nyonso oyo balingaki; ndenge wana mpe Mwana ya moto akozwa mpasi na maboko na bango. Mbala wana, bayekoli basosolaki ete alobaki na bango na ntina ya Yoane Mobatisi. Mpe ntango bango bayaki epai ya ebele ya bato, moto moko apusanaki penepene na ye, afukamaki liboso na ye mpe alobaki: Nkolo, yoka mwana na ngai mobali mawa, mpo azali na bokono

ya sanza mpe azali konyokwama mingi; pamba te mbala mingi akweyaka kati na moto mpe mbala mingi akweyaka kati na mai. Mpe namemaki ye epai ya bayekoli na yo, kasi bazalaki na makoki te ya kobikisa ye. Azongisaki mpe Yesu alobaki: O molongo oyo ezangi kondima mpe ebeba, tii ntango nini nakozala na bino? Tii ntango nini nakozala na mpiko na bino? Bomema ngai ye awa. Mpe Yesu apameli yango, mpe molimo mabe ebimaki na kati na ye mpe mwana abikaki banda ngonga wana. Nsima bayei pene, bayekoli na Yesu na kati ya bango moko, balobi: Mpo nini biso tozalaki na makoki te kobimisa yango? Yezu alobaki na bango: Mpo na kozanga kondima na bino. Solo, nalobi na bino ya solo, soki bozali na kondima lokola mboto ya moutarde, bokoloba na ngomba oyo, longwa awa kende kuna, mpe ekolongwa, mpe eloko moko te ekozala mpasi mpo na bino. Kasi etuka oyo ebimaka te longola kaka na losambo mpe kokila bilei. Ntango bazalaki kozonga na Galilaya, Yesu alobaki na bango: Mwana ya moto akokabama na maboko ya bato mpe bakoboma ye, mpe na mokolo ya misato akolamuka. Mpe basukami mingi mpenza. Ntango bakómaki na Kapernawumu, baye bazalaki kozwa mbongo ya didrachma bayaki epai ya Petelo mpe balobaki, Molakisi na bino afutaka te mbongo ya didrachma? Alobi, iyo. Mpe ntango akɔtaki na ndako, Yesu alobaki na ye liboso: nini emonanaka na yo, Simɔ? Bakonzi ya mabele bazwaka mpako to mpako ya motango epai ya banani? Wuta na bana na bango to wuta na ba ya bapaya? Petelo alobi na ye: Uta na bato ya mpaya. Yezu alobaki na ye: Bongo bana bazali na bonsomi. Po ete tosala bango mabe te, kenda na ebale monene, bwaka ndobo, mpe mbisi oyo ekobima

liboso kamata. Ofungola monoko na yango, okomona mbongo. Wana okamata yango, opesa bango na esika na ngai mpe ya yo.

18

Na ngonga wana, bayekoli bayaki epai ya Yesu koloba: Nani wana azali monene na bokonzi ya likoló? Mpe Yesu abengaki mwana moke atelemisaki yango na kati ya bango mpe alobaki: Mpenza nalobi na bino, soki bobaluki te mpe bokomi lokola bana mike, bokoki te kokota na bokonzi ya likolo. Moto nyonso oyo akokitisa ye moko lokola mwana oyo, yango nde azali monene na bokonzi ya likoló. Mpe moto oyo akondima mwana moko boye na kombo na ngai, andimi ngai; kasi moto oyo akotindisa moko ya bato oyo baleki mike oyo bandimi na ngai, ekozala malamu mpo na ye ete bakanga libanga monene ya koleka ya ane na kingo na ye mpe babwaka ye na mozindo ya mbu. Mawa na mokili mpo na makambo ya kokweya, pamba te ezali na ntina ete makambo ya kokweya eya, kasi mawa na moto wana oyo na nzela na ye likambo ya kokweya eyaka. Soki lobɔkɔ na yo to lokolo na yo ezali kotinda yo obeta libaku, kata yango mpe bwaka yango mosika na yo, ezali malamu mpo na yo kokɔta na bomoi na lokolo moko to lobɔkɔ moko, na esika ya kozala na mabɔkɔ mibale to makolo mibale mpe kobwakama na mɔtɔ ya seko. Mpe soki liso na yo ezali kosala yo kobeta libaku, longola yango mpe bwaka longwa na yo. Malamu mpo na yo kokota na bomoi na liso moko, to kozala na miso mibale mpe kobwakama na gehena ya moto. Bótála bótíóla tě mŏkó ya bána

mikéi wâná, pô nazalí koloba na bínó ete bá-anjelu ya bangó na likoló, ntango nyonso, batálaka elongi ya Tatá na ngáí oyo azalí na likoló. Ayaki pamba Mwana ya moto kobikisa oyo ebungaki. Nini emonani na bino? Soki moto moko azali na bameme nkama moko mpe moko na kati na yango ebungi nzela, akotika te bameme tuku libwa na libwa na bangomba, bongo akende koluka oyo ezali kobungisa nzela? Mpe soki akomi kozwa yango, solo nalobi bino ete asepelaka na yango mingi koleka na oyo tuku libwa na libwa oyo babungaki te. Boye ezali mposa te liboso ya Tata na bino oyo azali na likolo ete moko ya bana mike oyo abeba. Soki ndeko na yo asali masumu na yo, kende mpe pamela ye kati na yo mpe ye moko; soki ayoki yo, ozwi ndeko na yo; soki kasi ayoki te, kamata elongo na yo lisusu moko to mibale, mpo ete na monoko ya batatoli mibale to misato etelema liloba nyonso. Soki kasi aboyaka bango, yebisa lisanga, soki kasi mpe aboyaka lisanga, azala na yo lokola mopaya mpe mofutisi mpako. Solo, nalobi na bino: nyonso oyo bokokanga na mabele, ekozala ekangami na likolo, mpe nyonso oyo bokofungola na mabele, ekozala efunguami na likolo. Lisusu, solo nalobí bino ete soki bábale ya bino bakondima likoló ya mabelé na ntina ya likambo nyonso oyo bakosengi, ekokóma na bango epai ya Tatá na ngai oyo azalí na likoló. Pamba te esika bato mibale to misato basangani na nkombo na ngai, nazali kuna na kati na bango. Bongo Petro apusanaki epai na ye alobi: Nkolo, mbala boni ndeko na ngai akosala masumu na ngai mpe nakolimbisa ye? Tii mbala sambo? Yesu alobi na ye: Te, nalobi na yo te tii mbala sambo, kasi tii mbala tuku sambo mbala sambo. Mpo na yango, bokonzi ya likoló ekokani na moto mokonzi oyo alingaki kokata

makambo na baombo na ye. Ntango azalaki kobanda kotánga baníongo ya ye, bamemaki epái ya ye moto mŏkó oyo azalaki na niongo ya batalanta nkóto zómi. Lokola azalaki na eloko te mpo na kofuta, nkolo na ye atindaki ete bateka ye elongo na mwasi na ye mpe bana na ye mpe biloko nyonso oyo azalaki na yango, mpo bafuta nyongo. Kokweya yango wana, mowumbu azalaki kogumbamela ye koloba: Nkolo, zala na motema molai likolo na ngai, mpe nakofuta yo nyonso. Koyoka mawa na motema, nkolo ya mowumbu yango atikaki ye kokende mpe alongolaki niongo na ye. Kobima libándá, mowumbu yango akutaki moko ya baninga na ye ya bowumbu, oyo atyaki ye denarii nkama moko, mpe asimbaki ye, azalaki kokanga ye nkingo, azalaki koloba: Zongisa na ngai soki ozali na eloko oyo otyaki ngai. Kokweya yango wana, mosaleli moninga na ye na makolo na ye azalaki kobondela ye koloba: Zala na motema molai likolo na ngai, mpe nakofuta yo. Ye ata alingaki te, kasi akendaki mpe abwakaki ye na boloko tii akofuta nyongo oyo azalaki na yango. Ntango bamonaki, kasi baninga na ye ya mosala, makambo oyo esalemaki, bayokaki mawa mingi, mpe ntango bayaki, balobaki polele na nkolo na bango makambo nyonso oyo esalemaki. Nsima abengi ye, nkolo na ye alobi na ye: Mowumbu mabe, nalimbisaki yo nyonso niongo wana, mpo osɛngaki ngai. Esengaki te mpe yo komona mawa mosaleli moninga na yo, ndenge mpe ngai namonaki yo mawa? Mpe nkolo na ye, atondaki na nkanda, akabaki ye na maboko ya banyokoli tii akozongisa nyonso oyo atyaki ye. Ndenge wana mpe Tata na ngai ya likoló akosala bino, soki bolimbisi te, moko na moko, ndeko na ye, banda na mitema na bino, mabe na bango.

19

Mpe ekómelaki ntango Yesu asilisaki maloba yango, alongwaki na Galilaya mpe ayaki na bandelo ya Yudea, na ngámbo ya Yordani. Mpe bato ebele balandaki ye, mpe abikisaki bango kuna. Mpe ba-Pharisees bayaki epai na ye, bazalaki komeka ye mpe bazalaki koloba na ye: Ezali kopesama nzela moto akabwana na mwasi na ye mpo na ntina nyonso? Kasi ye ayanolaki alobaki na bango: Botángaki té ete oyo asalaki banda ebandeli asalaki bango mobali mpe mwasi, mpe alobaki, mpo na likambo oyo moto akotika tata na ye mpe mama na ye mpe akokangama na mwasi na ye, mpe bango mibale bakozala nzoto moko? Yango wana bazali lisusu te mibale, kasi nzoto moko. Yango wana Nzambe akangisaki elongo, moto asengeli kokabola te. Balobeli ye: Mpo nini wana Moyize atindaki kopesa buku ya kokabwana mpe kosikola yango? Alobi na bango ete Moyize, mpo na makasi ya mitema ya bino, apesaki bino ndingisa ya kokabola basi ya bino, kasi banda ebandeli ekómaki boye te. Nalobi kasi bino ete moto oyo akolongola mwasi na ye te mpo na ekobo mpe akobala mosusu, asali ekobo, mpe moto oyo abalaki mwasi oyo alongolami asali ekobo. Bayekoli na ye balobeli ye: Soki boye ezali likambo ya mobali na mwasi, ezali malamu te kobala. Kasi ye alobaki na bango: Bato nyonso bakoki kondima liloba oyo te, kasi kaka baoyo bapesami yango; mpo bazali batondi oyo babotamaki boye wuta na libumu ya mama. Mpe bazali ba-eunuques oyo bakomisami ba-eunuques na bato, mpe bazali ba-eunuques oyo bakomisaki bango moko ba-eunuques

mpo na bokonzi ya likoló. Oyo akoki koyamba yango, tika ayamba yango. Bongo bamemaki ye bana, mpo atia bango maboko mpe asambela; kasi bayekoli bapameli bango. Yesu alobaki: Botika bana mpe bokanga bango te baya epai na ngai, pamba te bokonzi ya likolo ezali ya bato ya ndenge wana. mpe atii mabɔkɔ na bango, akendaki wuta wana Mpe tala, moto moko ayei penepene alobaki na ye: Moyekoli malamu, nasala nini ya malamu mpo nazala na bomoi ya seko? Ye alobaki na ye: Mpo na nini ozali kobenga ngai malamu? Moto ata moko te azali malamu, kaka Nzambe moko nde azali malamu. Soki olingi kokota na bomoi, batela mibeko. Alobi na ye: Ya ndenge nini? Yesu alobaki: okoboma te, okosala ekobo te, okoyiba te, okopesa litatoli ya lokuta te, pesa lokumu na tata na yo mpe mama na yo, mpe okolinga moninga na yo ndenge okolinga yo moko. Elenge mobali alobi na ye: Nabatelaki makambo nyonso oyo banda bolenge na ngai, nini lisusu nazangi? Yesu alobaki na ye: Soki olingi kozala parfait, kenda, teka biloko na yo nyonso mpe pesa babola, mpe okozala na trésor na likolo; bongo yaka olanda ngai. Nsima ya koyoka yango, elenge mobali ayokaki liloba mpe akendaki na mawa, mpo azalaki na biloko ebele. Yesu alobaki na bayekoli na ye: Solo nalobeli bino ete mozwi akokota na mpasi na bokonzi ya likoló. Lisusu nalobi na bino: ezali mpasi mingi te mpo na ngamia koleka na lidusu ya lingonga koleka moto ya nkita kokɔta na bokonzi ya Nzambe. Koyoka kasi, bayekoli na ye bazalaki kokamwa mingi mpe bazalaki koloba: Nani bongo akoki kobikisama? Atali komona, kasi Yesu alobaki na bango: Epai ya bato, oyo ekoki te, kasi epai ya Nzambe, nyonso ekoki. Nsima Petro azongisaki mpe alobaki na ye: Tala, biso tosili

kotika biloko nyonso mpe tosili kolanda yo; nini yango ekozala mpo na biso? Kasi Yesu alobaki na bango: Solo nalobi na bino ete bino oyo bolandaki ngai, na mbotama ya sika, ntango Mwana ya moto akofanda na kiti ya nkembo na ye, bino mpe bokofanda na bakiti zomi na mibale mpo na kokata makambo ya mabota zomi na mibale ya Isalaele. Mpe moto nyonso oyo atiki ndako to bandeko ya mibali to bandeko ya basi to tata to mama to mwasi to bana to bilanga mpo na nkombo na ngai, akozwa mbala nkama mpe akozwa bomoi ya seko. Kasi mingi oyo bazali ya liboso bakozala ya nsuka, mpe oyo bazali ya nsuka bakozala ya liboso.

20

Similar pamba ezali bokonzi ya ba likoló na moto nkolo ya ndako, oyo abimaki elongo na ntɔngɔ́ mpo na kokɔtisa basali na elanga ya vino ya ye. Mpe sima ya kondima na basali mbongo ya denarius mpo na mokolo, atindaki bango na elanga na ye ya vino. Mpe abimaki na ntango ya ngonga ya misato, amonaki bato mosusu batelemaki na zando bazalaki na mosala te, mpe alobaki na bango: Bokende bino mpe na elanga ya vino, mpe oyo ekozala sembo nakopesa bino. Kasi bango bakendaki. Lisusu abimaki na ntango ya ngonga ya motoba mpe ya libwa, asalaki ndenge moko. Kasi ntuku ya ngonga ya zomi na moko, abimaki mpe akutaki bato mosusu batelemaki wana bazalaki kosala eloko te, mpe alobaki na bango, mpo nini botelemi awa mokolo mobimba bozali kosala eloko te? Balobi na ye: Moto moko te

abɔngaki biso. Alobi na bango: Bokende mpe bino na elanga ya vino, mpe oyo ekozala sembo, bokozwa yango. Ntango pokwa ekómaki, nkolo ya elanga ya vino alobaki na mokengeli na ye: Benga basali mpe pesa bango lifuti na bango, kobanda na ba-oyo ya nsuka kino na ba-oyo ya liboso. Mpe baye bayaki na ngonga ya zomi na moko bazwaki denare moko moko. Ntango bakómaki, baye ya liboso bakanisaki ete bakozwa mingi, kasi bango mpe bazwaki denarius moko moko. Kasi nsima ya kozwa, bazalaki kolelalela epai ya nkolo ya ndako koloba ete bato oyo ya nsuka basalaki ngonga moko kaka, mpe okomisaki bango bakokani na biso oyo tomemaki kilo ya mokolo mpe moto makasi. Kasi ye ayanolaki mpe alobaki na moko na bango: Moninga, nazali kokosela yo mabe te, obonganaki na ngai te mpo na denare moko? Kamata oyo ya yo mpe kende; kasi nalingi kopesa na oyo ya nsuka ndenge nalingaki kopesa yo; to ezali na ndingisa te mpo na ngai kosala oyo nalingi na biloko na ngai? Soki liso na yo ezali mabe mpo ngai nazali malamu? Boye, baye bazali na nsuka bakozala na liboso, mpe baye bazali na liboso bakozala na nsuka, mpo babengami bazali ebele, kasi baponami bazali moke. Mpe azalaki kokende likoló, Yesu na Yelusaleme akamátaki bayekoli zomi na mibale na bango moko na nzela mpe alobaki na bango: Talá, tozali kokende likoló na Yelusaleme, mpe Mwana ya moto akokabama na banganga-nzambe minene mpe bakomi, mpe bakokitisa ye etumbu ya liwa, mpe bakokaba ye na bikólo mpó básambwisa ye mpe bábeta ye fimbu mpe bábaka ye na ekulusu, mpe na mokolo ya misato akosekwa. Mbala wana, mama ya bana ya Zebedaio akutanaki na ye elongo na bana na ye, kogumbamela mpe

kotuna eloko epai ya ye. Ye alobaki na ye: Nini olingi? Alobi na ye: loba mpo ete bana mibali mibale oyo na ngai bafanda, moko na ngambo ya loboko ya mobali na yo mpe moko na ngambo ya loboko ya mwasi na yo na bokonzi na yo. Azongisaki kasi Yesu alobaki: Boyebi te nini bozali kosenga. Bozali na makoki ya komela kopo oyo ngai nakomi pene ya komela, to libatisimo oyo ngai nabatisami kobatisama? Balobi na ye: Tokoki. Mpe alobi na bango: Solo, bokokomela kopo na ngai, mpe bokozwa batiso oyo ngai nazali kobatisama; kasi kofanda na ngambo ya lobɔkɔ ya mobali na ngai mpe na ngambo ya lobɔkɔ ya mwasi na ngai, ezali ya ngai te kopesa yango, kasi ezali mpo na baoyo babongisami na yango na Tata na ngai. Mpe ntango zomi bayokaki yango, batombokaki na nkanda mpo na bandeko mibale. Kasi Yesu, nsima ya kobenga bango, alobaki: Boyebi ete bakambi ya bikólo bazali konyokola bango, mpe bato minene bazali kosalela nguya na bango likolo na bango. Ekozala bongo te kati na bino, kasi moto oyo akolinga kokoma monene kati na bino, akozala mosaleli na bino, mpe moto oyo akolinga kozala ya liboso kati na bino, akozala moombo na bino; ndenge mwana ya moto ayaki te mpo baasalela ye te, kasi mpo asalela mpe mpo apesa molimo na ye mbongo ya sikawa na esika ya bato mingi. Mpe ntango bazalaki kobima na Jericho, ebele ya bato mingi elandaki ye. Mpe tálá, bato mibale oyo bakufi miso bazalaki kofanda pembeni ya nzela. Ntango bayokaki ete Yesu azali koleka, bagangaki makasi koloba: Yoka mawa na biso, Nkolo, mwana ya Davidi. Kasi ebele ya bato bapambolaki bango mpo bázala kimia, kasi bango bagangaki makasi koleka, balobaki: Yoka mawa na biso, Nkolo, Mwana ya Davidi. Mpe atelemi, Yesu

abengaki bango mpe alobaki: Nini bolingi nakosala na bino? Balobi na ye: Nkolo, mpo miso na biso efungwama. Yesu azalaki na mawa mpe asimbaki miso na bango, mpe mbala moko miso na bango emonanaki lisusu, mpe balandaki ye.

21

Mpe ntango bakomaki pene na Yerusaleme mpe bayaki na Betfage epai ya ngomba ya banzete ya olive, ntango wana Yesu atindaki bayekoli mibale koloba na bango: Bokende na mboka oyo ezali liboso na bino, mpe mbala moko bokokuta ane ekangami mpe mwana na yango elongo na yango; bofungola mpe bomemela ngai. Na soki moto akoloba na bino eloko, bokoloba ete Nkolo azali na mposa ya yango, mpe mbala moko akozongisa yango. Oyo nyonso esalemaki mpo ekokisama oyo elobamaki na nzela ya mosakoli oyo alobaki: Boloba na mwana mwasi ya Siona, tala mokonzi na yo azali koya epai na yo na boboto mpe atamboli likolo ya ane mpe mwana ya ane. Bayekoli bakendaki mpe basalaki ndenge Yesu atindaki bango, bamemaki ane mpe mwana na yango, mpe batiaki bilamba na bango likolo na yango, mpe afandaki likolo na yango. Mpe ebele monene ya bato batandaki bilamba na bango na nzela, mpe basusu bazalaki kokata bitape na banzete mpe kozalaki kotanda yango na nzela. Bato ya ebele oyo bazalaki kokende liboso mpe bato oyo bazalaki kolanda bazalaki koganga koloba: Osana na mwana ya Davidi! Apambolama oyo azali koya na nkombo ya Nkolo! Osana na ba-oyo ya likolo! Mpe ntango akɔtaki na Yerusaleme,

engumba mobimba eninganaki, na koloba: Nani oyo? Kasi bato ya ebele bazalaki koloba, Oyo azali Yesu, mosakoli oyo uta na Nazareti ya Galilaya. Mpe Yesu akotaki na Tempelo ya Nzambe, mpe abenganaki bato nyonso oyo bazalaki koteka mpe oyo bazalaki kosomba na Tempelo, mpe amemaki mesa ya bato oyo bazalaki kobongola mbongo mpe akweyisaki bakiti ya bato oyo bazalaki koteka bibenga, mpe alobaki na bango: Ekomami, Ndako na ngai ndako ya losambo ekobengama; kasi bino bosalaki yango libulu ya miyibi. Mpe bato oyo bazalaki kotambola na mpasi mpe bakufi miso bayaki epai na ye na tempelo, mpe abikisaki bango. Nsima ya komona makambo ya kokamwa oyo asalaki mpe bana koganga na Tempelo mpe koloba, Osana na mwana ya Davidi, Banganga-Nzambe bakonzi mpe bakomi basiliki mpe balobi na ye: Oyoki nini oyo bazali koloba? Kasi Yesu alobi na bango: Iyo; botangi ata moke te ete na monoko ya bana mike mpe ya baomelaka mabele nabongisi bokumisi? Mpe atikaki bango, abimaki libándá ya engumba, akendaki na Betani mpe alálaki kuna. Na ntɔngɔ, mpe azalaki kozonga na engumba, ayokaki nzala; mpe nsima ya komona nzete moko ya figi pembeni ya nzela, ayaki epai na yango, mpe amonaki eloko moko te na kati na yango longola kaka makasa, mpe alobaki na yango: Lisusu te mbuma ebima na yo tii na libela. Mpe nzete ya figi ekawukaki mbala moko. Mpe bayekoli, nsima ya komona, bakamwaki mingi mpe balobaki: Ndenge nini nzete ya figi ekawuki mbala moko boye? Koyanola mpe Yesu alobaki na bango: Solo nalobi na bino, soki bozali na kondima mpe bozangi kotyola motema, kaka te oyo ya nzete ya figi bokosala, kasi ata soki bolobi na ngomba oyo, Tombwama mpe

babwaka yo na ebale monene, ekosalema; mpe makambo nyonso oyo soki bosenga na losambo na kondima, bokozwa. Mpe ntango ayaki na tempelo esantu, bakonzi ya banganga-nzambe mpe bakambi ya bato bapusanaki epai na ye ntango azalaki koteya, mpe balobaki: Na bokonzi nini ozali kosala makambo oyo, mpe nani apesaki yo bokonzi oyo? Koyanola, Yesu alobaki na bango: Nakotuna bino mpe liloba moko, soki boyanoli ngai yango, ngai mpe nakoloba bino na nini bokonzi nasalaka makambo oyo. Libatisimo ya Yoane ewutaki wapi, ewutaki na likolo to ewutaki na bato? Kasi bango bazalaki kokanisa na kati na bango moko koloba: Soki toloba, euti na likolo, akoloba na biso, mpo na nini boye bondimaki ye te; kasi soki toloba, euti na bato, tozali kobanga bato ebele; mpo bato nyonso bazali komona Yoane lokola profeta. Mpe bayanolaki Yesu, balobaki: Toyebi te. Alobaki na bango ye moko: Ata ngai te nakoyebisa bino na bokonzi nini nazali kosala makambu oyo. Kasi nini emonani epai na bino? Moto moko azalaki na bana mibale, mpe akendaki epai ya ya liboso alobaki: mwana, kende lelo salá na elanga na ngai ya vino. Kasi ye ayanolaki mpe alobaki: Nazali na mposa te, kasi nsima azalaki na mawa mpe akendaki. Mpe asalelaki moto ya mibale, alobaki ndenge moko. Kasi ye azongisaki alobaki: Ngai, nkolo; mpe akendaki te. Nani kati na bale mibale asalaki mokano ya tata? Balobi na ye: Oyo ya liboso. Yesu alobi na bango: Solo nalobi na bino ete basangisakisi ya mpako mpe bandumba bakokota liboso na bino na bokonzi ya Nzambe. Yoane ayaki epai na bino na nzela ya bosembo, mpe boboyaki kondima ye, kasi bafutisi mpako na basi ya ndumba bandimaki ye. Bino mpe bomonaki yango, kasi

bobongolaki mitema te na nsima mpo na kondima ye. Boyoka lisese mosusu. Moto moko azalaki nkolo ya ndako, oyo alongaki elanga ya vino mpe atiaki lopango zingazinga na yango mpe atimolaki na kati na yango esika ya kokamola vino mpe atongaki ndako molayi, mpe apesaki yango na basali bilanga mpe akendaki na mobembo mosika. Ntango ntango ya kobuka mbuma ekómaki, atindaki baombo na ye epai ya basali ya bilanga mpo na kozwa mbuma na ye. Mpe basali bilanga bakamati baombo na ye: moko babetaki, moko babomaki, mpe moko babambaki mabanga. Lisusu, atindaki baombo mosusu oyo bazalaki ebele koleka ya liboso, mpe basalaki bango ndenge moko. Nsima kasi, atindaki epai na bango mwana mobali na ye, koloba: Bakokumisa mwana mobali na ngai. Kasi bakulisi, nsima ya komona mwana, balobaki na mitema na bango: Oyo nde mokitani ya libula. Bóya, toboma ye mpe tokamata libula na ye. Mpe nsima ya kokamata ye, babwakaki ye libándá ya elanga ya vino mpe babomaki ye. Ntango nkolo ya elanga ya vino akoya, akosala nini na basali ya bilanga wana? Balobeli na ye, mabe mabe akobebisa bango, mpe elanga ya vino akopesa na bakulisa basusu, oyo bakopesa na ye mbuma na bantango na bango. Yesu alobi na bango: Botángi mbala moko te na Makomi, Libanga oyo batongaki baboyaki yango, yango ekómaki motó ya suka; epai ya Nkolo ekomaki yango, mpe ezali likambo ya kokamwa na miso na biso? Mpo na yango, nalobi na bino ete Bokonzi ya Nzambe ekokabwama epai na bino mpe ekopesama na ekolo oyo ekosala mbuma na yango; mpe moto oyo akokweya likolo ya libanga oyo akobukana; kasi moto oyo libanga ekokweya likolo na ye, ekopanza ye. Mpe ntango bayokaki

Banganga-Nzambe bakonzi mpe Bafarisai masese na ye, bayebaki ete azali koloba na ntina na bango; mpe ntango bazalaki koluka kokanga ye, babangaki bato ebele, mpo bazalaki kozwa ye lokola profeta.

22

Mpe Yesu azongisaki koyanola, alilobaki na bango lisusu na masese koloba: Bokonzi ya likolo ekokani na moto mokonzi, oyo asalaki mibala mpo na mwana na ye mobali. Mpe atindaki baombo na ye kobenga baoyo babengamaki na libala, mpe balingaki te koya. Lisusu atindaki baombo mosusu koloba: Boloba na baye babengami: Tala, bilei na ngai ya kitoko nabongisi, bangombe na ngai mpe bilei ya mafuta babomi, mpe nyonso ebongami, boya na feti ya libala. Kasi basusu batikaki likambo mpe bakendaki, moko akendaki na elanga na ye moko, mpe mosusu akendaki na mombongo na ye; mpe batikali bakangaki baombo na ye, banyokolaki bango mpe babomaki bango. Koyoka kasi, mokonzi wana asilaki koyoka nkanda, mpe atindaki mampinga na ye, abebisaki babomi wana mpe atumbaki engumba na bango. Bongo wana alobaki na baombo na ye: Libala ezali pene, kasi baoyo babengamaki bazalaki na motuya te; bokende na bakatikati ya banzela, mpe bato nyonso oyo bokomona bobengisa na libala. Mpe bauti wana, basali yango, bakendaki na nzela, basangisaki bato nyonso oyo bamonaki, babe mpe balamu, mpe libala etondaki na bato oyo bavandaki. Akɔtaki mpe mokonzi mpo na komona baoyo

bazalaki kolala, amonaki kuna moto moko azalaki kolata te elamba ya libala, mpe alobi na ye: Moninga, ndenge nini okɔtaki awa ozali na elamba ya libala te? Kasi ye akangamaki monoko. Nsima mokonzi alobi na basaleli: Bokanga makolo mpe maboko na ye, bomemisa ye mpe bobwaka ye na molili ya libanda, kuna ekozala kolela mpe koswana minu. Pamba te bato mingi bazali bayibami, kasi moke kaka nde baponi. Nsima ya kokende, ba-Pharisien basalaki likita mpo bákanga yě na liloba. Mpe batindi ye bayekoli na bango elongo na ba-Erodiani koloba: Moteyi, toyebi ete ozali ya solo mpe oteyi nzela ya Nzambe na bosolo, mpe ekotali yo te mpo na moto moko te; mpo otalaka elongi ya bato te; yebisa biso yango, nini emonanaka na yo? Ezali na ndingisa kopesa mpako na Sezare to te? Kasi Yesu ayebaki mabe na bango mpe alobaki, Mpo na nini bomeki ngai, bato ya lokuta? Lakisa ngai mbongo ya mpako. Mpe bamemaki ye denario. mpe alobi na bango: Elilingi oyo mpe makomi oyo ezali ya nani? Balobi na ye: Ya Sezare. Bongo alobi na bango: Bozongisa yango makambu ya Sezare na Sezare mpe makambu ya Nzambe na Nzambe. Na koyoka, bakamwaki, mpe na kotika ye, bakendaki. Na mokolo wana, Basaduseo bayaki epai na ye, bango oyo balobaki ete lisekwa ezali te, mpe batunaki ye koloba: Moteyi, Moyize alobaki, soki moto moko akufi azangi kozala na bana, ndeko na ye ya mobali akobala mwasi na ye mpe akobimisa nkona mpo na ndeko na ye ya mobali. Bazalaki epai na biso bandeko mibali sambo; mpe ya liboso abalaki mwasi akufaki, mpe azalaki na mboto te, atikaki mwasi na ye na ndeko na ye mobali; ndenge moko mpe ya mibale mpe ya misato, tii na ba sambo. Nsima ya bato banso, mwasi mpe akufaki. Na nsekwa

yango ya lisekwa, mwasi akozala ya nani kati na bato sambo? Bato nyonso pamba bazalaki na ye. Koyanola, kasi Yesu alobaki na bango: Bozali kokosa, mpo boyebi mikanda te mpe nguya ya Nzambe te. Mpo na nsima ya lisekwa ya bakufi, bato babalani lisusu te mpe bapesami na libala te, kasi bazali lokola bantoma ya Nzambe oyo bazali na likolo. Kasi na ntina ya lisekwa ya bakufi, botángí te oyo elobamaki na bino na Nzambe oyo alobaki, Ngai nazali Nzambe ya Abraham mpe Nzambe ya Isaac mpe Nzambe ya Jacob? Nzambe azali Nzambe ya bakufi te, kasi ya baoyo bazali na bomoi. Mpe ntango bayokaki, bato mingi bakamwaki na mateya na ye. Bafarizayo, ntango bayokaki ete akangisaki Basadusayo minoko, basanganaki esika moko, mpe moko kati na bango, molakisi ya mibeko, amekaki ye mpe alobaki: Moteyi, mobeko nini ezali monene na mibeko? Yesu alobaki na ye: Okolinga Nkolo Nzambe na yo na motema na yo mobimba mpe na molimo na yo mobimba mpe na makanisi na yo nyonso. Oyo ezali mitindo ya liboso mpe ya monene. Ya mibale ezali ndenge moko na yango: okolinga moninga na yo lokola yo moko. Na mitindo wana mibale nyonso, mibeko mobimba mpe basakoli batingama. Ntango Bafarisai basanganaki, Yesu atunaki bango koloba: Nini emonanaka na bino na ntina ya Kristo? Mwana mobali ya nani azali? Balobi na ye: Ya Davidi. Alobi na bango: Ndenge nini yango wana Davidi na Molimo abengaka ye Nkolo azali koloba, Nkolo alobaki na Nkolo na ngai, Fanda na ngambo ya loboko na ngai ya mobali tii nakotia banguna na yo na se ya makolo na yo? Soki yango David abengi ye Nkolo, ndenge nini azali mwana na ye? Mpe moto moko te azalaki na makoki ya koyanola ye liloba, mpe moto

moko te atindelaki lisusu kotuna ye banda mokolo wana.

23

Mbala wana Yesu alobaki na bato ebele mpe na bayekoli na ye koloba: Na likolo ya kiti ya Moyize, bakomi mpe Bafarisai bafandaki. Nyonso yango, soki balobi na bino makambo nyonso oyo basengeli kobatela, bobatela mpe bosala yango. Kasi kolanda misala na bango, bosala te, mpo balobi, mpe basalaka te. Bakangaka pamba mikumba mikasi mpe mikakataka, mpe batiyaka yango likoló ya mapeka ya bato, kasi na mosapi ya bango moko, balingaka te kotindisa yango. Kasi makambu nyonso na bango basalaka mpo na komonana na bato. Pamba bakolisaka bikelelo na bango mpe bakolisaka basonge ya bilamba na bango, mpe balingaka esika ya liboso na bifeti mpe bakiti ya liboso na mayangani mpe bambote na zando mpe kobengama na bato rabi rabi. Bino kasi bobengama te rabi, mpo molakisi moko kaka azali ya bino, ye Kristo, mpe bino banso bozali bandeko. Mpe bobenga te tata na bino na nse ya mabele, pamba te tata na bino moko azali, oyo azali na likolo. Mpe bóbéngama té bateyi, mpamba te moyekoli na bino azali moko, Klisto. Oyo kasi monene ya bino akozala mosaleli ya bino. Moto oyo akotombola ye moko akokitisama, mpe moto oyo akokitisa ye moko akotombolama. Mawa epai na bino bakomeli mpe Bafarisai bakosi, mpo bozali kolya bandako ya basi bakufisa mibali, mpe na eloko ya lokuta bozali kosambela molai, mpo na yango bokozwa etumbu monene. Mawa na bino, bakomi mpe

Bafarisai ba-lokuta, mpo bozali kokanga Bokonzi ya Likoló liboso ya bato; bino moko bozali kokota te, mpe baoyo bazali kokota bozali kotika te bákota. Mawa na bino, bakomi mpe Bafarisai bakosi, mpo bozali kotambola mbu mpe mabele mpo na kosala moto moko mopaya, mpe ntango akokóma, bozali kosala ye mwana ya lifelo mbala mibale koleka bino. Mawa na bino, bakambi bakufi miso, oyo bolobaka ete: Moto oyo akolapa ndai na tempelo, ezali eloko te, kasi moto oyo akolapa ndai na wolo ya tempelo, asengeli kokokisa. Bazoba mpe bakufi miso, nani azali monene: wolo to tempelo oyo ezali kosantisa wolo? Mpe, moto oyo akolapa ndai na etumbelo, ezali eloko te, kasi moto oyo akolapa ndai na likabo oyo ezali likolo ya yango, asengeli kokokisa. Bazoba mpe bakufi miso, nini ezali monene: likabo to altare oyo ezali kosantisa likabo? Yango wana, oyo alapi ndai na etumbelo azali kolapa ndai na yango mpe na binso oyo ezali likolo na yango; mpe oyo alapi ndai na tempelo azali kolapa ndai na yango mpe na oyo afandi kati na yango; mpe oyo alapi ndai na likolo azali kolapa ndai na kiti ya bokonzi ya Nzambe mpe na oyo afandi likolo na yango. Mawa na bino, bakomi mpe Bafarisai ya lokuta, mpo bopesaka eteni ya zomi ya menthe mpe dill mpe cumin, kasi botiki makambo ya ntina mingi ya mibeko, sambisami mpe mawa mpe kondima; biloko oyo nde esengelaki kosala mpe biloko wana kotika te. Bakambi ya bakufi miso, baoyo bazali kosala filtre ya moucheron, kasi bazali komela ngamia. Mawa na bino, bakomi ya mibeko mpe Bafarisai, bato ya lokuta, mpo bozali kosukola libanda ya kopo mpe ya saani, kasi na kati ezali kotonda na moyibi mpe na bosembo te. Pharisee oyo azali mokufi miso, sukola liboso kati

ya kopo mpe ya sahani, mpo libándá ya yango mpe ekóma péto. Mawa na bino, bakomi mpe ba-Pharisien ba-hypocrites, mpo bozali lokola malita oyo bapakoli pembe, oyo na libanda solo bamonani kitoko, kasi na kati batondisami na mikuwa ya bakufi mpe bosoto nyonso. Ndenge moko mpe bino, na libándá solo bomonisami na bato lokola bato ya sembo, kasi na kati bozali batonda ya liyoka mpe botosi mibeko te. Mawa na bino, bakomi mpe Bafarisai bakosi, mpo bozali kotonga bakunda ya basakoli mpe bozali kobongisa bikumbuso ya bato ya sembo, mpe bozali koloba: soki tozalaki na mikolo ya batata na biso, tolingaki kozala baninga na bango te na makila ya basakoli. Yango bozali kotatela bino moko ete bozali bana ya baye babomaki basakoli. Mpe bino, botondisa emekelo ya batata na bino. Banyoka, bana ya banyoka ya mabe, ndenge nini bokokima etumbu ya lifelo? Mpo na yango, tala, ngai nazali kotinda epai na bino basakoli mpe bato ya bwanya mpe bakomi mikanda, mpe banda na bango bokoboma mpe bokobaka na ekulusu, mpe banda na bango bokobeta fimbu na bisangani na bino mpe bokokimisa banda na engumba kino na engumba, mpo ekoya likolo na bino makila nyonso ya sembo oyo ezali kosopanama likolo ya mabele banda na makila ya Abele ya sembo tii na makila ya Zakari mwana ya Baraki, oyo bobomaki kati ya tempelo mpe etumbelo. Nazali koloba na bino na bosolo: makambo oyo nyonso ekoya likolo ya libota oyo. Yerusalemi Yerusalemi, oyo ebomaka basakoli mpe ebambaka mabanga baoyo batindami epai na yango, mbala boni nalingaki kosangisa bana na yo ndenge ndeke esangisaka bana na yango moko na se ya mapapu, mpe bolingaki te. Tala, ndako na bino etikali libebi. Nalobi pamba na

bino, bokómona ngai lisusu te banda sikawa tii tango bokoloba, apambolama oyo azali koya na nkombo ya Nkolo.

24

Mpe Yesu abimaki mpe azalaki kokende longwa na Tempelo, mpe bayekoli na ye bapusanaki mpo na kolakisa ye bandako ya Tempelo. Yezu alobaki na bango: Bozali komona te makambu oyo nyonso? Solo, nalobi na bino, libanga moko te ekotikala awa likolo ya libanga mosusu, oyo ekobukana te. Ntango azalaki kofanda na ngomba ya bambuma ya olive, bayekoli bayaki epai na ye na pwasa mpe balobaki: Yebisa biso, makambo oyo ekosalema tango nini, mpe elembo nini ekolakisa boyei na yo mpe bosukisi ya ntango? Mpe Yesu ayanolaki mpe alobaki na bango: Bosala keba ete moto moko te akokosa bino. Mpo bato mingi bakoya na nkombo na ngai koloba: Ngai nazali Klisto, mpe bakokosa bato mingi. Bokozala pene ya koyoka bitumba mpe makambu ya bitumba, bomona ete bobanga te, mpo esengeli makambu nyonso ekóma, kasi naino ezali nsuka te. Ekotelemisama pamba ekolo likolo ya ekolo mpe bokonzi likolo ya bokonzi, mpe ekozala nzala mpe bokono mpe minyoko na bisika; kasi makambu oyo nyonso ebandeli ya mpasi ya kobota. Nsima bakokaba bino na minyoko mpe bakoboma bino, mpe bokozala bayinami na bato banso ya bikólo mpo na nkombo na ngai. Mpe na ntango wana, bato mingi bakokweya, mpe bakokaba bango na bango, mpe bakolinga bango na bango te. Mpe basakoli ya lokuta ebele bakotelemela mpe bakokosa bato

ebele, mpe mpo na kobakisama ya mabe, bolingo ya bato ebele ekokola malili. Oyo ayekelaki kino na nsuka, ye akobikisama. Mpe nsango malamu ya bokonzi ekosakwama na mokili mobimba mpo na litatoli epai ya bikolo nyonso, mpe nsima nsuka ekoya. Ntango bozali komona eloko ya nkele ya libebi oyo elobamaki na nzela ya Daniele mosakoli etelemi na esika ya bule, oyo azali kotanga ayeba, bongo bato oyo bazali na Yudea bakima na bangomba, oyo azali likolo ya motondo ya ndako akita te mpo na kozwa biloko na ndako na ye, mpe oyo azali na elanga azonga nsima te mpo na kozwa bilamba na ye. Mawa kasi na basi oyo bazali na zemi mpe na basi oyo bazali komelisa na mikolo wana. Bosambela mpo ete kokima na bino ekóma te na eleko ya malili to na mokolo ya saba. Ekozala pamba te, na ntango wana, pasi monene, ndenge te ekómaki banda ebandeli ya mokili tii ya sikawa, mpe te ekokóma lisusu. Mpe soki mikolo wana ekolobwaki te, mosuni nyonso ebikaki te, kasi mpo na baponami, mikolo wana ekolobwama. Bongo soki moto moko akoloba na bino, talá Klisto azali awa to awa, bondima te; pamba te ba-Klisto ya lokuta mpe basakoli ya lokuta bakotelemela mpe bakopesa bilembo minene mpe makambo ya kokamwa, mpo na kokosa, soki ekoki, ata bato oyo baponami. Tálá, nayébísí bínó libosó. Soki yango balobi na bino, talá azali na esobe, bokende te, talá azali na bisika ya kobomba, bondima te; pamba te lokola mpalakala ebimaka uta na este mpe emonanaka tii na weste, ndenge wana ekozala mpe koya ya Mwana ya moto; pamba te esika oyo ebembe ezali, kuna nkondo ekosangana. Mbala moko mpe na nsima ya minyoko ya mikolo wana, moyi ekokóma molili, mpe sanza ekopesa pole na yango

te, mpe minzoto ekokweya banda na likoló, mpe nguya ya likoló ekoningana. Mpe na nsima, elembo ya Mwana ya moto ekobima na likoló, mpe na nsima, mabota nyonso ya mabelé makolela mpe bakomona Mwana ya moto akoya na mapata ya likoló na nguya mpe na nkembo monene. Mpe akotinda ba-anjelu na ye na kelelo ya mongongo monene, mpe bakosangisa ba-oponami na ye wuta na mipepe minei, wuta na nsuka ya likolo tii na nsuka na yango. Banda na nzete ya figi, bóteyekola lisese. Ntango etapi na yango ekokóma ya pete mpe makasa ekobima, boyeba ete eleko ya molunge ezali pene; boye mpe bino ntango bokomona makambo oyo nyonso, boyeba ete azali pene na bikuke. Truly, nalobi na bino, libota oyo ekoleka te tii tango makambo oyo nyonso ekokoma. Likolo na mabele ekoleka, kasi maloba na ngai ekoleka te. Na ntina ya mokolo wana mpe ngonga wana, moto moko te ayebi, ata bantoma ya likolo te, kasi kaka Tata na ngai ye moko. Ndenge kaka ezalaki na mikolo ya Noa, ndenge wana mpe ekozala na boyei ya Mwana ya moto. Ndenge kaka bazalaki na mikolo oyo ezalaki liboso ya mpela, bazalaki kolya mpe komela, kobala mpe kopesa na libala, kino mokolo oyo Noa akotaki na masuwa, mpe bayebaki te tii mpela eyaki mpe ememaki bango nyonso, ndenge wana ekozala mpe koya ya Mwana ya moto. Na ntango wana, bato mibale bakozala na elanga, moko akokamwama mpe moko akotikama; basi mibale bakoning na libende ya koningela, moko akokamwama mpe moko akotikama. Bókeba likebi yango, mpamba te bóyebi te ngonga nini Nkolo na bino akoya. Kasi boyebi yango: soki nkolo ya ndako ayebaki na ngonga nini moyibi akoya, alingaki kokɛnga mpe alingaki te kotika ete ndako na ye ekatama. Mpo

na yango mpe bino, bókóma ba prêt, mpo na ngonga oyo bozali kokanisa te, Mwana ya moto azali koya. Nani yango azali mowumbu ya sembo mpe ya mayele, oyo nkolo na ye atiaki na likolo ya mosala na ye mpo na kopesa bango bilei na ntango? Apambolami mowumbu wana oyo nkolo na ye akokuta azali kosala bongo ntango akoya. Nalobí bínó na bosôlo ete akotya yě na likolo ya biloko nyonso ya yě. Soki mowumbu mabe wana aloba na motema na ye, Nkolo na ngai azali kowumela koya, mpe abandá kobeta bawumbu baninga na ye, mpe alia mpe amela elongo na bato oyo balangwe masanga, nkolo ya mowumbu wana akoya na mokolo oyo azali kokanisa te mpe na ngonga oyo ayebi te, mpe akokata ye na kati-kati, mpe akotia eteni na ye elongo na bakosi; kuna ekozala kolela mpe koswana-swana ya minu.

25

Mbala wana, Bokonzi ya Likoló ekokokani na bazomi ya basi oyo bazali nanu bana mbula, oyo bazwaki ba mwinda na bango mpe babimaki mpo na kokutana na mobali oyo azali kobala. Mitano kati na bango bazalaki na bwanya, mpe mitano mosusu bazalaki bazoba. Oyo bazalaki bazoba, nsima ya kozwa balampa na bango, bazwaki te mafuta elongo na bango; kasi oyo bazalaki na bwanya bazwaki mafuta na bakopo na bango elongo na balampa na bango. Kasi lokola mobali oyo alingi kobala azalaki kowumela, bango nyonso bakomaki na pongi mpe balálaki. Na katikati ya butu, koganga ekómaki, tala mobali oyo azali kobala

azali koya, bóbima mpo na kokutana na ye. Mbala wana, bilenge basi nyonso wana balamukaki mpe babongisaki ba mwinda na bango. Bato ya bazoba balobaki na bato ya bwanya: Bopesa biso mafuta na bino, mpo minda ya biso ezali kokufaka. Bayanoli kasi basi ya bwanya koloba: Mbala mosusu ekokoka te mpo na biso mpe mpo na bino, bokende nzokande epai ya baye bazali koteka mpe bosomba mpo na bino moko. Ntango bazalaki kokende kosomba, mobali oyo abali mwasi ayaki, mpe baoyo bazalaki pene bakotaki elongo na ye na feti ya libala, mpe ekuke ekangamaki. Nsima, bana basi oyo batikali bayaki koloba: Nkolo, Nkolo, fungola biso. Kasi ye ayanoli alobi, solo nalobi na bino, nayebi bino te. Bókeba likebi, mpamba te bóyebi te mokolo mpe ngonga oyo Mwana ya moto akoya na yango. Ndenge moto moko azalaki kokende mosika ya ndako abengaki baombo na ye moko mpe akabaki bango biloko na ye, mpe na oyo moko apesaki batalanta mitano, na oyo mosusu mibale, na oyo mosusu moko, na moko na moko kolanda makasi na ye moko, mpe akendaki mosika mbala moko. Kokende, oyo azwaki talanta mitano asalaki na yango mpe asalaki talanta mitano mosusu. Ndenge moko mpe, oyo azalaki na mibale akangaki ye moko misusu mibale. Kasi oyo azwaki moko, akendaki atimolaki libulu na mabele mpe abombaki mbongo ya palata ya nkolo na ye. Na nsima ya ntango molai, nkolo ya baombo wana ayei mpe akanisi na bango makambo. Mpe oyo azwaki mitálɛnta mitánu asɛngaki mpe amemaki mitálɛnta mitánu mosusu koloba, nkolo, mitálɛnta mitánu okabaki ngai, tálá mitálɛnta mitánu mosusu nazwaki na yango. Nkolo na ye alobaki na ye: Malamu, mowumbu malamu mpe ya sembo! Na makambo moke ozalaki

ya sembo, nakotia yo likolo ya makambo mingi. Kota na esengo ya nkolo na yo. Kosanganaki mpe ye oyo azwaki ba talents mibale alobaki, nkolo, talents mibale okabaki ngai, tala, nazwi lisusu ba talents mibale mosusu likolo na yango. Nkolo na ye alobaki na ye: Malamu, mowumbu malamu mpe ya sembo! Na makambo moke ozalaki ya sembo, nakotia yo likolo ya makambo mingi. Kota na esengo ya nkolo na yo. Mpe oyo azwaki talanta moko apusanaki mpe alobaki: Nkolo, nayebaki yo ete ozali moto makasi, obukelaka esika otonaki te mpe osangisaka esika opalanganaki te, mpe nabangaki, nakendaki mpe nabombaki talanta na yo na mabele; tala, ozali na oyo ezali ya yo. Koyanola, kasi nkolo na ye alobaki na ye: Mowumbu mabe mpe goyigoyi, oyebaki ete nabukaka esika nalonaki te mpe nasangisaka esika napalanganisaki te. Ezalaki na ntina yango yo kobwaka mbongo na ngai na bato ya banki, mpe nayaka ngai, nazwaki elingaki oyo ya ngai na litomba. Bomati yango talanta wuta na ye mpe bopesa yango na oyo azali na talanta zomi. Mpo na ye oyo azali na nyonso, akopesama mpe akozala na ebele, kasi epai ya ye oyo azali na te, ata oyo azali na yango ekobotolama epai na ye. Mpe mowumbu oyo azali na litomba te, bóbwaka ye na molili ya libándá; kuna ekozala kolela mpe kosakana minu. Ntango Mwana ya moto akoya na nkembo na ye mpe bantoma nyonso ya bule elongo na ye, mbala wana akofanda likoló ya kiti ya bokonzi ya nkembo na ye, mpe bikólo nyonso ekosangana liboso na ye, mpe akokabola bango moko na moko ndenge mobateli bibwele akabwanaka bameme na bantaba, mpe akotelemisa bameme na ngambo ya lobɔkɔ ya mobali na ye, mpe bantaba na ngambo ya lobɔkɔ ya mwasi.

Nsima mokonzi akoloba na baye bazali na ngambo ya lobɔkɔ ya mobali ya ye: Boya bino bapambolami ya Tata na ngai, bokamata bokonzi oyo ebongisami mpo na bino banda kobwakama ya mokili. Nazalaki na nzala, mpe bopesaki ngai bilei ya kolya, nazalaki na mposa ya mayi, mpe bopesaki ngai mayi ya komela, nazalaki mopaya, mpe boyambaki ngai, nazalaki bolumbu, mpe bolatisaki ngai bilamba, nazalaki mobeli, mpe botembelaki ngai, nazalaki na boloko, mpe boyaki epai ya ngai. Bongo wana bato ya sembo bakoyanola ye koloba: Nkolo, tango nini tomonaki yo ozalaki na nzala mpe toleisaki yo, to ozalaki na mposa ya mayi mpe topesaki yo mayi? Ntango nini tomonaki yo mopaya mpe tosangisaki yo, to bolumbu mpe tolatisaki yo? Ntango nini tomoni yo olembi to na boloko, mpe toyaki epai na yo? Mpe koyanola, mokonzi akoloba na bango: Solo nalobi na bino, makambo nyonso oyo bosalaki na moko ya bandeko na ngai oyo baleki mike, bosalaki yango na ngai. Nsima akoloba mpe na baoyo bazali na ngambo ya lobɔkɔ ya mwasi: Bokende mosika na ngai, bino balakelami mabe, na mɔtɔ ya seko na seko oyo ebongisami mpo na zabolo mpe mpo na bantoma na ye. Nazalaki na nzala pamba te, mpe bopesaki ngai bilei te mpo na kolya, nazalaki na mposa ya mayi, mpe bopesaki ngai mayi te mpo na komela, nazalaki mopaya, mpe boyambaki ngai te, nazalaki bolumbu, mpe bolatisaki ngai bilamba te, nazalaki na bokono mpe nazalaki na boloko, mpe botalisaki ngai te. Mbala bango bakoyanola na ye mpe bango moko koloba: Nkolo, ntango nini tomonaki yo na nzala to na posa ya mayi, to lokola mopaya to bolumbu, to na bolembu to na boloko, mpe tozangaki kosalela yo te? Mbala wana akoyanola bango koloba: Solo, nalobi na

bino, ndenge bozalaki kosala te moko ya baye baleki mike, ngai mpe bozalaki kosala ngai te. Mpe bakokende, bango oyo, na etumbu ya seko, kasi bato ya sembo, na bomoi ya seko.

26

Mpe ekómaki ete ntango Yesu asilisaki maloba oyo nyonso, alobaki na bayekoli na ye: Boyebi ete nsima ya mikolo mibale Paska ekozala, mpe Mwana ya moto akokabama mpo na kobakama na ekulusu. Bongo wana basanganaki banganga-nkolo ya Tempelo mpe bakomi mpe bakolo ya bato na lopango ya nganga-nkolo ya Tempelo oyo babengaka Kayafa, mpe basalaki likita mpo ete bakanga Yesu na mayele ya lokuta mpe baboma ye. Bazalaki koloba: Te na eyenga, mpo mobulu ekóma te kati na bato. Ntango Yesu azalaki na Betani na ndako ya Simona mobɛli, mwasi moko apusanaki epai na ye azalaki na mbeki ya alabasitolo ya mafuta ya solo kitoko ya motuya mingi, mpe asopaki yango na motó na ye ntango azalaki kolala. Kasi ntango bamonaki yango, bayekoli na ye batombokaki mpe balobaki: Mpo na nini kobebisama oyo? Ezalaki kokoka pamba te oyo mafuta ya solo mpaka kotekama na motuya mingi mpe kopesama na babola. Kasi Yesu ayebaki mpe alobaki na bango: Mpo na nini bozali kopesa mwasi mitungisi? Mpo asalaki mosala kitoko epai na ngai. Babola ntango nyonso bozali na bango, kasi ngai, ntango nyonso te bozali na ngai. Mpo te abwakaki mafuta oyo likolo ya nzoto na ngai mpo na kokunda ngai, asalaki bongo. Solo nalobí bino, esika nyonso soki esakolami Nsango Malamu

oyo na mokili mobimba, ekolobama mpe oyo asalaki ye mpo na kokundola ye. Nsima moko ya bazali zomi na mibale, oyo babengaka Yuda Iskariot, akendaki epai ya banganga-nzambe minene mpe alobaki: nini bolingi kopesa ngai, mpe ngai nakokaba ye epai na bino? Mpe bapesaki ye mbongo ya palata tuku misato. mpe banda na ntango wana, azalaki koluka libaku mpo akaba ye. Na mokolo ya liboso ya mapa oyo ezanga levire, bayekoli bayaki epai ya Yesu mpe balobaki na ye: Wapi olingi ete tolambela yo kolya Paka? Kasi ye alobaki: Bokende na engumba epai ya moto oyo mpe boloba na ye: Molakisi alobi, ntango na ngai ekomi pene, nakosala Paska epai na yo elongo na bayekoli na ngai. Mpe bayekoli basalaki ndenge Yesu atindaki bango, mpe babongisaki Paska. Ntango ya mpokwa ekómaki, afandaki na mesa elongo na bato zomi na míbalé. Mpe ntango bazalaki kolya, alobaki, Solo nalobi na bino ete moko na kati na bino akokaba ngai. Mpe na mawa mingi, moko na moko kati na bango abandaki koloba na ye: Nkolo, ezali ngai te? Kasi ye oyo ayanoli alobi, oyo azindi loboko na ngai na kati ya saani, ye nde akokaba ngai. Mwana ya moto akei lokola ekomami na ntina na ye, kasi mawa na moto wana oyo na nzela na ye Mwana ya moto akabami. Ezalaki malamu mpo na ye soki moto wana abotamaki te. Koyanola Yuda oyo azalaki kokaba ye alobaki: Ezali ngai te, Rabi? Alobi na ye: Yo olobi. Ntango bazalaki kolya, Yesu azwaki lipa mpe asanzolaki Nzambe, abukanaki mpe apesaki bayekoli mpe alobaki: Bozwa, bolya; oyo ezali nzoto na ngai; mpe azwaki kopo mpe asanzolaki Nzambe, apesaki bango koloba: Bomela na yango bino banso; pamba te oyo ezali makila na ngai ya boyokani ya sika oyo ezali kosopanama mpo na bato mingi mpo

na bolimbisi ya masumu. Nalobi kasi epai na bino ete nakómela te lisusu banda sikawa na mbuma oyo ya nzete ya vino tii na mokolo wana ntango nakomela yango elongo na bino ya sika na bokonzi ya Tata na ngai. Mpe sima ya koyemba nzembo ya lokumu, babimaki mpe bakendaki na ngomba ya banzete ya olive. Bongo wana Yesu alobi na bango: Bino banso bokokweya na ngai na butu oyo; pamba te ekomama, Nakobeta mobateli bibwele, mpe bampate ya etonga ekopanzana; kasi sima ya kolamuka na ngai, nakotambola liboso na bino na Galilaya. Koyanola nzokande, Petelo alobaki na ye: Soki bato banso bakokweya kati na yo, ngai nzokande nakokweya ntango moko te. Yesu alobaki na ye: Amen, nalobi na yo ete na butu oyo, liboso koganga ya nsoso, okoboya ngai mbala misato. Petelo alobi na ye: Ata soki esengeli ngai kokufa elongo na yo, nakoboya yo te. Ndenge moko mpe, bayekoli nyonso balobaki. Nsima, Yesu ayei elongo na bango na esika oyo babengaka Getsemane, mpe alobi na bayekoli: Bofanda awa tii nakei kobondela kuna. Mpe nsima ya kozwa Petelo na bana mibali mibale ya Zebede, abandaki kozala na mawa mpe kozala na mitungisi. Sima, Yesu alobi na bango: Molimo na ngai ezali na mawa mingi tii na kufa. Botikala awa mpe bokeba elongo na ngai. Mpe akendaki liboso moke, akweyaki na elongi na ye, azalaki kobondela mpe azalaki koloba: Tata na ngai, soki ezali likoki, tika ete kopo oyo eleka longwa na ngai, kasi te lokola ngai nalingi, kasi lokola yo. Mpe ayei epai ya bayekoli mpe akuti bango balali, mpe alobi na Petelo: Boye bozangaki makasi ya kolala pongi ngonga moko elongo na ngai? Bolala pongi mpe bosambela, mpo ete bokota te na komekama; solo molimo ezali

na mposa makasi, kasi mosuni ezali ya bolembu. Lisusu, na mbala ya mibale, ataki mosika mpe asambelaki koloba, Tata na ngai, soki kopo oyo ekoki koleka epai na ngai te soki nameli yango te, tika ete mokano na yo esalema. Mpe ayaki azwaki bango lisusu kolala, pamba te miso na bango ezalaki kilo. Mpe atikaki bango, akendaki lisusu, asambeli mbala ya misato maloba moko wana koloba. Na nsima ayaki epai ya bayekoli na ye mpe alobaki na bango: Bozali kolala sikoyo mpe bozali kopema? Tala, ngonga ekomi penepene mpe Mwana ya moto akabami na maboko ya bato ya masumu. Bótelema, tókende; tálá, apusani oyo azali kokaba ngai. Mpe wana azalaki naino kolobaka, talá, Yuda, moko ya bazomi na mibale, ayaki, mpe elongo na ye ezalaki ebele ya bato mingi na mipanga mpe nzete, batindami na banganga-nzambe minene mpe bakóló ya bato. Kasi oyo azalaki kokaba ye apesaki bango elembo, koloba: Oyo nakosepela na nzembo, ye moko nde azali; bokanga ye. Mpe mbala moko asɛngaki epai ya Yesu, alobaki: Sepela, Rabi, mpe apesaki ye beze. Yezu alobaki na ye: Moninga, sala oyo oyei mpo na yango. Bongo bapusanaki, batiaki maboko na likolo ya Yesu mpe bakangaki ye. Mpe tala, moko ya baoyo bazalaki na Yesu asemboli lobɔkɔ mpe abimisi mopanga na ye, mpe abɛtaki moombo ya mokonzi ya banganga-Nzambe mpe alongolaki litoyi na ye. Nsima, Yesu alobi na ye: Zongisa mopanga na yo na esika na yango, mpo bato nyonso oyo bazwaka mopanga, bakokufa na mopanga. Okanisi ete nazali na makoki te sikoyo kobenga Tata na ngai, mpe akopesa ngai mingi koleka ba legions zomi na mibale ya bantoma? Ndenge nini yango bôngó ekokisama bá mikandá, ete bôngó esengeli kokóma? Na ngonga

wana, Yesu alobaki na bato ebele: Lokola epai ya moyibi bobimi na mipanga mpe nzete mpo na kokanga ngai? Mokolo na mokolo nazalaki kofanda koteya na Tempelo epai ya bino, mpe bokangaki ngai te. Kasi oyo nyonso esalemaki mpo ete makomi ya basakoli ekokisama. Mbala wana bayekoli banso batikaki ye mpe bakimaki. Baoyo bakangaki Yesu bamemaki ye epai ya Kayafa, mokonzi ya banganga-Nzambe, esika bakomeli mpe bakambi basanganaki. Kasi Petro azalaki kolanda ye na mosika kino na lopango ya mokonzi ya banganga-nzambe, mpe akɔtaki na kati mpe afandaki elongo na basali mpo na komona nsuka. Banganga minene ya Banganga-Nzambe mpe bakolo mpe likita mobimba bazalaki koluka litatoli ya lokuta na oyo etali Yesu mpo báboma ye, mpe bakutaki yango te; mpe atako bato mingi oyo bapesaki litatoli ya lokuta bayaki, bakutaki yango te. Nsima kasi batatámi míbalé ya lokuta bayaki penepene mpe balobaki: oyo alobaki, nakoki kobuka tempelo ya Nzambe mpe na nsima ya mikolo misato kotonga yango. Mpe nganga-nzambe monene atelemaki mpe alobaki na ye: Ozali koyanola eloko moko te? Nini bato oyo bazali kotatola likambo mabe na yo? Kasi Yesu azalaki kovanda. Mpe nganga-nzambe mokonzi azongisaki mpe alobaki na ye: Nazali kopesa yo ndai na kombo ya Nzambe ya bomoi ete oyebisa biso soki yo ozali Klisto, mwana ya Nzambe. Yesu alobi na ye: Yo moko olobi bongo, kasi nalobi na bino, kobanda sikawa bokomona Mwana ya moto afandi na ngambo ya lobɔkɔ ya mobali ya nguya mpe azali koya na mapata ya likoló. Mbala wana, nganga-nzambe monene apasolaki bilamba na ye, koloba ete afingaki Nzambe; nini lisusu tozali na mposa ya batatoli? Botala, sikawa boyoki nkɔmbo ya Nzambe ya ye;

nini emonanaka epai na bino? Bango oyo bazongisaki balobaki: Azali na likambo ya liwa. Bongo wana babwakaki soyi na elongi na ye mpe babetaki ye na mabɔkɔ, mpe basusu babetaki ye na mabɔkɔ na koloba: Sakola epai na biso, Kristo, nani abetaki yo? Kasi Peter azalaki kofanda libándá na lopango, mpe mwasi moko ya elenge ayaki epai na ye koloba: Yo mpe ozalaki na Yesu ya Galilea. Kasi ye aboyaki liboso ya bango banso, koloba: Nayebi te nini olobi. Ntango abimaki mpe akendaki na ekuke, mwasi mosusu amonaki ye mpe alobaki na bango oyo bazalaki wana: Moto oyo mpe azalaki elongo na Yesu ya Nazarete. Mpe lisusu abandaki na ndayi ete ayebi te moto yango. Nsima ya mwa moke, baye batelemaki bayaki penepene mpe balobi na Petelo: Solo, yo mpe ozali moko na bango, mpo liloba na yo ezali komonisa yo polele. Na ntango wana abandaki kolakela mabe mpe kolapa ndai ete nayebi te moto yango. Mpe mbala moko nsɔsɔ nsɔsɔ nsusu ya mobali ebɛlaki. Mpe Petelo akanisaki liloba ya Yesu oyo alobaki na ye ete: Liboso nsoso eganga mbala misato, okoboya ngai, mpe abimaki libanda mpe aleli na bololo.

27

Ntongo ekómaki, mpe bango nyonso Banganga-Nzambe bakonzi mpe bakóló ya bato basalaki likita mpo na Yesu mpo báboma ye; mpe nsima ya kokanga ye, bamemaki ye mpe bakabaki ye na Pontio Pilato, moyangeli. Nsima Yuda oyo azalaki kokaba ye amoni ete bakateli ye etumbu, abongoli makanisi mpe azongiseli banganga-nzambe minene mpe bakolo mbongo ya palata tuku

misato, koloba: Nasali masumu nakabi makila ya moto oyo azangi mbeba. Kasi bango balobaki: Nini mpo na biso? Yo okomona. Mpe asílí kobwaka mbongo ya palata na tempelo, azongaki, mpe asílí kokende, amikangaki. Banganga minene ya Tempelo, nsima ya kozwa mbongo ya palata, balobaki: Ezali ndingisa te kobwaka yango na sanduku ya mbongo ya Tempelo, mpo ezali motuya ya makila. Mpe nsima ya kozwa toli, basombaki na mbongo na bango elanga ya moto oyo asalaka mbeki mpo na kokunda bapaya; yango wana elanga wana ebengamaki elanga ya makila tii lelo. Bongo wana ekokokisama oyo elobamaki na nzela ya Jeremi mosakoli koloba: mpe bazwaki mbongo ya palata tuku misato, motuya ya moto oyo bapesaki motuya oyo batangaki banda bana ya Isalaele, mpe bapesaki yango na elanga ya mosali mbeki, ndenge Nkolo atindaki ngai. Yesu atelemaki liboso ya mokonzi; mpe mokonzi atunaki ye koloba: Yo ozali mokonzi ya Bayuda? Yezu alobaki na ye: yo olobi. Mpe na tango bazalaki kofunda ye na nzela ya bakonzi ya banganga-nzambe mpe ya bakolo, ayanolaki eloko moko te. Pilate alobi na ye boye: Oyoki te ndenge boni bazali kofunda yo? Mpe ayanolaki ye te ata liloba moko te, mpenza mokonzi akamwaki mingi. Na ntango ya fɛti, moyangeli azalaki na momeseno ya kokangola moto moko ya bakangami mpo na bato, oyo balingaki. Bazalaki na mokili yango ntango wana na mokangami moko ya ntina oyo babengaka Barabbas. Ntango basanganaki bongo, Pilato alobaki na bango: Nani bolingi nakangola mpo na bino? Barabbas to Yesu oyo babengaka Kristo? Ayebaki pamba te ete ezalaki na nzela ya zuwa nde bakabaki ye. Ntango azalaki kofanda likoló ya plateforme,

mwasi na ye atindaki sango epái na ye, alobaki: Osala eloko moko te na yo mpe na moto wana ya sembo, mpo naleli mingi lelo na ndoto mpo na ye. Kasi ba-nkumu ya banganga-nzambe mpe bakambi balobaki na bato mingi mpo basenga Baraba, mpe Yesu baboma ye. Ayanoli, mokonzi alobaki na bango: Nani bolingi ete nalongola na bino na kati ya bale mibale? Kasi bango balobaki: Baraba. Pilato alobi na bango: Nakosala nini na Yesu oyo babengaka Klisto? Bango nyonso balobi na ye: Tika ete abakama na ekulusu. Kasi mokonzi alobaki: Asalaki mabe nini? Kasi bango bazalaki koganga mingi koloba: Abakama na ekulusu. Ntango Pilate amonaki ete eloko moko te ezali kofuta, kasi nzokande mobulu ezali kokóma mingi, azwaki mai mpe asukolaki mabɔkɔ na ye liboso ya ebele ya bato, alobi: Nazangi ngambo na makila ya moto oyo ya sembo, bino moko bokomona. Mpe koyanola, bato banso balobaki: Makila na ye ezala likolo na biso mpe likolo ya bana na biso. Bongo wana, abimisaki Barabasi mpo na bango, kasi Yesu, nsima ya kobɛta ye fimbu, akabaki ye mpo ábakɛlama na ekulusu. Na nsima, basoda ya mokonzi, nsima ya kozwa Yesu na ndako ya mokonzi, basangisaki epai na ye mampinga mobimba; mpe nsima ya kolongola ye bilamba, batiaki ye elamba ya motane, mpe nsima ya kotonga motole na banzube, batiaki yango na moto na ye mpe nzete na loboko ya mobali na ye, mpe nsima ya kofukama liboso ya ye, bazalaki kotiola ye na koloba: mbote, mokonzi ya Bayuda; mpe nsima ya kobwakela ye soyi, bazwaki nzete mpe bazalaki kobeta na moto na ye. Mpe ntango baswanaki ye, balongolaki ye elamba ya likolo mpe balatisaki ye bilamba na ye, mpe bamemaki ye mpo na kobaka ye na ekulusu. Ntango

bazalaki kobima, bamónaki moto moko ya Kirene oyo kombo na ye ezalaki Simona, banyokolaki ye mpó ámema ekulusu na ye. Mpe ntango bakómaki na esika oyo babengaka Golgota, oyo ezali esika oyo babengaka esika ya mokuwa, bapesaki ye komela vino ya ngai oyo basangisaki na bile; mpe nsima ya komela moke, alingaki te komela. Nsima ya kobaka ye na ekulusu, bakabolaki bilamba na ye na kobwaka zeke, mpe bafandaki, bazalaki kokengela ye wana. Mpe batiaki likoló ya motó na yě litína na yě oyo ekomamaki: Oyo azali Yesu, Mokonzi ya Bayuda. Nsima babakami na ekulusu elongo na ye miyibi mibale, moko na ngambo ya lobɔkɔ ya mobali mpe moko na ngambo ya lobɔkɔ ya mwasi. Bato oyo bazalaki koleka bazalaki kofinga ye, bazalaki koningisa mito na bango mpe bazalaki koloba: Yo oyo obukaka tempelo mpe otongaka yango na mikolo misato, bikisa yo moko! Soki ozali mwana ya Nzambe, kita longwa na ekulusu. Ndenge moko mpe, banganga-nzambe minene bazalaki kotiola elongo na bakomi mpe bakolo mpe Bafarisai bazalaki koloba: Abikisaki bato mosusu, akoki kobikisa ye moko te; soki azali mokonzi ya Isalaele, akita sikawa longwa na ekulusu mpe tokondima na ye; atiaki elikya na Nzambe, abikisa ye sikawa, soki alingi ye; alobi pamba te ete nazali mwana ya Nzambe. Yango moko mpe, bayibi oyo babakamaki na nzambela elongo na ye bazalaki kofinga ye. Uta na ngonga ya motoba, molili eyaki likolo ya mabele mobimba tii na ngonga ya libwa. Na ntango ya ngonga ya libwa, Yesu agangaki na mongongo monene mpe alobaki: Eli Eli, lema sabakitani? Oyo ezali, Nzambe na ngai Nzambe na ngai, mpo nini osundaki ngai? Basusu kasi ya baoyo batelemaki wana, nsima ya koyoka, bazalaki koloba ete oyo abengi Eliya.

Mpe mbala moko, moto moko kati na bango apotaki, azwaki eponzi, atondisaki yango na vino ya ngai, atiaki yango na nzete ya libaya mpe apesaki ye komela. Baye oyo batikalaki bazalaki koloba: Tika tomonaka soki Eliya akoya kobikisa ye. Kasi Yesu, nsima ya koganga lisusu na mongongo monene, atikaki molimo. Mpe tala, rido ya Tempelo epaswanaki na biteni mibale banda likolo tii na nse, mpe mabele eninganaki mpe mabanga epaswanaki, mpe bakunda efungwamaki mpe banzoto mingi ya basantu oyo balamaki balamuswaki, mpe nsima ya kobima na bakunda, nsima ya kolamuka na ye, bakotaki na engumba ya bule mpe bamonisanaki na bato mingi. Centurion yango mpe baye bazalaki elongo na ye kokengela Yesu, nsima ya komona mabele eninganaki mpe makambo oyo esalemaki, babangaki mingi mpe balobaki: Na solo, oyo azalaki Mwana ya Nzambe. Bazalaki mpe kuna basi mingi wuta mosika kotala, oyo balandaki Yesu wuta na Galilaya mpo na kosalela ye; na bango ezalaki Maria Magdalena, mpe Maria mama ya Jakobo mpe Joze, mpe mama ya bana mibali ya Zebedayo. Ntango mpokwa ekómaki, moto moko ya bozwi ayaki wuta na Arimatea, nkombo na ye Jozefi, oyo ye moko mpe azalaki moyekoli ya Yesu; moto yango akendaki epai ya Pilato mpe asengaki nzoto ya Yesu. Mbala wana, Pilato apesaki mitindo ete bázongisa nzoto. Mpe Jozefi azwaki nzoto, azingaki yango na elamba ya lino ya peto, mpe atiaki yango na lilita na ye ya sika oyo akataki kati na libanga, mpe nsima ya koningisa libanga monene na ekuke ya lilita, akendaki. Ezalaki kasi wana Maria ya Magdalene mpe Maria mosusu, bafandi liboso ya lilita. Na mokolo oyo elandaki, oyo ezali nsima ya mobongisi, banganga-nzambe minene mpe

Bafarisai basanganaki epai ya Pilato mpe balobaki: Nkolo, tokanisaki ete moto wana ya lokuta alobaki ntango azalaki naino na bomoi, nsima ya mikolo misato nakotelemisama. Pesa mitindo yango ete lilita ezala na libateli tii na mokolo ya misato, mbala moko te bayekoli na ye baya na butu mpe bayiba ye mpe baloba na bato ete alamuswaki banda na bakufi, mpe libunga ya nsuka ekozala mabe koleka oyo ya liboso. Pilate alobaki na bango: Bozali na bakengeli, bokende bobatela ndenge boyebi. Bango kasi, nsima ya kokende, babatelaki lilita na kotya kashe na libanga elongo na bakengeli.

28

Na nsuka ya sabbaths, na ntongo oyo ezalaki kobima mpo na sabbath ya liboso, Mary ya Magdala mpe Mary mosusu bayaki komona lilita. Mpe tálá, monyoko-mabele monene esalemaki, pamba te anzelu ya Nkolo akitaki wuta na likoló, apusanaki mpe abimisaki libanga na ekuke, mpe afandaki likoló na yango. Ezalaki mpe lolenge na ye lokola mikalikali, mpe elamba na ye ezalaki pembe lokola mvula ya pembe. Mpo na kobanga na ye, bakengeli balenga mpe bakómaki lokola bato bakufi. Koyanola, ntoma alobi na basi: Bobanga te, bino; nayebi pamba te ete bozali koluka Yesu oyo babakaki na ekulusu; azali awa te; alamuki pamba te ndenge alobaki. Bóya bómona esika epai Nkolo azalaki kolala. Mpe nokinoki bókende boyebisa bayekoli na ye ete alamuki na bakufi, mpe tala, akotambola liboso na bino na Galilaya, kuna bokomona ye, tala nalobi na bino. Mpe

na kobima nokinoki na lilita na kobanga mpe esengo monene, bapotaki mpo na koyebisa bayekoli na ye. Ntango bazalaki kokende koyebisa bayekoli na ye, mpe tala, Yesu akutanaki na bango alobi: Bosepela. Basi wana, nsima ya kopusana, bakangaki makolo na ye mpe bagumbamelaki ye. Sima Yesu alobi na bango: Bobanga te, bokende boyebisa bandeko na ngai ete bakende na Galilaya, mpe kuna bakomona ngai. Ntango bazalaki kokende, tala, bamosusu ya bakengeli bayaki na engumba mpe bayebisaki bakonzi ya banganga-nzambe makambo nyonso oyo esalemaki. Mpe basanganaki elongo na bakolo, mpe basalaki likita, bapesaki mbongo ya palata ebele na basoda, koloba: Boloba ete bayekoli na ye bayaki na butu mpe bayibaki ye ntango tozalaki kolala. Mpe soki eyokama oyo epai ya mokonzi, biso tokoloba na ye mpe tokosala bino bozala na mitungisi te. Mpe bango, nsima ya kozwa mbongo ya palata, basalaki ndenge bateyamaki. Mpe liloba oyo epanzanaki na kati ya Bayuda tii lelo oyo. Kasi bayekoli zomi na moko bakendaki na Galilée, na ngomba oyo Yesu atindaki bango. Mpe ntángo bámónaki yě, básámbélaki yě, kasi básusu bákangámaki mitema na ntembe. Mpe Yesu apusanaki, alobaki na bango: Bapesaki ngai bokonzi nyonso na likoló mpe na nsé. Bokende bosala bayekoli bikolo nyonso, kobatisa bango na kombo ya Tata mpe ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu, koteya bango kobatela makambo nyonso oyo natindaki bino; mpe tala ngai nazali elongo na bino mikolo nyonso tii na suka ya ntango. Amen.

Nsango Malamu ya Marko

1

Ebandeli ya Nsango Malamu ya Yesu Kristo, Mwana ya Nzambe.
Lokola ekomami na basakoli, tala nazali kotinda ntoma na ngai
liboso ya elongi na yo, oyo akobongisa nzela na yo liboso na yo;
mongongo ya koganga na esobe, bobongisa nzela ya Nkolo,
bosala banzela na ye ya sembo, Yoane akómaki kobatisa na
esobe mpe kosakola bobatisi ya kobongola motema mpo na
kolimbisama ya masumu. Mpe bato nyonso ya mboka Yudea
mpe bato ya Yerusaleme bazalaki kokende epai na ye, mpe
bazalaki kobatisama banso na ebale Yordani na nzela na ye
ntango bazalaki kosakola masumu na bango. Yoane alataki
bilamba ya bansuki ya shamo mpe mokaba ya poso na loketo na
ye, mpe aliaki mabanki mpe mafuta ya zamba ya sokola. Mpe
azalaki kosakola koloba: Oyo aleki ngai makasi azali koya nsima
na ngai, oyo nazali na makoki te ya kogumbama mpo na

kofungola singa ya basapato na ye. Ngai solo nabatisaki bino na mayi, kasi ye akobatisa bino na Molimo Mosantu. Mpe eyaki na mikolo wana, Yesu ayaki wuta na Nazareti ya Galilaya mpe abatisamaki na Yoane na ebale Yordani. Mpe mbala moko ntango azalaki kobima na mayi, amonaki likolo ezali kopasuka mpe Molimo lokola ebenga ezali kokita likolo na ye; mpe mongongo ebimelaki wuta na likolo: Yo ozali Mwana na ngai ya bolingo, na yo nasepeli. Mpe mbala moko Molimo abwakaki ye na esobe; mpe azalaki kuna na esobe mikolo ntuku minei azalaki komekama na Satana, mpe azalaki elongo na banyama ya zamba, mpe bantoma basalelaki ye. Nsima ya kokaba Yoane, Yesu ayaki na Galilaya azalaki kosakola nsango malamu ya bokonzi ya Nzambe mpe azalaki koloba ete ntango ekokisami mpe bokonzi ya Nzambe epusani pene, bobongola mitema mpe bondima na nsango malamu. Wana azalaki kotambola pembeni ya mbu ya Galilaya, amonaki Simona mpe Andrea, ndeko na ye ya mobali ya Simona, bazalaki kobwaka monyama na mbu; pamba te bazalaki bakambi mbisi; mpe Yesu alobaki na bango: Boya nsima na ngai, mpe nakosala bino bokoma bakambi bato. Mpe mbala moko, batikaki minyama na bango mpe balandaki ye. Mpe atambwaki wuta wana moke moke, amonaki Jakobo, mwana ya Zebede, mpe Yoane, ndeko na ye ya mobali, mpe bango kati na masuwa bazalaki kobongisa minyama, mpe mbala moko abengaki bango. Mpe batikaki tata na bango Zebedayo na masuwa elongo na basali oyo bafutaka mbongo, mpe bakendaki nsima na ye. Mpe bakɔtaki na Capernaum, mpe mbala moko na sabbat, akɔtaki na lisangá mpe azalaki koteya. Mpe bazalaki kokamwa na mateya na ye, pamba te azalaki koteya bango

lokola moto oyo azali na bokonzi, mpe te lokola bakomeli. Mpe ezalaki na lisanga na bango moto moko na molimo ya mbindo, mpe agangaki koloba: ea, nini kati na biso mpe yo, Yesu wa Nazareti? Oyei kosilisa biso? Nayebi yo nani ozali, mosantu ya Nzambe. Mpe Yesu apamolaki ye koloba: Kanga monoko mpe bima na kati na ye. Mpe molimo ya mbindo esalaki ye akɔma kopumbwa-pumbwa, agangaki na mongongo makasi, mpe ebimaki na ye. Mpe bato nyonso bakamwaki mingi, yango wana bakomaki kosolola na bango moko koloba: Nini ezali oyo? Nani oyo mateya oyo ya sika, mpo azali kopesa mitindo na bokonzi mpe na milimo oyo ya mbindo, mpe bazali kotosa ye? Mpe sango na ye ebimaki mbala moko na etuka mobimba ya Galilaya. Mpe mbala moko ntango babimaki na lisangá, bayaki na ndako ya Simon mpe Andrew elongo na James mpe John. Kasi mama ya mwasi ya Simon azalaki kolala na kozala na fièvre. Mpe mbala moko balobeli ye na ntina na ye. Mpe ayei pene, alamwisaki ye asimbi lobɔkɔ na ye, mpe fievele etikaki ye mbala moko, mpe asalelaki bango. Na mpokwa, ntango mwâ moyi elálaki, bamemaki epái na yě bato nyonso oyo bazalaki kobɛla mpe baye bazalaki na milimo mabe. Mpe engumba mobimba ezalaki esangani pembeni ya ekuke, mpe abikisaki bato mingi oyo bazalaki na bokono mabe ya ndenge na ndenge, mpe abenganaki milimo mabe mingi, mpe apesaki te milimo mabe nzela ya koloba, mpo bayebaki ye azali Klisto. Mpe na ntɔngɔ, na butu mingi, asɛkwaki mpe abimaki mpe akendaki na esika ya esobe, mpe kuna azalaki kosambela. Mpe balandaki ye Simon mpe baye bazalaki na ye, mpe nsima ya kokuta ye, balobi na ye ete bato banso bazali koluka yo. Mpe alobi na bango: Tokende

na bamboka oyo ezali pembeni, mpo nasakola mpe kuna, pamba te nabimaki mpo na yango. Mpe azalaki kosakola na mayangani na bango na Galilée mobimba mpe azalaki kobengana milimo mabe. Mpe mobɛli moko ayaki epai na ye, azalaki kobondela ye mpe afukamaki liboso na ye mpe alobaki na ye ete: Soki olingi, okoki kopetola ngai. Kasi Yesu, atondaki na mawa, asembolaki loboko na ye, asimbaki ye mpe alobaki na ye: Nalingi, zala peto. Mpe nsima ya koloba na ye, mbala moko maba ekendaki mosika na ye, mpe apetolami. Mpe sima ya kokebisa ye makasi, mbala moko abengani ye mpe alobi na ye: Tala, oyebisa moto moko te eloko moko te, kasi kende omilakisa yo moko na nganga-nzambe mpe obonza mpo na kopetola na yo oyo Moyize atindaki lokola litatoli epai na bango. Kasi ye abimaki abandaki kosakola mingi mpe kopanzisa liloba, yango wana akokaki lisusu te kokɔta polele na engumba, kasi azalaki libándá na bisika ya mpamba, mpe bato bazalaki koya epai na ye banda bisika nyonso.

2

Mpe akɔtaki lisusu na Kapernawumu nsima ya mikolo mpe bayokaki ete azali na ndako. Mpe mbala moko basanganaki mingi, mpenza lisusu kokende te, mpe kutu na ngambo ya ekuke te, mpe azalaki koloba na bango liloba. Mpe bayaki epai na ye bamemi moto oyo azalaki na bokono ya kolemba, bazalaki komemela ye na bato minei; mpe lokola bakokaki te kopusana penepene na ye mpo na ebele ya bato, balongolaki motondo ya ndako epai azalaki, mpe nsima ya kotimola yango bakitisaki

litanda, oyo moto oyo azalaki na bokono ya kolemba azalaki kolala na likolo na yango. Komona kondima ya bango, Yesu alobi na moto oyo akufaki nzoto: Mwana, balimbisi yo masumu na yo. Bazalaki kuna ndambo ya bakomi mikanda bafandi mpe bazalaki kokanisa na mitema na bango: Nini moto oyo azali koloba boye makambo ya nkele Nzambe? Nani akoki kolimbisa masumu soki ezali te Nzambe moko kaka? Mpe mbala moko Yesu ayebaki na molimo na ye ete bango bazali kokanisa boye na kati na bango moko, alobaki na bango: Mpo na nini bozali kokanisa makambu oyo na kati ya mitema na bino? Nini ezali mpasi mingi te, koloba na moto oyo abɛbisami nzoto: Masumu na yo elimwami, to koloba: Telemela mpe kamata nzete na yo mpe tambola? Kasi mpo bóyeba ete Mwana ya moto azali na bokonzi ya kolongola masumu na mabele, alobi na moto oyo abɛbisami: Nalobi na yo, telemá mpe kamata mbeto na yo mpe kende na ndako na yo. Mpe alamukaki mbala moko, mpe na kolokota bilamba ya kolala, abimaki libosó ya bato nyonso, mpé bato nyonso bakamwaki mpe bakumisaki Nzambe na koloba ete: Tomonaki naino boye te. Mpe abimaki lisusu pembeni ya mbu, bato banso bazalaki koya epai na ye, mpe azalaki koteya bango. Mpe ntango azalaki koleka, amonaki Levi, mwana ya Alfe, afandi na esika ya kofutisa mpako, mpe alobi na ye: Landa ngai. Mpe atelemaki mpe alandaki ye. Mpe ekómaki ntango azalaki kolala na ndako na ye, mpe bakolekti mpako mingi mpe basumuki mingi bazalaki kolala elongo na Yesu mpe na bayekoli na ye, pamba te bazalaki mingi, mpe balandaki ye. Mpe bakomi mikanda na ba Farisi, ntango bamonaki ye azali kolya elongo na bakolekti mpako na bato ya masumu, bazalaki koloba na

bayekoli na ye: Mpo na nini azali kolya mpe komela elongo na bakolekti mpako na bato ya masumu? Mpe ntango Yesu ayokaki, alobaki na bango: Bato oyo bazali makasi bazali na mposa ya monganga te, kasi bato oyo bazali na maladi nde bazali na mposa. Nayaki te mpo na kobenga bato ya sembo, kasi nayaki mpo na kobenga bato ya masumu na kobongola mitema. Mpe bazalaki bayekoli ya Yoane mpe ya ba Farizai bazalaki kokila bilei. Mpe bayei mpe balobi na ye: Mpo nini bayekoli ya Yoane mpe ya ba-Farisi bakili bilei, kasi bayekoli na yo bakili bilei te? Mpe Yesu alobaki na bango: Bana ya ndako ya libala, na ntango mobali oyo azali kobala azali elongo na bango, bakoki kokila bilei te? Ntango nyonso oyo bazali na mobali oyo abali elongo na bango, bakoki te kokila bilei. Ekoya kasi mikolo ntango bakolongola mobali oyo abali na bango, mpe na ntango wana bakokila bilei na mikolo wana. Moto moko te atungisi elamba ya sika oyo bakembisa nanu te na elamba ya kala, soki te, eteni ya sika ekokamata na yango, ya sika longwa na ya kala, mpe likata mabe ekokoma. Mpe moto moko te abwakaka vino ya sika na bakunda ya kala, soki te, vino ya sika ekopasola bakunda, mpe vino ekosopana mpe bakunda ekobebisama, kasi vino ya sika esengeli kotia na bakunda ya sika. Mpe ekómaki ete ye aléka na ba sabbat na nzela ya bilanga ya mbuma, mpe bayekoli na ye babandaki kosala nzela na kobuka ba épis ya mbuma. Mpe ba-Pharisees bazalaki koloba na ye: Tala nini basalaka na ba-sabbath, oyo ezali permis te. Mpe ye azalaki koloba na bango: Botángá ata mbala moko te nini Davidi asalaki ntango azalaki na mposa mpe azalaki na nzala ye mpe baoyo bazalaki na ye? Ndenge nini akɔtaki na ndako ya Nzambe na ntango ya Abiathar,

nganga-nzambe monene, mpe aliaki mapa ya komonisa, oyo ezali pemama te kolya longola kaka banganga-nzambe, mpe apesaki mpe epai ya baoyo bazalaki elongo na ye? Mpe azalaki koloba na bango: Sabato ekelami mpo na moto, kasi moto te mpo na Sabato; yango wana Mwana ya moto azali Nkolo ya Sabato mpe.

3

Mpe akɔtaki lisusu na kati ya lisangá, mpe ezalaki wana moto moko oyo azalaki na lobɔkɔ oyo ekawuki. mpe bazalaki kotala ye soki na mikolo ya sabbath akobikisa ye, mpo bafunda ye. mpe alobi na moto oyo azalaki na loboko oyo ekawuki: Telema na kati. Mpe alobeli bango: Ezali na ndingisa na mikolo ya sabbat kosala bolamu to kosala mabe? Kobikisa molimo to koboma? Kasi bango bazalaki kokanga monoko. Mpe sima ya kotala bango zingazinga na kanda, azalaki na mawa mingi mpo na makasi ya mitema na bango, alobaki na moto: Sembola loboko na yo. Mpe asemboli, mpe lobɔkɔ na ye ezongaki malamu lokola lobɔkɔ mosusu. Mpe sima ya kobima, ba-Pharisees mbala moko elongo na ba-Herodiens basalaki likita mpo na ye, mpo baboma ye. Mpe Yesu akabwanaki na bayekoli na ye na ngambo ya mbu; mpe ebele mingi ya bato uta na Galilaya balandaki ye, mpe uta na Yudea mpe uta na Yerusalem mpe uta na Idumea mpe na ngambo mosusu ya Yordani mpe baoyo bazalaki penepene na Tyr mpe Sidon, ebele mingi, nsima ya koyoka makambo nyonso oyo azalaki kosala, bayaki epai na ye. Mpe alobaki na bayekoli

na ye ete masuwa moke ezala pembeni na ye mpo na ebele ya bato, ete bakanga ye te; mpo abikisaki mingi, yango wana bazalaki kokweya epai na ye ete basimba ye, baoyo bazalaki na mapota; mpe milimo ya mbindo, ntango bazalaki komona ye, bazalaki kokweya liboso na ye mpe bazalaki koganga koloba ete yo ozali mwana ya Nzambe. mpe apambolaki bango mingi mpo ete básala ye polele te Mpe amataki na ngomba, mpe abengaki baoyo alingaki ye moko, mpe bakendaki epai na ye. Mpe asalaki zomi na mibale, mpo bázala na ye mpe mpo atinda bango kosakola mpe kozala na bokonzi ya kobikisa bamaladi mpe kobimisa ba démoni; mpe atiaki nkombo na Simon, Petelo, mpe Jakobo mwana ya Zebede mpe Yoane ndeko ya Jakobo; mpe atiaki bango bakombo Boanerge, oyo ezali bana ya kake; mpe Andele mpe Filipo mpe Bartelemi mpe Matai mpe Toma mpe Jakobo mwana ya Alfe mpe Tadée mpe Simon Kananite mpe Yuda Iskariot, oyo akabaki ye. Mpe bango bayaka na ndako, mpe ebele ya bato esanganaki lisusu, yango wana bazalaki na makoki te ata ya kolya lipa te. Mpe ntango bayoki yango, baoyo bawutaki epai na ye babimi mpo na kokanga ye, pamba te balobaki ete akamwaki. Mpe ba-nkanda oyo bautaki banda Yerusalema bazalaki koloba ete azali na Beelzebul, mpe ete abimisaka ba-molimo mabe na nzela ya mokonzi ya ba-molimo mabe. Mpe nsima ya kobɛnga bango, azalaki koloba na bango na bandimbolola: Ndenge nini satana akoki kobimisa satana? Na soki bokonzi ekabwani na likolo ya yango moko, bokonzi wana ekoki kotelema te; mpe soki ndako ekabwani na likolo ya yango moko, ndako wana ekoki kotelema te. Mpe soki Satana atelemeli ye moko mpe akabwani, akoki kotelema te, kasi azali na nsuka.

Moto moko te akoki koyiba biloko ya moto ya makasi soki akɔti na ndako na ye, longola soki liboso akangaki moto yango ya makasi; bongo na nsima nde akoyiba ndako na ye. Nalobi na bino ya solo ete makambo nyonso ekolimbisama na bana ya bato, masumu mpe nkumisi nyonso oyo bakokumisa; kasi moto oyo akokumisa Molimo Mosantu, azali na limbisama te mpo na libela, kasi azali na ngambo ya etumbu ya seko, mpo balobaki ete azali na molimo ya mbindo. Yango wana, mama na ye mpe bandeko na ye ya mibali bayaki, mpe batelemaki libanda mpe batindaki moto epai na ye mpo na kobenga ye. Mpe bato ebele bafandaki zingazinga na ye, mpe balobaki na ye: Tala, mama na yo mpe bandeko na yo bazali libanda, bazali koluka yo. Mpe ayanolaki bango koloba, Nani azali mama na ngai to bandeko na ngai ya mibali? Mpe sima ya kotala zingazinga na libungutulu bato oyo bazalaki kofanda pembeni na ye, alobaki: Botala mama na ngai mpe bandeko na ngai ya mibali; mpo moto nyonso oyo akosala mokano ya Nzambe, oyo azali ndeko na ngai ya mobali mpe ndeko na ngai ya mwasi mpe mama.

4

Mpe lisusu abandaki koteya pembeni ya ebale monene, mpe bato ebele mingi basanganaki epai na ye, yango wana ye akotaki na kati ya masuwa mpo na kofanda na ebale monene, mpe bato nyonso ya ebele bazalaki pembeni ya ebale monene, na likolo ya mabele. Mpe azalaki koteya bango na bandimbolela mingi, mpe azalaki koloba na bango na mateya na ye: Boyoka. Tala, moto

oyo alonaka mboto abimaki mpo na kolona. Mpe ekómaki na kolona mboto, moko ekweyaki likoló ya nzela, mpe bandeke bayaki mpe baliaki yango; mpe mosusu ekweyaki likoló ya esika ya mabanga, epai ezalaki na mabele mingi te, mpe mbala moko ebimaki mbangu mpo ezalaki na bozindo ya mabele te, kasi ntango moi etelaki ezokelaki, mpe mpo ezalaki na misisa te ekawuki; mpe mosusu ekweyaki na kati ya banzube, mpe banzube bimataki mpe binyokaki yango, mpe mbuma epesaki te; mpe mosusu ekweyaki na kati ya mabele ya malamu mpe ezalaki kopesa mbuma oyo ezalaki komata mpe kokola, mpe ebotaki na tuku misato mpe na tuku motoba mpe na nkama moko. Mpe azalaki koloba na bango: Oyo azali na matoyi ya koyoka, tika ayoka. Ntango kasi azalaki ye moko, baoyo bazalaki zingazinga na ye elongo na ba-zomi na mibale batunaki ye lisese. Mpe azalaki koloba na bango: Bino epesami koyeba basekele ya bokonzi ya Nzambe; kasi bango oyo bazali libanda, makambo nyonso ekomaka na masese, mpo batala batala mpe bamona te, mpe bayoka bayoka mpe basosola te, mbala moko te bazonga mpe masumu na bango elimbolama. Mpe alobi na bango: Boyebi te lisese oyo, mpe ndenge nini bokoyeba bilisese nyonso? Oyo azali kolona liloba azali kolona. Baye bazali baoyo pembeni ya nzela esika liloba ebwakamaka, mpe ntango bayoki yango, mbala moko satana ayei mpe azwi liloba oyo ebwakama na mitema na bango. Mpe bango ndenge moko bazali oyo bakolona na bisika ya mabanga, oyo ntango bayoki liloba, mbala moko na esengo bazwaka yango, mpe bazali na misisa te na kati na bango moko, kasi bazali ya ntango moke; sima ntango pasi to konyokwama ekomi mpo na liloba, mbala moko bakweaki. Mpe

bango bazali baye bakonelama na kati ya bansende, baye bayokaka liloba, mpe mitungisi ya ntango oyo mpe bokosi ya bozwi mpe bamposa oyo etali makambo mosusu ekotaka ezangisaka liloba, mpe ekómaka ezanga mbuma. Mpe baye bazali oyo balonaki na mabele malamu, bango bayokaka liloba mpe bandimbaka yango, mpe babotaka mbuma na ntuku misato, mpe na ntuku motoba, mpe na nkama moko. Mpe azalaki koloba na bango: Ekoki te mwinda eyaka mpo ete etiama na nse ya ebombelo to na nse ya mbeto? Ezali te mpo ete etiama likolo ya etelemiselo ya mwinda? Ezali te, pamba te ezali eloko moko te oyo ebombami oyo soki te ekobimisama polele, mpe ezalaki te eloko moko ebombami kasi mpo ekoya na polele. Soki moto azali na matoyi ya koyoka, tika ayoka. Mpe azalaki koloba na bango: Bótala nini bozali koyóka. Na ndenge bozali komeka, bakomekela bino, mpe bakobakisela bino bino oyo bozali koyoka. Moto oyo azali na eloko, bakopesa ye lisusu; mpe oyo azali na eloko te, ata oyo azali na yango bakolongola yango na ye. Mpe azalaki koloba: Boye ezali Bokonzi ya Nzambe, lokola moto abwaka mboto na mabele, mpe alala mpe alamuka butu na mokolo, mpe mboto ebimisa mpe ekola lokola ayebi ye moko te. Ya bomoko mabele ebotaka mbuma: liboso matiti, sima likolo ya mbuma, na sima mbuma etonda kati na nzete. Ntango kasi mbuma epesi, mbala moko atindi mbeli, mpo ntango ya kobuka ekomi. Mpe azalaki koloba: Ndenge nini tokoki kokokanisa Bokonzi ya Nzambe? Na lisese nini to kokani yango? To kokani yango na lisese nini? Lokola mboto ya moutarde, oyo ntango ekolona na mabele, ezali moke koleka mboto nyonso oyo ezali na mabele; mpe ntango ekolona, emati mpe ekomi monene

koleka ndunda nyonso, mpe esali bitape minene, mpo bandeke ya likolo ekoka kovanda na se ya elili na yango. Mpe na baparabole ya boye ebele azalaki koloba na bango liloba, ndenge bazalaki kokoka koyoka, kasi kozanga parabole azalaki koloba te na bango liloba; kasi na pembeni na bayekoli na ye azalaki kolimbola makambu nyonso. Mpe alobi na bango na mokolo wana ntango mpokwa ekómaki, tókende na ngámbo mosusu. Mpe batiki bato ebele, bazwi ye ndenge azalaki na masuwa, mpe masuwa mosusu ezalaki elongo na ye. Mopepe makasi ya nkɔmbɔ ebimaki, mpe bambonge ezalaki kobɛta na kati ya masuwa, yango wana masuwa ezalaki komitondisa. Mpe azalaki ye moko na sima ya masuwa, na likolo ya moto ya kolala, azalaki kolala. Balamusi ye mpe baloba na ye: Moteyi, ezali na ntina te epai na yo ete tozali kokufa? Mpe ntango alamuki, apambolaki mopepe mpe alobaki na ebale monene: Zala kimia, kanga monoko. Mpe mopepe etikaki, mpe kimia monene ekómaki. Mpe alobaki na bango: Mpo nini bozali na bobangi boye? Ndenge nini bozali na kondima te? Mpe babangaki bobangi monene, mpe bazalaki koloba na bakombo na bango: Nani wana azali, mpo mopepe mpe mai etosaka ye?

5

Mpe bayaki na ngambo ya mbu, na mabele ya ba-Gergesene. Mpe ntango abimaki na masuwa mbala moko akutanaki na ye moto moko uta na bakunda, moto oyo azalaki na molimo ya mbindo, oyo azalaki na fandaka na bakunda, mpe ata na

minyololo moto moko te azalaki na makoki ya kokanga ye, mpo ye mbala mingi azalaki kokangama na mikangelo mpe na minyololo, mpe minyololo ezalaki kopasolama na ye mpe mikangelo ezalaki kobukama, mpe moto moko te azalaki na nguya ya kolonga ye; mpe na butu nyonso mpe mokolo na bakunda mpe na bangomba azalaki koganga mpe kokata-kata ye moko na mabanga. Komona Yesu mosika, apotami mpe afukamaki liboso na ye, mpe koganga na mongongo monene, alobi: Nini ezali kati na ngai mpe yo, Yesu, Mwana ya Nzambe ya Likolo Mpenza? Nazali kolapa yo na Nzambe, onyokola ngai te. Azalaki koloba na ye: Bima, molimo ya mbindo, longwa na moto oyo. Mpe azalaki kotuna ye: Nkombo na yo nini? Mpe ayanolaki koloba: Legio nkombo na ngai, mpo tozali mingi. Mpe azalaki kosɛnga ye mingi ete atinda bango te na libándá ya mboka. Ezalaki wana libota monene ya bangulu oyo ezalaki kolia penepene na ngomba; mpe badiamoni banso basɛngaki ye koloba: Tinda biso na kati ya bangulu, mpo tokoka kokɔta na kati na bango. Mpe Yesu apesaki bango ndingisa mbala moko. Mpe milimo ya mbindo oyo ebimaki ekotaki na bangulu; mpe libota ekimaki mbangu na libanga ya ngomba na ebale monene; ezalaki pene nkoto mibale; mpe bazalaki kokufuka na ebale monene. Mpe babateli ya bangulu bakimaki mpe bayebisaki na engumba mpe na bilanga, mpe babimaki mpo na komona nini esalemaki. Mpe baya epai ya Yesu, mpe bamoni moto oyo azalaki na molimo mabe afandi mpe alataki bilamba mpe azali na makanisi malamu, oyo azalaki na legio, mpe babangaki. Mpe baoyo bamonaki bayebisaki bango ndenge esalemaki na moto oyo azalaki na molimo mabe mpe na ntina ya bangulu. Mpe

babandaki kobenga ye ete akende longwa na bandelo na bango. Mpe ntango azalaki kokɔta na masuwa, moto oyo azalaki na molimo mabe asɛngaki ye ete azala elongo na ye. Mpe atikaki ye te, kasi alobi na ye: Kende na ndako na yo epai ya bato na yo mpe yebisa bango makambo nyonso oyo Nkolo asalaki mpo na yo mpe ndenge ayokelaki yo mawa. Mpe akendaki mpe abandaki kosakola na Dekapole makambo nyonso oyo Yesu asalelaki ye, mpe bato banso bakamwaki. Mpe Yesu asila kokatisa na masuwa lisusu na ngambo mosusu, ebele ya bato basanganaki epai na ye, mpe azalaki pembeni ya ebale monene. Mpe moko ya bakambi ya sinagoga ayaki, nkombo na ye Jairo, mpe ntango amonaki ye akweyaki na makolo na ye mpe azalaki kosenga ye makasi mingi, koloba ete mwana na ngai ya mwasi moke azali na bozebi makasi, mpo ete oya otia ye maboko, mpo abikisama mpe azala na bomoi. Mpe akendaki na ye, mpe ebele monene ya bato balandaki ye, mpe bazalaki konyata ye. Mpe mwasi moko azalaki na kobima makila mibu zomi na mibale, mpe asalaki pasi mingi na maboko ya banganga mingi mpe abimisaki biloko nyonso oyo azalaki na yango, mpe asalaki litomba eloko te, kasi nzokande akómaki lisusu mabe koleka, ayokaki sango ya Yesu, ayaki na kati ya ebele ya bato na nsima asimbaki elamba na ye; pamba te azalaki koloba na motema na ye ete soki nakosimba ata bilamba na ye, nakobika. Mpe mbala moko etima ya makila na ye ekawukaki, mpe ayebaki na nzoto na ye ete abikisami na pasi. Mpe mbala moko Yesu ayebaki na kati na ye moko nguya oyo ewutaki na ye ebimaki, abalukaki na kati na bato mingi mpe alobaki, Nani asimbaki bilamba na ngai? Mpe bayekoli na ye bazalaki koloba na ye: Ozali komona ebele

ya bato bazali kofinyanga yo, mpe ozali koloba: Nani asimbaki ngai? mpe ye azalaki kotala zingazinga mpo na komona mwasi oyo asalaki likambo yango. Mwasi oyo, na kobanga mpe kolenga, ayebaki oyo ekómelaki ye, ayaki mpe amikweyisaki liboso na ye mpe alobaki na ye bosolo nyonso. Kasi ye alobaki na ye: Mwana na ngai ya mwasi, kondima na yo ebikisi yo. Kende na kimia, mpe ozala na nzoto kolongono longwa na pasi na yo. Ntango azalaki naino kolobela, bato bayaki banda ya ndako ya mokonzi ya lisangá, kolobela ete: Mwana na yo ya mwasi akufi, mpo nini ozali naino koyokisa mpasi motéyi? Yesu mbala moko ayokaki liloba oyo bazalaki koloba, alobaki na mokonzi ya sinagoga: kobanga te, kaka kondima. Mpe andimaki te ete moto moko alanda ye, longola kaka Petelo, Jakobo mpe Yoane, ndeko ya Jakobo. Mpe akomi na ndako ya mokonzi ya lisanga, mpe amoni makelele, mpe bato bazali kolela mpe bazali koganga makasi mingi, mpe nsima ya kokota alobi na bango: Mpo na nini bozali kosala makelele mpe bozali kolela? Mwana akufi te, kasi azali kolala. Mpe bazalaki koseka ye. Kasi sima ya kobengana bato banso, azwaki tata ya mwana mpe mama mpe baye bazalaki na ye, mpe akotaki esika oyo mwana azalaki kolala, mpe nsima ya kokanga loboko ya mwana alobi na ye: talitha, koumi; oyo ezali kolimbola, mwana mwasi, nalobeli yo, telemela. Mpe mbala moko mwana mwasi atelemaki mpe azalaki kotambola; pamba te azalaki na mibu zomi na mibale. Mpe bakamwaki na kokamwa monene mpenza. Mpe apesaki bango mitindo mingi ete moto moko te ayeba likambo oyo, mpe alobaki ete bapesa ye bilei ya kolya.

6

Mpe abimaki wana mpe ayaki na mboka na ye moko, mpe bayekoli na ye balandaki ye. Mpe ntango sabato ekómaki, abandaki koteya na lisangá, mpe bato mingi ntango bazalaki koyoka bazalaki kokamwa koloba: wapi moto oyo azwi makambo oyo? Mpe nani bwanya oyo bapesaki ye, mpe nguya ya ndenge wana ezali kosalema na nzela ya maboko na ye? Oyo azali mosali mosala ya mabɔkɔ te, mwana mobali ya Maria, mpe ndeko mobali ya Jakobo na Jose na Yuda na Simona? Mpe bandeko na ye ya basi bazali te awa epai na biso? Mpe bazalaki kokweya mpo na ye. Yesu alobaki na bango ete profeta azangaka lokumu kaka na mboka ya libota na ye, mpe na bandeko na ye, mpe na ndako na ye. mpe azalaki na makoki te wana kosala nguya ata moko, longola kaka bato moke oyo bazalaki kobela, atiaki maboko na bango mpe abikisaki bango. Mpe akamwaki mpo na kozanga kondima na bango. Mpe azalaki kotambola zingazinga na bamboka mike ntango azalaki koteya. Mpe abengaki bato zomi na mibale, mpe abandaki kotinda bango mibale mibale, mpe azalaki kopesa bango bokonzi likolo ya milimo ya mbindo, mpe atindaki bango ete bazwa eloko moko te mpo na nzela longola kaka lingenda, te sakosi, te lipa, te mbongo ya bronze na mokaba, kasi balata basandale, mpe balata bakazaka mibale te. Mpe azalaki koloba na bango: esika soki bokota na ndako, bovanda wana tii bokokima longwa wana; mpe baoyo soki bakoyamba bino te to bakoyoka bino te, ntango bozali kokima longwa wana bonikisa putulu oyo ezali na nse ya

makolo na bino mpo na litatoli na bango; solo nazali koloba na bino, ekozala malamu mingi mpo na Sodome to Gomore na mokolo ya kosambisama koleka engumba wana. Mpe sima ya kobima, bazalaki kosakola mpo bábongola mitema, mpe babimisaki bademoni ebele, mpe bapakolaki mafuta epai ya bato ebele oyo bazalaki kobela mpe babikisaki bango. Mpe mokonzi Herode ayokaki, pamba te nkombo na ye ekomaki polele, mpe azalaki koloba ete Yoane oyo azalaki kobatisa alamwaki na bakufi, mpe mpo na yango nguya ezali kosala kati na ye. Basusu bazalaki koloba ete azali Eliya, kasi basusu bazalaki koloba ete azali mosakoli lokola moko ya basakoli. Koyoka, kasi Herod alobi ete: Oyo ngai nakataki moto Jean, yango nde azali; ye moko alamwaki na bakufi. Ye moko Herod atindaki bato mpe akangaki Yoane, mpe akangaki ye na boloko mpo na Herodias, mwasi ya Philippe, ndeko na ye, mpo abalaki ye. Yoane azalaki koloba na Herode ete ezali pemisami te mpo na yo kozala na mwasi ya ndeko na yo. Kasi Erodiade azalaki na kanda na ye mpe alingaki koboma ye, mpe akokaki te; mpo Erode azalaki kobanga Yoane, ayebaki ete ye azali moto ya sembo mpe ya mosantu, mpe azalaki kobatela ye, mpe ntango ayokaki ye azalaki kosala makambu mingi mpe na esengo azalaki koyoka ye. Mpe ntango mokolo ya libaku ekómaki, ntango Herode asalaki feti ya mbotama na ye na bilei ya mpokwa mpo na bato minene na ye mpe bakomanda ya basoda mpe bato ya liboso ya Galilaya, mpe mwana mwasi ya Herodiya akotaki mpe abinaki mpe asepelisaki Herode mpe baoyo bazalaki kolia elongo na ye, mokonzi alobaki na mwana mwasi yango: senga ngai oyo olingi, mpe nakopesa yo. mpe azalaki

kolapa ndai na ye ete soki okotuna ngai eloko moko, nakopesa yo yango, kino na ndambo ya bokonzi na ngai. Kasi mwasi oyo abimaki alobaki na mama na ye: Nini nakosengi? Mpe ye alobaki: motó ya Yoane Mobatisi. Mpe akɔtaki mbala moko na lombangu epai ya mokonzi, asɛngaki koloba: Nalingi ete opesa ngai sikawa na saani motó ya Yoane Mobatisi. Mpe mokonzi akómaki na mawa mingi, mpo na bandaí mpe bapai oyo bazalaki kolala na meza elongo na ye, alingaki te koboya yango. Mpe mbala moko mokonzi atindaki mosali oyo abomaka bato mpe apesaki mitindo ete bamema motó na ye. Ye oyo akendaki akataki moto na ye na boloko, mpe amemaki moto na ye na saani mpe apesaki yango na mwana mwasi, mpe mwana mwasi apesaki yango na mama na ye. Mpe ntango bayekoli na ye bayokaki, bayaki mpe bazwaki ebembe na ye, mpe batiaki yango na lilita. Mpe ba-apôtolo basanganaki epai ya Yesu, mpe bayebisaki ye makambu nyonso oyo basalaki mpe oyo bateyaki. Mpe alobaki na bango: Boya bino moko kolanda oyo ya bino moko na esika ya esobe, mpe bopema mwa moke, pamba te baoyo bazalaki koya mpe baoyo bazalaki kokende bazalaki ebele, mpe ata kolya bazalaki na ntango te. Mpe bakendaki na esika ya mpamba na masuwa na bango moko. Mpe bamonaki bango kokende mosika, mpe bato mingi bayebaki bango, mpe na makolo kowuta na bingumba nyonso bapotaki kuna mpe bakomaki liboso ya bango mpe basanganaki epai na ye. Mpe Yesu asili kobima, amonaki ebele ya bato mpe ayokaki mawa na motema mpo na bango, mpo bazalaki lokola bameme oyo bazangi mobateli, mpe abandaki koteya bango makambo mingi. Mpe sikawa ntango mingi esilaki, bayekoli na ye bapusanaki

penepene na ye mpe balobi ete esika oyo ezali esika ya polele mpe sikawa ntango mingi; tika bango, mpo bakende na bilanga mpe bamboka oyo ezali zingazinga basomba mapa mpo na bango moko; mpo eloko ya kolya bazali na yango te. Kasi ye ayanolaki mpe alobaki na bango: Bopesa bango bino bilei. Mpe balobi na ye: Tokende tosomba mapa na mbongo ya denarii nkama mibale mpe topesa bango balia? Kasi ye alobi na bango: Bozali na mapa boni? Bókende mpe bómona. Mpe ntango bayebaki, balobaki: Mitano, mpe bambisi mibale. Mpe apesaki bango mitindo ya kolalisa banso na makundi-makundi likolo ya matiti ya mobesu. Mpe bafandaki na bituluku ya bato nkama moko mpe ya bato ntuku mitano. Mpe asimbaki mapa mitano mpe mbisi mibale, atomboli miso na likolo epai ya likoló, apambolaki, abukanaki mapa mpe azalaki kopesa bayekoli mpo bátya liboso ya bango, mpe akabolaki mbisi mibale na bato banso. Mpe baliaki bango nyonso mpe batondaki, mpe batomboki bakolo zomi na mibale ya biteni etonda, mpe uta na mbisi. Mpe baoyo baliaki mapa bazalaki mibali nkoto mitano. Mpe mbala moko aningisaki bayekoli na ye bákota na masuwa mpe bákende liboso na ngambo mosusu epai ya Betisaida, tii ye moko akangola bato ebele; mpe nsima ya koloba na bango mbote akendaki na ngomba mpo na kosambela. Na ntango mpokwa ekómaki, masuwa ezalaki na katikati ya mbu, mpe ye moko kaka azalaki likoló ya mabelé. Mpe amónaki bango bazalaki konyokwama na kobɛta makɔngɔ, mpamba te mopɛpɛ ezalaki kotelema liboso na bango, mpe na ngonga ya minei ya butu ayaki epai na bango azalaki kotambola likoló ya mbu, mpe alingaki koleka bango. Bango ntango bamonaki ye azali

kotambola likoló ya ebale monene, bakanisaki ete azali elimo, mpe bagangaki; pamba te bango banso bamonaki ye mpe bamitungisaki. Mpe mbala moko alobaki na bango mpe alobi na bango: Bozala na mpiko, ngai nazali, bobanga te. Mpe akɔtaki na masuwa epai na bango, mpe mopepe etikaki, mpe mingi mpenza na kati na bango moko bakamwaki mpe bakamwaki lisusu. Bazalaki bososola te likambo ya mapa, kasi mitema na bango ezalaki makasi. Mpe sima ya kokatisa ebale, bakómaki na mabele ya Gennesaret mpe batikaki nkinga. Mpe ntango babimaki na masuwa, mbala moko bayebaki ye bapotaki zingazinga na etuka mobimba wana mpe babandaki komema bato oyo bazalaki malamu te na bamatela epai bayokaki ete azali kuna; mpe epai nyonso akotaki na bamboka to na bingumba to na bilanga, na bazando batiaki babeli mpe basengaki ye ete ata soki basimbi songe ya elamba na ye; mpe bato nyonso oyo basimbaki ye babikaki.

7

Mpe basanganaki epai na ye ba-Farizai mpe basusu ya bakomi oyo bayaki wuta na Yerusalem; mpe nsima ya komona basusu ya bayekoli na ye bazali kolya mapa na maboko ya mbindo, yango ezali koloba maboko oyo basukulaka te, bapamolaki bango; pamba te ba-Farizai mpe ba-Yuda nyonso, soki basukuli maboko na makasi te, baliaka te, kobatela momeseno ya bakolo; mpe wuta na zando, soki bamikitisi te, baliaka te; mpe makambo mosusu mingi ezali oyo bayambaki kobatela, kokitisa

bakopo mpe bambeki mpe bisani ya mbengi mpe bambeto; sima batunaki ye ba-Farizai mpe bakomi: mpo nini bayekoli na yo batambolaka te kolanda momeseno ya bakolo, kasi bazali kolya mapa na maboko oyo basukulaka te? Kasi ye ayanolaki mpe alobaki na bango ete Ezayi asakolaki malamu na tina na bino bakosi, lokola ekomami: bato oyo bakumisaka ngai na bibebu na bango, kasi mitema na bango ezali mosika na ngai; mpe bagumbamelaka ngai na pamba, koteyaka mateya oyo ezali mibeko ya bato. Botiki pamba mibeko ya Nzambe, bozali kokanga bonzela ya bato, kosukola ya bakopo mpe ya bakeni, mpe makambo mosusu ndenge wana mingi bozali kosala. Mpe azalaki koloba na bango: Malamu bozali kobwaka mibeko ya Nzambe mpo ete bobatela bonkoko ya bino. Moyize pamba alobaki: Pesa lokumu tata na yo mpe mama na yo; mpe moto oyo akoloba mabe na tata to mama, akufa na liwa; kasi bino bolobi: soki moto alobi na tata to na mama, korbani, oyo ezali likabo, oyo soki uta na ngai okozwa lisalisi, mpe lisusu te bopesi ye te asala eloko moko mpo na tata na ye to mama na ye, bozali koboma liloba ya Nzambe na momeseno na bino oyo bopesaki; mpe makambo mingi ya ndenge wana bozali kosala. Mpe sima ya kobenga bato nyonso, azalaki koloba na bango: Boyoka ngai bino nyonso mpe bososola. Eloko moko te oyo euti na libándá ya moto mpe ekɔtaka na kati ya yě ekoki kokomisa yě mbindo, kasi biloko oyo ebimelaka na kati ya yě nde ekokomisaka moto mbindo. Mpe ntango akɔtaki na ndako longwa na ebele ya bato, bayekoli na ye bazalaki kotuna ye na ntina ya lisese. Mpe alobeli bango: Boye mpe bino bozangi bososoli? Bozali kososola naino te ete nyonso oyo ewutaka na libanda mpe ekotaka na kati ya

moto ekoki kokomisa ye mbindo te? mpo ekɔtaka te na kati ya motema na ye, kasi ekɔtaka na kati ya libumu, mpe ebimaka na esika ya kobimisa nyei, kopetola bilei nyonso. Azalaki koloba ete oyo euti na moto kobima, yango nde ekomisaka moto mbindo. Pamba wuta na kati, wuta na motema ya bato, makanisi mabe ebimaka: ekosakola, kindumba, koboma, koyiba, lokoso, mabe, lokuta, kolanda nzoto, liso mabe, kofinga, lofundu, bozoba. Makambu nyonso oyo ya mabe ebimaka wuta na kati mpe ekokomisa moto mbindo. Mpe wuta wana, atelemaki mpe akendaki na bandelo ya Tiri mpe ya Sidoni. Mpe ntango akɔtaki na ndako, alingaki ete moto moko te ayeba, kasi akokaki te kobombana. Mpo mwasi moko ayokaki likambo na ntina ya ye, oyo mwana na ye mwasi azalaki na molimo ya mbindo, ayaki mpe akweyaki na makolo na ye; kasi mwasi yango azalaki Mgreki, Msyrophénicienne na mbotama; mpe azalaki kotuna ye ete abimisa molimo mabe na kati ya mwana na ye ya mwasi. Kasi Yesu alobaki na ye: Tika liboso bana bátonda, pamba te ezali malamu te kozwa lipa ya bana mpe kobwakela mbwa mike yango. Mpe ye azongisaki mpe alobi na ye: iyo, Nkolo; mpe bambwa mike na nse ya mesa baliaka longwa na mikapo ya bana. Mpe alobaki na ye: Mpo na liloba oyo, kende; molimo mabe abimi na mwana na yo mwasi. Mpe nsima ya kokende, akotaki na ndako na ye mpe akutaki mwana alalisami na mbeto mpe molimo mabe ebimaki. Mpe lisusu, nsima ya kobima na bandelo ya Tyre mpe ya Sidon, ayaki na ebale monene ya Galilée na kati-kati ya bandelo ya Decapolis. Mpe bamemi epai na ye moto oyo azalaki koyoka te mpe azalaki koloba malamu te, mpe basɛngi ye ete atia lobɔkɔ na ye. Mpe nsima ya kokamata ye

mosika na bato banso na esika ya ye moko, abwakaki misapi na ye na matoyi na ye, mpe nsima ya kobwaka soyi asimbaki lolemo na ye, mpe nsima ya kotombola miso na ye na likolo alelaki mpe alobaki na ye: Efata, oyo ezali fungwama. Na mbala moko, matoyi na ye efungwamaki mpe mokangami ya lolemo na ye esilaki, mpe azalaki koloba malamu. mpe apesaki bango mitindo ete báloba na moto moko te, kasi ndenge ye azalaki kopesa bango mitindo, bongo nde bazalaki kosakola mingi koleka. Mpe na ndenge eleki ndelo, bakamwaki mingi koloba: Asali makambo nyonso malamu, akomisaka bato oyo bakufi matoyi koyoka mpe baoyo bakoki koloba te koloba.

8

Na mikolo wana, lisusu ebele ya bato bazalaki mpe bazalaki na eloko te ya kolya, Yesu abengaki bayekoli na ye alobi na bango: Nazali na mawa na motema mpo na ebele ya bato, mpo uta sik'oyo mikolo misato bazali kowumela ngai mpe bazali na eloko te ya kolya; mpe soki nakotika bango na nzala na ndako na bango, bakolemba nzoto na nzela; mpo bamosusu kati na bango bawuti mosika. mpe bayekoli na ye bayanolaki ye: Wuta wapi moto moko akozala na makoki ya kokondisa bango awa na mapa na esika ya mpamba? Mpe atunaki bango: Bozali na mapa boni? Mpe bango balobaki: Sambo. Mpe apesaki mitindo na bato ebele bálala na mabelé, mpe nsima ya kozwa mapa sambo, asanzolaki Nzambe, abukanaki yango mpe azalaki kopesa na bayekoli na ye mpo bátya liboso ya bato, mpe batiyaki yango

liboso ya bato ebele. Mpe bazalaki na mbisi mike moke, mpe sima ya kopambola yango, alobaki ete batia yango mpe liboso ya bato. Baliaki mpe batondaki, mpe bazwaki bitikali ya biteni sambo bakitunga. Bazalaki pene na bato nkoto minei, mpe atikaki bango bakende. Mpe sima ya kokɔta na masuwa mbala moko, elongo na bayekoli na ye, akómaki na bituka ya Dalmanuta. Na ba-Farisai babimaki mpe babandaki koswana na ye, bazalaki koluka epai na ye elembo uta na likolo, bazalaki komeka ye. Mpe azalaki kolela na molimo na ye, alobi: Mpo na nini ekeke oyo ezali koluka elembo? Solo, nalobi na bino: soki elembo ekopesama na ekeke oyo. Mpe atikaki bango, akɔtaki na masuwa mpe akendaki lisusu. Mpe babosanaki kozwa mapa, mpe longola lipa moko, bazalaki na yango te elongo na bango na masuwa. Mpe azalaki kopesa bango mitindo, koloba: Bomona, bokeba na levire ya Bafarisai mpe na levire ya Erode. Mpe bazalaki kokanisa na bango moko na mosusu koloba ete tozali na mapa te. Mpe Yesu ayebi, alobi na bango: Mpo nini bozali kokanisa ete bozali na mapa te? Bosososli nanu te mpe boyebi te? Bozali naino na mitema ya bino oyo ekangami makasi? Bozali na miso kasi bozali komona te, mpe bozali na matoyi kasi bozali koyoka te? Mpe bozali kokanisa te? Ntango nabukaki mapa mitano na bato nkoto mitano, mpe basali ya biteni oyo etikalaki mingi boni botombaki? Balobi na ye: Zomi na mibale. Ntango kasi ya sambo na bato minei ya nkoto, botombaki bafululu ya boni ya biteni bikatani? Mpe bango balobaki: Sambo. Mpe azalaki koloba na bango: Bozali nanu kososola te? Mpe ayei na Betsaida. Mpe bamemeli ye moto moko oyo azali kokoka komona te, mpe basengeli ye ete asimba ye. Mpe nsima ya

kokamata lobɔkɔ ya mokufi miso, abimisaki ye libándá ya mboka, mpe nsima ya kosɔpela na miso na ye, atiaki mabɔkɔ na ye mpe atunaki ye soki azali komona eloko. Mpe atali likoló, alobaki: Namoni bato lokola banzete oyo bazali kotambola. Sima lisusu, atiaki mabɔkɔ na likolo ya miso na ye mpe asalaki ye atala likolo, mpe azongaki malamu, mpe amonaki polele bato banso. Mpe atindaki ye na ndako na ye koloba, okóta te na mboka mpe okóyebisa moto moko te na mboka. Mpe Yesu abimaki elongo na bayekoli na ye na bamboka ya Kesarea ya Filipo, mpe na nzela azalaki kotuna bayekoli na ye, alobaki na bango: Bato balobi ete ngai nazali nani? Mpe bayanolaki: Yoane Mobatisi, mpe basusu Eliya, mpe basusu moko ya basakoli. Mpe ye moko alobaki na bango: Kasi bino, bolobi ete nazali nani? Azongisaki mpe Petelo alobi na ye: yo ozali Klisto. Mpe apamelaki bango mpo ete báloba na moto moko te ntina na ye. Mpe abandaki koteya bango ete esengeli Mwana ya moto ayoka mpasi mingi, mpe abwakama na bakolo mpe na banganga-nzambe minene mpe na bakomeli, mpe abomama, mpe nsima ya mikolo misato alamuka; mpe na mpiko alobaki liloba. Mpe Petelo azwaki ye pembeni mpe abandaki kopamela ye. Ye azongaki mpe atali bayekoli na ye, apameli Petelo koloba: Kende nsima na ngai, Satana, mpo okanisi te makambo ya Nzambe, kasi makambo ya bato. Mpe sima ya kobengisa bato ebele elongo na bayekoli na ye, alobaki na bango: Moto nyonso oyo alingi kolanda ngai, tika abandima ye moko, akamata ekulusu na ye, mpe alanda ngai. Moto nyonso oyo akolinga kobikisa molimo na ye, akobungisa yango, kasi moto oyo akobungisa molimo na ye moko mpo na ngai mpe mpo na Nsango Malamu,

ye nde akobikisa yango. Nini mpo ekopesa litomba na moto soki akozwa mokili mobimba, mpe akobungisa molimo na ye? Moto akopesa nini na mbano ya molimo na ye? Moto nyonso oyo akoyoka nsoni na ngai mpe na maloba na ngai kati na molongo oyo ya ekobo mpe ya masumu, mwana ya moto mpe akoyoka nsoni na ye ntango akoya na nkembo ya Tata na ye elongo na bantoma ya bule.

9

Mpe azalaki koloba na bango: Solo, nalobaka na bino ete bazali basusu ya baoyo batelemaki awa, oyo bakokamata liwa te liboso bámona Bokonzi ya Nzambe ekóma na nguya. Mpe na nsima ya mikolo motoba, Yesu azwaki Petelo mpe Jakobo mpe Yoane mpe amemaki bango na ngomba molai na pembeni, bango kaka moko; mpe abongwanaki liboso ya bango, mpe bilamba na ye ekómaki kongenga, mpembe mingi mpenza lokola mvula ya pembe, oyo mosukeli bilamba na mabele akoki te kopembisa bongo. Mpe Eliya amonani na bango elongo na Moyize, mpe bazalaki kosolola elongo na Yesu. Mpe Petelo azongisaki mpe alobaki na Yesu: Rabi, ezali malamu tozala awa, mpe tosala bandako ya kapo misato, moko mpo na yo mpe moko mpo na Moyize mpe moko mpo na Eliya. Te, mpo ayebaki te nini alobaki; bazalaki kobanga mingi. Mpe ekómelaki limpata ezalaki kozipa bango, mpe mongongo eyaki wuta na limpata koloba: Oyo azali Mwana na ngai ya bolingo, boyoka ye. Mpe na mbalakata ntango batali zingazinga, bamonaki lisusu moto te, kasi Yesu

kaka azalaki elongo na bango. Ntango bazalaki kokita longwa na ngomba, apesaki bango mitindo ete bayebisa moto moko te makambo oyo bamonaki, soki kaka te ntango Mwana ya moto akosekwa na bakufi. Mpe bakangaki liloba yango, bazalaki koswana kati na bango moko nini ezali kolimbwa kobima na bakufi. Mpe bazalaki kotuna ye, balobi: Mpo nini bakomeli ya Mobeko balobi ete esengeli Eliya aya liboso? Kasi ye ayanolaki mpe alobaki na bango: Eliya solo akoya liboso mpe azongisi binso, mpe ndenge nini ekomama mpo na Mwana ya moto ete ayoka mpasi mingi mpe atiolama? Kasi nalobi na bino ete Eliya mpe ayei, mpe basalaki na ye nyonso oyo balingaki, ndenge ekomami na likolo na ye. Mpe ntango ayaki epai ya bayekoli, amonaki ebele ya bato mingi zingazinga na bango, mpe bakomi mikanda bazalaki koswana na bango. Mpe mbala moko, bato banso oyo bamonaki ye bakamwaki mingi, mpe bakimaki epai na ye mpo na kopesa ye mbote. mpe atunaki bankanda-moko, Nini bozali koswanisa na kati ya bino moko? Mpe koyanola, moko na kati ya ebele ya bato alobaki: Moyekoli, namemaki mwana na ngai mobali epai na yo, azali na molimo oyo elobaka te. mpe esika nyonso ekokanga ye, ebwakaka ye na nse, mpe azalaka na fulufulu na monɔkɔ, mpe atoɛtaka minu na ye, mpe akawukaka, mpe nalobaki na bayekoli na yo ete babimisa yango, kasi bakokaki te Mpe ye ayanoli ye alobi: O molongo oyo ezangi kondima, kino tango nini nakozala epai na bino? Tii ntango nini nakoyika mpiko na bino? Bomema ye epai na ngai. Mpe bamemaki ye epai na ye. Mpe ntango emonaki ye mbala moko, molimo ebetaki ye makasi, mpe akweyaki na mabele azalaki kobaluka-baluka na monoko etondaki na fulufulu. Mpe

atunaki tata na ye: Ntango boni ezali wuta likambo oyo ekomelaki ye? Kasi ye alobaki: banda bolenge. Mpe mbala mingi ebwakaki ye na mɔ́tɔ mpe na mai mpo na koboma ye, kasi soki okoki eloko, salisá biso na mawa ya motema na biso. Kasi Yesu alobaki na ye: Soki okoki kondima, nyonso ezali na makoki mpo na moto oyo andimaka. Mpe mbala moko tata ya mwana agangaki na mpela ya mayi ya miso, alobaki: Nandimi, Nkolo; salisá ngai na kondima te na ngai. Komona mpe Yesu ete bato ebele bazali kokima elongo, apamela molimo oyo ezali mbindo koloba na yango: Molimo oyo ezali ya kokanga mpe ya kokanga, ngai natindi yo, bima na kati ya ye mpe okota lisusu te na kati ya ye. Mpe nsima ya koganga mpe kolɛngisa ye mingi, ebimaki, mpe akomaki lokola moto akufi, yango wana bato mingi balobaki ete akufi. Kasi Yesu asimbaki ye na lobɔkɔ mpe atombwelaki ye, mpe alamukaki. Mpe ntango akótaki na ndako, bayekoli na ye bazalaki kotuna ye na bopanzi, Mpo nini biso tokokaki te kobimisa yango? Mpe alobaki na bango: Lolenge oyo ekoki kobima te na eloko moko te, longola kaka na losambo mpe kokila kolya. Mpe wuta wana babimaki, bazalaki koleka na kati ya Galilaya, mpe alingaki te ete moto moko ayeba; pamba te azalaki koteya bayekoli na ye mpe azalaki koloba na bango ete Mwana ya moto akabami na maboko ya bato, mpe bakoboma ye, mpe sima ya kobomama na mokolo ya misato akolamuka. Kasi bango bayebaki te liloba yango, mpe bazalaki kobanga kotuna ye. Mpe ayaki na Kapernaumu, mpe ntango azalaki na ndako atunaki bango, nini bozalaki kosolola na nzela? Kasi bango bazalaki kokanga monoko, mpo basolaki kolobana na nzela moko na mosusu nani azali monene. Mpe afandaki,

abengaki ba zomi na mibale mpe alobi na bango: Soki moto alingi kozala ya liboso, akozala ya nsuka ya bato banso mpe mosaleli ya bato banso. Mpe akamati mwana atiaki yango na kati ya bango, mpe asimbaki yango na maboko alobaki na bango: Moto oyo akoyamba moko ya bana oyo na kombo na ngai, azali koyamba ngai; mpe moto oyo akoyamba ngai, azali koyamba ngai te, kasi azali koyamba oyo atindaki ngai. Yoane ayanolaki ye, alobi: Moteyi, tomonaki moto moko azalaki kobengana milimo mabe na nkombo na yo, oyo alandaki biso te, mpe topekisaki ye, mpo alandaki biso te. Kasi Yesu alobaki: Bopekisa ye te, pamba te moto moko te oyo akosala nguya na nkombo na ngai akozala na makoki ya koloba mabe na ngai nokinoki. Oyo azali te kolanda bino, azali mpo na bino. Oyo mpo na akomelisa bino kopo ya maï na nkombo na ngai, mpo ete bozali ya Kristo, solo nalobi na bino, akobungisa lifuti na ye te. Mpe moto oyo akosala ete moko ya bato mike oyo bandimaka ngai akweya, ezali malamu mpo na ye koleka soki libanga monene ya libende ekangemaki na nkingo na ye mpe abwakamaki na mbu. Mpe soki loboko na yo ekotindisa yo, kata yango; ezali malamu mpo na yo kokota na bomoi na loboko moko te, na esika ya kozala na maboko mibale mpe kokende na gehena, na moto oyo ekoki kokufama te, esika nzoka na bango ekufaka te mpe moto ekufaka te. Mpe soki lokolo na yo ekotisa yo na mabe, kata yango; ezali malamu mpo na yo kokota na bomoi ozali kituku, to kozala na makolo mibale mpe kobwakama na gehena, na moto oyo ekoki kokufama te, esika nkusu na bango ekufaka te mpe moto ekufaka te. Mpe soki liso na yo ezali kotinda yo kobeta libaku, bimisa yango; ezali

malamu mpo na yo kokota na Bokonzi ya Nzambe na liso moko, to kozala na miso mibale mpe kokende na gehena ya moto, esika nzoka na bango ekufaka te mpe moto ekufaka te. Mpo nyonso ekozala salted na moto, mpe mbeka nyonso ekozala salted na mungwa. Mungwa ezali malamu; kasi soki mungwa ekóma kozanga mungwa, na nini bokosala yango mungwa lisusu? Bózala na mungwa na kati na bino moko mpe bózala na kimia na kati na bino banso.

10

Mpe wuta wana, atelemi mpe akei na bandelo ya Yudea na nzela ya ngambo ya Yordani, mpe bato ebele basanganaki lisusu epai na ye, mpe ndenge azalaki na momeseno, lisusu azalaki koteya bango. Mpe Bafarisai bayaki penepene mpe batunaki ye soki ezali pemisa na mobali kokabwana na mwasi, bazalaki komeka ye. Kasi ye ayanoli mpe alobaki na bango, Nini Moyize apesaki bino mitindo? Kasi bango balobaki: Moyize apesaki nzela ya kokoma buku ya kokabwana mpe kokabola. Mpe Yesu azongisaki alobaki na bango: Mpo na makasi ya mitema na bino, akomaki bino mobeko oyo; kasi banda ebandeli ya bokeli, Nzambe asalaki bango mobali mpe mwasi; mpo na likambo oyo, moto akotika tata na ye mpe mama, mpe akokangama na mwasi na ye, mpe bakozala bango mibale na nzoto moko. Yango wana bazali lisusu te mibale, kasi nzoto moko; oyo Nzambe asangisaki, moto asengeli kokabola te. Mpe na ndako lisusu, bayekoli batunaki ye ntina ya likambo oyo, mpe alobi na bango: Moto oyo

akobengana mwasi na ye mpe akobala mosusu, asalaka ekobo na likolo na ye; mpe soki mwasi abengani mobali na ye mpe abalami na mosusu, asalaka ekobo. Mpe bazalaki komema ye bana, mpo asimba bango; kasi bayekoli bazalaki kopamela baoyo bazalaki komema. Komono mpe Yesu asilikaki mpe alobaki na bango: Botika bana baya epai na ngai, mpe bokangisa bango te; pamba te ya bato ya ndenge wana ezali bokonzi ya Nzambe. Nazali koloba bino na bosolo, moto oyo akondima te bokonzi ya Nzambe lokola mwana, akokota te na kati na yango. Mpe azalaki kokanga bango na mabɔkɔ, apambolaki bango, atɛlɛmisaki mabɔkɔ na ye likoló na bango. Mpe ntango azalaki kobima na nzela, moto moko akimaki epai na ye mpe afukamaki liboso na ye, atunaki ye: Molakisi malamu, nasala nini mpo nakoka kozwa bomoi ya seko? Yezu alobaki na ye: Mpo na nini ozali kobenga ngai malamu? Moto moko te azali malamu longola kaka moko oyo azali Nzambe. Oyebi mibeko: okosala ekobo te, okoboma te, okoyiba te, okotata litatoli ya lokuta te, okokosa te, kumisa tata na yo mpe mama. Kasi ye ayanolaki mpe alobaki na ye, Moteyi, makambo oyo nyonso nabatelaki banda bolenge na ngai. Mpe Yesu atali ye mpe alingaki ye, alobaki na ye: Eloko moko ezali kopesa yo mpasi. Soki olingi kozala parfait, kende, teka biloko nyonso oyo ozali na yango mpe pesa babola, mpe okozala na bomengo na likolo. Bongo yaka, landa ngai, tombo nkasa na yo. Kasi ye, azalaki na motema mabe mpo na liloba yango, akendaki na mawa, pamba te azalaki na biloko ebele. Mpe Yesu atali zingazinga alobi na bayekoli na ye: Ndenge nini na mpasi bato oyo bazali na mbongo bakokota na bokonzi ya Nzambe! Kasi bayekoli bakamwaki na maloba na ye. Yesu

azongisaki lisusu mpe alobaki na bango: Bana, ndenge nini ezali mpasi mpo na baoyo batyelaka elikya na mbongo kokota na Bokonzi ya Nzambe! Ezali mpete mingi mpo na shamo kokota na lidusu ya nzete ya tonga koleka moto ya kozwa kokota na Bokonzi ya Nzambe. Kasi bango bazalaki kokamwa mingi, koloba na bango moko: Nani akoki kobikisama? Atali kotala bango, Yesu alobi: Epai ya bato, ekoki te, kasi epai ya Nzambe te, pamba te nyonso ekoki epai ya Nzambe. Petelo abandaki koloba na ye: Tala, biso tosili kotika nyonso mpe tosili kolanda yo. Koyanola Yesu alobaki: Solo nalobi bino, moto moko te oyo atiki ndako to bandeko mibali to bandeko basi to tata to mama to mwasi to bana to bilanga mpo na ngai mpe mpo na nsango malamu, soki azwi te mbala nkama sikawa na ntango oyo bandako mpe bandeko mibali mpe bandeko basi mpe tata mpe mama mpe bana mpe bilanga elongo na minyoko, mpe na ntango ekoya bomoi ya seko. Kasi ebele ya bato ya liboso bakozala ya nsuka, mpe ya nsuka bakozala ya liboso. Bazalaki na nzela, bazalaki komata na Yerusalem; mpe Yesu azalaki kotambola liboso ya bango, mpe bazalaki kokamwa, mpe oyo bazalaki kolanda bazalaki kobanga. Mpe asangisaki lisusu bato zomi na mibale, abandaki koloba na bango makambo oyo ekokwela ye, ete: Tala, tozali komata na Yelusaleme, mpe Mwana ya moto akokabama na banganga-nzambe minene mpe bakomi, mpe bakokitisa ye etumbu ya liwa mpe bakokaba ye na bikolo, mpe bakotiola ye mpe bakobeta ye fimbu mpe bakobwakela ye nswi mpe bakoboma ye, mpe na mokolo ya misato akosekwa. Mpe bapusani epai na ye James mpe John, bana ya Zebedee, koloba: Moteyi, tolingi ete oyo soki tosengi,

osala yango mpo na biso. Kasi ye alobaki na bango: Nini bolingi ngai nasala mpo na bino? Bango kasi balobaki na ye: Pesa biso ete moko ákala na lobɔkɔ ya mobali na yo mpe moko ákala na lobɔkɔ ya mwasi na yo, tófanda na kati ya nkembo na yo. Yesu alobaki na bango: Boyebi te nini bozali kosenga. Bozali na makoki ya komela kopo oyo ngai nakomeli, mpe kobatisama batiso oyo ngai nabatisamami? Bango balobaki na ye: Tokoki. Yesu alobaki na bango: Kopo oyo ngai namelaka, bokokomela yango, mpe libatisi oyo ngai nabatisami, bokokobatisama; kasi kofanda na ngambo ya loboko na ngai ya mobali mpe na ngambo ya loboko na ngai ya mwasi ezali ya ngai te kopesa, kasi mpo na baoyo ebongisami. Mpe ntango bato zomi bayokaki, babandaki kozala na kanda mpo na Jakobo na Yoane. Kasi Yesu abengaki bango alobi na bango: Boyebi ete baoyo bamonani kokonza bikolo bakonyokolaka bango mpe banene na bango bazali kosalela nguya na bango likolo na bango; kasi ekozala bongo te kati na bino, kasi moto oyo akolinga kokoma monene kati na bino, akozala mosaleli na bino, mpe moto oyo akolinga kokoma ya liboso na bino, akozala mowumbu ya bato banso; mpe mpo Mwana ya moto ayaki te mpo basalela ye, kasi mpo asalela, mpe mpo apesa molimo na ye mbongo ya kosikola na esika ya bato mingi. Mpe bazali kokɔta na Yeriko. Mpe ntango azalaki kobima na Jeriko ye bayekoli na ye mpe ebele ya bato, mwana mobali ya Timayo, Bartimayo, mokufi miso, azalaki kofanda pembeni ya nzela azalaki kosenga eloko. Mpe ayokaki ete Yesu ya Nazarete azali, abandaki koganga mpe koloba: Mwana ya Davidi, Yesu, yokela ngai mawa. Mpe bato mingi bazalaki kopamela ye mpo akanga monoko, kasi ye azalaki

koganga makasi koleka, Mwana ya David, yoka ngai mawa! Mpe Yesu atelemi mpe alobaki: Bɛnga ye. Mpe babengi mokufi miso, koloba na ye: Zala na mpiko, telemela, abengi yo. Ye mpe, nsima ya kobwaka elamba na ye, atelemi mpe ayaki epai ya Yesu. Mpe ayanoli, Yesu azali koloba na ye: Nini yo olingi nasala? Mpe moto oyo azalaki na lipofu alobaki na ye: Rabuni, mpo ete nazwa lisusu bomoni. Mpe Yesu alobaki na ye: kende, kondima na yo ebikisi yo. Mpe mbala moko amonaki lisusu, mpe alandaki Yesu na nzela.

11

Mpe ntango bazali kopusana na Yerusaleme, na Betfage mpe Betani penepene na ngomba ya banzete ya olive, atindi mibale ya bayekoli na ye mpe alobi na bango: Bokende na mboka oyo ezali liboso na bino, mpe mbala moko bokokota na yango, bokokuta mwana mpunda ekangami, oyo moto moko te ya bato afandi likolo na yango; bofungola yango mpe bomema yango. Mpe soki moto moko akoloba na bino: Nini bozali kosala oyo? Boloba ete Nkolo azali na mposa na yango, mpe mbala moko akotinda yango lisusu awa. Bákendaki mpe bázwaki mwana ya mpunda oyo akangami na ekuke, libándá na nzela, mpe bakangolaki ye. Mpe mwa moko ya baoyo bazalaki kotelema wana bazalaki koloba na bango: Nini bozali kosala, bozali kokangola mwana ya mpunda? Kasi bango balobaki na bango ndenge Yesu atindaki, mpe batikaki bango. Mpe bamemaki mwana mpunda epai ya Yesu, batiaki bilamba na bango likolo

na yango, mpe afandaki likolo na yango. Bato mingi batandaki bilamba na bango na nzela, mpe basusu bakataki bitape ya nkasa na banzete mpe batandaki yango na nzela. Mpe baoyo bazalaki kokende liboso mpe baoyo bazalaki kolanda bazalaki koganga, bazalaki koloba: Osana, apambolama oyo azali koya na nkombo ya Nkolo. Bokonzama bokonzi oyo ezali koya na nkombo ya Nkolo, bokonzi ya tata na biso Davidi, osana na likolo! Mpe Yesu akɔtaki na Yelusaleme mpe na tempelo ya bule, mpe nsima ya kotala zingazinga nionso, lokola mpokwa esili kozala, abimaki na Betani na ba zomi na mibale. Mpe na mokolo oyo elandaki, ntango babimaki na Betania, azalaki na nzala; mpe nsima ya komona nzete ya figi na mosika oyo ezalaki na nkasa, ayaki mpo na kotala soki akozwa eloko moko na kati na yango; mpe ntango akomaki penepene na yango, azwaki eloko te longola kaka nkasa; mpo ezalaki ntango ya bambuma ya figi te. Mpe ayanoli alobaki na yango: lisusu te moto moko te alia mbuma uta na yo mpo na libela. Mpe bayekoli na ye bazalaki koyoka. Mpe bayei lisusu na Yerusalem, mpe Yesu akotaki na Tempelo abandaki kobimisa bato oyo bazalaki koteka mpe bato oyo bazalaki kosomba na Tempelo, mpe abwakaki mesa ya bato oyo bazalaki kobongola mbongo mpe bakiti ya bato oyo bazalaki koteka bibenga, mpe andimaki te ete moto moko amema eloko na kati ya Tempelo, mpe azalaki koteya koloba na bango: Ekomama te ete Ndako na ngai ekobengama Ndako ya losambo mpo na bikolo nyonso? Kasi bino bosalaki yango libulu ya miyibi. Mpe bakomeli, Bafarisai mpe banganga-nkumu bayokaki, mpe bazalaki koluka ndenge nini bakoki koboma ye, pamba te bazalaki kobanga ye, mpo ebele mobimba ya bato

ezalaki kokamwa na mateya na ye. Mpe ntango butu ekómaki, azalaki kobima libándá ya engumba. Mpe ntango bazalaki koleka na ntɔngɔ, bamonaki nzete ya figi ekawuki banda na misisa. Mpe Petro, na kokanisa, alobi na ye: Rabi, tala nzete ya figi oyo olakelaki mabe ekawuki. Mpe ayanoli, Yesu alobi na bango: Bozala na kondima ya Nzambe. Amen, pamba te nalobi na bino ete moto oyo akoloba na ngomba oyo, Zwa mpe babwaka yo na ebale monene, mpe akabwana te na motema na ye, kasi akondima ete oyo alobi ekokoma, ekozala na ye oyo akoloba. Mpo na yango, nalobi na bino: nyonso oyo bokosenga na kobondela, bondima ete bozwi yango, mpe ekozala na bino. Mpe ntango nyonso botelemi kobondela, bolimbisa soki bozali na eloko moko na oyo etali moto mosusu, mpo ete Tata na bino oyo azali na likolo alimbisa bino mabe na bino. Kasi soki bino bolingi te kolimbisa, tata na bino mpe akolimbisa te masumu na bino. Mpe bazongaki lisusu na Yerusaleme; mpe ntango azalaki kotambola na tempelo, banganga-nzambe minene mpe bakomeli mpe bakolo bayaki epai na ye mpe balobaki na ye: Na bokonzi nini ozali kosala makambu oyo? To nani apesaki yo bokonzi oyo mpo osala makambu oyo? Kasi Yesu ayanolaki mpe alobaki na bango: Ngai mpe nakotuna bino liloba moko, boyanola ngai, mpe nakoloba na bino na bokonzi nini nazali kosala makambo oyo. Libatisimo ya Yoane ezalaki euti na likolo to euti na bato? Yanola ngai. Mpe bazalaki kokanisa na bango moko koloba: Soki tolobi ete ewuti na likoló, akoloba: Mpo na nini bongo bondimaki ye te? Kasi tóloba: Euti na bato? Bazalaki kobanga bato; mpo bato banso bazalaki na Yoane lokola profeta. Mpe bayanoli balobaki na Yesu: Toyebi te. Mpe Yesu azongisi

mpe alobaki na bango: Ngai mpe nakolobela bino te na bokonzi nini nazali kosala makambu yango.

12

Mpe abandaki koloba na bango na masese, moto moko alonaki elanga ya vino mpe atiaki lopango zingazinga mpe atimolaki esika ya kokamola vino mpe atongaki ndako molayi, mpe akabaki yango na basali ya bilanga mpe akendaki mosika. Mpe atindaki epai ya basali ya bilanga, na ntango oyo ebongi, mowumbu mpo ete azwa epai ya basali ya bilanga mbuma ya elanga ya vino. Mpe bazwaki ye, babetaki ye mpe batindaki ye mpamba. Mpe lisusu atindaki epai na bango mowumbu mosusu, mpe ye mpe babwakaki ye mabanga, bazokisaki ye na motó, mpe batindaki ye na nkele. Mpe lisusu, atindaki mosusu, mpe yango moko babomaki, mpe mingi basusu: oyo solo babetaki, oyo kasi babomaki. Azalaki naino na mwana moko, molingami na ye, atindaki ye mpe na nsuka epai na bango, koloba: Bakokumisa mwana na ngai. Kasi bango, basali bilanga, nsima ya komona ye azali koya, balobaki na bango moko ete: Oyo azali mokitani, boya toboma ye, mpe libula ekozala ya biso. Mpe bakamati ye, babomaki ye mpe babwakaki ye libándá ya elanga ya vino. Nini yango nkolo ya elanga ya vino akosala? Akoya mpe akobebisa basali ya bilanga oyo, mpe akopesa elanga ya vino na basusu. Ata te botángí makomi oyo, libanga oyo batongeli babwákaki yango, yango ekómaki motó ya songe; eyaki epai ya Nkolo, mpe ezali likambo ya kokamwa na miso na biso? Mpe

bazalaki koluka kokanga ye, mpe babangaki ebele ya bato; pamba te bayebaki ete alobaki lisese epai na bango. Mpe batikaki ye, bakendaki. Mpe batindi epai na ye bamosusu ya Bafarisai mpe ya Baherodiani mpo ete bakanga ye na liloba. Bongo baye bakómaki balobaki na ye: Moteyi, toyebi ete ozali ya solo mpe likambo moko te ezali na ntina epai na yo mpo na moto moko te; mpo otalaka te elongi ya bato, kasi na bosolo oteyelaka nzela ya Nzambe. Balobaki boye epai na biso: Ezali na ndingisa kopesa mpako na Sezare to te? Tópesa to tópesa te? Kasi ye ayebaki mayele mabe na bango, alobaki na bango: Mpo nini bozali komeka ngai? Bomemela ngai denarius mpo nákoka komona. Bango bamemaki. Mpe alobeli bango: Elilingi oyo mpe makomi oyo ezali ya nani? Bango balobaki: Ya Sezare. Na koyanola, Yesu alobaki na bango: Bopesa biloko ya Sezare na Sezare, mpe biloko ya Nzambe na Nzambe. Mpe bakamwaki mpo na ye. Mpe Basaduseyo bayaki epai na ye, oyo balobaka ete lisekwa ezali te, mpe bazalaki kotuna ye koloba: Molakisi, Moyize akomaki biso ete soki ndeko ya moto moko akufi mpe atiki mwasi, mpe bana atiki te, mpo ndeko na ye akamata mwasi na ye mpe alamwisa mboto mpo na ndeko na ye. Yango wana, bandeko sambo bazalaki. Mpe moto ya liboso azwaki mwasi, mpe ntango azalaki kokufa, atikaki mboto te. Mpe oyo ya mibale azwaki ye, mpe akufaki, mpe ata ye moko atikaki mboto te. Mpe ya misato ndenge moko. Mpe bazwaki ye bato sambo, mpe batikaki mboto te. Na nsuka ya bato banso, mwasi mpe akufaki. Na lisekwa yango, ntango bakosekwa, mwasi ya nani kati na bango akozala? Pamba bato sambo nyonso bazalaki na ye lokola mwasi na bango. Mpe Yesu ayanolaki bango: Bozali kobungisa te

mpo boyebi te Makomi mpe nguya ya Nzambe? Ntango pamba bakotelemela uta na bakufi, bakozala kobalana te mpe bakopesama na libala te, kasi bakozala lokola bantoma oyo bazali na likolo. Na oyo etali bato bakufi ete basekwi, botángi te na buku ya Moïse, na likambo ya nzete oyo ezalaki kopela moto, ndenge nini Nzambe alobaki na ye koloba, ngai Nzambe ya Abraham mpe Nzambe ya Isaac mpe Nzambe ya Jacob? Nzambe azali Nzambe ya bato ya bomoi, kasi ya bato bakufi te, yango wana bozali na libunga monene. Mpe moko ya bakomi ya mibeko, atɛlɛmaki penepene, ayokaki bango kozala na matata, amonaki ete ayanolaki bango malamu, atunaki ye: Nini ezali mobeko ya liboso ya nyonso? Yesu ayanolaki ye ete mobeko ya liboso ya nyonso: yoka, Isalaele, Nkolo Nzambe na biso Nkolo moko azali; mpe okolinga Nkolo Nzambe na yo na motema na yo mobimba mpe na molimo na yo mobimba mpe na makanisi na yo nyonso mpe na makasi na yo nyonso. Oyo ezali mobeko ya liboso. Mpe ya mibale ezali ndenge moko, oyo: okolinga oyo azali pene na yo lokola yo moko. Mibeko mosusu monene koleka oyo ezali te. Mpe mokomi ya mibeko alobaki na ye: Malamu, moteyi, na solo olobi ete azali moko mpe azali te mosusu longola ye; mpe kolinga ye na motema mobimba mpe na bososoli mobimba mpe na molimo mobimba mpe na makasi mobimba, mpe kolinga moto oyo azali penepene lokola ye moko ezali mingi koleka nyonso ya makabo ya kotumba mobimba mpe mabonza. Mpe Yesu, nsima ya komona ete ayanoli na mayele, alobaki na ye: Ozali mosika te na Bokonzi ya Nzambe. Mpe moto moko lisusu azalaki lisusu na mpiko ya kotuna ye te. Mpe azongisaki Yesu alobaki azalaki koteya na tempelo, Ndenge nini

bakalami ya mibeko balobi ete Klisto azali mwana ya Davidi? Ye moko David alobaki na Molimo Mosantu: Nkolo alobi na Nkolo na ngai, fanda na ngambo ya loboko na ngai ya mobali tii nakotia banguna ba yo na nse ya makolo ma yo. Ye moko Davidi alobi ye Nkolo; mpe longwa wapi mwana na ye azali? Mpe ebele ya bato bazalaki koyoka ye na esengo. Mpe azalaki koloba na bango na boteyi na ye: Botala banda na bakomi mikanda oyo balingaka kotambola na bilamba minene mpe mbote na bazando mpe bakiti ya liboso na mayangani mpe bisika ya lokumu na bifeti. Bato oyo bazali kolya bandako ya basi bakufeli mibali mpe na eloko ya komibomba bazali kosambela molai, bango bakozwa etumbu monene koleka. Mpe Yesu afandaki liboso ya trésor mpe azalaki kotala ndenge bato bazalaki kobwaka mbongo ya bronze na trésor. Mpe bazwi mingi bazalaki kobwaka mingi, mpe mwasi moko oyo akufaki mobali na ye, mobola, abwakaki mbongo mike mibale, oyo ezali quadrans. Mpe abengi bayekoli na ye alobi na bango: Nalobi na bino na solo ete mwasi oyo akufisa mobali oyo azali mobola abwaki mingi koleka bato nyonso oyo bazalaki kobwaka na sanduku ya mbongo; mpo bato nyonso babwakaki wuta na oyo ezalaki kotonda na bango; kasi ye abwakaki wuta na bobola na ye nyonso oyo azalaki na yango, bomoi na ye mobimba.

13

Mpe ntango azalaki kobima na tempelo, moko ya bayekoli na ye alobaki na ye: Moteyi, tala ndenge nini mabanga mpe ndenge

nini bandako. Mpe Yesu azongisaki alobaki na ye: Ozali komona bandako minene oyo? Ekotikala te awa libanga likolo ya libanga oyo ekobwakama te. Mpe ntango azalaki kofanda na ngomba ya banzete ya olive liboso ya tempelo, Petelo na Jakobo na Yoane na Andele bazalaki kotuna ye na pwasa: yebisa biso ntango nini makambu oyo ekozala, mpe nini elembo ntango makambu nyonso oyo ekozala na kosilisama? Yezu ayanolaki mpe abandaki koloba na bango: Bosala keba ete moto moko te akosa bino. Bato mingi bakoya na kombo na ngai koloba ete ngai nde nazali, mpe bakokosa bato mingi. Ntango kasi bokoyoka bitumba mpe basango ya bitumba, bobanga te, esengeli mpo ekóma, kasi naino te nsuka yango. Akotelemisama, pamba ekolo ekotelemela ekolo mpe bokonzi ekotelemela bokonzi, mpe ekozala na mikili ya mabele na bisika ndenge na ndenge, mpe ekozala na nzala mpe mitungisi. Oyo ezali ebandeli ya mpasi ya kobota. Kasi bino, bomitala bino moko. Pamba te bakokaba bino na makanza, mpe na mayangani na bango bakobeta bino, mpe liboso ya bakambi mpe ya bakonzi bokotelemela mpo na ngai mpo ezala litatoli epai na bango. Mpe esengeli yambo ete Nsango Malamu esakolama na bikólo nyonso. Ntango kasi bakomema bino mpo ya kokaba, bomitungisa liboso te mpo na oyo bokoloba, mpe bomanyela te, kasi oyo ekopesama bino na ngonga wana, yango nde boloba, pamba te bino bozali te baoyo bazali koloba, kasi ezali Molimo Mosantu. Ndeko akokaba ndeko na liwa, mpe tata akokaba mwana, mpe bana bakotelemela baboti na bango mpe bakoboma bango. Mpe bino bokozala bayini na bato banso mpo na nkombo na ngai, kasi oyo akoyika libela kino na nsuka, ye akobikisama. Ntango bokómona eloko

ya nkele ya libebi oyo elobamaki na Daniele mosakoli etelemi esika oyo esengeli te, oyo azali kotanga ayeba, bongo baoyo bazali na Yudea bakima na bangomba, mpe oyo azali likolo ya motondo akita te na ndako mpe akota te kozwa eloko moko na ndako na ye, mpe oyo azali na elanga azonga te na nsima kozwa elamba na ye. Mawa kasi na basi oyo bazali na zemi mpe na basi oyo bazali komelisa na mikolo wana. Bosambela kasi mpo ete kokima na bino ekóma te na eleko ya malili. Pamba te mikolo wana ekozala na pasi, ndenge moko te ekómaki boye banda ebandeli ya bokeli oyo Nzambe akelaki tii ya lelo, mpe ekokóma lisusu te. Mpe soki Nkolo akitisaki mikolo te, nyonso ya mosuni elingaki kobika te, kasi mpo na baponami oyo aponaki, akitisaki mikolo. Mpe soki moto moko akoloba na bino, Talá, Klisto azali awa, talá, azali kuna, bondima te. Bakolamuka, mpo ba-Kristo ya lokuta mpe ba-profeta ya lokuta, mpe bakopesa bilembo mpe makambo ya kokamwa mpo na kopengwisa, soki ekoki, ata bato oyo baponami. Bino kasi botala, tala nayebisaki bino liboso makambu nyonso. Kasi na mikolo wana, nsima ya pasi wana, moi ekokóma molili, mpe sanza ekopesa pole na yango te, mpe minzoto ekozala kobanda na likoló kokweya, mpe nguya oyo ezali na likoló ekoningana. Mpe na nsima, bakomona Mwana ya moto azali koya na mapata na nguya Mpe na nsima akotinda bantoma na ye mpe akosangisa baponami na ye wuta na mipepe minei, wuta na suka ya mabele tii na suka ya likolo. Banda na nzete ya figi, bóteyekola lisese. Ntango etapi na yango ekokóma ya pete mpe ekobimisa nkasa, boyeba ete eleko ya molunge ezali penepene; boye mpe bino, ntango bokomona makambo oyo kozala, boyeba ete ezali penepene na bikuke. Solo, nalobi na

bino ete ekozanga koleka te ekeke oyo tii makambo oyo nyonso ekokisama. Likolo mpe mabele ekoleka, kasi maloba na ngai ekoleka te. Oyo etali mokolo wana to ngonga wana, moto moko te ayebi, ata bantoma oyo bazali na likolo te, ata mwana te, bobele tata. Botala, bozala na bokebi mpe bosambela, pamba te boyebi te ntango oyo ezali. Lokola moto oyo azali na mobembo mosika, atiki ndako na ye, mpe apesi baombo na ye bokonzi, mpe na moko na moko mosala na ye, mpe atindaki mokengeli ya ekuke ete akengela. Bókeba likebi yango, pamba te boyebi te ntango nkolo ya ndako akoya, na pokwa to na kati-kati ya butu to na koganga ya nsoso to na ntongo; noki te aya na mbalakata mpe akuta bino bolali. Oyo kasi nalobi na bino, nalobi na bato banso: bokeba.

14

Ezalaki Paka mpe feti ya mapa ya kozanga levire nsima ya mikolo mibale. Mpe banganga-nzambe minene na bakomi mibeko bazalaki koluka ndenge nini bakoki kokanga ye na mayele ya lokuta mpe koboma ye. Bazalaki koloba kasi: Te na feti, mbala mosusu mobulu ekozala kati na bato. Na kozala ye na Betania, na ndako ya Simona moto oyo azalaki na maba, ntango azalaki kolala, mwasi moko ayaki azalaki na alabasitolo ya mafuta ya narde ya peto oyo ezalaki na ntalo mingi, mpe asopanaki alabasitolo mpe asopelaki yango na moto na ye. Ezalaki kasi basusu na kanda, balobaki na bango moko: Mpo na nini kobebisama oyo ya mafuta ya nsolo ekomi? Ezalaki kokoka

mpo malasi oyo ya nsolo etekama na motuya koleka ba denarii nkama misato mpe epesama na babola, mpe bazalaki kofinga ye. Yesu alobi: Botika ye; mpo nini bozali kopesa ye mikakatano? Asalaki mosala kitoko na ngai. Ntango nyonso, pamba babola bozali na bango elongo na bino, mpe tango bolingi, bokoki kosalela bango malamu, kasi ngai, bozali na ngai ntango nyonso te. Oyo azalaki na yango, ye asalaki yango, akamaki liboso kopakola nzoto na ngai mpo na kokunda. Solo nalobi na bino, esika nyonso soki esakolami Nsango Malamu oyo na mokili mobimba, mpe oyo asalaki yango ekolobama mpo na kokundola ye. Mpe Yuda Iskariot, moko ya bayekoli zomi na mibale, akendaki epai ya bakonzi ya banganga-nzambe mpo akaba ye na mabɔkɔ na bango. Bato yango, nsima ya koyoka, basepelaki, mpe balakaki kopesa ye mbongo ya palata, mpe azalaki koluka ndenge nini na ntango malamu akoki kokaba ye. Mpe na mokolo ya liboso ya mapa oyo ezanga levire, ntango bakomaki koboma paska, bayekoli na ye balobaki na ye: Wapi olingi ete tokende tobongisa mpo olia paska? Mpe atindi bayekoli mibale ya ye mpe alobi na bango: Bokende na engumba, mpe moto moko akokutana na bino amemi mbeki ya mayi; bolanda ye, mpe esika akokota, boloba na nkolo ya ndako ete moteyi alobi: Wapi ezali shambre na ngai ya kopema esika nakolia Paska elongo na bayekoli na ngai? Mpe ye akolakisa bino shambre ya likoló monene oyo ebongisami mpe ezali pene, bobongisa kuna mpo na biso. Mpe bayekoli na ye babimaki mpe bakotaki na engumba, mpe bamonaki ndenge alobaki na bango, mpe babongisaki feti ya Paska. Mpe ntango mpokwa ekómaki, ayaki elongo na bato zomi na mibale; mpe ntango bazalaki kovanda

na mesa mpe bazalaki kolya, Yesu alobaki: Solo nalobi na bino ete moko na kati na bino akokaba ngai, oyo azali kolya elongo na ngai. Bango babandaki kozala na mawa mpe koloba na ye moko nsima ya moko: Ezali ngai te? Mpe mosusu: Mbala te ngai te? Kasi ye oyo azalaki koyanola alobaki na bango: Moko banda na ba zomi na mibale, oyo azali kotia elongo na ngai na kati ya saani. Mwana ya moto azali kokende lokola ekomama na ntina ya ye, kasi mawa na moto wana oyo na nzela na ye mwana ya moto akabami. Ezalaki malamu mpo na ye soki moto wana abotamaki te. Na kolya na bango, Yesu azwaki lipa, apambolaki yango, abukanaki yango mpe apesaki bango, mpe alobaki: Bozwa, bolya, oyo ezali nzoto na ngai. Mpe nsima ya kozwa kopo mpe kopesa matondo, apesaki yango epai na bango, mpe banso bamelaki na kati na yango. Mpe alobaki na bango: Oyo ezali makila na ngai ya boyokani ya sika oyo ezali kosopanama mpo na bato ebele. Solo, nalobeli bino ete lisusu te nakomela na mbuma ya nzete ya vino tii na mokolo wana, ntango nakomela yango ya sika na Bokonzi ya Nzambe. Nsima ya koyemba nzembo, babimaki na ngomba ya bambila. Mpe Yesu alobi na bango ete bino banso bokokweya na ngai na butu oyo; mpo ekomama, nakobeta mobateli mpe bameme ekopanzana; kasi sima ya kolamuka na ngai, nakotambola liboso na bino na Galilaya. Kasi Petro alobaki na ye: Ata soki bato nyonso bakokweya, ngai te. Mpe Yesu alobi na ye: Amen, nalobi na yo ete yo lelo na butu oyo, liboso nkoko aganga mbala mibale, okoboya ngai mbala misato. Petelo alobaki makasi mingi koleka: Soki esengeli ngai kufa elongo na yo, nakoboya yo te. Ndenge moko mpe bato nyonso bazalaki koloba. Mpe bango bayaka na

esika oyo nkombo na yango ezali Gethsemane, mpe alobi na bayekoli na ye: Bofanda awa tii nakobondela. Mpe azwaki Petelo mpe Jakobo mpe Yoane elongo na ye moko, mpe abandaki kokamwa mingi mpe kozala na mawa mpe koloba na bango: Molimo na ngai ezali na mawa mingi tii na liwa; botikala awa mpe bokeba. Mpe akendaki liboso moke, akweyaki na elongi na mabele, mpe azalaki kosambela mpo ete, soki ezali likoki, ngonga eleka na ye, mpe azalaki koloba: Abba, Tata, makambo nyonso ezali likoki na yo; longola kopo oyo epai na ngai; kasi te oyo ngai nalingi, kasi oyo yo olingi. Mpe ayei mpe akuti bango balali, mpe alobi na Petelo: Simona, ozali kolala? Bozangaki makasi ya kokengela ngonga moko te? Bókɛngɛ libosó mpe bósambelá, mpɔ bókɔta tɛ na komekama; solo, elimo ezali na mpɔlɔ, kasi nzoto ezali bɔlɛmɛlɛ. Mpe lisusu, nsima ya kokende, asambeli maloba yango moko. Mpe azongaki akutaki bango lisusu balali, pamba te miso na bango ezalaki kilo, mpe bayebaki te nini bakoyanola ye. Mpe ayei mbala ya misato mpe alobi na bango: Bozali kolala sikoyo mpe bopema? Ezali mosika. Ngonga ekomi; tala, bakokaba Mwana ya moto na maboko ya bato ya masumu; botelema, tokende; tala, oyo azali kokaba ngai apusani pene. Mpe mbala moko, wana azalaki nanu koloba, Yuda Iskariot ayaki, moko ya bazomi na mibale, mpe elongo na ye ebele ya bato mingi na mipanga mpe nzete, batindami na banganga-Nzambe minene mpe bakomi mpe bakambi. Kasi oyo azalaki kokaba ye apesaki bango elembo, koloba: Oyo nakosimba nzembo, ye nde azali; bokanga ye mpe bomema ye na libateli. Akómaki mbala moko, apusanaki na ye mpe alobaki: Mbote, moteyi, mpe asimbaki ye na monoko. Kasi bango

batielaki mabɔkɔ na bango likoló na ye mpe bakangaki ye. Kasi moto moko oyo atelemi penepene abendaki mopanga, abetaki mowumbu ya nganga-nzambe monene mpe akataki litoyi na ye. Mpe Yesu ayanolaki mpe alobaki na bango: Lokola epai ya moyibi bobimaki na mipanga mpe banzete mpo na kokanga ngai; mokolo na mokolo nazalaki epai na bino na tempelo nazalaki koteya, mpe bokokangaki ngai te. Kasi mpo ete makomi ekokisama. Mpe batikaki ye, bango banso bakimaki. Mpe elenge mobali moko alandaki ye, alataki kaka elamba ya lino na nzoto ya bolumbu, mpe bilenge mibali bakangaki ye. Kasi ye atikaki elamba ya lino mpe akimaki bolumbu longwa na bango. Mpe bamemaki Yesu epai ya nganga-nzambe monene, mpe basanganaki na ye banso: banganga-nzambe minene, bakolo mpe bakomi. Mpe Petro alandaki ye mosika kino na kati ya lopango ya mokonzi ya banganga-Nzambe, mpe azalaki kofanda elongo na basali mpe azalaki komikangisa penepene na mwinda. Banganga minene ya Banganga-Nzambe mpe lisanga mobimba bazalaki koluka litatoli mpo na Yesu mpo na koboma ye, mpe bazalaki kokuta yango te; pamba te bato mingi bazalaki kotatola lokuta mpo na ye, mpe bitatoli ezalaki ndenge moko te. Mpe basusu batelemaki mpe bazalaki kopesa litatoli ya lokuta na oyo etali ye koloba ete biso toyokaki ye koloba ete ngai nakobuka tempelo oyo oyo esalema na maboko mpe na nsima ya mikolo misato nakotonga mosusu oyo esalema na maboko te. mpe ata bongo, litatoli ya bango ezalaki ndenge moko te. Mpe mokonzi monene ya banganga-Nzambe atelemaki, akendaki na kati mpe atunaki Yesu koloba: ozali koyanola eloko te? Nini bato oyo bazali kotatola likambo mabe na yo? Kasi ye azalaki kimia

mpe azongisaki eloko moko te. Lisusu nganga-nzambe monene atunaki ye mpe alobaki na ye: Yo ozali Klisto, Mwana ya oyo apambolami? Kasi Yesu alobaki, Ngai nazali, mpe bokomona Mwana ya moto afandi na ngambo ya lobɔkɔ ya mobali ya nguya mpe akoya na mapata ya likoló. Kasi nganga-nzambe-mokonzi apasoli bilamba na ye mpe alobi: Nini lisusu mposa tozali na yango ya batatoli? Boyokaki mpenza nkɔmbo ya Nzambe; nini emonanaka epai na bino? Mpe bato nyonso bakataki likambo ete ye azali na ngambo ya liwa. Mpe basusu babandiaki kobwakela ye nswelo mpe kozipa elongi na ye mpe kobeta ye maboke mpe koloba na ye: Sakola epai na biso nani azali oyo abetaki yo. Mpe basali babɛtaki ye makɔtɛ. Mpe ntango Petelo azalaki na nse na lopango, mwasi moko ya basali ya mokonzi ya banganga-Nzambe ayaki, mpe ntango amonaki Petelo azali komipela moto, atali ye malamu mpe alobi: Mpe yo ozalaki elongo na Yesu ya Nazareti. Kasi ye aboyaki koloba: nayebi te mpe nazali koyeba te nini yo olobi. Mpe abimaki libándá na lopango ya libosó, mpe nsusu ya mobali agangaki. Mwasi ya elenge amoni ye lisusu abandaki koloba na bato oyo batelemaki ete oyo azali moko ya bango. Kasi ye aboyaki lisusu. Mpe nsima ya mwa ntango lisusu, bato oyo batelemaki penepene balobaki na Petelo: Solo ozali moko ya bango; mpe mpo ozali Mogalilaya mpe lolenge olobi ezali ndenge moko. Kasi abandaki kolakela mabe mpe kolapa ndai ete nayebi te moto oyo bolobi. Mpe banda na mbala ya mibale, nkoko agangaki. Mpe Petelo akanisaki liloba oyo Yesu alobaki na ye ete liboso nkoko eganga mbala mibale, okoboya ngai mbala misato, mpe abimaki wana alelaki.

15

Na ntɔngɔ mbala moko, banganga minene ya Nzambe basalaki likita elongo na ba-koko mpe bakomi mpe likita mobimba, bakangaki Yesu, bamemaki ye mpe bapesaki ye na Pilato. Mpe Pilato atunaki ye: Yo ozali mokonzi ya ba-Yuda? Mpe ye azongisaki mpe alobaki na ye: Yo olobi. Mpe ba-nganga-nzambe ya minene bafungelaki ye makambo mingi, kasi ye moko azongisaki eloko moko te. Mpe Pilato lisusu azalaki kotuna ye koloba: ozali koyanola eloko moko te? Tala makambo boni mingi bazali kotatola yo. Kasi Yesu ayanolaki lisusu eloko te, mpo Pilato akamwaki. Na ntango ya feti, azalaki kokangola mpo na bango mokangami moko oyo bazalaki kosenga. Azalaki kasi oyo babengaki Barabbas, akangamaki elongo na baninga na ye ya botomboki, oyo basalaki koboma moto na tango ya mobulu. Mpe sima ya koganga, ebele ya bato babandaki kosenga ndenge azalaki kosalela bango ntango nyonso. Kasi Pilate ayanolaki bango koloba, bolingi natikela bino mokonzi ya ba-Yuda? Ayebaki mpo na yango ete ezalaki na nzela ya zuwa nde banganga-nzambe minene bakabaki ye. Kasi banganga-nzambe minene batindikaki bato ebele mpo ete azwa nde Barabasi asikola na bango. Kasi Pilate azongisaki lisusu mpe alobaki na bango: Nini yango bolingi nasala na oyo bolobi ete azali mokonzi ya Bayuda? Bato kasi lisusu bagangaki: Baka ye na ekulusu. Kasi Pilato azalaki koloba na bango: Mpo asalaki mabe nini? Kasi bango bagangaki makasi koleka: Bakata ye na ekulusu! Mpe Pilato, alingaki kosala oyo ekoki mpo na ebele ya

bato, abimisaki epai na bango Baraba, mpe akabaki Yesu nsima ya kobɛta ye fimbu mpo ábakisa ye na ekulusu. Basoda bamemaki ye na kati ya lopango, oyo ezali prétoire, mpe babengaki lisanga mobimba; mpe balatisaki ye elamba ya motane mpe batiaki na ye motole ya nzube oyo batongaki, mpe babandaki kopesa ye mbote. Mbote, Mokonzi ya Ba-Yuda; mpe bazalaki kobeta motó na ye na nzete mpe bazalaki kobwakela ye soyi, mpe bazalaki kotia mabolongo na nse mpe bazalaki kogumbamela ye. Mpe ntango baswanaki ye, balongolaki ye pɔrpura mpe balatisaki ye bilamba na ye moko, mpe babimisaki ye mpo bákufisa ye na kulusu. Mpe banyokoli moto moko oyo azalaki koleka, Simon moto ya Cyrène, oyo azalaki koya longwa na elanga, tata ya Alexander mpe ya Rufus, mpo ete amema ekulusu na ye. Mpe bamemaki ye na Golgotha, esika oyo elimbwami esika ya mwa likonzi. Mpe bazalaki kopesa ye komela vino oyo basangisi na mire, kasi ye andimaki te. Mpe nsima ya kobaka ye na ekulusu, bakaboli bilamba na ye na kobwaka zeke mpo na koyeba nani akozwa nini. Ezalaki ngonga ya misato, mpe babakaki ye na ekulusu. Mpe ezalaki ekomami makomi ya likambo na ye: Mokonzi ya Bayuda. Mpe elongo na ye, babakisaka na ekulusu bayibi mibale, moko na ngámbo ya lobɔkɔ ya mobali mpe moko na ngámbo ya lobɔkɔ ya mwasi ya ye. Mpe ekokisamaki makomi oyo elobaki: Mpe na bato ya mibeko te atangamaki. Mpe bato oyo bazalaki koleka bazalaki kofinga ye, bazalaki koningisa mito na bango mpe bazalaki koloba: Mawa, yo oyo ozali kobuka tempelo mpe na mikolo misato ozali kotonga yango, bikisa yo moko mpe kita longwa na kulusu. Ndenge moko mpe lisusu, banganga-nzambe minene

bazalaki kotiola epai ya bango moko na bango elongo na bakomi ya mibeko, bazalaki koloba: Abikisaki bato mosusu, kasi ye moko akoki kobikisa te. Kristo, mokonzi ya Israele, akita sikawa longwa na kulusu, mpo tómona mpe tondima ye. Mpe baoyo babakamaki na ekulusu elongo na ye bazalaki kofinga ye. Ntango ngonga ya motoba ekómaki, molili ekómaki likoló ya mabelé mobimba tii na ngonga ya libwa; mpe na ngonga ya libwa, Yesu agangaki na mongongo monene koloba: Eloi Eloi, lema sabachthani? Oyo ezali kolimubolama: Nzambe na ngai, Nzambe na ngai, mpo na nini osundoli ngai? Mpe ndambo ya bato oyo batelemaki wana, ntango bayokaki, bazalaki koloba: Tala, abengi Eliya. Moto moko akimaki mpe atondisaki sponge na vinaigre, atiaki yango na nzete ya roseau mpe apesaki ye komela, alobi: Tika tomona soki Eliya akoya kokitisa ye. Kasi Yesu, nsima ya koganga makasi, akufaki. Mpe rido ya tempelo epasamaki na biteni mibale banda likolo kino na nse. Ntango centurion oyo atelemaki liboso na ye amonaki ete ndenge wana agangaki mpe apemaki, alobaki: Solo, moto oyo azalaki mwana ya Nzambe. Ezalaki mpe na basi wuta mosika bazalaki kotala, na kati na bango ezalaki mpe Maria Magdalena mpe Maria mama ya Jakobo moke mpe Joze, mpe Salome, oyo mpe ntango azalaki na Galilaya balandaki ye mpe basalelaki ye, mpe basusu ebele oyo bakendaki elongo na ye na Yerusaleme. Mpe ntango pokwa ekómaki, lokola ezalaki mokolo ya kobongisa, oyo ezali mokolo liboso ya sabato, Yosefu oyo autaki na Arimatea, moto ya lokumu ya likita, oyo ye moko azalaki kozela bokonzi ya Nzambe, akómaki na mpiko, akótaki epai ya Pilato mpe asengaki nzoto ya Yesu. Pilato akamwaki soki akufi nsika, mpe abengi

mokonzi ya basoda ntuku moko atunaki ye soki akufi banda ntango molai; mpe ntango ayebaki banda na mokonzi ya basoda, apesaki nzoto na Yosefu. Mpe asombaki elamba ya lino, akitisaki ye, azingaki ye na elamba ya lino, mpe atiaki ye na lilita oyo ezalaki ekatama na libanga, mpe azingelisaki libanga na ekuke ya lilita. Kasi Mary Magdalene mpe Mary ya Joses bamonaki esika atiami.

16

Mpe ntango sabala elekaki, Maria ya Magdala mpe Maria ya Jakobo mpe Salome basombaki biloko ya nsolo kitoko mpo ete, soki bakokende, bapakola ye mafuta. Mpe na ntɔngɔntɔngɔ mingi ya mɔkɔlɔ moko ya ba sabbat, bayei na lilita ntango mwese ebimaki. Mpe bazalaki koloba na bango moko: Nani akobimisela biso libanga na ekuke ya lilita? Mpe ntango batomboli miso, bamonaki ete libanga ebalwamaki, mpo ezalaki monene mpenza. Mpe sima ya kokota na kati ya lilita, bamonaki elenge mobali afandi na ngambo ya lobɔkɔ ya mobali, alataki elamba ya mpɛmbɛ, mpe bakamwaki mingi. Kasi alobi na bango: Bobanga te, bozali koluka Yesu moto ya Nazareti oyo babakaki na ekulusu. Asekwi, azali awa te. Botala esika epai batiaki ye. Kasi bokende boloba na bayekoli na ye mpe na Petelo ete akotambola liboso na bino na Galilaya, kuna bokomona ye, ndenge alobaki na bino. Mpe sima ya kobima, bakimaki longwa na lilita, kasi kolenga mpe kobanga makasi ezalaki koyangela bango, mpe balobelaki moto moko te eloko moko te, mpo

bazalaki kobanga. Nsima ya kobima na bomoi, na ntɔngɔ ya mokolo ya liboso ya sabato, amonani liboso epai ya Maria Magdalene, oyo alongwa na ye milimo mabe sambo. Yango akendaki mpe ayebisaki baye bazalaki elongo na ye, oyo bazalaki kolela mpe koganga. Mpe bango, ntango bayokaki ete azali na bomoi mpe amonami na ye, bandimaki te. Na nsima ya makambo wana, amimonisaki na bato mibale kati na bango oyo bazalaki kotambola, na lolenge mosusu, ntango bazalaki kokende na elanga. Mpe bango basalaki kokende bayebisaki baoyo batikalaki, kasi ata na bango bandimaki te. Na nsima, amonisaki bango zomi na moko ntango bazalaki kolala na mesa, mpe apambolaki kondima te na bango mpe motema makasi na bango, mpo bandimaki te baoyo bamonaki ye asekwaki. Mpe alobaki na bango: Bokende na mokili mobimba, bosakola Nsango Malamu na bikelamu nyonso. Moto oyo akondima mpe akobatisama akobikisama, kasi oyo akondima te akokatama. Bilembo mpe baoyo bandimaki, makambo oyo ekolanda bango; na nkombo na ngai bakobimisa milimo mabe; bakoloba na nkota ya sika; bakomemela banyoka; mpe soki bameli eloko ya liwa, ekobebisa bango te; bakotia maboko na bato ya kobela, mpe bakozala malamu. Nkolo, sima ya koloba na bango, amatamaki na likoló mpe afandaki na ngámbo ya mobali ya Nzámbe. Bango mpe nsima ya kobima, basakolaki bisika nyonso, Nkolo azalaki kosala elongo na bango mpe azalaki kolendisa liloba na nzela ya bilembo oyo ezalaki kolanda. Amen.

Nsango Malamu ya Yoane

1

Na ebandeli, Liloba ezalaki, mpe Liloba ezalaki epai ya Nzambe, mpe Nzambe ezalaki Liloba. Oyo azalaki na ebandeli epai ya Nzambe. Nyonso ekélamaki na nzela na ye, mpe kozanga ye, ata eloko moko te ekélamaki. Na ye bomoi ezalaki, mpe bomoi yango ezalaki pole ya bato. Mpe mwinda engelengelaka na molili, mpe molili elongaki kokanga yango te. Ezalaki moto oyo batindaki uta epai ya Nzambe, nkombo na ye Yoane; oyo ayaki mpo na litatoli, mpo apesa litatoli na tina ya pole, mpo bato banso bandima na nzela na ye. Ye azalaki pole te, kasi mpo asakola na ntina ya pole. Ezalaki pole ya solo oyo ezali kopesa pole na bato nyonso oyo bazali koya na mokili. Azalaki na mokili, mpe mokili ekélámaki na nzela na ye, kasi mokili eyebaki ye te. Ayaki na biloko na ye moko, mpe bato na ye moko bayambaki ye te. Kasi baoyo nyonso bayambaki ye, apesaki

bango bokonzi ya kokóma bana ya Nzambe, baoyo bandimaka na nkombo na ye, baoyo babotamaki te na makila, mpe te na mokano ya mosuni, mpe te na mokano ya mobali, kasi babotamaki na Nzambe. Mpe Liloba ekomaki mosuni mpe afandaki kati na biso, mpe tomonaki nkembo na ye, nkembo lokola ya mwana se moko oyo autaki epai ya Tata, atonda na ngolu mpe solo. John atesteli na ntina na ye mpe agangaki koloba, oyo azalaki oyo nalobaki, oyo ayei nsima na ngai akomi liboso na ngai, mpo azalaki ya liboso na ngai. Mpe na kotonda na ye biso banso tozwaki, mpe ngolu na esika ya ngolu; mpo mibeko epesamaki na nzela ya Moyize, ngolu mpe solo ekomaki na nzela ya Yesu Klisto. Nzambe, moto moko te amoni ye libela, kasi Mwana oyo abotami kaka moko, oyo azali na libumu ya Tata, yango nde ayebisi. Mpe oyo ezali litatoli ya Yoane, ntango Bayuda batindaki wuta na Yerusaleme banganga-nzambe mpe Balevite mpo bátuna ye, yo ozali nani? Andimaki, mpe aboyaki te, mpe andimaki ete nazali ngai te Klisto. Mpe batunaki ye: Nini boye? Ozali Eliya yo? Mpe alobi: Nazali te. Proféta ozali yo? Mpe azongisaki: Te. Balobaki yango na ye: Nani ozali? Mpo ete tópesa eyano na baye batindaki biso; nini olobi na ntina ya yo moko? Alobaki: Ngai nazali mongongo ya oyo azali koganga na esobe, bosemba nzela ya Nkolo, ndenge mosakoli Yisaya alobaki. Mpe baoyo batindamaki bazalaki banda na ba Farisai, mpe batunaki ye mpe balobaki na ye: Mpo na nini obatiza soki yo ozali te Kristo to Eliya to mosakoli? Yoane ayanolaki bango, alobi: Ngai nabatisaka na mayi, kasi na kati na bino atelemi oyo bino boyebi ye te. Ye moko azali oyo azali koya nsima na ngai, oyo akomi liboso na ngai, oyo ngai nazali mosembo te mpo nakangola singa

ya sapato na ye. Makambo oyo esalemaki na Betani, ngámbo ya ebale Yordani, esika oyo Yoane azalaki kobatisa. Na mokolo oyo elandaki, Yoane amonaki Yesu azali koya epai na ye mpe alobaki: Tala mwana mpate ya Nzambe oyo azali komema lisumu ya mokili. Oyo nde oyo ngai nalobaki na ntina na ye: nsima ya ngai, mobali moko ayei oyo akomi liboso ya ngai, mpo azalaki liboso ya ngai. Mpe ngai nakokaki koyeba ye te, kasi mpo ete amonisama na Isalaele, mpo na yango nayaki ngai kobatisa na mai. Mpe Yoane atalelaki litatoli koloba ete namonaki Molimo kokita lokola ebenga banda likoló, mpe etikalaki likoló na ye. Mpe ngai nayebaki ye te, kasi oyo atindaki ngai kobatisa na maï, yango alobaki na ngai: Na likolo ya nani okómona Molimo kokita mpe kotikala na likolo ya ye, oyo nde azali kobatisa na Molimo Mosantu. Mpe ngai namoni mpe natatoli ete oyo azali Mwana ya Nzambe. Na mokolo oyo elandaki, lisusu Yoane atelemaki mpe bayekoli na ye mibale, mpe ntango atali Yesu oyo azalaki kotambola, alobi: Tala mpate ya Nzambe. Bayékoli mibale bayókaki ye koloba, mpe balandaki Yesu. Abaluki, Yesu amoni bango balandaki, alobi na bango: Bozali koluka nini? Bango balobaki na ye: rabi, oyo elobami ntina na kobongisama moteyi, ofandi wapi? Alobi na bango: Boya mpe bomona. Bayaki yango mpe bamonaki esika azalaki kofanda, mpe bafikaki penepene na ye mokolo wana; ngonga ezalaki lokola ya zomi. Andele, ndeko ya Simona Petelo, azalaki moko kati na bato mibale oyo bayokaki epai ya Yoane mpe balandaki ye. Oyo azwaki liboso ndeko na ye moko Simon mpe alobaki na ye: Tozwi Mesia oyo ezali kolimbola Kristo; mpe amemaki ye epai ya Yesu. Atali ye, Yesu alobaki: yo ozali Simona, mwana ya

Yona, yo okobengama Kefasi, oyo elimbwami Petelo. Na mokolo oyo elandaki, Yesu alingaki kokende na Galilaya, mpe akutaki Filipo mpe alobaki na ye: Landa ngai. Azalaki Philip wuta na Bethsaida, wuta na engumba ya Andrew mpe ya Peter. Filipo azwaki Natanaele mpe alobaki na ye: Oyo Moyize akomaki na mibeko mpe basakoli, tozwi ye, Yesu mwana ya Yosefu oyo autaki na Nazareti. Mpe Natanaele alobaki na ye: Eloko moko ya malamu ekoki kobima wuta na Nazareti? Filipo alobi na ye: Yaka mpe omona. Yesu amonaki Natanaele azalaki koya epai na ye mpe alobaki na ntina na ye: Talá, mpenza Moisraele ya solo, oyo azangi mayele mabe. Natanaele alobi na ye: Wapi oyebi ngai? Yesu azongisaki mpe alobaki na ye: Liboso ya Filipo kobenga yo, ozalaki na nse ya nzete ya figi, namonaki yo. Nathanael ayanolaki mpe alobaki na ye: Rabi, yo ozali Mwana ya Nzambe, yo ozali Mokonzi ya Isalaele. Yesu azongisaki mpe alobaki na ye: Mpo nalobaki na yo, namonaki yo na nse ya nzete ya figi, ozali kondima? Okomona makambo minene koleka oyo. Mpe alobi na ye: Solo solo, nalobi na bino, banda sikoyo bokomona likolo efungwami, mpe ba-anjelu ya Nzambe bazali komata mpe kokita likolo ya Mwana ya moto.

2

Na mokolo ya misato, libala esalemaki na Kana ya Galilaya, mpe mama ya Yesu azalaki wana; mpe Yesu mpe bayekoli na ye babengamaki na libala yango. Mpe nsima ya vino kosilisa, mama ya Yesu alobaki na ye: Bazali na vino te. Yezu alobi na ye:

Nini ezali kati na ngai mpe na yo, mwasi? Ngonga na ngai ekoki nanu te. Mama na ye alobi na basaleli: Nyonso oyo akoloba na bino, bosala yango. Ezalaki kasi wana mbeki ya mayi ya libanga motoba oyo etelemi kolanda bopeto ya ba-Juif, mpe ekokaki kobomba kati na yango ba-mètre mibale to misato. Yezu alobi na bango: Botondisa bambeki ya maï na maï. Mpe batondisaki yango kino na likolo. Mpe alobi na bango: Bokota maï sikawa mpe bomema yango epai ya mokonzi ya feti. Mpe bamemaki. Ntango mokonzi ya feti amelaki maï oyo ekómaki vino mpe ayebaki te ewutaki wapi, kasi basali bayebaki, baoyo bazalaki kobimisa maï, mokonzi ya feti abengaki mobali oyo abali mwasi mpe alobaki na ye: Moto nyonso atiaka liboso vino ya malamu, mpe ntango bakólangwa, na nsima vino ya moke; yo obatelaki vino ya malamu tii sikawa. Oyo ezalaki ebandeli ya bilembo oyo Yesu asalaki na Kana ya Galilaya, mpe amonisaki nkembo na ye, mpe bayekoli na ye bandimaki na ye. Na nsima ya oyo, akitaki na Capernaum ye moko mpe mama na ye mpe bandeko na ye mpe bayekoli na ye, mpe kuna batikelaki mikolo mingi te. Mpe Paka ya Bayuda ezalaki pene, mpe Yesu akendaki na Yerusaleme. Mpe amonaki na tempelo bato bazalaki koteka ngombe, mpate mpe bibenga, mpe babongisi mbongo bazalaki kofanda. Mpe asalaki fimbu na basinga, abimisaki bato banso na Tempelo, mpe bameme mpe bangombe, mpe asopaki mbongo ya bato oyo babongolaka mbongo mpe abwakaki bamesa, mpe alobaki na bato oyo batekaka bibenga: Bomemi biloko oyo longwa awa; bosala ndako ya Tata na ngai ndako ya mombongo te. Bayekoli na ye bakanisaki ete ekomama: Bolingo makasi ya ndako na yo ekolia ngai. Ba-Yuda bayanolaki yango mpe

balobaki na ye, Nini elembo omonisi biso mpo osali makambu oyo? Yesu ayanolaki mpe alobaki na bango: Bobuka tempelo oyo, mpe na mikolo misato, nakolamusa yango. Ba-Yuda balobaki boye: Tempelo oyo etongamaki na mibu ntuku minei na motoba, mpe yo okotombola yango na mikolo misato? Kasi ye alobaki na ntina ya tempelo ya nzoto na ye. Ntango yango wana ye alamwaki na bakufi, bayekoli na ye bakanisaki ete alobaki yango, mpe bandimaki makomi mpe liloba oyo Yesu alobaki. Lokola azalaki na Yelusaleme na feti ya Pasika, bato mingi bandimaki na nkombo na ye ntango bamonaki bilembo oyo azalaki kosala. Kasi ye moko Yesu amipesaki te na bango mpo ye moko ayebaki bato banso, mpe mpo azalaki na mposa te ete moto moko atata likambo ya moto; ye moko ayebaki nini ezalaki na kati ya moto.

3

Ezalaki na moto moko wuta na Bafarisai, nkombo na ye Nikodemo, moyangeli ya Bayuda. Oyo ayaki epai na ye na butu mpe alobaki na ye: Rabi, toyebi ete uta na Nzambe oyei lokola molakisi, mpo moto moko te akoki kosala bilembo oyo yo osalaka, soki Nzambe azali na ye te. Yesu ayanolaki mpe alobaki na ye: Solo solo, nalobi na yo, soki moto abotami te wuta na likolo, akoki te komona Bokonzi ya Nzambe. Nikodemu alobi na ye: Ndenge nini moto akoki kobotama ntango azali mokóló? Akoki te kokɔta na libumu ya mama na ye mbala ya mibale mpe kobotama? Yesu ayanolaki: Solo solo, nalobi na yo, soki moto

abotama na maï mpe na Molimo te, akoki kokota na Bokonzi ya Nzambe te. Oyo ebotami na nzoto ezali nzoto, mpe oyo ebotami na Molimo ezali molimo. Kokamwa te mpo nalobaki na yo ete esengeli bino kobotama longwa na likolo. Molimo epumbwaka esika elingi, mpe oyoki mongongo na yango, kasi oyebi te wuta wapi eyaka mpe wapi ekendaka; ndenge wana mpe ezali mpo na moto nyonso oyo abotami na Molimo. Nicodème ayanolaki mpe alobaki na ye, Ndenge nini makambu oyo ekoki kosalema? Yesu ayanolaki mpe alobaki na ye: Yo ozali moteyi ya Isalaele mpe oyebi makambo oyo te? Solo solo, nalobi na yo ete oyo toyebi tolobi mpe oyo tomoni totati, mpe litatoli na biso bozwi te. Soki nalobi na bino makambu ya mabele mpe bozali kondima te, ndenge nini bokondima soki nalobi na bino makambu ya likolo? Mpe moto moko te amati na likolo, longola kaka oyo awuti na likolo mpe akiti, Mwana ya moto oyo azali na likolo. Mpe ndenge Moyize atombolaki nyoka na esobe, ndenge wana esengeli ete Mwana ya moto atombolama, mpo ete moto nyonso oyo andimaka na ye akufa te, kasi azala na bomoi ya seko. Boye pamba Nzambe alingaki mokili mingi, ete apesaki Mwana na ye oyo abotami ye moko kaka, mpo ete moto nyonso oyo andimaka na ye akufa te, kasi azala na bomoi ya seko. Pamba te Nzambe atindaki mwana na ye na mokili te mpo akata mokili mikano, kasi mpo mokili ebikisama na nzela na ye. Oyo azali kondima na ye azali kosambisamama te, kasi oyo azali kondima te asambisamami sikoyo, mpo andimaki te na nkombo ya Mwana oyo abotami moko kaka ya Nzambe. Oyo nde ezali etumbu, mpo pole ekómaki na mokili, mpe bato balingaki molili koleka pole, pamba te misala na bango ezalaki mabe. Moto nyonso oyo azali

kosala makambo ya mabe ayinaka pole mpe ayei te epai ya pole, mpo ete misala na ye emonisama te; kasi oyo azali kosala solo ayei epai ya pole, mpo ete misala na ye emonisama, mpo ezali misala oyo esalamaki na Nzambe. Na nsima ya makambo oyo, Yesu ayaki mpe bayekoli na ye na mabele ya Yudea, mpe kuna azalaki kovanda na bango mpe azalaki kobatisa. Yoane azalaki mpe kobatisa na Enon pembeni ya Salemi, mpo mayi mingi ezalaki kuna, mpe bato bazalaki koya mpe bazalaki kobatisama; nzokande Yoane akangamaki naino te na boloko. Ekómaki yango boye boluki uta na bayekoli ya Yoane na Moyuda moko na ntina ya kopetola. Mpe bayaki epai ya Yoane mpe balobaki na ye: Rabi, oyo azalaki elongo na yo na ngambo ya Yordani, oyo yo otatobelaki ye, tala, oyo azali kobatisa mpe bato banso bazali koya epai na ye. Yoane ayanolaki mpe alobaki, moto akoki kozwa eloko moko te, soki epesami ye te wuta na likoló. Bino moko bo-tateli ngai ete nalobaki: Ngai nazali Klisto te, kasi natindami liboso ya ye. Oyo azali na mwasi ya libala azali mobali oyo azwi mwasi; kasi moninga ya mobali oyo azwi mwasi, oyo atelemi mpe azali koyoka ye, asepelaka na esengo mingi mpo na mongongo ya mobali oyo azwi mwasi. Yango wana, esengo oyo ya ngai etondisami. Esengeli ete ye akola, kasi ngai nakita. Oyo azali koya wuta na likoló azali likoló ya bato nyonso. Oyo azali kowuta na mabele azali ya mabele mpe alobaka makambo ya mabele; oyo azali kowuta na likolo ayaka likolo ya bato banso, mpe oyo amonaki mpe ayokaki, yango nde atatolaka, mpe litatoli na ye moto moko te andimaka yango. Oyo azwaki litatoli na ye atiaki kashe ete Nzambe azali ya solo. Mpo oyo Nzambe atindaki, alobaka maloba ya Nzambe, mpo Nzambe

apesaka Molimo na kotalela te. Tata alingaka mwana mpe apesi nyonso na maboko na ye. Moto oyo andimi mwana azali na bomoi ya seko, kasi moto oyo atosi te mwana akomona bomoi te, nzokande nkanda ya Nzambe etikali likolo ya ye.

4

Lokola yango ayebaki Nkolo ete Bafarizai bayokaki ete Yesu azalaki kosala bayekoli ebele mpe kobatisa koleka Yoane, atako Yesu ye moko azalaki kobatisa te, kasi bayekoli na ye, atikaki Yudea mpe akendaki na Galilea. Ezalaki na ntina mpe ye koleka na kati ya Samaria. Ayaki yango na engumba ya Samaria oyo babengaka Sikar, pembeni ya esika oyo Jakobo apesaki Jozefi, mwana na ye ya mobali; mpe ezalaki wana liziba ya Jakobo. Yezu yango, azalaki na mpasi mpo na mobembo, afandaki boye na likolo ya liziba; ngonga ezalaki lokola ya motoba. Mwasi moko ayei wuta na Samaria mpo na kokota mayi. Yezu alobi na ye: pesa ngai komela. Pamba bayekoli na ye bakendaki na engumba mpo na kosomba bilei. Mwasi ya Samaria alobi na ye: Ndenge nini yo, ozali Moyuda, ozali kosenga komela epai na ngai, oyo nazali mwasi ya Samaria? Pamba Ba-Yuda basalelaka te elongo na Ba-Samaria. Yesu ayanolaki mpe alobaki yango: Soki oyebaki likabo ya ofele ya Nzambe, mpe nani azali oyo azali koloba na yo, Pesa ngai komela, yo mbele osengelaki ye, mpe apesaki mbele na yo mai ya bomoi. Mwasi alobi na ye: Nkolo, ozali na seau te, mpe libulu ezali mozindo. Wapi bongo ozali na mai ya bomoi? Ozali monene koleka tata na biso Yakobo te, oyo

apesaki biso libulu, mpe ye moko amelaki na yango mpe bana na ye ya mibali mpe bibwele na ye? Yezu azongisaki mpe alobaki na ye: Moto nyonso oyo akomela na mai oyo akoyoka posa ya mai lisusu; kasi moto oyo akomela na mai oyo ngai nakopesa ye, akoyoka posa ya mai te na libela, kasi mai oyo nakopesa ye, ekokoma na kati na ye liziba ya mai oyo ezali kobima mpo na bomoi ya seko. Mwasi alobi na ye: Nkolo, pesa ngai mayi oyo, mpo nazala lisusu na posa ya mayi te mpe naya lisusu awa kokota mayi te. Yesu alobi na ye: Kende kobenga mobali na yo mpe zonga awa. Mwasi azongisaki mpe alobaki: Nazali na mobali te. Yesu alobi na ye: Malamu olobi ete nazali na mobali te; pamba te ozalaki na mibali mitano, mpe sikawa oyo ozali na ye azali mobali na yo te; yango olobi solo. Mwasi alobi na ye: Nkolo, namoni ete yo ozali profeta. Batata na biso basalaki libondeli na ngomba oyo, mpe bino bolobi ete na Yerusaleme nde ezali esika oyo esengeli kosambela. Yesu alobi na ye boye, mwasi, yamba ngai mpo ngonga ezali koya ntango bokosambela Tata te na ngomba oyo mpe te na Yerusaleme Bino bokumisaka oyo boyebi te, biso tokumisaka oyo toyebi, mpo lobiko euti na Bayuda. Kasi ngonga ezali koya, mpe sikawa ezali, ntango bato oyo bagumbamaka na bosolo bakogumbamela Tata na molimo mpe na bosolo, mpo Tata azali koluka bato ya ndenge wana oyo bagumbamaka epai na ye. Nzambe azali Molimo, mpe baoyo bazali kokumisa ye basengeli kokumisa ye na molimo mpe na bosolo. Mwasi alobi na ye: Nayebi ete Mesi oyo babengaka Klisto azali koya; ntango akoya, akoyebisa biso makambu nyonso. Yesu alobi na ye: Ngai nazali oyo nakolobela yo. Mpe na likambo oyo, bayekoli na ye bayaki, mpe bakamwaki

mpo alobaki na mwasi, kasi moto moko te alobaki: Ozali koluka nini to ozali koloba nini na ye? Mwasi atikaki mbeki na ye ya mayi mpe akendaki na engumba, mpe alobi na bato: boya bomona moto oyo alobaki na ngai makambo nyonso oyo nasalaki; mbala te oyo azali Klisto? Babimaki yango wuta na mboka mpe bazalaki koya epai na ye. Na kati ya yango, bayekoli bazalaki kotuna ye, koloba: Rabi, lya. Kasi ye alobaki na bango: Ngai nazali na bilei ya kolya oyo bino boyebi te. Yango wana, bayekoli bazalaki koloba epai ya bango moko na moko: Moto moko te amemaki ye bilei? Yesu alobi na bango: Bilei na ngai ezali kosala mokano ya oyo atindaki ngai mpe kosilisa mosala na ye. Bino bolobi te ete naino basanza minei ezali mpe kobuka mbuma ekoya? Tala, nalobi na bino, botombola miso na bino mpe botala bilanga, mpo ezali mpembe mpo na kobuka mbuma sikawa. Mpe oyo azali kobuka mbuma azwi lifuti mpe asangisi mbuma na bomoi ya seko, mpo oyo alonaka nkona asepela elongo na oyo abukaka mbuma. Na yango wana, liloba ezali ya solo, mpo moto mosusu azali kolona mpe moto mosusu azali kobuka. Natindaki bino mpo na kobuka oyo bino bosalaki mosala te, basusu nde basalaki mosala, mpe bino bokɔtaki na mosala na bango. Wuta na kati ya engumba wana, mingi kati ya ba-Samaritani bandimaki ye mpo na liloba ya mwasi oyo azalaki kotatola ete: Alobaki ngai makambo nyonso oyo nasalaki. Ntango ba-Samaritani bayaki epai ya ye, basɛngaki ye atikala na bango, mpe atikalaki wana mikolo mibale. Mpe bato mingi koleka bandimaki mpo na liloba na ye, mpe na mwasi balobaki ete tokondima lisusu te mpo na maloba na yo; pamba te biso moko tosilaki koyoka, mpe toyebi ete oyo azali solo Mobikisi ya

mokili, Kristo. Kasi nsima ya mikolo mibale, abimaki wana mpe akendaki na Galilaya. Ye moko Yesu asakolaki ete profeta azalaka na lokumu te na mboka na ye moko. Ntango yango akómaki na Galilée, ba-Galilée bayambaki ye, bámoni makambo nyonso oyo asalaki na Yerusalémi na feti, mpe bango moko bayaki na feti. Yango wana Yesu azongaki lisusu na Kana ya Galilaya, esika asalaki mayi vino. Mpe ezalaki na moto moko ya bokonzi, oyo mwana na ye ya mobali azalaki kobela na Kapernawumu; moto oyo ayokaki ete Yesu ayei wuta na Yudea na Galilaya, akendaki epai na ye mpe atunaki ye ete akita mpe abikisa mwana na ye ya mobali; pamba te azalaki pene ya kokufa. Yesu alobaki na ye: Soki bomoni bilembo mpe bikamwa te, bokondima te. Mokonzi ya bokonzi alobi epai ya ye: Nkolo, kita liboso mwana na ngai akufa. Yesu alobi na ye: Kende; mwana na yo mobali azali na bomoi. Mpe moto yango andimaki liloba oyo Yesu alobaki na ye, mpe akendaki. Mpe wana azalaki kokita, baombo na ye bakutanaki na ye mpe bayebisaki koloba ete mwana na yo azali na bomoi. Yango wana ayekolaki epai na bango ngonga oyo azalaki na yango malamu koleka. Mpe balobaki na ye ete lobi na ngonga ya sambo, fievele etikaki ye. Tata ayebaki yango wana ete ezalaki na ngonga wana oyo Yesu alobaki na ye ete mwana na yo azali na bomoi, mpe ye moko andimaki mpe ndako na ye mobimba. Oyo ezalaki elembo ya mibale oyo Yesu asalaki ntango ayaki wuta na Yudea na Galilea.

5

Na nsima ya makambo yango, ezalaki eyenga ya Bayuda, mpe Yesu akendaki na Yerusalem. Ezali mpe na Yelusaleme, na likolo ya mwambe ya mpate ya bibwele, oyo babengaka na Ebre Beteseda, oyo ezali na biteni mitano ya makonzi. Na yango bazalaki kolala ebele mingi ya bato ya bokono, ya lolanda, ya kituku, ya kokawuka, mpe bazalaki kozela moningi ya mai. Ntoma, pamba te na ntango, azalaki kokita na kati ya liziba, mpe mai ezalaki kotungisama. Yango wana, moto ya liboso oyo akotaki nsima ya kotungisama ya mai azalaki kokóma kolongono, ata bokono nini azalaki na yango. Ezalaki na moto moko wana oyo azalaki na bolembu na ye mibu tuku misato na mwambe. Ntango Yesu amonaki ye alali wana, mpe ayebaki ete azalaki na yango ntango molai, alobaki na ye: Olingi kokóma kolongono? Moto oyo azalaki kolema azongisaki ye: Nkolo, nazali na moto te mpo ete, ntango mai ekopusana, akotia ngai na kati ya liziba, kasi ntango nazali koya ngai, moto mosusu akokita liboso ya ngai. Yesu alobeli ye: Telema, kamata nzete na yo mpe tambola. Mpe mbala moko moto akómaki kolongono, mpe azwaki litanda na ye mpe azalaki kotambola. Kasi ezalaki sabato na mokolo wana. Bayuda bazalaki koloba na moto oyo abikisaki: Ezali mokolo ya saba, ezali pemisa te mpo na yo komeme litanda. Azongisaki na bango: Oyo asalaki ngai mozindo, yango alobaki na ngai: Kamata litanda na yo mpe tambola. Batunaki yango ye: Nani azali moto oyo alobaki na yo, kamata litanda na yo mpe tambola? Moto oyo abikisaki ayebaki te nani azali, mpo Yesu akendaki mosika ntango bato bazalaki na esika. Nsima ya makambo yango, Yesu akutaki ye na Tempelo mpe alobaki na ye: Tala, okomi kolongono, kosala lisusu

masumu te, mpo eloko moko ya mabe koleka ekokwela yo te. Moto akendaki mpe ayebisaki ba-Bayuda ete Yesu nde asalaki ye kolongono. Mpe mpo na yango, Bayuda bazalaki kolanda Yesu mpe bazalaki koluka koboma ye, mpo asalaki makambu wana na mokolo ya saba. Kasi Yesu ayanolaki bango: Tata na ngai azali kosala kino lelo, mpe ngai mpe nazali kosala. Mpo na yango, ba-Juif bazalaki koluka mingi koboma ye, mpo ete azalaki te kaka kobuka sabato, kasi mpe azalaki kolobaka ete Nzambe azali Tata na ye moko, mpe azalaki komikokisa ndenge moko na Nzambe. Yesu azongisaki yango wana mpe alobaki na bango: Solo solo, nalobi na bino, Mwana akoki te kosala eloko moko uta na ye moko, longola kaka soki amoni Tata azali kosala yango. Pamba te makambo nyonso oyo Tata asalaka, yango mpe Mwana asalaka ndenge moko. Mpo tata alingaka mwana mpe alakisaka ye nyonso oyo ye moko asalaka, mpe akobikisa ye misala minene koleka oyo, mpo bino bokamwa. Lokola Tata alamwisi bakufi mpe apesi bango bomoi, ndenge moko mpe Mwana apesi bomoi na baoyo alingi. Pamba te ata tata azali kokata likambo ya moto moko te, kasi apesi likambo nyonso ya kokata na mwana, mpo bato nyonso bapesa lokumu na mwana ndenge bapesaka lokumu na tata. Oyo azali kopesa lokumu te na Mwana azali kopesa lokumu te na Tata oyo atindaki ye. Solo solo, nalobi na bino ete moto oyo ayoki liloba na ngai mpe andimi ye oyo atindaki ngai azali na bomoi ya seko, mpe akokɔta te na etumbu, kasi aleki wuta na liwa kino na bomoi. Solo solo, nalobi bino ete ngonga ezali koya, mpe sikawa ezali, ntango bakufi bakoyoka mongongo ya Mwana ya Nzambe, mpe baoyo bakoyoka bakozala na bomoi; ndenge kaka Tata azali na

bomoi na ye moko, ndenge wana apesaki mpe na Mwana kozala na bomoi na ye moko; mpe apesaki ye bokonzi mpe kosala likambo ya kosambisa, mpo azali Mwana ya moto. Bokamwa te na oyo; mpo ngonga ezali koya oyo kati na yango bato nyonso oyo bazali kati na bakunda bakoyoka mongongo na ye, mpe bakobima, baoyo basalaki makambu malamu na lisekwa ya bomoi, kasi baoyo basalaki makambu mabe na lisekwa ya etumbu. Ngai nakoki kosala eloko moko te uta na ngai moko. Ndenge nayoki, nasambi, mpe lisambisami na ngai ezali ya sembo; mpo nazali koluka mokano na ngai te, kasi mokano ya Tata oyo atindaki ngai. Soki ngai moko natatela na ntina ya ngai moko, litatoli na ngai ezali ya solo te. Moto mosusu azali kotatola na ntina ya ngai, mpe nayebi ete litatoli oyo atatoli na ntina ya ngai ezali ya solo. Bino botindaki epai ya Yoane, mpe ye atatolaki bosolo; kasi ngai nazwaka litatoli te epai ya moto, kasi nalobi makambo oyo mpo bino bobikisama. Yango azalaki mwinda oyo ezalaki kopela mpe kongenga, bino mpe bolingaki kosepela mpo na ngonga moko na pole na ye. Kasi ngai, nazali na litatoli monene koleka oyo ya Yoane, pamba te misala oyo Tata apesaki ngai mpo nasilisa yango, yango misala oyo nazali kosala ezali kotatola na ntina na ngai ete Tata atindaki ngai. Mpe Tata oyo atindaki ngai, ye moko asakoli na ntina na ngai. Bozali koyoka te mongongo na ye ata mbala moko te mpe bomoni te lolenge na ye, mpe bozali na liloba na ye te oyo etikali kati na bino, mpo oyo ye atindaki, na oyo bino bondimi te. Botalaka makomi, mpo bino bokanisaka ete na yango bozali na bomoi ya seko; mpe yango nde ezali kotatola na ntina na ngai; mpe bolingi te koya epai na ngai mpo bozala na bomoi. Nazwi te nkembo uta

na bato; kasi nayebi bino ete bozali na bolingo ya Nzambe te kati na bino moko. Ngai nayei na kombo ya tata na ngai, mpe bozwi ngai te. Soki mosusu ayi na kombo na ye moko, yango bokozwa. Ndenge nini bozali na makoki ya kondima, wana bozali kozwa nkembo kowuta na basusu, mpe nkembo oyo euti na Nzambe ye moko bozali koluka te? Bokanisi te ete ngai nakofunda bino epai ya Tata; ezali oyo azali kofunda bino Moyize, na oyo bino botiaki elikya. Soki bozalaki kondima Moyize, bozalaki kokoka kondima ngai, pamba te ye akomaki na ntina ya ngai. Soki kasi bozali kondima makomi na ye te, ndenge nini bokondima maloba na ngai?

6

Nsima ya makambo oyo, Yesu akendaki na ngambo mosusu ya mbu ya Galilaya ya Tiberiasi; mpe ebele ya bato balandaki ye, mpo bamonaki bilembo oyo azalaki kosala na bato oyo bazalaki kobela. Yezu amataki na ngomba, mpe kuna afandaki elongo na bayekoli na ye. Ezalaki pene ya Paka, feti ya ba-Yuda. Kotombola miso yango wana, Yesu amonaki ete ebele ya bato mingi ezalaki koya epai na ye, mpe alobaki na Filipo: Wapi tokosomba mapa mpo bato oyo balia? Oyo kasi, alobaki mpo na komeka ye, pamba te ye moko ayebaki nini alingaki kosala. Filipo ayanolaki na ye: Mapa ya denarii nkama mibale ekoki te mpo na bango, mpo moto na moto azwa eloko moke. Moko na bayekoli na ye alobi na ye, André ndeko ya Simon Petelo: Ezali na mwana moko awa, oyo azali na mapa mitano ya orje mpe mbisi mibale mike;

kasi biloko oyo ezali nini mpo na bato ebele boye? Yezu alobaki: Bosala bato bafanda; mpe matiti ezalaki mingi na esika. Bafandaki nsima yango, bato ya mibali, na motango lokola nkoto mitano. Yesu azwaki mapa, mpe nsima ya kozongisa matondi, akabaki yango na bayekoli, mpe bayekoli bakabaki yango na bato oyo bazalaki kofanda. Ndenge moko mpe na mbisi, ndenge balingaki. Ntango batondaki, alobi na bayekoli na ye: Bosangisa biteni oyo etikali, mpo eloko moko ebungana te. Basangisaki yango mpe batondisaki bakitunga zomi na mibale ya biteni oyo euti na mapa mitano ya orje oyo etikalaki epai ya baoyo baliaki. Bato yango wana, nsima ya komona elembo oyo Yesu asalaki, bazalaki koloba ete: Oyo azali solo profeta oyo azali koya na mokili. Yesu yango wana, ntango ayebaki ete bazali kokani koya mpe kokanga ye mpo básala ye mokonzi, akendaki lisusu na ngomba ye moko kaka. Ntango pokwa ekómaki, bayekoli na ye bakitaki na ebale monene, mpe nsima ya kokota na masuwa, bazalaki kokende na ngambo mosusu ya ebale monene na Kapernawumu. Mpe molili ekómaki nsima mpe Yesu ayaki nanu te epai na bango, mpe mbu, lokola mopepe monene ezalaki kopumbwa, ezalaki koningana. Nsima ya kotambwisa lokola ba stades tuku mibale na mitano to tuku misato, bamoni Yesu atamboli likoló ya ebale mpe azali kopusana na masuwa, mpe babangaki. Kasi ye alobi na bango: Ngai nazali, bobanga te. Balingaki yango kozwa ye na kati ya masuwa, mpe mbala moko masuwa ekómaki likolo ya mabele oyo bazalaki kokende na kuna. Mokolo oyo elandaki, ebele ya bato oyo batelemaki ngambo mosusu ya mbu bamonaki ete masuwa mike mosusu ezalaki wana te longola kaka yango moko oyo bayekoli na ye

bakotaki na kati, mpe ete Yesu akotaki elongo na bayekoli na ye te na kati ya masuwa mike, kasi kaka bayekoli na ye bakendaki; kasi masuwa mike mosusu eyaki banda Tiberiasi pembeni ya esika epai wapi baliaki lipa nsima ya Nkolo kopesa matondi; yango wana ntango ebele ya bato bamonaki ete Yesu azali wana te mpe bayekoli na ye te, bango moko bakotaki na kati ya masuwa mpe bayaki na Kapernawumu koluka Yesu. Mpe sima ya kokuta ye na ngámbo ya ebale ya mbu, balobaki na ye: Rabi, okómaki awa tángo nini? Yesu ayanolaki bango mpe alobaki: Solo solo, nalobi na bino, bozali koluka ngai, kasi ezali te mpo bomonaki bilembo, kasi mpo boliaki mapa mpe botondaki. Bosala te mpo na bilei oyo ezali kobeba, kasi bosala mpo na bilei oyo etikali mpo na bomoi ya seko, oyo Mwana ya moto akopesa bino, mpo Tata atiaki kashe ye, Nzambe. Nalobaki yango epai na ye: Nini tosala mpo ete tosala misala ya Nzambe? Yesu ayanolaki mpe alobaki na bango: Oyo nde ezali mosala ya Nzambe, ete bondima na oyo ye atindaki. Balobaki yango na ye: Nini yango osalaka yo elembo mpo tómona mpe tóndima yo? Nini ozali kosala? Batata ya biso baliaki mana na esobe, ndenge ekomami, apesaki bango lipa oyo ewutaki na likolo mpo balia. Yesu alobaki na bango: Solo solo, nalobi na bino, ezali Moyize te oyo apesaki bino lipa uta na likolo, kasi ezali Tata na ngai nde apesi bino lipa ya solo oyo euti na likolo. Mapa ya Nzambe ezali oyo ekitaka banda likolo mpe epesaka bomoi na mokili. Balobaki yango na ye: Nkolo, pesa biso ntango nyonso lipa oyo. Yesu alobaki na bango: Ngai, nazali lipa ya bomoi. Moto oyo akoya epai na ngai akoyoka nzala lisusu te, mpe moto oyo andimi ngai akoyoka mposa ya mayi lisusu te. Kasi nalobi na bino ete bomoni ngai,

kasi bondimi te. Nyonso oyo Tata apesi ngai, akoya epai na ngai, mpe moto oyo azali koya epai na ngai, nakobengana ye libanda te; mpo nakitaki longwa na likolo te mpo nasala mokano na ngai, kasi mokano ya oyo atindaki ngai. Oyo ezali mokano ya Tata oyo atindaki ngai, ete nyonso oyo apesaki ngai, nabebisa eloko moko te kati na yango, kasi nakotelemisa yango na mokolo ya nsuka. Oyo nde ezali mokano ya oyo atindaki ngai, mpo ete moto nyonso oyo azali komona Mwana mpe azali kondima na ye azala na bomoi ya seko, mpe ngai nakotelemisa ye na mokolo ya nsuka. Ba-Yuda yango bazalaki kolelalela na ntina na ye mpo alobaki, ngai nazali lipa oyo ekitaki uta na likolo, mpe bazalaki koloba: ezali te oyo Yesu mwana ya Jozefi, oyo biso toyebi tata na ye mpe mama na ye? Ndenge nini yango wana ye alobi ete nakiti wuta na likolo? Ayanolaki yango wana Yesu mpe alobaki na bango: Bobongunguna te kati na bino moko na mosusu. Moto moko te akoki koya epai ya ngai, soki Tata oyo atindaki ngai abendi ye te, mpe ngai nakotelemisa ye na mokolo ya nsuka. Ezali ekomami na basakoli: mpe bakozala banso bayekoli ya Nzambe. Moto nyonso oyo azali koyoka epai ya Tata mpe ayekoli ayei epai na ngai; kasi ezali te ete moto moko amoni Tata, longola kaka ye oyo azali epai ya Nzambe, oyo amoni Tata. Truly, truly, nalobi na bino: oyo andimi na ngai azali na bomoi ya seko. Ngai nazali lipa ya bomoi. Batata na bino baliaki mana na esobe mpe bakufaki; oyo ezali lipa oyo ewuti na likolo ezali kokita, mpo moto moko alia yango mpe akufa te. Ngai nazali lipa oyo ezali na bomoi oyo ekiti wuta na likolo; soki moto moko alia wuta na lipa oyo, akozala na bomoi mpo na libela. Mpe lipa oyo ngai nakopesa, ezali mosuni na ngai, oyo ngai nakopesa mpo na

bomoi ya mokili. Bayudá bazalaki kobunda bango na bango, koloba: Ndenge nini moto oyo akoki kopesa biso mosuni na ye mpo tólya? Yesu alobi yango na bango: Solo solo, nalobi na bino, soki bolie te mosuni ya Mwana ya moto mpe bomele te makila na ye, bozali na bomoi te na bino moko. Oyo azali kolya mosuni na ngai mpe azali komela makila na ngai azali na bomoi ya seko, mpe ngai nakolamwisa ye na mokolo ya nsuka. Pamba nzoto na ngai ezali mpenza bilei, mpe makila na ngai ezali mpenza masanga. Oyo alíyaka mosuni na ngai mpe amelaka makila na ngai atikalaka na ngai, mpe ngai natikalaka na ye. Ndenge Tata oyo azali na bomoi atindaki ngai mpe ngai nazali na bomoi mpo na Tata, ndenge wana mpe moto oyo azali kolya ngai, ye mpe akozala na bomoi mpo na ngai. Oyo ezali lipa oyo euti na likolo ekiti, kasi te lokola batata na bino baliaki mana mpe bakufaki; moto oyo akolia lipa oyo akozala na bomoi libela na libela. Makambo oyo alobaki na lisangá ya bato ntango azalaki koteya na Capernaum. Mingi yango, ntango bayokaki wuta na balubu na ye, balobaki: Makasi ezali liloba oyo; nani akoki koyoka yango? Koyeba kasi Yesu na kati ya ye moko ete bayekoli na ye bazali konuna na ntina ya oyo, alobaki na bango: Oyo ezali kopesa bino libaku? Soki yango bomoni Mwana ya moto azali komata esika azalaki liboso? Molimo ezali oyo ezali kopesa bomoi, mosuni ezali kopesa litomba te, maloba oyo nazali koloba na bino ezali molimo mpe ezali bomoi. Kasi bazali banda na bino basusu oyo bandimaka te. Pamba te Yezu ayebaki banda na ebandeli nani bazalaki kondima te mpe nani akokaba ye. Mpe azalaki koloba: Mpo na yango nalobaki na bino ete moto moko te akoki koya epai na ngai, soki ezali te epesamaki na ye

na Tata na ngai. Uta na yango, mingi ya bayekoli na ye bazongaki nsima mpe bazalaki lisusu kotambola na ye te. Yesu alobaki na zomi na mibale: Boni, bino mpe bolingi kokende? Simona Petelo azongisaki ye boye: Nkolo, epai ya nani tokoki kokende? Ozali na maloba ya bomoi ya seko; mpe biso tondimaki mpe toyebaki ete yo ozali Klisto, Mwana ya Nzambe ya bomoi. Yesu ayanolaki bango: Ezali ngai te naponaki bino zomi na mibale? Mpe moko na bino azali zabolo. Azalaki koloba na tina na Yuda, mwana ya Simona Iskariot, mpo azalaki kokende kokaba ye, atako azalaki moko kati na bayekoli zomi na mibale.

7

Mpe Yesu azalaki kotambola nsima ya makambo oyo na Galilaya, pamba te alingaki te kotambola na Yudea, mpo ba-Yuda bazalaki koluka ye mpo na koboma ye. Feti ya ba-Yuda, oyo ya Bandako ya kapo, ezalaki pene. Bandeko na ye balobaki yango epai na ye: Longwa awa mpe kende na Yudea, mpo bayekoli na yo bamona misala na yo oyo ozali kosala; moto moko te asalaka eloko na kobombama mpe azali koluka ye moko azala na polele. Soki ozali kosala makambu oyo, lakisa yo moko na mokili. Ata bandeko na ye moko bazalaki kondima ye te. Yesu alobi na bango: Ntango na ngai ekoki nanu te, kasi ntango na bino ezali ntango nyonso ebongisami. Mokili ekoki koyina bino te, kasi eyinaka ngai, mpo ngai nasakolaka na ntina na yango ete misala na yango ezali mabe. Bino bokende na feti oyo, ngai nauti

te nakende na feti oyo, mpo ntango na ngai nauti nanu te etondisami. Kasi sima ya koloba makambo oyo na bango, atikalaki na Galilaya. Ntango bandeko na ye bakendaki likoló, ye mpe akendaki likoló na feti, kasi te na polele, kasi na nkuku. Ba-Yuda yango bazalaki koluka ye na feti mpe bazalaki koloba: Wapi azali yango? Mpe kokelela mingi etali ye ezalaki na kati ya bato ebele. Basusu bazalaki koloba ete azali malamu; basusu bazalaki koloba, te, kasi azali kokosa bato ebele. Kasi moto moko te azalaki koloba polele na ntina na ye mpo na kobanga ba Bayuda. Sikoyo, ntango fɛti ezalaki na katikati, Yesu amataki na Tempelo mpe azalaki koteya. Mpe Bayuda bakamwaki koloba: Ndenge nini moto oyo ayebi makomi ateyamaki te? Yesu azongisaki bango yango wana mpe alobaki: Mateya na ngai ezali ya ngai te, kasi ezali ya oyo atindaki ngai; soki moto alingi kosala mokano na ye, akoyeba na ntina ya mateya oyo, soki ewuti na Nzambe to ngai nalobaka na ngai moko. Oyo alobaka uta na ye moko azali koluka nkembo na ye moko, kasi oyo azali koluka nkembo ya oyo atindaki ye, oyo azali moto ya solo, mpe mabe ezali na ye te. Moïse apesi bino mibeko te? Mpe moto moko te kati na bino azali kosala mibeko. Mpo na nini bozali koluka koboma ngai? Bato mingi bayanolaki mpe balobaki, Ozali na molimo mabe! Nani azali koluka koboma yo? Yesu ayanolaki mpe alobaki na bango: Nasalaki mosala moko, mpe bino banso bokamwami mpo na yango. Moyize apesaki bino kokata nzoto ya liboso, kasi yango ewutaki na Moyize te, kasi ewutaki na batata, mpe na mokolo ya saba bozali kokata nzoto ya liboso ya moto. Soki moto azwi kokatama na mokolo ya saba mpo ete mibeko ya Moyize ebukana te, bozali koyokela ngai nkanda mpo

nasalaki moto mobimba azala malamu na mokolo ya saba? Bosambisa te kolanda lolenge ya komonana, kasi bosambisa bosambiselo ya sembo. Basusu ya bato ya Yerusalemi bazalaki koloba boye: Oyo te nde azali moto oyo bazali koluka koboma? Mpe tala, azali koloba na mpiko, mpe balobeli ye eloko moko te. Mbala te bakambi bayebi solo ete oyo azali mpenza Klisto? Kasi oyo, toyebi esika wapi azali; kasi Klisto, ntango akoya, moto moko te ayebi esika wapi azali. Yango wana, Yesu agangaki na Tempelo ntango azalaki koteya mpe azalaki koloba: Boyebi ngai, mpe boyebi esika nawutaki; mpe nawuti na ngai moko te, kasi oyo atindaki ngai azali ya solo, oyo bino boyebi ye te; ngai nayebi ye, mpo nawuti epai na ye mpe ye moko atindaki ngai. Bazalaki koluka yango wana ye mpo na kokanga ye, mpe moto moko te atiaki loboko na ye, mpo ngonga na ye ekokaki naino te. Bato mingi banda na kati ya ebele ya bato bandimaki na ye mpe bazalaki koloba: Klisto, ntango akoya, akosala bilembo mingi koleka oyo oyo moto oyo asalaki? Bafarizayo bayokaki ebele ya bato bazalaki koningana na ntina ya ye makambo wana, mpe Bafarizayo na banganga-nzambe minene batindaki basali mpo bákanga ye. Yesu alobi boye: Nazali nakoumela elongo na bino mwa ntango moke lisusu, mpe nsima nakokende epai ya oyo atindaki ngai. Bokoluka ngai, kasi bokozwa ngai te, mpe esika nazali ngai, bino bokoki koya te. Bayuda balobaki boye epai ya bango moko: Wapi moto oyo akokende, mpo biso tokozwa ye te? Akei te na kopanzana ya ba-Greki mpe akoteya ba-Greki? Nani azali oyo liloba oyo alobaki: Bokoluka ngai mpe bokozwa ngai te, mpe esika nazali ngai, bino bokoki koya te? Na mokolo ya nsuka oyo ezali monene ya feti, Yesu atelemaki mpe agangaki

koloba: Soki moto moko azali na posa ya mayi, aya epai na ngai mpe amela. Oyo azali kondima na ngai, ndenge elobaki makomi, bibale ekobima na libumu na ye ya mayi ya bomoi. Kasi yango, alobaki na ntina ya Molimo oyo bazalaki kokoka kozwa, baoyo bandimaki na ye, pamba te Molimo Mosantu ezalaki naino te, mpo Yesu anetolaki naino te. Bato mingi yango wuta na kati ya ebele nsima ya koyoka liloba bazalaki koloba: Oyo azali mpenza mosakoli. Basusu bazalaki koloba: Oyo azali Klisto. Basusu bazalaki koloba: Klisto autaka te wuta na Galilaya? Makomi elobi te ete wuta na mboto ya Davidi mpe wuta na Beteleemi, mboka oyo Davidi azalaki, Kristo ayei? Bokabwani yango ewuti na kati ya ebele ya bato mpo na ye. Basusu kati na bango balingaki kokanga ye, kasi moto moko te atiaki mabɔkɔ na ye. Basalisi bayaki epai ya banganga-nzambe minene mpe Bafarisai, mpe bango balobaki na bango: Mpo nini bomemaki ye te? Basalisi bayanolaki, ata moke te moto alobaki boye, lokola moto oyo. Bafarisai bayanolaki bango boye: Boni, bino mpe bapengwisi bino? Te moto moko uta na bakambi andimaki ye to uta na ba Farisai? Kasi ebele oyo ya bato oyo bayebi te mibeko bazali balakelami, Nikodemu alobi na bango, ye oyo ayaki na butu epai na ye, moko azalaki kati na bango; boni mibeko na biso ekosambisa moto, soki eyoki te na ye liboso mpe eyeba te nini asali? Bayanolaki mpe balobaki na ye: Ezali te mpe yo outi na Galilaya? Talá mpe moná ete profɛtɛ uta na Galilɛ atelemi te. Mpe moto na moto akendaki na ndako na ye.

8

Yesu kasi akendaki na ngomba ya banzete ya olive; na tongo lisusu ayaki na tempelo, mpe bato banso bazalaki koya epai na ye; mpe afandaki mpe ateyaki bango. Bamemi bato ya makomi mpe Bafarisai mwasi oyo bakangaki na likambo ya ekobo, mpe batii ye na kati, balobi na ye: Moteyi, mwasi oyo bakangaki na mbala moko azalaki kosala ekobo; mpe na mibeko na biso, Moyize apesaki mitindo kobamba basi ya ndenge wana mabanga. Yo boye, olobi nini? Kasi balobaki yango bazalaki komeka ye mpo bázala na likambo ya kofunda ye. Kasi Yesu afukamaki na nse mpe akomaki na mosapi na mabele. Lokola kasi balandaki kotuna ye, atelemi mpe alobaki na bango: Oyo azangi masumu kati na bino, ye ya liboso abwaka libanga likosu ye. mpe lisusu, abongamaki na nse mpe azalaki kokoma na mabele Bato oyo, ntango bayokaki, babimaki moko-moko, kobanda na bakolo, mpe Yesu atikalaki elongo na mwasi oyo azalaki na kati. Nsima ya kotombola, Yesu alobaki na ye: Mwasi, bazali wapi? Moto moko te akataki yo etumbu? Mwasi yango alobaki: Moto moko te, Nkolo. Yezu alobaki: Ngai mpe nakondimela yo te; kenda mpe banda lelo lisusu osala masumu te. Lisusu yango wana, Yesu alobaki na bango koloba: Ngai nazali pole ya mokili. Moto oyo akolanda ngai akotambola te na molili, kasi akozala na pole ya bomoi. Bafarisai balobaki na ye boye: Yo otateli mpo na yo moko, litatoli na yo ezali ya solo te. Yesu azongisaki mpe alobaki na bango: Ata soki ngai natatolaka na ntina ya ngai moko, litatoli na ngai ezali ya solo, mpo nayebi esika nawutaki mpe wapi nakendaka, kasi bino boyebi te esika nawutaki to wapi nakendaka. Bino bokata elikya ya mosuni bozali kosambisa, ngai nazali kosambisa moto moko te. Mpe soki

nakokata likambo ngai, likambo oyo nakokata ya ngai ezali ya solo, mpo nazali moko te, kasi ngai mpe Tata oyo atindaki ngai. Mpe na mibeko na bino ekomami ete litatoli ya bato mibale ezali ya solo. Ngai nazali oyo azali kotatola na ntina ya ngai moko, mpe Tata oyo atindaki ngai azali mpe kotatola na ntina ya ngai. Bazalaki koloba na ye: Wapi tata na yo azali? Yesu azongisaki: bozali koyeba ngai te mpe bozali koyeba tata na ngai te; soki boyebaki ngai, boyebaki mpe tata na ngai. Maloba oyo Yesu alobaki na ndako ya mosolo, ntango azalaki koteya na Tempelo, mpe moto moko te akangaki ye, mpo ngonga na ye ekokaki naino te. Yesu alobi yango lisusu na bango: Ngai nakei, mpe bokoluka ngai, mpe bokokufa na lisumu na bino. Esika ngai nakei, bino bokoki koya te. Bazalaki koloba yango wana ba-Juifs: Mbala te akoboma ye moko, mpo alobi, Esika ngai nakei, bino bokoki te koya? Mpe alobaki na bango: Bino bozali ya nse, ngai nazali ya likoló, bino bozali ya mokili oyo, ngai nazali te ya mokili oyo. Nalobi yango na bino ete bokokufa na masumu na bino, pamba te soki bondimi te ete ngai nazali, bokokufa na masumu na bino. Bazalaki koloba na ye boye: yo ozali nani? Mpe Yesu alobaki na bango: Na ebandeli, oyo mpe nazali koloba na bino. Nazali na makambo mingi ya koloba mpe kosambisa ntina ya bino, kasi oyo atindaki ngai azali ya solo, mpe ngai oyo nayokaki epai ya ye, yango nalobi na mokili. Bayebaki te ete azalaki koloba na bango na tina na Tata. Yesu alobi yango na bango: Ntango bokokotombola Mwana ya moto, na ntango wana bokoyeba ete ngai nazali, mpe banda na ngai moko nasali eloko te, kasi lokola Tata na ngai ateyaki ngai, makambo oyo nalobaka. Mpe oyo atindaki ngai azali na ngai, Tata atikaki ngai moko te,

mpo ngai nasalaka makambo oyo esepelisaka ye ntango nyonso. Ntango azalaki koloba makambo oyo, bato mingi bandimaki na ye. Yezu azalaki koloba yango na Ba-Yuda oyo bandimaki ye: Soki bino bokotikala na liloba na ngai, solo bokozala bayekoli na ngai, mpe bokoyeba solo, mpe solo ekokangola bino. Bayanolaki ye: Tozali nkona ya Abraham mpe tosalaki mowumbu ya moto moko te ntango nyonso, ndenge nini yo olobi ete bokozala bato ya bonsomi? Yesu ayanolaki bango: Solo, solo, nalobi na bino ete moto nyonso oyo asalaka masumu azali mowumbu ya masumu. Kasi moombo atikalaka te na ndako mpo na ntango nyonso, mwana atikalaka mpo na ntango nyonso. Soki yango Mwana akopesa bino bonsomi, ya solo bokozala bansomi. Nayebi ete bozali nkona ya Abraham, kasi bozali koluka koboma ngai, mpo liloba na ngai ezali koyingela te kati na bino. Ngai nalobi oyo ngai namoni epai ya tata na ngai, mpe bino boye bozali kosala oyo bino bomoni epai ya tata na bino. Bayanolaki mpe balobaki na ye: Tata na biso azali Abraham. Yesu alobi na bango: Soki bozalaki bana ya Abraham, bolingaki kosalaka misala ya Abraham. Sikóyo bozali koluka koboma ngai, moto oyo nalobaki bosolo epai na bino, oyo nayokaki epai ya Nzambe, yango Abraham asalaki te. Bino bozali kosala misala ya tata na bino. Balobaki yango na ye: Biso tobotami te na nzela ya pite; tozali na tata moko, Nzambe. Yesu alobaki yango na bango: Soki Nzambe azalaki Tata na bino, bolingaki ngai, mpo ngai nabimaki na Nzambe mpe nayei, mpo nayaki te na motema na ngai moko, kasi ye atindaki ngai. Mpo na nini boyebi te liloba na ngai? Mpo bozali na makoki te ya koyoka liloba na ngai. Bino bozali bana ya zabolo tata, mpe bolingi kosala bamposa ya tata na bino.

Yango azalaki mobomi ya bato banda ebandeli mpe atelemaka te na bosolo, mpo bosolo ezali te na kati na ye; ntango alobaka lokuta, alobaka banda na oyo ezali ya ye moko, mpo azali mokosi mpe tata na ye. Ngai kasi, mpo nazali koloba solo, bozali kondima ngai te. Nani kati na bino azali kofunda ngai na ntina ya lisumu? Soki kasi ngai nalobi solo, mpo na nini bino bondimi ngai te? Oyo azali kowuta na Nzambe ayokaka maloba ya Nzambe, mpo na yango bino boyokaka te, mpo bozali kowuta na Nzambe te. Bayanolaki yango wana ba-Juif mpe balobi na ye: Biso tolobi malamu te ete ozali Samaritain mpe ozali na demon? Yesu ayanolaki: Ngai nazali na molimo mabe te, kasi napesaka tata na ngai lokumu, mpe bino bozali kotiola ngai. Ngai mpe nazali koluka te nkembo na ngai, ezali oyo azali koluka mpe kokata likambo. Truly truly, nalobi na bino: soki moto moko abateli liloba na ngai, akomona liwa te libela na libela. Bayuda balobaki na ye: sikawa toyebi ete ozali na molimo mabe. Abrahama akufaki mpe basakoli bakufaki, mpe yo olobi, soki moto moko abateli liloba na ngai, akokumela liwa te libela na libela? Yo ozali monene te koleka tata na biso Abraham, oyo akufaki? Mpe basakoli bakufaki; nani yo okomisaka yo moko? Yesu azongisaki: Soki ngai nakumisa ngai moko, nkembo na ngai ezali eloko te; ezali Tata na ngai oyo akumisaka ngai, oyo bino bolobaka ete Nzambe na bino azali, mpe bino boyebaki ye te; kasi ngai nayebi ye. Mpe soki nalobi ete nayebi ye te, nakozala lokola bino mokosi; kasi nayebi ye mpe nabateli liloba na ye. Abraham, tata na bino, asepelaki mingi mpo na komona mokolo na ngai, mpe amonaki yango mpe asepelaki. Balobaki yango wana ba-Juifs epai na ye: Ozali naino na mibu tuku mitano te,

mpe omoni Abraham? Yesu alobi na bango: Solo solo, nalobi na bino, liboso Abraham kozala, ngai nazali. Bazwaki boye mabanga mpo bábwakela ye yango. Yesu kasi abombamaki, mpe abimaki na Tempelo alekaki na kati ya bango, mpe atambolaki boye.

9

Mpe ntango azalaki koleka, amonaki moto moko oyo azalaki mokufi miso banda mbotama na ye. Mpe bayekoli na ye batunaki ye koloba: Rabi, nani asalaki lisumu, oyo to baboti na ye, mpo abotama mokufi miso? Yesu ayanolaki: Ezali te oyo asalaki masumu, ezali mpe te baboti na ye, kasi mpo emonisama misala ya Nzambe na ye. Ngai nasengeli kosala misala ya oyo atindaki ngai tii ntango mokolo ezali, pamba te butu eyaka ntango moto moko te akoki kosala. Ntango nazali na mokili, nazali pole ya mokili. Nsima ya koloba makambo wana, abwakaki soyi na mabele mpe asalaki potopoto na soyi, mpe apakolaki potopoto na miso ya mokufi miso mpe alobaki na ye: Kende osukola na liziba ya Siloami, oyo elimbolami Moto Atindami. Yango wana akendaki mpe amisukolaki, mpe ayaki azalaki komona. Bato ya pembeni mpe bato oyo bazalaki komona ye liboso ete mokufi miso azalaki, bazalaki koloba: Oyo te nde moto oyo azalaki kofanda mpe azalaki kosenga? Basusu balobaki ete oyo azali ye; kasi basusu balobaki ete azali lokola ye. Oyo alobaki ete ngai nazali. Bazalaki koloba yango wana na ye: Ndenge nini miso na yo efungwamaki? Azongisaki oyo mpe

alobaki: Moto oyo babengaka Yesu asalaki mabele mpe apakaki ngai yango na miso, mpe alobaki na ngai: Kende na liziba ya Siloam mpe sukola. Nakendaki mpe nasukolaki, namonaki. Balobaki na ye: Azali wapi yango moto? Alobi: Nayebi te. Bamemí ye epái ya Bafarisi, ye oyo azalaki mokufi miso. Ezalaki sabato ntango Yesu asalaki potopoto mpe afungolaki miso na ye. Lisusu yango wana, ba Farizayo mpe bazalaki kotuna ye ndenge nini azwaki lisusu bomoni. Kasi ye alobaki na bango: Atiaki potopoto na ngai na likolo ya miso na ngai, mpe nasukolaki, mpe nazali komona. Yango wana basusu ya Bafarisai bazalaki koloba: Moto oyo azali te kowuta na Nzambe, mpo atosaka te Sabato. Basusu bazalaki koloba: Ndenge nini moto ya masumu akoki kosala bilembo ya boye? Mpe bokabwani ezalaki na kati na bango. Balobi na mokufi miso lisusu: Yo olobi nini na ntina na ye, mpo afungoli miso na yo? Kasi ye alobaki ete azali profeta. Ba-Yuda bandimaki te yango na ntina na ye ete azalaki mokufi miso mpe azwaki lisusu bomoni, kino tango babengaki baboti na ye oyo azwaki lisusu bomoni mpe batunaki bango koloba: Oyo nde mwana na bino, oyo bino bolobi ete abotamaki mokufi miso? Ndenge nini yango sikawa azali komona? Baboti na ye bayanolaki bango mpe balobaki: Toyebi ete oyo azali mwana na biso mpe ete abotamaki mokufi; kasi ndenge nini lelo azali komona toyebi te, to nani afungolaki miso na ye biso toyebi te; ye moko azali na mbula, botuna ye moko, ye moko akoloba na ntina ya ye moko. Yango wana baboti na ye balobaki bongo, mpo babanaki Bayuda, mpamba te Bayuda bakanaki nsango ete, soki moto moko andimi ye Klisto, babengana ye na sinagoga. Mpo na yango, baboti na ye balobi ete azali mokóló, bótuna ye

moko. Babengaki yango wana mbala ya mibale moto oyo azalaki mokufi miso, mpe balobaki na ye: Pesa nkembo na Nzambe, biso toyebi ete moto oyo azali mosumuki. Ayanolaki yango wana mpe alobaki: Soki moto ya masumu azali, nayebi te; likambo moko nayebi, ete nazalaki mokufú, sikawa namonaka. Balobaki lisusu na ye: Nini asalaki yo? Ndenge nini afungolaki miso na yo? Ayanolaki bango: Nalobelaki bino sikoyo, mpe boyokaki te; nini lisusu bolingi koyoka? Bino mpe bolingi te kokoma bayekoli na ye? Bafingaki ye mpe balobaki: Yo ozali moyekoli ya yango, kasi biso tozali bayekoli ya Moyize. Biso toyebi ete Nzambe alobaki na Moyize, kasi oyo, toyebi te wapi awuti. Moto ayanolaki mpe alobaki na bango: Na kati ya oyo, eloko ya kokamwa ezali, mpo bino boyebi te wapi azali, mpe afungolaki miso na ngai. Toyebi pe ete Nzambe ayokaka bato ya masumu te, kasi soki moto azali moto oyo abangaka Nzambe mpe asalaka mokano na ye, ayokaka ye. Banda ebandeli ya ntango te, eyókámákí ete moto mŏkó afungolí miso ya moto oyo abotámákí mokufi. Soki azalaki te epai ya Nzambe, akokaki kosala eloko moko te. Bayanolaki mpe balobaki na ye: Na masumu yo obotamaki mobimba, mpe yo ozali koteya biso? Mpe babimisaki ye libándá. Yezu ayokaki ete babimisaki ye libanda, mpe akutaki ye mpe alobaki na ye: Yo ondimi na Mwana ya Nzambe? Azongisaki mpe alobaki, Mpe nani azali, Nkolo, mpo nakondima na ye? Yesu alobi na ye: Omoni ye mpe oyo azali koloba na yo, yango nde azali. Kasi ye alobaki: Nandimi, Nkolo, mpe agumbamelaki ye. Mpe Yesu alobaki, Ngai nayaki na mokili oyo mpo na eteyelo, mpo baye bamonaka te bámona, mpe baye bamonaka bákoma bakufi miso. Mpe bayókaki banda ya ba-Pharisien makambo oyo, baoyo

bazalaki na ye, mpe balobaki na ye: Te mpe biso ba-mokufi miso tozali? Yezu alobaki na bango: Soki bozalaki bakufi miso, bolingaki kozala na lisumu te, kasi lelo bolobi ete tomonaka, yango wana lisumu na bino etikali.

10

Amen amen, nalobi na bino, oyo akotaki te na nzela ya ekuke na lopango ya bameme, kasi amataki na esika mosusu, ye wana azali moyibi mpe mobotoli; kasi oyo akotaki na nzela ya ekuke azali mobateli ya bameme. Na oyo, mokengeli ya ekuke afungolaka, mpe bameme eyokaka mongongo na ye, mpe abengaka bameme na ye moko na bakombo na yango mpe abimisaka yango. Mpe ntango abimisi bampate na ye moko nyonso, atambolaka liboso na bango, mpe bampate elandaka ye, mpo bayebi mongongo na ye; kasi bakolanda moto mosusu te, kasi bakokima ye, mpo bayebi te mongongo ya bato mosusu. Yesu alobaki na bango lisese oyo, kasi bango bayebaki te ndenge ezalaki oyo azalaki koloba na bango. Yesu alobi yango lisusu epai na bango: Amen, amen, nalobi na bino ete ngai nazali ekuke ya bameme. Bato nyonso oyo bayaki liboso ya ngai bazali miyibi mpe babotoli, kasi bameme eyokaki bango te. Ngai nazali ekuke; na nzela ya ngai, soki moto moko akoti, akobikisama, mpe akokota mpe akobima, mpe akozwa matiti. Moyibi ayei te, soki te mpo ayiba, aboma mpe abebisa; ngai nayaki mpo bázala na bomoi mpe bázala na yango mingi. Ngai nazali mobateli bibwele ya malamu. Mobateli malamu atiaka molimo na ye mpo

na bameme; kasi mosali oyo afutami mpe azali mobateli te, oyo bameme ezali ya ye moko te, amonaka mbwa ya zamba eyaka mpe atikaka bameme mpe akimaka; mpe mbwa ya zamba ekangaka yango mpe apalanganisaka bameme. Mosaleli oyo azwi lifuti akimi, mpo azali mosaleli oyo azwi lifuti mpe bameme ezali na ntina te epai na ye. Ngai nazali mobateli ya bantaba oyo malamu, mpe nayebi oyo ezali ya ngai mpe nayebami na oyo ezali ya ngai, ndenge Tata ayebi ngai mpe ngai nayebi Tata, mpe molimo ya ngai natiami mpo na bantaba. Mpe nazali na bameme mosusu oyo bawuti te na lopango oyo, mpe esengeli namema yango mpe, mpe bakoyoka mongongo na ngai, mpe ekozala etonga moko, mobateli moko. Mpo na yango, Tata alingaka ngai, mpo natiyaka molimo na ngai, mpo nakamata yango lisusu. Moto moko te azwi yango epai na ngai, kasi ngai natiyi yango na mokano na ngai moko. Nazali na bokonzi ya kotiá yango, mpe nazali na bokonzi ya kozwa yango lisusu. Etinda oyo, nazwaki yango epai ya Tata na ngai. Bokabwani yango lisusu ekómaki kati na Bayuda mpo na maloba oyo. Bazalaki koloba, kasi mingi kati na bango: Azali na demon mpe azali na liboma, mpo nini bozali koyoka ye? Basusu bazalaki koloba: Maloba oyo ezali ya moto oyo azali na molimo mabe te. Molimo mabe ekoki kofungola miso ya bakufi miso? Feti ya libulisi ekómaki na Yerusalem, mpe ezalaki eleko ya malili; mpe Yesu azalaki kotambola na Tempelo na veranda ya Salomo. Ba-Yuda bazingelaki ye mpe bazalaki koloba na ye: Kino tango nini okozwa molimo ya biso? Soki yo ozali Klisto, yebisa biso na molende. Yesu azongisaki bango: Nayebisaki bino, mpe bozali kondima te; misala oyo ngai nasalaka na kombo ya tata na ngai,

yango ezali kotatola na ntina na ngai; kasi bino bozali kondima te; mpo bozali te na kati ya bameme na ngai, ndenge nayebisaki bino. Bameme ba ngai bayokaka mongongo na ngai, mpe ngai nayebaka bango, mpe balandaka ngai, mpe ngai napesaka bango bomoi ya seko, mpe bakobebisama te na seko, mpe moto moko te akokamata bango na loboko na ngai. Tata na ngai, oyo apesi ngai, azali monene koleka bato banso, mpe moto moko te akoki kobotola na loboko ya tata na ngai. Ngai na Tata tozali moko. Bamemaki yango lisusu mabanga ba-Yuda mpo bábamba ye na mabanga. Yesu ayanolaki bango: Nalakisaki bino misala mingi ya kitoko uta na Tata na ngai, mpo na nini kati na yango bozali kobamba ngai mabanga? Ba-Yuda bayanolaki ye koloba: Na ntina ya mosala kitoko te tozali kobamba yo mabanga, kasi na ntina ya nkele, mpe mpo ozali moto kasi ozali komikómisa Nzambe. Yesu azongisaki bango: Ekomami te na mobeko na bino ete, Ngai nalobaki, bozali banzambe? Soki alobaki ete bango bazali banzambe, epai ya bango liloba ya Nzambe eyaki, mpe makomi ekoki kobukanama te, oyo Tata abulisaki mpe atindaki na mokili, bino bolobi ete ozali kofinga Nzambe, mpo nalobi, nazali Mwana ya Nzambe? Soki nazali kosala misala ya tata na ngai te, bondima ngai te; kasi soki nazali kosala yango, ata soki bondima ngai te, bondima misala, mpo boyeba mpe bondima ete tata azali kati na ngai mpe ngai nazali kati na ye. Bazalaki koluka lisusu kokanga ye, kasi abimaki na mabɔkɔ na bango. Mpe akendaki lisusu na ngambo ya Yordani, na esika epai Yoane azalaki kobatisa na ebandeli, mpe atikalaki wana. Mpe bato mingi bayaki epai na ye mpe bazalaki koloba ete Yoane solo asalaki elembo moko te, kasi makambo nyonso oyo Yoane

alobaki na ntina na ye ezalaki ya solo. Mpe bato mingi bandimaki ye wana.

11

Ezalaki na moto moko azalaki kobɛla, nkombo na ye Lazare, wuta na Betani, mboka ya Maria mpe Marta, ndeko na ye ya mwasi. Ezalaki mpe Maria oyo apakola Nkolo mafuta mpe asukola makolo na ye na nsuki na ye, oyo ndeko na ye ya mobali Lazare azalaki kobela. Bandeko basi batindaki yango epai ya ye koloba, Nkolo, talá, oyo olingaka azali kobela. Ntango Yezu ayokaki yango, alobaki: Bolɛmɛlɛmɛ oyo ezali mpo na liwa te, kasi ezali mpo na nkembo ya Nzambe, mpo ete Mwana ya Nzambe akumisama na nzela na yango. Yesu alingaki Martha mpe ndeko na ye ya mwasi mpe Lazare. Ntango yango ayokaki ete azali kolema, mbala wana atikalaki na esika oyo azalaki mikolo mibale; sima na yango alobi na bayekoli: Tokende na Yudea lisusu. Bayekoli balobi na ye: Rabi, sikoyo Bayuda bazalaki koluka kobamba yo mabanga, mpe ozali kokende lisusu wana? Yesu azongisaki: Ezali te na bangonga zomi na mibale ya mokolo? Soki moto moko atamboli na mokolo, akobeta libaku te, mpo amoni pole ya mokili oyo; kasi soki moto moko atamboli na butu, akobeta libaku, mpo pole ezali na ye te. Alobaki makambo oyo, mpe nsima ya oyo, alobeli bango: Lazaro, moninga na biso, akimi, kasi nakei mpo nalamusi ye. Bayekoli na ye balobaki boye: Nkolo, soki alali pongi, akobika. Kasi Yesu alobaki na ntina ya liwa na ye, nzokande bango bakanisaki ete azalaki koloba na

ntina ya kolala ya pongi. Bongo wana Yesu alobaki na bango na mpiko: Lazare akufi, mpe nasepeli mpo na bino, mpo bóndima, mpo nazalaki wana te; kasi tokende epai na ye. Tomasi oyo babengaka Didimo alobaki na baninga na ye ya kelasi: Tokende mpe biso mpo tokoka kokufa elongo na ye. Ntango Yesu ayaki, akutaki ye azalaki kuna minei na lilita. Betani ezalaki pembeni ya Yerusalemi lokola na bakilomɛtrɛ zomi na mitano, mpe Bayuda ebele bayaki epai ya Marte na Maria mpo na kolendisa bango mpo na ndeko na bango mobali. Martha, ntango ayokaki ete Yesu azali koya, akendaki kokutana na ye, kasi Maria atikalaki kofanda na ndako. Marta alobaki na Yesu: Nkolo, soki ozalaki awa, ndeko na ngai ya mobali akoki te kufa. Kasi mpe sikawa, nayebi ete nyonso oyo okosenga na Nzambe, Nzambe akopesa yo. Yesu alobeli ye: Ndeko na yo ya mobali akosekwa. Martha alobi na ye: Nayebi ete akosekwa na nsekwa na mokolo ya nsuka. Yesu alobaki na ye: Ngai, nazali lisekwa mpe bomoi. Moto oyo azali kondima na ngai, ata soki akufi, akozala na bomoi; mpe moto nyonso oyo azali na bomoi mpe azali kondima na ngai akokufa te mpo na libela. Ondimi yango? Alobi na ye: Iyo, Nkolo, ngai nandimi ete yo ozali Klisto, Mwana ya Nzambe oyo ayaki na mokili. Mpe sima ya koloba makambu oyo, akendaki mpe abengaki Maria, ndeko na ye ya mwasi, na nkuku, koloba: Moyekoli azali awa mpe abengi yo. Yango, ntango ayokaki, alamuki noki mpe ayaki epai na ye. Nzokande Yesu akómaki naino te na mboka, kasi azalaki na esika epai Marta akutanaki na ye. Ba-Juif oyo bazalaki na ye na ndako mpe bazalaki kobondisa ye, tango bamonaki Maria ete atelemaki nokinoki mpe abimaki, balandaki ye, bazalaki koloba ete akei na

lilita mpo na kolela kuna. Yango wana Maria, ntango ayaki na esika oyo Yesu azalaki, ntango amonaki ye, akweyaki na makolo na ye mpe alobaki na ye: Nkolo, soki ozalaki awa, ndeko na ngai ya mobali akufaki te. Yesu yango wana ntango amonaki ye azalaki kolela mpe ba-Yuda oyo basanganaki na ye bazalaki kolela, aninganisamaki na molimo mpe amitungisaki, mpe alobaki: Wapi botii ye? Balobi na ye: Nkolo, yaka mpe mona. Yesu alelaki. Bayuda bazalaki koloba boye: Talá ndenge azalaki kolinga ye; kasi bamosusu kati na bango balobaki: Oyo akokaki te, oyo afungolaki miso ya mokufi miso, kosala ete mpe oyo akufa te? Jesus yango, lisusu azalaki na motema mobulu na kati na ye moko, ayaki na lilita. Ezalaki lidusu, mpe libanga ezalaki kolala likolo na yango. Yesu alobi: Botombola libanga. Marta, ndeko ya mwasi ya moto oyo akufi, alobi na ye: Nkolo, asili kopola; pamba te azali na mikolo minei. Yesu alobi na ye: Nalobelaki yo te ete soki okondima, okomona nkembo ya Nzambe? Balonolaki yango libanga epai moto oyo akufaki azalaki kolala. Yezu atombolaki miso na ye likolo mpe alobaki: Tata, nazali kopesa yo matondi mpo oyokaki ngai. Ngai nayebaki ete ntango nyonso oyokaka ngai, kasi mpo na bato oyo bazali kotelema zingazinga nalobi, mpo bándima ete yo otindaki ngai. Na nsima ya koloba makambo oyo na mongongo monene, agangaki: Lazare, yaka libándá! Mpe abimaki oyo akufaki, akangamaki makolo mpe maboko na bilamba ya kokanga, mpe elongi na ye ezalaki kozingama na lipa. Yesu alobi na bango: Bofungola ye mpe botika ye akende. Bato mingi ya Bayuda oyo bayaki epai ya Maria mpe bamonaki oyo Yesu asalaki, bandimaki ye. Kasi basusu kati na bango bakendaki epai ya

Bafarisai mpe bayebisaki bango oyo Yesu asalaki. Basangisaki yango wana banganga-nzambe minene mpe ba-Farisai likita mpe bazalaki koloba: Nini tosalaka, mpo moto oyo azali kosala bilembo mingi? Soki totiki ye boye, bato banso bakondima na ye, mpe ba-Romains bakoya mpe bakokamata esika na biso mpe ekolo na biso. Mpe moko kati na bango, Kayafa, oyo azalaki nganga-nzambe monene ya mobu wana, alobaki na bango: Bino boyebi eloko moko te, mpe bozali kokanisa te ete ezali malamu mpo na biso ete moto moko akufa mpo na bato mpe ekolo mobimba ebeba te. Kasi yango alobaki te na ye moko, kasi azalaki nganga-nzambe monene ya mbula wana asakolaki ete Yesu azalaki pene ya kokufa mpo na ekolo, mpe ezalaki te mpo na ekolo kaka, kasi mpo ete bana ya Nzambe oyo bapalanganaki asangisa bango na moko. Banda mokolo wana, basalaki likita mpo na koboma ye. Yesu yango wana azalaki lisusu te kotambola polele-polele kati na Bayuda, kasi alongwaki wuta wana akendaki na mokili oyo ezali pembeni ya esobe, na engumba oyo babengaka Efrayimi, mpe kuna afandaki elongo na bayekoli na ye. Ezalaki penepene na Paka ya ba-Yuda, mpe bato mingi bakendaki na Yerusaleme longwa na mboka liboso ya Paka mpo bámipetola bango moko. Bazalaki koluka Yesu yango wana, mpe bazalaki koloba na basusu na basusu wana batelemaki na tempelo: Nini emonanaka na bino? Akoya te na feti? Banganga minene ya banganga-Nzambe na ba-Farisai bapesaki mitindo ete soki moto moko ayebi esika azali, asakola mpo bákanga ye.

12

Yango wana, Yesu, liboso ya mikolo motoba ya Paska, akómaki na Betani, esika oyo Lazare oyo akufaki azalaki, ye oyo alamwisaki na bakufi. Basalaki libota na ye kuna, mpe Martha azalaki kosalela, kasi Lazare azalaki moko ya baoyo bazalaki kolala elongo na ye. Yango wana Mary, nsima ya kozwa liboke ya mafuta ya nard ya peto ya ntalo mingi, apakola makolo ya Yesu mpe asukola yango na nsuki na ye, mpe ndako etondaki na nsolo ya mafuta. Yango wana, moko na bayekoli na ye, Yuda ya Simona Iskariot, oyo azalaki kokaba ye, alobi: Mpo na nini batekaki te mafuta oyo na mbongo ya denari nkama misato mpe bapesaki yango na babola? Alobaki yango te mpo babola bazalaki likambo na ye, kasi mpo azalaki moyibi mpe azalaki na sanduku ya mbongo mpe azalaki komema biloko oyo bazalaki kotia. Yesu alobi boye: Tika yango, abateli yango mpo na mokolo ya likundoli na ngai. Bato ya mobola, bozali na bango ntango nyonso elongo na bino, kasi ngai, bozali na ngai ntango nyonso te. Ebele ya bato ya Bayuda bayebaki ete azali kuna, mpe bayaki te mpo na Yesu kaka te, kasi mpo na komona mpe Lazare oyo asekwisaki na bakufi. Banganga minene bakanisaki mpo baboma mpe Lazare, mpo Bayuda mingi bazalaki kokende na nzela na ye mpe bazalaki kondima na Yesu. Mokolo oyo elandaki, ebele ya bato oyo bayaki na feti, ntango bayokaki ete Yesu azali koya na Yerusalem, bazwaki bitape ya mbila mpe babimaki mpo na kokutana na ye, mpe bagangaki: Osana, apambolama oyo azali koya na nkombo ya Nkolo, mokonzi ya

Isalaele. Yesu azwaki ane moko ya moke mpe afandaki likolo na yango, ndenge ekomama: kobanga te, mwana mwasi ya Siona; tala mokonzi na yo azali koya afandi likolo ya mwana ya ane. Makambo oyo kasi bayekoli na ye bayebaki yango te na ebandeli, kasi ntango Yesu azwaki nkembo, na ntango wana bakanisaki ete makambo oyo ezalaki ekomami mpo na ye, mpe makambo oyo basalaki na ye. Bato mingi oyo bazalaki elongo na ye tango abengaki Lazare longwa na lilita mpe alamwisaki ye na bakufi batataki litatoli. Na ntina ya oyo, libota ekutanaki na ye, mpo bayokaki ete asalaki elembo yango. Bafarizai yango balobaki na bango moko: Bomoni ete bozali kolongisa eloko moko te? Tala, mokili mobimba ekei nsima na ye. Ezalaki na ba-Greki mosusu wuta na baoyo bazalaki kokende likoló mpo na kogumbamela na fɛti. Bango yango bakómaki epai ya Filipo oyo autaki na Betisaida ya Galilaya, mpe bazalaki kotuna ye koloba: Nkolo, tolingi komona Yesu. Filipo ayei mpe alobi na Andele, mpe lisusu Andele na Filipo balobi na Yesu; kasi Yesu azongiseli bango maloba koloba: Ngonga ekoki mpo Mwana ya moto akumisama. Solo solo, nalobi na bino: Soki mboto moko ya mbuma ekweyi na mabele ekufi te, yango moko kaka ekotikala; kasi soki ekufi, ekobota mbuma mingi. Oyo alingaka molimo na ye akobungisa yango, mpe oyo ayinaka molimo na ye na mokili oyo, akobatela yango mpo na bomoi ya seko. Soki moto moko asaleli ngai, tika alanda ngai, mpe esika nazali ngai, kuna mpe mosaleli na ngai akozala, mpe soki moto moko asaleli ngai, Tata akopesa ye lokumu. Sikawa molimo na ngai ezali na mobulu, mpe nini nakoloba? Tata, bikisa ngai na ngonga oyo. Kasi mpo na likambo oyo, nayaki na ngonga oyo. Tata, kumisa kombo na

yo na nkembo. Yango wana, mongongo eyaki euti na likoló; mpe napesaki nkembo mpe lisusu nakopesa nkembo. Ebele ya bato oyo batelemaki mpe bayokaki bazalaki koloba ete nkake ekómaki, kasi basusu bazalaki koloba ete ntoma alobaki na ye. Yesu ayanolaki mpe alobaki: Mongongo oyo eyaki te mpo na ngai, kasi mpo na bino. Sikawa ezali kosambisama ya mokili oyo, sikawa mokonzi ya mokili oyo akobwakama libanda; mpe ngai soki natombwami longwa na mabele, nakobenda bato banso epai na ngai. Kasi azalaki koloba yango mpo na komonisa lolenge nini ya liwa azalaki kokende kokufa. Bato bayanolaki ye: Biso toyokaki na Mobeko ete Klisto akotikala libela na libela, mpe ndenge nini yo olobi ete esengeli Mwana ya moto atombolama? Nani azali oyo Mwana ya moto? Yesu alobi yango na bango: Pole ezali lisusu na bino mpo na ntango moke, botambola ntango bozali naino na pole, mpo ete molili ekanga bino te, mpe moto oyo atamboli na molili ayebi te esika azali kokende. Ntango bozali na pole, bondima na pole, mpo ete bókoma bana ya pole. Makambo oyo Yesu alobaki, mpe nsima ya kokende abombamaki liboso na bango. Atá bilembo mingi boye ye asalaki liboso na bango, kasi bandimaki ye te, mpo ete liloba ya Ezayi mosakoli ekokisama oyo alobaki: Nkolo, nani andimaki sango na biso? Mpe loboko ya Nkolo emonisámaki epai ya nani? Mpo na yango bakokaki te kondima, mpo Yisaya alobaki lisusu: Akangisaki miso na bango mpe akomisaki mitema na bango makasi, mpo bámona te na miso mpe básosola te na motema mpe bázonga te, mpe nakobikisa bango. Makambo oyo Yisaya alobaki ntango amonaki nkembo na ye mpe alobaki na ntina na ye. Nzokande kasi mpe, na kati ya bakambi, mingi bandimaki

ye, kasi mpo na Bafarisai, bandimaki te polele, mpo ete babengana bango te na sinagoga; pamba te balingaki nkembo ya bato mingi koleka nkembo ya Nzambe. Yesu agangaki mpe alobaki: oyo azali kondima na ngai azali kondima na ngai te, kasi azali kondima na oyo atindaki ngai, mpe oyo azali komona ngai azali komona oyo atindaki ngai. Ngai pole, nayei na mokili mpo ete moto nyonso oyo andimi ngai atikala te na molili. Mpe soki moto moko ayoki maloba na ngai mpe andimi te, ngai nakosambisa ye te, mpo nayaki te mpo na kosambisa mokili, kasi nayaki mpo na kobikisa mokili. Moto oyo azali koboya ngai mpe azali kozwa te maloba na ngai, azali na oyo akosambisa ye; liloba oyo nalobaki, yango ekosambisa ye na mokolo ya nsuka; mpo ngai nalobaki te na ngai moko, kasi Tata oyo atindaki ngai ye moko apesaki ngai mitindo ya nini naloba mpe nini nakoloba; mpe nayebi ete mitindo na ye ezali bomoi ya seko. Oyo ngai nalobaka yango, ndenge Tata alobaki na ngai, ndenge wana nalobaka.

13

Liboso ya feti ya Pasika, Yesu ayebaki ete ngonga na ye ekokaki mpo akende longwa na mokili oyo epai ya Tata, mpe lokola alingaki bato na ye moko oyo bazalaki na mokili, alingaki bango kino na suka. Mpe ntango bilei ya mpokwa esalemaki, zabolo asilaki kotia na motema ya Yuda ya Simona Iskariot mpo akaba ye, Yesu ayebaki ete Tata apesaki ye biloko nyonso na maboko, mpe ete autaki na Nzambe mpe azali kokende epai ya Nzambe,

alamuki na bilei ya mpokwa mpe atii bilamba, mpe nsima ya kozwa lino akangaki yango na loketo na ye moko. Nsima abwakaki mayi na saani, mpe abandaki kosukola makolo ya bayekoli mpe kokangola yango na lino oyo alataki na loketo. Ayei yango epai ya Simon Peter, mpe alobi na ye yango: Nkolo, yo kosukola makolo na ngai? Yesu ayanolaki mpe alobaki na ye: Oyo ngai nasalaka, oyebi te sikawa, kasi okoyeba nsima ya makambo oyo. Petelo alobi na ye: Te, okosukola makolo na ngai lisusu te. Yesu ayanolaki ye: Soki nasukoli yo te, ozali na eteni elongo na ngai te. Simon Peter alobi na ye: Nkolo, kaka makolo na ngai te, kasi mpe maboko mpe motó. Yesu alobeli ye: Oyo asukoli nzoto azali na mposa te ya kosukola kaka makolo, kasi azali peto mobimba, mpe bino bozali bapeto, kasi te banso. Ayebaki pamba moto oyo azalaki kokaba ye; mpo na yango, alobaki: Bino nyonso bozali bapeto te. Ntango yango ye asukoli makolo ya bango mpe azwaki bilamba na ye, afandi lisusu alobi na bango: Boyebi nini nasali na bino? Bino bobengi ngai Molakisi mpe Nkolo, mpe boloba malamu, pamba te nazali bongo. Soki yango ngai nasukolaki makolo na bino, ngai oyo nazali Nkolo mpe Molakisi, bino mpe bosengeli kosukola makolo ya bino na bino. Pamba napesi bino ndakisa, mpo ete ndenge ngai nasalaki bino, bino mpe bosala; solo solo nalobi na bino, mowumbu azali monene koleka nkolo na ye te, mpe ntoma azali monene koleka oyo atindaki ye te. Soki boyebi makambu oyo, bozali bapamboli soki bosali yango. Nazali koloba te na ntina ya bino banso; ngai nayebi baoyo naponaki; kasi mpo ete makomi ekokisama, oyo azali kolya lipa elongo na ngai atombolaki litambe na ye likolo na ngai. Banda sikawa nazali koloba na bino

liboso ya likambo yango ekokóma, mpo ntango ekokóma, bóndima ete Ngai nazali. Solo solo, nalobi na bino: oyo akoyamba moto oyo nakatisa, akoyamba ngai; mpe oyo akoyamba ngai, akoyamba oyo atindaki ngai. Sima ya koloba makambo oyo, Yesu azalaki na mitungisi na molimo, mpe atatolaki mpe alobaki: Amen, amen, nazali koloba bino ete moko kati na bino akokaba ngai. Bayekoli bazalaki kotala bango moko na moko, bazalaki na pasi ya kososola ntina ya nini azalaki koloba. Ezalaki na moko kati na bayekoli na ye oyo azalaki kolala pembeni ya Yesu, oyo Yesu alingaki; Simona Petelo abendaki ye mpo na koyeba nani akoki kozala oyo azali koloba na tina na ye. Kasi wana akweyaki likolo ya ntolo ya Yesu mpe alobaki na ye: Nkolo, nani azali? Yesu azongisi: Yango ezali oyo ngai, sima ya kozindisa eteni ya lipa, nakopesa ye. Mpe sima ya kozindisa eteni ya lipa, apesi yango na Yuda, mwana ya Simona Iskariote. Mpe nsima ya eteni ya lipa yango, ntango wana Satana akotaki na kati ya ye. Yesu alobi na ye: Oyo ozali kosala, sala yango nokinoki. Kasi yango moto moko te ayebaki kati na baoyo bazalaki kolala na mesa mpo na nini alobaki na ye; mpo bamosusu bakanisaki, lokola Yuda azalaki na sanduku ya mbongo, ete Yesu azali koloba na ye, somba oyo tozali na mposa na yango mpo na feti, to ete apesa eloko moko na babola. Nsima ya kozwa eteni ya bilei yango, ye abimaki mbala moko, mpe ezalaki butu. Ntango ye abimaki, Yesu alobi: Sikawa Mwana ya moto apesami nkembo, mpe Nzambe apesami nkembo na ye. Soki Nzambe azwaki nkembo na ye, Nzambe akopesa ye nkembo na ye moko, mpe mbala moko akopesa ye nkembo. Bana mike, nazali naino moke elongo na bino. Bokokoluka ngai,

mpe ndenge nalobaki na Bayuda ete esika ngai nakokende, bino bokoki koya te, mpe nakolobi na bino sikawa. Mibeko ya sika napesi bino mpo bólinga bino na bino, ndenge nalingaki bino, mpo mpe bino bólinga bino na bino. Na yango bakoyeba banso ete bozali bayekoli na ngai, soki bozali na bolingo na kati na bino moko na moko. Simona Petelo alobi na ye: Nkolo, ozali kokende wapi? Yesu azongisaki ye: Esika ngai nakei, okoki te kolanda ngai sikawa, kasi na nsima okolanda ngai. Petelo alobi na ye: Nkolo, mpo na nini nakoki te kolanda yo sikawa? Molimo na ngai, mpo na yo, nakotya yango. Yesu ayanolaki ye: Okotia molimo na yo mpo na ngai? Solo solo, nalobi na yo: nsoso ekoganga te liboso ya yo koboya ngai mbala misato.

14

Tika ete mitema ya bino etungisama te, bondimi na Nzambe, mpe bondimi na ngai. Na ndako ya tata na ngai bisika mingi ezali; soki te, nalingaki koloba na bino; nazali kokende kobongisa esika mpo na bino; mpe soki nakei mpe nabongisi esika mpo na bino, lisusu nakoya mpe nakozwa bino epai na ngai, mpo na esika oyo ngai nazali, bino mpe bozala. Mpe esika oyo ngai nakei, boyebi yango, mpe nzela, boyebi yango. Tomasi alobi na ye: Nkolo, toyebi te esika ozali kokende, mpe ndenge nini tokoki koyeba nzela? Yesu alobi na ye: Ngai nazali nzela mpe solo mpe bomoi; moto moko te akoki koya epai ya Tata soki te na nzela ya ngai. Soki boyebaki ngai, mbele boyebaki mpe Tata na ngai. Mpe banda sikoyo bozali koyeba ye mpe bomoni

ye. Filipo alobi na ye: Nkolo, lakisa biso Tata, mpe ekokoka biso. Yesu alobi na ye: Nazali na bino ntango eleki molai boye, mpe oyebi ngai te, Filipo? Oyo amonaki ngai amoni Tata; mpe ndenge nini yo olobi, lakisa biso Tata? Ondimi te ete ngai nazali kati na Tata mpe Tata azali kati na ngai? Maloba oyo ngai nalobaka na bino, longwa na ngai moko nalobaka te; kasi Tata oyo azali kati na ngai, ye moko asalaka misala. Bondima ngai ete ngai nazali kati na Tata mpe Tata azali kati na ngai; soki te, bondima ngai mpo na misala yango moko. Solo solo nalobi bino, oyo andimi na ngai, misala oyo ngai nasali ye mpe akosala yango, mpe akosala minene koleka yango, mpo ngai nakei epai ya tata na ngai, mpe eloko nyonso oyo bosenga na kombo na ngai, yango nakosala, mpo tata akumisama na mwana. Soki bosengi eloko na nkombo na ngai, ngai nakosala yango. Soki bolingi ngai, bobatela mibeko na ngai, mpe ngai nakosenga Tata mpe akopesa bino mosusu mosungi, mpo atikala elongo na bino mpo na libela, Molimo ya solo, oyo mokili ekoki kozwa te, mpo emoni yango te mpe eyebi yango te; kasi bino boyebi yango, mpo etikali epai na bino mpe ekozala na kati na bino. Nakotika bino te lokola bana bitike, nazali koya epai ya bino. Naino moke, mpe mokili ekomona ngai lisusu te, kasi bino bokomona ngai, mpo ngai nazali na bomoi mpe bino bokozala na bomoi. Na mokolo wana, bino bokoyeba ete ngai nazali na Tata na ngai, mpe bino bozali na ngai, mpe ngai nazali na bino. Oyo azali na mibeko na ngai mpe kobatela yango, yango nde azali kolinga ngai, mpe oyo azali kolinga ngai akolingama na Tata na ngai, mpe ngai nakolinga ye mpe nakomonisa ye ngai moko. Yuda, oyo azali Iskariote te, alobaki na ye: Nkolo, mpe nini ekomi ete ozali kokoma komimonisa epai

na biso mpe te epai ya mokili? Yesu ayanolaki mpe alobaki na ye: Soki moto moko alingaka ngai, akobatela liloba na ngai, mpe Tata na ngai akolinga ye, mpe tokoya epai na ye mpe tokosala ndako pembeni na ye. Oyo alingaka ngai te abatelaka maloba na ngai te, mpe liloba oyo bozali koyoka ezali ya ngai te, kasi ezali ya Tata oyo atindaki ngai. Makambo oyo nalobaki na bino ntango nazalaki kovanda elongo na bino; kasi Molobeli, Molimo Mosantu oyo Tata akotinda na nkombo na ngai, ye akoteya bino makambo nyonso mpe akokundolisa bino makambo nyonso oyo nalobelaki bino. Kimia natiki bino, kimia na ngai napesi bino; te ndenge mokili epesaka, ngai napesi bino. Tika ete mitema na bino etungisama te mpe tika ete ebanga te. Boyokaki ete ngai nalobi na bino, nazali kokende mpe nazali koya epai na bino; soki bolingaki ngai, bosengelaki kosepela ete nalobi, nazali kokende epai ya tata; mpo tata na ngai aleki ngai; mpe sikawa nalobi na bino liboso yango ekoma, mpo ntango yango ekokoma bondima. Lisusu te nakosolola makambo mingi na bino; pamba te mokonzi ya mokili azali koya, mpe na ngai azali na eloko moko te; kasi mpo mokili eyeba ete nalingaka Tata, mpe ndenge Tata apesaki ngai mitindo, ndenge wana nazali kosala. Bótelema, tókende longwa awa.

15

Ngai nazali nzete ya vino ya solo, mpe tata na ngai azali mosali bilanga. Etapi nyonso oyo ezali na ngai mpe ezali komema mbuma te, alongoli yango, mpe etapi nyonso oyo ezali komema

mbuma, asukoli yango mpo ebota mbuma mingi koleka. Sikawa bino bozali bapeto mpo na liloba oyo nalobaki na bino. Bótikala na kati na ngai, mpe ngai na kati na bino. Ndenge etapi ekoki te kobota mbuma na yango moko, soki etikali te na nzete ya vino, ndenge wana mpe bino te, soki botikali te na ngai. Ngai nazali nzete ya vino, bino bozali bitape. Oyo atikali kati na ngai mpe ngai kati na ye, oyo abotaka mbuma mingi, mpo kozanga ngai bokoki kosala eloko moko te. Soki moto atikali te na ngai, abwakamaki libanda lokola etapi mpe akawukaki, mpe basangisaka yango mpe na moto babwakaka, mpe ezikaka. Soki bozala kati na ngai mpe maloba na ngai ezala kati na bino, nyonso oyo bolingi, bosenga, mpe ekozala na bino. Na oyo, Tata na ngai amonisami nkembo, mpo bózala kobota mbuma mingi, mpe bokózala bayekoli na ngai. Ndenge tata alingaki ngai, ngai mpe nalingaki bino; botikala kati na bolingo na ngai. Soki bobateli mibeko na ngai, bokokóma kofanda na bolingo na ngai, ndenge ngai nabatelaki mibeko ya Tata na ngai mpe nazali kofanda na bolingo na ye. Naloba yango na bino mpo esengo na ngai etikala kati na bino mpe esengo na bino etonda. Oyo ezali mobeko na ngai, mpo bólinga bino na bino ndenge nalingaki bino. Bolingo monene koleka oyo, moto moko te azali na yango, mpo ete moto moko atia molimo na ye mpo na baninga na ye. Bozali baninga na ngai soki bosali nyonso oyo natindi bino. Nakobi lisusu kobenga bino baombo te, mpo ombo ayebi te nini nkolo na ye azali kosala, kasi nabenga bino baninga, mpo makambo nyonso oyo nayokaki epai ya Tata na ngai nayebisaki bino yango. Ezali bino te boponaki ngai, kasi ngai naponaki bino, mpe natiaki bino mpo bókende mpe bómema mbuma,

mpe mbuma na bino étikala, mpo ete nyonso oyo bokosenga Tata na Nkombo na ngai, ápesa bino yango. Natindi bino biloko oyo mpo bólinga bino na bino. Soki mokili eyingi bino, boyeba ete eyingaki ngai liboso ya bino. Soki bozalaki ya mokili, mokili elingaki oyo ezali ya yango moko, kasi bozali ya mokili te, kasi ngai naponaki bino longwa na mokili, mpo na yango mokili oyinaka bino. Bokanisa liloba oyo ngai nalobi na bino: mowumbu azali monene te koleka nkolo na ye. Soki babenganaki ngai, bakobengana mpe bino; soki babatelaki liloba na ngai, bakobatela mpe oyo ya bino. Kasi biloko oyo nyonso bakosala bino mpo na nkombo na ngai, mpo bayebi te oyo atindaki ngai. Soki nayaki te mpe nalobaki na bango te, bazalaki na masumu te, kasi sikawa bazali na lititoli te mpo na masumu na bango. Oyo ayinaka ngai ayinaka mpe tata na ngai. Soki nasalaki te misala na kati na bango oyo moto mosusu moko te asalaki, bazalaki na masumu te, kasi sikawa bamoni mpe bayini ngai mpe tata na ngai. Kasi mpo ete ekokisama liloba oyo ekomami na mibeko na bango, ete bayinaki ngai na mpamba. Ntango Molobeli oyo ngai nakotinda bino uta epai ya Tata akoya, Molimo ya solo oyo autaka uta epai ya Tata, ye akotatola na ntina na ngai; mpe bino mpe botatola, mpo uta na ebandeli bozali na ngai.

16

Ngai na lobi makambo oyo na bino mpo ete bozala na offensé te. Bakobengana bino, kasi ngonga ezali koya mpo ete moto nyonso

oyo akoboma bino akanisa ete azali kopesa mosala epai ya Nzambe. Mpe bakosala makambo oyo, mpo bayebaki Tata te to ngai te. Kasi makambo oyo nalobaki na bino mpo ntango ekoya, bokanganela yango ete ngai nalobelaki bino. Kasi makambo oyo nalobaki te na bino banda ebandeli, mpo nazalaki elongo na bino. Sikawa nazali kokende epai ya oyo atindaki ngai, mpe moto moko te kati na bino azali kotuna ngai wapi ozali kokende, kasi mpo nalobi makambo oyo na bino, mawa etondisi motema na bino. Kasi ngai nalobi solo epai na bino: ezali malamu mpo na bino ete ngai nakende. Soki ngai nakei te, Modefenseli akoya epai na bino te; kasi soki nakei, nakotinda ye epai na bino; mpe ntango akoya, ye wana akofunda mokili mpo na masumu mpe mpo na bosembo mpe mpo na kosambisama. Na ntina ya lisumu, mpo bandimi ngai te; na ntina ya bosembo, mpo nazali kokende epai ya tata na ngai mpe bokomona ngai lisusu te; na ntina ya etumbu, mpo mokonzi ya mokili oyo asambisamaki. Nazali nanu na makambo ebele ya koloba na bino, kasi bozali na makoki te ya koyoka yango sikawa. Kasi ntango yango, Molimo ya bosolo, akoyei, akotambwisa bino na kati ya bosolo nyonso, mpo akoloba te banda na ye moko, kasi makambo nyonso oyo akoyoka akoloba, mpe makambo oyo ezali koya akosakola epai na bino. Oyo akopesa ngai nkembo, mpo akozwa na oyo ya ngai mpe akosakola bino. Nyonso oyo Tata azali na yango ezali ya ngai, mpo na yango nalobaki ete akozwa na oyo ya ngai mpe akosakola bino. Moke mpe bokomona ngai lisusu te, mpe lisusu moke mpe bokomona ngai, mpo ngai nakei epai ya Tata. Nalobi yango wuta na bayekoli na ye epai ya bango moko na moko, Nini ezali oyo alobi na biso: Moke mpe bokomona ngai

te, mpe lisusu moke mpe bokomona ngai, mpe ngai nakei epai ya Tata? Balobaki boye: Oyo nini ezali oyo alobi moke? Toyebi te nini azali koloba. Yesu ayebaki yango wana ete balingaki kotuna ye, mpe alobaki na bango: Bozali koluka koyeba na kati ya bino moko na moko mpo nalobi ete, moke mpe bokomona ngai te, mpe lisusu moke mpe bokomona ngai? Solo solo, nalobi na bino ete bokolela mpe bokosala matanga bino, kasi mokili ekosepela; bino bokokoma na mawa, kasi mawa na bino ekokoma esengo; mwasi ntango azali kobota, azali na mawa, mpo ngonga na ye ekoki; kasi ntango aboti mwana, akanisaka lisusu te pasi mpo na esengo ete moto abotami na mokili. Mpe bino yango wana, bozali na mawa solo sikawa, kasi nakomona bino lisusu mpe mitema na bino ekosepela, mpe moto moko te akolongola nsai na bino. Na mokolo wana, bokotuna ngai eloko moko te. Solo solo, nalobi na bino ete nyonso oyo bokokosenga Tata na nkombo na ngai, akopesa bino yango. Tii sikawa bozalaki kosenga eloko moko te na nkombo na ngai, bosenga mpe bokozwa, mpo esengo na bino etonda. Makambo oyo nalobi na bino na masese. Kasi ngonga ezali koya ntango nakosolola lisusu te na bino na masese, kasi na polele, nakoyebisa bino na ntina ya Tata. Na mokolo wana na kombo na ngai bokokosenga; mpe nazali koloba te na bino ete ngai nakosenga Tata mpo na bino; ye moko Tata alingaka bino, mpo bino bolingaki ngai, mpe bondimaki ete ngai nawutaki epai ya Nzambe. Nabimaki epai ya Tata mpe nayei na mokili; lisusu, natiki mokili mpe nakei epai ya Tata. Bayekoli na ye balobaki na ye: Tala, sikawa ozali koloba polele, mpe ozali koloba lisese moko te. Sikawa tozali koyeba ete oyebi makambu nyonso mpe ozali na mposa te ete moto moko

atuna yo. Na oyo tondimi ete obimi epai ya Nzambe. Yesu azongisaki bango: Sikawa bozali kondima? Tala, ngonga ezali koya, mpe sikawa ekomi, mpo bopanzana moko na moko na oyo ya bino moko moko mpe botika ngai kaka moko; mpe nazali kaka moko te, mpo Tata azali elongo na ngai. Makambo oyo nalobaki epai na bino mpo ete bozala na kimia kati na ngai. Na mokili bokozala na pasi; kasi bozala na mpiko, ngai nalongaki mokili.

17

Makambo oyo alobaki Yesu, mpe atombolaki miso na ye na likolo mpe alobaki: Tata, ngonga ekoki; kumisa Mwana na yo, mpo ete mpe Mwana na yo akumisa yo, ndenge okabaki ye bokonzi ya bato nyonso, mpo ete bato nyonso oyo opesi ye akopesa bango bomoi ya seko. Oyo mpe ezali bomoi ya seko, mpo bázala koyeba yo, Nzambe moko ya solo, mpe oyo otindaki, Yesu Kristo. Ngai napesaki yo nkembo na likolo ya mabele, nasilisaki mosala oyo opesaki ngai mpo nasala; mpe sikawa yo, Tata, pesa ngai nkembo pembeni ya yo na nkembo oyo nazalaki na yango liboso mokili ezala pembeni ya yo. Namonisaki nkombo na yo na bato oyo opesaki ngai wuta na mokili. Bazalaki ya yo mpe opesi ngai bango, mpe babateli liloba na yo. Sikawa bayebi ete biloko nyonso oyo opesi ngai ewuti epai na yo; ete maloba oyo opesi ngai napesi bango, mpe bango moko bazwaki, mpe bayebi na solo ete nawuti epai na yo, mpe bandimi ete yo otindi ngai. Ngai nazali kosɛnga mpo na bango; nazali kosɛnga te

mpo na mokili, kasi mpo na baye opesaki ngai, mpo bazali ya yo, mpe biloko na ngai nyonso ezali ya yo mpe biloko ya yo ezali ya ngai, mpe nakumisamaki kati na bango. Mpe nazali lisusu te na mokili, mpe bango bazali na mokili, mpe ngai nazali koya epai na yo. Tata mosantu, batela bango na nkombo na yo oyo opesi ngai, mpo bázala moko ndenge biso tozali moko. Ntango nazalaki elongo na bango na mokili, ngai nazalaki kobatela bango na nkombo na yo; baoyo opesaki ngai, nabatelaki bango, mpe moko te kati na bango abebaki longola kaka mwana ya libebi, mpo makomi ekokisama. Sikoyo kasi, nazali koya epai na yo, mpe nazali koloba makambo oyo na mokili mpo bázala na esengo na ngai oyo etondisami na bango. Ngai napesi bango liloba na yo, mpe mokili eyinaki bango, mpo bazali te ya mokili, ndenge ngai nazali te ya mokili. Nazali kosenga te ete olongola bango na mokili, kasi ete obatela bango na mabe. Bazali te ya mokili, ndenge ngai mpe nazali te ya mokili. Bulisa bango na bosolo na yo; liloba na yo ezali bosolo. Ndenge otindaki ngai na mokili, ngai mpe natindaki bango na mokili. Mpe mpo na bango, ngai nasantisi ngai moko, mpo ete bango mpe bázala basantisami na bosolo. Nazali kosɛnga te mpo na bango kaka, kasi mpe mpo na baye bakondima na nzela ya liloba na bango na ngai, mpo bango banso bázala moko, ndenge yo, Tata, ozali kati na ngai mpe ngai kati na yo, mpo bango mpe bázala moko kati na biso, mpo mokili endima ete yo otindaki ngai. Mpe ngai nkembo oyo opesi ngai napesi yango epai na bango, mpo bázala moko ndenge biso tozali moko, ngai na kati na bango mpe yo na kati na ngai, mpo bázala bakomisami kokoka kino na moko, mpe mpo mokili eyeba ete yo otindi ngai mpe olingaki bango ndenge

olingaki ngai. Tata, baoyo opesi ngai, nalingi ete esika nazali ngai, bango mpe bazala elongo na ngai, mpo bamona nkembo na ngai oyo opesi ngai, mpo olingaki ngai liboso ya kobanda ya mokili. Tata ya sembo, mpe mokili eyebaki yo te, kasi ngai nayebaki yo, mpe bango bayebaki ete yo otindaki ngai; mpe nayebisaki bango nkombo na yo mpe nakoyebisa, mpo ete bolingo oyo olingaki ngai ezala kati na bango, mpe ngai kati na bango.

18

Nsima ya koloba makambo wana, Yezu abimaki elongo na bayekoli na ye, bakatisaki ebale ya Kidron, epai ezalaki na elanga, mpe akotaki kuna ye mpe bayekoli na ye. Yuda oyo azalaki kokaba ye ayebaki esika, mpo Yesu asanganaki mbala mingi kuna na bayekoli na ye. Yango wana Yuda, nsima ya kozwa likita ya basoda mpe basalisi oyo bautaki epai ya banganga-nzambe minene mpe Bafarisai, ayaki kuna na minda mpe mwinda mpe bibundeli. Yesu yango wana, ayebi makambo nyonso oyo ezalaki koya likolo na ye, abimaki mpe alobaki na bango: Nani bozali koluka? Bayanolaki ye: Yesu oyo ya Nazareti. Yezu alobi na bango: Ngai nazali. Yuda oyo azalaki kokaba ye atelemaki mpe elongo na bango. Lokola alobi na bango ete Ngai nazali, bakendaki nsima mpe bakweyaki na mabele. Lisusu yango atunaki bango: Nani bozali koluka? Bango balobaki: Yesu ya Nazareti. Yesu azongisaki: Nalobi na bino ete ngai nazali. Soki yango bozali koluka ngai, botika bango bakende; mpo

ekokisama liloba oyo alobaki, ete baoyo opesaki ngai, nabungisaki moko te kati na bango. Simona yango Petelo azalaki na mopanga abendaki yango, mpe abetaki moombo ya nganga-nzambe monene mpe akataki litoyi na ye ya mobali; kasi nkombo ya moombo ezalaki Maliko. Yesu alobaki na Petelo: Bwaka mopanga na ebombelo na yango. Kopo oyo Tata apesi ngai, nakomela yango te? Yango wana, ekolo ya basoda mpe mokonzi ya basoda mpe basali ya Bayuda bakangaki Yesu mpe bakangaki ye na basinga, mpe bamemaki ye epai ya Ana liboso; pamba te azalaki tata-bokilo ya Kayafa, oyo azalaki nganga-nzambe monene ya mobu wana. Ezalaki Kayifa oyo apesaki toli na Ba-Yuda ete ezali na litomba moto moko akufa mpo na bato. Simɔ Petelo ná moyekoli mosusu balandaki Yesu. Moyekoli wana azalaki eyebani na nganga-nzambe monene, mpe akotaki elongo na Yesu na lopango ya nganga-nzambe monene; kasi Petelo atelemaki penepene na ekuke na libanda. Moyekoli mosusu oyo ayebani na nganga-nzambe monene abimaki yango wana, mpe alobaki na mokengeli ya ekuke, mpe akotisaki Petelo. Mwasi mosali oyo azali kokengela ekuke alobi na Petelo yango wana: Boni yo mpe ozali te moko ya bayekoli ya moto oyo? Moto wana alobi: Nazali te. Baesclaves mpe basali batelemaki pembeni ya moto ya makala oyo basalaki, mpo ezalaki malili, mpe bazalaki komikumisa. Petros mpe azalaki wana elongo na bango, atelemaki mpe azalaki komikumisa. Nganga-nzambe monene atunaki Yesu ntina ya bayekoli na ye mpe ntina ya mateya na ye. Yesu ayanolaki ye: Ngai nalobaki polele na mokili mobimba, ngai nateyelaki ntango nyonso na lisangá mpe na Tempelo, esika ba-Yuda basanganaka ntango nyonso, mpe nalobaki eloko moko

te na nkuku. Nini ozali kotuna ngai? Tuna bato oyo bayokaki nini nalobaki na bango; tala, bango bayebi oyo nalobaki ngai. Makambo oyo, kasi ye alobaki, moko ya basali oyo atelemi wana apesaki etumbu na Yesu, koloba: Boye nde ozali koyanola na mokonzi ya banganga-nzambe? Yesu ayanolaki ye: Soki nalobaki mabe, tatola na ntina ya mabe yango; kasi soki nalobaki malamu, mpo nini ozali kobeta ngai? Anna atindaki ye akangami epai ya Kayifa, mokonzi monene ya banganga-Nzambe. Kasi Simona Petelo azalaki atelemi mpe azalaki komikokisa. Balobaki yango na ye: Boni, yo mpe ozali te moko ya bayekoli na ye? Yango wana moto wana aboyaki mpe alobaki: Nazali te. Moko ya baombo ya mokonzi monene ya banganga-Nzambe alobi, azalaki ndeko ya moto oyo Petelo akataki litoyi na ye: Ezali ngai te namonaki yo na elanga elongo na ye? Lisusu yango wana, Petelo abandaki, mpe mbala moko nsoso agangaki. Bamemi yango Yesu longwa na Kayafa kino na praetorium, ezalaki ntongo, mpe bango moko bakotaki te na kati ya praetorium, mpo ete bakomisama mbindo te, kasi mpo ete balia Paska. Pilate abimaki yango epai na bango mpe alobaki: Mfundo nini ya kofunda bomemi kolanda moto oyo? Bayanolaki mpe balobi na ye: Soki azalaki mosali mabe te, tolingaki te kopesa yo ye. Pilato alobaki na bango yango wana: Bokamata ye bino mpe kolanda mibeko na bino, bokata ye likambo. Ba-Yuda balobaki yango na ye: Epesami biso te koboma moto moko te; mpo ete liloba ya Yesu ekokisama oyo alobaki kolakisa lolenge nini ya liwa azalaki kokende kokufa. Pilato akɔtaki lisusu na ndako ya bokonzi mpe abengaki Yesu mpe alobaki na ye: Yo ozali mokonzi ya Bayuda? Yesu ayanolaki ye: Yo moko nde olobi yango to

basusu bayebisaki yo ntina na ngai? Pilato ayanolaki: Ngai nazali Moyuda te? Ekolo na yo mpe banganga-nzambe minene bakabaki yo na ngai; osalaki nini? Yesu ayanolaki: Bokonzi na ngai ezali te uta na mokili oyo. Soki bokonzi na ngai ezalaki uta na mokili oyo, basali na ngai balingaki kobunda mpo bápesa ngai te na mabɔkɔ ya Bayuda. Kasi sikoyo, bokonzi na ngai ezali te uta awa. Pilato alobaki na ye boye: Boye ozali mokonzi yo? Yesu azongisaki: yo olobi ete nazali mokonzi. Ngai nabotami mpo na likambo oyo, mpe ngai nayei na mokili mpo na likambo oyo, mpo nápesa litatoli ya solo. Moto nyonso oyo azali kowuta na bosolo ayokaka mongongo na ngai. Pilato alobi na ye: Solo ezali nini? Mpe nsima ya koloba yango lisusu, abimaki epai ya Bayuda mpe alobi na bango: Ngai nazwi likambo moko te na kati na ye; kasi ezali momeseno na bino ete nabikisa moko na bino na Paki; bolingi yango nabikisa bino mokonzi ya Bayuda? Bango nyonso bagangaki lisusu na yango koloba: Te oyo, kasi Baraba. Kasi Barabbas azalaki moyibi.

19

Ntango wana, Pilato azwaki Yesu mpe abetaki ye fimbu. Mpe basoda, nsima ya kotonga motole na banzube, batiaki yango na motó na ye, mpe balatsaki ye elamba ya motane mpe bazalaki koloba: Sepela, mokonzi ya Bayuda; mpe bazalaki kopesa ye mabɔkɔ. Abimaki yango wana lisusu libándá Pilato mpé alobí na bangó: Tálá, namemí bínó yě libándá, mpó bóyeba ete na yě nazwí tě likambo mókó tě. Yezu abimaki yango wana na libanda

alataki motole ya banzube mpe elamba ya motane, mpe alobaki na bango: Botala moto oyo. Ntango wana bakonzi ya banganga-nzambe mpe basali bamonaki ye, bagangaki koloba: Bakata ye na ekulusu, bakata ye na ekulusu. Pilato alobi na bango: Bokamata ye bino moko mpe bobaka ye na ekulusu; pamba te ngai namoni te likambo moko kati na ye. Bayanoli ye ba-Yuda: Biso tozali na mibeko, mpe kolanda mibeko na biso, asengeli kokufa, mpo asalaki ye moko mwana ya Nzambe. Ntango wana Pilato ayokaki liloba oyo, abangaki mingi koleka, mpe akotaki na ndako ya bokonzi lisusu mpe alobi na Yesu: Outiaka wapi yo? Kasi Yesu apesaki ye eyano te. Pilato alobi yango na ye: Yo olobi na ngai te? Oyebi te ete nazali na bokonzi ya kobaka yo na ekulusu mpe nazali na bokonzi ya kokangola yo? Yesu ayanolaki, ozalaki na bokonzi moko te likoló na ngai, soki ezalaki te epesami yo wuta likoló, mpo na yango oyo azali kokaba ngai na yo azali na lisumu monene. Banda ya likambo oyo, Pilato azalaki koluka kokangola ye; kasi Bayuda bagangaki koloba: Soki okangoli moto oyo, ozali moninga ya Sezare te. Moto nyonso oyo azali komikoma mokonzi azali kotelemela Sezare. Pilato yango, nsima ya koyoka liloba oyo, abimisaki Yesu libanda, mpe afandaki na likolo ya etemelo ya kosambisa na esika oyo babengaka Lithostroton, kasi na Liébeleo Gabata; ezalaki mokolo ya kobongisa ya Paki, mpe ngonga ezalaki lokola ya motoba; mpe alobaki na Bayuda: Botala mokonzi na bino. Kasi bango bagangaki: Longola, longola, bakata ye na ekulusu. Pilato alobi na bango: Nakobaka mokonzi na bino na ekulusu? Banganga-Nzambe minene bayanoli: Tozali na mokonzi te, kaka Sezare. Mbala wana bongo, akabalaki ye na bango mpo

ábakisama na nzingá. Bazwaki Yesu mpe bamemaki ye; mpe azalaki komema ekulusu na ye, abimaki na esika oyo babengaka esika ya mokuwa, oyo babengaka na Liebleo Golgota, epai babakaki ye na ekulusu, mpe elongo na ye basusu mibale awa mpe awa, kasi Yesu na kati. Pilate akomaki titre mpe atiaki yango likolo ya nkusu. Ezalaki ekomami: Yesu wa Nazareti, mokonzi ya Bayuda. Titre yango, ebele ya Ba-Juifs batángaki yango, mpo esika oyo bakomaki Yesu na ekulusu ezalaki penepene na engumba, mpe ekomamaki na Ebre, na Greki, mpe na Romani. Bazalaki koloba yango wana na Pilato, banganga-nzambe minene ya ba-Yuda: Kokoma te Mokonzi ya ba-Yuda, kasi ete ye alobaki: Nazali mokonzi ya ba-Yuda. Pilate azongisaki: Oyo nakomaki, nakomaki. Bato yango basoda, ntango babakelaki Yesu na ekulusu, bazwaki bilamba na ye mpe basalaki biteni minei, moko na moko mosoda eteni, mpe kazaka. Kasi kazaka ezalaki ezanga kotungama, etongamaki banda na likoló na nzela ya mobimba. Balobaki yango na bango moko na moko: Topasola yango te, kasi tobeta zeke mpo na yango mpo toyeba nani akozwa yango; mpo ete Makomi ekokisama oyo elobi: Bakabolaki bilamba na ngai mpo na bango moko, mpe likolo ya elamba na ngai babwakaki zeke. Basoda ya mpiko bango wana basalaki makambu yango. Batelemaki pembeni ya ekulusu ya Yesu mama na ye mpe ndeko mwasi ya mama na ye, Maria ya Klopas mpe Maria Magdalena. Yesu yango wana, nsima ya komona mama na ye mpe moyekoli oyo azalaki atelemi pembeni oyo alingaki, alobaki na mama na ye: Mwasi, tala mwana na yo. Nsima alobi na moyekoli: Tala mama na yo. Mpe banda na ngonga wana, moyekoli azwaki ye na ndako na

ye moko. Nsima ya oyo, Yesu ayebaki ete makambo nyonso esilaki kosalema, mpo ete Makomi ekokisama, alobi: Nazali na posa ya mayi. Mbeki yango wana ezalaki wana etonda na vinaigre, bango kasi batondisaki eponje na vinaigre mpe batiaki yango na nzete ya hysope, bamemaki yango na monoko na ye. Ntango Yesu azwaki vinegre, alobaki: Esili, mpe akitisaki motó na ye mpe apesaki molimo na ye. Ba-Yuda yango, mpo ete banzoto etikala te na ekulusu na mokolo ya sabato, lokola ezalaki mokolo ya ebongiseli, mpe ezalaki mokolo monene ya sabato wana, batunaki Pilato mpo ete babuka makolo na bango, mpe balongola bango. Basoda yango bayaki, mpe ya liboso babukaki makolo mpe ya mosusu oyo babakaki na ekulusu elongo na ye; kasi tango bayaki epai ya Yesu, lokola bamonaki ye akufi nsima, babukaki te makolo na ye, kasi moko ya basoda na likonga atobolaki mopanzi na ye, mpe mbala moko makila mpe mai ebimaki. Mpe oyo amonaki atati litatoli, mpe litatoli na ye ezali ya solo, mpe ye ayebi ete alobi solo, mpo ete bino mpe bondima. Makambo yango esalemaki, mpo ete Makomi ekokisama: Likuwa moko te ya ye ekobukana. Mpe lisusu mokanda mosusu elobi: bakomona ye oyo batobolaki. Nsima ya makambo wana, Yosefu oyo autaki na Arimatea atunaki Pilato, azalaki moyekoli ya Yesu, kasi abombamaki mpo na kobanga Bayuda, mpo ná akamata nzoto ya Yesu; mpe Pilato andimaki. Ayaki yango mpe azwaki nzoto ya Yesu. Nikodemo oyo ayaki epai ya Yesu na butu ya liboso ayaki mpe, amemaki mosangani ya mure mpe aloe lokola mapondo nkama. Bazwaki yango wana nzoto ya Yesu mpe bakangaki yango na bilamba ya lino elongo na biloko ya nsolo ya solo, ndenge momeseno ezali epai ya

Bayuda mpo na kokunda. Ezalaki mpe na esika epai baakangaki ye na ekulusu elanga, mpe na elanga lilita ya sika, oyo naino moto moko te atiamaki na kati; wana bongo mpo na kobongisa ya Ba-Yuda, mpo lilita ezalaki penepene, batiaki Yesu.

20

Na mokolo moko ya sabato, Maria Magdalene ayaki ntongo-ntongo, molili ezalaki naino, na lilita, mpe amonaki ete libanga elongwamaki na lilita. Apoti yango mpe ayei epai ya Simon Peter mpe epai ya moyekoli mosusu oyo Yesu alingaki, mpe alobi na bango: Bamemeli Nkolo longwa na lilita, mpe toyebi te esika batiaki ye. Petro mpe moyekoli mosusu babimaki yango wana mpe bazalaki kokende na lilita. Bazalaki kopota bango mibale elongo; mpe moyekoli mosusu apotaki noki koleka Petro mpe ayaki liboso na lilita, mpe atanami mpo na kotala, amonaki bilamba ya lino ezalaki kolala, kasi nzokande akotaki te. Simona Petelo ayei yango wana kolanda ye, mpe akotaki na lilita mpe amonaki bilamba ya lino elali, mpe elamba ya elongi oyo ezalaki likolo ya motó na ye, ezalaki te elongo na bilamba ya lino elali, kasi pembeni epakanami na esika moko. Bongo wana yango moyekoli mosusu oyo ayaki liboso na lilita akotaki mpe, mpe amonaki mpe andimaki; pamba te naino bayebaki te makomi ete esengeli ye alamuki na bakufi. Bayekoli bakendaki lisusu epai na bango moko. Mary atelemaki libándá penepene na lilita mpe azalaki kolela. Lokola alelaki, agumbamaki na kati ya lilita mpe amoni bantoma mibale na mpɛmbɛ bafandi, moko na

ngámbo ya motó mpe moko na ngámbo ya makolo, esika nzoto ya Yesu elálaki. Mpe balobaki na ye bango wana: mwasi, nini ozali kolela? Alobi na bango: Bazwaki Nkolo na ngai, mpe nayebi te esika batiaki ye. Mpe nsima ya koloba makambo yango, abalukaki na nsima mpe amoni Yesu atelemi, kasi ayebaki te ete ezali Yesu. Yesu alobi na ye: Mwasi, ozali kolela mpo na nini? Nani ozali koluka? Mwasi wana akanisaki ete azali mosali ya elanga, alobaki na ye: nkolo, soki yo omemaki ye, yebisa ngai esika otiaki ye, mpe ngai nakokamata ye. Yesu alobi na ye: Maria. Abaluki wana, alobi na ye: Rabuni, oyo elobami ete, moteyi. Yesu alobi na ye boye: Kosimba ngai te, pamba te namataki nanu te epai ya Tata na ngai. Kende kasi epai ya bandeko na ngai mpe yebisa bango: Namataka epai ya Tata na ngai mpe Tata na bino, mpe Nzambe na ngai mpe Nzambe na bino. Maria ya Magdalene ayei koyebisa bayekoli ete amoni Nkolo, mpe makambo oyo Nkolo alobaki na ye. Lokola ezalaki mpokwa na mokolo wana ya liboso ya poso, mpe bikuke ekangemaki esika bayekoli basanganaki mpo na kobanga Bayuda, Yesu ayaki mpe atelemaki na kati, mpe alobaki na bango: Kimia ezala na bino. Mpe nsima ya koloba yango, alakisaki bango mabɔkɔ mpe mopanzi na ye. Basepelaki esengo yango wana bayekoli ntango bamonaki Nkolo. Yesu alobaki lisusu na bango: Kimia ezala na bino. Ndenge Tata atindaki ngai, mpe ngai nazali kotinda bino. Mpe nsima ya koloba yango, apemaki mpe alobi na bango: Bozwa Molimo Mosantu; soki bozali kolimbisa masumu ya bato mosusu, bakolimbisama na bango; soki bozali kobatela masumu ya bato mosusu, bakobatelama. Thomas, moko na kati ya zomi na mibale, oyo

babengaka Didymus, azalaki te elongo na bango ntango Yesu ayaki. Bayekoli mosusu bazalaki koloba na ye: Tomonaki Nkolo. Kasi ye alobaki na bango: Soki namoni te na maboko na ye bilembo ya basete, mpe nakotisa mosapi na ngai na bilembo ya basete, mpe nakotisa loboko na ngai na mopanzi na ye, nakondima te. Mpe nsima ya mikolo mwambe, lisusu bazalaki na kati, bayekoli na ye, mpe Toma azalaki elongo na bango. Yesu ayei na bikuke oyo ekangami, mpe atelemaki na kati mpe alobaki: Kimia na bino. Nsima alobi na Tomasi: Yaka na mosapi na yo awa mpe tala maboko na ngai, mpe yaka na loboko na yo mpe tia yango na mopanzi na ngai, mpe okóma te moto oyo andimi te, kasi moto oyo andimi. Mpe Thomas ayanolaki mpe alobaki na ye, Nkolo na ngai mpe Nzambe na ngai. Yesu alobi na ye: Omoni ngai, yango wana ondimi; bapamboli baye bamonaki ngai te kasi bandimi. Makambo mingi solo yango mpe misusu bilembo asalaki Yesu liboso ya bayekoli na ye, oyo ekomi te na buku oyo; kasi yango ekomi mpo bozwa kondima ete Yesu azali Klisto, mwana ya Nzambe, mpe mpo na kozala na kondima bozala na bomoi na nkombo na ye.

21

Nsima ya makambo yango, Yesu amimonisaki lisusu epai ya bayekoli na ebale ya Tiberiasi, mpe amimonisaki boye. Bazalaki elongo Simon Peter, mpe Thomas oyo babengaka Didymus, mpe Nathanael oyo autaki na Cana ya Galilee, mpe bana ya Zebedee, mpe bayekoli basusu mibale ya ye. Simɔnɛ Petelo alobi na

bango: Nakei kokanga mbisi. Balobi na ye: Tokoya mpe biso elongo na yo. Babimaki mpe bakɔtaki na masuwa mbala moko, mpe na butu wana bakangaki eloko moko te. Ntɔngɔ́ etánaki sílá, Yesu atelemaki na libɔngɔ́, kasi bayekoli bayébaki te ete ezali Yesu. Yesu alobi na bango boye: bana, bozali na eloko moko te ya kolia? Bayanolaki ye: Te. Mpe ye alobaki na bango: Bobwaka monyama na ngambo ya mobali ya masuwa, mpe bokokuta. Babwakaki yango wana, mpe lisusu te bakokaki kobenda yango likoló ya ebele ya bambisi. Yango wana, moyekoli wana oyo Yesu alingaki alobaki na Petelo: Azali Nkolo. Simona yango Petelo ntango ayokaki ete ezali Nkolo, alataki elamba na ye ya likolo; pamba te azalaki bolumbu; mpe amibwakaki na ebale monene; kasi bayekoli mosusu bayaki na masuwa moke; pamba te bazalaki mosika te na mabele, kasi lokola na bametre nkama mibale, bazalaki kobenda monyama ya mbisi. Ntango bakitaki na mabele, bamonaki moto ya makala oyo ezalaki wana mpe mbisi oyo etiamaki likoló na yango mpe mampa. Yesu alobeli bango: Bomema mwa bambisi oyo bokangaki sikawa. Simon Peter amataki mpe abendaki monyama na likoló ya mabele, etondi na mbisi minene nkama moko na ntuku mitano na misato, mpe atako ezalaki na mingi boye, monyama epaswanaki te. Yezu alobi na bango: Boya bolya bilei ya ntɔngɔ. Moto moko te kati na bayekoli azalaki na mpiko ya kotuna ye Yo ozali nani?, mpo bayebaki ete azali Nkolo. Yesu ayei yango wana, azwi lipa mpe apesi bango yango, mpe mbisi mpe ndenge moko. Oyo ezalaki sikoyo mbala ya misato oyo Yesu amimonisaki na bayekoli na ye nsima ya kotelema na bakufi. Ntango wana bongo basilaki kolya ntongo, Yesu alobaki na Simon Petelo:

Simon mwana ya Yona, olingaka ngai koleka bango? Alobi na ye: iyo, Nkolo, yo oyebi ete nalingaka yo. Alobi na ye: Leisa bana ntaba na ngai. Alobi na ye lisusu mbala ya mibale: Simona, mwana ya Yona, olingaka ngai? Alobi na ye: iyo, Nkolo, yo oyebi ete nalingaka yo. Alobi na ye: Leisa bameme na ngai. Alobi na ye mbala ya misato: Simona, mwana ya Yona, olingaka ngai? Petelo azalaki na mawa mpo alobaki na ye mbala ya misato, ozali kolinga ngai, mpe alobaki na ye: Nkolo, yo oyebi makambu nyonso, yo oyebi ete nazali kolinga yo. Yesu alobi na ye: Leisa bameme na ngai. Solo solo, nalobi na yo: Ntango ozalaki elenge, ozalaki kokanga yo moko mpe ozalaki kotambola esika olingaki. Kasi ntango okokóma mobange, okosembola maboko na yo, mpe mosusu akokanga yo mpe akomema yo esika olingi te. Kasi alobaki yango mpo na kolakisa lolenge nini ya liwa akokumisa Nzambe. Mpe nsima ya koloba yango, alobaki na ye: Landa ngai. Atali nsima kasi Petro amoni moyekoli oyo Yesu alingaki kolanda, oyo mpe alamaki na bilei na ntolo na ye mpe alobaki, Nkolo, nani azali kokaba yo? Komona oyo, Petro alobi na Yesu: Nkolo, oyo kasi nini? Yesu alobi na ye: Soki nalingi ete ye atikala tii nakoya, ezali likambo nini epesi yo? Yo olanda ngai. Liloba yango ebimaki yango wana kati na bandeko ete moyekoli wana akufaka te, mpe Yesu alobaki na ye te ete akufaka te, kasi soki nalingi ete ye atikala tii nakoya, ezali nini epai na yo? Oyo nde moyekoli oyo azali kotatola na ntina ya makambo oyo mpe akomaki makambo oyo, mpe toyebi ete litatoli na ye ezali ya solo. Ezali mpe makambo mosusu mingi oyo Yesu asalaki, oyo soki ekomama moko na moko, kutu ngai nakanisi mokili ekokoka te kondima buku oyo ekokoma. Amen.

Monkandá ya Yoane

1

Oyo ezalaki banda ebandeli, oyo toyokaki, oyo tomonaki na miso na biso, oyo totalaki mpe maboko na biso esimbaki, oyo etali liloba ya bomoi; mpe bomoi emonisami, mpe tomonaki mpe tozali kotatola mpe tozali koyebisa bino bomoi ya seko, oyo ezalaki epai ya Tata mpe emonisami epai na biso; oyo tomonaki mpe toyokaki, tozali koyebisa bino, mpo bino mpe bózala na boyokani elongo na biso; mpe boyokani na biso ezali na Tata mpe na Mwana na ye Yesu Kristo. Mpe makambo oyo tokomeli bino mpo esengo na biso etonda. Mpe oyo ezali nsango oyo toyokaki uta na ye mpe tozali koyebisa bino, ete Nzambe azali pole mpe molili ezali na ye te ata moko te. Soki toloba ete tozali na boyokani na ye mpe tozali kotambola na molili, tozali kokosa mpe tozali kosala bosolo te; kasi soki tozali kotambola na pole, ndenge ye moko azali na pole, tozali na boyokani na biso moko na moko, mpe makila ya Yesu Klisto, mwana na ye, ezali kopetola biso na masumu nyonso. Soki toloba ete tozali na lisumu te, tokosaka biso moko mpe bosolo ezali te na biso. Soki

tondimi masumu na biso, azali sembo mpe alɔngɔ, mpo alimbisa biso masumu mpe apetola biso na bosoto nyonso. Soki toloba ete tosali masumu te, tokomisi ye mokosi, mpe liloba na ye ezali te kati na biso.

2

Bana na ngai ya mike, nakomeli bino makambo oyo mpo ete bosala masumu te; mpe soki moto moko asali lisumu, tozali na molobeli epai ya Tata, Yesu Kristo oyo azali sembo; mpe ye moko azali mbeka ya bolimbisi mpo na masumu na biso, kasi mpo na ya biso kaka te, kasi mpe mpo na mokili mobimba. Mpe na oyo toyebi ete toyebi ye, soki tobateli mibeko na ye. Oyo alobi, Nayebi ye, mpe azali kobatela mibeko na ye te, azali mokosi, mpe kati na oyo solo ezali te; kasi oyo akobatela liloba na ye, solo kati na oyo bolingo ya Nzambe ekokisami. Na oyo toyebi ete tozali kati na ye. Oyo alobi ete afandi na ye asengeli kotambola ndenge wana atambolaki, mpe ye moko kotambola boye. Bandeko, nakomeli bino mibeko ya sika te, kasi mibeko ya kala, oyo bozalaki na yango banda ebandeli; mibeko oyo ya kala ezali liloba oyo boyokaki banda ebandeli. Lisusu, mobeko ya sika nakomeli bino, oyo ezali ya solo na ye mpe na bino, mpo molili ezali koleka mpe pole ya solo sikoyo ezali kongɛnga. Oyo alobaka ete azali na pole, mpe akoyinaka ndeko na ye, azali na molili tii sikoyo. Oyo alingaka ndeko na ye azali kofanda na pole, mpe likama ezali na ye te; kasi oyo ayinaka ndeko na ye azali na molili mpe azali kotambola na molili, mpe ayebi te esika azali

kokende, mpo molili ekufisaki miso na ye. Nakomela bino, bana mike, mpo balimbisami masumu na bino mpo na nkombo na ye. Nakomi bino, batata, mpo boyebi ye oyo ut'a ebandeli. Nakomeli bino, bilenge ya mibali, mpo bolongi moto ya mabe. Nakomelaki bino, bana, mpo boyebi Tata. Nakomelaki bino, batata, mpo boyebi ye oyo azalaki banda ebandeli. Nakomelaki bino, bilenge mibali, mpo bozali makasi mpe liloba ya Nzambe etikalaka kati na bino mpe bolongi ye mabe. Bolingá te mokili to biloko oyo ezali na mokili. Soki moto moko alingi mokili, bolingo ya tata ezali te na kati na ye; mpo nyonso oyo ezali na kati ya mokili, mposa ya nzoto mpe mposa ya miso mpe lofundu ya bomoi, ewuti na tata te, kasi ewuti na mokili. Mpe mokili ezali koleka elongo na bamposa na yango, kasi moto oyo azali kosala mokano ya Nzambe akotikala libela na libela. Bana, ngonga ya nsuka ezali, mpe ndenge boyokaki ete antikristo ayei, mpe sikawa baantikristo mingi bakomi; yango wana toyebi ete ngonga ya nsuka ezali. Bábimaki na biso, kasi bazalaki te ya biso. Soki bazalaki ya biso, balingaki kotikala na biso, kasi mpo ete bámonisama ete bazali te banso ya biso. Mpe bino bozali na paka uta na ye mosantu, mpe boyebi binso. Nakomelaki bino te mpo boyebi solo te, kasi mpo boyebi yango, mpe mpo lokuta nyonso euti na solo ezali te. Nani azali mokosi soki te oyo azali koboya ete Yesu azali Klisto te? Oyo nde antikristo, oyo azali koboya Tata mpe Mwana. Moto nyonso oyo azali koboya Mwana azali na Tata te. Bino yango, oyo boyokaki banda ebandeli, etikala kati na bino. Soki oyo boyokaki banda ebandeli etikali kati na bino, bino mpe bokotikala kati na Mwana mpe kati na Tata. Mpe oyo ezali elaka oyo ye moko alakaki biso, bomoi ya

seko. Nakomaki bino makambo oyo mpo na bato oyo bazali kokosa bino. Mpe bino, pákólá oyo bozwaki epai na ye etikali kati na bino, mpe bozali na mposa te ete moto moko atéya bino, kasi lokola pákólá yango moko etéyaka bino makambo nyonso, mpe ezali ya solo mpe ezali lokuta te, mpe lokola atéyaki bino, bokokotikala kati na ye. Mpe sikawa, bana mike, bozala kati na ye, mpo ete tango akomonisama, tozala na mpiko mpe tokumisama te liboso na ye na boyei na ye. Soki boyebi ete azali sembo, boyebi ete moto nyonso oyo azali kosala bosembo abotami wuta na ye.

3

Bótala lolenge nini ya bolingo oyo Tata apesi biso mpo ete babénga biso bana ya Nzambe. Mpo na yango mokili eyebi bino te, mpo eyebaki ye te. Balingami, sikawa tozali bana ya Nzambe, mpe naino emonisami te nini tokozala, kasi toyebi ete soki amonisami, tokozala lokola ye, mpo tokomona ye ndenge azali. Mpe moto nyonso oyo azali na elikya oyo na ye azali komipetola, ndenge ye moko azali peto. Moto nyonso oyo azali kosala lisumu azali mpe kosala koboya mibeko, mpe lisumu ezali koboya mibeko. Mpe boyebi ete ye amimonisaki mpo na kolongola masumu na biso, mpe lisumu ezali te kati na ye. Moto nyonso oyo azali kofanda kati na ye asalaka masumu te; moto nyonso oyo azali kosala masumu amonaki ye te mpe ayebaki ye te. Bana mike, moto moko te akosa bino; oyo azali kosala bosembo azali sembo, ndenge ye moko azali sembo; oyo azali kosala masumu

azali ya Zabolo, mpo banda ebandeli Zabolo azali kosala masumu. Mpo na yango nde Mwana ya Nzambe amimonisaki, mpo abebisa misala ya Zabolo. Moto nyonso oyo abotami na Nzambe asalaka lisumu te, mpo nkona na ye ezali kati na ye, mpe akoki kosala lisumu te, mpo abotami na Nzambe. Na oyo, bana ya Nzambe mpe bana ya zabolo bamonani polele. Moto nyonso oyo azali kosala bosembo te azali kowuta na Nzambe te, mpe oyo azali kolinga ndeko na ye te. Yango oyo ezali nsango oyo boyokaki banda ebandeli, mpo tolingana biso na biso, kasi te lokola Kaini azalaki ya moto mabe mpe abomaki ndeko na ye ya mobali; mpe mpo na likambo nini abomaki ye? Mpo misala na ye ezalaki mabe, kasi oyo ya ndeko na ye ezalaki sembo. Bokamwa te, bandeko na ngai, soki mokili eyinaka bino. Biso toyebi ete toleki banda na liwa mpo tokɔta na bomoi, mpo tolingaka bandeko. Moto oyo alingaka te ndeko atikalaka na liwa. Moto nyonso oyo ayinaka ndeko na ye azali mobomi, mpe boyebi ete mobomi nyonso azali na bomoi ya seko te oyo ewumelaka kati na ye. Na oyo tozali koyeba bolingo, mpo yango moto wana atiaki molimo na ye mpo na biso, mpe biso tosengeli kotia milimo mpo na bandeko. Kasi moto oyo azali na bomoi ya mokili mpe amoni ndeko na ye azali na mposa mpe akangeli motema na ye liboso na ye, ndenge nini bolingo ya Nzambe ekoki kotikala kati na ye? Bana na ngai ya mike, tosɛnga te tolingaka na liloba to na lolemo, kasi na mosala mpe na bosolo. Na oyo toyebi ete tozali na bosolo, mpe liboso na ye tokondimisa mitema na biso, mpo soki motema na biso ezali kofunda biso, Nzambe azali monene koleka motema na biso mpe ayebi makambu nyonso. Balingami, soki motema na biso ezali

kofunda biso te, tozali na mpiko liboso ya Nzambe, mpe nyonso oyo tosengi tozwi yango epai na ye, mpo tozali kobatela mibeko na ye mpe tozali kosala makambo oyo esepelisaka ye liboso na ye. Mpe oyo ezali mobeko na ye, mpo tondima na nkombo ya Mwana na ye Yesu Kristo mpe tolingana biso na biso ndenge apesaki mobeko. Mpe oyo azali kobatela mibeko na ye azali kofanda na kati na ye, mpe ye moko azali kofanda na kati na ye. Mpe na oyo toyebi ete afandi na biso, uta na Molimo oyo apesaki biso.

4

Balingami, bondima te molimo nyonso, kasi bomeka milimo soki ezali ya Nzambe, mpo baprofeta ya lokuta mingi babimi na mokili. Na oyo boyebi molimo ya Nzambe: molimo nyonso oyo andimi ete Yesu Klisto ayaki na nzoto, ewuti na Nzambe; mpe molimo nyonso oyo andimi te Yesu Klisto ayaki na nzoto, ewuti na Nzambe te; mpe oyo ezali oyo ya antikristo oyo boyokaki ete akoya, mpe sikawa azali na mokili sikawa. Bino bozali ya Nzambe, bana mike, mpe bolongi bango, mpo oyo azali na bino azali monene koleka oyo azali na mokili. Bango bawuti na mokili, yango wana balobaka makambo ya mokili, mpe mokili eyokaka bango. Biso tozali ya Nzambe; oyo ayebi Nzambe ayokaka biso. Oyo azali ya Nzambe te ayokaka biso te. Na oyo tozali koyeba molimo ya solo mpe molimo ya kobungana. Balingami, tolingana biso na biso, mpo bolingo ewutaka na Nzambe, mpe moto nyonso oyo alingaka abotami na Nzambe

mpe ayebi Nzambe. Oyo alingaka te ayebaki Nzambe te, mpo Nzambe azali bolingo. Na oyo emonisami bolingo ya Nzambe epai na biso, mpo Nzambe atindaki Mwana na ye oyo abotami moko kaka na mokili mpo tozala na bomoi na nzela ya ye. Na oyo ezali bolingo, te que biso tolingaki Nzambe, kasi que ye moko alingaki biso mpe atindaki Mwana na ye libonza ya bolimbisi mpo na masumu na biso. Balingami, soki Nzambe alingaki biso boye, biso mpe tosengeli kolinga biso na biso. Nzambe, moto moko te amonaki ye ata moke, soki tolingaka biso na biso, Nzambe azali kati na biso mpe bolingo na ye ekokisami kati na biso. Na oyo tozali koyeba ete tozali kofanda na ye mpe ye moko azali na biso, mpo apesi biso na Molimo na ye. Mpe biso tomoni mpe totatoli ete Tata atindi Mwana Mobikisi ya mokili. Moto nyonso oyo akondima ete Yesu azali Mwana ya Nzambe, Nzambe atikalaka kati na ye, mpe ye moko atikalaka kati na Nzambe. Mpe biso toyebi mpe tondimi bolingo oyo Nzambe azali na yango kati na biso. Nzambe azali bolingo, mpe moto oyo azali kofanda na kati ya bolingo azali kofanda na kati ya Nzambe, mpe Nzambe azali kofanda na kati ya ye. Na oyo, bolingo esili kokoka na biso, mpo ete tozala na mpiko na mokolo ya kosambisa, mpo ndenge oyo azali, mpe biso tozali na mokili oyo. Bobangi ezali te na bolingo, kasi bolingo ya kokoka ebimisaka bobangi na libanda, mpo bobangi ezali na etumbu, mpe oyo azali kobanga akokisami te na bolingo. Biso tolingaka ye, mpo ye moko alingaki biso liboso. Soki moto moko alobi ete nalingaka Nzambe, mpe ayinaka ndeko na ye, azali mokosi, mpo moto oyo alingaka te ndeko oyo amonaki, Nzambe oyo amonaki te, ndenge nini akoki kolinga ye? Mpe mobeko oyo tozali na

yango ewuti na ye: moto oyo alingaka Nzambe, alinga mpe ndeko na ye.

5

Moto nyonso oyo andimi ete Yesu azali Klisto, abotami na Nzambe, mpe moto nyonso oyo alingaka oyo abota, alingaka mpe oyo abotami na ye. Na oyo toyebi ete tolingaka bana ya Nzambe, ntango tolingaka Nzambe mpe tobatelaka mibeko na ye. Oyo nde ezali bolingo ya Nzambe, ete tobatela mibeko na ye; mpe mibeko na ye ezali kilo te, mpo nyonso oyo abotami na Nzambe alongaka mokili; mpe oyo nde ezali elonga oyo elongaki mokili, kondima na biso. Nani azali kolonga mokili longola kaka ye oyo andimi ete Yesu azali Mwana ya Nzambe? Oyo nde ye oyo ayaki na nzela ya mai mpe makila, Yesu Kristo; ayaki te na mai kaka, kasi na mai mpe na makila. Mpe Molimo azali oyo azali kotatola, mpo Molimo azali bosolo. Mpo bazali misato oyo bazali kotatola na likoló, Tatá, Lilobá mpé Molimo Mosantu, mpé bango misato bazali mŏkó; mpé bazali misato oyo bazali kotatola na mabelé, Molimo mpé maí mpé makilá, mpé bango misato bazali na mŏkó. Soki tozwi litatoli ya bato, litatoli ya Nzambe ezali monene, mpo yango ezali litatoli ya Nzambe oyo atateli ntina ya Mwana na ye. Moto oyo andimi na Mwana ya Nzambe azali na litatoli kati na ye, kasi moto oyo andimi Nzambe te akomisi Ye mokosi, mpo andimi te litatoli oyo Nzambe apesaki na ntina ya Mwana na Ye. Mpe oyo ezali litatoli, ete Nzambe apesaki biso bomoi ya seko, mpe bomoi oyo ezali kati na Mwana na ye. Oyo

azali na Mwana azali na bomoi; oyo azali na Mwana ya Nzambe te azali na bomoi te. Nakomaki bino makambo oyo, bino oyo bondimaka na nkombo ya Mwana ya Nzambe, mpo boyeba ete bozali na bomoi ya seko, mpe mpo bondima na nkombo ya Mwana ya Nzambe. Mpe oyo ezali polele oyo tozali na yango liboso na ye, ete soki tosengi eloko moko kolanda mokano na ye, ayokaka biso. Mpe soki toyebi ete ayoki biso oyo ekoki tosengi, toyebi ete tozali na basengi oyo tosengaki epai na ye. Soki moto moko amona ndeko na ye azali kosala masumu oyo ezali te na ngambo ya liwa, akosenga, mpe akopesa ye bomoi, mpo na baoyo bazali kosala masumu oyo ezali te na ngambo ya liwa. Ezali lisumu epai ya liwa; nazali koloba te oyo etali yango mpo ásɛnga. Bosembo nyonso te ezali lisumu, mpe ezali lisumu oyo ekendaka na liwa te. Toyebi ete moto nyonso oyo abotami na kati ya Nzambe asalaka masumu te, kasi oyo abotami na kati ya Nzambe azali kobatela ye moko, mpe moto mabe asimbaka ye te. Toyebi ete tozali ya Nzambe, mpe mokili mobimba ezali kati na mabe. Toyebi ete Mwana ya Nzambe ayei mpe apesi biso makanisi mpo toyeba ye ya solo; mpe tozali na ye ya solo, na Mwana na ye Yesu Klisto. Oyo azali Nzambe ya solo mpe bomoi ya seko. Bana mike, bobatela bino moko longwa na bikeko, amen.

Ebandeli

1

Na ebandeli, Nzambe asalaki likolo mpe mabele. Kasi mabele ezalaki polele te mpe ezalaki na lolenge te, mpe molili ezalaki likolo ya libulu, mpe Molimo ya Nzambe ezalaki kopumbwa likolo ya maï. Mpe Nzambe alobaki: Tika ete pole ezala, mpe pole ekómaki. Mpe Nzambe amonaki pole ete ezali malamu, mpe Nzambe akabolaki pole na molili. Mpe Nzambe abengaki mwinda mokolo, mpe abengaki molili butu. Mpe ekómaki mpokwa, mpe ekómaki ntɔ́ngɔ́, mokolo moko. Mpe Nzambe alobaki, tíka ete ezala likonzi na katikati ya maí, mpe tíka ete ekabola na katikati ya maí na maí, mpe esalemaki bongo. Mpe Nzambe asalaki firmament, mpe Nzambe akabolaki mayi oyo ezalaki na nse ya firmament na mayi oyo ezalaki na likolo ya firmament. Mpe Nzambe abengaki likonzí lǐkɔ́lɔ, mpe Nzambe amonaki ete ezalaki malamu, mpe mpokwa ekómaki, mpe ntɔ́ngɔ́ ekómaki, mokolo ya mibale. Mpe Nzambe alobaki: Tika ete mayi oyo ezali na nse ya likoló esangana na lisangá moko, mpe tika ete mabele ya kokawuka emonana. Mpe ekómelaki

bongo, mpe mayi oyo ezali na nse ya likoló esanganaki na bisangá na yango, mpe mabele ya kokawuka emonanaki. Mpe Nzambe abengaki mabele ya kokawuka, mabele, mpe bisangani ya mayi abengaki yango mbu, mpe Nzambe amonaki ete ezalaki malamu. Mpe Nzambe alobaki: Tika ete mabele ebimisa matiti ya biloko oyo ekobota mboto kolanda lolenge na yango mpe kolanda ndenge na yango, mpe nzete ya mbuma oyo ekobota mbuma, oyo mboto na yango ezali kati na yango kolanda lolenge na yango, likolo ya mabele. Mpe ekómelaki bongo. Mpe mabele ebimisaki matiti, oyo ebotaka mboto engebene na lolenge na yango mpe engebene na bokeseni na yango, mpe nzete ya mbuma oyo ebotaka mbuma, oyo mboto na yango ezali kati na yango engebene na lolenge na yango, likoló ya mabele. Mpe Nzambe amonaki ete ezalaki malamu. Mpe eyaki mpokwa, mpe eyaki ntɔngɔ, mokolo ya misato. Mpe Nzambe alobaki: Tika ete minda ezala na nse ya likolo ya likoló mpo na kopesa pole na nse ya mabelé, mpo na kokabola kati ya mokolo mpe kati ya butu; mpe tika ete ezala bilembo, mpe mpo na makambo ya ntango, mpe mpo na mikolo, mpe mpo na mibu. Mpe tíka ete ézala biángá na likoló ya likoló mpô ete épesa pole na nsé ya mabelé, mpe ekómelaki bôngô. Mpe Nzambe asalaki miinda mibale minene, moinda monene mpo na koyangela mokolo, mpe moinda moke mpo na koyangela butu, mpe minzoto. Mpe Nzambe atiaki bango na firmament ya likoló, mpo bángɛnga likoló ya mabelé, mpe bákonza mokolo mpe butu, mpe bákabola na kati ya pole, mpe na kati ya molili; mpe Nzambe amonaki ete ezali malamu. Na ekomaki mpokwa mpe ekomaki ntɔngɔ, mokolo ya minei. Mpe Nzambe alobaki: Tika ete mayi ebimisa

bikelamu oyo etambolaka, oyo ezali na bomoi, mpe bandeke oyo ezali kopumbwa likoló ya mabelé na nse ya likoló, mpe ekómaki bongo. Mpe Nzambe asalaki bikelamu ya minene ya mayi, mpe milimo nyonso ya banyama oyo etambolaka na libumu, oyo mayi abimisaki kolanda mitindo na yango, mpe ndeke nyonso ya mapapu kolanda lolenge na yango, mpe Nzambe amonaki ete ezalaki malamu. Mpe Nzambe apambolaki bango, alobi: Bokóla mpe bókóma ebele, mpe botondisa mayi na babalabala, mpe bandeke tókóma ebele likoló ya mabele. Mpe eyaki mpokwa, mpe eyaki ntɔngɔ, mokolo ya mitano. Mpe Nzambe alobaki: Tíka ete mabelé ebimisa molimo ya bomoi kolanda lolenge na yango, banyama ya makolo mínei, bikelamu oyo etambolaka na libumu, mpe banyama ya zamba ya mabelé kolanda lolenge na yango, mpe ekómelaki bongo. Mpe Nzambe asalaki banyama ya zamba ya mabele kolanda lolenge na yango, mpe bibwele kolanda lolenge na yango, mpe bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu ya mabele kolanda lolenge na yango, mpe Nzambe amonaki ete ezalaki malamu. Mpe Nzambe alobaki: Tosala moto na elilingi na biso mpe na bokeseni, mpe batambwisa bambisi ya ebale monene, mpe bandeke ya likolo, mpe bibwele, mpe mabele nyonso, mpe bikelamu nyonso oyo etambolaka na se ya mabele. Mpe Nzambe asalaki moto, na elilingi ya Nzambe asalaki ye, mobali mpe mwasi asalaki bango. Mpe Nzambe apambolaki bango, alobi: Bokola mpe bobakisa, botondisa mabele, mpe bokamata yango. Boyangela mbisi ya ebale monene, bandeke ya likolo, banyama nyonso, mabele mobimba, mpe bikelamu nyonso oyo etambolaka na mabele. Mpe Nzambe alobaki, Talá napesi bino matiti nyonso oyo

ebotaka mboto oyo etondi mboto, oyo ezali likolo ya mabele nyonso; mpe nzete nyonso, oyo ezali na mbuma ya mboto oyo ebotaka, ekozala bilei na bino, mpe na banyama nyonso ya mabele, mpe na bandeke nyonso ya likoló, mpe na bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu na mabele, oyo ezali na molimo ya bomoi na kati na yango, mpe matiti nyonso ya pondu ekozala bilei; mpe ekómaki bongo. Mpe Nzambe amonaki biloko nyonso oyo asalaki, mpe tala, ezalaki malamu mpenza, mpe mpokwa ekómaki, mpe ntɔngɔ ekómaki, mokolo ya motoba.

2

Mpe basilisaki likolo mpe mabele, ná mokili na yango mobimba. Mpe Nzambe asilisaki na mokolo ya motoba misala na ye oyo asalaki, mpe apemaki na mokolo ya sambo longwa na misala nyonso na ye oyo asalaki. Mpe Nzambe apambolaki mokolo ya sambo, mpe abulisaki yango, mpo na mokolo yango apemaki na misala nyonso oyo Nzambe abandaki kosala. Oyo nkanda ya libota ya likoló mpé mabelé, ntango ekómaki, mokolo oyo Nkolo Nzambe asalaki likoló mpé mabelé, mpé nyonso ya pondu ya elanga liboso ya kokóma na likoló ya mabelé, mpé nyonso matiti ya elanga liboso ya kobima; pamba te Nzambe anokaki mbula te na likoló ya mabelé, mpé moto azalaki te mpo na kosala yango. Liziba moko ezalaki kobima na mabele mpe ezalaki komelisa elongi mobimba ya mabele. Mpe Nzambe abombaki moto na putulu uta na mabele, mpe apemaki na elongi na ye mpema ya bomoi, mpe moto akómaki molimo ya bomoi. Mpe Nzambe

alongolaki elanga ya paradizo na Edeni na ngambo ya este, mpe atiaki kuna moto oyo abumbaki. Mpe Nzambe abimisaki lisusu na mabele nzete nyonso ya kitoko mpo na komona, mpe ya malamu mpo na kolia, mpe nzete ya bomoi na kati ya paradiso, mpe nzete ya koyeba malamu mpe mabe. Ebale moko ebimaka na Eden mpo na komelisa paradiso, mpe wuta wana ekabwanaka na biteni minei ya ebandeli. Nkombo ya yango ya liboso, Pishon, oyo ezali kozingela mabele nyonso ya Havilah, epai wapi wolo ezali. Wolo ya mabele wana ezali malamu, mpe kuna ezali makala, mpe libanga ya langi ya pondu. Mpe nkombo ya ebale ya mibale ezali Gihon, oyo ezingeli mabele nyonso ya Etiopi. Mpe ebale ya misato, Tigre, oyo ezali kokende liboso pembeni ya ba-Asiri, mpe ebale ya minei, Efrate. Mpe Nkolo Nzambe azwaki moto oyo abumbaki, mpe atiaki ye na paradiso ya esengo, mpo na kosala mpe kobatela yango. Mpe Nkolo Nzambe apesaki mitindo na Adam, koloba: Uta na nzete nyonso oyo ezali na paradizo, okoki kolia. Kasi banda na nzete ya koyeba malamu mpe mabe, bokolia yango te; mokolo oyo bokolia yango, solo bokokufa. Mpe Nkolo Nzambe alobi: Ezali malamu te ete moto azala ye moko, tosalela ye mosungi oyo akokani na ye. Mpe Nzambe abumbaki lisusu na mabele banyama nyonso ya bilanga, mpe bandeke nyonso ya likolo, mpe amemaki yango epai ya Adamu mpo na komona nini akobenga yango; mpe nyonso oyo Adamu abengaki molimo ya bomoi, yango nkombo na yango. Mpe Adam apesaki bakombo na banyama nyonso ya mboka, mpe na bandeke nyonso ya likolo, mpe na banyama nyonso ya zamba ya elanga, kasi mpo na Adam, mosalisi oyo akokani na ye azalaki te. Na Nzambe

atyelaki kokamwa likoló ya Adamu, mpe alalisaki ye, mpe azwaki moko ya mipanzi na ye, mpe atondisaki mosuni na esika na yango. Mpe Nzambe atongaki lobɔkɔ oyo azwaki na Adam mpo ya kosala mwasi, mpe amemaki ye epai ya Adam. Mpe Adam alobaki: Oyo sikoyo ezali mokuwa kowuta na mikuwa na ngai, mpe mosuni kowuta na mosuni na ngai. Oyo akobenga mwasi, mpo azwamaki kowuta na mobali na ye. Mpo na likambo oyo, moto akotika tata na ye mpe mama na ye, mpe akokangama na mwasi na ye, mpe bango mibale bakozala mosuni moko. Mpe bango mibale bazalaki bolumbu, Adam na mwasi na ye, mpe bazalaki na nsoni te.

3

Nyoka azalaki na mayele koleka banyama nyonso ya zamba oyo ezalaki likolo ya mabele, oyo Nkolo Nzambe asalaki. Mpe nyoka alobaki na mwasi: Mpo na nini Nzambe alobaki ete bino bokolia te na nzete nyonso ya paradizo? Mwasi alobaki na nyoka: Tokoki kolya mbuma ya banzete ya paradiso; kasi mbuma ya nzete oyo ezali na kati-kati ya paradiso, Nzambe alobaki: Bokolya yango te, mpe bosimba yango te, mpo ete bokufa te. Mpe nyoka alobaki na mwasi: Bokokufaka liwa te; Pamba te Nzambe ayebaki ete na mokolo oyo bokolia yango, miso na bino ekofungwama, mpe bokokoma lokola banzambe, koyeba malamu mpe mabe. Mpe mwasi amonaki ete nzete ezalaki malamu mpo na kolia, mpe ete ezalaki kosepelisa miso mpo na kotala, mpe ezalaki kitoko mpo na koyeba, mpe akamaki mbuma na yango, aliaki, mpe apesaki

mpe na mobali na ye oyo azalaki elongo na ye, mpe baliaki. Mpe miso ya bango mibale efungwamaki, mpe bayebaki ete bazalaki bolumbu, mpe batongaki nkasa ya nzete ya figi, mpe bamisalelaki bilamba ya kokanga na loketo. Mpe bayokaki mongongo ya Nkolo Nzambe azalaki kotambola na paradiso na pokwa, mpe babombamaki, Adam mpe mwasi na ye, liboso ya Nkolo Nzambe na kati ya nzete ya paradiso. Mpe Nkolo Nzambe abengaki Adam, mpe alobaki na ye: Adam, ozali wapi? Mpe alobaki na ye: Nayokaki mongongo na yo ntango ozalaki kotambola na paradizo, mpe nabangaki mpo nazali bolumbu, mpe nabombamaki. Mpe Nzambe alobaki na ye: Nani ayebisaki yo ete ozali bolumbu, soki te uta na nzete oyo natindaki yo ete ya yango kaka okolia te, oliaki yango? Mpe Adam alobi, mwasi oyo opesaki ngai, ye apesaki ngai mbuma ya nzete, mpe naliaki. Mpe Nkolo Nzambe alobaki na mwasi: Nini oyo osalaki? Mpe mwasi alobaki, nyoka akosaki ngai, mpe naliaki. Mpe Nkolo Nzambe alobaki na nyoka: Mpo osalaki yango, olakelami mabe koleka bibwele nyonso, mpe koleka banyama nyonso ya zamba oyo ezali na mabele. Okotambola na tolo na yo mpe na libumu na yo, mpe okolia mabele mikolo nyonso ya bomoi na yo. Mpe nakotya koyinana kati ya yo mpe kati ya mwasi, mpe kati ya mboto na yo mpe kati ya mboto na ye; ye moko akobatela motó na yo, mpe yo okobatela litambi na ye. Mpe na mwasi, alobaki: Nakobakisa mpenza mpasi na yo mpe kolela na yo, na mpasi okobota bana, mpe epai ya mobali na yo ekozala bopesi motema na yo, mpe ye akokamba yo. Kasi na Adam, alobi boye: Mpo oyokaki mongongo ya mwasi na yo, mpe oliaki na nzete oyo natindaki yo ete kolya na yango kaka te, oliaki na yango, mabele

elakelami mpo na misala na yo, na mawa okolia yango mikolo nyonso ya bomoi na yo. Banzube mpe banzube ya miti ekobimela yo, mpe okolia matiti ya elanga. Na bilɛi ya elongi na yo, okolia mapa na yo, tii okozonga na mabele oyo okamwamaki na yango, mpo ozali mabele, mpe okozonga na mabele. Mpe Adam abengaki nkombo ya mwasi na ye Bomoi, mpo azalaki mama ya bato nyonso oyo bazali na bomoi. Mpe Nkolo Nzambe asalaki mpo na Adamu mpe mpo na mwasi na ye bilamba ya poso, mpe alatisaki bango yango. Mpe Nzambe alobaki, Talá, Adamu akómaki lokola moko kati na biso, ya koyeba malamu na mabe, mpe sikawa, mbala moko te asembola loboko na ye, mpe akamata na nzete ya bomoi mpe alya, mpe akozala na bomoi libela na libela. Mpe Nkolo Nzambe abengaki ye na paradiso ya esengo, mpo na kosala mabele oyo akamataki na yango. Mpe abengánaki Adam, mpe atíaki ye libosó ya paradiso ya esengo, mpe atiaki bakerubim, mpe mopanga ya mɔ̌tɔ oyo ezalaki kobaluka, mpo na kobatela nzela ya nzete ya bomoi.

4

Adam ayebaki Eve, mwasi na ye, mpe azwaki zemi abotaki Cain, mpe alobaki: Nazwaki moto na nzela ya Nzambe. Mpe abakisaki kobota ndeko na ye mobali Abel, mpe Abel akomaki mobateli ya mpate, kasi Kaini azalaki kosala mabele. Mpe ekómaki nsima ya mikolo Kaini amemaki uta na mbuma ya mabele likabo epai ya Nkolo; Mpe Abele amemaki mpe ye moko uta na bana ya liboso ya bameme na ye, mpe uta na mafuta na yango; mpe Nzambe

atálaki likolo ya Abele, mpe likolo ya makabo na ye. Na likolo ya Kain, mpe na likolo ya bambeka na ye, azalaki kotala te, mpe Kain ayokaki mawa mingi, mpe elongi na ye ekweyaki. Mpe Nkolo Nzambe alobaki na Kaini: Mpo na nini okomi na mawa mingi, mpe mpo na nini elongi na yo ekiti? Soki obonzi malamu, kasi okaboli malamu te, osali masumu te? Zala kimia; epai na yo ezali kobongwana na ye, mpe yo okokamba ye. Mpe Kaini alobaki na Abele, ndeko na ye ya mobali: Tokende na elanga. Mpe ekómaki ete ntango bazalaki na elanga, Kaini atelemaki likoló ya Abele, ndeko na ye ya mobali, mpe abomaki ye. Mpe Nkolo Nzambe alobaki na Kaini: Abele ndeko na yo ya mobali azali wapi? Mpe alobaki, nayebi te; nazali mokengeli ya ndeko na ngai te? Mpe Nkolo alobaki: Osali nini? Mongongo ya makila ya ndeko na yo mobali ezali koganga epai na ngai uta na mabele. Mpe sikawa, olakelami yo banda na mabele oyo efungolaki monoko na yango mpo na koyamba makila ya ndeko na yo banda na loboko na yo. Ntango okosala mabele, ekobakisa lisusu te nguya na yango mpo na kopesa yo, okozala kolela mpe kolenga likolo ya mabele. Mpe Kaini alobi na Nkolo Nzambe: Ntina na ngai eleki monene mpo batika ngai. Soki obengani ngai lelo longwa na elongi ya mabele, mpe longwa na elongi na yo nakobombama, mpe nakozala kolela mpe kolenga likolo ya mabele, mpe ekozala ete moto nyonso oyo akokuta ngai, akoboma ngai. Mpe Nkolo Nzambe alobaki na ye: Te boye; moto nyonso oyo akoboma Kaini, akozwa etumbu ya kozongisa mabe mbala sambo. Mpe Nkolo Nzambe atiaki elembo na Kaini, mpo moto nyonso oyo akokuta ye aboma ye te. Kain abimaki longwa na elongi ya Nzambe, mpe afandaki na mabele ya Naid, liboso

ya Eden. Mpe Kaini ayebaki mwasi na ye; mpe nsima ya kozwa zemi, abotaki Enoki. Mpe azalaki kotonga engumba; mpe apesaki engumba kombo na kombo ya mwana na ye ya mobali, Enoki. Enoki abotaki Gaiadadi, mpe Gaiadadi abotaki Mahalaleli, mpe Mahalaleli abotaki Metusala, mpe Metusala abotaki Lameki. Mpe Lameki akamataki basi mibale mpo na ye moko, nkombo ya oyo ya liboso ezalaki Ada, mpe nkombo ya oyo ya mibale ezalaki Sella. Mpe Ada abotaki Jobel; ye azalaki tata ya bato oyo bafandaka na biema mpe babokola bibwele. Mpe nkombo ya ndeko na ye ya mobali ezalaki Jubal, oyo azalaki moto oyo amonisaki psaltery mpe lyre. Zillah mpe ye moko abotaki Tubali; mpe azalaki mobeti-nyundo, mosali ya bronze mpe ya ebende. Mpe ndeko mwasi ya Tubali azalaki Noema. Lameki alobi na basi na ye moko moko, Ada mpe Sella: Boyoka mongongo na ngai, basi ya Lameki, bopesa matoyi na maloba na ngai, mpo nabomi mobali mpo na mpota na ngai, mpe elenge mobali mpo na mpota na ngai. Que mbala sambo bazongisi mabe wuta na Kaini, kasi wuta na Lameki, tuku sambo mbala sambo. Ayebaki kasi Adam Eve, mwasi na ye, mpe azwaki zemi abotaki mwana mobali, mpe apesaki ye nkombo Seth, koloba: Nzambe alamwisaki ngai mboto mosusu na esika ya Abel, oyo Cain abomaki. Mpe Seth azwaki mwana mobali, mpe abengi nkombo na ye Enos; oyo atiaki elikya ya kobɛnga nkombo ya Nkolo Nzambe.

5

Oyo nde buku ya mbotama ya bato; na mokolo oyo Nzambe asalaki Adamu, na elilingi ya Nzambe asalaki ye; Mobali mpe mwasi asalaki bango; mpe apambolaki bango; mpe abengaki nkombo na bango Adamu, na mokolo oyo asalaki bango. Adam azalaki na bomoi mibu nkama mibale na tuku misato, mpe abotaki mwana kolanda likanisi na ye mpe kolanda elilingi na ye, mpe apesaki ye nkombo Seth. Mikolo oyo Adam awumelaki nsima ya kobota Seth ekomaki mibu nkama sambo, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi. Mpe mikolo nyonso ya Adam oyo awumelaki ezalaki mibu nkama libwa na tuku misato, mpe akufaki. Kasi Seth azalaki na bomoi mibu nkama mibale na mitano, mpe abotaki Enos. Mpe Seth azalaki na bomoi nsima ya kobota Enos, nkama sambo na mibu sambo, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi. Mpe mikolo nyonso ya Seth ekómaki nkama libwa na zomi na mibale mbula, mpe akufaki. Mpe Enos azalaki na bomoi mibu nkama moko na tuku libwa, mpe abotaki Cainan. Mpe Enos azalaki na bomoi nsima ya kobota Cainan, mibu nkama sambo na zomi na mitano, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi. Mpe mikolo nyonso ya Enosi ekómaki mibu nkama libwa na mitano, mpe akufaki. Mpe Cainan azalaki na bomoi mibu nkama moko na ntuku sambo, mpe abotaki Mahalalel. Mpe Cainan abikaki mibu nkama sambo na ntuku minei nsima ya kobota Mahalalel, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi. Mpe mikolo nyonso ya Kainan ekomaki mibu nkama libwa na zomi, mpe akufaki. Mpe Mahalalel azalaki na bomoi mibu nkama moko na ntuku motoba na mitano, mpe abotaki Jared. Mpe Mahalalel azalaki na bomoi nsima ya kobota Jared, mibu tuku misato na nkama sambo, mpe abotaki bana mibali

mpe bana basi. Mpe mikolo nyonso ya Mahalalel ekómaki bambula nkama mwambe na tuku libwa na mitano na mitano, bongo akufaki. Mpe Jared azalaki na bomoi mibu nkama moko na tuku motoba na mibale, mpe abotaki Enoki. Mpe Jared azalaki na bomoi mibu nkama mwambe nsima ya kobota Enoch, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi. Mpe mikolo nyonso ya Jared ekómaki mibu nkama libwa na ntuku motoba na mibale, mpe akufaki. Mpe Enoki abikaki mibu nkama moko na ntuku motoba na mitano, mpe abotaki Metusala. Enoki atambolaki na Nzambe nsima ya kobota Metusala, mibu nkama mibale, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi. Mpe mikolo nyonso ya Enoki ezalaki mitano na ntuku motoba na nkama misato ya bambula. Mpe Enoch asepelisaki Nzambe, mpe bamonaki ye lisusu te, mpo Nzambe amemaki ye. Methuselah azalaki na bomoi mibu nkama moko na tuku motoba na sambo, mpe abotaki Lamech. Methuselah azalaki na bomoi nsima ya kobota Lamech mibu nkama mwambe na mibale, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi. Mpe mikolo nyonso ya Metusala oyo azalaki na bomoi ekomaki nkama libwa na ntuku motoba na libwa ya mibu, mpe akufaki. Mpe Lamech azalaki na bomoi mibu nkama moko na tuku mwambe na mwambe, mpe abotaki mwana mobali. Mpe apesaki nkombo na ye Noa, alobi, oyo akopemisa biso na misala na biso, mpe na pasi ya maboko na biso, mpe na mabele oyo Nkolo Nzambe alakelaki mabe. Mpe Lameki abikaki na nsima ya kobota ye Noah, mibu nkama mitano na ntuku motoba na mitano, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi. Mpe mikolo nyonso ya Lameki ezalaki mibu nkama sambo na ntuku mitano na misato, mpe akufaki. Mpe

Noa azalaki na mibu nkama mitano, mpe abotaki bana mibali misato: Shem, Ham, mpe Jafeth.

6

Mpe ekómelaki ntango bato babanaki kokóma ebele na mokili, mpe bana basi babotamaki epai na bango. Ntango bana mibali ya Nzambe bamonaki bana basi ya bato ete bazali kitoko, bazwaki mpo na bango moko basi banda na nionso oyo baponaki. Mpe Nkolo Nzambe alobi: Molimo na ngai ekotikala te kati na bato oyo mpo na libela, mpo bazali kaka misuni. Mikolo na bango ekozala nkama moko na tuku mibale ya mibu. Kasi bilombe bazalaki likolo ya mabele na mikolo wana, mpe na nsima ya yango, ntango bana mibali ya Nzambe bazalaki kokota epai ya bana basi ya bato mpe babotelaki bango bana, bango nde bazalaki bilombe oyo banda ntango ya kala, bato oyo ya nkembo. Sima ya komona Nkolo Nzambe, ete bakomaki ebele mabe ya bato na mokili, mpe moto nyonso azalaki kokanisa na motema na ye malamu-malamu na makambo mabe mikolo nyonso; Mpe Nzambe akanisaki, ete asalaki moto na mokili, mpe akanisaki. Mpe Nzambe alobaki: Nakolimwisa moto oyo nasalaki longwa na elongi ya mabele, banda na moto tii na nyama, mpe banda na bikelamu oyo etambolaka na libumu tii na bandeke ya likoló, mpo nazali na mawa, mpo nasalaki bango. Kasi Noah azwaki ngolu liboso ya Nkolo Nzambe. Oyo ezali bibota ya Noa. Noa, moto ya sembo, azalaki moto ya kokoka na molongo na ye, asepelisaki Nzambe. Noa abotaki bana mibali

misato: Shem, Ham, mpe Japheth. Ebukaki kasi mabele liboso ya Nzambe, mpe mabele etondaki na mabe. Mpe Nkolo Nzambe amonaki mabele, mpe ezalaki ebebi, mpo nyonso oyo ezali na mosuni ebebi nzela na yango na likolo ya mabele. Mpe Nkolo Nzambe alobaki na Noa: Ntango ya bato banso ekomi liboso na ngai, mpo mabele etondaki na bosembo te ya bango, mpe talá, ngai nakobebisa bango mpe mabele. Sala yango mwambo mpo na yo banda na nzete ya bakaré, okosala bazala na mwambo, mpe okotia yango asfálito na kati mpe na libándá. Mpe boye okosala masanga ya libaya: nkama misato ya makubiti bolai ya masanga ya libaya, mpe tuku mitano ya makubiti bonene, mpe tuku misato ya makubiti bosanda ya yango. Kosangisa okosala sanduku, mpe na lobɔkɔ moko okosila yango na likoló, mpe ezipelo ya sanduku okosala yango na mipanzi, ya nse, ya mibale mpe ya misato okosala yango. Ngai mpe, tala, nakoyeisa mpela, mai likoló ya mabelé, mpo na kobebisa nyama nyonso oyo ezali na molimo ya bomoi na nse ya likoló, mpe nyonso oyo ekozala likoló ya mabelé, ekokufa. Mpe nakotelemisa boyokani na ngai na yo, kasi okota na kati ya sanduku yo elongo na bana na yo ya mibali, mpe mwasi na yo, mpe basi ya bana na yo ya mibali. Mpe uta na banyama nyonso ya libota, mpe uta na bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu, mpe uta na banyama nyonso ya zamba, mpe uta na mosuni nyonso, okokotisa mibale mibale uta na nyonso kati na masuwa, mpo obatela yango na bomoi elongo na yo, ekozala mobali mpe mwasi. Uta na bandeke nyonso ya bandeke oyo epumbwaka kolanda lolenge na yango, mpe uta na bibwele nyonso kolanda lolenge na yango, mpe uta na bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu oyo etambolaka

na mabele kolanda lolenge na yango, mibale mibale uta na nyonso bakokota epai na yo mpo na koleisama elongo na yo, mobali mpe mwasi. Yo kasi okozwa mpo na yo moko banda na bilei nyonso oyo bokolia, mpe okosangisa yango epai na yo, mpe ekozala mpo na yo mpe mpo na bango kolia. Mpe Noa asalaki nyonso oyo Nkolo Nzambe atindaki ye, ndenge wana asalaki.

7

Mpe Nkolo Nzambe alobaki na Noa: Kota yo mpe bato nyonso ya ndako na yo na masuwa, mpo namoni yo moto ya sembo liboso na ngai na molongo oyo. Uta na bibwele ya peto, kota epai na yo sambo sambo, mobali mpe mwasi, mpe uta na bibwele oyo ezali peto te, mibale mibale, mobali mpe mwasi. Mpe uta na bandɛkɛ ya likoló oyo ya bapɛto, sambo-sambo, mobali na mwasi, mpe uta na bandɛkɛ nyonso oyo ya te bapɛto, míbalé-míbalé, mobali na mwasi, mpo na kobatela nkona na mabelé mobimba. Nanu ya mikolo sambo, ngai nakoyeisa mbula na mabele, tuku minei ya mikolo mpe tuku minei ya butu, mpe nakolongola bikelamu nyonso oyo nasalaki longwa na elongi ya mabele mobimba. Mpe Noa asalaki nyonso oyo Nkolo Nzambe atindaki ye. Noah azalaki na mibu nkama motoba, mpe mpela ya mai ekómaki likolo ya mabele. Noa akɔtaki, mpe bana na ye ya mibali, mpe mwasi na ye, mpe basi ya bana na ye ya mibali elongo na ye na masuwa, mpo na mai ya mpela. Mpe uta na bandeke ya peto, mpe uta na bandeke oyo ezali peto te, mpe uta na banyama ya peto, mpe uta na banyama oyo ezali peto te, mpe uta na nyonso oyo

etambolaka na libumu na mabele, mibale mibale bakotaki epai ya Noa na kati ya masuwa, mobali mpe mwasi, ndenge Nzambe atindaki Noa. Mpe nsima ya mikolo sambo, maï ya mpela ekómaki likolo ya mabelé. Na mobu ya nkama motoba ya bomoi ya Noa, na sanza ya mibale, na mokolo ya ntuku mibale na sambo ya sanza, na mokolo wana, bitima nyonso ya libulu ebukani, mpe bikangelo ya likolo efungwamaki. Mpe mbula enokaki na mabele mikolo ntuku minei na butu ntuku minei. Na mokolo wana, Noa, Shem, Ham, Jafeth, bana mibali ya Noa, mpe mwasi ya Noa, mpe basi misato ya bana mibali na ye, bakotaki elongo na ye na kati ya masuwa. Mpe banyama nyonso ya zamba kolanda lolenge na yango, mpe bibwele nyonso kolanda lolenge na yango, mpe eloko nyonso oyo etambolaka na libumu na mabele kolanda lolenge na yango, mpe ndeke nyonso ya kopumbwa kolanda lolenge na yango ya ye, bakotaki epai ya Noa na kati ya masuwa, mibale mibale, mobali mpe mwasi, uta na mosuni nyonso oyo kati na yango ezali molimo ya bomoi. Mpe oyo bazalaki kokota, mobali mpe mwasi, uta na nyama nyonso, bakotaki, ndenge Nzambe atindaki Noa, mpe Nkolo Nzambe akangaki sanduku na libanda ya yango. Mpe mpela ya ntɔngɔ ekomaki ntuku minei mikolo mpe ntuku minei butu likolo ya mabele, mpe mai ebakisaki, mpe etombolaki masuwa, mpe masuwa etombolamaki longwa na mabele. Mpe mai ekɔtaki makasi, mpe ebakisamaki mingi mingi na mabelé, mpe sanduku ememamaki likolo ya mai. Kasi mayi ezalaki kokamwa mingi mingi likolo ya mabele, mpe ezipaki bangomba nyonso ya milayi oyo ezalaki na nse ya likolo. Bametele zomi na mitano likoló ya likoló, maí ematombwamaki, mpe ezipaki bangomba

nyonso ya likoló. Mpe nyama nyonso oyo ezalaki kotambola na likolo ya mabele ekufaki: bandeke, bibwele, banyama ya zamba, bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu na likolo ya mabele, mpe bato nyonso. Mpe nyonso oyo ezalaki na mpema ya bomoi, mpe nyonso oyo ezalaki likolo ya mabele ya kokawuka, ekufaki. Mpe asilisaki bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezalaki likolo ya elongi ya mabele, banda moto tii nyama, mpe bikelamu oyo etambolaka na libumu, mpe bandeke ya likoló, mpe basilisaki yango banda mabele, mpe atikaki kaka ye moko Noa, mpe baoyo bazalaki na ye kati na masuwa. Mpe maí etombwámákí likoló ya mabelé mikolo nkama mŏkó na ntuku mítáno.

8

Mpe Nzambe akanisaki Noa, mpe banyama nyonso ya zamba, mpe bibwele nyonso, mpe bandeke nyonso, mpe bikelamu nyonso oyo etambolaka na libumu, nyonso oyo ezalaki elongo na ye na masuwa. Mpe Nzambe atindaki mopepe na mokili, mpe mayi esilaki. Mpe bazipaki bitima ya libulu, mpe baporte ya likolo, mpe bakangaki mvula oyo ezalaki kowuta na likolo. Mpe mayi ezalaki kokita ntango ezalaki kolongwa na mabele, mpe mayi ekitaki nsima ya mikolo nkama moko na tuku mitano. Mpe sanduku evandaki na sanza ya sambo, na mokolo ya tuku mibale na sambo ya sanza, likolo ya bangomba ya Ararat. Mpe mayi ezalaki kokita kino na sanza ya zomi. Mpe na sanza ya zomi, na mokolo ya liboso ya sanza, mito ya bangomba

emonanaki. Mpe nsima ya mikolo ntuku minei, Noa afungolaki lininisa ya sanduku oyo asalaki. Mpe atindaki nzengo, mpe ntango abimaki, azongaki te kino mayi ekawukaki na mabele. Mpe atindaki ebenga nsima na ye mpo na komona soki mayi ekitaki longwa na mabele. Mpe ebenga yango ezwaki te bopemi mpo na makolo na yango, ezongaki epai na ye na masuwa, mpo mai ezalaki likolo ya elongi mobimba ya mabele, mpe asembolaki loboko akamaki yango, mpe akotisaki yango epai na ye na masuwa. Mpe azalaki kozela lisusu mikolo sambo mosusu, lisusu atindaki ebenga longwa na sanduku. Mpe ebenga ezongaki epai ya ye na pokwa, mpe ezalaki na nkasa ya nzete ya olive na monoko na yango, mpe Noa ayebaki ete mayi ekitaki longwa na mabele. Mpe azalaki kozela naino mikolo sambo mosusu, lisusu atindaki ebenga, mpe ebenga yango ezongaki lisusu epai ya ye te. Mpe ekómaki na mobu moko na nkama motoba ya bomoi ya Noa, na sanza ya liboso, na mokolo ya liboso ya sanza, maï etikaki na mabelé. Mpe Noa afungolaki motondo ya masuwa oyo asalaki, mpe amonaki ete mayi ekawuki na elongi ya mabele. Kasi na sanza ya mibale, mabele ekauki na mokolo ya ntuku mibale na sambo ya sanza. Mpe Nkolo Nzambe alobaki epai ya Noa, koloba: Bima na kati ya masuwa, yo, mpe mwasi na yo, mpe bana na yo ya mibali, mpe basi ya bana na yo ya mibali elongo na yo. Mpe banyama nyonso oyo ezali elongo na yo, mpe mosuni nyonso banda bandeke tii bibwele, mpe eloko nyonso oyo etambolaka na libumu na mabele, bimisa elongo na yo moko. Mpe bókóla mpe bókómisa motángo na bino likolo ya mabele. Mpe Noa abimaki, mpe mwasi na ye, mpe bana na ye ya mibali, mpe basi ya bana

na ye ya mibali elongo na ye; Mpe banyama nyonso ya zamba, mpe bibwele nyonso, mpe ndeke nyonso, mpe eloko nyonso oyo etambolaka na libumu na mabele kolanda lolenge na yango, babimaki na masuwa. Mpe Noa atongaki etumbelo mpo na Nkolo, azwaki na bibwele nyonso ya peto mpe na bandeke nyonso ya peto, mpe abonzaki yango lokola likabo ya kotumba likolo ya etumbelo. Mpe Nkolo Nzambe ayokaki nsolo ya kitoko. Mpe Nkolo Nzambe alobaki nsima ya kokanisa, nakobakisa lisusu te kolakela mabele mabe mpo na misala ya bato; mpo makanisi ya moto ezali na makasi na makambo mabe banda bolenge na ye; nakobakisa lisusu te boye kobeta mosuni nyonso ya bomoi, ndenge nasalaki. Na mikolo nyonso ya mabele, mboto mpe kobuka, malili mpe moto, eleko ya molunge mpe eleko ya mbula, mokolo mpe butu, ekosila te.

9

Mpe Nzambe apambolaki Noa mpe bana na ye ya mibali, mpe alobaki na bango: Bokola mpe bobakisa, mpe botondisa mabele, mpe bokamba yango. Mpe kolenga, mpe kobanga na bino, ekozala likolo ya banyama nyonso ya mabele, likolo ya bandeke nyonso ya likoló, mpe likolo ya bikelamu nyonso oyo etambolaka na mabele, mpe likolo ya bambisi nyonso ya mbu, na mabɔkɔ na bino napesi. Mpe nyonso oyo etambolaka, oyo ezali na bomoi, ekozala bilei na bino, ndenge napesaki bino ndunda ya matiti, napesi bino nyonso. Kasi bokolia te mosuni oyo ezali na makila ya bomoi. Mpe pamba makila na bino ya

milimo ya bino, nakoluka yango ut'o lobɔkɔ ya banyama nyonso ya zamba, mpe ut'o lobɔkɔ ya moto ndeko, nakoluka molimo ya moto. Oyo akosopa makila ya moto, na esika ya makila na ye, makila na ye ekosopama, mpo ete na elilingi ya Nzambe nasalaki moto. Bino kasi, bokóla mpe bókoma ebele, mpe botondisa mabele, mpe bókamata yango. Mpe Nzambe alobaki na Noa mpe na bana na ye ya mibali, elongo na ye, koloba, mpe tala ngai nazali kotelemisa boyokani na ngai na bino, mpe na mboto na bino elongo na bino, mpe na molimo nyonso ya bomoi elongo na bino, banda bandeke, mpe banda bibwele, mpe na banyama nyonso ya mabele, nyonso oyo ezali elongo na bino banda banyonso oyo babimaki na masuwa. Mpe nakoteya boyokani na ngai epai na bino, mpe nyama nyonso ekokufa lisusu te na mayi ya mpela, mpe ekozala lisusu te mpela ya mayi mpo na kobebisa mabele mobimba. Mpe Nkolo Nzambe alobaki na Noa: Oyo ezali elembo ya boyokani oyo ngai napesi na kati ya ngai mpe bino, mpe na kati ya bikelamu nyonso ya bomoi oyo ezali elongo na bino mpo na bikeke nyonso ya seko. Tolotolo na ngai nakotia yango na lipata, mpe ekozala elembo ya boyokani kati na ngai mpe mabele. Mpe ekozala ntango nakosangisa mapata likolo ya mabele, tolotolo ekomonana na kati ya lipata. Mpe nakobosana boyokani na ngai oyo ezali kati ya ngai na bino, mpe kati ya molimo nyonso ya bomoi na nzoto nyonso, mpe mai ekozala lisusu te mpela mpo na kolimwisa nzoto nyonso. Mpe ekozala tolotolo na ngai na kati ya lipata, mpe nakomona yango mpo na kokanisa boyokani ya seko kati ya ngai mpe mabele, mpe kati ya molimo ya bomoi na nzoto nyonso oyo ezali likolo ya mabele. Mpe Nzambe alobaki na Noa:

Oyo nde elembo ya boyokani oyo natiaki kati na ngai mpe kati na banyama nyonso ya mosuni oyo ezali likolo ya mabele. Bazalaki bana mibali ya Noa, oyo babimaki na kati ya masuwa, Shem, Ham, mpe Japheth. Ham azalaki tata ya Canaan. Bana misato oyo bazali bana ya Noé, mpe banda na bango bapalanganaki na mokili mobimba. Mpe Noa, moto oyo azalaki mosali bilanga ya mabele, abandaki mpe alonaki elanga ya vino. Mpe amelaki na vino, mpe alangwaki, mpe amonaki bolumbu na ndako na ye. Mpe Kam, tata ya Kanana, amonaki bolumbu ya tata na ye, mpe abimaki ayebisaki bandeko na ye mibale na libanda. Mpe Shem na Japheth basimbaki elamba, batiaki yango na mikongo mibale na bango, mpe batambolaki na nsima, mpe bazipaki bolumbu ya tata na bango; mpe elongi na bango ezalaki na nsima, mpe bamonaki bolumbu ya tata na bango te. Noa alamuki banda na vino, mpe ayebaki nyonso oyo mwana na ye ya moke asalaki ye. Mpe alobaki, Kanana mwana azali na bilakeli mabe; akozala mosali ya bandeko na ye. Mpe alobaki, apambolama Nkolo Nzambe ya Shem; mpe Kanana akozala mwana mosaleli na ye. Tika Nzambe apanzá Yafeti, mpe afanda na bandako ya Semi; mpe Kanana azala mwana na ye. Noa azalaki na bomoi nsima ya mpela ya mai mibu nkama misato na ntuku mitano. Mpe mikolo nyonso ya Noa ekomaki mibu nkama libwa na ntuku mitano, mpe akufaki.

10

Oyo nde bikólo ya bana ya Noa: Shem, Ham, Japheth; mpe

babotamaki bango bana nsima ya mpela. Bana ya Japheth: Gomer, Magog, Madai, Jovan, Elisha, Tubal, Meshech, mpe Tiras. Mpe bana ya Gamer: Ashkenaz, Riphath, mpe Togarmah. Mpe bana ya Jovan: Elisha, Tharseis, Kittim mpe Rhodians. Uta na bango, bisanga ya bikólo ekabanaki na mabelé na bango, moko na moko kolanda lolemo na mabota na bango, mpe na bikólo na bango. Bana mibali ya Ham: Kush, Misrayimi, Puti, mpe Kanana. Bana mibali ya Kush: Saba, Evila, Sabata, Raema mpe Sabataka. Bana mibali ya Raema: Saba mpe Dedani. Cush abotaki Nimrod; ye nde abandaki kozala géant na mokili. Oyo azalaki moto monene ya makasi, mobomi nyama liboso ya Nkolo Nzambe; mpo na yango bakoloba: Lokola Nimrod, moto monene ya makasi, mobomi nyama liboso ya Nkolo. Mpe ebandeli ya bokonzi na ye ekómaki Babiloni, mpe Oreki, mpe Arkadi, mpe Kalane, na mabele ya Senari. Wuta na mabele wana Ashuri abimaki; mpe atongaki Ninive, mpe Reoboti engumba, mpe Kala, mpe Reseni na kati ya Ninive mpe na kati ya Kala; yango nde engumba monene. Mpe Mizrayimi abotaki Baludimi, mpe Banafalimi, mpe Baanamimi, mpe Balehabimi, mpe Bapatrusimi, mpe Bakasluhimi, oyo Bafilisitia babimaki na bango, mpe Bakafitorimi. Kanana abotaki Sidoni, mwana na ye ya liboso, mpe Mwiti, mpe Muyebusi, mpe Mwamori, mpe Mwagergesi, mpe Mwivi, mpe Mwarki, mpe Mwasini, mpe Mwarvadi, mpe Mwasemari, mpe Mwamati. Mpe nsima ya oyo, mabota ya bana ya Kanana bapalanganaki. Mpe ekómaki bandelo ya bana-Kanana banda na Sidoni tii kokóma na Gerara mpe Gaza, tii kokóma tii na Sodoma mpe Gomora, Adama mpe Seboyimi tii na Lasha. Baye bazali bana ya Kam, na bituka bya

bango, kolanda nkota ya bango, na mikili ya bango, mpe na bikolo bya bango. Mpe Shem abotelaki bana, ye oyo azalaki tata ya bana nyonso ya Eber, ndeko ya Jafeti oyo azalaki monene koleka. Bana ya Shem: Elam, Assyria, Arphaxad, Lud, Aram, mpe Cainan. Mpe bana ya mibali ya Aram: Uz, Ul, Gater, mpe Meshech. Mpe Arphaxad abotaki Cainan, mpe Cainan abotaki Sala, mpe Sala abotaki Eber. Mpe Eber abotaki bana mibali mibale, nkombo ya moko ezalaki Phaleg, mpo na mikolo na ye mabele ekabolamaki, mpe nkombo ya ndeko na ye mobali ezalaki Jektan. Joktan abotaki Elmodad, mpe Sheleph, mpe Hazarmaveth, mpe Jerah, mpe Hadoram, mpe Uzal, mpe Diklah, mpe Obal, mpe Abimael, mpe Sheba, mpe Ophir, mpe Havilah, mpe Jobab; bango nyonso oyo bazalaki bana mibali ya Joktan. Mpe fandaka na bango ezalaki banda Masse kino na ngomba Saphera ya ɛsti. Oyo bana ya mibali ya Shem, na mabota ya bango, kolanda nkota ya bango, na mikili ya bango, mpe na bikolo ya bango. Yango nde bituka ya bana ya Noa kolanda bileko na bango, kolanda bikolo na bango; longwa na bango, bikolo epalanganaki na mabele nsima ya mpela.

11

Mpe mabele mobimba ezalaki na monɔkɔ moko, mpe mongongo moko mpo na bato nyonso. Mpe ezalaki ete ntango bakobalukaki uta na este, bakutaki etando na mabele ya Shinar, mpe bafandaki wana. Mpe moto alobi na moninga na ye: Yaka tosala babiliki, mpe totumba yango na moto. Mpe biliki ekómaki

libanga mpo na bango, mpe asfálito ezalaki potopoto mpo na bango. Mpe balobaki, bóya tótonga mpo na biso engumba mpe ndako molayi, oyo motó na yango ekokóma kino na likoló, mpe tósala mpo na biso nkombo, liboso bópalanganisa biso na elongi ya mabelé mobimba. Mpe Nkolo akitaki mpo na komona engumba mpe ndako molayi oyo bana ya bato batongaki. Mpe Nkolo alobaki: Talá, libota mŏkó, mpe monɔkɔ mŏkó ya bánso, mpe yango babandaki kosala, mpe síkáwa ekozanga té epái na bangó nyonso oyo bakokoka komeka kosala. Bôngó toyâ, mpe soki tokiti, tosala mobulu ya nkóta ya bango kuna, mpô moto na moto áyoka lisusu te nkóta ya moninga na ye. Mpe Nkolo apanzaki bango wuta wana na elongi ya mabele nyonso, mpe batikaki kotonga engumba mpe ndako molayi. Mpo na yango, ebengamaki nkombo na yango Mobulu, mpo awa Nkolo akobukanisaki bibebu ya bato banso ya mabele, mpe wuta wana Nkolo apalanganisaki bango na elongi ya mabele manso. Mpe oyo ezali bikólo ya Shem, mpe Shem azalaki na mbula nkama moko ntango abotaki Arphaxad, na mobu ya mibale nsima ya mpela. Mpe Shem azalaki na bomoi nsima ya kobota Arphaxad, mibu nkama mitano, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi, mpe akufaki. Mpe Arphaxad azalaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato na mitano, mpe abotaki Cainan. Mpe Arphaxad azalaki na bomoi, nsima ya kobota ye Cainan, mibu nkama minei, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi, mpe akufaki. Mpe Kainani azalaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato, mpe abotaki Sala; mpe Kainani azalaki na bomoi, nsima ya kobota ye Sala, mibu nkama misato na tuku misato, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi, mpe akufaki. Mpe Sala

azalaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato, mpe abotaki Eber. Mpe Sala azalaki na bomoi nsima ya kobota Eber, mibu nkama misato na tuku misato, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi, mpe akufaki. Mpe Eber azalaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato na minei, mpe abotaki Phaleg. Mpe Eber azalaki na bomoi, nsima ya kobota Phalegi, mibu nkama mibale na ntuku sambo, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi, mpe akufaki. Mpe Phaleg azalaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato, mpe abotelaki Ragau. Mpe Phaleg azalaki na bomoi, nsima ya kobota Ragau, mibu libwa na nkama mibale, mpe abotelaki bana mibali mpe bana basi, mpe akufaki. Mpe Ragau azalaki na bomoi mibu nkama moko na tuku misato na mibale, mpe abotaki Seruki. Mpe Ragau azalaki na bomoi nsima ya kobota Seruku, mbula nkama mibale na sambo, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi, mpe akufaki. Mpe Seruch awumelaki mibu nkama moko na tuku misato, mpe abotaki Nahor. Mpe Seruki azalaki na bomoi mibu nkama mibale nsima ya kobota Nakori, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi, mpe akufaki. Mpe Nahor azalaki na bomoi mibu nkama moko na ntuku sambo na libwa, mpe abotaki Tera. Mpe Nahor azalaki na bomoi nsima ya kobota Tera mibu nkama moko na ntuku mibale na mitano, mpe abotaki bana mibali mpe bana basi, mpe akufaki. Mpe Tera azalaki na mibu ntuku sambo ya bomoi, mpe abotaki Abramu, Nakori, mpe Arani. Oyo ezali bikólo ya Terah. Terah abotaki Abram, Nahor, mpe Haran; mpe Haran abotaki Lot. Mpe Arani akufaki liboso ya Tera, tata na ye, na mokili oyo abisamaki kuna, na etuka ya Bakalide. Mpe Abram na Nahor bakamataki basi mpo na bango moko; nkombo ya mwasi ya

Abram ezalaki Sarai, mpe nkombo ya mwasi ya Nahor ezalaki Milka, mwana mwasi ya Arani, oyo azalaki mpe tata ya Milka mpe tata ya Isika. Mpe Sarai azalaki ekómba, mpe azalaki kobóta bana te. Tera azwaki Abram, mwana na ye, mpe Loti, mwana ya Arana, nkoko na ye, mpe Sara, nkambu na ye, oyo azalaki mwasi ya Abram, mwana na ye, mpe abimisaki bango na mboka ya Bakaldea mpo na kokende na mabele ya Kanana. Bayaki kino na Arana, mpe afandaki kuna. Mpe mikolo nyonso ya Terah na mokili ya Haran ekómaki mibu nkama mibale na mitano, mpe Terah akufaki na Haran.

12

Mpe Nkolo alobaki na Abram: Bima na mabele na yo, mpe na libota na yo, mpe na ndako ya tata na yo, mpe yaka na mabele oyo nakolakisa yo. Mpe nakosala yo ekólo monene, mpe nakopambola yo, mpe nakokomisa nkómbó na yo monene, mpe okozala mopambolami. Mpe nakopambola baye bakopambola yo, mpe baye bakolakelaka yo mabe, nakolakelaka bango mabe, mpe bituka nyonso ya mabele ekopambolama na nzela na yo. Mpe Abram akendaki, ndenge kaka Nkolo alobaki na ye, mpe Lot akendaki elongo na ye. Abram azalaki na mbula ntuku sambo na mitano ntango abimaki na Haran. Mpe Abram azwaki Sara, mwasi na ye, mpe Loti, mwana ya ndeko na ye ya mobali, mpe biloko na bango nyonso oyo bazwaki, mpe molimo nyonso oyo bazwaki na Harani, mpe babimaki mpo na kokende na mabele ya Kanana. Mpe Abram atambolaki na mokili mobimba

na bolai na yango tii na esika Sikemi, na nzete ya sheni ya molayi, mpe bana-Kanana na ntango wana bazalaki kofanda na mokili. Mpe Nkolo amimonisaki epai ya Abram, mpe alobaki na ye: Nakopesa mabele oyo na bana na yo, mpe Abram atongaki etumbelo wana mpo na Nkolo oyo amimonisaki epai na ye. Mpe alongwaki wuta wana na ngomba oyo ezali na ngámbo ya ɛsti ya Betele, mpe atelemisaki wana ndako na ye ya kapo na Betele na ngámbo ya mbu, mpe Angai na ngámbo ya ɛsti. Atongaki wana altare mpo na Nkolo, mpe abengaki kombo ya Nkolo. Mpe Abram akendaki, mpe nsima ya kokende, atongaki molako na esobe. Mpe ekómaki nzala makasi na mabelé, mpe Abram akitaki na Ejipito mpo na kofanda kuna, mpamba te nzala makasi elekaki makasi na mabelé. Ekómaki ntango Abram apusanaki kokɔta na Ejipito, Abram alobaki na Sarai, mwasi na ye: Nayebi ngai ete ozali mwasi ya elongi kitoko. Ekozala bongo: ntango ba-Ejipito bakomona yo, bakoloba ete Mwasi na ye azali oyo, mpe bakoboma ngai, kasi yo, bakobatela yo. Nalobaki yango, ete nazali ndeko mwasi na ye, mpo ete makambu ekenda malamu epai na ngai na nzela na yo, mpe molimo na ngai ekozala na bomoi mpo na yo. Ekómelaki ete, ntango Abram akɔtaki na Ejipito, bato ya Ejipito bamonaki mwasi na ye, pamba te azalaki kitoko mpenza. Mpe bakonzi ya Faraon bamonaki ye, mpe bakumisaki ye epai ya Faraon, mpe bamemaki ye na ndako ya Faraon. Mpe Abram, basalelaki ye malamu mpo na yango; mpe azalaki na bameme, mpe bana ya ngombe, mpe ba-ane, mpe basali ya mibali, mpe basali ya basi, mpe ba-mulet, mpe bashamo. Mpe Nzambe anyokolaki Faraon na bitumbu minene mpe mabe, mpe ndako na ye, mpo na Sarai, mwasi ya Abram.

Kobɛnga kasi Faraon Abram, alobaki: Nini oyo osalaki na ngai, mpo oyebisaki ngai te ete mwasi na yo azali? Mpo na nini olobaki ete azali ndeko na ngai ya mwasi? Mpe bazwaki ye lokola mwasi mpo na ngai moko; mpe sikawa tala, mwasi na yo azali liboso na yo, kamata ye mpe kende. Mpe Faraon apesaki mitindo na mibali na ntina ya Abramu mpo bátinda ye mosika, elongo na mwasi na ye, ná nyonso oyo ezalaki na ye.

13

Abram amataki banda Ejipito, ye moko, mwasi na ye, biloko nyonso na ye, mpe Lot elongo na ye, na esobe. Abram azalaki mozwi mingi mpenza na bibwele, na palata mpe na wolo. Mpe akendaki wuta esika ayaki na esobe tii na Betele, tii na esika oyo hema na ye ezalaki liboso, na kati ya Betele mpe na kati ya Ayi, na esika ya etumbelo, oyo asalaki wana na ebandeli, mpe Abramu abengaki wana nkombo ya Nkolo. Mpe Lot oyo azalaki kokende elongo na Abram azalaki na bameme, mpe bangombe, mpe bandako ya kapo. Mpe mabele ekokaki te kondima bango bafanda elongo, mpo biloko na bango ezalaki mingi, mpe mabele ekokaki te kondima bango bafanda elongo. Etumba esalemaki kati ya babateli bibwele ya Abram mpe babateli bibwele ya Loti, nzokande bana-Kanana mpe bana-Perizi na ntango wana bazalaki kofanda na mokili yango. Abram alobaki na Loti: Tika ete ezala te etumba kati ya ngai mpe yo, mpe kati ya babateli bibwele na ngai mpe babateli bibwele na yo, mpo tozali bandeko biso. Tala, mabele nyonso ezali liboso na yo te?

Kabwana na ngai; soki yo okei na ngambo ya mwasi, ngai nakokende na ngambo ya mobali; mpe soki yo okei na ngambo ya mobali, ngai nakokende na ngambo ya mwasi. Mpe Loti atomboli miso na ye, amonaki etuka mobimba ya Yordani, ete nyonso ezalaki na mayi mingi, liboso Nzambe abebisa Sodoma mpe Gomora, lokola paradiso ya Nzambe, mpe lokola mabele ya Ejipito, kino kokoma na Tsoari. Mpe Loti aponaki mpo na ye moko etuka mobimba oyo ezali zingazinga ya Yordani, mpe Loti alongwaki wuta na este, mpe bakabolanaki, moko na moko na ndeko na ye. Abram afandaki na mabele ya Kanana, kasi Lot afandaki na engumba ya bituka oyo ezalaki zingazinga, mpe atiaki ndako na ye ya kapo na Sodoma. Bato oyo bazalaki kati na Sodoma bazalaki mabe mpe basali masumu mingi liboso ya Nzambe. Nzambe alobaki na Abram nsima ya Loti kokabwana na ye, tombola miso na yo, mpe tala longwa na esika oyo sikoyo ozali epai ya nor mpe sudi mpe esti mpe westi; mpo mabele nyonso oyo ozali komona, nakopesa yo yango mpe mboto na yo tii libela. Mpe nakokomisa nkona na yo lokola zɛlɛ ya mabelé soki moto moko akoki kotánga zɛlɛ ya mabelé, mpe nkona na yo ekotángama. Telemi mpe otambola na mabele mobimba, na bolayi na yango mpe na bonene na yango, mpo nakopesa yango na yo mpe na bakitani na yo mpo na libela. Mpe Abram alongolaki ndako na ye ya kapo, ayaki mpe afandaki pembeni ya nzete ya shene ya Mamre, oyo ezalaki na Hebron, mpe atongaki altare kuna mpo na Nkolo.

14

Ekómelaki na bokonzi ya Amarafele mokonzi ya Shinari, mpe Arioki mokonzi ya Elasari, Kedorlahomeri mokonzi ya Elamu, mpe Tidali mokonzi ya bikólo, basalaki bitumba na Bila mokonzi ya Sodome, mpe na Birisha mokonzi ya Gomore, mpe na Shinari mokonzi ya Adima, mpe na Shemeberi mokonzi ya Zeboyimi, mpe mokonzi ya Balaki; yango ezali Tsoari. Bato nyonso oyo bandimaki likolo ya lubwaku ya mungwa; oyo ezali mbu ya mingwa. Mibu zomi na mibale, bango basalelaki Kodorlgomori, kasi na mobu ya zomi na misato, batikaki ye. Na kasi na mobu ya zomi na minei, Chedorlaomer ayaki elongo na bakonzi na ye, mpe babomaki ba-géants oyo bazalaki na Ashtaroth mpe na Karnaim, mpe bikolo ya makasi elongo na bango, mpe ba-Ommaeans oyo bazalaki na engumba Saue. Mpe ba-Horites oyo bazalaki na bangomba ya Seir, kino na nzete ya terebinte ya Paran, oyo ezali na esobe. Mpe sima ya kozonga, bayaki na etima ya likambo ya kosambisa; oyo ezali Kadeshi. Mpe babomaki bakambi nyonso ya Amaleki, mpe ba-Amoriti oyo bazalaki kofanda na Asasontamari. Mokonzi ya Sodome abimaki, mpe mokonzi ya Gomore, mpe mokonzi ya Adama, mpe mokonzi ya Zeboyimi, mpe mokonzi ya Balaki; oyo ezali Tsoari. Mpe bamibongisaki mpo na etumba liboso na bango na lubwaku ya mungwa, liboso ya Kedorlahomeri mokonzi ya Elamu, mpe Tidali mokonzi ya bikolo, mpe Amrafeli mokonzi ya Shinari, mpe Arioki mokonzi ya Elasari, bakonzi minei liboso ya batano. Lubwaku ya mungwa ezalaki na mabulu ya asfálito, mokonzi ya Sodoma mpe mokonzi ya Gomora bakimaki mpe bakweyaki kuna, baoyo batikalaki bakimaki na ngomba. Bazwaki farasa nyonso ya Sodoma mpe Gomora, mpe bilei

nyonso ya bango, mpe bakendaki. Bazwaki mpe Lot, mwana ya ndeko ya Abram, mpe biloko ya ye, mpe bakendaki, pamba te azalaki kofanda na Sodoma. Kokoma, moko ya baoyo babikisami ayebisaki Abram moyuda; ye moko afandaki pembeni ya nzete ya shene ya Mamre, Moamori, ndeko ya Eshcol mpe ndeko ya Onan, oyo bazalaki baninga ya Abram. Ntango Abram ayokaki ete Loti, ndeko na ye, akangamaki, atangaki bato ya ndako na ye moko nkama misato na zomi na mwambe, mpe alandaki bango tii na Dani. Mpe akweyaki likolo na bango na butu, ye moko mpe bana na ye, mpe abetaki bango, mpe alandaki bango kino na Hoba, oyo ezali na ngambo ya loboko ya mwasi ya Damasiko. Mpe azongisaki farasa nyonso ya Sodoma, mpe azongisaki Loti, mwana ya ndeko na ye, elongo na biloko na ye nyonso, mpe basi, mpe bato. Mokonzi ya Sodoma abimaki mpo na kokutana na ye nsima ya ye kozonga wuta na koboma Kodorlogomoro mpe bakonzi oyo bazalaki na ye, na lubwaku ya Sabwe; yango ezalaki esobe ya bakonzi. Mpe Melchizedek mokonzi ya Salem abimisaki mapa mpe vino, mpe azalaki nganga-nzambe ya Nzambe oyo aleki likoló. Mpe apambolaki Abram, mpe alobaki: Apambolama Abram na Nzambe oyo aleki likolo, oyo akeli likolo mpe mabele. Mpe apambolama Nzambe oyo aleki likoló, oyo akabaki banguna na yo na mabɔkɔ na yo, mpe Abram apesaki ye eteni ya zomi ya biloko nyonso. Mokonzi ya Sodoma alobaki na Abram: Pesa ngai bato, kasi mpunda, kamata yango mpo na yo moko. Abram alobaki epai ya mokonzi ya Sodome, nakotombola loboko na ngai epai ya Nkolo Nzambe oyo aleki likoló, oyo akela likoló mpe mabele, soki nakozwa banda likolo ya singa tii na singa ya sandale banda na biloko na yo nyonso, mpo olobi te ete

ngai nakomisi Abram mozwi. Longola kaka oyo bilenge mibali baliaki, mpe eteni ya bato oyo bakendaki elongo na ngai Eshcol, Onan, Mamre, bango bakozwa eteni.

15

Nsima ya maloba oyo, liloba ya Nkolo ekomaki epai ya Abram na emoniseli, koloba: Kobanga te, Abram, ngai nazali nguba na yo, lifuti na yo ekozala monene mpenza. Abramu alobi: Nkolo Mokonzi, nini okopesa ngai? Ngai kasi nakokende kozanga bana; mpe mwana mobali ya Maseki ya ndako na ngai, oyo Damasiki Eliezeri. Mpe Abram alobaki: Lokola opesaki ngai mboto te, oyo abotami na ndako na ngai nde akozwa libula na ngai. Mpe mbala moko mongongo ya Nkolo ekomaki epai na ye, koloba: Oyo akozwa libula na yo te, kasi oyo akobima na kati na yo, yango nde akozwa libula na yo. Abimisaki ye libándá, mpé alobaki na ye: Talá sóló na likoló, mpé tángá minzɔ́tɔ, soki okozala na makoki ya kotánga yango. Mpé alobaki: Bôngó ekozala mbótó na yo. Mpe Abram andimaki Nzambe, mpe yango etangemaki na ye lokola bosembo. Alobaki mpe na ye: Ngai Nzambe oyo abimisaki yo na mokili ya Bakaldeya, mpo napesa yo mabele oyo okozwa. Alobaki mpe, Nkolo Mokonzi, na ndenge nini nakoyeba ete nakozwa yango lokola libula? Alobi na ye: Kamatela ngai ngombe ya mwasi ya mibu misato, ntaba ya mibu misato, mpakasa ya mibu misato, ebenga mpe mbembo. Azwaki mpe ye nyonso oyo, mpe akabolaki yango na kati, mpe atiaki yango liboso ya moko na mosusu, kasi akabolaki bandeke te.

Bandeke ekitaki nse likolo ya nzoto, likolo ya biteni na bango na kati mibale, mpe Abram afandaki elongo na yango. Na ntángo ya kolala ya moi, kozanga mayele ekweyaki epai ya Abram, mpe tala, kobanga ya molili monene ezalaki kokweya epai na ye. Mpe elobamaki epai ya Abram: Okoyeba solo ete nkona na yo ekozala mopaya na mabele oyo ezali ya bango te, mpe bakoyokisa bango bowumbu, mpe bakonyokola bango, mpe bakomikitisa bango, mibu nkama minei. Kasi ekolo oyo bakosalela yango, ngai nakosambisa yango, mpe nsima ya yango, bakobima awa na biloko ebele. Yo kasi okokende epai ya batata na yo na kimia, oyo obokolaki na mbula kitoko. Kasi na molongo ya minei, bakozonga awa, mpo masumu ya ba-Amorite ekoki naino te kotonda tii lelo. Lokola nzokande mwinda ekómaki na ngámbo ya kolála, mɔ̌tɔ ekómaki, mpe tálá, fulu oyo ezalaki kobimisa molinga mpe minda ya mɔ̌tɔ, oyo elekaki na katikati ya biteni oyo ekatamaki. Na mokolo wana, Nkolo asalaki boyokani na Abram, koloba: Na nkona na yo nakopesa mabele oyo, kobanda na ebale ya Ejipito tii na ebale monene ya Efrate; bato ya Keni, mpe bato ya Kenizi, mpe bato ya Kadmoni, mpe bato ya Iti, mpe bato ya Perizi, mpe bato ya Refaim, mpe bato ya Amori, mpe bato ya Kanana, mpe bato ya Ivi, mpe bato ya Girigasi, mpe bato ya Jebusi.

16

Sarai, mwasi ya Abram, azalaki kobota te mpo na ye, kasi azalaki na mwasi moko ya mosala ya Ejipito, nkombo na ye

ezalaki Agar. Sarai alobaki na Abram: Tala, Nkolo akangaki ngai mpo nabota te, kota epai ya mwasi na ngai ya mosali, mpo nazwa bana na nzela na ye. Abram ayokaki mongongo ya Sarai. Mpe Sara, mwasi ya Abram, azwaki Agar, Egipisyɛnɛ, mosaleli na ye ya mwasi, nsima ya mibu zomi ya kofanda Abram na mabelé ya Kanana, mpe apesaki ye na Abram, mobali na ye, lokola mwasi. Mpe akɔtaki epai ya Agar, mpe azwaki zemi, mpe amonaki ete azali na zemi na libumu, mpe nkolo mwasi atiolamaki liboso na ye. Sara alobaki na Abram, nazali konyokolama na yo; ngai napesaki mwasi mosali na ngai na maboko na yo, kasi ntango amonaki ete azali na zemi, natiolamaki liboso na ye. Tika ete Nzambe akata likambo kati na ngai mpe yo. Abram alobaki na Sara: Talá, mosali mwasi na yo azali na mabɔkɔ na yo, salelá ye ndenge olingi oyo ekosepelisa yo. Mpe Sara anyokolaki ye, mpe akimaki longwa na elongi na ye. Ntoma ya Nkolo akutaki ye penepene na liziba ya mai kati na esobe, penepene na liziba oyo ezali na nzela ya Shur. Mpe ntoma ya Nkolo alobaki na ye, Agar, mwasi mosali ya Sara, outiaka wapi? Mpe okei wapi? Mpe alobaki: Nazali kokima liboso ya Sara, nkolo na ngai ya mwasi. Anjelu ya Nkolo alobaki na ye: Zonga epai ya nkolo na yo ya mwasi, mpe mikitisa na nse ya maboko na ye. Mpe ntoma ya Nkolo alobaki na ye boye: Nakobakisa mpenza mboto na yo, mpe ekotangama te mpo na ebele na yango. Mpe ntoma ya Nkolo alobaki na ye boye: Tala, ozali na zemi, mpe okobota mwana mobali, mpe okobenga nkombo na ye Ismaele, mpo Nkolo ayokaki pasi na yo. Oyo akozala moto ya zamba, maboko na ye likolo ya bato banso, mpe maboko ya bato banso likolo ya ye, mpe liboso ya bandeko na ye

banso akovanda. Mpe abengaki nkombo ya Nkolo oyo azalaki koloba na ye, Yo Nzambe oyo amonaki ngai, mpo alobaki, Mpe solo liboso namonaki oyo amimonisaki epai na ngai. Mpo na yango abengaki libulu, libulu oyo liboso namonaki; talá, ezali kati ya Kadeshi mpe kati ya Baradi. Mpe Agar abotaki mwana mobali mpo na Abram, mpe Abram abengaki nkombo ya mwana na ye mobali, oyo Agar abotaki mpo na ye, Ismaele. Abram azalaki na mibu tuku mwambe na motoba ntango Agar abotelaki ye Ismaeli.

17

Abramu akómaki na mibu tuku libwa na libwa. Mpe Nkolo amimonisaki epai ya Abram, mpe alobaki na ye: Ngai nazali Nzambe na yo; sepelisa ngai, mpe koma moto oyo azangi mbeba. Mpe nakotya boyokani na ngai kati ya ngai na yo, mpe nakobakisa yo mingi mingi. Mpe Abram akweyaki na elongi na ye. Mpe Nzambe alobaki na ye, koloba: Ngai, tala boyokani na ngai ezali na yo, mpe okozala tata ya bikolo ebele. Mpe kombo na yo ekobengama lisusu Abram te, kasi kombo na yo ekozala Abraham, mpo nakomisi yo tata ya bikólo mingi. Mpe nakobakisa yo mingi mingi, mpe nakotia yo na bikólo, mpe bakonzi bakobima na yo. Mpe nakotelemisa boyokani na ngai kati ya ngai na yo, mpe kati ya mboto na yo nsima ya yo na bikeke na bango, mpo ezala boyokani ya seko, mpo nazala Nzambe na yo, mpe ya mboto na yo nsima ya yo. Mpe nakopesa yo mpe na nkona na yo, sima na yo, mabele oyo ofandi na

yango, mabele nyonso ya Kanana, lokola libula ya seko, mpe nakozala Nzambe na bango. Mpe Nzambe alobaki na Abraham, kasi yo. Boyokani na ngai okobatela, yo mpe mboto na yo nsima na yo na bikeke na bango. Mpe oyo nde boyokani oyo bokobatela kati na ngai mpe bino, mpe kati na mboto na yo elongo na yo mpo na bikeke na bango, bakokata ngenga bana na bino nyonso ya mibali. Mpe bokokata nzoto ya liboso ya bino, mpe ekozala elembo ya boyokani kati na ngai mpe bino. Mpe mwana ya mikolo mwambe akokatolama mpo na bino, mobali nyonso na bikeke bya bino; mpe oyo abotami na ndako mpe oyo asombami na palata banda mwana nyonso ya mopaya, oyo azali te banda mboto na yo, Na kokatolama akokatolama oyo abotami na ndako ya ndako na yo, mpe oyo asombami na palata; mpe boyokani na ngai ekozala likolo ya nzoto na bino mpo na boyokani ya seko. Mpe mwana mobali oyo bakata ngenga te, oyo bakokata ngenga te mosuni ya ngenga ya ye na mokolo ya mwambe, molimo wana ekolongwa na libota na yango, mpo abuki boyokani na ngai. Mpe Nzambe alobaki na Abraham: Sarai, mwasi na yo, kombo na ye ekobengama lisusu Sarai te; Sarah ekozala kombo na ye. Nakopambola yango, mpe nakopesa yo mwana ut'o yango, mpe nakopambola yango, mpe ekozala bikólo, mpe bakonzi ya bikólo bakobima na yango. Mpe Abrahama akweyaki na elongi na ye, mpe asekaki; mpe alobaki na makanisi na ye, koloba: Soki na moto ya mbula nkama moko akozala na mwana mobali? Mpe soki Sara ya mbula tuku libwa akobota? Abraham alobaki na Nzambe: Ismaeli oyo awumela liboso na yo. Nzambe alobi na Abrahama: Iyo, tala, Sara mwasi na yo akobotela yo mwana mobali, mpe okobenga nkombo na ye

Isaka. Nakotelemisa boyokani na ngai na ye, boyokani ya seko, mpo nazala Nzambe na ye mpe na bana na ye. Oyo etali Ismaeli, tala, nayoki yo, mpe tala, napamboli ye, mpe nakobakisa ye, mpe nakokomisa ye ebele mingi mpenza; akobota bikolo zomi na mibale, mpe nakopesa ye na ekolo monene. Kasi boyokani na ngai, nakotelemisa yango epai ya Isaki, oyo Sara akobotela yo na ntango oyo, na mobu oyo ekoya. Asilisaki kolobela na ye, mpe Nzambe akendaki likoló longwa epai ya Abraham. Mpe Abraham azwaki Ishmael mwana na ye moko, mpe bato nyonso ya ndako na ye, mpe bato nyonso oyo asombaki na palata, mpe mibali nyonso ya bato oyo bazalaki na ndako ya Abraham, mpe akataki ngenga ya bango, na ntango ya mokolo wana, ndenge Nzambe alobaki na ye. Abraham azalaki na mibu tongo na libwa na libwa ntango akataki mosuni ya liboso ya nzoto na ye. Ishmael, mwana na ye, azalaki na mibu zomi na misato ntango akatamaki mosuni ya liboso ya nzoto na ye. Na ntango ya mokolo wana, Abrahama akatamaki ngenga, mpe Ismaele mwana na ye ya mobali, mpe mibali nyonso ya ndako na ye, mpe bato oyo babotamaki na ndako na ye, mpe ba-oyo basombamaki na palata wuta na bikolo ya bapaya.

18

Nzambe amimonisaki epai na ye penepene na nzete ya shene ya Mamre, ntango azalaki kofanda na ekotelo ya ndako na ye ya kapo na ngonga ya midi. Atombolaki miso na ye mpe amonaki, mpe tala, bato misato batelemaki liboso na ye, mpe ntango

amonaki bango, akimaki mbangu mpo na kokutana na bango wuta na ekuke ya ndako ya kapo na ye, mpe agumbamaki na mabele. Mpe alobaki, Nkolo, soki nazwi ngolu liboso na yo, koleka te mosali na yo. Tika ezwama mpenza mayi, mpe tika basukola makolo na bino, mpe bopema malamu na nse ya nzete. Mpe nakozwa lipa, mpe bókolia. Mpe na nsima ya likambo oyo, bokokende lisusu na nzela na bino, oyo mpo na yango bopengwaki epai ya mosali na bino. Mpe alobaki: Sala bongo, ndenge olobi. Mpe Abraham anyokaki na ndako ya kapo epai ya Sarah, mpe alobaki na ye: Nyokaka, mpe sangisa bakonzi misato ya farine ya kitoko, mpe sala mapa. Mpe Abrahama akimaki na bangombe, mpe azwaki mwana ngombe ya pete mpe ya kitoko, mpe apesaki yango na mwana mobali, mpe ayokaki lombangu ya kosala yango. Akamataki manteka, mpe miliki, mpe mwana ngombe oyo asalaki, mpe atiaki yango liboso na bango, mpe baliaki. Ye moko atelemaki pembeni na bango na nse ya nzete. Alobi epai na ye: Sara mwasi na yo azali wapi? Mpe ye azongisaki mpe alobaki, Talá, azali na kati ya ndako ya kapo. Alobaki mpe, nazali kozonga nakoya epai na yo na ntango oyo na ngonga, mpe Sara mwasi na yo akozala na mwana mobali. Sara ayokaki na ezibeli ya ndako ya kapo ntango azalaki na nsima na ye. Abraham ná Sarah bazalaki bakóló, bayókaki na mibu mingi, mpe esílaki na Sarah kokóma makambo ya basi. Sara asekaki na kati ya ye moko koloba: Nanu te solo ekómelaki ngai tii lelo, mpe nkolo na ngai azali mobange. Mpe Nkolo alobaki na Abrahama, nini mpo Sara asekaki na kati na ye moko, koloba, bongo solo nakobota? Ngai kasi nakómi mobange. Liloba ekozala te na ezanga makoki epai ya Nzambe? Na ntango

oyo, nakozonga epai na yo na ngonga, mpe Sara akozala na mwana mobali. Sara aboyaki, alobaki: Nasekaki te, mpo azalaki kobanga. Mpe alobaki na ye: Te, nzokande osekaki. Nsima ya kotelema wuta wana, mibali batalaki na nse na elongi ya Sodome mpe Gomora. Abraham azalaki kotambola elongo na bango, azalaki kokitisa bango nzela. Nkolo alobaki: Nakobomba te epai ya Abrahama, mwana na ngai, oyo ngai nazali kosala. Abraham akokoma ekolo monene mpe ya bato ebele, mpe bikolo nyonso ya mabele ekopambolama na ye. Nayebaki, pamba te akopesa mitindo na bana na ye ya mibali mpe na ndako na ye nsima na ye, mpe bakobatela banzela ya Nkolo, kosala bosembo mpe likambo ya kosambisa, mpo Nkolo amema likoló ya Abraham makambo nyonso oyo alobaki na ye. Nkolo alobi: Kolela ya Sodoma mpe Gomora ekomi mingi epai na ngai, mpe masumu na bango minene mpenza. Nakokita na nse, yango wana nakotala soki, kolanda koganga na bango oyo ezali koya epai na ngai, bakosilisa; kasi soki te, mpo nayeba. Mpe bato bazongaki wuta kuna, bayaki na Sodome, kasi Abraham azalaki naino atelemaki liboso ya Nkolo. Mpe ntango Abraham apusanaki, alobaki: Kobebisa te moto ya sembo elongo na moto oyo azangi botosi na Nzambe, mpe moto ya sembo akozala lokola moto oyo azangi botosi na Nzambe. Soki bazali tuku mitano ya bato ya sembo na engumba, okobebisa bango? Okobikisa te esika nyonso mpo na bato tuku mitano ya sembo, soki bazali na kati na yango? Te na ndenge moko te, yo okosala lokola liloba oyo, ya koboma moto ya sembo elongo na moto ya mabe, mpe moto ya sembo akozala lokola moto ya mabe. Te na ndenge moko te! Oyo akokata likambo ya mabele nyonso, yo

okosala te likambo ya kosambisa? Nkolo alobi: Soki bazali na bato tuku mitano ya sembo na Sodoma, na engumba, nakobikisa engumba mobimba mpe esika nyonso mpo na bango. Mpe ayanoli Abraham alobi: Sikawa nabandi koloba na Nkolo na ngai, kasi ngai nazali kaka mabele mpe putulu. Soki kasi bakitisa bato ntuku mitano ya sembo na ntuku minei na mitano, okobebisa engumba mobimba mpo na mitano? Mpe alobaki: Te, nakobebisa te, soki nakozwa kuna ntuku minei na mitano. Mpe abakisaki lisusu koloba na ye, mpe alobaki: Soki bamonani kuna ntuku minei, mpe alobaki: Nakobebisa te mpo na ntuku minei. Mpe alobaki: Ezali te nini, Nkolo, soki nakoloba? Kasi soki bakozwama kuna tuku misato? Mpe alobaki: Nakobebisa te mpo na ntina ya tuku misato. Mpe alobaki, lokola nazali na koloba epai ya Nkolo, kasi soki bakozwama kuna tuku mibale? Mpe alobaki: Nakobebisa te, soki nakozwa kuna bato tuku mibale. Mpe alobaki: Ezali likambo te te, Nkolo, soki nakoloba lisusu mbala moko? Soki kasi bakozwama kuna zomi? Mpe alobaki: Nakobebisa te mpo na oyo zomi. Nkolo akendaki ntango atikaki koloba na Abraham, mpe Abraham azongaki na esika na ye.

19

Bantoma míbalé bayaki na Sodome na mpokwa. Loti azalaki kofanda pembeni ya ekuke ya Sodome; mpe ntango Loti amonaki bango, atelemaki mpo na kokutana na bango, mpe agumbamaki na elongi na mabele. Mpe alobaki, talá, Bankolo, bokende na ndako ya mwana na bino, mpe bolála, mpe bosukola

makolo na bino, mpe sima ya kolamuka ntɔngɔntɔngɔ bokokende na nzela na bino. Mpe balobaki: Te, kasi tokolala na nzela monene. Mpe asengaki bango makasi, mpe babalukaki epai na ye, mpe bakotaki na ndako na ye, mpe asalaki na bango komela, mpe alambelaki na bango mapa ezanga levire, mpe baliaki. Liboso ya kolala, kasi, mibali ya engumba, bato ya Sodome, bazingelaki ndako, banda elenge mobali tii mokolo, bato nyonso elongo. Mpe bazalaki kobyanga Loti, mpe bazalaki koloba na ye, wapi bazali bato oyo bakotaki epai na yo na butu? Bimisa bango epai na biso, mpo ete tókóma bandeko na bango. Lot abimaki mpe akendaki epai na bango na nzela ya kokota, bongo akangaki ekuke nsima na ye. Alobaki mpe na bango: Bandeko, bosala mabe te na ndenge moko te. Bazali kasi na ngai bana basi mibale, oyo bayebi mobali te, nakobimisa bango epai na bino, mpe bosalela bango ndenge ekolendisa bino, kaka na bato oyo ya mibali bosala mabe te, mpo bakotaki na se ya ebombamelo ya mikuwa ya ngai. Balobaki na ye kasi: Longwa wana; okotaki kofanda lokola mopaya, mpe sik'olingi kosambisa? Sikawa yango tomonisa yo mabe mingi koleka bango. Mpe bazalaki konyokola mobali Loti makasi mingi, mpe bapusanaki mpo na kobuka ekuke. Kosembola mabɔkɔ, kasi bato babendaki Loti epai na bango na ndako, mpe bakangaki ezibelo ya ndako. Bato oyo bazalaki na ekuke ya ndako babetaki na boumeli, kobanda na moke tii na monene, mpe balembaki koluka ekuke. Mibali balobi epai ya Loti, ozali na bana mibali ya libala awa, to bana mibali, to bana basi? Soki moto mosusu azali epai na yo na engumba, bimisa ye longwa na esika oyo, mpo biso tozali kobebisa esika oyo; mpo koganga na bango

ekómataki likoló liboso ya Nkolo, mpe Nkolo atindaki biso kobebisa yango. Loti abimaki, mpe alobaki na babalabala na ye oyo bazwaki bana na ye ya basi, mpe alobaki: Botelema, mpe bobima na esika oyo, mpo Nkolo azali kobebisa engumba. Kasi emonanaki ete azalaki kosakana liboso ya babalabala na ye. Ntango tongo ekomaki, ba-anjelu bazalaki kolendisa Loti na mposa makasi, koloba: Telema, kamata mwasi na yo mpe bana na yo basi mibale oyo ozali na bango, mpe bima, mpo ete yo mpe okufa te elongo na mabe ya engumba. Mpe bakomaki na mobulu, mpe bantoma bakangaki lobɔkɔ ya ye, mpe lobɔkɔ ya mwasi ya ye, mpe mabɔkɔ ya bana basi mibale ya ye, mpo Nkolo abatelaki ye. Mpe ekómaki ntango babimisaki bango libándá, mpe balobaki: Kobikisa, bikisa molimo na yo moko, kotala te na nsima, mpe kotelema te na etúká mobimba oyo ezali zingazinga, kende na ngomba mpo obikisa yo moko, mpo ete okangama te. Loti alobaki epai na bango, nasengi yo Nkolo, mpo mwana na yo akutaki ngolu liboso na yo, mpe okomisaki monene bosembo na yo, oyo ozali kosala likolo na ngai, mpo molimo na ngai ezala na bomoi; kasi ngai nakozala na makoki te kobikisama na ngomba, mbala moko te mabe ekanga ngai, mpe nakokufa. Talá, engumba oyo ezali penepene mpo na kokima ngai kuna, oyo ezali moke; mpe kuna nakobikisama; ezali moke te? Mpe molimo na ngai ekozala na bomoi mpo na yo. Mpe alobaki na ye: Tala, nakamwi na elongi na yo mpe na liloba oyo, ya kobebisa te engumba oyo olobaki na ntina na yango. Yaka nokinoki yango mpo na kobikisama kuna, pamba te nakokoka te kosala likambo, tii okoya yo kuna. Mpo na yango, abengaki nkombo ya engumba wana Zoar. Mwese ebimaki likolo ya

mabele, mpe Loti akotaki na Tsoari. Mpe Nkolo anokisaki sulfure na moto likolo ya Sodoma na Gomora, wuta na Nkolo, wuta na likoló. Mpe abomaki bingumba yango, na etuka nyonso ya zingazinga, na bato nyonso oyo bafandaki na bingumba, mpe biloko nyonso oyo ebotaki na mabele. Mpe mwasi na ye atálaki nsima, mpe akómaki likonzi ya mungwa. Abraham alamuki nzokande na ntɔngɔ mpe akendaki na esika oyo atelemaki liboso ya Nkolo. Mpe atalaki elongi ya Sodome mpe ya Gomore, mpe elongi ya etuka oyo ezalaki zingazinga, mpe amonaki, mpe tala, mwoto ezalaki komata longwa na mabele, lokola mpema ya fulu. Mpe ekómelaki ete ntango Nzambe abebisaki bingumba nyonso ya etúká oyo ezalaki zingazinga, Nzambe akanisaki Abrahama, mpe atindaki Loti longwa na katikati ya libebi, ntango Nkolo abebisaki bingumba oyo Loti afandaki na yango. Loti amataki longwa na Zoari, mpe afandaki na ngomba ye moko elongo na bana na ye basi mibale, pamba te abangaki kofanda na Zoari, mpe afandaki na lidusu ye moko elongo na bana na ye basi mibale. Oyo ya mbotama liboso alobi na oyo ya mbotama nsima: Tata na biso azali mobange, mpe moto moko te azali na mabele oyo akokota epai na biso, ndenge ezali kolanda na mabele mobimba. Yaka mpe tópesa tata na biso masanga ya vino mpo ámela, mpe tólala na ye, mpe tótombola mboto ut tata na biso. Bapesaki tata na bango vino na butu wana, mpe mukolo akotaki mpe alakaki na tata na ye na butu wana, mpe tata ayebaki te ntango alakaki mpe ntango atelemaki. Esalemaki na mokolo oyo elandaki, mpe mukolo koleka alobaki epai ya moke: Tala, nalali lobi elongo na tata na biso. Topesa ye masanga ya vino mpe na butu oyo, kota olala elongo na ye, mpe totombola

mboto uta na tata na biso. Bapesaki lisusu na butu wana tata na bango vino, mpe mwana mwasi ya nsuka akotaki mpe alalisaki na tata na ye, mpe tata ayebaki te ntango alalaki mpe ntango atelemaki. Mpe bana basi mibale ya Loti bazwaki zemi na nzela ya tata na bango. Mpe mwasi ya liboso abotaki mwana mobali, mpe abengaki nkombo na ye Moabi, koloba, uta na tata na ngai, oyo azali tata ya Bamoabi tii na mokolo ya lelo. Abotaki mpe mwana ya mwasi ya nsuka mwana mobali, mpe abengaki nkombo na ye Ammon, koloba: Mwana ya libota na ngai, oyo azali tata ya ba-Ammonites tii na lelo.

20

Mpe Abraham atindaki wuta kuna na mabele ya ngambo ya Sudi, mpe afandaki na kati ya Kadeshi mpe Shuri, mpe azalaki mopaya na Gerara. Abraham alobi na ntina ya Sarah, mwasi na ye, ete: Ndeko na ngai ya mwasi azali, mpo abangaki koloba ete: Mwasi na ngai azali, mpo bato mibali ya mboka bakoka koboma ye mpo na ye. Abimelech, mokonzi ya Gerar, atindaki mpe azwaki Sarah. Mpe Nzambe akɔtaki epai ya Abimeleki na pongi ya butu, mpe alobaki: Tala, yo okokufa mpo na mwasi oyo ozwaki, kasi ye azali mwasi oyo afandaki elongo na mobali. Abimeleki kasi asimbaki ye te, mpe alobaki: Nkolo, okobebisa ekolo oyo eyebi te mpe ya sembo? Ye te koloba te na ngai ye moko, Ndeko na ngai ya mwasi azali? Mpe ye alobaki na ngai: Azali ndeko na ngai ya mobali? Na motema ya peto mpe na bosembo ya maboko, nasalaki yango. Nzambe alobaki na ye na

ndoto, mpe ngai nayebaki ete na motema ya peto osalaki yango, mpe nabatelaki yo mpo osala masumu te liboso na ngai, mpo na yango natikaki yo te kosimba ye. Sikóyo kasi, zongisa mwasi na moto, mpamba te azali profeta, mpe akosambela mpo na yo, mpe okozala na bomoi. Kasi soki ozongisi te, okoyeba ete okokufa yo mpe nyonso oyo ezali ya yo. Mpe Abimeleki alamukaki ntɔngɔntɔngɔ na ntɔngɔ, mpe abengaki bana na ye nyonso, mpe alobaki maloba oyo nyonso na matoyi na bango; mpe bato nyonso babangaki mingi mpenza. Mpe Abimeleki abengaki Abraham mpe alobaki na ye, nini oyo osalaki biso? Mbala te tosalaki masumu epai na yo, mpo omemaki likolo na ngai mpe likolo na bokonzi na ngai lisumu monene? Mosala oyo moto moko te akosala, yo osalaki yango mpo na ngai. Abimeleki alobaki na Abraham: Nini omonaki mpo osala oyo? Abraham alobi: Namilobelaki ete botosi ya Nzambe ezali te na esika oyo, mpe bakoboma ngai mpo na mwasi na ngai. Mpe mpo ya solo, azali ndeko na ngai ya mwasi banda na tata, kasi azali te banda na mama, mpe akómaki mwasi na ngai. Esalemaki ntango Nzambe abimisaki ngai na ndako ya tata na ngai, mpe nalobaki na ye: Oyo nde bosembo okosala na ngai: na bisika nyonso oyo tokokota kuna, loba ete nazali ndeko na yo ya mobali. Abimeleki azwaki nkoto moko ya mbongo, mpe bameme, mpe bana ya bangombe, mpe bana, mpe basali basi, mpe apesaki Abrahama; mpe azongisaki ye Sara, mwasi na ye. Mpe Abimeleki alobaki na Abraham: Talá, mabelé na ngai ezali liboso na yo; fanda na esika oyo ekosepelisa yo. Kasi na Sara, alobaki: Tala, napesi nkoto moko ya bidrachma mibale na ndeko na yo ya mobali, oyo ekozala mpo na yo mpo na lokumu ya elongi na yo, mpe mpo na

basi nyonso oyo bazali na yo, mpe na makambo nyonso loba solo. Abraham asambeli epai ya Nzambe, mpe Nzambe abikisaki Abimeleki, mwasi na ye, mpe basali na ye ya basi, mpe babotaki. Mpo Nkolo azipaki libóta nyonso na ndáko ya Abimeleki na libándá, mpo na Sara, mwasi ya Abrahama.

21

Mpe Nkolo atalisaki Sarah ndenge alobaki, mpe Nkolo asalaki na Sarah ndenge alobaki. Mpe nsima ya kozwa zemi, abotaki mwana mpo na Abraham na bobange na ye, na ntango oyo Nkolo alobaki na ye. Mpe Abrahama abengaki nkombo ya mwana na ye ya mobali oyo akomaki na ye, oyo Sara abotelaki ye, Isaka. Mpe Abrahama akataki ngenga Isaka na mokolo ya mwambe, ndenge Nzambe atindaki ye. Na Abraham azalaki na mibu nkama moko, ntango Abraham azwaki Isaac, mwana na ye ya mobali. Sarah alobi: Nkolo asalaki ngai koseka, mpo moto nyonso oyo akoyoka yango akosepela elongo na ngai. Mpe alobaki: Nani akoloba na Abraham ete Sara azali komelisa mwana? Mpo nabotaki mwana mobali na bokolo na ngai. Mpe mwana akólaki, mpe alongwaki na mabɛlɛ; mpe Abraham asalaki fɛti monene, na mokolo oyo Isaac, mwana na ye, alongwaki na mabɛlɛ. Sara, nsima ya komona mwana mobali ya Agar, mwasi ya Ejipito, oyo abotelaki Abraham, azalaki kosakana na Isaka mwana na ye mobali, alobaki na Abraham: Bimisa mwasi mosali oyo mpe mwana na ye mobali; pamba te mwana mobali ya mwasi mosali oyo akozwa libula te elongo na mwana

na ngai mobali Isaka. Makasi kasi liloba yango emonanaki mingi mpenza liboso ya Abraham oyo etali mwana na ye. Nzambe alobaki na Abrahama: Tika ezala makasi te liboso na yo na ntina ya mwana mpe na ntina ya mwasi mosali; makambo nyonso oyo Sara akoloba na yo, yoka mongongo na ye; mpo na kati ya Isaka, nkombo ekobyangama na yo mboto. Mpe mwana ya mwasi oyo ya mosaleli ya elenge, nakosala ye ekolo monene, mpo azali nkona ya yo. Abramo alamukaki na ntɔngɔ, mpe azwaki mapa mpe saki ya mayi, mpe apesaki Agari; mpe atiaki na lipeka na ye mwana, mpe atindaki ye; Akendaki mpe azalaki koyengayenga na esobe, na libulu ya ndayi. Mayi esilaki na kati ya saki ya vino; mpe abwakaki mwana na nse ya nzete moko ya sapin; Akendaki mosika mpe afandaki liboso na ye mosika, lokola kobwaka tolotolo; alobaki pamba te, nakómona liwa ya mwana na ngai te. Mpe afandaki liboso na ye; mpe mwana asɛkaki mpe alɛlaki. Nzambe ayokaki mongongo ya mwana wuta na esika oyo azalaki; mpe ntoma ya Nzambe abengaki Agari wuta na likolo, mpe alobaki na ye, nini ezali Agari? Kobanga te; pamba te Nzambe ayoki mongongo ya mwana wuta na esika oyo azali. Telemela mpe kamata mwana, mpe simba yango na loboko na yo; pamba te nakosala yango ekolo monene. Mpe Nzambe afungolaki miso na ye; mpe amonaki libulu ya mai ya bomoi, mpe akendaki, mpe atondisaki saki na mai, mpe amelisaki mwana mayi. Mpe Nzambe azalaki na mwana; mpe akolaki, mpe afandaki na esobe; mpe akomaki mobwani. Mpe afandaki na esobe, mpe mama na ye azwaki mwasi moko mpo na ye wuta na Parani, na Ejipito. Ekómelaki na ntango wana, mpe Abimeleki alobaki, mpe Okozati moyekoli na ye, mpe Fikoli

mokonzi monene ya mampinga na ye, epai ya Abrahama, koloba: Nzambe azali na yo na makambo nyonso oyo osalaka. Sikóló bôngó lápa ngáí na Nzámbe te kozanga kosála ngáí mabé, mpé mbótó na ngáí te, mpé nkómbó na ngáí te, kasi kolanda bosémbo óyo nasálákí na yŏ, okosála na ngáí, mpé na mabelé óyo yŏ ófandákí na yango. Mpe Abraham alobi, ngai nakolapa ndayi. Mpe Abraham apamolaki Abimeleki mpo na mabulu ya mayi oyo basali ya Abimeleki bazwaki na makasi. Mpe Abimelech alobaki na ye: Nayebaki te nani asalaki yo likambo oyo, mpe yo oyebisaki ngai te, mpe ngai nayokaki te, kasi kaka lelo. Mpe Abraham akamataki bameme mpe bana ya ngombe, mpe apesaki yango na Abimeleki, mpe bango mibale basalaki boyokani. Mpe Abraham atiaki bana mpate sambo ya basi ya bameme yango moko. Mpe Abimeleki alobaki na Abraham: Nini ezali bana mpate sambo ya bibwele oyo, oyo otelemisaki kaka yango moko? Mpe Abraham alobi: Bana meme sambo ya basi okozwa epai na ngai mpo ezala litatoli na ngai ete ngai natimoli libulu oyo. Na ntina ya yango, apesaki nkombo ya esika wana ete Libulu ya Ndai, mpo ezalaki kuna nde balapaki ndai bango mibale. Mpe basalaki boyokani na libulu ya ndai, atelemaki nde Abimeleki, Okozati moyekoli na ye, mpe Fikoli mokonzi monene ya nguya na ye, mpe bazongaki na mabele ya Bafilisitia. Mpe Abraham alonaki elanga penepene na libulu ya ndai, mpe abengaki kuna nkombo ya Nkolo, Nzambe ya seko. Abraham afandaki na mokili ya bato ya Filisitia mikolo mingi.

22

Mpe ekómelaki nsima ya maloba yango, Nzambe amekaki Abraham, mpe alobaki na ye: Abraham, Abraham, mpe alobaki: Tala, ngai. Mpe alobaki, kamata mwana na yo oyo alingami, oyo olingaki, Isaac, mpe kende na mokili ya likolo, mpe bonza ye kuna lokola mbeka ya kotumba na ngomba moko ya bangomba oyo nakoyebisa yo. Atelemaki Abrahama na ntɔngɔ, atiaki matanga na mpunda na ye; azwaki na ye moko bana mibali mibale, mpe Isaka mwana na ye ya mobali; mpe nsima ya kokata bakoni mpo na mbeka ya kotumba mobimba, atelemaki akendaki, mpe akomaki na esika oyo Nzambe alobaki na ye, na mokolo ya misato. Mpe Abrahama atomboli miso na ye, amoni esika yango na mosika. Mpe Abrahama alobaki na bana na ye: Bofanda awa elongo na mpunda; kasi ngai mpe mwana tokoleka kino wana; mpe sima ya kogumbamela, tokozonga epai na bino. Abraham akamataki nkoni ya mbeka ya kotumba mobimba mpe atiaki yango na Isaac, mwana na ye. Bongo akamataki na maboko na ye moto mpe mopanga, mpe bango mibale bakendaki elongo. Isaaki alobaki epai ya Abrahama, tata na ye: Tata. Mpe ye alobaki: Ezali nini, mwana? Alobaki, kasi, tala moto mpe bakoni, wapi ezali mpate oyo mpo na mbeka ya kotumba mobimba? Abramo alobaki, Nzambe akomona ye moko mpate mpo na mbeka ya kotumba mobimba, mwana. Nsima ya kokende bango mibale elongo na ntango moko, bakómaki na esika oyo Nzambe alobaki na ye; mpe Abrahama atongaki altar wana, mpe atiaki bakoni; mpe nsima ya kokanga Isaka mwana na ye, atiaki ye likolo ya altar likolo ya bakoni. Mpe Abraham asembolaki lobɔkɔ na ye mpo na kozwa mopanga mpo na koboma mwana na ye ya mobali. Mpe Ntoma ya Nkolo abengi ye

wuta na likoló, mpe alobaki: Abrahama, Abrahama. Ye alobaki: Tala, ngai oyo. Mpe alobaki, otya te loboko na yo likoló ya mwana, mpe osala ye eloko moko te; sikawa pamba te nayebi, ete obangaka yo Nzambe; mpe obatelaki te mwana na yo ya bolingo mpo na ngai. Mpe Abrahama atomboli miso na ye mpe amonaki, mpe tala, mpakasa moko azalaki kokangama na nzete Sabek na maseke na yango. Mpe Abrahama akendaki, mpe azwaki mpakasa, mpe abonzaki yango lokola mbeka ya kotumba mobimba na esika ya Isaka, mwana na ye. Mpe Abraham abengaki nkombo ya esika wana Nkolo amonaki, mpo báloba lelo: Na ngomba, Nkolo amonánaki. Mpe Ntoma ya Nkolo abengaki Abraham mbala ya mibale wuta na likolo, koloba, Na ngai moko nalapaki ndayi, alobi Nkolo, mpo osalaki likambo oyo, mpe obatelaki te mwana na yo ya mobali oyo olingaka mpo na ngai, Solo napambola yo na kopambola, mpe nakobakisa mboto na yo na kobakisa lokola minzoto ya likolo, mpe lokola zelo oyo ezali pembeni ya monoko ya mbu; mpe mboto na yo ekozwa bingumba ya banguna. Mpe bikólo nyonso ya mabelé ekopambolama na nkona na yo, mpo otosaki mongongo na ngai. Abraamo azongaki epai ya bana na ye; mpe batelemaki, bakendaki elongo na libulu ya ndayi. Mpe Abrahama avandaki na libulu ya ndai. Ekómaki mpe nsima ya maloba oyo, mpe bayebisaki Abrahama, koloba, tala Melka abotaki mpe ye bana mibali na Nakori ndeko na yo ya mobali, Uzi mwana ya liboso, mpe Buzi ndeko na ye ya mobali, mpe Kamueli tata ya bato ya Siri, mpe Kesedi, mpe Azo, mpe Pilidasi, mpe Yelidafi, mpe Betueli. Kasi Betweli abotaki Rebeka. Bana mibali mwambe oyo, oyo Milka abotaki mpo na Nahor, ndeko ya mobali ya Abraham.

Mpe makangu na ye, nkombo na ye Reuma, abotaki mpe ye Tebah, na Gaham, na Tahash, na Maacah.

23

Bomoi ya Sarah ekómaki bambula nkama moko na ntuku mibale na sambo. Mpe Sarah akufaki na engumba Arbok, oyo ezali na lubwaku; yango ezali Hebron na mokili ya Kanana. Abraham ayaki kolela Sarah mpe kosala matanga. Mpe Abrahama atelemaki longwa na ebembe na ye; mpe Abrahama alobaki na bana mibali ya Heti, koloba, Mopaya mpe moleki nzela ngai nazali elongo na bino; bopesa ngai yango libula ya lilita elongo na bino, mpe nakokunda ebembe na ngai longwa na ngai. Bana ya Heth bayanolaki Abraham, koloba: Te, nkolo. Yoka biso, mokonzi oyo auteli na Nzambe ozali kati na biso, kunda mokufi na yo na ba tombes ya baponami ya biso, moko te kati na biso akopekisa tombe na ye liboso na yo mpo na kokunda mokufi na yo wana. Atelemi nzokande, Abraham afukamaki liboso ya bato ya mabele, bana ya Heti. Mpe Abraham alobaki na bango, koloba: Soki bozali na motema ya kokunda mokufi na ngai mosika ya elongi na ngai, boyoka ngai, mpe boloba mpo na ngai na Efroni, mwana ya Tsoari. Mpe tika apesa ngai lidusu oyo ezali mbala mibale, oyo ezali na ye, oyo ezali na eteni ya elanga na ye. Na motuya ya palata oyo ekoki, bopesa ngai yango na kati na bino mpo na kozwa lilita. Efroni azalaki kofanda na kati ya bana ya Heti; mpe Efroni, moto ya Hiti, ayanolaki Abrahama alobi, ntango bana ya Heti bazalaki koyoka, mpe bato nyonso

oyo bazalaki kokota na engumba, alobi: Zala pembeni na ngai, nkolo, mpe yoka ngai; elanga, mpe lidusu oyo ezali na kati na yango, napesi yo; liboso ya bato nyonso ya mboka na ngai napesi yo; kunda moto na yo oyo akufi. Mpe Abraham afukamaki liboso ya bato ya mokili. Mpe alobi na Efroni na matoyi liboso ya bato ya mabele: Zambi ozali epai ya ngai, yoka ngai, kamata mbongo ya elanga epai ya ngai, mpe nakokunda mokufi na ngai kuna. Efron azongisaki Abraham, koloba, Te, nkolo; nayoki solo, mabele ya mbongo ya palata nkama minei; kasi nini oyo ekozala na kati ya ngai na yo? Kasi yo, kunda mokufi na yo. Mpe Abraham ayokaki Efron, mpe Abraham azongisaki epai ya Efron mbongo oyo alobaki na matoyi ya bana ya Heti: nkama minei ya didrachma ya palata oyo endimami na bakomeli. Mpe etelemaki elanga ya Efroni, oyo ezalaki na lidusu ya mbala mibale, oyo ezali liboso ya elongi ya Mamre, elanga mpe lidusu, oyo ezalaki na kati na yango, mpe nzete nyonso, oyo ezalaki na kati ya elanga, mpe nyonso oyo ezali na kati ya bandelo na yango zingazinga, epema na Abrahama, lokola libula liboso ya bana ya Heti, mpe bato nyonso oyo bazalaki kokota na engumba. Nsima ya makambo yango, Abraham akundaki Sara, mwasi na ye, na lidusu ya elanga ya mbala mibale oyo ezali liboso ya Mamre; yango ezali Hebron, na mokili ya Kanana. Mpe kolanda ndingisa, elanga mpe lidusu oyo ezalaki na kati na yango ekómaki libula ya lilita ya Abraham, euti na bana ya Heti.

24

Mpe Abraham azalaki mobange, akendaki libosó na mikolo, mpe Nkolo apambolaki Abraham na makambo nyonso. Mpe Abraham alobaki na mosali na ye mobange ya ndako na ye, moyangeli ya biloko nyonso ya ye: Tya loboko na yo na nse ya loketo na ngai. Mpe nalapeli yo na nkombo ya Nkolo Nzambe ya likolo mpe Nzambe ya mabele, ete ozwa te mwasi mpo na mwana na ngai Isaka na kati ya bana basi ya Banakanana, oyo ngai nafandi elongo na bango. Kasi okokende na mabele na ngai, esika nabotelaki, mpe na libota na ngai, mpe okozwa mwasi mpo na mwana na ngai Isaac wuta kuna. Mwana alobaki epai na ye: Soki mwasi alingi te kokende na ngai nsima na mabele oyo, nakozongisa mwana na yo na mabele epai obimaki wana? Abraham alobaki na ye: Keba mpo na yo moko, kozongisa mwana na ngai kuna te. Nkolo Nzambe ya likoló mpé Nzambe ya mabelé, oyo azwaki ngai na ndako ya tata na ngai, mpé na mabelé oyo nabotamaki, oyo alobaki na ngai, mpé oyo alapaki ndayi na ngai, koloba: Na yo nakopesa mabelé oyo mpé na nkona na yo, ye moko akotinda Anjelu na ye liboso na yo, mpé okozwa mwasi mpo na mwana na ngai wuta kuna. Soki kasi mwasi alingi te kokende na yo na mabele oyo, okozala peto banda ndai na ngai, kaka ozongisa mwana na ngai kuna te. Mpe mwana atiaki lobɔkɔ na ye na nse ya lokolo ya Abraham, nkolo na ye, mpe alapaki ndai na ye na ntina ya liloba oyo. Mpe mwana azwaki bashamo zomi na kati ya bashamo ya nkolo na ye, mpe na kati ya biloko nyonso ya malamu ya nkolo na ye elongo na ye moko; mpe atelemaki mpe akendaki na Mesopotamia, na engumba Nahor. Mpe alalisaki bankamɛla na libándá ya engumba pembeni ya libulu ya mai na ngonga ya

mpokwa, ntango basi oyo bakendaka kokɔta mai babimaka. Mpe alobaki: Nkolo, Nzambe ya nkolo na ngai Abraham, pesa ngai bolamu liboso na ngai lelo, mpe salela ngolu na nkolo na ngai Abraham. Tala, ngai natelemi na likolo ya etima ya mai, mpe bana basi ya bavandi ya engumba babimi kokamata mai. Mpe ekozala elenge mwasi oyo ngai nakoloba na ye, kitisa mbeki na yo ya mayi, mpo namela, mpe akoloba na ngai, mela yo, mpe bashamo na yo nakopesa mayi, tii bakotika komela, oyo obongisaki mpo na mwana na yo Isaka; mpe na oyo nakoyeba ete osalaki ngolu na nkolo na ngai Abrahama. Mpe ekómelaki liboso ya kosilisa ye kolobaka na makanisi na ye, mpe talá, Rebecca azalaki kobima, oyo abotamaki na Bethuel, mwana ya Milcah, mwasi ya Nahor, ndeko ya Abraham, azalaki na mbeki ya mai likoló ya mapeka na ye. Mwasi oyo azalaki nanu na bomibali azalaki kitoko mingi na komona, mwasi oyo azalaki nanu na bomibali, mobali moko te ayebaki ye. Akitaki na etima, atondisaki mbeki na ye ya mayi, mpe amataki. Mwana akimaki mpo ya kokutana na ye, mpe alobaki, Mela ngai maï moke uta na mbeki na yo ya maï. Ye mpe alobaki: Mela, nkolo, mpe asalaki nokinoki mpe akitisaki mbeki ya maï na loboko na ye, mpe apesaki ye maï ya komela, tii atikaki komela. Alobi lisusu: Nakopesa mpe ba-kamɛla na yo mayi tii oyo nyonso bakomela. Mpe anyauki mpe asopi mbeki ya mai na kati ya libaya, mpe apoti likoló ya libulu ya mai kobenda lisusu, mpe abendaki mai mpo na bansó nyonso ya bashamo. Mpe moto azalaki kotala ye malamu, mpe azalaki kovanda kimia mpo ayeba soki Nkolo abongisaki nzela na ye to te. Ekómaki kasi ntango bankamela nyonso basilisaki komela, moto azwaki bitia ya matoyi ya wolo

ya kilo ya drachme moko, mpe biloko mibale ya mabɔkɔ na mabɔkɔ na ye, kilo na yango ezalaki wolo ya zomi. Mpe atunaki ye, mpe alobaki, ozali mwana mwasi ya nani? Yebisa ngai, soki ezali epai ya tata na yo esika mpo na biso ya kolala. Ye mpe alobaki na ye: Nazali mwana mwasi ya Batuweli, oyo Melka abotaki mpo na Nakori. Mpe alobaki na ye: Matiti mpe bilei ya banyama ebele ezali epai na biso, mpe esika ya kolala. Mpe moto asepelaki mingi, agumbamaki liboso ya Nkolo. Mpe alobaki: Apambolama Nkolo Nzambe ya nkolo na ngai Abrahama, oyo atikaki te bosembo na ye mpe solo, longwa na nkolo na ngai; mpe ngai, Nkolo atambolisaki na nzela malamu kino na ndako ya ndeko ya nkolo na ngai. Mpe mwana mwasi nsima ya kopota apesaki sango na ndako ya mama na ye kolanda maloba yango. Mpe Rebecca azalaki na ndeko mobali oyo nkombo na ye ezalaki Laban, mpe Laban akimaki epai ya moto yango na libándá penepene na liziba. Mpe ekómelaki ntángo amónaki ba-earrings, mpe ba-bracelets na mabɔkɔ ya ndeko na ye ya mwasi, mpe ntángo ayókaki maloba ya Rebecca ndeko na ye ya mwasi, koloba: Bóye alobaki na ngai moto, mpe ayaki epái ya moto oyo atelemaki likoló ya ba-camels penepene ya liziba. Mpe alobaki na ye, awa kota, opambolami ya Nkolo; mpo na nini otelemi libanda? Ngai mpe nabongisi ndako, mpe esika mpo na bashamo. Moto akɔtaki na ndako, alongolaki mikumba ya bashamo, apesaki matiti ya kokawuka mpe bilei na bashamo, mpe mai mpo na kosukola makolo na ye mpe makolo ya bato oyo bazalaki elongo na ye. Mpe atiaki liboso ya bango mapa mpo ya kolya, mpe alobaki: Nakolia te, kino nakoloba maloba na ngai. Mpe alobaki: Loba. Mpe alobaki: Ngai nazali

mwana ya Abraham. Nkolo apambolaki nkolo na ngai mingi mpenza, mpe atombolamaki; mpe apesaki ye bameme, mpe bana ya ngombe, mpe palata, mpe wolo, bana, mpe basali basi, bashamo, mpe ba-ane. Mpe Sara, mwasi ya nkolo na ngai, abotaki mwana mobali moko mpo na nkolo na ngai nsima ya kokóma mobange, mpe apesaki ye nyonso oyo azalaki na yango. Mpe nkolo na ngai alayelisaki ngai, koloba: Okozwa te mwasi mpo na mwana na ngai banda na bana basi ya ba-Kanana, oyo ngai nazali mopaya kati na mabele na bango. Kasi okei na ndako ya tata na ngai, mpe na libota na ngai, mpe okamata mwasi mpo na mwana na ngai wuta kuna. Nalobaki kasi na nkolo na ngai, mbala mosusu mwasi akokende te elongo na ngai. Mpe alobaki na ngai: Nkolo Nzambe oyo nasepelisaki liboso na ye, ye moko akotinda Ntoma na ye elongo na yo, mpe akolongisa nzela na yo, mpe okokamata mwasi mpo na mwana na ngai ya mobali na kati ya libota na ngai, mpe na kati ya ndako ya tata na ngai. Mbala wana okozala moto ya likambo te na bilakeli mabe na ngai, pamba te soki okoya na libota na ngai, mpe bapesa yo te, okozala moto ya likambo te na ndai na ngai. Mpe nakómí lelo na liziba, nalobaki: Nkolo, Nzambe ya nkolo na ngai Abraham, soki yo okobongisa nzela na ngai oyo sikawa ngai nazali kotambola na yango, tala ngai natelemi na liziba ya maï, mpe bana basi ya bato ya engumba bazali kobima kokota maï; mpe ekozala elenge mwasi oyo ngai nakoloba na ye: Mela ngai maï moke uta na mbeki ya maï ya yo, mpe akoloba na ngai: Mpe yo mela, mpe nakokotela bashamo ya yo maï, ye nde mwasi oyo Nkolo abongiseli mosali ya ye moko Isaac; mpe na likambo oyo nakoyeba ete osaleli nkolo na ngai Abraham ngolu. Mpe

esalemaki liboso ya kokoka ngai koloba na kati ya makanisi na ngai, mbala moko Rebecca azalaki kobima, azali na mbeki ya mayi likolo ya mapeka, mpe akitaki na etima, mpe asopaki mayi, nalobi kasi na ye: Pesa ngai komela. Mpe ayei nokinoki, akitisi mbeki ya mai na lobɔkɔ na ye uta na ye moko, mpe alobaki: Mɛla yo, mpe nakopesa bankamɛla na yo mai, mpe amelaki, mpe apesaki bankamɛla mai. Mpe natunaki ye, mpe nalobaki: Mwana mwasi ya nani ozali? Yebisa ngai. Kasi ye alobaki: Nazali mwana mwasi ya Betuel, mwana mobali ya Nakor, oyo Melka abotaki ye. Mpe natiaki ye bampete ya matoyi, mpe bampete ya maboko na maboko na ye. Mpe osepelaki, nagumbamaki liboso ya Nkolo, mpe napambolaki Nkolo Nzambe ya nkolo na ngai Abraham, oyo atambolisaki ngai na nzela ya solo mpo na kozwa mwana mwasi ya ndeko ya nkolo na ngai mpo na mwana na ye mobali. Soki bozali kosala bolingo mpe bosembo na nkolo na ngai, kasi soki te, boyebisa ngai mpo nazonga na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi. Koyanola nzokande Laban mpe Bethuel balobaki: Epai ya Nkolo ebimaki likambo oyo, tokozala na makoki te ya koloba na yo mabe to malamu. Tala, Rebeka azali liboso na yo; kamata ye mpe kende, mpe azala mwasi ya mwana mobali ya nkolo na yo, ndenge Nkolo alobaki. Ekómaki bongo ntango mwana ya Abraham ayokaki maloba na bango, afukamaki na mabele liboso ya Nkolo. Mpe nsima ya kobimisa biloko ya palata mpe ya wolo mpe bilamba, mwana apesaki Rebeka; mpe apesaki makabo na ndeko na ye mobali, mpe na mama na ye. Baliaki mpe bamelaki, ye moko mpe mibali oyo bazalaki elongo na ye, mpe balalaki. Atelemaki na ntongo mpe alobaki: Botinda ngai mpo nakende epai ya nkolo na ngai.

Bandeko na ye ya mibali mpe mama na ye balobi: Tika elenge mwasi atikala na biso mikolo lokola zomi, mpe na nsima ya yango akokende. Kasi ye alobaki na bango: Bosimba ngai te, mpe Nkolo asalaki ete nzela na ngai ezala malamu, botinda ngai mpo ete nakende epai ya Nkolo na ngai. Kasi bango balobaki: Tobenga mwana mwasi, mpe totuna monoko na ye. Mpe babengaki Rebeka, mpe balobaki na ye, Okokende na moto oyo? Kasi ye alobaki, Nakokende. Mpe batindaki Rebeka, ndeko na bango ya mwasi, mpe biloko na ye, mpe mosali ya Abraham, mpe baye bazalaki elongo na ye. Mpe bapambolaki Rebeka mpe balobaki: Ndeko na biso ya mwasi, ozala bankoto ya bankoto, mpe nkona na yo ekozwa bingumba ya banguna. Rebeka atelemaki mpe basali na ye ya basi, bamataki likolo ya bashamo, mpe bakendaki na moto yango; mpe mwana mobali azwaki Rebeka mpe akendaki. Isaac mpe azalaki koleka na nzela ya esobe penepene na libulu ya komona, ye mpe afandaki na mabele oyo ezali na ngambo ya Sudi. Mpe Izaki abimaki mpo na kosolola na zamba na pokwa, mpe ntango atombolaki miso na ye, amonaki bashamo bazali koya. Mpe Rebeka atomboli miso, amoni Isaki, mpe akiti longwa na likolo ya shamo. Mpe alobaki na mwana: Nani azali moto wana oyo azali kotambola na esobe mpo na kokutana na biso? Mwana alobaki, Oyo azali nkolo na ngai; mpe ye asimbaki elamba ya eleko ya molunge, amitindaki yango. Mpe mwana ayebisaki Isaka maloba nyonso oyo asalaki. Isaki akɔtaki na ndako ya mama na ye, mpe azwaki Rebeka, mpe akomaki mwasi na ye, mpe alingaki ye, mpe Isaki azwaki kobɔndisama mpo na Sara, mama na ye.

25

Kasi Abraham azwaki mwasi mosusu, nkombo na ye ezalaki Keturah. Abotaki ye Zombran, Iezan, Madal, Midian, Iesbok, mpe Soie. Iezan abotaki Saba mpe Dedan, mpe bana ya Dedan bazalaki Asshurim, Letushim, mpe Leummim. Bana ya Midian: Gepher, Apher, Enoch, Abida, mpe Eldaag. Banso oyo bazalaki bana ya Keturah. Kasi Abraham apesaki biloko na ye nyonso na Isaac, mwana na ye. Mpe na bana ya bamakangu na ye, Abraham apesaki makabo, mpe atindaki bango mosika ya Isaac, mwana na ye, ntango azalaki nanu na bomoi, na ngambo ya este, na mokili ya este. Yango nde ezalaki mibu ya mikolo ya bomoi ya Abraham oyo nyonso azalaki na bomoi: nkama moko na ntuku sambo na mitano mibu. Mpe na kozanga makasi, Abraham akufaki na mbula malamu, azalaki mobange mpe atondaki na mikolo, mpe abakisami epai ya bato na ye. Mpe bakundaki ye Isaka mpe Ismaele, bana na ye ya mibali, na lidusu oyo ezali mbala mibale, na elanga ya Efroni mwana ya Soari Mokiti, oyo ezali liboso ya Mamre, elanga mpe lidusu oyo Abrahama asombaki epai ya bana ya Heti; kuna bakundaki Abrahama mpe Sara, mwasi na ye. Esalemaki nsima ya kokúfa Abraham, Nzambe apambolaki Isaac, mwana na ye, mpe Isaac afandaki pembeni ya libulu ya komona. Yango nde bikólo ya Ismaeli, mwana ya Abraham, oyo Agar, mwasi mosali ya Sara, mwasi ya Ejipito, abotaki mpo na Abraham. Mpe oyo nde bakombo ya bana mibali ya Ismaele, kolanda bakombo ya bikeke ya ye: mwana ya liboso ya Ismaele, mpe Nebayoti, mpe

Kedari, mpe Nabdeeli, mpe Masami, mpe Masima, mpe Duma, mpe Masa, mpe Adadi, mpe Temani, mpe Yeturi, mpe Nafisi, mpe Kedema. Baye nde bana ya mibali ya Ismaele, mpe oyo nde bakombo na bango na kati ya baema na bango mpe na kati ya bibombelo na bango: bakambi zomi na mibale kolanda bikolo na bango. Mpe yango ezalaki mibu ya bomoi ya Ismaeli: nkama moko na tuku misato na sambo ya mibu. Akufaki ntango makasi na ye ezalaki kokita, mpe akendaki kokutana na bakoko na ye. Afandaki nzokande banda Havilah tii Shur, oyo ezali kolanda elongi ya Egipto tii kokoma epai ya ba-Asiriya. Kolanda elongi ya banso ya bandeko na ye, afandaki. Mpe oyo ezali bikeke ya Isaki, mwana ya Abrahama, Abrahama abotaki Isaki. Isaka azalaki na mibu ntuku minei ntango azwaki Rebeka, mwana mwasi ya Betueli, Mosiri, uta na Mesopotamia ya Siri, ndeko mwasi ya Labani, Mosiri, mpo na mwasi na ye. Isaki abondelaki Nkolo mpo na Rebeka, mwasi na ye, mpo azalaki mobumba. Nzambe ayokaki libondeli na ye, mpe Rebeka, mwasi na ye, akomaki na zemi. Bana bazalaki kopumbwa kati na ye; mpe alobaki, soki ezali boye ekokómela ngai, mpo na nini oyo ezali epai na ngai? Akendaki mpo na kotuna epai ya Nkolo. Mpe Nkolo alobaki na ye boye, bikólo míbalé ezali na libumu na yo, mpe bato míbalé bakokabwana longwa na libumu na yo, mpe ekólo moko ekoleka ekólo mosusu, mpe oyo monene akosalela oyo moke. Mpe mikolo ya kobota na ye ekokisaki, mpe bana mibale bazalaki na libumu na ye. Abimaki kasi oyo ya liboso motane-motane, mobimba, lokola nzoto ya nyama na bansuki mingi, apesaki kasi nkombo na ye Esau. Mpe na nsima ya yango, ndeko na ye ya mobali abimaki, mpe lobɔkɔ na ye ezalaki kokanga litambi ya

Ezawu; mpe babengaki nkombo na ye Yakobo. Isaka azalaki na mibu tuku motoba ntango Rebeka abotelaki bango. Bilenge mibali bakolaki, mpe Esau azalaki moto oyo ayebi kokanga nyama, moto ya zamba, kasi Yakobo azalaki moto ya pɛtɛɛ oyo afandaka na ndako. Isaac alingaki Esau, mpo boluki na ye ezalaki bilei na ye, kasi Rebecca alingaki Jacob. Yakobo alambi mosuni, mpe Ezawu ayaki uta na bilanga azalaki kolema. Mpe Esau alobaki na Yakobo: Pesa ngai nalya bilei oyo batumbi ya motane oyo, mpo nazali kolema. Yango wana babengaki nkombo na ye Edomi. Jakobo alobi na Ezawu: Teka ngai lelo ndingisa ya libota na yo. Mpe Esau alobaki, Tala, ngai nakei kokufa, mpe mpo na nini ngai nazali na makoki oyo ya libota? Mpe Yakobo alobaki na ye: Lapa ndai lelo. Mpe ye alapaki ndai na ye, mpe Ezawu atekaki mbotama na ye epai ya Yakobo. Jacob apesaki Esau lipa mpe mosuni ya lentil, mpe Esau aliaki mpe amelaki, mpe atelemaki mpe akendaki, mpe Esau atiolaki libota ya liboso.

26

Nzala makasi ekómelaki na mabelé, longola na nzala ya liboso oyo ekómelaki na ntango ya Abraham, mpe Isaac akendaki epai ya Abimeleki, mokonzi ya ba Philistines, na Gerar. Nkolo amimonisaki epai na ye, mpe alobaki: Kokita te na Ejipito, kasi fanda na mabele oyo nakoyebisa yo. Mpe zala kofanda na mabele oyo, mpe nakozala elongo na yo, mpe nakopambola yo, mpo na yo mpe na bakitani na yo nakopesa mabele oyo nyonso, mpe nakolendisa ndayi na ngai, oyo nalapaki ndayi epai ya

Abraham tata na yo. Mpe nakobakisa mboto na yo lokola minzoto ya likolo, mpe nakopesa mboto na yo mabele oyo nyonso, mpe bikolo nyonso ya mabele ekopamelama na mboto na yo. Na esika ya oyo Abraham, tata na yo, atosaki mongongo na ngai mpe abatelaki mibeko na ngai, mitindo na ngai, bikateli na ngai, mpe mibeko na ngai. Afandaki, kasi Isaac afandaki na Gerara. Mibali ya esika batunaki na tina ya Rebecca, mwasi na ye, mpe alobaki: Ndeko na ngai ya mwasi azali. Abangaki koloba ete: Mwasi na ngai azali, mpo ete mibali ya esika baboma ye te mpo na Rebecca, pamba te azalaki kitoko na komona. Esalemaki ete afandaki kuna ntango molai, mpe Abimeleki, mokonzi ya Gerari, atali na nzela ya lininisa, amonaki Isaki kozala kosakana na Rebeka, mwasi na ye. Abimelek abengaki Isaka, mpe alobaki na ye: Bongo solo azali mwasi na yo? Mpo nini olobaki ete azali ndeko na ngai ya mwasi? Izaki alobaki na ye, pamba te nalobaki, mbala moko nakufa te mpo na ye. Abimeleki alobaki na ye: Kasi nini oyo osalaki na biso? Moto moko ya libota na ngai akokaki kolala na mwasi na yo, mpe okomemela biso boyebi te. Abimelech apesaki mitindo na bato na ye nyonso, alobi: Moto nyonso oyo akosimba moto oyo mpe mwasi na ye, akozala na ngambo ya liwa. Atonaki mpe Isaac na mabele wana, mpe akutaki na mobu wana mbuma ya nkama moko, mpe Nkolo apambolaki ye. Mpe moto yango atombolamaki, mpe azalaki kokende liboso mpe akómaki monene, kino akómaki monene mpenza. Azalaki na bibwele ya bameme, mpe bibwele ya bangombe, mpe basali ya bilanga mingi. Bato ya Filisitia bazalaki na zuwa ye. Mpe mabulu nyonso oyo bana ya tata na ye batimolaki na ntango ya tata na ye, ba-Filisitia bakangaki yango

mpe batondisaki yango na mabele. Abimeleki alobi na Isaki: Longwa na biso, mpo okomi na nguya koleka biso mingi. Mpe Isaac akendaki wuta kuna, mpe akitaki na lubwaku ya Gerara, mpe avandaki kuna. Mpe lisusu Isaka atimolaki mabulu ya mai, oyo bana ya Abraham, tata na ye, batimolaki, mpe Bafilisitia bakangaki yango nsima ya Abraham, tata na ye, kokufa; mpe apesaki yango bakombo kolanda bakombo oyo tata na ye apesaki. Mpe bana ya Isaka batimolaki na lubwaku ya Gerari, mpe bakutaki kuna libulu ya mai ya bomoi. Mpe babundaki babateli bibwele ya Gerari na babateli bibwele ya Isaki, koloba ete mayi ezali ya bango, mpe babengaki nkombo ya libulu yango Mabe, mpo bazalaki kokosa ye. Alongwaki wana, atimolaki libulu mosusu, kasi babendaki mpe mpo na yango, mpe apesaki yango nkombo Etumba. Kokende wuta wana, atimolaki libulu mosusu, mpe babundaki te mpo na yango, mpe apesaki yango nkombo Esika ya Monene, koloba: Mpo sikawa Nkolo asalaki monene mpo na biso, mpe akobisaki biso na mabelé. Akendaki likoló wuta wana na libulu ya ndai. Mpe Nkolo amimonisaki epai na ye na butu wana, mpe alobaki, Ngai nazali Nzambe ya Abraham tata na yo, kobanga te, pamba te nazali elongo na yo, mpe nakopambola yo, mpe nakokomisa nkona na yo ebele mpo na Abraham tata na yo. Mpe atongaki wana etumbelo, mpe abengaki nkombo ya Nkolo, mpe atelemisaki wana ndako na ye ya kapo; mpe bana ya Isaka batimolaki wana libulu na lubwaku ya Gerari. Mpe Abimeleki akendaki epai na ye wuta na Gerari, mpe Okozati, mopesi toli na ye, mpe Fikoli, mokonzi ya mampinga na ye. Mpe Isaka alobaki na bango: Mpo na nini boya epai na ngai? Kasi bino boyinaki ngai, mpe botindaki ngai

mosika na bino. Bango kasi balobaki, sima ya komona tomoni ete Nkolo azalaki na yo; mpe tolobaki, tika ete ezala ndai kati ya biso mpe kati ya yo, mpe tokosala na yo boyokani, Kosala te na biso mabe, mpo biso totiolaki yo te biso, mpe ndenge tosalelaki yo malamu, mpe totindaki yo na kimia; mpe sikawa yo opambolami na Nkolo. Mpe asalaki feti mpo na bango, mpe baliaki mpe bamelaki. Mpe batelemaki ntɔngɔ, moko na moko alapaki ndai na moninga na ye, mpe Isaka atindaki bango, mpe bakendaki longwa epai na ye na kimia. Ekómaki bongo na mokolo wana, mpe bana ya Isaka bakomaki bayebisaki ye ntina ya libulu oyo batimbólaki, mpe balobaki, tozwaki mayi te. Na abengaki yango Ndai, mpo na yango abengaki nkombo ya engumba wana Libulu ya Ndai, kino na mokolo ya lelo. Esau azalaki na mibu ntuku minei, mpe abalaki mwasi Judith, mwana mwasi ya Beeri, Mhiti, mpe Basemath, mwana mwasi ya Elon, Mhiti. Mpe bazalaki koswana na Isaka mpe na Rebeka.

27

Esalenaki nsima ya Isaka kokóma mobange, mpe miso na ye esilaki komonaka mpo na komona, mpe abengaki Esau, mwana na ye ya liboso, mpe alobaki na ye: Mwana na ngai, mpe alobaki: Tala, ngai. Alobi: Talá, nakómi mobange, mpe nayebi te mokolo ya liwa na ngai. Sikawa yango, kamata bisalelo bya yo, saki ya makonga mpe tolotolo, mpe bima okende na esobe, mpe luka ngai nyama. Mpe salisa ngai bilei, ndenge nalingaka ngai, mpe memela ngai yango, mpo nalia, mpo molimo na ngai

epambola yo liboso nakufa. Rebecca ayokaki Isaac kolobela na Esau, mwana na ye, mpe Esau akendaki na libanda mpo na koluka nyama mpo na tata na ye. Rebeka nzokande alobaki na Jakobo, mwana na ye ya mobali oyo azalaki molenge: Tala, nayokaki tata na yo kolobaka na Ezawu, ndeko na yo ya mobali, koloba, Memela ngai nzamba, mpe salela ngai bilei ya kitoko, mpo ete nasila kolya nakopambola yo liboso ya Nkolo liboso ya kokufa na ngai. Sikawa yango, mwana na ngai, yoka ngai, ndenge ngai nazali kopesa yo mitindo. Mpe kende na kati ya bameme, kamata mpo na ngai wuta wana bantaba mibale ya bolenge mpe ya kitoko, mpe nakosala yango bilei mpo na tata na yo, ndenge alingaka. Mpe okomema epai ya tata na yo, mpe akolia, mpo ete tata na yo apambola yo liboso ya kokufa na ye. Yakobo alobaki na Rebeka, mama na ye: Ezawu, ndeko na ngai, azali mobali ya bansuki, kasi ngai nazali mobali ya pɛtɛɛ. Tata asimba ngai te ntango nyonso, mpe nakozala liboso na ye lokola moto oyo azali kotiola, mpe nakoyeisa likonzi na ngai moko, kasi lipamboli te. Mama alobaki na ye: Nzela ya mabe na yo ezala likolo ya ngai, mwana na ngai. Kaka yoka mongongo na ngai, mpe kende omemela ngai. Akendaki mpe azwaki, mpe amemaki epai ya mama na ye, mpe mama na ye asalaki bilei, ndenge tata na ye alingaki. Mpe Rebeka asimbaki elamba ya Ezawu, mwana na ye ya liboso, oyo ezalaki kitoko, oyo ezalaki epai na ye na ndako, mpe alatisaki yango Jakobo, mwana na ye ya nsuka. Mpe atyaki baposo ya bantaba na mabɔkɔ na ye mpe na nkingo na ye oyo ezalaki polele. Mpe apesaki bilei ya kitoko, mpe mapa oyo asalaki, na mabɔkɔ ya Yakobo, mwana na ye ya mobali. Mpe amemaki epai ya tata na ye, alobi lisusu, Tata, ye lisusu alobaki,

Tala ngai, nani ozali yo, mwana? Mpe Yakobo alobaki na tata, Ngai Ezawu mwana na yo ya liboso, nasali ndenge olobaki na ngai, telema vanda, mpe olia bilei ya mobembo na ngai, mpo molimo na yo epambola ngai. Izaka alobaki na mwana na ye ya mobali: Nini oyo ozwaki nokinoki boye, oh mwana na ngai? Kasi ye alobaki, oyo Nkolo Nzambe na yo akabaki liboso na ngai. Isaac alobaki na Jacob: Yaka penepene na ngai, mpe nakosimba yo, mwana, soki yo ozali mwana na ngai Esau, to te. Yakobo apusanaki epai ya Isaka, tata na ye, mpe asimbaki ye, mpe alobaki: Mongongo oyo ezali mongongo ya Yakobo, kasi maboko oyo ezali maboko ya Ezawu. Mpe ayebaki ye te, mpo maboko na ye ezalaki, lokola maboko ya Ezawu ndeko na ye ya mobali, ya bansuki; mpe apambolaki ye, mpe alobaki, yo ozali mwana na ngai ya mobali Ezawu? Kasi ye alobaki, Ngai. Mpe alobi, Memela ngai, mpe nakolia na nyama ya zamba na yo, mwana, mpo molimo na ngai epambola yo. Mpe amemeli ye, mpe alii, mpe amemeli ye vino, mpe amelii. Mpe Isaac, tata na ye, alobaki na ye: Pɛ́mbɛ́na ngai, mpe bɛmba ngai, mwana. Mpe ntango apusanaki, asimbaki ye na monɔkɔ, mpe anyokolaki nsolo ya bilamba na ye, mpe apambolaki ye, mpe alobaki: Talá, nsolo ya mwana na ngai ezali lokola nsolo ya elanga etonda, oyo Nkolo apambolaki. Mpe Nzambe apesa yo mamwe ya likolo, mpe bomengo ya mabele, mpe ebele ya mbuma mpe ya vino. Mpe tika ete bikólo bákela yo, mpe tika ete bakambi bákumbamela yo, mpe kóma nkolo ya ndeko na yo ya mobali, mpe bana ya tata na yo bakókumbamela yo, oyo azali kolakelaka yo mabe, alákelámí mabe, mpe oyo azali kopambolaka yo, apámbolámi. Mpe esalemaki nsima ya Isaka kosila kopambola Yakobo,

mwana na ye, mpe esalemaki ete, ntango Yakobo abimaki liboso ya Isaka, tata na ye, Ezawu, ndeko na ye, ayaki wuta na bokila. Mpe ye moko asalaki bilei ya kitoko, mpe amemaki yango epai ya tata na ye, mpe alobaki na tata: Tika atelema tata na ngai, mpe alia banda na nzale ya mwana na ye, mpo molimo na yo epambola ngai. Mpe Isaka, tata na ye, alobaki na ye: Ozali nani? Kasi alobaki, Ngai nazali mwana na yo ya liboso, Ezawu. Izaki akamwaki kokamwa monene mpenza, mpe alobaki, nani yango oyo akangaki nyama mpo na ngai mpe amemaki ngai, mpe naliaki na nyonso liboso oya na yo? Mpe nabenisaki ye, mpe akozala na mapamboli. Ekómaki ntango Esau ayokaki maloba ya tata na ye Isaac, agangaki na mongongo monene mpe ya bololo mingi, mpe alobaki: Pambola ngai mpe, tata. Alobi kasi na ye: Ndeko na yo ayei na mayele mabe mpe azwaki lipamboli na yo. Mpe alobaki, na bosembo babengaki nkombo na ye Jakobo, asalaki ngai mabe mbala ya mibale oyo, azwaki libota na ngai, mpe sikawa azwi mapamboli na ngai, mpe Ezawu alobaki na tata na ye, otikeli ngai mapamboli te, tata? Koyanola, Isaki alobaki na Esau: Soki nakomisi ye nkolo na yo, mpe bandeko na ye nyonso nakomisi bango basali na ye, mpe natii ye makasi na mbuma mpe na vino, nakosalela yo nini, mwana na ngai? Esau alobaki epai ya tata na ye: Ezali na yo lipamboli moko kaka te, tata? Pambola ngai mpe, tata; kasi ntango Isaka azalaki na mawa makasi, Ezawu agangaki na mongongo, mpe alelaki. Koyanola, Isaka, tata na ye, alobaki na ye: Tala, esika oyo okofanda ekozala mosika na bomengo ya mabele, mpe mosika na mamwe ya likolo oyo ewutaka na likoló. Na likolo ya mopanga na yo, okozala na bomoi, mpe okosalela ndeko na yo.

Kasi ekozala ete ntango soki okobuka mpe okolongola ekangiseli na ye longwa na kingo na yo. Mpe Esau azalaki na kanda na Jacob mpo na mapamboli oyo tata na ye apambolaki ye, mpe Esau alobaki na motema na ye, tika mikolo ya matanga ya tata na ngai ekoma pene, mpo naboma Jacob ndeko na ngai. Bayebisaki Rebeka maloba ya Esau, mwana na ye ya mobali ya mukolo, mpe atindaki mpe abengaki Yakobo, mwana na ye ya mobali ya moke, mpe alobaki na ye: Tala, Esau, ndeko na yo ya mobali, azali kotya yo nsomo ya koboma yo. Sikóyo bôngó, mwăna, yóka mongongo na ngáí, mpé telemi okima okende na Mesopotamia epái ya Laban, ndeko na ngáí, na Haran. Mpe ofanda na ye mikolo mosusu, tii koyongola nkanda mpe kanda ya ndeko na yo mobali longwa na yo, mpe abosana oyo osalaki ye; mpe soki natindi, nakobengisa yo wuta kuna, noki te nazanga bino mibale na mokolo moko. Rebeka alobaki na Isaki: Nazali na mpasi na bomoi na ngai mpo na bana basi ya bana mibali ya Heti. Soki Yakobo akozwa mwasi banda na bana basi ya mabele oyo, bomoi na ngai ezali na ntina nini?

28

Isaka abengisaki Yakobe, apambolaki ye, mpe atindaki ye, koloba: Okozwa te mwasi na kati ya bana basi ya ba-Kanana. Telema okima na Mesopotamia, na ndako ya Betueli, tata ya mama na yo, mpe kamata mpo na yo wana mwasi na kati ya bana basi ya Labani, ndeko ya mama na yo. Kasi Nzambe na ngai apambola yo, akola yo, akomisa yo ebele, mpe okozala

mayangani ya bikolo. Mpe apesa yo lipamboli ya Abraham, tata na ngai, yo mpe mboto na yo nsima na yo, mpo ozwa libula mabele ya kofanda na yo, oyo Nzambe apesaki Abraham. Mpe Isaac atindaki Jacob, mpe akendaki na Mesopotamia epai ya Laban, mwana mobali ya Bethuel, moto ya Siri, ndeko mobali ya Rebecca, mama ya Jacob na Esau. Tala nde Esau ete Isaki apambolaki Jakobo, mpe atindaki ye na Mesopotamia ya Siria mpo na kozwa mwasi wuta kuna, ntango azalaki kopambola ye, mpe apesaki ye mitindo, koloba: Okozwa te mwasi na bana basi ya Bana-Kanana. Mpe Yakobo ayokaki tata mpe mama na ye, mpe akendaki na Mezopotami ya Siri. Nsima ya komona mpe Esau ete bana basi ya Kanana bazali mabe liboso ya Isaka, tata na ye, Esau akendaki epai ya Ismaeli; mpe azwaki Maeleti, mwana mwasi ya Ismaeli, mwana mobali ya Abraham, ndeko mwasi ya Nabeyoti, na likolo ya basi na ye lokola mwasi. Jakobo abimaki na libulu ya ndai mpe akendaki na Harani. Mpe akutanaki na esika mpe alalaki kuna, pamba te moi elendaki, mpe azwaki mabanga ya esika yango, mpe atiaki na nse ya motó na ye, mpe alalaki na esika yango. Mpe alotaki ndoto, mpe tala, echelle moko etelemi na mabele, oyo motó na yango ekómaki na likoló, mpe bantoma ya Nzambe bazalaki komata mpe kokita likoló na yango. Kasi Nkolo atelemaki likolo na yango, mpe alobaki: Ngai nazali Nzambe ya Abraham, tata na yo, mpe Nzambe ya Isaac. Kobanga te, mabele oyo olali likolo na yango, nakopesa yo yango, mpe nakopesa mboto na yo. Mpe nkona na yo ekozala lokola zelo-mabele ya mabele, mpe ekopanzana na ebale monene, mpe na Sudi, mpe na Nordi, mpe na este, mpe mabota nyonso ya mabele bakopambolama na yo, mpe na

nkona na yo. Mpe tala, ngai nazali elongo na yo, kobatela yo na nzela nyonso oyo okotambola, mpe nakozongisa yo na mabele oyo, mpo nakotika yo te, tii ntango nakokokisa nyonso oyo nalobaki na yo. Mpe Yakobo alamukaki na pongi na ye, mpe alobaki: Nkolo azali na esika oyo, kasi ngai nayebaki te. Mpe abangaki, mpe alobaki: Esika oyo ezali ya kobanga! Oyo ezali te ndako mosusu te, kasi ndako ya Nzambe, mpe oyo ezali ekuke ya likolo. Mpe Jakobo alamukaki na ntɔngɔ, mpe azwaki libanga oyo atiaki wana na nse ya motó na ye, mpe atelemisaki yango lokola likonzi, mpe asopaki mafuta likoló ya nsónge na yango. Mpe abengaki nkombo ya esika wana Ndako ya Nzambe, mpe Luzi ezalaki nkombo ya engumba liboso. Mpe Yakobo asambaki libondeli, koloba: Soki Nkolo Nzambe azali na ngai, mpe abatela ngai na nzela oyo ngai nazali kokende na yango, mpe apesa ngai lipa ya kolya, mpe elamba ya kolata, mpe azongisa ngai na lobiko na ndako ya tata na ngai, mpe Nkolo akozala Nzambe na ngai. Mpe libanga oyo, oyo natelemisaki likonzi, ekozala epai na ngai ndako ya Nzambe, mpe ya biloko nyonso oyo soki okopesa ngai, nakopesa yo eteni ya zomi.

29

Na kotombola makolo na ye, Yakobo akendaki na mokili ya este, epai ya Labani, mwana ya Betweli, moto ya Siri, oyo azalaki ndeko ya Rebeka, mama ya Yakobo mpe Ezawu. Mpe amoni, mpe tala libulu na esobe, ezalaki kuna bituluku misato ya bameme ezalaki kopema likolo na yango, mpo uta na libulu

wana bazalaki komelisa bituluku mayi, mpe libanga monene ezalaki likolo ya monoko ya libulu. Mpe bazalaki kosangana wana bampate nyonso, mpe bazalaki kolongola libanga na monoko ya libulu, mpe bazalaki komelisa bampate, mpe bazalaki kozongisa libanga na monoko ya libulu na esika na yango. Yakobo alobaki na bango: Bandeko, bozali kowuta wapi bino? Bango balobaki, tozali wuta na Harani. Alobaki na bango: Boyebi Labani, mwana ya Nakori? Bango balobaki, toyebi; Alobaki na bango, azali malamu? Bango balobaki, azali na nzoto kolongono; mpe tala Rasheli mwana na ye ya mwasi azalaki koya na bameme. Mpe Jakobo alobaki, ezali nanu mokolo monene, ekoki nanu te ntango ya kosangisa bibwele, sima ya kopesa mayi na bameme, bokende boleisa yango. Bango kasi balobi: Te, tokolonga te, tii tango babateli banso bakosangana, mpe bakobimisa libanga na monoko ya libulu, mpe tokomelisa bampate. Ntango ye azalaki naino kolobela na bango, mpe tala, Rasheli, mwana mwasi ya Labani, azalaki koya na bameme ya tata na ye, pamba te ye moko azalaki koleisa bameme ya tata na ye. Esalemaki ete ntango Yakobo amonaki Rasheli, mwana mwasi ya Labani, ndeko ya mama na ye, mpe bameme ya Labani, ndeko ya mama na ye, Yakobo apusanaki mpe abalolaki libanga banda na monoko ya libulu, mpe amelisaki mayi bameme ya Labani, ndeko ya mama na ye. Mpe Yakobo asimbaki Rasheli na monoko, mpe aleli na mongongo makasi. Mpe ayebisaki Rasheli ete azali ndeko ya tata na ye, mpe ete azali mwana ya Rebeka, mpe apotaki mbangu ayebisaki tata na ye kolanda maloba wana. Esalemaki ete ntango Labani ayokaki nkombo ya Yakobo, mwana ya ndeko na ye ya mwasi, apotaki

mpo na kokutana na ye, mpe asimbaki ye mpe apesaki ye beze, mpe akotisaki ye na ndako na ye, mpe ayebisaki Labani makambo nyonso oyo. Mpe Labani alobi na ye: Ozali longwa na mikuwa na ngai mpe longwa na mosuni na ngai, mpe azalaki elongo na ye sanza moko. Laban alobaki na Yakobo: Mpo ozali ndeko na ngai, okosalela ngai mpamba te. Yebisa ngai lifuti na yo ezali nini. Laban azalaki na bana basi mibale, nkombo ya oyo aleki monene ezalaki Lea, mpe nkombo ya oyo aleki moke ezalaki Rasheli. Miso ya Lea ezalaki elemba, kasi Rachel azalaki kitoko na nzoto, mpe azalaki kitoko mingi na elongi. Yakobo alingaki Rasheli, mpe alobaki: Nakosalela yo mibu sambo mpo na Rasheli, mwana na yo ya mwasi ya nsuka. Labani alobaki na ye: Ezali malamu kopesa ngai ye na yo, to kopesa ngai ye na mobali mosusu; fanda na ngai. Mpe Yakobo asalaki mosala mpo na Rasheli mibu sambo, mpe ezalaki liboso na ye lokola mikolo moke, mpo alingaki ye mingi. Yakobo alobaki na Labani: Pesa ngai mwasi na ngai, pamba te mikolo ekoki, mpo nákota epai na ye. Asangisaki kasi Laban bato nyonso ya mibali ya esika, mpe asalaki feti ya libala. Mpe ekómelaki mpokwa, mpe azwaki Lea, mwana na ye ya mwasi, amemaki ye epai ya Jakobo, mpe Jakobo akɔtaki epai na ye. Laban apesaki Zelpha, mwasi na ye ya mosali, na Lea mwana na ye ya mwasi lokola mwasi ya mosali. Ekómaki ntɔngɔ́, mpe tálá ezalaki Lea; mpe Yakobo alobaki na Labani, nini oyo osalaki ngai? Nasalaki te mpo na Rasheli epai na yo? Mpe mpo na nini obetaki ngai lokuta? Laban azongisaki: Ezali bongo te na esika na biso, kopesa mwana mwasi ya nsuka liboso ya mwana mwasi ya liboso. Silisa yango pɔ́sɔ́ mokɔlɔ ya sambo ya oyo, mpe nakopesa yo mpe oyo na esika ya mosala oyo

ozali kosala epai ya ngai lisusu mibu sambo mosusu. Jakobo asalaki bongo, mpe asilisaki pɔsɔ ya mikolo sambo ya oyo, mpe Labani apesaki ye Rasheli, mwana na ye ya mwasi, lokola mwasi na ye. Labani apesaki Bila, mwasi na ye ya mosali, epai ya mwana na ye ya mwasi lokola mwasi ya mosali. Mpe akɔtaki epai ya Rachel, alingaki Rachel mingi koleka Leah, mpe asalelaki ye mibu sambo mosusu. Kasi Nkolo Nzambe amonaki ete Lea ayinaki, afungolaki libumu na ye, kasi Rasheli azalaki ekanga. Mpe Lea azwaki zemi, mpe abotelaki Jakobo mwana mobali. Kasi abengaki nkombo na ye Rubeni, koloba: Mpo Nkolo amonaki pasi na ngai, mpe apesaki ngai mwana mobali, sikawa yango wana mobali na ngai akobola ngai. Mpe azwaki lisusu zemi, mpe abotelaki Jakobo mwana mobali ya mibale, mpe alobaki: Nkolo ayokaki ete bayinaka ngai, mpe apesaki ngai mpe oyo. Mpe abengaki nkombo na ye Simeon. Mpe azwaki lisusu zemi, mpe abotelaki mwana mobali, mpe alobaki: Na ntango oyo sikoyo, mobali na ngai akozala epai na ngai, mpo naboteli ye bana mibali misato. Mpo na yango, abengaki nkombo na ye Levi. Mpe azwaki zemi lisusu, abotaki mwana mobali, mpe alobaki: Sikawa lisusu nakosakola Nkolo. Mpo na yango, abengaki nkombo na ye Yuda. Mpe atikaki kobota.

30

Komona mpe Rasheli ete abotaki te mpo na Yakobo, mpe Rasheli azalaki na zuwa ya ndeko na ye ya mwasi, mpe alobaki na Yakobo: Pesa ngai bana, soki te, nakokufa ngai. Kozala na

nkanda, Yakobo alobaki na Rasheli: Nazali ngai Nzambe te! Ezali Ye nde aboyeli yo mbuma ya libumu. Rasheli alobaki na Yakobo: Tala, Bila, mwasi na ngai ya mosali; kota epai na ye, mpe akobota na mabolongo na ngai, mpe ngai mpe nakozwa bana na nzela na ye. Mpe apesaki ye Bilhah, mwasi mosali na ye, lokola mwasi na ye, mpe Yakobo akotaki epai na ye. Mpe Bilhah, mwasi mosali ya Rachel, azwaki zemi, mpe abotelaki Yakobo mwana mobali. Mpe Rasheli alobaki, Nzambe akataki likambo na ngai, mpe ayokaki mongongo na ngai, mpe apesaki ngai mwana mobali; mpo na yango abengaki nkombo na ye, Dani. Mpe Bilhah, mosali mwasi ya Rachel, azwaki lisusu zemi mpe abotelaki Jacob mwana mobali ya mibale. Mpe Rasheli alobaki: Nzambe na ngai asalisi ngai, mpe nabundaki na ndeko na ngai ya mwasi, mpe nalongaki, mpe abengaki nkombo na ye Nefitali. Amonaki kasi Leah ete atelemi ya kobota, mpe azwaki Zilpah, mwasi mosaleli na ye, mpe apesaki ye na Jacob lokola mwasi, mpe akotaki epai na ye. Mpe Zelpha, mwasi mosaleli ya Lea, azwaki zemi, mpe abotelaki Jakobo mwana mobali. Mpe Lea alobaki: Na chance! Mpe apesaki ye nkombo Gad. Mpe Zilpah, mwasi mosali ya Lea, azwaki lisusu zemi, mpe abotelaki Jakobo mwana mobali ya mibale. Mpe Lea alobaki: Esengo ngai, mpo basi bakobenga ngai moto ya esengo, mpe abengaki nkombo na ye Asher. Rubeni akendaki na mikolo ya kobuka mbuma ya ble, mpe amonaki mbuma ya mandragora na elanga, mpe amemaki yango epai ya Lea, mama na ye. Rasheli alobaki na Lea, ndeko na ye ya mwasi: Pesa ngai mandragora ya mwana na yo ya mobali. Lea alobaki, ezali te ekoki mpo na yo ete ozwaki mobali na ngai? Okokamata lisusu ba mandrake ya mwana na ngai?

Rasheli alobaki kasi te boye: tika alala na yo butu oyo na esika ya bandragore ya mwana na yo mobali. Yakobo akɔtaki banda bilanga na pokwa, mpe Lea abimaki mpo na kokutana na ye, mpe alobaki: Okoyingela epai ya ngai lelo, pamba te nafutaki yo na esika ya ba mandragore ya mwana na ngai mobali. Mpe alalaki na ye butu wana. Mpe Nzambe ayokaki Lea, mpe nsima ya kozwa zemi, abotaki mwana ya mobali ya mitano mpo na Jakobo. Mpe Lea alobi, Nzambe apesi ngai lifuti na ngai, mpo napesaki mwasi mosali na ngai na mobali na ngai, mpe abengaki nkombo na ye Isakari, oyo elingi koloba lifuti. Na azwaki lisusu zemi Lea, mpe abutaki mwana mobali ya motoba mpo na Yakobo. Mpe Lea alobaki, Nzambe apesi ngai likabo malamu na ntango oyo sikoyo, mobali na ngai akopona ngai, mpo naboteli ye bana mibali motoba, mpe abengaki nkombo na ye Zabulon. Mpe na nsima ya yango, abotaki mwana mwasi, mpe abengaki kombo na ye Dina. Nzambe akanisaki Rachel, mpe Nzambe ayokaki ye, mpe afungolaki libumu na ye. Mpe nsima ya kozwa zemi, abotaki mwana mobali mpo na Jakobo, mpe Rasheli alobaki: Nzambe na ngai alongolaki nsoni na ngai. Mpe abengaki nkombo na ye Joseph, koloba: Tika Nzambe abakisa ngai mwana mobali mosusu. Ekómelaki mpe ntango Rasheli abótaki Jozefi, Jakobo alobaki na Labani: Tinda ngai, mpo nákende na esika na ngai, mpe na mabelé na ngai. Zongisa basi na ngai, mpe bana na ngai, oyo nasalelaki yo mpo na bango, mpo nákoka kokende; yo moko oyebi bowumbu oyo nasalelaki yo. Labani alobaki na ye: Soki nazwi ngolu na miso na yo, nasakoli, pamba te Nzambe apamboli ngai mpo na koya na yo. Lobela lifuti na yo epai na ngai, mpe nakopesa. Yakobo alobaki:

Yo oyebi ndenge nasalelaki yo mosala, mpe bibwele na yo nyonso oyo ezalaki elongo na ngai. Moke pamba ezalaki mingi oyo ozalaki na yango liboso ya ngai, mpe ekólaki na ebele, mpe Nkolo Nzambe apambolaki yo na lokolo ya lokolo na ngai, sikawa yango wana tango nini ngai mpe nakosalela ngai moko ndako? Mpe Labani alobaki na ye: Nini nakopesa yo? Yakobo alobaki na ye: Okopesa ngai eloko te, soki osali ngai liloba oyo, lisusu nakoleisa bantaba na yo, mpe nakobatela. Tika ete bampate na yo nyonso eleka lelo, mpe kabola wuta wana mpate nyonso ya moindo kati na bana-mpate, mpe nyonso oyo ezali na mitema mpe oyo ezali na biteni kati na bantaba, ekozala lifuti na ngai. Mpe bosembo na ngai ekoyoka ngai na mokolo oyo ekolanda, mpo lifuti na ngai ezali liboso na yo, nyonso oyo ezali te ya biteni-biteni mpe ya mitema-mitema na bantaba, mpe ya moindo na bana-mpate, ekozala ya koyiba epai na ngai. Laban alobaki na ye: Ezala kolanda liloba na yo. Mpe na mokolo wana, akabolaki bantaba ya mibali oyo ezalaki na biteni-biteni mpe oyo ezalaki na mapɛmbɛ mingi, mpe bantaba nyonso ya basi oyo ezalaki na biteni-biteni mpe oyo ezalaki na mapɛmbɛ mingi, mpe nyonso oyo ezalaki ya moindo kati na bana-meme, mpe nyonso oyo ezalaki ya mpɛmbɛ kati na yango, mpe apesaki yango na mabɔkɔ ya bana na ye ya mibali. Mpe alongolaki nzela ya mikolo misato kati na bango mpe Jakobo, mpe Jakobo azalaki koleisa meme ya Labani oyo etikalaki. Yakobo azwaki mpo na ye mwene nzete ya storax ya sika, mpe ya nzete ya almond, mpe ya nzete ya plane, mpe Yakobo alongolaki yango biloko oyo elongolami ya mpembe. Azalaki kolongola oyo ya pondu, mpe oyo ya mpembe oyo alongolaki emonaki na likolo ya banzete,

ezalaki ya ndenge na ndenge. Mpe atiaki bisika ya pembeni banzete oyo alongolaki loposo na kati ya bakonzi ya mayi ya komelisa, mpo ntango bameme bakoya komela, liboso ya banzete, ntango bayaki komela, bameme bazala na zemi liboso ya banzete. Mpe nazalaki kozwa makanisi ya bibwele na kati ya banzete, mpe bibwele ebotelaki bana ya pembe nyonso, ya ndenge na ndenge, mpe ya putulu na biteni-biteni. Bana meme, Yakobo akabanaki yango, mpe atelemisaki liboso ya bameme mpakasa ya pembe-pembe, mpe nyonso oyo ezalaki na balangi ndenge na ndenge kati na bana meme, mpe akabanaki mpo na ye moko bitonga na ye moko, mpe asanganisaki yango te na bameme ya Labani. Esalemaki mpe na ntango oyo bampate ezalaki kokonzola na libumu, Yakobo atiaki banzete liboso ya bampate na bakopo, mpo bakonzola kolanda banzete. Ntango bampate ebotaki, azalaki kotya te, mpe oyo ezangaki bilembo ekómaki ya Labani, kasi oyo ezalaki na bilembo ekómaki ya Jakobo. Mpe moto yango akómaki mozwi mingi mingi mpenza mpenza, mpe azalaki na bibwele ebele, mpe bangombe, mpe bana, mpe basali basi, mpe bashamo, mpe ba-ane.

31

Yakobo ayokaki maloba ya bana ya Labani, oyo bazalaki koloba ete: Yakobo azwi biloko nyonso ya tata na biso, mpe na biloko ya tata na biso asali nkembo oyo nyonso. Mpe Yakobo amonaki elongi ya Labani, mpe tala, ezalaki lisusu te na ye lokola lobi mpe mokolo ya misato. Nkolo alobaki na Yakobo: Zonga na

mabele ya tata na yo mpe epai ya libota na yo, mpe nakozala elongo na yo. Atindaki mpe, Yakobo abengaki Lea mpe Rasheli na libanda epai ezalaki bisanga. Mpe alobaki na bango: Namoni ngai elongi ya tata na bino ete ezali te epai na ngai lokola lobi mpe mokolo ya misato, kasi Nzambe ya tata na ngai azalaki elongo na ngai. Mpe bino boyebi yango, ete nasalelaki tata na bino na makasi na ngai nyonso. Tata na bino akosaki ngai, mpe abongolaki lifuti na ngai ya amnon zomi, kasi Nzambe apesaki ye nzela te ya kosala ngai mabe. Soki boye alobi, oyo ya bicolor ekozala lifuti na yo, mpe bantaba nyonso ekobota ya bicolor; soki kasi alobi, oyo ya mpembe ekozala lifuti na yo, mpe bantaba nyonso ekobota ya mpembe. Mpe Nzambe alongolaki bibwele nyonso ya tata na bino, mpe apesaki ngai yango. Mpe ekómaki ntango nazalaki kopesa bampate bilei, bazalaki kozwa na libumu, mpe namonaki na miso na ngai na pongi; mpe tala bantaba ya mibali mpe bameme ya mibali bazalaki komata likolo ya bampate mpe bantaba, bapembeni mpembe mpe banikanikami mpe ya langi ya putulu banikanikami. Mpe Ntoma ya Nzambe alobaki na ngai na pongi, Yakobo, mpe ngai nalobaki, Nini ezali? Mpe alobi, tombola miso na yo, mpe talá bantaba ya mibali mpe bameme ya mibali bazali komata likoló ya mpate mpe bantaba ya basi oyo bazali na biteni ya mpɛmbɛ mpe na balangi ndenge na ndenge mpe na biteni ya putulu, pamba te namoni nyonso oyo Laban azali kosala yo. Ngai nazali Nzambe oyo amimonisaki na yo na esika ya Nzambe, epai opakola ngai wana likonzi, mpe olakaki ngai wana ndayi. Sikawa yango wana, telemela, mpe bima na mabele oyo, mpe kende na mabele ya mbotama ya yo, mpe nakozala na yo. Na

koyanola, Rasheli na Lea balobaki na ye: Ezali lisusu te na biso eteni to libula na ndako ya tata na biso? Boni tozali kotangama te na ye lokola basi ya bapaya? Atekaki biso, mpe na kolya mingi alyaki mbongo na biso. Bozwi nyonso mpe nkembo nyonso oyo Nzambe azwaki epai ya tata na biso, ekozala ya biso mpe ya bana na biso. Sikawa yango wana, nyonso oyo Nzambe alobi na yo, sala yango. Nsima ya kotelema, Jakobo azwaki basi na ye mpe bana na ye, atiaki bango likolo ya bashamo. Mpe amemaki biloko nyonso oyo ezalaki ya ye, mpe biloko nyonso ya ye oyo azwaki na Mesopotamia, mpe nyonso ya ye, mpo na kokende epai ya Isaka, tata na ye, na mokili ya Kanana. Laban akendaki kokata bansinga ya bameme na ye, mpe Rachel ayibaki banzambe ya tata na ye. Jakobi abombaki epai ya Labani, moto ya Siri, mpo ayebisa ye te ete azali kokima. Mpe ye akimaki elongo na biloko na ye nyonso, akatisaki ebale, mpe akendaki na lombangu na ngomba Galaadi. Eyebimaki kasi na Laban, Moto ya Siri, na mokolo ya misato, ete Jacob akimaki. Mpe azwaki bandeko na ye elongo na ye, alandaki ye nzela ya mikolo sambo, mpe akangaki ye na ngomba Galaadi. Kasi Nzambe ayaki epai ya Labani, moto ya Siri, na ndoto ya butu, mpe alobaki na ye: Kobatela yo moko ete okoloba te eloko moko ya mabe na Jakobo. Mpe Labani akamati Yakobo, Yakobo apiki ndako na ye ya kapo na ngomba, mpe Labani atelemi bandeko na ye na ngomba Galaadi. Laban alobaki na Yakobo: Nini osalaki? Mpo na nini okimaki na nkuku, mpe oyibaki ngai, mpe omemaki bana na ngai ya basi, lokola bakangami na mopanga? Mpe soki oyebisaki ngai, nalingaki kotinda yo na esengo, mpe na bayembi, mpe na ngoma, mpe na lindanda. Mpe natikalaki kozwa lokumu ya

kobɛmbisa bana na ngai, mpe bana na ngai ya basi; kasi sikawa osali na bozoba. Mpe sikawa lobɔkɔ na ngai ezali makasi mpo na kosala yo mabe, kasi Nzambe ya tata na yo alobi na ngai lobi, koloba: Keba na yo moko osɔlɔla te eloko moko ya mabe na Jakobo. Sikóyo bôngó okendí, mpô ozalákí na mpósa ya kokende na ndáko ya tatá na yŏ, kasi mpô níni oyibí banzámbe na ngáí? Koyanola nzokande, Jakobo alobaki na Labani: Nabangaki, pamba te namilobelaki ete okoki kolongola bana basi na yo epai na ngai, mpe nyonso oyo ezali ya ngai. Mpe Yakobo alobi, epai ya moto oyo okozwa banzambe na yo, akozala na bomoi te liboso ya bandeko na biso, yeba eloko nini ezali epai ya ngai oyo ezali ya yo, mpe kamata. Mpe ayebaki eloko moko te epai ya ye. Kasi Yakobo ayebaki te ete Rasheli, mwasi na ye, ayibaki yango. Kokota, Laban alukaki na ndako ya Lea, mpe azwaki te, mpe abimaki na ndako ya Lea, mpe alukaki ndako ya Jacob, mpe na ndako ya basi mibale basali, mpe azwaki te, akotaki mpe na ndako ya Rachel. Rachel azwaki banzambe ya bikeko, abwakaki yango na basakoshi ya shamelo, mpe afandaki likolo na yango. Mpe alobaki na tata na ye: Kozala na kanda te, nkolo, nakoki kotelema liboso na yo te, mpo ezali momeseno ya basi epai na ngai. Labani alukaki na ndako mobimba, mpe amonaki banzambe ya bikeko te. Yakobo asilikaki mpe abundaki na Labani; mpe Yakobo azongisaki mpe alobaki na Labani: Nini mabe na ngai? Mpe nini lisumu na ngai, mpo olandaki nsima na ngai, mpe mpo otalaki biloko nyonso ya ndako na ngai? Nini omonaki uta na biloko nyonso ya ndako na yo? Tya yango awa liboso ya bandeko na yo mpe bandeko na ngai, mpe bákamba likambo kati ya biso mibale. Makambo oyo, mibu tuku mibale

ngai nazali elongo na yo; bameme na yo mpe bantaba na yo bakufaki bana te; bameme ya mibali ya bameme na yo naliaki yango te. Oyo eboma na banyama ya zamba, namemaki yango te epai na yo; ngai nazalaki kofuta longwa na ngai moko biyibi ya mokolo mpe biyibi ya butu. Nakomaki kozikama na molunge ya mokolo, mpe na molunge makasi ya butu, mpe pongi ekimaki na miso na ngai. Yango ezali mibu tuku mibale ngai nazali na ndako na yo, nasalelaki yo mibu zomi na minei mpo na bana basi mibale na yo, mpe mibu motoba na bameme na yo, mpe obebisaki lifuti na ngai mbala zomi. Soki Nzambe ya tata na ngai Abraham, mpe kobanga ya Isaac, azalaki te na ngai, lelo olingaki kotinda ngai na maboko mpamba. Kasi Nzambe amonaki pasi na ngai mpe mosala ya maboko na ngai, mpe apameli yo lobi. Koyanola kasi Laban alobaki na Yakobo: Bana basi, bana basi na ngai, mpe bana mibali, bana mibali na ngai, mpe bibwele, bibwele na ngai, mpe nyonso oyo yo omoni, ya ngai ezali. Mpe ya bana basi na ngai, nini nakosala na bango lelo to na bana na bango, oyo babotaki? Sikóyo yango, yáya tósala boyókani ngáí mpé yŏ, mpé ekozala litatoli káti na ngáí mpé yŏ. Alobaki mpé na yĕ: Tálá, mŏto mŏkó tĕ azalí na bísó tĕ. Mónó, Nzámbe azalí motatoli káti na ngáí mpé yŏ. Yakobo azwaki libanga mpe atelemisaki yango lokola likonzi. Jakobo alobaki na bandeko na ye: Bosangisa mabanga, mpe basangisaki mabanga, mpe basalaki ngomba, mpe baliaki wana likolo ya ngomba. Labani alobaki na ye: Ngomba oyo ezali kotatola kati ya ngai mpe yo lelo. Mpe Laban abengaki yango liboke ya litatoli, kasi Jakobo abengaki yango liboke motatoli. Laban alobaki na Yakobo: Tala liboke oyo mpe likonzi oyo natelemisaki na kati ya ngai mpe yo,

liboke oyo ezali kotatola, mpe likonzi oyo ezali kotatola, mpo na yango babengaki nkombo na yango, Liboke oyo etatola. Mpe emoniseli oyo elobamaki: tika Nzambe atala kati ya ngai mpe yo, mpo tokobukana moko na mosusu. Soki okoyokisa bana na ngai ya basi mawa, soki okozwa basi mosusu epai ya bana na ngai ya basi, tala, moto moko te azali elongo na biso azali komona, Nzambe azali motatoli kati ya ngai na yo. Soki ngai nakokɔtisa te epai ya yo, mpe yo mpe okokɔtisa te epai ya ngai ngomba oyo mpe likonzi oyo mpo na mabe. Nzambe ya Abraham mpe Nzambe ya Nahor akata likambo kati na biso, mpe Jakobo alapaki ndayi na kombo ya kobanga ya tata na ye Isaka. Mpe abonzaki mbeka na ngomba, mpe abengaki bandeko na ye, mpe baliaki mpe bamelaki, mpe balalaki na ngomba.

32

Kobima likoló ntɔngɔ, Labani asimbaki bana mibali mpe bana basi na ye, mpe apambolaki bango, mpe Labani azongaki mpe akendaki na esika na ye. Mpe Yakobo akendaki na nzela na ye moko, mpe ntango atombolaki miso, amonaki molako ya Nzambe etongami, mpe ba-Anjelu ya Nzambe bakutanaki na ye. Yakobo alobaki ntango amonaki bango: Oyo ezali molako ya Nzambe, mpe abengaki esika yango Maanayimi. Yakobo atindaki bantoma liboso na ye epai ya Ezawu, ndeko na ye, na mabele ya Seiri, na mokili ya Edomi. Mpe apesaki bango mitindo, koloba: Boye bokoloba na nkolo na ngai Ezawu: Boye alobi mwana na yo Jakobo: Na Labani nafandelaki, mpe

natikalaki kuna tii sikawa. Mpe nakómaki na ngai bangombe, mpe ba-ane, mpe bameme, mpe bana, mpe basali basi; mpe natindaki koyebisa nkolo na ngai Ezawu, mpo mwana na yo ákoka kozwa ngolu liboso na yo. Bantoma bazongaki epai ya Yakobo, koloba: Tokomaki epai ya ndeko na yo Ezawu, mpe tala, ye moko azali koya kokutana na yo, mpe bato nkama minei bazali na ye. Yakobo abangaki mingi mpe azalaki na mitungisi, bongo akabolaki bato oyo bazalaki na ye, bangombe, bashamo mpe bameme na bipayi mibale. Mpe Yakobo alobaki: Soki Ezawu akóya na molako moko mpe akoboma yango, molako ya mibale ekozala mpo na kobikisama. Yakobo alobaki: Nzambe ya tata na ngai Abraham, mpe Nzambe ya tata na ngai Isaac, Nkolo, yo oyo olobaki na ngai, zonga na mabele ya mbotama na yo, mpe nakosala yo malamu; Tika ekoka ngai na bosembo nyonso, mpe na solo nyonso, oyo osalaki na mwana na yo; pamba te na lingenda na ngai oyo nakatisaki Yordani oyo; kasi sik'oyo nakomi na nganda mibale. Kobikisa ngai na loboko ya ndeko na ngai ya mobali, na loboko ya Esau, mpo nabangaka ye, nsoki te ayei abeti ngai, mpe mama elongo na bana. Yo kasi olobaki: Nakosalela yo bolamu, mpe nakotia mboto na yo lokola zɛlɛ ya mbu, oyo ekotangama te mpo na ebele na yango. Mpe alalisaki wana butu wana; mpe azwaki oyo amemaki bakado; mpe atindaki epai ya Ezawu ndeko na ye ya mobali, bantaba nkama mibale, bantaba ya mibali ntuku mibale, bameme nkama mibale, bameme ya mibali ntuku mibale, bashamo oyo bazalaki komela mpe bana na yango ntuku misato, bangombe ntuku minei, bangombe ya mibali zomi, ba-ane ntuku mibale, mpe bana na yango zomi. Mpe apesaki yango na bana na ye, etonga

moko moko pembeni; mpe alobaki na bana na ye: Bokende liboso na ngai, mpe bosala esika ya mosika na kati ya etonga mpe etonga. Mpe apesaki mitindo na oyo ya liboso, koloba: Soki Ezawu ndeko na ngai ya mobali akutani na yo, mpe atuni yo, koloba, ozali ya nani? Mpe wapi ozali kokende? Mpe ya nani makambo oyo ezali kokende liboso ya yo? Okoloba, ya mwana na yo Jakobo; makabo atindi na nkolo na ngai Ezawu; mpe tala ye moko azali nsima ya biso. Mpe apesaki mitindo na ya liboso, mpe na ya mibale, mpe na ya misato, mpe na bato nyonso oyo bazalaki kokende liboso nsima ya bitonga yango, koloba, na ndenge ya liloba oyo boloba na Ezawu ntango bokokuta ye. Mpe bokoloba, tala mwana na yo Yakobo azali koya nsima ya biso, pamba te alobaki, nakosala bolimbisi elongi na ye na makabo oyo ezali kokende liboso ya ye, mpe nsima ya yango nakomona elongi na ye, mbala mosusu akondima elongi na ngai. Mpe makabo ezalaki kokende liboso na ye, kasi ye moko alalisaki butu wana na molako. Atelemaki na butu wana, azwaki basi mibale, mpe bawumbu basi mibale, mpe bana zomi na moko na ye, mpe akatisaki esika ya kokatisa ya Yaboki. Mpe azwaki bango, akatisaki ebale ya mai ya mbangu, mpe asalisaki biloko nyonso na ye ekatisa. Yakobo atikalaki ye moko, mpe moto moko abundaki na ye tii ntɔngɔ. Amonaki kasi ete akoki te kolonga ye, mpe asimbaki mokuse ya lokolo na ye, mpe akomisaki etembe mokuse ya lokolo ya Jakobo ntango azalaki kobunda na ye. Mpe alobaki na ye, tinda ngai, pamba te tongo emataki. Mpe ye alobaki, Te, nakotinda yo te, soki okopambola ngai te. Alobaki lisusu ye, nkombo na yo ezali nini? Kasi ye alobaki: Jakobo. Mpe alobaki na ye, kombo na yo ekobengama lisusu Jakobo te, kasi

Isalaele ekozala kombo na yo, mpo olongi elongo na Nzambe, mpe elongo na bato okozala na nguya. Atunaki mpe Yakobo, mpe alobaki, yebisa ngai nkombo na yo; mpe alobaki, mpo na nini otuni yo nkombo na ngai? Mpe apambolaki ye wana. Mpe Yakobo abengaki nkombo ya esika wana, lolenge ya Nzambe; pamba te namonaki Nzambe elongi na elongi, mpe elimo na ngai ebikisami. Moyi ebimisaki kasi na ye, ntango lolenge ya Nzambe elekaki, ye moko kasi azalaki kotambola na likundu na eteni ya nzoto na ye. Mpo na likambo oyo, bana ya Isalaele bakolia te mosisa oyo ekómaki etelemi, oyo ezali likolo ya loboko ya etáma, tii na mokolo oyo, mpo asimbaki loboko ya etáma ya Jakobo, mosisa oyo ekómaki etelemi.

33

Jakobo atomboli miso na ye amonaki; mpe tala Ezawu ndeko na ye ya mobali azalaki koya, mpe bato nkama minei na ye; mpe Jakobo akabolaki bana na Lea, mpe na Rasheli, mpe basali basi mibale. Mpe atiaki basi mibale ya mosali mpe bana na bango ya mibali na liboso, mpe Lea mpe bana na ye na nsima, mpe Rasheli mpe Jozefi na nsuka. Ye moko akendaki liboso ya bango, mpe afukamaki na mabele mbala sambo, kino akómaki penepene na ndeko na ye ya mobali. Mpe Esau apotaki kokutana na ye, mpe asimbaki ye, akweyaki likoló ya nkingo na ye, mpe asimbaki ye na bibebu, mpe bango mibale baleli. Mpe Esau atali likolo amonaki basi mpe bana, mpe alobaki, nini biloko oyo ezali na yo? Mpe alobaki, Bana oyo, Nzambe asalaki ngolu na mwana

na yo. Mpe basi ya bilenge bapusanaki elongo na bana na bango, mpe bagumbamaki. Mpe Lea apusanaki elongo na bana na ye, mpe bagumbamaki, mpe na nsima ya yango Rasheli apusanaki elongo na Jozefi, mpe bagumbamaki. Mpe alobaki: Nini biloko oyo ezali na yo, banganda nyonso oyo nakutanaki na yango? Mpe alobaki: Mpo mwana na yo azwa ngolu liboso na yo, nkolo. Esau alobaki: Nazali na mingi, ndeko na ngai, tika oyo ya yo ezala na yo. Yakobo alobaki, soki nazwi ngolu liboso na yo, ndima makabo na nzela ya maboko na ngai; mpo na yango namonaki elongi na yo, lokola moto amonaka elongi ya Nzambe, mpe okosepela na ngai. Kamata mapamboli na ngai oyo nememaki epai na yo, mpo Nzambe asalaki ngai ngolu, mpe nazali na nyonso, mpe alendisaki ye, mpe akamaki. Mpe alobaki: Tokende, tosala mobembo na nzela ya sembo. Alobaki na ye, nkolo na ngai ayebi ete bana bazali ya bolembu mingi, mpe bameme mpe bangombe bazali kobota na ngai; soki nakobengana bango mokolo moko, banyama nyonso ekokufa. Tika nkolo na ngai atambola liboso ya mwana na ye; kasi ngai nakozala na makasi na nzela kolanda kimia ya mobembo oyo ezali liboso na ngai, mpe kolanda makolo ya bana, tii nakoya epai ya nkolo na ngai na Seiri. Ezawu alobaki, nakotika na yo banda na bato oyo bazali na ngai; kasi ye alobaki, mpo na nini yango? Ekoki ete nazwaki ngolu liboso na yo, nkolo. Kasi Esau azongaki na mokolo wana na nzela na ye mpo na kokende na Seiri. Mpe Yakobo akendaki na bandako ya kapo, mpe amitongaki bandako kuna, mpe mpo na bibwele na ye asalaki bandako ya kapo. Mpo na yango, abengaki nkombo ya esika yango, Bandako ya kapo. Mpe Yakobo ayaki na Salemi, engumba

ya Sikemi, oyo ezali na mokili ya Kanana, ntango azongaki uta na Mezopotamia ya Siri, mpe atongaki molako liboso ya engumba. Mpe azwaki eteni ya elanga epai wapi atelemisaki ndako na ye ya kapo kuna, epai ya Emmor, tata ya Sikem, na motuya ya nkama moko. Mpe atelemisaki etumbelo kuna, mpe abengaki Nzambe ya Isalaele.

34

Dinah, mwana mwasi ya Leah, oyo abotaki na Jacob, abimaki mpo na kokende komona bana basi ya bato ya mboka. Mpe Sikemi, mwana mobali ya Amori, moto ya Evi, mokonzi ya mboka, amonaki ye, akamwaki ye, asangisaki na ye nzoto, mpe ayokisaki ye nsoni. Mpe asalaki likebi na molimo ya Dina, mwana mwasi ya Yakobo, mpe alingaki mwana mwasi ya mbula, mpe alobaki na ye kolanda makanisi ya mwana mwasi ya mbula. Shechem alobaki na Hamor, tata na ye, koloba: Kamata mwana mwasi oyo mpo na ngai mpo akóma mwasi na ngai. Jacob ayokaki ete mwana mobali ya Emmor asosolaki Dinah, mwana mwasi na ye. Bana mibali na ye bazalaki na bibwele na ye na esobe, mpe Jacob avandaki kimia tii bango baya. Kasi Emmor, tata ya Shechem, abimaki mpo na kokende epai ya Jacob mpo na koloba na ye. Bana ya Yakobo bayaki wuta na elanga, mpe ntango bayokaki, bato bazokaki mpasi mingi, mpe ezalaki mpasi makasi mingi na bango, mpo asalaki likambo ya nsoni na Isalaele, alalisaki na mwana mwasi ya Yakobo, mpe ekozala bongo te. Mpe Hamor alobaki na bango, koloba,

Shechem mwana na ngai mobali aponaki na motema mwana na bino mwasi; bopesa ye yango mwasi, mpe bokoma bandeko na libala na biso; bana na bino basi bopesa biso, mpe bana na biso basi bozwa mpo na bana na bino mibali. Bozala kofanda na biso, mpe tala, mabele ezali monene liboso ya bino; bofanda, bosala mombongo na yango, mpe bozwa biloko na yango. Sikemi alobaki na tata ya mwasi yango mpe na bandeko ya ye: Tika ete nazwa ngolu na miso na bino, mpe nyonso oyo bokoloba, tokopesa yango. Bobakisa libota mingi mpenza, mpe nakopesa ndenge bokokamba ngai, mpe bokopesa ngai mwana oyo mwasi mpo na libala. Bana mibali ya Yakobo bayanolaki Sikemi mpe Emori, tata na ye, na lokuta, mpe balobaki na bango, mpo ete bakomisaki mbindo Dina, ndeko na bango ya mwasi. Mpe Simeon na Levi, bandeko ya Dinah, balobaki na bango: Tokoki te kosala likambo oyo, kopesa ndeko na biso ya mwasi na moto oyo azali na ngenga ya nzoto, pamba te ezali likambo ya soni epai na biso. Kaka na oyo nde tokozala lokola bino, mpe tokofanda na bino, soki bozala lokola biso, na kokatama nzoto ya bino nyonso ya mibali. Mpe tokopesa bana basi na biso na bino, mpe tokozwa basi banda na bana basi na bino, mpe tokovanda elongo na bino, mpe tokozala lokola libota moko. Soki kasi boyoki biso te mpo na kokatama ngenga, tokokamata mwana na biso ya mwasi mpe tokokende. Mpe maloba esepelisaki Emmor, mpe esepelisaki Shechem, mwana ya Emmor. Mpe elenge mobali atikaki te kotikala, asalaki liloba yango, pamba azalaki na mposa makasi ya mwana mwasi ya Yakobo, mpe ye moko azalaki moto ya lokumu koleka bato nyonso oyo bazalaki na ndako ya tata na ye. Hamori mpe Sikemi, mwana na ye ya mobali, bayaki na

ekuke ya engumba na bango, mpe balobaki na mibali ya engumba na bango, koloba: Bato oyo bazali na kimia, tika bafanda elongo na biso na mabele, mpe tika basala mombongo na yango; mpe mabele, tala, ezali monene liboso na bango; bana na bango ya basi tokokamata mpo na biso lokola basi, mpe bana na biso ya basi tokopesa bango. Na oyo kaka nde bakomikitisa na biso bato ya kofanda na biso, mpo na kozala bato moko, na kokata ngenga ya biso nyonso mobali, ndenge mpe bango moko bakatami ngenga. Mpe bibwele na bango, mpe banyama ya makolo minei, mpe biloko na bango, ekozala ya biso te? Kaka na likambo oyo tozala lokola bango, mpe bakofanda elongo na biso. Mpe Emmor ná Sikemi, mwana na ye ya mobali, bayokaki elongo na bato nyonso oyo bazalaki kosomba na ekuke ya engumba na bango, mpe mibali nyonso bakataki nzoto ya loposo na bango. Esalemaki na mokolo ya misato, ntango bazalaki na mpasi, bana mibali mibale ya Yakobo, Simeon mpe Levi, bandeko ya Dina, bakamwaki moko na moko mopanga na ye, mpe bakotaki na engumba na kimia, mpe babomaki mibali nyonso. Emmor mpe Shechem, mwana na ye, babomaki na mopanga, mpe bazwaki Dinah na ndako ya Shechem, mpe babimaki. Bana ya Yakobo bakotaki epai ya bato oyo bazokaki, mpe babotolaki engumba oyo basosolaki Dina, ndeko na bango ya mwasi, kuna. Na bameme na bango, na bangombe na bango, na ba-âne na bango, nyonso oyo ezalaki na engumba, na nyonso oyo ezalaki na esobe, bakamwaki. Mpe banzoto nyonso ya bango, mpe biloko nyonso ya bango, mpe basi ya bango bakangaki bango lokola bakangami, mpe babotolaki biloko nyonso oyo ezalaki na engumba mpe nyonso oyo ezalaki na

bandako. Jakobo alobaki na Simeoni mpe Levi: Bosali ngai moto ya koyinwa, mpo nazala mabe na miso ya bato banso oyo bafandi na mabele, na bato ya Kanana mpe na bato ya Perezi. Ngai nazali moke na motango, mpe soki bakosangana mpo na kobundisa ngai, bakoboma ngai, mpe nakobebisama ngai elongo na ndako na ngai. Bango kasi balobaki: Kasi bakosalela ndeko na biso ya mwasi lokola mwasi ya ndumba?

35

Nzambe alobi na Yakobo: Telema mpe okende na esika ya Betele, ofanda kuna, mpe osala kuna altare mpo na Nzambe oyo amimonisaki epai na yo ntango ozalaki kokima elongi ya Ezawu, ndeko na yo. Yakobo alobaki na libota na ye mpe na bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye: Bolongola banzambe ya bapaya oyo ezali kati na bino, bómipetola, mpe bobongola bilamba na bino. Mpe soki totombwami, tokende na Betele, mpe tosala kuna altare mpo na Nzambe oyo ayokaki ngai na mokolo ya minyoko, oyo azalaki elongo na ngai, mpe abikisaki ngai na nzela oyo natambolaki. Mpe bapesaki Yakobo banzambe ya bampaya oyo ezalaki na maboko na bango, mpe bampete oyo ezalaki na matoyi na bango, mpe Yakobo abombaki yango na nse ya nzete ya terebinte oyo ezalaki na Sikemi, mpe abebisaki yango, kino na mokolo ya lelo. Mpe Isalaele alongwaki na Sikimi, mpe kobanga Nzambe ekómaki likoló ya bingumba oyo ezalaki zingazinga ya bango, mpe balandaki te nsima ya bana ya Isalaele. Yakobo ayaki na Luza oyo ezali na mokili ya Kanana,

oyo ezali Betele, ye moko, mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye. Mpe atongaki kuna altare, mpe abengaki nkombo ya esika yango Betele, mpo kuna Nzambe amimonisaki epai na ye ntango azalaki kokima elongi ya Ezawu, ndeko na ye ya mobali. Deborah, mukolisi ya Rebecca, akufaki, mpe akundamaki na nse ya Bethel, na nse ya nzete ya chêne, mpe Jacob abengaki nkombo na yango Nzete ya chêne ya matanga. Nzambe amimonisaki na Yakobo lisusu na Luza, ntango azalaki kowuta na Mesopotamia ya Siri, mpe Nzambe apambolaki ye. Mpe Nzambe alobaki na ye: Kombo na yo ekobengama lisusu Jakobo te, kasi Isalaele ekozala kombo na yo, mpe abengaki kombo na ye Isalaele. Nzambe alobi na ye: Ngai, Nzambe na yo, komata mpe kobotana ebele, bikolo mpe mayangani ya bikolo ekozala banda yo, mpe bakonzi bakobima banda na mokaba na yo. Mpe mabele oyo napesaki Abraham mpe Isaac, napesi yango na yo, ekozala ya yo, mpe nakopesa mabele oyo na mboto na yo nsima na yo. Nzambe amataki longwa epai na ye, longwa na esika oyo alobaki na ye. Mpe Yakobo atelemisaki likonzi na esika oyo Nzambe alobaki na ye, likonzi ya libanga, mpe asopelaki likabo ya komela na likolo na yango, mpe asopelaki mafuta na likolo na yango. Mpe Jakobi abengaki esika oyo Nzambe alobaki na ye kuna, Betele. Kobima kolongwa kaka Jakobo na Betele, atelemisaki ndako na ye ya kapo na ngambo ya lisusu ya ndako molayi ya Gaderi. Ekómaki kaka ntango apusanaki na Kabrata mpo na kokende na Efrata, Rashele abotelaki, mpe azalaki na mpasi makasi na kobota. Esalemaki kasi na ntango azalaki kobota na mpasi, mwasi oyo asalisaka kobota alobaki na ye: Zala na mpiko, pamba te oyo mpe azali mwana mobali mpo na yo.

Esalemaki ntango azalaki kotika molimo, pamba te azalaki kokufa, abengaki nkombo na ye Mwana ya mpasi na ngai, kasi tata abengaki nkombo na ye Benjamin. Akufaki kasi Rachel, mpe akundamaki na nzela ya hippodrome ya Ephrathah, oyo ezali Bethlehem. Mpe Jakobo atelemisaki likonzi likolo ya lilita na ye, oyo ezali likonzi oyo ezali likolo ya lilita ya Rasheli kino na mokolo oyo. Esalemaki ntango Isalaele afandaki na mabele wana, Rubeni akendaki mpe alalaki na Balas, mwasi ya nkita ya tata na ye Yakobo. Isalaele ayokaki yango, mpe emonanaki mabe liboso na ye. Bana mibali ya Yakobo bazalaki zomi na mibale. Bana ya Leah: mwana ya liboso ya Jacob, Reuben, Simeon, Levi, Judah, Issachar, Zebulun. Bana ya Rachel bazalaki Joseph mpe Benjamin. Bana ya Bila, mwasi mosali ya Rasheli, ezalaki Dan mpe Naftali. Bana ya Zilpah, mwasi mosali ya Leah, bazalaki Gad mpe Asher; bango nde bana ya Jacob oyo babotelaki ye na Mesopotamia ya Syria. Yakobo ayaki epai ya Isaka, tata na ye, na Mamre, na engumba ya etando; yango ezali Hebroni, na mokili ya Kanana, epai Abrahama mpe Isaka bafandaki. Mikolo ya Isaac, oyo azalaki na bomoi, ekomaki mibu nkama moko na tuku mwambe. Mpe Isaac atikaki makasi mpe akufaki, mpe abakisamaki na libota na ye, azalaki mobange mpe atondaki na mikolo, mpe Esau na Jakobo, bana na ye, bakundaki ye.

36

Oyo nde bikelamu ya Esau, ye moko azali Edom. Esau azwaki basi na ye banda na bana basi ya Bakanana: Adah, mwana

mwasi ya Ailom, Moketi; mpe Olibema, mwana mwasi ya Ana, nkoko ya Sebegon, Moevi. Mpe Basemath, mwana mwasi ya Ishmael, ndeko mwasi ya Nebaioth. Ada abotaki Elifazi mpo na ye, mpe Basemati abotaki Ragueli. Mpe Olibema abotaki Ieous, na Ieglom, na Kore; bango nde bana mibali ya Esau, oyo babotelaki ye na mokili ya Kanana. Esau akamataki basi na ye, bana na ye ya mibali, bana na ye ya basi, bato nyonso ya ndako na ye, biloko nyonso ya ye, bibwele nyonso, mpe nyonso oyo azwaki, mpe nyonso oyo azwaki na mabele ya Kanana, mpe Esau akendaki longwa na mabele ya Kanana liboso ya Yakobo, ndeko na ye. Ezalaki pamba te biloko na bango ezalaki mingi mpo na kofanda elongo, mpe mabele epai bazalaki kofanda ekokaki te komema bango, mpo na ebele ya biloko na bango. Esau afandaki na ngomba Seir, Esau ye moko azali Edom. Oyo nde bikelamu ya Esau, tata ya Edom, na ngomba Seir. Mpe oyo ezali bakombo ya bana mibali ya Ezawu, Elifazi mwana mobali ya Ada mwasi ya Ezawu, mpe Ragueli mwana mobali ya Basemati mwasi ya Ezawu. Bakomaki kasi Eliphaz bana: Teman, Omar, Zophar, Gothom, mpe Kenaz. Thamna azalaki concubine ya Eliphaz, mwana ya Esau, mpe abotaki Amalek na Eliphaz; baye bazalaki bana ya Ada, mwasi ya Esau. Baye oyo nde bana mibali ya Raguel: Nahoth, Zare, Some, mpe Moze. Baye oyo bazalaki bana mibali ya Basemath, mwasi ya Esau. Oyo nde bana mibali ya Olibemas, mwana mwasi ya Ana, mwana mobali ya Sebegon, mwasi ya Esau; abotaki na Esau: Ieous, Ieglom, mpe Kore. Baye bazali bakambi, bana ya Esau; bana ya Elifazi, mwana ya liboso ya Esau; mokambi Temani, mokambi Omari, mokambi Zefo, mokambi Kenazi, mokambi Kora, mokambi

Gatami, mokambi Amaleki; baye bazali bakambi ya Elifazi na mabele ya Edomi; baye bazali bana ya Ada. Mpe bana oyo ya Raguel, mwana ya Esau: mokonzi Nahoth, mokonzi Zare, mokonzi Some, mokonzi Moze. Bango nde bakonzi ya Raguel na mokili ya Edom; bango nde bana ya Basemath, mwasi ya Esau. Baye oyo nde bana ya Olibemas, mwasi ya Esau: mokambi Ieous, mokambi Ieglom, mokambi Kore. Baye oyo nde bakambi ya Olibemas, mwana mwasi ya Ana, mwasi ya Esau. Baye nde bana ya Esau, mpe baye nde bakambi ya bango; baye nde bana ya Edom. Bango bazali bana ya Seiri Mori, oyo afandaki na mokili; Lotani, Shobali, Zibeoni, Ana, mpe Dishoni, mpe Ezeri, mpe Dishani; bango bazali bakambi ya Mori, ya mwana ya Seiri na mokili ya Edomi. Bana ya mibali ya Lotan bazalaki Carites mpe Heman, mpe ndeko na ye ya mwasi azalaki Thamna. Baye oyo nde bana mibali ya Shobal: Golam, Manahath, Gaibel, Zophar, mpe Omar. Mpe bana mibali ya Zibeoni, Aye, mpe Ana; oyo azali Ana, oyo akutaki Yamini na esobe, ntango azalaki koleisa banyama ya komema mikumba ya Zibeoni, tata na ye. Mpe bana mibali ya Ana: Dishoni, mpe Oholibama, mwana mwasi ya Ana. Baye oyo nde bana mibali ya Deson: Amadah, Asban, Ithran, mpe Haran. Bana ya Asar bazalaki Balaam, Zoukam, mpe Ioukam. Baye oyo nde bana ya Rison: Lokola mpe Nzela ya mabe. Baye bazali bakambi ya Hori: mokambi Lotani, mokambi Shobali, mokambi Zibeoni, mokambi Ana, mokambi Dishoni, mokambi Ezeri, mokambi Dishani; baye bazali bakambi ya Hori na bokonzi na bango na mokili ya Edomi. Mpe baye nde bakonzi oyo bazalaki kokamba na Edomi, liboso mokonzi akamba na Israele. Mpe Balak, mwana ya Beor, akongelaki na Edom, mpe

nkombo ya engumba na ye ezalaki Dennaba. Balak akufaki, mpe Jobab, mwana ya Zara, wuta na Bosorra, akonzaki na esika na ye. Jobab akufaki, mpe Asom wuta na mabele ya Thaiman akonzaki na esika na ye. Asom akufaki, mpe Adad, mwana ya Barad, oyo abomaki Midian na libanda ya Moab, akonzaki na esika na ye, mpe nkombo ya engumba na ye ezalaki Gethaim. Adad akufaki, mpe Samada wuta na Masrekah akonzaki na esika na ye. Samada akufá, mpe Saul oyo autá na Rooboth oyo ezali pembeni ya ebale akonzaki na esika na ye. Saul akufaki, mpe Ballenon, mwana ya Achobor, akonzaki na esika na ye. Ballenon, mwana ya Achobor, akufaki, mpe Arad, mwana ya Barad, akonzaki na esika na ye. Nkombo ya engumba na ye ezalaki Peor, mpe nkombo ya mwasi na ye ezalaki Metebeel, mwana mwasi ya Matraith, mwana ya Maizoob. Oyo bakombo ya bakambi ya Ezawu, na mabota na bango, kolanda esika na bango, na mikili na bango, mpe na bikolo na bango: mokambi Timina, mokambi Aliva, mokambi Yetere, mokambi Oholibama, mokambi Ela, mokambi Pinoni, mokambi Kenazi, mokambi Temani, mokambi Mibisari, mokambi Magidieli, mokambi Iramu; bango nde bakambi ya Edomi, na bisika oyo batongaki na mabele ya libula na bango; oyo Ezawu, tata ya Edomi.

37

Jakobo afandaki na mabele oyo tata na ye afandaki na mabele ya Kanana, mpe oyo ezali bikeke ya Jakobo. Joseph azalaki na mibu zomi na sambo, azalaki kobatela bameme ya tata na ye

elongo na bandeko na ye, azalaki nanu elenge, elongo na bana ya Ballas, mpe elongo na bana ya Zelphas, oyo bazalaki basi ya tata na ye. Joseph amemaki pamela mabe epai ya Israel, tata na bango. Jacob alingaki Joseph koleka bana na ye nyonso, mpo azalaki mwana ya bomobange na ye, mpe asalelaki ye elamba ya balangi ndenge na ndenge. Ntango bandeko na ye bamonaki ete tata alingaka ye koleka bana na ye nyonso, bayinaki ye, mpe bazalaki na makoki te ya koloba na ye eloko moko ya kimya. Yosefi alotaki ndoto mpe ayebisaki yango epai ya bandeko na ye. Mpe alobaki na bango: Boyoka ndoto oyo naloté. Nakanisaki ete bozali kokanga maboke na kati ya etando, mpe liboke na ngai etelemi mpe etelemaki ngwi, kasi maboke na bino ezingaki mpe egumbamaki liboke na ngai. Bandeko na ye ya mibali balobaki na ye: Boni, okokonza solo likolo na biso, to okozala nkolo na biso? Mpe babakisaki koyina ye lisusu mpo na bandoto na ye mpe mpo na maloba na ye. Amonaki ndoto mosusu, mpe ayebisaki yango epai ya tata na ye mpe epai ya bandeko na ye, mpe alobaki: Tala, nalotaki ndoto mosusu, lokola moi, mpe sanza, mpe minzoto zomi na moko ezalaki kofukamela ngai. Mpe tata na ye apamwelaki ye, mpe alobaki na ye, nini ndoto oyo, oyo olotaki? Bongo solo mpenza tokoya ngai mpe mama na yo mpe bandeko na yo ya mibali kogumbamela yo na mabele? Bandeko na ye bazalaki na zuwa kasi ye, kasi tata na ye abatelaki liloba yango. Bakendaki kaka bandeko na ye koleisa bampate ya tata na bango na Sikemi. Mpe Isalaele alobaki na Jozefi: Bandeko na yo bazali koleisa bibwele na Sikemi te? Awa nakotinda yo epai na bango; mpe alobaki na ye: Tala, ngai. Israel alobaki na ye: Kende omona soki bandeko na yo bazali malamu,

mpe bameme, mpe oyebisa ngai. Mpe atindaki ye wuta na lubwaku ya Hebron, mpe akómaki na Sikemi. Mpe moto moko akutaki ye wana azalaki koyengayenga na esobe, mpe moto yango atunaki ye: Ozali koluka nini? Ye alobaki: Nazali koluka bandeko na ngai, yebisa ngai esika bazali koleisa bibwele. Moto alobi na ye: Balongwi awa, nayokaki bango koloba, tokende na Dothaim, mpe Jozefi akendaki nsima ya bandeko na ye, mpe amonaki bango na Dothaim. Bamonaki ye liboso na mosika liboso ya kopusana ye na bango, mpe basalaki mabongisi mabe ya koboma ye. Alobaki nzokande moko na moko na ndeko na ye ya mobali: Tala, moloti ya ndoto wana azali koya. Sikóyo yango, tóya tóboma ye, mpé tóbwaka ye na mɔ̌kɔ́ ya mabulu, mpé tókoloba, nyama mabe eliaki ye, mpé tókomona nini ekozala na bandɔtɔ na ye. Koyoka kasi Rubeni, akangolaki ye na maboko ya bango, mpe alobaki: Tokobeta ye na molimo te. Rubeni alobaki na bango: Bosopa te makila, bobwaka ye kati na moko ya mabulu oyo ezali na esobe, kasi bosimba ye te na loboko, mpo akangola ye na maboko na bango mpe azongisa ye epai ya tata na ye. Esalemaki ete ntango Jozefi akomaki epai ya bandeko na ye, balongolaki ye elamba ya bilembo ya ndenge na ndenge oyo azalaki na yango. Mpe nsima ya kozwa ye, babwaki ye kati na libulu, kasi libulu ezalaki mpamba, ezalaki na mai te. Bafandaki mpo na kolya lipa; mpe nsima ya kotombola miso na bango, bamonaki, mpe tala, bato ya nzela ba-Ismaeli bazalaki koya wuta na Galaadi; mpe bashamo na bango batondaki na malasi ya ansa mpe rezine mpe mire. Bazalaki kokende mpo na kokitisa na Ejipito. Yuda alobaki na bandeko na ye ya mibali: Nini litomba soki tobomi ndeko na biso ya mobali mpe tobombi

makila na ye? Bóya tóteka ye na ba-Ismaeli oyo, mpe mabɔkɔ na biso etíkala te likoló na ye, mpamba te azali ndeko na biso mpe mosuni na biso. Bayókaki mpe bandeko na ye ya mibali. Mpe bato ya Madiani oyo bazalaki bafeli bazalaki koleka, mpe babendaki mpe batombolaki Jozefi longwa na libulu, mpe batekaki Jozefi na ba-Ismaeli na mbongo ya wolo ntuku mibale. Mpe bamemaki Jozefi na Ejipito. Rubeni azongaki na libulu, kasi amonaki te Yosefi na libulu, mpe apasoli bilamba na ye. Mpe azongaki epai ya bandeko na ye, mpe alobaki, mwana azali te; kasi ngai nakei wapi lisusu? Kozwaki elamba ya Yozefu, babomaki mwana ntaba, mpe bakomisaki yango mbindo na makila. Mpe batindaki kazaka oyo ezalaki na balangi ndenge na ndenge, mpe bamemaki yango epai ya tata na bango, mpe balobaki: Tozwaki oyo, yeba soki ezali kazaka ya mwana na yo ya mobali to te. Mpe ayebaki ye mpe alobi: Elamba ya mwana na ngai ezali, nyama mabe eliaki ye, nyama ekangaki Joseph. Yakobo apasolaki bilamba na ye, atiaki saki na loketo na ye, mpe aleli mwana na ye mobali mikolo mingi. Basanganaki kasi bana na ye nyonso, bana mibali mpe bana basi, mpe bayaki kobondisa ye, kasi alingaki te kobondisama, koloba: Nakokita epai ya mwana na ngai naleli na mboka ya bakufi, mpe tata na ye alelaki ye. Bato ya Madiani batekaki Jozefi na Ejipito epai ya Potifari, mukalaka ya Faraon, mokonzi ya balambisi.

38

Esalemaki na ntango yango, Yuda akitaki longwa na bandeko na

ye, mpe akomaki kino epai ya moto moko Adullamite, oyo nkombo ezalaki Hira. Mpe Yuda amonaki kuna mwana mwasi ya moto moko wa Kanana, oyo nkombo na ye ezalaki Shua, mpe azwaki ye, mpe akotaki epai na ye. Mpe asɛngaki abotaki mwana mobali, mpe abɛngaki nkombo na ye Er. Mpe abotaki lisusu mwana mobali, mpe abɛngaki nkombo na ye Onan. Mpe nsima ya kobakisa, abotaki mwana mobali, mpe abengaki nkombo na ye Shiloh, kasi ye azalaki na Chasbi ntango abotaki bango. Mpe Yuda azwaki mwasi mpo na Er, mwana na ye ya liboso, oyo nkombo na ye ezalaki Tamar. Ekómaki ete Er, mwana ya liboso ya Judah, azalaki mabe liboso ya Nkolo, mpe Nzambe abomaki ye. Yuda alobaki na Onani: Kota epai ya mwasi ya ndeko na yo, balana na ye, mpe telema mboto mpo na ndeko na yo. Koyeba nde Onani ete mboto ekozala ya ye te, esakanaki ete tango nyonso akotaki epai ya mwasi ya ndeko na ye, asopaki yango na mabele mpo apesa mboto na ndeko na ye te. Mabe yango emonanaki liboso ya Nzambe, mpo asalaki yango, mpe abomaki ye mpe. Yuda alobaki na Tamari, mwasi ya mwana na ye: Fanda lokola mwasi oyo mobali akufi na ndako ya tata na yo, tii Shela mwana na ngai mobali akokóma monene; pamba te alobaki: Mbala moko te akokufa mpe ye, ndenge mpe bandeko na ye babali bakufaki. Nsima ya kokende, Tamar afandaki na ndako ya tata na ye. Mikolo ebakanaki, mpe Shua, mwasi ya Yuda, akufaki. Nsima ya kobondisama, Yuda amataki epai ya bato oyo bazalaki kokata bapwale ya bameme na ye, ye moko ná Hira, mobateli na ye, moto ya Odolami, na Tamna. Mpe ayebisaki Tamar, mwasi ya mwana na ye, koloba: Tala, tata-bokilo na yo azali kokende na Tamna mpo na kokata bapwale ya

bibwele na ye. Mpe alongolaki bilamba ya bwasi na ye moko, alataki elamba ya eleko ya molunge, mpe akomisaki ye mwasi kitoko, mpe afandaki na bikuke ya Ainani, oyo ezali na nzela ya Thamna, pamba te amonaki ete Shiloh akomi monene, kasi ye apesaki ye te na ye lokola mwasi. Mpe ntango Yuda amonaki ye, akanisaki ete azali mwasi ya ndumba, mpo azipaki elongi na ye mpe ayebaki ye te. Abalukaki pembeni na nzela mpo na kokende epai na ye, mpe alobaki na ye: Tika ngai nakota epai na yo, pamba te ayebaki te ete azali mwasi ya libala ya mwana na ye. Kasi ye alobaki: Nini okopesa ngai soki okoti epai na ngai? Ye alobi, ngai nakotindela yo mwana ntaba uta na bameme na ngai, mpe ye alobi, soki opesi ngai ndanga, kino okotinda yango. Kasi ye alobaki, nakopesa yo ndanga nini? Mpe ye alobaki, lopete na yo, mpe singa na yo, mpe lingenda oyo ezali na loboko na yo. Mpe apesaki ye, mpe akotaki epai na ye; mpe azwaki zemi na libumu uta na ye. Atelemaki mpe akendaki, alongolaki elamba na ye ya eleko ya molunge, mpe alataki bilamba ya bwasi na ye. Yuda atindaki mwana ya ntaba na nzela ya mobateli bibwele na ye, moto ya Adulami, mpo na kozwa ndanga ut na mwasi, kasi akutaki ye te. Atunaki mibali oyo bawutaki na esika wana: Wapi azali mwasi ya ndumba oyo azalaki na Enani na nzela? Mpe balobaki: Ezalaki awa mwasi ya ndumba te. Mpe azongaki epai ya Yuda mpe alobaki: Namonaki ye te, mpe bato ya esika wana balobi ete mwasi ya ndumba azalaki awa te. Yuda alobaki: Tika azala na yango, kasi tosengeli te kosakana. Ngai solo natindaki mwana ntaba oyo, kasi yo ozwaki ye te. Ekómelaki nsima ya basanza misato, bayebisaki Yuda, koloba: Tamar, mwasi ya mwana na yo, asalaki kindumba, mpe tala, azali na zemi uta na

kindumba. Yuda alobaki: Bobimisa ye, mpe atumbama. Ye moko kasi ntango bazalaki komema ye, atindaki sango epai ya tata-bokilo na ye, koloba: Ezali na nzoto ya moto oyo biloko oyo ezali nde ngai nazali na zemi na libumu. Mpe alobaki: Yeba ete lopete oyo, shenɛ oyo mpe lingenda oyo ezali ya nani. Yuda ayebaki, mpe alobaki: Tamar azali sembo koleka ngai, mpo napesaki ye te na Shiloh, mwana na ngai ya mobali. Mpe abakisaki lisusu te koyeba ye. Ekómelaki ete ntango azalaki kobóta, ezalaki na bana mibale ya mbótá mŏkó na libumu na yĕ. Ekómaki na ntango ya kobóta na ye, moko abimisaki lobɔkɔ, mpe mwasi oyo asalisaka kobóta azwaki yango, akangaki motane na lobɔkɔ na ye, alobaki, Oyo nde akobima liboso. Ntango azongisaki lobɔkɔ, mpe mbala moko ndeko na ye ya mobali abimaki; mpe ye alobaki, nini epaswanaki mpo na yo lopango? Mpe abengaki nkombo na ye, Perezi. Mpe nsima ya oyo, ndeko na ye abimaki, oyo azalaki na eloko ya motane na loboko na ye, mpe abengaki nkombo na ye Zara.

39

Joseph nzokande bamemaki ye na nse na Ejipito, mpe Peteferesi, eunuke ya Farao, mokonzi ya balambisi, moto ya Ejipito, asombaki ye na maboko ya ba-Ismaeli, oyo bamemaki ye kuna. Mpe Nkolo azalaki na Yosefu, mpe azalaki mobali oyo azalaki kozwa elongi, mpe akomaki na ndako epai ya nkolo na ye, Moyiputi. Nkolo na ye ayebaki ete Nkolo azalaki elongo na ye, mpe nyonso oyo asalaka, Nkolo apesaka yango bolamu na

maboko na ye. Mpe Jozefi azwaki ngolu liboso ya nkolo na ye, mpe asepelisaki ye. Mpe atiaki ye likoló ya ndako na ye; mpe biloko nyonso oyo ezalaki na ye, apesaki na mabɔkɔ ya Jozefi. Esalemaki ete nsima ya kobongisama ye likolo ya ndako na ye, mpe likolo ya nyonso oyo ezalaki ya ye, Nkolo apambolaki ndako ya Mgipeti mpo na Jozefi, mpe mapamboli ya Nkolo ekomaki na nyonso oyo ezalaki ya ye na ndako, mpe na elanga na ye. Mpe apesaki makambu nyonso oyo ezalaki ya ye na maboko ya Jozefi; mpe ayebaki eloko moko te ya oyo ezalaki ya ye moko, longola kaka lipa oyo ye moko azalaki kolia. Mpe Jozefi azalaki kitoko na lolenge, mpe azalaki kitoko mingi na komona. Mpe ekómelaki nsima ya maloba yango, mpe mwasi ya nkolo na ye atíaki miso na ye likoló ya Jozefi, mpe alobaki: Lala na ngai. Kasi ye alingaki te; alobaki na mwasi ya nkolo na ye: Soki nkolo na ngai ayebi eloko moko te mpo na ngai na ndako na ye, mpe makambo nyonso oyo azali na yango apesaki na maboko na ngai, mpe azali na likolo na ndako oyo eloko moko te koleka ngai, mpe eloko moko te ebombamaki na ngai, longola kaka yo, mpo ozali mwasi na ye, mpe ndenge nini nakosala likambo mabe oyo, mpe nakosala masumu liboso ya Nzambe? Ntango kasi azalaki koloba na Jozefi mokolo na mokolo, kasi Jozefi azalaki kondima ye te kolala na ye, mpo na kosangisa nzoto na ye. Ekómaki mokolo moko ya ndenge wana, mpe Jozefi akótaki na ndako mpo na kosala misala na ye, mpe moto moko te azalaki kati na ndako. Mpe abendaki ye na bilamba, koloba: Lala na ngai, mpe atikaki bilamba na ye na mabɔkɔ na ye, akimaki, mpe abimaki libándá. Mpe ekómaki ntango amonaki ete atikaki bilamba na ye na mabɔkɔ na ye mpe akimaki, mpe abimaki

libándá, mpe abengaki baye bazalaki na ndako, mpe alobaki na bangó, koloba: Bótala, amemisaki biso mwana Ebre mpo na kosakana na biso; akɔtaki epai na ngai, koloba, lala elongo na ngai; mpe nagangaki na mongongo monene. Na koyoka ye ete natomboli mongongo na ngai mpe nagangaki, atiki bilamba na ye pembeni na ngai, akimaki mpe abimaki libanda. Mpe atikaki bilamba pembeni na ye moko, kino nkolo ayaki na ndako na ye. Mpe alobaki na ye kolanda maloba oyo, koloba, mwana mobali Ebre oyo omemaki epai na biso akotaki epai na ngai mpo na kotiola ngai; mpe alobaki na ngai, nakolala elongo na yo. Kasi ntango ayokaki ete natomboli mongongo na ngai mpe nagangaki, atikaki bilamba na ye epai na ngai mpe akimaki, abimaki libanda. Ekómaki bongo, ntango nkolo ayokaki maloba ya mwasi na ye, nyonso oyo alobaki epai na ye, koloba, boye mwana na yo asalaki ngai, mpe atombokaki na kanda. Mpe nkolo azwaki Jozefi, akotisaki ye na ndako ya bakangami, na esika oyo bakangami ya mokonzi bazali kokangama kuna na ndako ya makasi. Mpe Nkolo azalaki elongo na Jozefi, mpe asopaki ngolu na ye, mpe apesaki ye ngolu liboso ya mokonzi ya bakengeli ya boloko. Mpe mokonzi ya bakengeli ya boloko apesaki boloko na mabɔkɔ ya Jozefi, mpe bato nyonso oyo bakangamaki oyo bazalaki na boloko, mpe makambu nyonso oyo bazalaki kosala kuna, ye moko azalaki kosala. Mokambi ya bakengeli ya boloko azalaki koyeba eloko moko te na nzela na ye, mpo nyonso ezalaki na maboko ya Jozefi, mpo Nkolo azalaki elongo na ye, mpe nyonso oyo azalaki kosala, Nkolo azalaki kopesa bolamu na maboko na ye.

40

Esalemaki nsima ya maloba oyo, mokonzi ya bateyi ya vino ya mokonzi ya Ejipito asalaki masumu, mpe mokonzi ya bateyi ya mampa, liboso ya nkolo na bango, mokonzi ya Ejipito. Mpe Faraon asilikaki likoló ya basali na ye mibale, likoló ya mokonzi ya bameyi ya masanga mpe likoló ya mokonzi ya balambisi minkate. Mpe atiaki bango na boloko, na ndako ya bakangami, na esika oyo Jozefi azalaki kokangama kuna. Mpe mokonzi ya bakengeli ya boloko atiaki bango na maboko ya Joseph, mpe Joseph asalelaki bango, mpe bazalaki mikolo mingi na boloko. Mpe bango mibale bamonaki ndoto na butu moko; mpe emoniseli ya ndoto ya mokonzi ya bapesi masanga mpe ya mokonzi ya balambisi mapa, oyo bazalaki basali ya mokonzi ya Ejipito, oyo bazalaki na boloko, ezalaki bongo. Jozefi akɔtaki epai ya bango na ntɔngɔ, mpe amonaki bango, mpe bazalaki na mitungisi. Mpe azalaki kotuna ba-eunuques ya Pharaon, oyo bazalaki elongo na ye na boloko epai ya nkolo na ye, koloba: Mpo na nini bilongi na bino ezali ya mawa lelo? Bango mpe balobaki na ye, tomonaki ndoto, mpe moto oyo akokata ndimbola azali te; mpe Jozefi alobaki na bango, ndimbola na yango ezali na nzela ya Nzambe te? Boyebisa ngai yango wana. Mpe mokonzi ya banyoki ayebisaki Yosefu ndoto na ye, mpe alobaki: Na pongi na ngai, ezalaki na nzete ya vino liboso na ngai. Na kasi na nzete ya vino, ezalaki na bitapi misato, mpe yango ezalaki kokola, ebimisaki bitape, mpe bikundi ya mbuma ya vino ekomaki. Mpe kopo ya Faraon ezalaki na lobɔkɔ na ngai,

mpe nazwaki mbuma ya vino, mpe nakamaki yango na kati ya kopo, mpe napesaki kopo na lobɔkɔ ya Faraon. Mpe Jozefi alobaki na ye: Oyo ezali ndimbola na yango, bitapi misato ezali mikolo misato. Naino mikolo misato, mpe Faraon akobosana mosala na yo, mpe akozongisa yo na esika na yo ya mokonzi ya bapesi masanga, mpe okopesa kopo na Faraon na loboko na ye ndenge ozalaki kosala liboso, ntango ozalaki mopesi masanga. Kasi kanisa ngai na nzela ya yo moko, ntango malamu ekokóma na yo, mpe okosala ngai ngolu, mpe okobosana ntina ya ngai epai ya Faraon, mpe okobimisa ngai na boloko oyo. Pamba te na moyibi nayibamaki ut mabele ya ba-Ebreo, mpe awa nasalaki eloko te, kasi babwakaki ngai na libulu oyo. Mpe mokonzi ya bapanzi mapa amonaki ete alimboli malamu; mpe alobaki na Jozefi, mpe ngai namonaki ndoto: mpe nakanisaki nazalaki komeme bakapu misato ya mapa na moto na ngai; Kasi na kapu oyo ezalaki likolo koleka bakapu nyonso, ezalaki na biloko nyonso oyo Farao aliaka, mosala ya mopanzi mapa, mpe bandeke ya likolo ezalaki kolia yango wuta na kapu oyo ezalaki likolo ya moto na ngai. Koyanola mpe Jozefi alobaki na ye: Oyo ezali ndimbola na yango: basali misato, mikolo misato ezali; Naino mikolo misato, mpe Faraon akolongola motó na yo na yo; mpe akotia yo na nzete, mpe bandeke ya likoló ekolia misuni na yo na yo. Ekómaki na mokolo ya misato, ezalaki mokolo ya mbotama ya Faraon, mpe asalaki feti ya komela mpo na basali na ye nyonso; mpe akanisaki lisusu mosala ya mosali ya vino mpe mosala ya mosali ya mampa na kati ya basali na ye. Mpe azongisaki mokonzi ya bamelisi masanga na mosala na ye, mpe apesaki kopo na loboko ya Farao. Kasi atɛlɛmisaki mokonzi ya

basilisi mapa, ndenge Jozefi alimboli bango. Mpe mokonzi ya bamelisi masanga akanisaki te Jozefi, kasi abosanaki ye.

41

Ekómelaki mpe nsima ya mibu mibale ya mikolo, Faraon amonaki ndoto, akanisaki ete atelemaki likolo ya ebale. Mpe tala, ndenge kaka wuta na ebale, ngombe sambo bazalaki kobima, kitoko na lolenge, mpe ya kopona na mosuni, mpe bazalaki kolia matiti na Akei. Ngombe mosusu sambo bazalaki kobima na nsima ya oyo wuta na ebale, mabe na lolenge mpe mikemike na mosuni, mpe bazalaki kolia matiti pembeni ya ngombe na nsuka ya ebale. Mpe bangombe sambo ya mabe mpe ya kokonda na mosuni baliaki bangombe sambo ya kitoko na lolenge mpe ya kopona na mosuni, mpe Farao alamuki. Mpe alotaki ndoto ya mibale, mpe tala, mituya sambo ya mbuma ezalaki kobima na nzete moko oyo eponami mpe ezalaki kitoko. Mpe tálá, mitunga sambo ya mbuma ya ble ya mike mpe oyo mopepe ebebisaki ezalaki kobima elongo na yango. Mpe masangu sambo ya mike mpe oyo mopepe ebebisaki eliaki masangu sambo ya oyo eponami mpe ya oyo etondaki, kasi Faraon alamukaki, mpe ezalaki ndoto. Esalemaki na ntɔngɔ, mpe molimo na ye etungisami, mpe atindaki mpe abengaki bato nyonso ya kobalimbola ya Ejipito, mpe bato nyonso ya bwanya ya yango, mpe Faraon ayebisaki bango ndoto na ye, mpe ezalaki na moto te oyo akokaki kolimbola yango epai ya Faraon. Mpe mokonzi ya bakelasi ya vino alobaki na Faraon, koloba: Nazali

kokanisa lisumu na ngai lelo. Faraon asilikiaki na bana na ye, mpe atiaki biso na boloko, na ndako ya mokonzi ya balambi, ngai mpe mokonzi ya bapesi mapa. Bísó mibale tómónákí ndɔtɔ na butú mɔkɔ, ngáí ná yě, mɔkɔ mɔkɔ tómónákí ndɔtɔ na yě mɔkɔ. Ezalaki kuna elongo na biso elenge mobali, mwana wa Ebre ya mokonzi ya balambi, mpe toyebisaki ye, mpe alimbolaki biso. Esalemaki ndenge alimbololaki biso: ngai nazongisama na esika na ngai ya ebandeli, mpe ye adiembama. Atindaki kasi, Faraon abengaki Jozefi, mpe babimisaki ye wuta na boloko, mpe bakataki ye nzete, mpe babongolaki elamba na ye, mpe ayaki epai ya Faraon. Faraon alobi epai ya Yosefu: Namoni ndoto, mpe moto oyo akoki kolimbola yango azali te. Kasi ngai nayoki bato bazali koloba na ntina ya yo ete soki oyoki bandoto, okoki kolimbola yango. Jozefi ayanolaki Farao mpe alobaki: Kozanga Nzambe, eyano ya lobiko ya Farao ekopesama te. Faraon alobaki na Jozefi, koloba: Na ndoto na ngai, nakanisaki ete nazalaki kotelema pembeni ya nsuka ya ebale. Mpe ndenge wuta na ebale bangombe sambo bazalaki kobima, kitoko na lolenge mpe ya kopona na mosuni, mpe bazalaki kolia matiti na Akei. Mpe tala, bangombe sambo mosusu bazalaki komata nsima na bango longwa na ebale, mabe mpe babe na lolenge, mpe bakawuki na mosuni, ndenge namoni te ndenge wana na mokili mobimba ya Ejipito oyo ezali babe koleka. Na ba-ngombe sambo ya mabe mpe ya mike baliaki ba-ngombe sambo ya liboso, oyo ezalaki kitoko mpe ya ponami. Mpe bakɔtaki na libumu ya bango, kasi bamonani polele te, mpamba te bakɔtaki na libumu ya bango, mpe miso ya bango ezalaki mabe, ndenge ezalaki na ebandeli, kasi ntango nalamuki, nalálaki. Mpe namonaki lisusu na pongi

na ngai, mpe lokola mito sambo ya mbuma ezalaki komata na nzete moko, etonda mpe kitoko; Kasi misusu sambo ya mito ya mbuma ya mikuse mpe oyo mopepe ebebisaki ezalaki kobota pembeni na yango. Mpe mitunga sambo ya moke mpe oyo mopepe ebebisaki emelaki mitunga sambo ya malamu mpe oyo etondaki, nalobi boye na bandimi, mpe ezalaki na moto te oyo azalaki kolimbola ngai yango. Mpe Jozefi alobaki na Farao: Ndoto ya Farao ezali moko; nyonso oyo Nzambe akosala, alakisaki yango na Farao. Ngombe sambo ya kitoko ezali mibu sambo, mpe mikolo sambo ya mbuma ya kitoko ezali mibu sambo; ndoto ya Faraon ezali moko. Mpe bangombe sambo ya mike, oyo ezalaki komata nsima na yango, ezali mibu sambo, mpe matiti sambo ya mike mpe oyo mopepe ebebisaki, ezali mibu sambo, ekozala mibu sambo ya nzala makasi. Liloba oyo ngai nalobaki na Faraon, nyonso oyo Nzambe asalaka, alakisaki yango na Faraon. Tala, mibu sambo ya bomengo mingi ezali koya na mabele nyonso ya Ejipito. Ekoya kasi mibu sambo ya nzala nsima ya makambo oyo, mpe bakobosana kotonda oyo ekozala na Ejipito mobimba, mpe nzala ekosila mabele. Mpe bomengo ekoyebana te na nse banda na nzala oyo ekoya nsima ya makambo oyo, mpo ekozala makasi mingi. Oyo etali ndoto ya Farao kobongisama mbala mibale, ezali mpo liloba oyo euti na Nzambe ekozala ya solo, mpe Nzambe akosala yango nokinoki. Sikóló yango, tálá moto ya mayele mpe ya bosososoli, mpe tiá yě na mokili ya Ejipito. Mpe tika Faraon asala mpe tika apona bakambi likolo ya mabele; mpe tika basangisa biteni nyonso ya mbuma ya mabele ya Ejipito ya mibu sambo ya bofuluki, mpe tika basangisa bilei nyonso ya mibu sambo oyo ezali koya oyo ya

malamu wana; mpe tika ble esangisama na maboko ya Faraon; bilei na bingumba tika ebatelama. Mpe ekozala bilei oyo ebombami na mabele mpo na mibu sambo ya nzala makasi oyo ekozala na mokili ya Ejipito, mpe mabele ekobebisama te na nzala makasi. Liloba yango esepelisaki Farao, mpe esepelisaki basali na ye nyonso. Mpe Faraon alobaki na bana na ye nyonso: Tokozwa te moto ya ndenge wana, oyo azali na molimo ya Nzambe na kati na ye? Faraon alobi na Jozefi: Lokola Nzambe alakisaki yo makambo nyonso oyo, ezali na moto te oyo azali na bwanya mingi mpe na mayele mingi koleka yo. Yo okozala likolo ya ndako na ngai, mpe na monoko na yo bato nyonso na ngai bakotosa, kasi na kiti ya bokonzi, ngai nakozala monene koleka yo. Faraon alobaki na Jozefi: Tala, nazali kotia yo lelo na bokonzi ya mokili mobimba ya Ejipito. Mpe Faraon azwaki lopete na loboko na ye, atiaki yango na loboko ya Jozefi, mpe alatisaki ye nzambala ya lino ya kitoko, mpe atiaki mokaba ya wolo na nkingo na ye. Mpe amatisaki ye na shar ya mibale ya ye, mpe mosakoli asakolaki liboso ya ye, mpe atiaki ye na bokonzi ya mabele mobimba ya Ejipito. Faraon alobi na Jozefi: Ngai Faraon, kozanga yo, moto moko te akotombola loboko na ye likolo ya mabele nyonso ya Ejipito. Mpe Faraon abengaki nkombo ya Yosefu, Psontoɱfaneki, mpe apesaki ye Aseneti, mwana mwasi ya Petefrɛ, nganga-nzambe ya Eliyopolisi, lokola mwasi na ye. Joseph azalaki na mibu tuku misato ntango atelemaki liboso ya Faraon, mokonzi ya Ejipito. Joseph abimaki longwa na liboso ya Faraon mpe akatisaki mokili mobimba ya Ejipito. Mpe mabele esalaki maboke na bambula sambo ya bofuluki. Mpe asangisaki bilei nyonso ya mibu sambo, oyo ezalaki na bomengo na mokili

ya Ejipito, mpe atiaki bilei na bingumba; bilei ya bilanga ya engumba oyo ezalaki zingazinga na yango, atiaki na yango. Na Jozefi asangisaki mbuma lokola zɛlɛ ya mbu, mingi mpenza, kino akokaki lisusu kotanga te, mpo ezalaki na motango te. Na Jozefi akomaki na bana mibali mibale liboso ya koya ya mibu sambo ya nzala, oyo Aseneti, mwana mwasi ya Petefera, nganga-nzambe ya Eliopoli, abotelaki ye. Jozefi abengaki nkombo ya mwana na ye ya liboso, Manase; mpo Nzambe asalaki ngai kobosana minyoko na ngai nyonso, mpe nyonso ya ndako ya tata na ngai. Mpe abengaki nkombo ya mwana ya mibale, Efrayimi; mpo Nzambe akolisaki ngai na mokili ya komikitisa na ngai. Bakatisaki kasi mibu sambo ya bofuluki, oyo ezalaki na mokili Ejipito. Mpe ebandiaki mibu sambo ya nzala koya, ndenge alobaki Jozefi, mpe nzala ekómaki na mabele nyonso, kasi na mabele nyonso ya Ejipito ezalaki na mapa. Mpe mokili mobimba ya Ejipito ezalaki na nzala, bato bagangaki epai ya Faraon mpo na mapa, kasi Faraon alobaki na ba-Ejipito nyonso: Bokende epai ya Jozefi, mpe nyonso oyo akoloba na bino, bosala yango. Mpe nzala ezalaki na elongi ya mabele nyonso, kasi Jozefi afungolaki bibombelo nyonso ya mbuma, mpe azalaki koteka na ba-Ejipito nyonso. Mpe bikolo nyonso eyaki na Ejipito kosomba bilei epai ya Yosefu, pamba te nzala makasi ekangaki mokili mobimba.

42

Komona kasi Jakobo ete ezali koteka na Ejipito, alobaki na bana

na ye ya mibali: Mpo nini bozali kotala bozangi mosala? Tala, nayoki ete ezali mbuma ya ble na Ejipito. Bokende kuna mpe bosomba bilei moke mpo na biso, mpo tozala na bomoi mpe tokufa te. Bandeko zomi ya Jozefi bakitaki na Ejipito mpo na kosomba ble; kasi Benjame, ndeko ya Jozefi, atindaki ye te elongo na bandeko na ye; alobaki: Mbala mosusu likama ekoki kokwela ye. Kasi bana ya Israele bayaki kosomba elongo na baoyo bazalaki koya, pamba te nzala makasi ezalaki na mokili ya Kanana. Joseph azalaki moyangeli ya mokili, ye nde azalaki koteka na bato nyonso ya mokili. Bandeko ya Joseph bayaki mpe bagumbamaki liboso na ye, elongi na mabele. Sima ya komona bandeko na ye, Jozefi ayebaki bango; mpe akomaki lokola mopaya liboso na bango, mpe alobaki na bango makasi; mpe alobaki na bango, botiaki wapi? Bango balobaki, Uta na mokili ya Kanana, kosomba bilei. Jozefi ayebaki bandeko na ye; kasi bango bayebaki ye te; Mpe Jozefi akanisaki ndoto na ye, oyo amonaki ye moko; mpe alobaki na bango, bozali banongeli, boyei mpo na kotala bilembo ya mokili. Kasi balobaki, Te, nkolo; bana na yo toyaki kosomba bilei. Biso nyonso tozali bana mibali ya moto moko; tozali bato ya kimia, bana na yo bazali te banongeli. Alobaki na bango, Te, kasi boyei komona bilembo ya mabele. Mpe bango balobaki, tozali zomi na mibale biso bana na yo bandeko na mokili ya Kanana; mpe tala oyo aleki moke azali na tata na biso lelo; mpe oyo mosusu azali te. Yosefu alobaki na bango: Oyo nde ezali oyo nalobaki na bino, ntango nazalaki koloba ete bozali banongi. Na oyo bokokanisama, na nzoto ya malamu ya Pharaon, bokobima te awa, soki ndeko na bino ya mobali ya moke ayei te awa. Tinda moto moko wuta na bino

mpe akamata ndeko na bino, kasi bino bokangama kino maloba na bino ekokóma polele, soki bolobi solo to te. Soki te, na nzoto kolongono ya Farao, solo bozali banongi. Mpe atiyaki bango na boloko mikolo misato. Alobi kasi na bango na mokolo ya misato: Bosala oyo, mpe bokozala na bomoi, mpo nabangaka Nzambe. Soki bozali bato ya kimia, ndeko na bino moko atikala kati na boloko, kasi bino bokende mpe bomema bilei oyo bosombi. Mpe bomema ndeko na bino ya moke epai na ngai, mpe maloba na bino ekondimama; kasi soki te, bokokufá. Basalaki bongo. Mpe moto na moto alobaki na ndeko na ye, iyo, pamba te tozali na masumu oyo etali ndeko na biso, mpo totikalaki komona pasi ya molimo na ye, ntango azalaki kosenga biso, mpe toyokaki ye te, mpe mpo na yango pasi oyo ekweyeli biso. Azongisaki mpe Rubeni alobaki na bango, Nalobaki te epai na bino, koloba, Bosala mabe te na mwana, mpe boyokaki te ngai? Mpe tala, makila na ye ezali kolukama. Bango moko bayebaki te ete Jozefi azali koyoka, mpo molukiluki azalaki na kati ya bango; kasi Jozefi atengamaki longwa na bango mpe alelaki; mpe lisusu apusanaki epai ya bango, mpe alobaki na bango; mpe azwaki Simeoni longwa na bango, mpe akangaki ye liboso ya bango. Yosefu apesaki mitindo ete batondisa basani na bango na mbuma, mpe bazongisa mbongo ya bango moko na moko na kati ya saki na ye, mpe bapesa bango bilei ya mobembo mpo na nzela, mpe esalemaki bongo mpo na bango. Mpe batii mbuma na likolo ya ba-âne na bango, bakendaki longwa wana. Kofungola kasi moko na saki na ye, mpo na kopesa bilei na ba-ane na ye, na esika oyo balamukaki, amonaki kanga ya palata na ye, mpe ezalaki likolo ya monoko ya saki. Mpe alobaki na

bandeko na ye: Ezongisami epai na ngai palata, mpe tala, oyo ezali na sakosi na ngai. Mpe mitema na bango ekamwaki, mpe baninganisamaki moko na mosusu, koloba: Nini oyo Nzambe asalaki biso? Bakómaki epai ya Jakobo, tata na bango, na mabele ya Kanana, mpe bayebisaki ye makambo nyonso oyo ekómelaki bango, koloba: Moto oyo azali nkolo ya mabele alobaki na biso makasi, mpe atiaki biso na boloko, lokola tozalaki kononga mabele. Tolobaki kasi na ye: Tozali bato ya kimia, tozali ba-espions te. Tozali bandeko zomi na mibale, bana ya tata na biso, moko azali lisusu te, mpe moke azali na tata na biso lelo na mokili ya Kanana. Alobaki kasi na biso moto oyo azali nkolo ya mabele: Na oyo nakoyeba ete bozali bato ya kimia, botika ndeko moko awa epai na ngai, mpe bosombo ya bilei ya ndako ya bino bomemi bokende. Mpe bómema epai na ngai ndeko na bino oyo aleki moke, mpe nakoyeba ete bozali baponami te, kasi bozali bato ya kimia, mpe ndeko na bino nakozongisa epai na bino, mpe na mabele bokosala mombongo. Ekómelaki ntango bazalaki kokitisa basaki na bango, mpe likabo ya palata ya moko na moko ezalaki kati na saki na bango; mpe bamonaki makabo ya palata na bango, bango moko mpe tata na bango, mpe babangaki. Yakobo, tata na bango, alobaki na bango: Bino bobotoli ngai bana; Jozefu azali te, Simeoni azali te, mpe Benjame bokozwa ye? Makambo oyo nyonso ekómaki likolo na ngai. Rubeni alobaki na tata na bango, koloba: Boma bana na ngai mibali mibale, soki namemi ye te epai na yo. Pesa ye na maboko na ngai, mpe ngai nakozongisa ye epai na yo. Kasi ye alobaki: Mwana na ngai mobali akokita te elongo na bino, mpo ndeko na ye mobali akufi, mpe ye moko kaka atikali. Soki likama

ekokwela ye na nzela oyo bokokende, bokokitisa mokolo na ngai na mawa kino na mboka ya bakufi.

43

Kasi nzala ekomaki makasi na mabelé. Esalemaki ntango basilisaki kolya mbuma oyo bamemaki longwa na Ejipito, mpe tata na bango alobaki na bango: Bokende lisusu bosomba biso bilei moke. Yuda alobaki na ye: Na ndai makasi, moto oyo azali nkolo ya mokili ateyaki biso: Bokomona elongi na ngai te soki ndeko na bino ya nsuka azali elongo na bino te. Soki solo otindi ndeko na biso elongo na biso, tokokita, mpe tokosomba bilei mpo na yo. Soki kasi yo tindi te ndeko na biso elongo na biso, biso tokokende te, mpo moto alobaki na biso ete: Bokomona elongi na ngai te, soki ndeko na bino ya moke azali elongo na bino te. Israele alobi: Mpo na nini bosalaki ngai mabe na koyebisa moto yango ete bozali na ndeko? Bango kasi balobaki: Kotuna, moto yango atunaki biso mpe libota na biso, koloba: Soki lisusu tata na bino azali na bomoi, mpe soki ezali na bino ndeko? Mpe toyebisaki ye kolanda kotuna yango. Te toyebaki ete akoloba na biso: Bomema ndeko na bino. Yuda alobaki epai ya Isalaele, tata na ye: Tinda mwana elenge elongo na ngai, mpe biso tokotelemela, tokende mpo tozala na bomoi mpe tokokufa te, biso mpe yo mpe biloko na biso. Ngai kasi nakozela ye, luka ye na loboko na ngai, soki namemi ye te epai ya yo mpe natelemisa ye liboso ya yo, nakozala na masumu liboso ya yo mikolo nyonso. Soki toumaki noki te, mbala oyo tozalaki kozongi

mbala mibale. Isalaele, tata na bango, alobaki na bango: Soki ezali boye, bosala oyo: Bokamata na mbuma ya mabele na bakopo na bino, mpe bokitisa na moto yango makabo ya rezine, ya mafuta ya nzoyi, malasi, mire, terebente, mpe ba nwa. Mpe palata mbala mibale, kamata yango na maboko na bino; palata oyo ezongaki na basaki na bino, bozongisa yango elongo na bino, mpo ntango mosusu ekoki kozala libunga. Kamata ndeko na bino, botelema mpe bokita epai ya moto yango. Nzambe na ngai apesa bino ngolu liboso ya moto yango mpe atinda ndeko na bino oyo moko, mpe Benjamin. Ngai solo, pamba te ndenge nazali kozanga bana, nazali kozanga bana. Bato bazwaki makabo yango mpe mbongo mbala mibale na maboko na bango, mpe Benjame, mpe batelemaki bakitaki na Ejipito, mpe batelemaki liboso ya Jozefi. Jozefi amonaki bango, mpe Benjame ndeko na ye ya mama moko, mpe alobaki na mokonzi ya ndako na ye: Kota bato na ndako, boma bambeka, mpe bongisa, pamba te bakolia elongo na ngai mapa na midi. Moto yango asalaki ndenge Yosefu alobaki, mpe akotisaki bato na ndako ya Yosefu. Ntango bamoni mpe bato yango ete bakotisami na ndako ya Jozefi, balobaki, Mpo na palata oyo ezongaki na basaki na biso na ebandeli, biso tozali kokotisama, mpo na kofunda biso na lokuta mpe kobundisa biso, mpo na kokamata biso lokola bawumbu, mpe ba-ane na biso. Bapusanaki epai ya moto oyo azalaki likolo ya ndako ya Jozefi, balobaki na ye na ekuke ya ndako, koloba: tozali na mposa, nkolo; tokitaki na ebandeli mpo na kosomba bilei. Esalemaki ete ntango toyaki kobebisa, tofungolaki basaki ya biso, mpe palata ya moko na moko ezalaki na saki na ye, palata ya biso na kilo na yango tozongisaki sikawa

na maboko ya biso. Mpe tomemaki palata mosusu na biso moko mpo na kosomba bilei, kasi toyebi te nani atiaki palata yango na basaki na biso. Alobi mpe na bango: Ngolu na bino, kobanga te, Nzambe na bino, mpe Nzambe ya batata na bino, apesaki bino bomengo na basaki na bino, mpe palata na bino ezalaki malamu, nazwi yango. Mpe abimisaki Simeon epai ya bango. Mpe amemaki mai mpo na kosukola makolo na bango, mpe apesaki bilei ya banyama na ba-âne na bango. Babongisaki mikaba kino Jozefi akóya na midi, mpo bayokaki ete akólya wana. Jozefi akɔtaki na ndako, mpe bamemaki ye makabo oyo bazalaki na yango na mabɔkɔ na bango, mpe bagumbamelaki ye, elongi na mabele. Atunaki kasi bango: Bozali ndenge nini? Mpe alobaki na bango, soki tata na bino mobange oyo bolobaki azali na nzoto kolongono? Azali nanu na bomoi? Bango balobaki, azali malamu mwana na yo tata na biso, azali nanu na bomoi. Mpe alobaki, apambolama moto wana na Nzambe; mpe basukaki nzoto, bafukamelaki ye. Ntango atombolaki miso na ye, Jozefi amonaki Benjame, ndeko na ye ya mama moko; mpe alobaki, oyo nde ndeko na bino ya moke, oyo bolobaki na ngai ete bokomema? Mpe alobaki, Nzambe ázala na ngolu epai na yo, mwana. Yosefu azalaki na mitungisi, pamba te biloko ya kati ya ye ezalaki kotungisama mpo na ndeko na ye ya mobali, mpe azalaki koluka kolela; akótaki na shambre, mpe alelaki kuna. Mpe nsima ya kosukola elongi, abimi mpe amikangaki, bongo alobaki, Botya mapa. Mpe batiaki bilei liboso na ye moko, mpe na bango kolanda bango moko, mpe na ba-Ejipito oyo bazalaki kolya elongo na ye kolanda bango moko, pamba te ba-Ejipito bazalaki kokoka te kolya elongo na ba-Ebre mapa, pamba te

ezali nkele na ba-Ejipito. Bafandaki liboso na ye, mwana ya liboso kolanda makoki na ye, mpe oyo aleki mike kolanda bolenge na ye, mpe bato nyonso bakamwaki, moko na moko epai ya ndeko na ye. Bazwaki biteni epai na ye mpo na bango moko, kasi eteni ya Benjamin ekómaki monene koleka biteni ya bato banso mbala mitano koleka oyo ya bango, bamelaki mpe basepelaki elongo na ye.

44

Mpe Jozefi apesaki mitindo na moto oyo azalaki mokambi ya ndako na ye, koloba: Botondisa basaki ya bato bilei, ndenge mingi oyo bakoki komema, mpe bokotisa mbongo ya moko na moko na monoko ya saki na ye. Mpe kopo na ngai ya palata, bótia yango na saki ya mwana oyo aleki mike, ná mbongo ya mbuma ya ble na ye. Yango esalemaki kolanda liloba ya Jozefi, ndenge alobaki. Ntɔngɔ́ etanaki, mpe bato batindamaki, bango mpe ba-ane na bango. Ntango babimaki na engumba, bakendaki mosika te, mpe Jozefi alobaki na moto oyo azalaki na likolo ya ndako na ye: Telema, olanda bango, mpe soki okokuti bango, okoloba na bango: Mpo na nini bozongisi mabe na esika ya bolamu? Mpo na nini boyibaki kopo na ngai ya palata? Oyo ezali te, oyo kati na yango nkolo na ngai amelaka? Ye moko azali kosala kosakola na nzela ya kosakola kati na ye moko. Bosili kokoka makambo mabe oyo bosalaki. Kokuta bango, alobaki na bango kolanda maloba oyo. Bango kasi balobaki na ye, mpo na nini nkolo alobeli kolanda maloba oyo? Ekoki te mpo na bana na

yo básala kolanda liloba oyo. Soki palata oyo tozwaki na basaki na biso, tozongisaki yango epai na yo wuta na mokili ya Kanana, ndenge nini tokoki koyiba palata to wola wuta na ndako ya nkolo na yo? Epai ya oyo okomona kopo ya bana na yo, tika akufa; mpe biso mpe tokozala bana ya nkolo na biso. Mpe alobaki, mpe sikawa, ndenge bolobi, ezala bongo; epai ya oyo bakozwa kopo, akozala mwana na ngai, kasi bino bokozala bapeto. Mpe banyokaki, mpe bakitisaki moko na moko saki na ye likoló ya mabelé, mpe bafungolaki moko na moko saki na ye. Alukaki mpe abandaki na oyo akóli, tii akómaki epai ya oyo aleki moke na mibu. Mpe akutaki kopo na kati ya saki ya Benjame. Mpe bapasolaki bilamba na bango, mpe moko na moko atii saki na ye likolo ya ane na ye, mpe bazongaki na engumba. Yuda mpe bandeko na ye bakɔtaki epai ya Yosefu ntango azalaki naino kuna, mpe bakweyaki liboso na ye na mabele. Jozefi alobi na bango, nini likambo oyo bosalaki? Boyebi te ete na kosakola, moto lokola ngai azali kosakola? Yuda alobaki: Nini tokoyanola epai ya nkolo, to nini tokoloba, to ndenge nini tokomonisamaka bato ya sembo? Nzambe kasi amonaki mabe ya bana na yo; tala tozali baombo ya nkolo na biso, biso mpe ye oyo bakutaki kopo epai na ye. Jozefi alobaki: Ekoki te mpo na ngai kosala likambo oyo; moto oyo bakutaki kopo epai na ye, ye moko akozala mwana na ngai; kasi bino, bokende na kimia epai ya tata na bino. Yuda apusanaki ye alobi, nasengi yo, nkolo; tika mwana na yo aloba liloba liboso na yo, mpe kosilika te na mwana na yo, mpo ozali lokola Farao. Nkolo, yo otunaki bana na yo, kolobi, soki bozali na tata to ndeko mobali. Mpe tolobaki na nkolo: Ezali biso na tata mokóló, mpe

mwana ya bobange ya nsuka na ye, mpe ndeko na ye ya mobali akufaki, kasi ye moko kaka atikalaki na mama na ye, mpe tata alingaki ye. Olobaki na bana na yo: Bomema ye epai na ngai, mpe nakobatela ye. Mpe tolobaki na nkolo, mwana akokoka te kotika tata na ye; kasi soki atiki tata, akokufa. Kasi yo olobaki na bana na yo, soki ndeko na bino ya moke akiti te elongo na bino, bokomona lisusu te elongi na ngai. Ekómaki ntango tomataki epai ya mwana na yo tata na biso, toyebisaki ye maloba ya nkolo na biso. Kasi tata na biso alobaki: Bokende lisusu mpe bosombela biso bilei moke. Biso kasi tolobaki: Tokozala na makoki te ya kokita, kasi soki ndeko na biso ya mobali oyo aleki moke akokita elongo na biso, tokokita. Mpo tokozala na makoki te ya komona elongi ya moto yango, soki ndeko na biso ya mobali oyo aleki moke azali elongo na biso te. Mwana na yo tata na biso alobaki na biso: Bino boyebi ete mwasi na ngai abotelaki ngai bana mibale, mpe moko abimaki epai na ngai; mpe bolobaki ete aliami na nyama ya zamba, mpe namonaki ye te tii lelo. Soki yango bomema mpe oyo mosika na ngai, mpe soki likama ekokwela ye na nzela, bokokitisa bokolo na ngai na mawa kino na mboka ya bakufi. Sikawa yango soki nakoti epai ya mwana na yo, oyo azali tata na biso, mpe mwana moke azala te elongo na biso, mpe molimo na ye ekangami na molimo ya mwana oyo, mpe ekozala ete ntango akomona mwana moke azali te elongo na biso, akokufa, mpe bana na yo bakokitisa bobange ya mwana na yo, oyo azali tata na biso, na mawa na mboka ya bakufi. Mwana na yo pamba te azwaki mwana epai ya tata, koloba, soki namemi ye te epai na yo, mpe natelemi ye liboso na yo, nakozala na masumu epai ya tata mikolo nyonso.

Sikawa yango, nakotikala na yo mwana na esika ya mwana, mosali ya nkolo; kasi mwana atomboka elongo na bandeko na ye. Ndenge nini pamba te nakokenda epai ya tata, soki mwana azali te elongo na biso? Mpo namona te mabe oyo ekokuta tata na ngai.

45

Mpe Yosefu azalaki lisusu te na makoki ya koyika mpiko ya bato nyonso oyo batelemaki penepene na ye, kasi alobaki: Botinda bato nyonso mosika na ngai. Mpe moto moko te atelemaki penepene na Yosefu ntango amimonyisaki na bandeko na ye. Mpe abimisaki mongongo na kolela, kasi bango nyonso ba-Ejipito bayokaki, mpe eyokamaki kino na ndako ya Faraon. Alobi mpe Jozefi epai na bandeko na ye, ngai nazali Jozefi; nanu tata na ngai azali na bomoi? Mpe bandeko bazalaki na makoki te koyanola ye, pamba te bazalaki na mobulu. Jozefi alobi na bandeko na ye: Bopusana epai na ngai, mpe bapusanaki, mpe alobi: Ngai nazali Jozefi, ndeko na bino, oyo botekaki na Ejipito. Sikóyo yango wána, bómítyola motema te, mpe tíka ete ezala makasi te epai na bino, mpo bótékaki ngai awa, mpamba te ezalaki mpo na bomoi nde Nzámbe atíndaki ngai liboso na bino. Oyo ezali mbula ya mibale ya nzala na mokili, mpe naino mibu mitano etikali, na yango ekozala te kolona, mpe te kobuka mbuma; pamba te Nzambe atindaki ngai liboso na bino, mpo batikala ya bino ndambo na mokili, mpe naleisa bino libiko monene. Sikóyo yango, bínó te bótíndákí ngáí áwa, kási Nzámbe,

mpé ásálákí ngáí lokóla tatá ya Faraó, mpé nkóló ya ndáko na yě mobimba, mpé moyángeli ya mabelé mobimba ya Ejipito. Bosalelaki nokinoki yango bomata epai ya tata na ngai, mpe boloba na ye, makambo oyo elobi mwana na yo Jozefi: Nzambe akomisi ngai nkolo ya mabele nyonso ya Ejipito; kita yango epai na ngai, mpe otikala te; Mpe okovanda na mabele ya Gosheni ya Arabi; mpe okozala penepene na ngai yo, mpe bana na yo ya mibali, mpe bana ya bana na yo ya mibali, mpate na yo, mpe bangombe na yo, mpe nyonso oyo ezali ya yo. Mpe nakoleisa yo wana, pamba ezali naino mibu mitano ya nzala, mpo ete osilisama te yo, mpe bana na yo ya mibali, mpe biloko na yo nyonso. Tala, miso na bino ezali komona, mpe miso ya Benjamin, ndeko na ngai, ete ezali monoko na ngai oyo ezali koloba na bino. Boyebisa tata na ngai nkembo na ngai nyonso oyo nazali na yango na Ejipito, mpe makambo nyonso oyo bomoni, mpe boya noki na tata na ngai awa. Mpe akweyaki na nkingo ya Benjamin, ndeko na ye, mpe alelaki likoló na ye; mpe Benjamin alelaki likoló ya nkingo na ye. Mpe nsima ya kopesa beze banso bandeko na ye, alelaki likoló na bango, mpe nsima ya yango, bandeko na ye balobaki na ye. Mpe mongongo eyókámaki mingi na ndako ya Faraon, koloba, Bandeko ya Yosefu bayei, mpe Faraon asepelaki elongo na basali na ye. Farao alobaki na Yosefu: Yebisa bandeko na yo ete basala boye: batondisa basaki na bango, mpe bazonga na mokili ya Kanana. Na kozwa tata na bino mpe biloko na bino, boya epai na ngai, mpe nakopesa bino biloko nyonso ya malamu ya Ejipito, mpe bokolia mafuta ya mabele. Yo tinda makambo oyo: bázwa bango bakaro uta na mokili ya Ejipito mpo na bana na bino, mpe mpo

na basi na bino; mpe bókamata tata na bino bóya. Mpe bobatela te na miso ya biloko ya bino, mpo biloko nyonso ya malamu ya Ejipito ekozala ya bino. Bana ya Isalaele basalaki boye; mpe Jozefi apesaki bango bachar kolanda makambo oyo Farao mokonzi alobaki; mpe apesaki bango bilei mpo na nzela; Mpe na bato nyonso apesaki bilamba mibale; kasi na Benjame apesaki mbongo ya wolo nkama misato, mpe bilamba mitano oyo ekeseni. Mpe atindaki na tata na ye kolanda yango, mpe ba-ane zomi oyo bazalaki komema biloko nyonso ya malamu ya Ejipito, mpe ba-mule zomi oyo bazalaki komema mapa mpo na tata na ye mpo na mobembo. Atindaki bandeko na ye libándá, mpe bakendaki, mpe alobaki na bango: Bokanda te na nzela. Mpe bamataki banda na Ejipito, mpe bayaki na mabele Kanana epai ya Jakobo, tata na bango. Mpe bayebisaki ye koloba ete: Mwana na yo ya mobali Yosefu azali na bomoi, mpe ye moko azali kokamba mabele nyonso ya Ejipito. Yakobo akamwaki na makanisi, pamba te andimaki bango te. Balobaki na ye makambo nyonso oyo elobamaki na Jozefi, nyonso oyo alobaki na bango. Nsima ya komona bachar oyo Jozefi atindaki mpo na kokende kokamata ye, molimo ya Jakobo, tata na bango, azongaki na bomoi. Israele alobi: Ezali likambo monene mpo na ngai, soki Jozefi, mwana na ngai, azali nanu na bomoi. Nakokende komona ye liboso ngai nakufa.

46

Nsima ya kokende, Isalaele, ye moko na biloko nyonso ya ye,

ayaki na libulu ya ndai, mpe abonzaki mbeka epai ya Nzambe ya tata na ye Izaki. Nzambe alobaki na Israel na emoniseli ya butu, koloba: Yakobo, Yakobo, mpe ye azongisaki: Nini ezali? Kasi alobi na ye, ngai nazali Nzambe ya batata na yo, kobanga te kokita na Ejipito, pamba te nakosala yo ekolo monene kuna. Mpe ngai nakokita elongo na yo na Ejipito, mpe ngai nakomemela yo na suka, mpe Jozefi akotia maboko na ye likoló ya miso na yo. Yakobo atelemaki wuta na libulu ya ndai, mpe bana ya Isalaele bamemaki tata na bango, biloko na bango, mpe basi na bango, na likolo ya makalabo oyo Yosefu atindaki mpo na komema ye. Mpe nsima ya kozwa biloko na bango mpe libula nyonso oyo bazwaki na mokili ya Kanana, bakotaki na Ejipito, Jakobo, mpe bana na ye nyonso elongo na ye. Bana, mpe bana ya bana ya ye na ye; bana basi, mpe bana basi ya bana basi ya ye; mpe mboto nyonso ya ye amemaki na Ejipito. Oyo nde bakombo ya bana ya Isalaele oyo bakotaki na Ejipito elongo na Jakobo, tata na bango. Jakobi mpe bana na ye mibali; mwana ya liboso ya Jakobi, Rubeni. Bana ya Rubeni: Enoki, Palu, Asroni, mpe Karmi. Bana ya Simeon: Jemuel, mpe Jamin, mpe Ehud, mpe Jachin, mpe Zohar, mpe Saul, mwana ya mwasi ya Kanana. Bana ya Levi: Gershon, Kath, mpe Merari. Bana ya Yuda: Er, mpe Onan, mpe Shiloh, mpe Phares, mpe Zara. Kasi Er mpe Onan bakufaki na mokili ya Kanana. Bana ya Phares bazalaki: Hezron mpe Jemuel. Bana ya Issachar: Tola, Phua, Hashum, mpe Shimron. Bana mibali ya Zabuloni: Seredi, Aloni, mpe Akoeli. Oyo nde bana mibali ya Lea, oyo abotaki mpo na Jakobo na Mesopotamia ya Siri, mpe Dina mwana mwasi na ye; bato nyonso, bana mibali mpe bana basi, bazalaki tuku misato na

misato. Bana ya Gad: Saphon, Angis, Sannis, Thasoban, Aedeis, Aroedeis, mpe Areeleis. Bana mibali ya Aseri, Yemna, Yesuwa, mpe Yeuli, mpe Baria, mpe Sara ndeko mwasi na bango. Bana ya Baria: Chobor mpe Melchiil. Bana oyo bazali bana ya Zilpah, oyo Laban apesaki na Leah, mwana na ye ya mwasi, mpe abotelaki bana oyo na Jacob: bato zomi na motoba. Bana ya Rachel, mwasi ya Jacob, bazalaki Joseph mpe Benjamin. Bana mibali ya Joseph babutamaki na mokili ya Egypte, oyo Aseneth, mwana mwasi ya Potiphera, nganga-nzambe ya Heliopolis, abotelaki ye: Manasseh mpe Ephraim. Bana mibali ya Manasseh, oyo mwasi na ye ya ndumba, mwasi ya Syra, abotelaki ye: Machir. Machir abotaki Gilead. Bana mibali ya Ephraim, ndeko mobali ya Manasseh: Suthelah mpe Tahan. Bana mibali ya Suthelah: Edom. Bana mibali ya Benjame, Bala na Bokori, na Asibeli. Bana mibali ya Bala bazalaki Gera, mpe Noeman, mpe Anchis, mpe Rosh, mpe Muppim; mpe Gera abotaki Arad. Oyo nde bana mibali ya Rachel, oyo abotaki mpo na Jacob, banso bazalaki bato zomi na mwambe. Bana ya Dani: Asomi. Mpe bana mibali ya Naphtali: Asiel, Guni, Izhar, mpe Shillem. Bana oyo ya Billas, oyo Laban apesaki na Rasheli, mwana na ye ya mwasi, oyo abotelaki Jakobo bana oyo, bato nyonso bazalaki sambo. Bato nyonso oyo bakotaki elongo na Jakobo na Ejipito, oyo babimaki na baloketo na ye, longola basi ya bana ya Jakobo, bato nyonso, tuku motoba na motoba; kasi bana ya Jozefu oyo bakomaki na ye na mokili ya Ejipito, bato libwa. Bato nyonso ya libota ya Jakobo, oyo bakotaki elongo na Jakobo na Ejipito, bazalaki bato ntuku sambo na mitano. Yuda atindaki liboso ya ye epai ya Jozefi mpo akutana na ye na engumba ya Bakonzi, na mabele ya Ramesesi.

Sima ya kokanga bashar na ye, Jozefi akendaki kokutana na Israele, tata na ye, na engumba ya Bakonzi, mpe ntango amonaki ye, amibwakaki na nkingo na ye mpe alelaki makasi. Mpe Isalaele alobi na Jozefi: Nakokufa banda lelo, mpo namoni elongi na yo, mpe yo ozali naino na bomoi. Yosefu alobi na bandeko na ye: Nakokende koyebisa Faraon, mpe nakoloba na ye ete bandeko na ngai mpe libota ya tata na ngai, oyo bazalaki na mokili ya Kanana, bayei epai na ngai. Bato oyo bazali babateli bibwele, mpo bazalaki bato ya kobatela bibwele, mpe bamemi bibwele, ngombe, mpe biloko na bango nyonso. Soki yango Faraon abenga bino, mpe aloba na bino, Mosala na bino ezali nini? Bokoloba, bato tozali babateli bibwele bana na yo banda bolenge tii lelo, mpe biso, mpe batata na biso; mpo bokoka kofanda na mokili ya Gosheni ya Arabi; pamba te ezali likambo ya nkele na bato ya Ejipito mobateli nyonso ya bameme.

47

Jozefi ayaki mpe ayebisaki Faraon, koloba: Tata na ngai, bandeko na ngai, bibwele na bango, bangombe na bango, mpe biloko nyonso ya bango, bayaki kowuta na mokili ya Kanana, mpe talá, bazali na mokili ya Gosheni. Wuta na bandeko na ye, azwaki mibali mitano, mpe atelemisaki bango liboso ya Faraon. Mpe Faraon alobaki na bandeko ya Jozefi, Nini mosala na bino? Bango balobaki na Faraon: Babateli ya bameme tozali, basali na yo, mpe biso mpe batata na biso. Balobaki na Faraon: Koya

kofanda mwa ntango na mokili toyei, pamba te ezali te matiti mpo na bibwele ya bana na yo, pamba te nzala makasi ekomi makasi na mokili ya Kanana; sikawa yango wana tokofanda na mokili ya Gosheni. Faraon alobaki na Jozefi, Tika bafanda na mokili ya Gosheni; mpe soki oyebi ete bazali na kati na bango bato ya makasi, tia bango bakambi ya bibwele na ngai. Bayaki na Ejipito epai ya Jozefi, Jakobo, mpe bana na ye ya mibali; mpe Farao, mokonzi ya Ejipito, ayokaki. Mpe Faraon alobi na Jozefi, koloba: Tata na yo mpe bandeko na yo bayei epai na yo. Tala, mabele ya Ejipito ezali liboso na yo; tia tata na yo mpe bandeko na yo na mabele ya malamu koleka. Jozefi amemaki Jakobo, tata na ye, mpe atelemisi ye liboso ya Farao, mpe Jakobo apamboli Farao. Faraon alobaki na Yakobo: Ozali na mibu boni ya bomoi? Mpe Yakobo alobaki na Farao: Mikolo ya bambula ya bomoi na ngai, oyo nazali kofanda lokola mopaya, ezali nkama moko na tuku misato ya bambula. Mike mpe mabe ekómaki mikolo ya bambula ya bomoi na ngai, ekokaki te na mikolo ya bambula ya bomoi ya batata na ngai, oyo mikolo bafandaki lokola bapaya. Mpe sima ya kopambola Jakobo Faraon, abimaki epai na ye. Mpe Jozefi afandisaki tata na ye mpe bandeko na ye, mpe apesaki bango libula na mokili ya Ejipito, na mokili oyo eleki malamu, na mokili ya Ramesesi, ndenge Faraon atindaki. Mpe Jozefi azalaki kokabola bilei epai ya tata na ye, na bandeko na ye, mpe na libota mobimba ya tata na ye, bilei kolanda moto na moto. Mbuma ya ble ezalaki te na mabele nyonso, mpo nzala elongaki makasi mingi, mpe mabele ya Ejipito mpe mabele ya Kanana esilaki na nzala. Yosefu asangisaki palata nyonso oyo ezwamaki na mabele ya Ejipito mpe na mabele ya Kanana, mpo na ble oyo

bazalaki kosomba, mpe azalaki kopimela bango ble, mpe Yosefu amemaki palata nyonso na ndako ya Farao. Mpe palata nyonso esilaki longwa na mabele ya Ejipito mpe longwa na mabele ya Kanana; kasi bato nyonso ya Ejipito bayaki epai ya Jozefu, koloba, pesa biso mapa, mpe mpo na nini tokufa liboso na yo? Pamba te mbongo ya palata ya biso esilaki. Jozefi alobaki na bango: Bomema bibwele na bino, mpe nakopesa bino mapa na esika ya bibwele na bino, soki palata na bino esili. Bamemaki bibwele na bango epai ya Yosefi, mpe Yosefi apesaki bango mapa na esika ya bampunda, mpe na esika ya bameme, mpe na esika ya bangombe, mpe na esika ya ba-ane, mpe aleisaki bango na mapa na esika ya bibwele nyonso ya bango na mobu wana. Ebimaki mbula wana, mpe bayaki epai na ye na mbula ya mibale, mpe balobaki na ye, Tokufwa te liboso ya nkolo na biso? Soki palesa mbongo ya biso esili, mpe biloko ya biso mpe bibwele epai na yo nkolo, mpe etikali te epai ya biso liboso ya nkolo na biso, kasi kaka nzoto ya biso moko mpe mabele ya biso, mpo yango biso tokufa te liboso na yo, mpe mabele ekoma libenga te, somba biso mpe mabele ya biso na esika ya mapa, mpe tokozala biso mpe mabele ya biso bawumbu ya Faraon; pesa mboto, mpo tolona, mpe tozala na bomoi mpe tokufa te, mpe mabele ekokoma libenga te. Mpe Jozefi azwaki mabele nyonso ya Baejipito mpo na Farao, pamba te Baejipito batekaki mabele na bango na Farao, pamba te nzala ekamaki bango makasi, mpe mabele ekómaki ya Farao. Mpe bato, akómisaki bango baombo na ye na bana, banda bandelo ya Ejipito tii na bandelo, longola kaka mabele ya banganga-nzambe; Jozefu azwaki yango te; pamba te na kopesa, Faraon apesaki likabo na

banganga-nzambe, mpe balyaki likabo oyo Faraon apesaki bango; mpo na yango batekaki mabele na bango te. Jozefi alobaki na bato nyonso ya Ejipito: Talá, nazwi bino mpe mabele na bino lelo mpo na Faraon. Kamata nkona mpo na bino moko, mpe bolona mabele. Mpe mbuma ya yango ekozala, mpe bokopesa eteni ya mitano na Faraon, kasi biteni minei ekozala ya bino mpo na nkona ya mabele, mpe mpo na bilei na bino, mpe mpo na bato nyonso oyo bazali na bandako na bino. Mpe balobaki: Obikisi biso; tozwi ngolu liboso ya nkolo na biso, mpe tokozala basali ya Farao. Mpe Jozefi atiaki mobeko mpo na bango kino na mokolo oyo, na mabele ya Ejipito, mpo na kopesa na Farao, longola kaka mabele ya banganga-nzambe, oyo ezalaki ya Farao te. Kasi Isalaele afandaki na mabele ya Ejipito, na etuka ya Goshen, mpe bazwaki libula kuna, mpe bakólaki mpe bafulukanaki mingi mpenza. Yakobo azalaki na bomoi na mabele ya Ejipito mibu zomi na sambo, mpe mikolo ya mibu ya bomoi na ye ekomaki nkama moko ntuku minei na sambo mibu. Mikolo epusanaki mpo Isalaele akufa; mpe abengaki mwana na ye mobali Jozefi, mpe alobaki na ye, soki namoni ngolu liboso na yo, tia loboko na yo na nse ya loketo na ngai, mpe okosalela ngai bolamu, mpe solo, mpo bakunda ngai te na Ejipito; Kasi nakolala elongo na batata na ngai; mpe okomemisa ngai longwa na Ejipito, mpe okokunda ngai na lilita na bango; mpe ye alobaki, ngai nakosala kolanda liloba na yo. Alobi kasi: Lapa ndayi na ngai, mpe alapaki ndayi na ye, mpe Isalaele agumbamaki na likolo ya nsuka ya lingenda na ye.

48

Esalemaki nsima ya maloba oyo, mpe eyebisami na Jozefi ete tata na ye azali kobela, mpe azwaki bana na ye mibali mibale, Manase mpe Efrayimi, ayaki epai ya Jakobo. Eyebaki ezalaki koyebisama epai ya Yakobo, koloba: Tala, mwana na yo Yosefu azali koya epai na yo. Mpe Isalaele amikitisaki makasi mpe afandaki likolo ya mbeto. Mpe Yakobo alobaki na Jozefi: Nzambe na ngai amimonisaki na ngai na Luzi na mabele ya Kanana, mpe apambolaki ngai, mpe alobaki na ngai: Tala, ngai nakokola yo, mpe nakokomisa yo ebele, mpe nakosala yo na lisanga ya bikolo; mpe nakopesa yo mabele oyo, mpe na mboto na yo nsima ya yo, na libula ya seko. Sikóyo yango, bána mibale na yo, oyo bakómaki na yo na mabelé ya Ejipito liboso ngai koyá epái na yo na Ejipito, bazali ya ngai, Efrayimi mpé Manase, lokola Rubeni mpé Simeoni bakozala ya ngai. Kasi bana oyo okobota sima ya bango, bakozala na nkombo ya bandeko na bango, mpe bakobyangama na libula ya bango. Ngai, ntango nazalaki kowuta na Mesopotamia ya Syria, Rachel, mama na yo, akufaki na mokili ya Canaan, tango nazalaki penepene na hippodrome ya Chabratha ya mokili, mpo na kokende na Ephrathah, mpe nakundaki ye na nzela ya hippodrome; yango ezali Bethlehem. Komona kasi Israel bana ya Jozefi, alobaki: Banani epai na yo baoyo? Jozefi alobaki na tata na ye: Bana na ngai ya mibali bazali, oyo Nzambe apesaki ngai awa. Mpe Yakobo alobaki, Memela ngai bango, mpo napambola bango. Miso ya Israele ezalaki ya polele mpo na bozeyi, mpe azalaki lisusu na makoki

ya komona te, mpe apusanaki bango epai na ye, mpe asimbanaki bango na bibebu, mpe akangaki bango na maboko. Mpe Israel alobaki na Joseph: Tala, elongi na yo nabungaki te, mpe tala, Nzambe alakisaki ngai mpe mboto na yo. Mpe Jozefi abimisaki bango na mabolongo na ye, mpe bagumbamaki liboso na ye, elongi na mabele. Jozefi azwaki bana na ye mibale ya mibali, Efrayimi na loboko na ye ya mobali, oyo ezalaki na ngambo ya mwasi ya Isalaele, mpe Manase na ngambo ya mwasi, oyo ezalaki na ngambo ya mobali ya Isalaele, mpe apusanaki bango epai na ye. Kosembola nde Isalaele loboko ya mobali, atiaki yango likoló ya motó ya Efalayimi, oyo nde azalaki moleki moke, mpe loboko ya mwasi likoló ya motó ya Manase, kobalola maboko. Na apambolaki bango, mpe alobaki: Nzambe, oyo batata na ngai basepelisaki liboso na ye, Abraham na Isaac, Nzambe oyo azalaki koleisa ngai banda bolenge na ngai tii mokolo oyo, Ntoma oyo azalaki kokangola ngai na mabe nyonso, apambola bana oyo; mpe bakobenga kombo na ngai kati na bango, mpe kombo ya batata na ngai Abraham na Isaac; mpe bakobakisama mpo bakóma ebele mingi na mabele. Komona nde Jozefi ete atiaki tata na ye loboko ya mobali na ye likolo ya motó ya Efrayimi, ezalaki kilo na ye, mpe Jozefi akamaki loboko ya tata na ye, mpo na kolongola yango na motó ya Efrayimi mpe kotia yango likolo ya motó ya Manase. Joseph alobaki na tata na ye: Te boye te, tata, pamba te oyo nde azali mwana ya liboso; tia loboko na yo ya mobali likolo ya motó na ye. Mpe alingaki te, kasi alobaki: Nayebi, mwana, nayebi, mpe oyo akozala ekolo, mpe oyo akotombolama, kasi ndeko na ye ya moke akoleka ye na monene, mpe mboto na ye ekozala ebele ya bikolo. Mpe

apambolaki bango na mokolo wana, koloba, na bino bakopambola Isalaele, koloba, Nzambe asala yo lokola Efrayimi mpe lokola Manase, mpe atiaki Efrayimi liboso ya Manase. Israele alobi na Jozefi: Tala, ngai nakufi, mpe Nzambe akozala na bino, mpe akozongisa bino na mabele ya batata na bino. Ngai napesi yo Sikima ya kokamwa koleka bandeko na yo, oyo nazwaki na maboko ya ba-Amori na mopanga na ngai mpe na tolotolo.

49

Yakobo abengaki bana na ye ya mibali, mpe alobaki na bango: Bosangana, mpo nayebisa bino nini ekokutana na bino na mikolo ya suka. Bosángana, mpe bóyoka ngai, bána ya Jakobo, bóyoka Isalaele, bóyoka tata na bino. Reuben, mwana na ngai ya liboso, yo ozali makasi na ngai, mpe ebandeli ya bana na ngai, makasi mpo na komema, mpe makasi na lolendo. Osali na lolendo lokola mayi, kobutumelaka te, pamba te obutaki likolo ya mbeto ya tata na yo, na ntango wana okomisaki mbindo mbeto, esika obutaki. Simeon na Levi bandeko basili mabe ya kolongola ya bango; Na likita ya bango molimo na ngai ekóta te, mpe na lisanga ya bango mipɛpɛ na ngai etomboka te; mpo na kanda ya bango babomaki bato, mpe na mposa ya bango bakataki misisa ya ngombe ya mobali. Elakelami nkanda na bango, mpo bazali na lolendo, mpe kanda na bango, mpo ekómaki makasi; nakokabola bango na Jakobo, mpe nakopanza bango na Isalaele. Judah, bandeko na yo bakokumisa yo,

maboko na yo ekozala likolo ya mokongo ya banguna na yo, bana ya tata na yo bakofukamela yo. Mwana ya nkosi ya Yuda, ut na mboto, mwana na ngai, omataki, osili kolala nse olalaki lokola nkosi mpe lokola mwana ya nkosi, nani akotelemisa ye? Mokonzi akosila te na Yuda, mpé mokambi akobima te na bilɔkɔ na ye, tii ntango ekoya oyo ebombami mpo na ye, mpé ye moko akozala elikya ya bikólo. Akokanga mwana mpunda na ye na nzete ya vino, mpe akokanga mwana mpunda ya ane na ye na motapi, akosukola elamba na ye na vino, mpe akosukola elamba ya kolatela na ye na makila ya bambuma ya vino. Miso na ye ezali kongenga koleka vino, mpe mino na ye ezali pembe koleka miliki. Zebulun akofanda na ebale monene mpe ye moko pembeni ya libongo ya bamasuwa, mpe akosembola kino na Sidon. Issachar alingaki oyo elamu, azalaki kopema kati ya mabula. Mpe nsima ya komona bopemi ete ezali malamu, mpe mabele ete ezali ya malamu, atiaki libɔngo na ye na mosala makasi, mpe akómaki mosali bilanga. Dan akosambisa bato na ye, lokola libota moko na Isalaele. Mpe tika ete Dan akóma nyoka na likolo ya nzela, afandi na likolo ya nzela moke, azali koluma litambe ya mbunda; mpe motambolisi mbunda akokweya na nsima, azali kozela lobiko ya Nkolo. Gad, esika ya kobotola ekobotola ye, kasi ye moko akobotola bango na makolo. Asher, lipa na ye ezali ya kotonisa mpiko, mpe ye moko akopesa biloko ya kitoko na bakambi. Naphtali azali nzete oyo ezali kopanzana, oyo ezali kopesa kitoko na mboto. Mwana akoli Jozefi, mwana na ngai oyo akoli mpe bazali na zuwa na ye, mwana na ngai ya suka, zonga epai na ngai. Na oyo bazalaki kosala likita, bazalaki kofinga ye, mpe bankolo ya makonga

bazalaki kotombokela ye. Mpe batolataki na nguya mitolotolo na bango, mpe milɔkɔ ya mabɔkɔ ya lobɔkɔ na bango elemaki, na nzela ya lobɔkɔ ya mokonzi Jakobo, wuta kuna ye oyo azali na nguya ya Isalaele epai ya Nzambe ya tata na yo. Mpe Nzambe na ngai asalisaki yo, mpe apambolaki yo mapamboli ya likoló longwa na likoló, mpe mapamboli ya mabele oyo ezali na biloko nyonso, mpo na mapamboli ya mabele mpe libumu, mapamboli ya tata na yo mpe mama na yo; elongaki likolo ya mapamboli ya bangomba ya libela, mpe na mapamboli ya bangomba mikuse ya seko; ekozala likolo ya motó ya Jozefi, mpe likolo ya songe ya bandeko oyo akambaki. Benjamin mbwa ya zamba oyo akobotaka, na ntɔngɔ akolia lisusu, mpe na mpokwa akopesa bilei. Bánso báye bázalaki bána ya mibali ya Yakobo zómi na míbalé, mpé makambo yáye alobaki na bangó tatá na bangó, mpé apambolaki bangó, mŏkó mŏkó kolanda lipamboli na yĕ apambolaki bangó. Mpe alobaki na bango: Ngai nazali kokende epai ya bato na ngai; bokunda ngai elongo na batata na ngai na lidusu oyo ezali na elanga ya Efroni moto ya Iti, na lidusu ya mibale oyo ezali liboso ya Mamre, na mokili ya Kanana, oyo Abrahama asombaki lidusu epai ya Efroni moto ya Iti mpo na kozwa lilita. Kuna bakundaki Abraham na Sara, mwasi na ye; kuna bakundaki Isaac na Rebecca, mwasi na ye; kuna bakundaki Lea; Na libula ya elanga mpe ya lidusu oyo ezalaki na yango, epai ya bana mibali ya Heth. Mpe Yakobo atikaki kopesa mitindo na bana na ye ya mibali, mpe atombolaki makolo na ye na mbeto, akufaki, mpe akendaki kokutana na bato na ye.

50

Mpe Jozefi akweyaki na elongi ya tata na ye, alelaki ye, mpe asimbaki ye. Mpe Jozefi apesaki mitindo na bana na ye, bato oyo babongisaka bibembe, ete bábongisa tata na ye; mpe bato oyo babongisaka bibembe babongisaki Isalaele. Mpe basilisaki mikolo ntuku minei ya ye, pamba ezali boye nde batangaka mikolo ya kokunda, mpe Ejipito asalelaki ye mikolo ntuku sambo. Ntango mikolo ya matanga elekaki, Jozefi alobaki na bakambi ya Faraon, koloba: Soki nazwi ngolu liboso na bino, boloba mpo na ngai na matoyi ya Faraon, koloba, tata na ngai alapisi ngai ndayi, koloba, na lilita oyo natimelaki ngai moko na mokili ya Kanana, kuna okokunda ngai; sikawa yango wana, nakobuta, nakokunda tata na ngai, mpe nakozonga. Mpe Faraon alobaki na Jozefi: Buta, kunda tata na yo, ndenge alapisi yo ndayi. Mpe Jozefi akendaki likoló mpo na kokunda tata na ye; mpe bakendaki likoló elongo na ye bana nyonso ya Faraon, mpe bakóló ya ndako na ye, mpe bakóló nyonso ya mokili ya Ejipito, mpe libota mobimba ya Jozefi, mpe bandeko na ye, mpe ndako mobimba ya tata na ye, mpe libota na ye; mpe bameme, mpe bangombe batikaki yango na mokili ya Gosheni. Mpe bakendaki elongo na ye, bampunda ya bitumba mpe bato oyo batambolaka likolo ya bampunda, mpe nganda ekómaki monene mpenza. Mpe bakomaki na esika ya kobɛta mbuma ya Atadi oyo ezali na ngámbo ya Yordani, mpe basalelaki ye matanga minene mpe makasi mpenza, mpe asalaki matanga mpo na tata na ye mikolo sambo. Mpe bavandi ya mabele ya Kanana bamonaki matanga

na esika ya kopanzela mbuma ya Atadi, mpe balobaki, matanga oyo ezali monene mpo na bato ya Ejipito; mpo na yango abengaki nkombo na yango, Matanga ya Ejipito, oyo ezali na ngambo mosusu ya Yordani. Mpe bana na ye basalaki ye boye. Mpe bana na ye bazwaki ye mpe bamemaki ye na mokili ya Kanana, mpe bakundaki ye na lidusu ya mibale, oyo Abrahama asombaki lidusu yango lokola libita epai ya Efroni, Moiti, liboso ya Mamre. Mpe Jozefi azongaki na Ejipito, ye mpe bandeko na ye, mpe baoyo bakendaki elongo na bango mpo na kokunda tata na ye. Ntango bandeko ya Yosefu bamonaki ete tata na bango akufi, balobaki: Mbala moko te Yosefu akoyoka nkanda na biso, mpe azongisela biso nyonso ya mabe oyo tosalaki ye. Mpe bakómaki epai ya Jozefi balobaki, tata na yo aláyaki ndai liboso ya kokufa na ye, koloba, boye boloba Jozefi: limbisa bango mabe mpe masumu na bango, mpo bamonyisaki yo makambo mabe; mpe sikawa ndima mabe ya basali ya Nzambe ya tata na yo; mpe Jozefi alelaki ntango bazalaki koloba na ye. Mpe baya epai na ye mpe balobi: Toyebi tozali basali na yo. Mpe Jozefi alobaki na bango: Bobanga te, pamba te nazali ya Nzambe. Bino bosalaki mabongisi mabe na oyo etali ngai, kasi Nzambe asalaki mabongisi malamu na oyo etali ngai, mpo ete ekoka kosalema lokola lelo, mpe bato mingi baleisama. Mpe alobi na bango: Bobanga te, ngai nakoleisa bino mpe bandako na bino. Mpe alendisaki bango, mpe alobaki na mitema na bango. Jozefi afandaki na Ejipito, ye moko na bandeko na ye ya mibali, mpe libota mobimba ya tata na ye, mpe Jozefi azalaki na bomoi mibu nkama moko na zomi. Mpe Jozefi amonaki bana ya Efrayimi, kino na molongo ya misato ya bankoko; mpe bana mibali ya

Makiri, mwana mobali ya Manase, babotamaki na mabaya ya Jozefi. Mpe Jozefi alobaki na bandeko na ye: Ngai nakokufa, kasi solo, Nzambe akotala bino, mpe akobimisa bino na mabele oyo mpo na kokende na mabele oyo Nzambe alapaki ndayi na batata na biso: Abraham, Isaac, mpe Jacob. Mpe Yosefu alápisaki ndaí bana ya Isilaele, koloba: Na botali oyo Nzambe akotalela bino, bokomemela likoló mikuwa na ngai longwa awa elongo na bino. Mpe Jozefi akufaki na mbula nkama moko na zomi, mpe bakundaki ye, mpe batiaki ye na sanduku na Ejipito.

Kobima

1

Yango nkombo ya bana mibali ya Isalaele oyo bakotaki na Ejipito elongo na Jakobo, tata na bango; moko na moko na ndako mobimba na ye bakotaki. Rubeni, Simeoni, Levi, Yuda, Isakari, Zabuloni, Benzamini, Dani, mpe Nefitali, Gadi, mpe Aseri. Joseph azalaki na Egypte, mpe bato nyonso oyo bautaki na Jacob bazalaki ntuku sambo na mitano. Joseph akufaki, mpe bandeko na ye banso, mpe molongo wana mobimba. Bana ya Israele bakólaki mpe bakomaki ebele, bakomaki mingi mpe balongaki makasi mpenza, mpe mabele ekomisaki bango ebele. Mokonzi mosusu alamuki na Ejipito, oyo ayebaki Jozefi te. Alobaki na ekolo na ye: Tala, libota ya bana ya Israele ezali ebele monene, mpe bazali makasi koleka biso. Bóya yango tosalela bango na mayele, mbala mosusu bakóma ebele, mpe tango etumba ekokwela biso, bakosangana mpe bango na banguna, mpe nsima ya kobunda na biso, bakobima na mokili. Mpe atiaki likolo na bango bakambi ya misala, mpo banyokola bango na misala. Mpe batongaki bingumba ya makasi mpo na Faraon, Pitom mpe

Ramesesi mpe On, oyo ezali engumba ya Moi. Lokola bazalaki konyokola bango, na ndenge wana bakomaki mingi koleka, mpe bazalaki kokola makasi mingi mingi, mpe ba-Ejipito bazalaki koyina bana ya Isalaele. Mpe ba-Ejipitiano banyokolaki bana ya Isalaele na makasi. Mpe bakomisaki bomoi na bango mpasi na misala makasi, na potopoto mpe na kosala babiliki, mpe na misala nyonso oyo ezalaki na bilanga, kolanda misala nyonso oyo bazalaki kokangisa bango na yango na makasi. Mpe mokonzi ya ba-Ejipito alobaki na basi oyo babotisaka bana ya ba-Ebre, moko na bango nkombo na ye Sefora, mpe nkombo ya ya mibale Pua. Mpe alobaki, tango bozali kobotisa basi ya ba-Ebre, mpe bazali pene ya kobota, soki ezali mwana mobali, boboma yango, kasi soki ezali mwana mwasi, bobatela yango na bomoi. Baboti ya kobotisa babangaki Nzambe, mpe basalaki te ndenge mokonzi ya Ejipito atindaki bango, mpe babatelaki bomoi ya bana mibali. Mokonzi ya Ejipito abengaki basi oyo babotisaka, mpe alobaki na bango: Mpo na nini bosalaki likambo oyo, mpe bobatelaka na bomoi bana mibali? Balobi kasi basi oyo babotisaka na Farao: Basi ya Ebre bazali te lokola basi ya Egipto, mpo babotaka liboso basi oyo babotisaka bakota epai na bango, mpe babotaki. Nzambe asalaki malamu na bamama oyo babotisaka bana, mpe bato bakomaki ebele, mpe bazalaki makasi mingi. Mpo bazalaki kobanga Nzambe, ba-mamas ya kobotisa batongaki bandako mpo na bango moko. Faraon apesaki mitindo na bato nyonso ya ye, koloba: Mwana mobali nyonso oyo akobotama na ba-Ebre, bobwaka ye na ebale, mpe mwana mwasi nyonso, bobatela ye na bomoi.

2

Ezalaki na moto moko uta na libota ya Levi, oyo abalaki mwana mwasi moko ya Levi. Mpe azwaki na libumu, mpe abotelaki mwana mobali, kasi ntango bamonaki ye kitoko, babombaki ye basanza misato. Lokola kasi bakokaki lisusu te kobomba ye, mama na ye akamataki kitunga, mpe apakolaki yango na bitumɛ na piki, mpe atiaki mwana kati na yango, mpe atiaki yango kati na liziba pembeni ya ebale. Mpe ndeko na ye ya mwasi azalaki kotala ye mosika mpo na koyeba likambo nini ekokómela ye. Mwana mwasi ya Faraon akitaki mpo na kosukola na ebale, mpe basali na ye ya basi bazalaki koleka pembeni ya ebale, mpe ntango amonaki kitunga na liziba, atindaki mosali mwasi, oyo azwaki yango. Nsima ya kofungola, amoni mwana kolela na kati ya kitunga; mpe mwana mwasi ya Faraon abikisi ye, mpe alobi, oyo ewuti na bana ya Ba-Ebre. Mpe ndeko na ye ya mwasi alobaki na mwana mwasi ya Faraon, olingi nabengela yo mwasi oyo azali komelisa mwana kati na Ba-Ebre, mpe akomeisa mwana oyo mpo na yo? Mwana mwasi ya Farao alobaki: Kende; mpe elenge mwasi, nsima ya koya, abengaki mama ya mwana. Mwana mwasi ya Faraon alobaki epai na ye, Bobatela ngai mwana oyo, mpe melisa ngai yango, ngai nakopesa yo lifuti. Mpe mwasi azwaki mwana, mpe amelisaki yango. Ntango mwana akólaki makasi, amemaki ye epai ya mwana mwasi ya Faraon, mpe akomaki mpo na ye lokola mwana mobali; mpe abengaki nkombo na ye Moyize, koloba, nabimisaki ye na mayi. Ekómelaki na mikolo mingi wana, Moyize akómaki nkóló,

abimaki epai ya bandeko na ye, bana ya Isalaele. Kososola mosala na bango ya mpasi, amoni moto Ezipito azali kobɛta moto moko Ebre, moko ya bandeko na ye, bana ya Isalaele. Nsima ya kotala zingazinga awa mpe wana mpe komona moto moko te, abɛtaki Mozipitiano mpe abombaki ye na zɛlɛ. Kobima libándá na mokolo ya mibale, amoni mibali mibale ba-Ebre kobunda, mpé alobi na oyo azali kosala mabe: Mpo na nini yo ozali kobɛta moninga? Kasi ye alobaki, Nani atiaki yo mokambi mpe zuzi likolo na biso? Olingi te koboma ngai yo, ndenge obomaki lobi Momiptiano? Moyize abangaki, mpe alobaki: Soki boye, likambo oyo ekomi polele. Faraon ayokaki liloba oyo, mpe azalaki koluka koboma Moyize. Moyize akabomaki liboso ya Faraon, mpe avandaki na mokili ya Madiani; bongo ntango akomaki na mokili ya Madiani, avandaki pembeni ya libulu. Nganga-Nzambe ya Madiani azalaki na bana basi sambo oyo bazalaki koleisa bibwele ya tata na bango Yetro. Sima ya koya, bazalaki kobimisa mai tii batondisaki mabwaku mpo na komelisa bibwele ya tata na bango Yetro. Ntango babateli bibwele bayaki, babimisaki bango, kasi Moyize atelemaki mpe akangolaki bango, mpe abendaki mayi mpo na bango, mpe amelisaki bibwele na bango. Bakómaki epái ya Raguel, tata na bango, mpe ye alobaki na bango: Mpo nini bosalelaki kokóma lelo? Bango kasi balobaki: Moto moko ya Ejipito abikisaki biso na mabɔkɔ ya babateli bibwele, mpe abendaki mayi mpo na biso, mpe amelisaki mayi bameme na biso. Mpe ye alobaki na bana na ye ya basi: Mpe azali wapi? Mpe mpo na nini botiki moto yango? Bóbenga yě ye, mpô áliá lipa. Moyize afandaki epai ya moto yango, mpe apesaki ye Sefora, mwana na ye ya mwasi,

lokola mwasi. Na libumu, mwasi oyo azwaki abotaki mwana mobali, mpe Mwisé apesaki ye nkombo Gerishom, alobi, pamba te nazali mopaya na mabele ya bapaya. Na nsima ya mikolo mingi wana, mokonzi ya Ejipito akufaki, mpe bana ya Isalaele balelaki mpo na misala, mpe bagangaki, mpe koganga na bango ekendaki epai ya Nzambe longwa na misala. Mpe Nzambe ayokaki kolela na bango, mpe Nzambe akanisaki boyokani na ye oyo asalaki na Abraham, na Isaac, mpe na Jacob. Mpe Nzambe atálaki bana ya Isalaele, mpe amimoniselaki bango.

3

Mpe Moyize azalaki kobatela bameme ya Jetro, bokilo na ye, nganga-nzambe ya Madiani, mpe amemaki bameme na esobe, mpe ayaki na ngomba Horebu. Ntoma ya Nkolo amimonisaki epai na ye na moto ya molakala longwa na nzete, mpe azalaki komona ete nzete ezali kozika na moto, kasi nzete ezikaki te. Moyize alobaki: Nakoleka nakomona limoni monene oyo, mpo nzete ezali kozika te. Lokola Nkolo amonaki ete azali kopusana mpo na komona, Nkolo abengaki ye wuta na zamba, koloba: Moyize, Moyize. Ye kasi alobaki: Nini ezali? Mpe ye alobaki, kopusana awa te; longola sandale na makolo na yo, mpo esika. Na esika oyo yo otelemi, mabele ezali mosantu. Mpe alobaki: Ngai nazali Nzambe ya tata na yo, Nzambe ya Abraham, mpe Nzambe ya Isaac, mpe Nzambe ya Jakobo. Kasi Moyize abongolaki elongi na ye, mpo azalaki kobanga kotala liboso ya Nzambe. Nkolo alobaki epai ya Moyize: Namoni solo namoni

pasi ya bato na ngai oyo bazali na Ejipito, mpe nayoki koganga na bango uta na bakambi ya misala; nayebi solo mpasi na bango, mpe nakiti mpo na kokangola bango na loboko ya bato ya Ejipito, mpe kobimisa bango na mokili wana, mpe kokotisa bango na mokili malamu mpe monene, na mokili oyo ezali kotanga miliki mpe mafuta ya nzoyi, na esika ya bana Kanana, mpe ba-Iti, mpe ba-Amori, mpe ba-Perezi, mpe ba-Girigasi, mpe ba-Ivi, mpe ba-Yebusi. Mpe sikawa, tala, kolela ya bana ya Isalaele ekomi epai ya ngai, mpe ngai namoni minyoko oyo ba-Ejipito banyokoli bango. Mpe sikawa yaka awa, nakotinda yo epai ya Faraon mokonzi ya Ejipito, mpe okobimisa bato na ngai, bana ya Isalaele, na mokili ya Ejipito. Mpe Moyize alobaki na Nzambe: Nazali nani ngai, mpo nakende epai ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe mpo nabimisa bana ya Isalaele na mokili ya Ejipito? Nzambe alobaki na Moyize, koloba ete: Nakozala na yo, mpe oyo ekozala elembo na yo ete ngai nazali kotinda yo: ntango okobimisa bato na ngai na Ejipito, bino bokosalela Nzambe na ngomba oyo. Mpe Moyize alobaki na Nzambe, tala ngai nakobima epai ya bana ya Isalaele, mpe nakoloba na bango, Nzambe ya batata na biso atindi ngai epai ya bino; bakotuna ngai, nkombo na ye nini? Nini nakoloba epai ya bango? Mpe Nzambe alobaki na Moyize koloba: Ngai nazali Oyo azali, mpe alobaki: Boye okoloba na bana ya Isalaele: Oyo azali atindi ngai epai na bino. Mpe Nzambe alobaki lisusu na Moyize, boye okoloba na bana ya Isalaele, Nkolo Nzambe ya batata na biso, Nzambe ya Abrahama, mpe Nzambe ya Isaka, mpe Nzambe ya Yakobo, atindi ngai epai na bino, oyo ezali nkombo na ngai ya seko, mpe ekaniseli ya bileko na bileko. Soki

okoya yango wana, sangisa likita ya bakolo ya bana ya Isalaele, mpe okoloba epai ya bango: Nkolo Nzambe ya batata na biso amonani epai ya ngai, Nzambe ya Abrahama, mpe Nzambe ya Isaka, mpe Nzambe ya Jakobo, koloba: Na botali, natali bino, mpe nyonso oyo ekweli epai ya bino na Ejipito. Mpe alobi: Nakobimisa bino na pasi ya Ejipito, mpe nakokende na bino na mabele ya Bakanana, ya Baheti, ya Baamori, ya Baperezi, ya Bagirigasi, ya Bahivi, mpe ya Bajebusi, na mabele oyo ezali kotanga miliki mpe mafuta ya nzoyi. Mpe bakoyoka mongongo na yo, mpe okoyingela yo, mpe kansele ya bakolo ya Isalaele, epai ya Faraon mokonzi ya Ejipito, mpe okoloba na ye: Nzambe ya Ba-Ebre abengi biso, tokokende donc nzela ya mikolo misato na esobe, mpo ete tobonza na Nzambe na biso. Ngai nayebi ete Faraon, mokonzi ya Ejipito, akotika bino kokenda te, soki te na nzela ya loboko ya makasi. Mpe nasemboli lobɔkɔ, nakobɛta bato ya Ejipito na makamwisi nyonso na ngai, oyo nakosala kati na bango, mpe nsima ya makambo yango, akotinda bino. Mpe nakopesa ngolu na bato oyo liboso ya ba-Ejipito; kasi ntango bokokima, bokokende mpamba te; Kasi mwasi akosenga epai ya moninga mpe oyo afandaka pembeni na ye biloko ya palata, mpe ya wolo, mpe bilamba; mpe bokotia yango likolo ya bana na bino ya mibali, mpe likolo ya bana na bino ya basi, mpe bokoyiba ba-Ejipito.

4

Moyize azongisaki mpe alobaki, soki bakondima ngai te, mpe

bakoyoka mongongo na ngai te, bakoloba ete Nzambe amonani yo te, nakoloba nini na bango? Nkolo alobaki na ye: Nini oyo ezali na loboko na yo? Kasi ye alobaki, Lingenda. Mpe alobaki: Bwaka yango na mabele, mpe abwakaki yango na mabele, mpe ekómaki nyoka, mpe Moyize akimaki liboso na yango. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, sembola lobɔkɔ, mpe kamata mokila, asembolaki lobɔkɔ yango boye akamátaki mokila, mpe ekómaki lingenda na lobɔkɔ na ye. Mpo bándima yǒ, mpô Nzámbe ya bánkóko na bangó amonánákí na yǒ, Nzámbe ya Abrahama, mpé Nzámbe ya Isaka, mpé Nzámbe ya Yakóbo. Nkolo alobi lisusu na ye: Kota loboko na yo na libumu na yo. Akotaki loboko na ye na libumu na ye, mpe abimisaki yango, mpe loboko na ye ekómaki lokola mvula ya pembe. Mpe alobi lisusu: Kɔtisa lobɔkɔ na yo na libɛlɛ na yo, mpe akɔtisaki lobɔkɔ na libɛlɛ na ye, mpe abimisaki yango na libɛlɛ na ye, mpe lisusu ezongaki na langi ya mosuni ya yango. Soki kasi bandimi yo te mpe bayoki mongongo ya elembo ya liboso te, bakondima yo na mongongo ya elembo ya mibale. Mpe ekozala soki bandima yo te na bilembo mibale oyo, mpe bayoka mongongo na yo te, okozwa mai ya ebale, mpe okosopa yango na likolo ya mabele ya kokauka, mpe mai oyo okozwa na ebale ekokóma makila na likolo ya mabele ya kokauka. Moyize alobaki epai ya Nkolo: Nasengi yo, Nkolo, nazali na makoki te liboso ya lobi te, mpe liboso ya mokolo ya misato te, mpe banda ntango obandaki koloba na mosaleli na yo te, ngai nazali moto ya mongongo ya bolembu mpe ya lolemo ya malembe. Nkolo alobaki na Moyize: Nani apesaki monoko na moto? Mpe nani asalaki moto oyo ayokaka makasi te mpe moto oyo ayokaka te, moto oyo azali komona mpe moto oyo amonaka

te? Ngai te nazali Nzambe? Mpe sikawa kende, mpe ngai nakofungola monoko na yo, mpe nakolakisa yo oyo okozala koloba. Mpe Moyize alobi, nasengi yo, Nkolo, pona moto mosusu oyo azali na makoki, oyo okotinda. Mpe Nkolo asilikaki na kanda likolo ya Moyize, alobaki: Ezali te ete Aron, ndeko na yo, Molevi? Nayebi ete na kolobela akoloba ye na yo; mpe tala ye akobima mpo na kokutana na yo, mpe ntango akomona yo akosepela na kati na ye moko. Mpe okolobi na ye, mpe okopesa maloba na ngai na monoko na ye, mpe ngai nakofungola monoko na yo mpe monoko na ye, mpe nakoteya bino oyo bokosala. Mpe ye akoloba na yo epai ya bato, mpe ye akozala monoko na yo, kasi yo okozala mpo na ye oyo ezali epai ya Nzambe. Mpe lingenda oyo, oyo ekómaki nyoka, okozwa na lobɔkɔ na yo, oyo okosalela yango bilembo. Moyize akendaki, mpe azongaki epai ya Jetro, bokilo na ye, mpe alobaki, Nakokende mpe nakozonga epai ya bandeko na ngai oyo bazali na Ejipito, mpe nakomona soki bazali naino na bomoi. Mpe Jetro alobaki na Moyize, Kende na nzoto kolongono. Mpe nsima ya mikolo mingi wana, mokonzi ya Ejipito akufaki. Nkolo alobaki na Moyize na Madiam: Kende, zonga na Ejipito, mpo bato banso oyo bazalaki koluka molimo na yo bakufi. Nsima ya kozwa mwasi na ye na bana, Moyize amatisaki bango na likolo ya banyama ya komema mikumba, mpe azongaki na Ejipito; mpe Moyize azwaki lingenda oyo euti epai ya Nzambe na loboko na ye. Nkolo alobaki na Moyize: Ntango ozali kokende mpe ozali kozonga na Ejipito, tala bikamwa nyonso oyo napesi na maboko na yo, okosala yango liboso ya Faraon, kasi ngai nakokombisa motema na ye makasi, mpe akotika te bato bakende. Yo kasi okoloba na Faraon,

Makambo oyo elobi Nkolo: Mwana na ngai ya liboso ezali Isalaele. Nalobaki na yo ete: Tinda bato na ngai, mpo básálela ngai. Soki olingi te kotinda bango, talá, ngai nakoboma mwana na yo ya liboso. Esalemaki kasi na nzela, na esika ya kolala, ntoma ya Nkolo akutanaki na ye, mpe azalaki koluka koboma ye. Mpe Sefora asimbaki libanga, akataki nzoto ya liboso ya mwana na ye ya mobali; mpe akweyaki na makolo na ye, mpe alobaki, makila ya kokata nzoto ya mwana na ngai etelemi. Mpe akendaki mosika na ye, mpo alobaki, makila ya kokata ngenga ya mwana na ngai etelemaki. Nkolo alobi na Aron: Kenda kokutana na Moyize na esobe. Aron akendaki, mpe akutanaki na ye na ngomba ya Nzambe, mpe bapesanaki bango moko na moko. Mpe Moyize ayebisaki Aron maloba nyonso ya Nkolo oyo atindaki ye, mpe maloba nyonso oyo apesaki ye mitindo. Moyize mpe Aron bakendaki, mpe basangisaki likita ya bakolo ya bana ya Isalaele. Mpe Aron alobaki maloba nyonso oyo, oyo Nzambe alobaki na Moyize, mpe asalaki bilembo liboso ya bato. Mpe bato bandimaki mpe basepelaki, mpo Nzambe atalisaki bana ya Isalaele lisolo, mpe mpo amonaki pasi na bango, mpe bato bagumbamaki mpe bakumisaki Ye.

5

Mpe nsima ya makambo oyo, Moyize na Aron bakotaki epai ya Faraon, mpe balobaki na ye: Tala makambo oyo Nkolo Nzambe ya Isalaele alobi, tika bato na ngai bakende, mpo bákumisa ngai na esobe. Mpe Faraon alobaki, nani azali oyo nakoyoka

mongongo na ye, mpo natinda bana ya Isalaele? Nayebi Nkolo te, mpe nakotinda Isalaele te. Mpe balobi na ye, Nzambe ya ba-Ebre abengisi biso, tokozala kokende nzela ya mikolo misato na esobe, mpo ete tobonza mbeka na Nkolo Nzambe na biso, mpo liwa to mobomi ekutana na biso te. Mpe mokonzi ya Ejipito alobaki na bango: Mpo nini Moyize mpe Aron bozali kopengwisa bato na misala? Bókende moko na moko na bino na misala na ye. Mpe Faraon alobaki: Talá, sikawa bato bakómi ebele, tosengeli te kotika bango na misala. Faraon apesaki mitindo na bakonzi ya misala ya bato mpe na bakomi, koloba: Bokopesa lisusu te matiti ya kokawuka na bato mpo na kosala babiliki, ndenge ezalaki lobi mpe mokolo ya misato; kasi bango moko bakende mpe basangisa mpo na bango moko matiti ya kokawuka. Na motángo ya kosala babiliki, oyo bango moko basalaka na mokolo na mokolo moko na moko, okotya likolo na bango, okobongola te eloko moko te, bazali na ntango ya kopema, mpo na yango bagangaki makasi, koloba: Totombwama, mpe tobonza mbeka na Nzambe na biso. Tika misala ya bato oyo ezala ya kokamwa, mpe tika bámitungisa na makambo oyo, mpe tika bámitungisa te na maloba ya mpamba. Bazalaki kotyela bango mbangu kasi bankengeli ya misala mpe bakomi, mpe bazalaki koloba epai ya bato, koloba: Makambo oyo Farao alobi: Lisusu te nakopesa bino matiti. Bino moko bokokende kosangisa matiti ya kokawuka mpo na bino moko, esika nyonso soki bokozwa yango, mpo eloko moko te ekolongwa na mosala oyo basengeli kosala ya bino. Mpe bato bapalanganaki na mokili mobimba ya Ejipito mpo na kosangisa matiti ya kokawuka mpo na kosala matiti ya kokawuka. Baoyo

ya misala bazalaki kopesa bango lombangu, koloba: Bokoka misala oyo esengeli na mokolo, ndenge ezalaki mpe ntango matiti ekokaki ezalaki kopesamaka bino. Mpe babetaki fimbu bakomi ya libota ya bana ya Isalaele, oyo batiaki na likolo na bango, na nzela ya bakengeli ya Faraon, koloba: Mpo nini bokokisaki te misala na bino ya kosala babiliki ndenge ezalaki lobi mpe mokolo ya misato, mpe oyo ya lelo? Ntango bakɔtaki, bakomi ya bana ya Isalaele bagangaki epai ya Farao, koloba: Mpo nini yo ozali kosala boye na baombo na yo? Matiti epesami te na baombo na yo, mpe balobi na biso tosala babiliki; mpe talá bana na yo babetami, yango wana okosala mabe na bato na yo. Mpe alobaki na bango: Bozali na goyigoyi, bozali bato ya goyigoyi. Mpo na yango bolobi: Tokende tobonza mbeka na Nzambe na biso. Sikóyo, lokola bozali kokende, bosala mosala, mpô matíti ekopesama bino te, mpe bokopesa motángo ya babilíki oyo esengeli. Bakomi ya bana ya Isalaele bamonaki bango moko na mabe, koloba: Bokokatisa te ya kosala bibiliki oyo esengeli na mokolo. Bakutanaki na Moyize mpe Aron oyo bazalaki koya mpo na kokutana na bango, ntango bazalaki kobima epai ya Faraon. Mpe balobaki na bango: Tika Nzambe atala bino mpe akata likambo, mpo bosalaki ete nsolo ya biso ezala nkele liboso ya Faraon, mpe liboso ya basali na ye, mpo na kopesa mopanga na maboko na ye, mpo na koboma biso. Moyize azongaki epai ya Nkolo, mpe alobaki, nazali kosenga yo, Nkolo; mpo nini oyokisi bato oyo pasi? Mpe mpo na nini otindaki ngai? Mpe banda ntango nakendaki epai ya Faraon koloba na nkombo na yo, anyokolaki bato oyo, mpe obikisaki te bato na yo.

6

Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Sikoyo okomona oyo nakosala na Faraon, pamba te na loboko ya nguya akobengana bango, mpe na loboko oyo etombwami akobimisa bango na mokili na ye. Nzambe alobaki na Moyize, mpe alobaki na ye: Ngai nazali Nkolo. Mpe namonani epai ya Abraham mpe Isaac mpe Jacob, nazalaki Nzambe na bango, mpe nkombo na ngai Nkolo namonisaki bango te. Mpe natelemisaki boyokani na ngai na bango, mpo na kopesa bango mabele ya ba-Kanana, mabele oyo bazalaki kofanda na yango lokola bapaya, oyo mpe bafandaki likolo na yango. Mpe ngai nayokaki kolela ya bana ya Isalaele, oyo ba-Ejipito bazali koyokisa bango minyoko, mpe nakanisaki lisusu boyokani na bino. Kende, nalobaki na bana ya Isalaele, koloba, ngai Nkolo; mpe nakobimisa bino na nguya ya ba-Ejipito, mpe nakokangola bino na bowumbu, mpe nakosikola bino na loboko oyo etombwami mpe na likambo monene; Mpe nakozwa bino mpo na ngai bino bato na ngai, mpe nakozala Nzambe na bino; mpe bokoyeba ete ngai Nkolo Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na minyoko ya ba-Ejipito. Mpe nakokotisa bino na mabele oyo nasembolaki loboko na ngai mpo na kopesa yango na Abraham, na Isaac, mpe na Jacob, mpe nakopesa bino yango lokola libula, ngai Nkolo. Moyize alobaki boye na bana ya Isalaele, kasi bayokaki Moyize te mpo na motema moke, mpe mpo na misala ya makasi. Nkolo alobaki epai ya Moyize koloba, kota, loba na Faraon mokonzi ya Ejipito, mpo atinda bana ya Isalaele longwa na mabele na ye. Moyize alobaki liboso ya

Nkolo, koloba: Tala, bana ya Isalaele bayokaki ngai te, mpe ndenge nini Farao akoyoka ngai? Kasi ngai nazali moto oyo azangi mayele. Nkolo alobaki na Moyize mpe Aron, mpe apesaki bango mitindo oyo etali Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpo ete atika bana ya Isalaele bakende longwa na mokili ya Ejipito. Mpe baye bazali bakambi ya bandako ya bakoko ya bango, bana ya Rubeni, mwana ya liboso ya Isalaele: Enoki, mpe Palu, Asroni, mpe Karmi; oyo ezali libota ya Rubeni. Mpe bana mibali ya Simeon: Jemuel, Jamin, Ehud, Jachin, Zohar, mpe Saul oyo ewutaki na mwasi ya Kanana. Baye nde bituka ya bana mibali ya Simeon. Mpe yango nkombo ya bana mibali ya Levi kolanda libota na bango: Gershon, Kohath, mpe Merari. Mibu ya bomoi ya Levi ezalaki nkama moko na tuku misato na sambo. Mpe bana mibali oyo ya Gershon: Libni mpe Shimei, kolanda bandako ya mabota na bango. Mpe bana mibali ya Kaati: Amrami, mpe Isari, Hebroni, mpe Ozieli. Mpe mibu ya bomoi ya Kaati ezalaki nkama moko na tuku misato na misato ya mibu. Mpe bana mibali ya Merari: Mahli, mpe Mushi. Oyo ezali bandako ya bakoko ya Levi kolanda mabota na bango. Mpe Amram azwaki Jochebed, mwana mwasi ya ndeko ya tata na ye, mpo na ye moko lokola mwasi, mpe abotelaki ye Aaron mpe Moyize, mpe Miriam ndeko na bango ya mwasi. Mibu ya bomoi ya Amram ezalaki mibu nkama moko na tuku misato na mibale. Mpe bana ya Issachar: Korah, Naphek, mpe Zechri. Mpe bana ya Uzziel, Mishael, mpe Elizaphan, mpe Segrei. Aron akamataki Elizabeti, mwana mwasi ya Aminadabi, ndeko mwasi ya Nason, lokola mwasi na ye, mpe abotaki ye Nadabi, Abiudi, Eleazari, mpe Itamari. Bana ya Korah: Asir, Elkanah, mpe Abiasar; oyo

nde bankola ya Korah. Mpe Eleazar, mwana ya Aaron, azwaki moko ya bana basi ya Phutiel lokola mwasi na ye, mpe abotelaki ye Phinehas. Oyo nde bakonzi ya mabota ya Balevi, kolanda bikeke na bango. Oyo ezali Aaron mpe Moyize, oyo Nzambe alobaki na bango ete babimisa bana ya Isalaele na mokili ya Ejipito na nguya na bango. Bango nde baye basolanaki na Faraon mokonzi ya Ejipito; mpe babimisaki bana ya Isalaele na mokili ya Ejipito, ye moko Aron na Moyize, na mokolo oyo Nkolo alobaki na Moyize na mokili ya Ejipito. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Ngai Nkolo, loba na Faraon, mokonzi ya Ejipito, nyonso oyo ngai nalobi na yo. Mpe Moyize alobaki liboso ya Nkolo: Tala, nazali na mongongo ya bolembu, mpe ndenge nini Faraon akoyoka ngai?

7

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Tala, napesi yo nzambe ya Faraon, mpe Aron ndeko na yo akozala mosakoli na yo. Yo mpe okoloba na ye nyonso oyo natindi yo, mpe Aaron ndeko na yo akoloba na Pharaon, mpo na kotinda bana ya Israel longwa na mabele na ye. Ngai kasi nakoyeisa makasi motema ya Faraon, mpe nakobakisa bilembo na ngai mpe bikamwa na mokili ya Ejipito. Mpe Faraon akoyoka bino te, mpe nakotia loboko na ngai likolo ya Ejipito, mpe nakobimisa na nguya na ngai bato na ngai, bana ya Isalaele, longwa na mokili ya Ejipito na kozongisa mabe monene. Mpe ba-Egipto bánso bakoyeba ete ngai nazali Nkolo, ntango nakosembola loboko na ngai likoló ya Egipto, mpe

nakobimisa bana ya Isalaele na kati ya bango. Moyize mpe Aron basalaki ndenge Nkolo atindaki bango, boye basalaki. Moyize azalaki na mibu tuku mwambe, mpe Aron, ndeko na ye ya mobali, azalaki na mibu tuku mwambe na misato, ntango balobaki na Faraon. Mpe Nkolo alobaki na Moyize mpe na Aron, koloba, mpe soki Faraon akoloba na bino, koloba, bopesa biso elembo to likamwisi, okoloba na Aron ndeko na yo ya mobali, kamata lingenda, mpe bwaka yango na mabele liboso ya Faraon, mpe liboso ya basali na ye, mpe ekozala nyoka. Moyize mpe Aron bakɔtaki liboso ya Faraon, mpe ya basali na ye, mpe basalaki boye, ndenge Nkolo atindaki bango, mpe Aron abwakaki lingenda liboso ya Faraon, mpe liboso ya basali na ye, mpe ekómaki nyoka. Faraon abengaki esika moko ba-sophistes ya Ejipito, mpe ba-sorciers, mpe ba-enchanters ya ba-Ejipito basalaki mpe ndenge moko na ba-sorceries na bango. Mpe babwakaki moko na moko lingenda na bango, mpe ekomaki banyoka, mpe lingenda ya Aron emelaki bangenda na bango. Mpe motema ya Faraon elongaki makasi, mpe ayokaki bango te, ndenge kaka Nkolo atindaki bango. Nkolo alobaki na Moyize: Motema ya Faraon ekómí makasi, aboyí kotika bato bákende. Kende epai ya Faraon na ntɔngɔ, tala ye abimi na maï, mpe okozala kokutana na ye na libɔngɔ ya ebale, mpe lingenda oyo ebalukaki na nyoka okozwa na lobɔkɔ na yo. Mpe okoloba na ye, Nkolo Nzambe ya ba-Ebre atindi ngai epai na yo, koloba, tinda bato na ngai, mpo básalela ngai na esobe, mpe tala oyoki te tii lelo. Makambo oyo elobi Nkolo: Na oyo, okoyeba ete ngai nazali Nkolo. Tala, ngai nakobeta na lingenda oyo ezali na loboko na ngai likoló ya mai oyo ezali na ebale, mpe ekobongwana makila.

Mpe bambisi oyo bazali na kati ya ebale bakokufa, mpe ebale ekopola nsolo, mpe ba-Ejipito bakozala na makoki te ya komela mai ya ebale. Nkolo alobaki na Moyize: Yebisa Aaron, ndeko na yo ya mobali, ete akamata nzete na ye na loboko na ye, mpe asembola loboko na ye likoló ya mai ya Ejipito, likoló ya bibale na bango, likoló ya nzela ya mai na bango, likoló ya bisobe na bango, mpe likoló ya mai nyonso oyo ezali epai na bango, mpe ekokóma makila. Mpe ekomaki makila na mabele nyonso ya Ejipito, na banzete mpe na mabanga. Mpe basalaki boye Moyize mpe Aron, ndenge kaka Nkolo atindaki bango, mpe atombolaki nzete na ye ya lingenda, abetaki mai oyo ezalaki na ebale liboso ya Faraon mpe liboso ya basali na ye, mpe abongolaki mai nyonso oyo ezalaki na ebale na makila. Mpe bambisi oyo bazalaki na ebale bakufaki, mpe ebale epanzaki nsolo mabe, mpe bato ya Ejipito bakokaki te komela mayi na ebale, mpe makila ezalaki na mokili mobimba ya Ejipito. Basalaki mpe ndenge moko ba-enchanters ya ba-Egyptiens na ba-sorceries ya bango, mpe motema ya Pharaon ekomaki makasi, mpe ayokaki bango te, ndenge Nkolo alobaki. Azongaki kasi Faraon akɔtaki na ndako na ye, mpe atyaki makanisi na ye te, ata likoló na likambo oyo te. Bato nyonso ya Ejipito batimolaki zingazinga ya ebale mpo na komela mai, mpe bazalaki na makoki te ya komela mai uta na ebale. Mpe mikolo sambo ekokisamaki nsima ya Nkolo kobɛta ebale. Nkolo alobi na Moyize: Kota epai ya Faraon, mpe okoloba na ye: Tala makambo oyo Nkolo alobi: Tinda bato na ngai, mpo básalela ngai. Soki kasi olingi te kotinda bango mosika, tala, ngai nakobeta bandelo na yo nyonso na magorodo. Mpe ebale ekobwaka magorɔgɔrɔ, mpe bakomatá bakokɔta na

bandako na yo, mpe na bibombelo ya basambu na yo, mpe na bambeto na yo, mpe na bandako ya basaleli na yo, mpe ya bato na yo, mpe na basani ya kokangisa mampa na yo, mpe na mafulu na yo. Mpe na likolo na yo, mpe na likolo ya basali na yo, mpe na likolo ya bato na yo, magorodo ekokwea.

8

Nkolo alobi na Moyize: Yebisa Aaron, ndeko na yo, asembola lingenda na ye na loboko na ye likolo ya bibale, likolo ya nzela ya mai, mpe likolo ya bisobe, mpe abimisa magorodo. Mpe Aron asembolaki lobɔkɔ na likolo ya mayi ya Ejipito, mpe abimisaki magorɔgɔrɔ, mpe egorɔgɔrɔ emataki, mpe ezipaki mabele ya Ejipito. Basalaki ndenge moko mpe banganga ya soloka ya Ejipito na maji na bango, mpe babimisaki magorodo likolo ya mabele ya Ejipito. Mpe Faraon abengaki Moyize mpe Aron, mpe alobaki: Bosambela mpo na ngai epai ya Nkolo, mpe alongola magorodo na ngai mpe na bato na ngai, mpe nakotinda bango, mpe baboma mbeka na Nkolo. Moyize alobaki na Faraon: Bongisa epai na ngai ntango nini nakosambela mpo na yo, mpe mpo na basali na yo, mpe mpo na bato na yo, mpo nabebisa magorodo banda na yo, mpe banda na bato na yo, mpe banda na bandako na bino, kaka na ebale nde bakotikala. Ye alobi, na lobi. Alobi yango lobi, lokola olobi; mpo oyeba ete ezali mosusu te longola kaka Nkolo. Mpe magorodo ekolongwa na yo, mpe na bandako na bino, mpe na bisika ya kofanda, mpe na basali na yo, mpe na bato na yo, longola kaka na ebale ekotikala. Moyize

mpe Aron babimaki epai ya Faraon, mpe Moyize agangaki epai ya Nkolo mpo na likambo ya boyokani ya magorɔgɔrɔ, ndenge Faraon akataki. Nkolo asalaki ndenge kaka Moyize alobaki, mpe magorodo bakufaki longwa na bandako, na lopango, mpe na bilanga. Mpe basangisaki bango na mipiku, mpe mabele ezalaki na nsolo mabe. Komona kasi Faraon ete ekómaki bopemi, motema na ye eléndaki, mpe ayokaki bango te, ndenge Nkolo alobaki. Nkolo alobaki na Moyize: Loba na Aron: Sembola loboko na yo na libenga na yo, mpe beta putulu ya mabele, mpe ekokoma bangungi kati na bato, mpe kati na banyama ya makolo minei, mpe kati na mabele nyonso ya Ejipito. Yango wana, Aaron asemboli lingenda na loboko na ye, mpe abetaki putulu ya mabele, mpe ba-ngungi bakómaki na bato, mpe na banyama ya makolo minei, mpe na putulu nyonso ya mabele, ba-ngungi bakómaki. Basalaki mpe ndenge moko, ba enchanters na ba sorceries na bango, mpo na kobimisa ba gnats, kasi bazalaki na makoki te, mpe ba gnats bakomaki na ba bato mpe na banyama ya makolo minei. Balobaki bongo ba-enchanters na Faraon: Mosapi ya Nzambe ezali oyo, mpe motema ya Faraon ekomaki makasi, mpe ayokaki bango te, ndenge kaka Nkolo alobaki. Nkolo alobi na Moyize: Lamuka mapema na ntongo, mpe otelema liboso ya Farao. Tala, ye moko akobima na mayi. Okoloba na ye boye: Tala makambo oyo Nkolo alobi: Tinda bato na ngai mpo básalela ngai na esobe. Soki kasi olingi te kotinda bato na ngai, tala, ngai nakotinda likolo na yo, mpe likolo na basali na yo, mpe likolo na bato na yo, mpe likolo na bandako na bino, nzinzi ya mbwa, mpe bandako ya ba-Ejipito ekotonda na nzinzi ya mbwa, mpe na mabele oyo bazali likolo na yango. Mpe

nakosala bikamwa na mokolo wana na mabele Goshen, epai bato na ngai bazali likolo na yango, epai nzinzi ekozala te kuna, mpo oyeba ete ngai nazali Nkolo Nzambe ya mabele nyonso. Mpe nakopesa bokeseni kati ya bato na ngai mpe bato na yo, kasi lobi ekozala yango likoló ya mabelé. Nkolo asalaki boye, mpe nzinzi ya mbwa ebele eyaki na bandako ya Faraon, mpe na bandako ya basali na ye, mpe na mabele nyonso ya Ejipito, mpe mabele ebebisamaki na nzinzi ya mbwa. Faraon abiangaki Moyize mpe Aron, alobaki: Boya kobonza Nkolo Nzambe na bino na mabele. Mpe Moyize alobaki: Ekoki te kosalema bongo, pamba te makambo oyo bato ya Ejipito bayinaka, yango nde tokobonza epai ya Nkolo Nzambe na biso. Soki tobonzi makambo oyo bato ya Ejipito bayinaka liboso na bango, bakobamba biso mabanga. Tokozala kokende nzela ya mikolo misato na esobe, mpe tokobonza na Nzambe na biso, ndenge kaka Nkolo alobaki na biso. Mpe Faraon alobaki, ngai nazali kotinda bino, mpe bobonza mbeka na Nzambe na bino na esobe, kasi bokende mosika te, bosambelaka yango wana mpo na ngai epai ya Nkolo. Moyize alobaki: Ngai nakobima epai na yo, mpe nakosambela Nzambe, mpe nzinzi ya mbwa ekokende longwa epai ya basali na yo mpe epai ya bato na yo lobi. Kasi Farao, obakisa lisusu te kokosa, mpo na kotinda te bato bakende kobonza mbeka na Nkolo. Moyize abimaki epai ya Faraon, mpe asambeli Nzambe. Nkolo asalaki ndenge kaka Moyize alobaki, mpe alongolaki nzinzi longwa na Faraon, mpe na basali na ye, mpe na bato na ye, mpe moko te etikalaki. Mpe Faraon asalaki ete motema na ye ekóma kilo na ntango oyo, mpe alingaki te kotinda bato bakende.

9

Nkolo alobaki na Moyize: Kota epai ya Faraon, mpe okoloba na ye boye: Tala makambo oyo Nkolo, Nzambe ya ba-Ebre, alobi: Tika bato na ngai bakende, mpo bákumisa ngai. Soki yango olingi te kotinda bato na ngai, kasi ozali nanu kokanga bango, Talá, lobɔkɔ ya Nkolo ekokwela na bibwele na yo oyo ezali na bilanga, na bampunda, mpe na banyama ya komema mikumba, mpe na bashamo, mpe na bangombe, mpe na bameme, liwa monene mpenza. Mpe ngai nakosala makamwisi na ntango wana kati ya bibwele ya ba-Ejipito mpe kati ya bibwele ya bana ya Isalaele; ekokufa te longwa na nyonso ya bana ya Isalaele eloko moko oyo elobami. Mpe Nzambe apesaki ndelo, koloba: Na lobi, Nkolo akosala liloba oyo na mokili. Mpe Nkolo asalaki liloba yango na mokolo oyo elandaki, mpe bibwele nyonso ya Baejipito ekufaki, kasi kati na bibwele ya bana ya Isalaele, moko te ekufaki. Tango Faraon amonaki ete ata bibwele moko te ya bana ya Isalaele ekufaki, motema ya Faraon ekomaki makasi, mpe atindaki te bato. Nkolo alobaki epai ya Moyize mpe Aron, koloba: Bokamata bino maboko batonda na mafuta ya fulu, mpe Moyize apanza yango na likolo liboso ya Farao mpe liboso ya basali na ye. Mpe tika ete putulu ezala likolo ya mabele nyonso ya Ejipito, mpe ekozala likolo ya bato, mpe likolo ya banyama ya makolo minei, mapota, mapalata oyo ekobima na kati ya bato, mpe na kati ya banyama ya makolo minei, na mabele nyonso ya Ejipito. Mpe azwaki makala ya fulu liboso ya Faraon, mpe Moyize apanzaki yango na likoló, mpe ekómaki bapota,

mapumbulu oyo ezalaki kobima, epai ya bato mpe epai ya banyama ya makolo minei. Mpe banganga ya maji bakokaki te kotelema liboso ya Moyize mpo na bapota, pamba te bapota ezalaki na banganga ya maji mpe na mokili mobimba ya Ejipito. Nkolo akomisaki motema ya Faraon makasi, mpe ayokaki bango te, ndenge Nkolo atindaki. Nkolo alobi na Moyize: Lamuka mapema na ntongo, mpe otelema liboso ya Farao, mpe okoloba na ye: Tala makambo oyo Nkolo Nzambe ya ba-Ebre alobi: Tinda bato na ngai, mpo bákoka kosalela ngai. Na ntango oyo, pamba te sikawa ngai nazali kotinda mipasi na ngai nyonso na motema na yo, mpe ya basaleli na yo, mpe ya bato na yo, mpo oyeba ete ezali te mosusu lokola ngai na mabele mobimba. Sikóyo, mpô nazongisi lobɔkɔ, nakobɛta yɔ, mpé nakoboma bato na yɔ, mpé okobebisama út'o mabelé. Mpe mpo na oyo, obatelami mpo namonisa yo makasi na ngai, mpe mpo bateyela nkombo na ngai na mabele nyonso. Nanu naino yo ozali kosala mabe na bato na ngai, mpo na te kotinda bango mosika? Tala, ngai nakónokisa mvula ya mabanga lobi na ntango oyo, mvula ya mabanga mingi mpenza, oyo ndenge wana te ezalaki kosalema na Ejipito banda mokolo oyo ekelami kino na mokolo oyo. Sikawa yango bongisa nokinoki kosangisa bibwele na yo, mpe nyonso oyo ozali na yango na esobe; mpo bato nyonso, mpe bibwele, nyonso oyo ekozwama na bisobe, mpe ekokota te na ndako, kasi mbula ya mabanga ekokweya likolo na yango, ekokufa. Oyo azalaki kobanga liloba ya Nkolo kati na basali ya Faraon, asangisaki bibwele na ye na bandako. Kasi oyo apesaki likebi te na makanisi na kati na liloba ya Nkolo, atikaki bibwele na ye na bilanga. Nkolo alobaki na Moyize: Sembola loboko na yo na

likolo, mpe mvula ya mabanga ekokweyela mabele nyonso ya Ejipito, likoló ya bato, likoló ya bibwele, mpe likoló ya matiti nyonso oyo ezali na mabele. Moyize asembolaki loboko na ye na likolo, mpe Nkolo apesaki mingongo mpe mabanga ya mvula, mpe moto ezalaki kokima likolo ya mabele, mpe Nkolo anokisaki mabanga ya mvula likolo ya mabele nyonso ya Ejipito. Ezalaki mvula ya mabanga mpe moto ezalaki kopela na kati ya mvula ya mabanga, mvula ya mabanga ezalaki mingi mpenza, oyo ndenge wana ekómaki te na Ejipito, banda mokolo oyo ekolo ekómaki likolo na yango. Mvula ya mabanga ebetaki na mabele nyonso ya Ejipito, banda moto kino na nyama, mpe mvula ya mabanga ebetaki matiti nyonso oyo ezalaki na esobe, mpe mvula ya mabanga epanzaki banzete nyonso oyo ezalaki na bisobe. Kasi na mabele Gesem, epai bana ya Isalaele bazalaki, mvula ya mabanga ekweyaki te. Atindaki, nzokande Faraon abengaki Moyize mpe Aron, mpe alobaki na bango: Nasali masumu sikawa, Nkolo azali sembo, kasi ngai mpe bato na ngai tozali bato ya mabe. Sambela yango ntina na tina ya ngai epai ya Nkolo, mpe etikala ya kozala mingongo ya Nzambe, mpe mvula ya mabanga, mpe moto, mpe nakotinda bino, mpe lisusu te bokobakisama kofanda. Moyize alobaki na ye: Ntango nakobima na engumba, nakotanda maboko na ngai epai ya Nkolo, mpe mingongo ekosila, mbula ya mabanga mpe mbula ekozala lisusu te, mpo oyeba ete mabele ezali ya Nkolo. Mpe yo mpe basali na yo, nayebi ete naino te bobangaki Nkolo. Nzete ya lino mpe orje ebetisamaki, mpo orje etelemi, mpe nzete ya lino ezalaki na mboto. Kasi blé mpe spelt ebetamaki te, mpo ezalaki ya nsuka. Moyize abimaki banda Faraon libándá ya engumba, mpe

asemboli mabɔkɔ na ye epai ya Nkolo, mpe mingɔngɔ etikaki, mpe mbula ya mabanga mpe mbula etikaki lisusu te likolo ya mabelé. Komona kasi Faraon ete esili mbula mpe mabanga mpe mingongo, abakisaki kosala masumu, mpe akomisaki motema na ye makasi, mpe ya basali na ye. Mpe motema ya Farao ekomaki makasi, mpe atindaki te bana ya Isalaele, ndenge kaka Nkolo alobaki na Moyize.

10

Nkolo alobaki epai ya Moyize, koloba, kota epai ya Faraon, pamba te ngai nakomisaki motema na ye makasi mpe ya basali na ye, mpo bilembo oyo ekoka koya likolo na bango; mpo bokokoka koyebisa na matoyi ya bana na bino, mpe na bana ya bana na bino, makambo nyonso oyo natioli Baegipito, mpe bilembo na ngai, oyo nasalaki kati na bango; mpe bokoyeba ete ngai nazali Nkolo. Moyize na Aron bakotaki liboso ya Faraon, mpe balobaki na ye, makambo oyo Nkolo Nzambe ya ba-Ebre alobi: kino tango nini olingi te koyokisa ngai nsoni? Tinda bato na ngai, mpo bákoka kosalela ngai. Soki kasi yo olingi te kotinda bato na ngai, tala, ngai nakoyeisa na ngonga oyo lobi mampinga ya nkolo ebele na bandelo na yo nyonso. Mpe ekozipa bomonani ya mabele, mpe okozala na makoki te ya komona mabele, mpe ekolia nyonso oyo etikali ya mabele, oyo mvula ya mabanga etikaki bino, mpe ekolia banzete nyonso oyo ezali kokola epai na bino na likolo ya mabele. Mpe ndako na yo ekotonda, mpe bandako ya basali na yo, mpe bandako nyonso kati na mabele

nyonso ya ba-Ejipito, oyo batata na yo bamona ata moke te, mpe bakoko na bango mpe te, banda mokolo oyo bakoma na mabele kino na mokolo oyo, mpe Moyize atali pembeni mpe abima epai ya Faraon. Mpe basali ya Faraon balobaki na ye: Kino ntango nini oyo ekozala motambo mpo na biso? Tinda bato bákende, mpo bákoka kosalela Nzambe na bango; to olingi koyeba ete Ejipito ebeba? Mpe bazongisaki Moyize mpe Aron epai ya Faraon, mpe alobaki na bango: Bokende mpe bosalela Nkolo, Nzambe na bino. Kasi nani mpe nani bazali baoyo bakokende? Mpe Moyize alobi: Na bilenge mibali mpe bakóló tokozala kokende, na bana mibali mpe bana basi, mpe mpate, mpe ngombe na biso, pamba te ezali feti ya Nkolo. Mpe alobaki na bango: Tika ete Nkolo azala elongo na bino ndenge nazali kotinda bino—ezali te mpe elongo na biloko na bino? Bótala ete mabe ezali kobakisama na bino. Te boye te, kasi tika mibali bakende mpe basalela Nzambe, mpo yango nde bino moko boluki. Babengani bango longwa na elongi ya Faraon. Nkolo alobaki na Moyize: Sembola loboko na yo likolo ya mokili ya Ejipito, mpe nzete ekómataka na mokili, mpe ekolia matiti nyonso ya mokili, mpe mbuma nyonso ya banzete, oyo mvula ya mabanga etikalaki. Mpe Moyize atombolaki lingenda na likolo, mpe Nkolo amemaki mopepe ya sudi na mabele, mokolo mobimba wana, mpe butu mobimba; na ntongo ekómaki, mpe mopepe ya sudi ezwaki mankoko, mpe ememaki yango na mabele nyonso ya Ejipito; mpe epemaki na bandelo nyonso ya Ejipito, mingi mpenza; liboso ya yango ekómaki te mankoko ya ndenge wana, mpe nsima ya makambo oyo ekozala bongo te. Mpe ezipaki elongi ya mabele, mpe mabele ebebaki, mpe elyaki

matiti nyonso ya mabele, mpe mbuma nyonso ya banzete, oyo etikalaki banda mvula ya mabanga. Etikalaki te eloko moko ya pondu na banzete, mpe na matiti nyonso ya bilanga, na mabele nyonso ya Ejipito. Faraon asalaki noki kobenga Moyize mpe Aron, koloba: Nasali masumu liboso ya Nkolo, Nzambe na bino, mpe liboso na bino. Bondimá yango lisumu na ngai nanu sikawa, mpe bósambela epai ya Nkolo Nzambe na bino, mpe álongola na ngai liwa oyo. Moyize abimaki epai ya Faraon, mpe asambeli Nzambe. Mpe Nkolo abongolaki mopepe uta na mbu, mopepe makasi, mpe azwaki nzenze, mpe abwakaki yango na kati ya mbu ya motane, mpe etikalaki nzenze moko te na mabele nyonso ya Ejipito. Mpe Nkolo akomisaki motema ya Faraon makasi, mpe atindaki bana ya Isalaele te. Nkolo alobaki na Moyize: Sembola loboko na yo na likolo, mpe molili ekóma likoló ya mabele ya Ejipito, molili oyo ekoki kosimbama. Moyize asembolaki loboko na ye na likolo; mpe ekómaki molili, molili makasi, mopepe makasi na mabele nyonso ya Ejipito mikolo misato. Mpe moto moko te amonaki ndeko na ye ya mobali mikolo misato; mpe moto moko te atelemaki na mbeto na ye mikolo misato; kasi bana nyonso ya Isalaele bazalaki na pole na bisika nyonso oyo bazalaki kofanda. Mpe Farao abengaki Moyize mpe Aron, koloba: Bokende, bosalela Nkolo Nzambe na bino, kasi botika bameme mpe bangombe, mpe biloko na bino etika kokende na bino. Mpe Moyize alobaki, kasi mpe yo okopesa biso makabo ya kotumba mpe bambeka, oyo tokosala na Nkolo Nzambe na biso. Mpe bibwele biso bikokende na biso, mpe tokotika ata litindi moko te, mpo tokozwa na yango mpo na kosalela Nkolo Nzambe na biso, kasi biso toyebi te nini

tokosalela Nkolo Nzambe na biso, kino tokokoma kuna. Nkolo akómisaki motema ya Faraon makasi, mpe alingaki te kotinda bango. Mpe Farao alobi, kende mosika na ngai, keba mpo na yo moko ete okobakisa lisusu te komona elongi na ngai, pamba te mokolo oyo okomonana na ngai, okokufa. Moyize alobi lisusu: Olobi ete nakomonana lisusu na yo elongi te.

11

Nkolo alobi na Moyize: Lisusu etumbu moko, ngai nakoyeisa likoló ya Faraon mpe likoló ya Ejipito, mpe nsima ya makambo yango, akotinda bino longwa awa. Ntango akotinda bino na nyonso, akobengana bino na kobengana. Loba yango na nkuku na matoyi ya bato, mpe tika ete moto na moto asengi epai ya moninga na ye biloko ya palata mpe ya wolo mpe bilamba. Nkolo apesaki ngolu na bato na ye liboso ya ba-Ejipito, mpe basalelaki bango, mpe moto Moyize akomaki monene mingi liboso ya ba-Ejipito, mpe liboso ya Faraon, mpe liboso ya basali na ye. Mpe Moyize alobaki, makambo oyo Nkolo alobi, na kati-kati ya butu ngai nakokota na kati ya Ejipito; Mpe bana nyonso ya liboso bakokufa na mokili ya Ejipito, banda mwana ya liboso ya Farao oyo afandi likolo ya kiti ya bokonzi, tii na mwana ya liboso ya mwasi mosali oyo azali pembeni ya libanga ya konikela, mpe tii na bana ya liboso ya banyama nyonso. Mpe ekozala kolela monene na mabele nyonso ya Ejipito, oyo ndenge wana ezalaki nanu te, mpe ndenge wana ekozala lisusu te. Mpe na kati ya bana nyonso ya Israele, mbwa moko te ekoganga na

lolemo na yango te, banda moto kino na nyama, mpo oyeba ndenge nini Nkolo akosala bokeseni kati ya ba-Ejipito mpe Israele. Mpe bakokita banso bana na yo oyo epai na ngai, mpe bakogumbamela ngai, koloba, bima yo, mpe bato banso na yo, oyo yo ozali kotambolisa; mpe nsima ya makambo yango nakobima; kasi Moyize abimaki epai ya Faraon na kanda. Nkolo alobi na Moyize: Faraon akoyoka bino te, mpo ete nabakisa bilembo na ngai mpe bikamwa na mokili ya Ejipito. Moyize ná Aron basalaki bilembo nyonso ná makamwisi wana na mokili ya Ejipito liboso ya Faraon, kasi Nkolo akomisaki motema ya Faraon makasi, mpe ayokaki te kotinda bana ya Isalaele longwa na mokili ya Ejipito.

12

Alobi mpe Nkolo epai ya Moyize mpe Aron na mabele ya Ejipito, koloba: Sanza oyo ezali bino ebandeli ya basanza; ya liboso ezali yango bino na basanza ya mbula. Loba na lisanga mobimba ya bana ya Israele, koloba: Na mokolo ya zomi ya sanza oyo, tika moto na moto azwa mpate moko kolanda bandako ya bakoko, mpate moko mpo na ndako moko na moko. Soki kasi bato bazali moke na ndako, mpo bakoka te kozala bakoki mpo na mpate, akokanga elongo na ye moko monduki oyo azali pembeni na ye, kolanda motango ya milimo; moko na moko oyo ekoki na ye akotangama mpo na mpate. Mpata oyo ezali ya kokoka, ya mobali, ya mbula moko, ekozala mpo na bino; bokozwa yango banda na bana meme mpe na bana bantaba. Mpe ekozala epai

na bino ebombami kino na mokolo ya zomi na minei ya sanza oyo, mpe bato nyonso ya lisanga ya bana ya Isalaele bakoboma yango na pokwa. Mpe bakozwa makila, mpe bakotya yango likolo ya bikangelo mibale ya ekuke mpe likolo ya nzela ya likolo, na bandako oyo bakolia yango na kati na yango. Mpe bakolia mosuni na butu oyo etumbami na moto, mpe bakolia mapa ezanga levire na matiti ya bololo. Bokolia te yango mbisi wuta na bango, mpe te oyo elambami na mai, kasi kaka oyo etumbami na moto, motó elongo na makolo mpe na biloko ya kati. Ekotikala te na yango tii ntɔngɔ, mpe mikuwa bokobuka yango te, kasi oyo ekotikala na yango tii ntɔngɔ bokokumisa yango na mɔtɔ. Bokolia yango boye: mikaba ya bino elatama, basandale na makolo ya bino, mpe bingonga na maboko ya bino, mpe bokolia yango na lombangu, ezali Paska ya Nkolo. Mpe nakoleka na mokili ya Ejipito na butu oyo, mpe nakobeta bana nyonso ya liboso na mokili ya Ejipito banda moto tii nyama, mpe na banzambe nyonso ya ba-Ejipito nakosala kozongisa mabe, ngai Nkolo. Mpe makila ekozala elembo mpo na bino na bandako oyo bozali kuna, mpe nakomona makila, mpe nakobatela bino, mpe etumbu ya kobebisama ekozala te kati na bino ntango nakobeta mokili ya Ejipito. Mpe mokolo oyo ekozala epai na bino likambo ya kokanisa, mpe bokosepela yango lokola feti ya Nkolo na bikeke nyonso ya bino, mobeko ya seko bokosepela yango. Mikolo sambo bokolia mapa ezanga levire, banda mokolo ya liboso, bokolongola levire na bandako na bino, moto nyonso oyo akolia levire, molimo wana ekosilisama longwa na Israel, banda mokolo ya liboso tii na mokolo ya sambo. Na mokolo ya liboso, ekobengama mosantu, mpe mokolo

ya sambo, ebengami mosantu ekozala mpo na bino, mosala nyonso ya bowumbu bokosala te na yango, longola kaka oyo ekosalama mpo na molimo nyonso, yango kaka ekosalama mpo na bino. Mpe bokokobata mitindo oyo; pamba te na mokolo oyo, nakobimisa nguya na bino na mabele ya Ejipito, mpe bokosala mokolo oyo mpo na bileko na bino mobeko ya seko, kobanda na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso, banda mpokwa bokolia mapa ezanga levire, tii mokolo moko na tuku mibale ya sanza, tii mpokwa. Mikolo sambo, levire ekomonana te na bandako na bino, moto nyonso oyo akolia biloko ya levire, molimo wana ekobebisama longwa na lisanga ya Israele, ezala bapaya to bana mboka ya mabele. Bokolia mampa ya levire te, kasi na bisika nyonso oyo bofandaka, bokolia mampa ya kozanga levire. Moyize abiangaki likita mobimba ya bakolo ya bana ya Isalaele, mpe alobaki na bango: Bokende bokamata mpo na bino moko meme kolanda mabota na bino, mpe boboma Paska. Bokozwa liboke ya hisope, mpe sima ya kotiola yango na makila oyo ezali pembeni ya ekuke, bokotia yango na nzela ya ekuke mpe na bikuke nyonso mibale, na makila oyo ezali pembeni ya ekuke. Bino mpe, moko na moko akobima te na ekuke ya ndako na ye tii ntɔngɔ. Nkolo akoleka mpo na kobeta bato ya Ejipito, mpe akomona makila oyo ekozala na likolo ya nzela ya ekuke, mpe na likolo ya bínso mibale ya nzela ya ekuke, mpe Nkolo akoleka ekuke, mpe akotika te mobebisi akɔta na bandako na bino mpo na kobeta. Mpe batela liloba oyo lokola mobeko mpo na yo moko mpe mpo na bana na yo ya mibali, tii na seko. Soki kasi bino bokota na mabele oyo Nkolo akopesa bino, ndenge alobaki, bobatela mosala oyo. Mpe ekozala soki

bana na bino baloba na bino, mosala oyo ezali nini? Mpe bokoloba na bango: Mbeka ya Paka oyo ezali ya Nkolo, ndenge abatelaki bandako ya bana ya Isalaele na Ejipito, ntango abetaki ba-Ejipito, kasi bandako na biso abikisaki. Mpe bato bafukamaki mpe bagumbamelaki. Mpe ntango bakendaki, bana ya Isalaele basalaki ndenge Nkolo atindaki Moyize na Aron, bongo basalaki. Esalemaki na kati-kati ya butu, mpe Nkolo abetaki bana nyonso ya liboso na mokili ya Ejipito, banda mwana ya liboso ya Faraon oyo afandaki na kiti ya bokonzi, tii na mwana ya liboso ya mwasi ya bokangami oyo azalaki na libulu, mpe tii na mwana ya liboso ya nyama nyonso. Na kotelema Faraon na butu, na basali na ye, na banso ba-Ejipito, ekómaki kolela monene na mabele nyonso ya Ejipito, mpo ezalaki ndako moko te oyo ezalaki na mokufi te kati na yango. Na a bengaki Faraon Moyize na Aron na butu, mpe a lobaki na bango: Botelema, mpe bobima na kati ya bato na ngai, bino mpe bana ya Israele, bokende mpe bosalela Nkolo Nzambe na bino, ndenge bolobi. Bozwa mpate na ngombe na bino mpe bokende, bopambola ngai mpe. Mpe ba-Égyptiens bazalaki kokanga bato na makasi mpo na kobimisa bango na mabele, pamba te balobi: Biso nionso tozali kokufa. Bato bazwaki mapa na bango liboso ete elemba, biloko oyo basangisi ekangamaki na bilamba na bango likoló ya mapeka na bango. Bana ya Isalaele basalaki ndenge Moyize atindaki bango, mpe basengaki epai ya bato ya Ejipito bisalelo ya palata, ya wolo, mpe bilamba. Mpe Nkolo apesaki ngolu na bato na ye liboso ya Baegipito, mpe badefisaki bango, mpe babotolaki Baegipito biloko na makasi. Bana ya Isalaele bakendaki wuta na Ramese kino na Sukoti, bazalaki basoda ya makolo nkama

motoba nkoto, bato, longola biloko. Mpe ebele ya bato basangani bamataki elongo na bango, mpe bameme, mpe bangombe, mpe bibwele mingi mpenza. Mpe balamaki nkate oyo babimisaki na Ejipito, mapa oyo ezangaki levire, mpo elataki levire te, pamba te ba-Ejipito babenganaki bango, mpe bazalaki na makoki ya kotikala te, mpe basalaki biloko ya kolia mpo na bango moko mpo na nzela te. Nzokande, kovanda ya bana ya Israele, oyo bavandaki na mokili ya Ejipito mpe na mokili ya Kanana, ezalaki mibu nkama minei na tuku misato. Mpe ekómelaki nsima ya mibu nkama minei na tuku misato, nguya nyonso ya Nkolo ebimaki longwa na mabele ya Ejipito na butu. Bokengeli ezali mpo na Nkolo, mpo na kobimisa bango na mokili ya Ejipito; butu wana, bokengeli ya Nkolo, mpo na bana nyonso ya Isalaele kozala na bikeke na bango. Nkolo alobaki epai ya Moyize mpe Aron: Oyo ezali mobeko ya Pasika; moto nyonso ya bikolo mosusu akolia te na yango. Mpe mosali nyonso to oyo osombaki na palata, okokata ngenga na ye, mpe na nsima akolia na yango. Mopaya to mosali oyo afutami akolia te na yango ya ye. Na ndako moko ekolia, mpe bokokamata te libándá na ndako ya misuni libándá, mpe mikuwa bokokata te libándá na yango. Lisanga nyonso ya bana ya Israele ekosala yango. Soki kasi mopaya moko ayaki epai na bino mpo na kosala Paska ya Nkolo, okokata ngenga na ye nyonso ya mibali, mpe na nsima akopusana mpo na kosala yango, mpe akozala lokola moto oyo abotami na mabele, nyonso oyo akatami ngenga te akolia yango te. Mobeko moko ekozala mpo na moto ya mboka, mpe mpo na mopaya oyo ayei kati na bino. Mpe bana ba Israele basalaki ndenge Nkolo atindaki Moyize mpe Aron na bango, basalaki

bongo. Mpe esalemaki na mokolo wana, Nkolo abimisaki bana ya Isalaele na mokili ya Ejipito na nguya na bango.

13

Nkolo alobaki epai ya Moyize, koloba: Bulisa ngai nyonso oyo ebotami liboso, oyo ebotami ya liboso, oyo efungolaka libumu nyonso kati na bana ya Isalaele, banda moto tii nyama, ezali ya ngai. Moyize alobaki na bato: Bokanisa mokolo oyo, oyo bobimaki na mokili ya Ejipito, na ndako ya bowumbu, pamba te na loboko ya nguya, Nkolo abimisaki bino wuta awa, mpe levire ekolia te. Pamba lelo bino bozali kobima na sanza ya bilenge. Mpe ekozala ntango soki Nkolo Nzambe na yo akokotisa yo na mabele ya bana-Kanana, ya bana-Heti, ya bana-Amori, ya bana-Hivi, ya bana-Yebusi, ya bana-Girigasi, mpe ya bana-Perizi, oyo alapaki ndayi epai ya batata na yo, kopesa yo mabele oyo ezali kotanga miliki mpe mafuta ya nzoyi, okosala mosala oyo na sanza oyo. Na mikolo motoba bolia mama bilei oyo ezangi levire, kasi na mokolo ya nsambo ezali feti ya Nkolo. Bolia mapa ezanga levire mikolo sambo, mapa na levire ekobonisama te epai na yo, mpe levire ekozala te epai na yo na bandelo na yo nyonso. Mpe okosakola na mwana na yo ya mobali na mokolo wana, koloba: Mpo na oyo, Nkolo Nzambe asalaki yango mpo na ngai, ntango nazalaki kobima na Ejipito. Mpe ekozala elembo mpo na yo na lobɔkɔ na yo, mpe likambo ya kokanisa liboso ya miso na yo, mpo ete mobeko ya Nkolo ezala na monɔkɔ na yo, mpo na lobɔkɔ ya nguya Nkolo Nzambe abimisaki yo na Ejipito.

Mpe bobatela mobeko oyo kolanda ntango na yango ya mibu, uta na mikolo kino na mikolo. Mpe ekozala ntango Nkolo Nzambe na yo akokotisa yo na mokili ya bana-Kanana, ndenge alapaki ndayi epai ya bakoko na yo, mpe akopesa yo yango. Mpe okobimisa nyonso oyo efungolaka libumu, bana mibali, na Nkolo, nyonso oyo efungolaka libumu uta na bibwele to kati na bibwele na yo, nyonso oyo ekokóma na yo, bana mibali okobulisa na Nkolo. Nyonso oyo efungolaka libumu ya ane, okobongola yango na mpata, soki kasi obongoli te, okosikola yango, mwana nyonso ya liboso ya moto kati na bana na yo, okosikola ye. Soki kasi mwana na yo ya mobali atuni yo nsima ya makambo oyo, koloba: Oyo ezali nini? Mpe okoloba na ye, ete na loboko ya nguya Nkolo abimisaki biso na mokili ya Ejipito, na ndako ya bowumbu. Ntango kasi Faraon asalaki makasi kotinda biso mosika, abomaki nyonso oyo ebotamaki liboso na mokili ya Ejipito, banda oyo babotamaki liboso ya bato tii oyo babotamaki liboso ya bibwele, mpo na yango ngai nabonzaka nyonso oyo efungolaka libumu, ya mibali, na Nkolo, mpe nyonso oyo ebotami liboso ya bana na ngai nakosikola. Mpe ekozala lokola elembo na lobɔkɔ na yo, mpe ekozala eninganaka te liboso ya miso na yo, mpo Nkolo abimisaki yo na Ejipito na lobɔkɔ ya nguya. Lokola Faraon atindaki bato, Nzambe atambwisaki bango te na nzela ya mabele ya Bafilisitia, mpo ezalaki pene. Nzambe alobaki boye: Mbala mosusu bato bakoyoka mawa ntango bakomona bitumba, mpe bakozonga na Ejipito. Mpe Nzambe azingelaki bato na nzela oyo ekendaka na esobe, na ngambo ya Mbu ya Motane. Kasi na molongo ya mitano, bana ya Isalaele bakendaki likolo longwa na mabele ya Ejipito. Mpe

Moyize azwaki mikuwa ya Jozefi na ye moko, pamba te na ndayi alapisaki bana ya Isalaele ndayi, koloba: Na kotalela, Nkolo akotalela bino, mpe bokomema mikuwa na ngai longwa awa na bino. Bana ya Israele balongwaki wuta na Sokoti mpe bapikaki nganda na Etami pembeni ya esobe. Nzambe azalaki kotambwisa bango, na moyi na nzela ya likonzi ya lipata, mpo na kolakisa bango nzela, mpe na butu na nzela ya likonzi ya moto. Likonzi ya lipata ya mokolo mpe likonzi ya moto ya butu etikaki te liboso ya bato banso.

14

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Loba na bana ya Isalaele, mpe bazongi bátya molako liboso ya esika ya kofanda, na kati ya Migidoli mpe na kati ya mbu, liboso ya Baal-Tsefoni; liboso ya yango bokotya molako na mbu. Mpe Faraon akoloba na bato na ye: Bana ya Isalaele bazali kopengwa-pengwa na mabele, pamba te esobe ekangaki bango. Ngai kasi nakokangisa motema ya Faraon, mpe akolanda nsima ya bango, mpe nakokumisama na Faraon mpe na mampinga nyonso ya ye, mpe bato nyonso ya Ejipito bakoyeba ete ngai nazali Nkolo, mpe basalaki boye. Mpe eyebaki epai ya mokonzi ya ba-Ejipito ete bato bakimaki, mpe motema ya Faraon ebongwanaki, mpe ya basali na ye, mpo na bato, mpe balobaki: Nini oyo tosalaki, ya kotinda bana ya Isilaele, mpo básalela biso te? Farao akangisaki bashar ya ye, mpe asangisaki bato nyonso ya ye elongo na ye moko, mpe azwaki bashar nkama motoba oyo baponaki, mpe bampunda

nyonso ya ba-Ejipito, mpe bakalaka ya liboso na likolo ya nyonso. Mpe Nkolo akomisaki makasi motema ya Faraon, mokonzi ya Ejipito, mpe ya basali na ye, mpe alandaki nsima ya bana ya Isalaele, kasi bana ya Isalaele babimaki na loboko likonzi. Mpe Baigipito balandaki nsima ya bango, mpe bakutaki bango batongaki molako pembeni ya mbu, mpe nyonso mpunda mpe makalo ya Faraon, mpe bantambwisi mpunda, mpe mampinga na ye liboso ya esika ya kofanda, liboso ya Beelsephon. Mpe Faraon azalaki kopusana pene, mpe bana ya Isalaele ntango batomboli miso na bango, bamonaki ete ba-Ejipito batongaki molako na nsima ya bango, mpe babangaki makasi. Bongo bana ya Isalaele bagangaki epai ya Nkolo. Mpe balobaki na Moyize: Mpo bitumba ezalaki te na mokili ya Ejipito, obimisaki biso mpo na koboma biso na esobe? Nini oyo osalaki biso, obimisaki biso na Ejipito? Ezalaki te yango liloba oyo tolobelaki yo na Ejipito, koloba: Tika biso, mpo ete tosalela ba-Ejipito? Ezali malamu mpo na biso tosalela ba-Ejipito, to tokufa na esobe oyo. Moyize alobaki epai ya bato: Bozala na mpiko, botelema mpe bomona lobiko oyo ewuti na Nkolo, oyo akosala biso lelo. Pamba te ndenge bomonaki ba-Ejipito lelo, bokobakisa lisusu te komona bango na ntango ya seko. Nkolo akobunda mpo na bino, mpe bino bokokanga monoko. Nkolo alobaki na Moyize: Mpo nini ozali koganga epai na ngai? Loba na bana ya Isalaele, mpe tika ete balongwa na molako. Mpe yo tombola lingenda na yo, mpe sembola lobɔkɔ na yo likoló ya mbu, mpe kabola yango, mpe bána ya Isalaele bakɔta na katikati ya mbu na nzela ya esika ya kokawuka. Mpe tala, ngai nakoyeisa makasi motema ya Faraon mpe ya ba-Ejipito banso, mpe bakokota nsima ya bango,

mpe nakokumisama na Faraon, mpe na mampinga nyonso ya ye, mpe na bampunda ya bashar, mpe na bampunda ya ye. Mpe Baejipito banso bakoyeba ete ngai nazali Nkolo, ntango nakozwa nkembo na ngai na Farao, mpe na bashar na ye, mpe na bampunda na ye. Ntoma ya Nzambe oyo azalaki kotambola liboso ya molako ya bana ya Isalaele alongolaki mpe akendaki na nsima ya bango, mpe likonzi ya lipata elongolaki mpe longwa na liboso ya bango mpe etelemaki na nsima ya bango. Mpe ekɔtaki na kati ya molako ya ba-Ejipito, mpe na kati ya molako ya Isalaele, mpe etelemaki, mpe ekómaki molili mpe molili makasi, mpe butu elekaki, mpe basanganaki te bango na bango butu mobimba. Moyize asembolaki loboko na ye likolo ya ebale monene, mpe Nkolo azongisaki ebale monene na mopepe ya sudi ya makasi butu mobimba, mpe akomisaki ebale monene mabele ya kokauka, mpe mai epaswanaki. Mpe bana ya Isalaele bakɔtaki na kati ya mbu na nzela ya mabele ya kokauka, mpe mayi ya yango ezalaki lokola efelo na ngambo ya lobɔkɔ ya mobali, mpe efelo na ngambo ya lobɔkɔ ya mwasi. Mpe ba-Ejipito balandaki bango, mpe bakotaki nsima ya bango, mpe mpunda nyonso ya Faraon, mpe biarrɔ, mpe bankengeli, na kati ya ebale monene. Ekómaki na ngonga ya bokengeli ya ntɔngɔ, mpe Nkolo atálaki likoló ya molako ya bato ya Ejipito na likonzi ya mɔtɔ mpe ya lipata, mpe abebisaki molako ya bato ya Ejipito, mpe akangaki ba-aksɛli ya bampunda ya bitumba ya bango, mpe atambwisaki bango na makasi; mpe bato ya Ejipito balobaki, Tókima liboso ya Isalaele; mpamba te Nkolo azali kobunda mpo na bango na bato ya Ejipito. Nkolo alobaki na Moyize: Sembola loboko na yo likolo ya ebale monene, mpe maï

ezonga mpe ezipa bato ya Ejipito, bashar mpe batambolisi na yango. Moyize asembolaki loboko na ye likolo ya ebale monene, mpe mayi ezongaki na mokolo likolo ya mabele. Ba-Ejipito bakimaki na nse ya mayi, mpe Nkolo aningisaki ba-Ejipito na kati ya ebale monene. Mpe mayi oyo ezongaki ezipaki makalo mpe bato oyo bazalaki kobunda likolo na yango, mpe nguya nyonso ya Faraon, baoyo bakotaki sima na bango na ebale monene, mpe moko te atikalaki kati na bango. Bana ya Israele batambolaki na nzela ya mabele ya kokauka na kati ya mbu, mpe mayi ezalaki lokola mir mpo na bango na ngambo ya lobɔkɔ ya mobali, mpe mir na ngambo ya lobɔkɔ ya mwasi. Na mokolo wana, Nkolo abikisaki Isalaele na mabɔkɔ ya bato ya Ejipito, mpe Isalaele amonaki bato ya Ejipito bakufaki na libongo ya ebale monene. Isalaele amonaki loboko monene oyo Nkolo asalaki na ba-Ejipito, mpe bato babangaki Nkolo, mpe bandimaki Nzambe, mpe Moyize mosaleli na ye.

15

Mbala wana, Moyize mpe bana ya Isalaele bayembaki nzembo oyo epai ya Nzambe, mpe balobaki boye: Toyemba epai ya Nkolo, pamba te apesami nkembo na nkembo, abwakaki mpunda mpe motambwisi na yango na ebale monene. Mosungi mpe mobateli akomaki epai na ngai na lobiko, oyo azali Nzambe na ngai, mpe nakokumisa ye, Nzambe ya tata na ngai, mpe nakotombola ye. Nkolo abukaka bitumba, Nkolo ezali nkombo na ye. Makalo ya Faraon, mpe nguya na ye, abwakaki na ebale

monene, bato oyo baponami batambolaki likolo ya bampunda, bakonzi ya misato; bamelaki na Ebale Monene ya Motane; Ebale monene ezipaki bango; bakitaki na bozindo lokola libanga. Loboko na yo ya mobali, Nkolo, ekumisamaki na makasi; loboko na yo ya mobali, Nkolo, ebukaki banguna. Na bongi ya nkembo na yo, obukaki banguna, otindaki nkanda na yo oyo eliaki bango lokola matiti ya kokawuka. Mpe na nzela ya molimo ya kanda na yo, mai ekabwanaki, mai ekómaki lokola mir, mbonge ekómaki na kati ya mbu. Monguna alobaki: Nakolanda, nakokanga bango, nakokabola bomengo ya bitumba, nakotondisa molimo na ngai, nakoboma na mopanga na ngai, mpe loboko na ngai ekoyangela. Otindaki molimo na yo, mbu ezipaki bango, bakitaki lokola ebende kati na mai makasi. Nani azali lokola yo kati na banzambe, Nkolo? Nani azali lokola yo? Akumisami na kati ya basantu, akamwi na kati ya nkembo, asalaka makamwisi. Otandaki loboko na yo ya mobali, mabele emelaki bango. Otambwisaki na bosembo na yo bato na yo oyo osikolaki, olendisaki na nguya na yo na esika ya kolala mosantu na yo. Bikólo bayókaki, mpé bakómaki na nkanda; mpasi ekangaki bavándi ya Filisitia. Nsima bakambi ya Edomi bayaki nokinoki, mpe bayangeli ya Moabi, kolenga ezwaki bango; banyangwani banso oyo bafandaki na Kanana. Tika ete kokweya likolo na bango koningana mpe kobanga, na bonene ya loboko na yo bákóma lokola libanga, tii ekokende bato na yo, Nkolo, tii ekokende bato na yo oyo, oyo ozwaki. Sima ya kokɔtisa bango, lona bango na ngomba ya libula na yo, na esika ya kofanda oyo ebongisami na yo, oyo obongisaki, Nkolo, esika ya bule, Nkolo, oyo maboko na yo ebongisaki. Nkolo azali kokonza libela na

libela, mpe lisusu. Mpo farasa ya Faraon ekɔtaki na bachar mpe batambwisi na ebale monene, mpe Nkolo amemaki mai ya ebale monene likoló na bango, kasi bana ya Isalaele batambolaki na nzela ya kokawuka na katikati ya ebale monene. Miriamu mosakoli, ndeko ya mwasi ya Aron, azwaki tambour na loboko na ye, mpe basi banso balandaki ye na ba-tambour mpe na kosakana. Miriam abandaki koloba liboso ya bango: Toyemba na Nkolo, pamba te azwi nkembo na nkembo, abwaki mpunda mpe motambolisi na ebale monene. Alongolaki kasi Moyize bana ya Isalaele wuta na mbu ya motane, mpe amemaki bango na esobe ya Shur, mpe batambolaki mikolo misato na esobe, mpe bakutaki mayi te mpo na komela. Bakómaki mpe na Mera, mpe bakokaki te komela maí uta na Mera, mpamba ezalaki bololo, mpo na yango apesaki nkombo ya esika wana, Bololo. Mpe bato banonganongi likolo ya Moyize, baloba: Tokomela nini? Moyize agangaki epai ya Nkolo, mpe Nkolo alakisaki ye nzete, mpe abwakaki yango na mayi, mpe mayi ekomaki elengi; kuna atiaki ye mibeko mpe mikano; mpe kuna amelaki ye, mpe alobaki, soki oyoki mpenza mongongo ya Nkolo Nzambe na yo, mpe osali oyo esepelisaka liboso ya ye, mpe oyoki malamu mitindo na ye, mpe obateli mibeko na ye nyonso, bokono nyonso oyo namemaki epai ya bato ya Ejipito, nakomemela yo te; pamba te ngai nazali Nkolo Nzambe na yo oyo azali kobikisa yo. Mpe bayaki na Elim, mpe ezalaki wana bitima zomi na mibale ya mai, mpe nzete tuku sambo ya mbila, mpe batongaki molako wana pembeni ya mai.

16

Balongwaki na Elim, mpe lisanga mobimba ya bana ya Isalaele bayaki na esobe ya Sin, oyo ezali na kati ya Elim mpe na kati ya Sinai. Na mokolo ya zomi na mitano, na sanza ya mibale, sima ya bango kobima na mabele ya Ejipito, lisanga mobimba ya bana ya Isalaele bazalaki kongununa-ngununa likolo ya Moyize mpe Aron. Mpe bana ya Isalaele balobaki na bango: Soki kaka tolingaki kokufa, tobetami na Nkolo na mokili ya Ejipito, ntango tofandaki pembeni ya mbeki ya misuni mpe toliaki mapa na kotonda, mpo bozali komema biso na esobe oyo mpo na koboma lisangá mobimba oyo na nzala. Nkolo alobaki epai ya Moyize, tala ngai nakonokisa bino mapa uta na likolo; mpe bato bakobima, mpe bakosangisa oyo ya mokolo na mokolo, mpo nameka bango soki bakotambola na mibeko na ngai, to te; Mpe ekozala na mokolo ya motoba, mpe bakobongisa oyo soki bakokotisa; mpe ekozala mbala mibale oyo soki bakosangisa oyo ya mokolo na mokolo. Mpe Moyize na Aron balobaki na lisanga mobimba ya bana ya Isalaele: Na pokwa bokoyeba ete Nkolo abimisaki bino na mabele ya Ejipito, mpe na ntongo bokomona nkembo ya Nkolo na koyoka kolelalela na bino likolo ya Nzambe; kasi biso tozali nini, ete bozali kolelalela likolo ya biso? Mpe Moyize alobaki, na kopesa Nkolo bino na pokwa nyama mpo na kolya, mpe mapa na ntongo mpo na kotonda, mpo Nkolo ayoki kolelalela ya bino, oyo bino bozali kolelalela likolo na biso; kasi biso tozali nini? Pamba te kolelalela na bino ezali kolanda biso te, kasi kolanda Nzambe. Mose alobaki na Aron: Loba na

lisanga mobimba ya bana ya Isalaele: Boya liboso ya Nzambe, pamba te ayoki kolelalela na bino. Ntango Aaron azalaki koloba na lisanga mobimba ya bana ya Israel, babalukaki na ngambo ya esobe, mpe nkembo ya Nkolo emonanaki na kati ya lipata. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Nayoki kolelalela ya bana ya Isalaele; loba na bango, koloba: Na pokwa bokolia nyama, mpe na ntongo bokotonda na mapa; mpe bokoyeba ete ngai nazali Nkolo, Nzambe na bino. Esalemaki na mpokwa, mpe mama ya nkóndɔ ekendaki likoló mpe ezipaki molakó. Na ntɔngɔ, esalemaki ntango mamɛi ezalaki kolɛmba zingazinga ya molakó. Mpe tala, na elongi ya esobe, ezalaki na eloko ya moke lokola mbuma ya koriandre ya mpɛmbɛ, lokola givre na likolo ya mabele. Bana ya Israele, nsima ya komona yango, balobaki moko na mosusu: Nini oyo? Pamba bayebaki te nini ezalaki; kasi Moyize alobaki na bango, oyo nde lipa oyo Nkolo apesaki bino mpo bolia. Oyo ezali liloba oyo Nkolo apesaki mitindo: bosangisa yango moto na moto mpo na baoyo bazali na ye gomor moko, kolanda moto kolanda motango ya milimo ya bino, moto na moto elongo na baoyo bafandaka na ndako ya kapo ya bino bosangisa. Bana ya Israele basalaki boye, mpe basangisaki oyo azalaki na ebele mpe oyo azalaki na moke. Mpe sima ya komeka na gomor, oyo azalaki na ebele mingi ekómelaki te mingi, mpe oyo azalaki na moke azangaki te eloko; moto na moto asangisaki oyo ekokaki mpo na ye moko. Moyize alobaki na bango: Moto moko te atika eloko banda na ye mpo na ntongo. Mpe bayokaki te Moyize, kasi basusu batikaki yango kino na ntɔngɔ, mpe ebimisaki bankusu, mpe ebolaki nsolo mabe, mpe Moyize asilikaki na bango. Mpe basangisaki yango ntɔngɔ na ntɔngɔ,

moko na moko ndambo oyo ekokani na ye, kasi ntango moi ezalaki kopela mɔtɔ, ezalaki konyangwana. Ekómaki na mokolo ya motoba, basangisaki biloko oyo esengeli mbala mibale, ba-omeri mibale mpo na moko; bakotaki mpe bato nyonso oyo bazali bakambi ya lisanga, mpe bayebisaki Moyize. Moyize alobaki kasi na bango: Ezali te oyo liloba oyo Nkolo alobaki? Sabato ezali bopemi ya bule mpo na Nkolo lobi; nyonso oyo soki bokotumba, botumba; mpe nyonso oyo soki bokolamba, bolamba; mpe nyonso oyo ekozala mingi botika yango na ebombelo mpo na ntongo. Mpe batikaki yango banda na ye kino na ntɔngɔ, ndenge Moyize atindaki bango, mpe ezindaki te, mpe nzoka moko te ebotamaki na kati na yango. Moyize alobaki: Bólya lelo, mpamba te lelo ezali mokolo ya sabato mpo na Nkolo; bokokuta yango te na elanga. Na mikolo motoba bokokamata, kasi na mokolo ya sambo ezali maposo, mpo ekozala te na yango. Ekómaki ete na mokolo ya sambo, bato mosusu kati na bato bakendaki kosangisa, kasi bakutaki eloko moko te. Nkolo alobaki na Moyize: Kino tango nini bino bolingi te kotosa mibeko na ngai mpe mobeko na ngai? Botala, pamba te Nkolo apesaki bino sabato, mokolo oyo, mpo na yango ye moko apesaki bino na mokolo ya motoba mapa ya mikolo mibale. Bofanda moko na moko na bandako na bino, moto moko te abima longwa na esika na ye na mokolo ya nsambo. Mpe bato bapemaki na mokolo ya sambo. Mpe bana ya Isalaele bapesaki yango nkombo Mana, ezalaki lokola mboto ya koriandre ya mpɛmbɛ, mpe elengi na yango ezalaki lokola gato oyo basali na mafuta ya nzoyi. Moyize alobaki, mpe oyo ezali liloba oyo Nkolo apesaki mitindo: Botondisa gomor ya mana, na ebombelo mpo

na bikeke bina bino; mpo bamona lipa oyo bino boliaki na esobe, ntango Nkolo abimisaki bino na mokili ya Ejipito. Mpe Moyize alobaki na Aron: Kamata mbeki moko ya wolo, mpe tia na kati na yango etonda gomor ya mana, mpe okotya yango liboso ya Nzambe, mpo na kobatela mpo na bikeke bino, ndenge Nkolo atindaki Moyize; mpe Aron atiaki yango liboso ya litatoli mpo na kobatela. Bana ya Israele baliaki mana mibu ntuku minei, kino bakomaki na mokili oyo bato bafandaka; baliaki mana kino bakomaki na eteni ya Fenisia. Kasi gomor ezalaki eteni ya zomi ya bakopo misato.

17

Mpe lisanga mobimba ya bana ya Isalaele elongwaki na esobe Sin kolanda bi-kampi na bango, na nzela ya liloba ya Nkolo, mpe batongaki kampi na Rafidini, kasi ezalaki na mai te mpo bato bámela. Mpe bato batombokaki epai ya Moyize, baloba: Pesa biso maï, mpo tómela. Mpe Moyize alobaki na bango: Mpo nini botombokaki na ngai, mpe mpo nini bomekaka Nkolo? Bato bazalaki na posa ya mayi kuna; mpe bato banonganongi kuna epai ya Moyize, koloba, mpo na nini oyo? Obimisaki biso na Ejipito mpo na koboma biso na bana na biso na bibwele na biso na nzala ya mayi? Moyize agangaki epai ya Nkolo, koloba: Nakosala nini mpo na bato oyo? Nakoumela moke lisusu, mpe bakobamba ngai mabanga. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Kende liboso ya bato oyo, mpe kamata mpo na yo moko banda na bakambi ya bato, mpe lingenda oyo obetaki ebale na yango,

kamata yango na loboko na yo, mpe okende. Oyo, ngai natelemi wana liboso ya yo na likolo ya libanga na Horebu; mpe okobeta libanga, mpe mayi ekobima na kati na yango, mpe bato bakomela. Moyize asalaki boye liboso ya bana ya Isalaele. Mpe akomaki kombo ya esika wana, Komekama, mpe Kofingama, mpo na kofinga ya bana ya Isalaele, mpe mpo na komeka Nkolo, koloba: Nkolo azali kati na biso to te? Amaleki ayaki mpe abandaki kobunda na Isalaele na Rafidini. Moyize alobaki na Yozue: Pona mpo na yo mibali makasi, mpe obima okobundisa na Amaleki lobi. Tala, ngai nakotelemela na songe ya ngomba, mpe lingenda ya Nzambe ekozala na loboko na ngai. Mpe Yozue asalaki ndenge kaka Moyize alobaki na ye, mpe abimaki mpe atiaki bitumba na Amaleki, mpe Moyize mpe Aron mpe Ori bamataki na songe ya ngomba. Mpe ekómaki ete ntango Moyize atombolaki mabɔkɔ na ye, Isalaele alongaki, kasi ntango akitisaki mabɔkɔ na ye, Amaleki alongaki. Mabɔkɔ ya Moyize mazalaki kilo, mpe bazwaki libanga batiaki na nse na ye, mpe afandaki likoló na yango, mpe Aron mpe Huri basimbaki mabɔkɔ na ye awa moko, mpe awa moko, mpe mabɔkɔ ya Moyize ekómaki ya kotelema makasi tii kolala ya moi. Mpe Jozue alongaki Amaleki mpe bato na ye banso na mopanga. Nkolo alobaki na Moyize: Koma oyo na buku mpo na bokundoli, mpe yebisa Yozue na matoyi, mpo nakolimwisa mpenza bokundoli ya Amaleki na nse ya likolo. Mpe Moyize atongaki etumbelo mpo na Nkolo, mpe apesaki yango nkombo, Nkolo azali ebombamelo na ngai. Mpo na lobɔkɔ ya kobombama, Nkolo azali kobunda likoló ya Amaleki banda bileko kino na bileko.

18

Jethro, nganga-nzambe ya Midian, tata ya libala ya Moise, ayokaki makambo nyonso oyo Nkolo asalaki mpo na Israel, bato na ye moko, mpo Nkolo abimisaki Israel longwa na Egypte. Yetro, bokilo ya Moyize, azwaki Sepora, mwasi ya Moyize, nsima ya kotika ye, mpe bana mibali mibale ya ye; nkombo ya moko na bango ezalaki Gerishom, koloba, Nazalaki mopaya na mokili ya bampaya; mpe nkombo ya ya mibale ezalaki Eliezeri, koloba, Pamba te Nzambe ya tata na ngai azalaki mosungi na ngai, mpe akangolaki ngai na loboko ya Faraon. Mpe Jethro, tata-bokilo ya Moyize, abimaki elongo na bana mpe mwasi na ye mpo na kokende epai ya Moyize na esobe, esika Moyize atongaki molako na ngomba ya Nzambe. Bayebisaki Moyize, koloba: Tala, tata ya mwasi na yo Yetro azali koya epai na yo, mpe mwasi na yo mpe bana na yo mibali mibale elongo na ye. Moyize abimaki mpo na kokutana na tata na ye ya libala, mpe agumbamaki liboso na ye, mpe asimbaki ye, mpe bayambaki bango na bango, mpe akotisaki bango na ndako ya kapo. Mpe Moyize ayebisaki bokilo na ye nyonso oyo Nkolo asalaki na Faraon mpe na bato nyonso ya Ejipito mpo na Isalaele, mpe pasi nyonso oyo bamonaki na nzela, mpe ndenge Nkolo abikisaki bango na maboko ya Faraon mpe na maboko ya bato ya Ejipito. Yetro akamwaki mpo na makambo nyonso ya malamu oyo Nkolo asalelaki bango, mpo abikisaki bango na maboko ya Baegipito mpe na maboko ya Farao. Mpe Jethro alobi, Nkolo apambolama, mpo abikisi bango na maboko ya Baegipte mpe na maboko ya Pharaon. Sikawa

nayebaki ete Nkolo azali monene koleka banzambe nyonso mpo na likambo oyo, mpo babundisaki bango. Mpe Yetro, mobali ya mwana ya Moyize, azwaki makabo ya kotumba nyonso mpe bambeka mpo na Nzambe; mpe Aron mpe bakolo nyonso ya Isalaele bayaki kolia lipa elongo na mobali ya mwana ya Moyize, liboso ya Nzambe. Mpe ekómaki nsima ya mokolo oyo elandaki, Moyize afandaki mpo na kokata makambo ya bato, kasi bato banso batelemaki pembeni ya Moyize banda ntɔngɔntɔngɔ tii na mpokwa. Mpe Yetro atangi nyonso oyo azali kosala na bato, alobi: Nini oyo yo ozali kosala na bato? Mpo nini yo ofandi yo moko, kasi bato nyonso batelemeli yo banda ntongo tii pokwa? Mpe Moyize alobi na nkilo na ye, Bato bayaka epai na ngai mpo na koluka etumbu uta na Nzambe. Ntango nyonso ekómaka koswana kati na bango mpe bayaka epai na ngai, nakataka likambo ya moko na moko mpe nayebisaka bango mibeko ya Nzambe mpe mobeko na ye. Tata ya mwasi ya Moyize alobaki na ye: Ozali kosala likambo oyo malamu te. Na kobebisama okobebisama na kozanga mpiko mpe yo, mpe bato nyonso oyo bazali na yo, likambo oyo ezali kilo mingi mpo na yo, okozala na makoki te kosala yo moko. Sikóyo ntɔ́ngɔ́, yóka ngáí, mpé nakopésa yǒ tóli, mpé Nzámbe akozala na yǒ. Zala yǒ mpo na bato na makambo oyo etali Nzámbe, mpé okomema maloba na bangó epái ya Nzámbe. Mpe okobanda kotatola bango mibeko ya Nzambe mpe mobeko na ye, mpe okolakisa bango nzela oyo bakotambola na yango, mpe misala oyo bakosala. Mpe yo moko talela banda na bato banso mibali ya nguya, oyo batosaka Nzambe, mibali ya sembo, oyo bayinaka lofundu, mpe okotya na likolo na bango bakonzi ya bankoto, bakonzi ya bankama,

bakonzi ya ntuku mitano, mpe bakonzi ya zomi. Mpe bakokata bato mikano ntango nyonso, kasi liloba oyo ezali ya mpasi bakomemela yo yango, kasi makambo mike ya mikano bango moko bakokatelaka yango, mpe bakokitisela yo kilo, mpe bakosalisa yo. Soki osali liloba oyo, Nzambe akozala na nguya yo, mpe okozala na makoki kotelema, mpe bato nyonso oyo bakokende na bisika na bango moko na kimia. Moyize ayokaki mongongo ya bokilo na ye, mpe asalaki nyonso oyo alobaki na ye. Moyize aponaki mibali ya makasi banda na Isalaele mobimba, mpe akomisaki bango bakomanda ya nkoto, bakomanda ya nkama, bakomanda ya tuku mitano, mpe bakomanda ya zomi. Mpe basambiselaki bato na ngonga nyonso, kasi liloba nyonso ya kilo bamemaki yango epai ya Moyize, mpe liloba nyonso ya pete basambiselaki yango bango moko. Moyize atindaki libanda mwana na ye mobali ya mwana na ye mwasi, mpe akendaki na mokili na ye.

19

Na sanza ya misato ya kobima ya bana ya Israele ut na mabele ya Ejipito, na mokolo wana, bayaki na esobe ya Sinai. Mpe balongwaki na Raphidein, mpe bayaki na esobe ya Sinai, mpe Isalaele atungaki kuna liboso ya ngomba. Mpe Moyize akendaki likoló na ngomba ya Nzambe, mpe Nzambe abengaki ye wuta na ngomba, koloba: Makambo oyo okoloba na ndako ya Jakobo, mpe okoyebisa bana ya Isalaele. Bino moko bomoni makambo nyonso oyo nasali na ba-Ejipito, mpe namemaki bino lokola na

mapapu ya bangongo, mpe namemaki bino epai na ngai moko. Mpe sik'oyo, soki na koyoka boyoki mongongo na ngai mpe bobatela boyokani na ngai, bokozala epai na ngai bato ya motuya koleka bikolo nyonso, pamba te mabele mobimba ezali ya ngai. Kasi bino, bokokozala mpo na ngai bokonzi ya banganga-nzambe mpe ekolo ya bule. Oyo nde maloba oyo okoloba na bana ya Isalaele. Moyize ayaki, mpe abengaki bakambi ya bato, mpe atiaki liboso na bango maloba nyonso oyo Nzambe atindaki bango. Azongisaki mpe bato banso na motema moko mpe balobaki nionso oyo Nzambe alobaki tokosala mpe tokoyoka, mpe Moyize amemaki maloba yango epai ya Nzambe. Nkolo alobaki na Moyize: Tala, ngai nazali koya epai na yo na likonzi ya lipata, mpo bato bayoka ngai kolobaka na yo, mpe bandima yo mpo na libela. Moyize ayebisaki Nkolo maloba ya bato. Nkolo alobaki na Moyize: Kita okebisa bato, mpe opetola bango lelo mpe lobi, mpe basukola bilamba na bango, mpe bazala prêt mpo na mokolo ya misato; pamba te na mokolo ya misato Nkolo akokita na ngomba Sinai, liboso ya bato banso. Mpe okobɛngisa bato zingazinga, koloba: Bosala likebi mpo na bino moko ya kokɛnda likoló na ngomba mpe kosimba eloko ya yango; moto nyonso oyo akosimba ngomba, akokufa na liwa. Loboko na ye ekosimba ye te, mpo na mabanga bakobamba ye mabanga, to na likula bakobwakela ye. Soki ezali nyama to soki ezali moto, akozala na bomoi te. Ntango mingongo mpe bakelelo mpe lipata ekobima na ngomba, bango bakobuta na ngomba. Moyize akitaki wuta na ngomba epai ya bato, mpe asantisaki bango, mpe basukolaki bilamba. Mpe alobaki na bato: Bozala na bomibongisi, mikolo misato bokende epai ya mwasi te.

Esalemaki na mokolo ya misato, ntango tongo etanaki, mpe mingongo mpe mikalikali mpe lipata ya molili ebimaki likoló ya ngomba Sinai, mongongo ya kelelo ezalaki kobɛta makasi, mpe bato nyonso oyo bazalaki na molako babangaki. Mpe Moyize abimisaki bato na molako mpo na kokutana na Nzambe, mpe batelemaki na nse ya ngomba. Ngomba Sinai ezalaki kobimisa milinga mobimba, mpo Nzambe akitaki likoló na yango na moto, mpe milinga ezalaki komata, lokola milinga ya fulu, mpe bato banso bakamwaki mingi. Mingɔngɔ ya kelelo oyo ezalaki kotambola liboso ezalaki kokóma makasi mingi mpenza. Moyize alobaki, mpe Nzambe azongisaki ye na mongongo. Nkolo akitaki na likoló ya ngomba Sinai, na songe ya ngomba, mpe Nkolo abengaki Moyize na songe ya ngomba, mpe Moyize amataki. Mpe Nzambe alobaki na Moyize, koloba, soki okiti oyebisa bato na makasi, te mbala moko bapusana epai ya Nzambe mpo na komona, mpe bakweya wuta na bango ebele; Mpe banganga-nzambe oyo bazali kopusana epai ya Nkolo Nzambe bámibulisa, mbala te Nkolo alongwa wuta na bango. Mpe Moyize alobaki na Nzambe: Bato bakokoka te komata na ngomba Sinai, pamba te yo omemeli biso litatoli, koloba: Tyá ngomba pembeni, mpe bulisa yango. Nkolo alobaki na ye: Kende, kita, mpe mata yo mpe Aron elongo na yo, kasi banganga-nzambe mpe bato batindika te komata epai ya Nzambe, mpo Nkolo akoki kobebisa bango. Moyize akitaki epai ya bato, mpe alobaki na bango.

20

Mpe Nkolo alobaki maloba yango nyonso, koloba, ngai nazali Nkolo Nzambe na yo, oyo nabimisaki yo na mokili ya Ejipito, na ndako ya bowumbu. Okozala na banzambe basusu te longola ngai. Okosala ekeko te mpo na yo moko, mpe elilingi ya eloko nyonso te, oyo ezali na likolo likoló, mpe oyo ezali na mabele nse, mpe oyo ezali na mayi na nse ya mabele. Okogumbamela bango te, mpe okosalela bango te; pamba te ngai nazali Nkolo Nzambe na yo, Nzambe ya zuwa, nazongisaka masumu ya batata na bana, kino na molongo ya misato mpe ya minei ya baoyo bayinaka ngai, mpe nasalaka ngolu na bankoto ya baoyo balingaka ngai, mpe na baoyo babatelaka mibeko na ngai. Okozwa te nkombo ya Nkolo Nzambe na yo na likolo ya mpamba, mpo Nkolo Nzambe na yo akopetola te moto oyo azali kozwa nkombo na ye na likolo ya mpamba. Kobosana mokolo ya sabbat mpo na kosantisa yango. Na mikolo motoba okosala, mpe okosala misala nyonso ya yo. Na mokolo ya sambo, ezali sabato ya Nkolo Nzambe na yo; okosala te na yango mosala nyonso yo, mpe mwana na yo ya mobali, mpe mwana na yo ya mwasi, mosali na yo ya mobali, mpe mosali na yo ya mwasi, ngombe na yo, mpe nyama oyo ememi mikumba na yo, mpe nyama nyonso na yo, mpe mopaya oyo afandi kati na yo. Pamba te na mikolo motoba, Nkolo asalaki likoló, mabelé, mbu mpe nyonso oyo ezali kati na yango, mpe apemaki na mokolo ya sambo; yango wana Nkolo apambolaki mokolo ya sambo mpe abulisaki yango. Kumisa tata na yo mpe mama na yo mpo ete ezala malamu mpo na yo mpe mpo ete owumela mikolo mingi na mabele malamu oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo. Okosala ekobo te. Okoyiba te. Okoboma te. Okopesa litatoli ya lokuta mpo na kofunda

moninga na yo te. Okozala na mposa ya mwasi ya moninga na yo te; okozala na mposa ya ndako ya moninga na yo te, ezala elanga na ye te, ezala mwana na ye te, ezala mwasi mosali na ye te, ezala ngombe na ye te, ezala ane na ye te, ezala nyama nyonso na ye te, ezala biloko nyonso oyo ezali ya moninga na yo te. Mpe bato nyonso bamonaki mongongo, mpe minda, mpe mongongo ya kelelo, mpe ngomba oyo ezalaki kobimisa milinga, kasi na kobanga, bato nyonso batelemaki mosika. Mpe balobaki na Moyize: Yo loba na biso, kasi Nzambe aloba na biso te, mpo tokufa te. Mpe Moyize alobi na bango: Bozala na mpiko, mpo Nzambe ayaki epai na bino mpo na komeka bino, mpo kobanga ye ezala kati na bino, mpo bosala masumu te. Bato batelemaki na mosika, kasi Moyize akotaki na molili epai Nzambe azalaki. Nkolo alobaki na Moyize: Biloko oyo okoloba na ndako ya Jakobo, mpe okoyebisa bana ya Isalaele: Bino bomoni ete wuta na likolo nalobaki na bino. Bokosala banzambe ya palata mpo na bino moko te, mpe bokosala banzambe ya wolo mpo na bino moko te. Etumbelo uta na mabele bokokanisa yango mpo na ngai, mpe bokokatela likolo na yango makaba na bino ya kotumba, mpe makaba na bino ya lobiko, mpe mpate na bino, mpe bana ngombe na bino, na esika nyonso oyo nakokomisa nkombo na ngai kuna, mpe nakoya epai na yo, mpe nakopambola yo. Soki kasi otongeli ngai altare na mabanga, okotonga yango te na mabanga bakatama, mpo obwaki mopanga na yo likolo na yango, mpe ekomisama mbindo. Te okómata na bimatelo likolo ya altare na ngai, mpo ete okofungola te bolumbu na yo likolo ya yango.

21

Mpe yango nde mibeko oyo okotya liboso ya bango. Soki okozwa mwana Ebre, akosalela yo mibu motoba; kasi na mobu ya sambo akokende na bonsomi lokola likabo. Soki ye moko kaka akɔti, akobima moko kaka; kasi soki mwasi akɔti elongo na ye, akobima mpe mwasi na ye. Mpe soki nkolo apesa ye mwasi, mpe abotela ye bana mibali to bana basi, mwasi mpe bana bakozala ya nkolo na ye, kasi ye moko akobima. Soki kasi mwana azongisi mpe aloba, nalingaki nkolo na ngai, mpe mwasi na ngai, mpe bana na ngai, nalingi kokima te na bonsomi; nkolo na ye akokamba ye epai ya esambiselo ya Nzambe, mpe na nsima akokamba ye na ekuke na etemelo, mpe nkolo na ye akotobola litoyi na ye na esalelo, mpe akosalela ye mpo na libela. Soki nzokande moto moko ateki mwana na ye ya mwasi lokola mosali ya ndako, akobima te ndenge basi baombo bakimaka. Soki asepelisi nkolo na ye te, oyo abandaki na ye, akosikola ye; kasi na ekolo ya bampaya, nkolo azali na bokonzi te ya koteka ye, mpo abukaki ye. Soki kasi ye akobondisa ye na mwana na ye mobali, akosala ye kolanda bosembo ya bana basi. Soki kasi azwi mwasi mosusu mpo na ye moko, biloko ya ntina mpe bilamba mpe boyokani na ye akobotola te. Soki kasi makambu misato oyo asali yango te, akobima na ofele kozanga mbongo. Soki kasi moto moko abeti mosusu, mpe akufi, tika abomama na liwa. Yango kasi te na mposa, kasi Nzambe akabaki ye na maboko na ye, nakopesa yo esika epai akokima kuna moto oyo abomaki. Soki kasi moto moko abundisi moninga na ye mpo na

koboma ye na mayele mabe, mpe akimi, okozwa ye longwa na etumbelo na ngai mpo na koboma ye. Moto oyo akobeta tata na ye to mama na ye, asengeli akufa. Moto oyo akoloba mabe na tata na ye to mama na ye, akokufa mpenza. Soki moto moko ayibi moto moko ya bana ya Israele, anyokoli ye mpe ateki ye, mpe bakuti ye, asengeli akufa. Soki kasi mibali mibale bazali koswana, mpe babeti moninga na libanga to na nkɔtɔ, mpe akufi te, kasi alali na mbeto, soki moto yango alamuki mpe atamboli na libanda na lingenda, moto oyo abetaki akozala na likambo te; kasi akofuta tango oyo moto abungaki mosala, mpe akofuta likambo ya monganga. Soki moto moko abeti mwana na ye ya mobali to mwana na ye ya mwasi mosali na fimbu, mpe akufi na se ya maboko na ye, na bosembo akopesa ye etumbu. Soki kasi ye akobika mokolo moko to mibale, batumba ye te, mpo palata na ye ezali. Soki mibali mibale babunda, mpe babeti mwasi oyo azali na zemi, mpe mwana na ye abima azala naino na lolenge te, akofuta mbongo ya etumbu; ndenge mobali ya mwasi akotya, akopesa na lokumu. Soki kasi ezali ya kokesama mobimba, akopesa molimo na esika ya molimo, Liso na esika ya liso, linu na esika ya linu, loboko na esika ya loboko, lokolo na esika ya lokolo, kozika na esika ya kozika, mpota na esika ya mpota, litatoli na esika ya litatoli. Soki kasi moto moko abeti liso ya mosali ya ndako na ye, to liso ya mwasi mosali na ye, mpe akomi ye mokufi miso, akotinda bango na bonsomi na esika ya liso na bango. Soki kasi abimisi lino ya mosaleli to lino ya mwasi mosaleli na ye, akotinda bango na bonsomi na esika ya lino na bango. Soki ngombe mobali ebeti moto to mwasi na maseke mpe akufi, ngombe mobali ekobwakama mabanga na mabanga, mpe

bakolia te mosuni na yango; kasi nkolo ya ngombe mobali akozala na likambo te. Soki kasi ngombe mobali azalaki kobeta maseke liboso ya lobi mpe liboso ya mokolo ya misato, mpe batateli nkolo na yango, mpe abomi yango te, kasi ebomi mobali to mwasi, ngombe mobali yango bakobamba yango mabanga, mpe nkolo na yango akokufa. Soki kasi mbongo ya kosikola etiama na ye, akopesa mbongo ya kosikola ya molimo na ye nyonso oyo bakotia na ye. Soki kasi abeti mwana mobali to mwana mwasi na maseke, kolanda mibeko oyo, basala na ye bongo. Soki kasi ngombe ebeti mwana na maseke to mwasi mosali na maseke, akopesa mbongo ya palata tuku misato ya didrachma na nkolo na bango, mpe ngombe ekobambama na mabanga. Soki moto moko afungoli libulu to atimoli libulu, mpe azipa yango te, mpe mwana ngombe to ane akweyi kuna, nkolo ya libulu akofuta, akopesa mbongo ya palata na nkolo na bango; kasi oyo akufi ekozala ya ye. Soki ngombe ya moto moko ebeti ngombe ya moninga na maseke mpe ekufi, bakoteka ngombe oyo ezali na bomoi, mpe bakokabola mbongo na yango, mpe ngombe oyo ekufi bakokabola yango. Soki kasi eyebana ngombe yango ete mobomi na maseke ezali liboso ya lobi mpe liboso ya mokolo ya misato, mpe bafundi litatoli epai ya nkolo na yango, mpe te alongoli ye, akofuta ngombe na esika ya ngombe, kasi oyo akufi ekozala ya ye. Soki kasi moto ayibi mwana ngombe to mpate, mpe akata kingo to ateka yango, akofuta bana ngombe mitano na esika ya mwana ngombe, mpe bampate minei na esika ya mpate.

22

Soki kasi moyibi akutami na lidusu, mpe abetami akufi, ezali mabe ya koboma te mpo na ye. Soki kasi moi ebimi likolo na ye, azali na ngambo, akokufa. Kasi soki azali na eloko te, atekama mpo na kofuta moyibi. Soki kasi eloko oyo ayibaki etikali mpe ezwami na loboko na ye, banda mpunda kino na mpate, ezali na bomoi, akofuta mbala mibale. Soki moto moko aleisa biloko ya elanga to ya elanga ya vino, mpe atika nyama na ye eleisa biloko ya elanga ya moto mosusu, akofuta wuta na elanga na ye kolanda mbuma na ye. Kasi soki aleisa biloko nyonso ya elanga, akofuta na biloko ya malamu mingi ya elanga na ye mpe na biloko ya malamu mingi ya elanga ya vino na ye. Soki kasi moto ebimi mpe ekuti banzube, mpe etumbi bisika ya kopanzela mbuma to masangu ya mbuma to esobe, moto oyo apelisaki moto akofuta. Soki kasi moto moko apesi moninga na ye palata to biloko mpo na kobatela, mpe eyibi uta na ndako ya moto, soki bakuti moyibi, akofuta mbala mibale. Soki kasi moyibi akutani te, nkolo ya ndako akopusana liboso ya Nzambe, mpe akolapa ndai solo solo ye moko asalaki mabe te na likambo ya biloko nyonso oyo moninga atikaki na ye, kolanda mabe nyonso oyo elobami, na ntina ya mwana ngombe, mpe mpunda, mpe mpata, mpe elamba, mpe bobobola nyonso oyo ezali kosengelama; eloko nyonso oyo ekozala, liboso ya Nzambe likambo ya bango mibale ekoya, mpe oyo akokangama na nzela ya Nzambe, akofuta mbala mibale na moninga. Soki moto moko apesa na moninga na ye nyama ya komema mikumba to mwana ngombe

to mpata to nyama nyonso mpo na kobatela, mpe ebukani to ekufi to ekangami, mpe moto moko te ayebi, ndayi ya Nzambe ekozala kati na bango mibale, solo solo ye moko asalaki mabe te na biloko oyo moninga na ye atiaki na maboko na ye; mpe boye nkolo na yango akondima, mpe akofuta te. Soki kasi eyibami epai na ye, akofuta nkolo; Soki kasi ekomami na banyama ya zamba, akomema ye na esika ya koboma nyama, mpe akofuta te. Soki kasi moto moko asengi eloko epai ya moninga na ye, mpe eloko yango ebukani to ekufi to ekangami, mpe nkolo azali te elongo na ye, akofuta. Soki kasi nkolo azali elongo na yango, akofuta te; soki kasi azali mosali ya kofutama, ekozala na ye na esika ya lifuti na ye. Soki kasi moto moko akosa elenge mwasi oyo abalani te, mpe alala na ye, akopesa libala mpe akozwa ye lokola mwasi na ye. Soki kasi tata aboyaka mpe alingi te kopesa mwana na ye ya mwasi epai na ye lokola mwasi, akofuta mbongo epai ya tata kolanda motuya ya lifuti ya bilenge basi. Bokobatela banganga ya maji mabe na bomoi te. Moto nyonso oyo akolala na nyama, bokokoboma ye na liwa. Moto oyo akobonza mbeka na banzambe akobebisama na liwa, longola kaka Nkolo ye moko. Mpe mopaya, bokokwisa ye mabe te, mpe bokonyokola ye te, mpo bozalaki bapaya kati na mokili ya Ejipito. Bokokonyokola te mwasi nyonso oyo akufeli mobali mpe mwana etike. Soki bino bokonyokola bango na mabe, mpe bango bakobelela mpe bakoganga epai na ngai, solo nakoyoka mongongo na bango, mpe nakotomboka na kanda, mpe nakoboma bino na mopanga, mpe basi na bino bakozala basi bakufisa mibali, mpe bana na bino bakozala bana bitike. Soki kasi odefisi palata na ndeko oyo azali mobola pembeni na yo,

okozala ye kokamata te, okotya ye intérêt te. Soki kasi ndingisa ozwi lokola ndingisa elamba ya moninga, liboso ya kolala ya moi okozongisa yango epai na ye; Pamba te oyo ezali eliputa na ye, kaka oyo elamba ya bolumbu na ye; na nini akolala? Soki yango wana azali koganga makasi epai ya ngai, nakoyoka ye; pamba te nazali na mawa. Banzambe okololoba mabe te, mpe mokonzi ya bato na yo okoloba mabe te. Mbuma ya liboso ya esika oyo batutelaka mbuma mpe esika ya kokamolaka vino ya yo okotikala te, bana ya liboso ya bana ya yo okopesa ngai. Boye nde okosala na mwana ngombe na yo mpe na mpata na yo mpe na nyama oyo ebundaka mokumba na yo: mikolo sambo ekozala na nse ya mama na yango, kasi na mokolo ya mwambe okozongisa yango epai na ngai. Mpe bino bato ya mibali basantu, bokozala na ngai, mpe mosuni oyo banyama ya zamba ebomi, bokolia yango te, bobwaka yango epai ya mbwa.

23

Okondima te koyoka maloba ya mpamba, mpe okondima te kosala boyokani na moto oyo azali sembo te mpo na kokóma litatoli ya mabe. Okozala te elongo na bato mingi na likambo ya mabe, okobakisama te na ebele ya bato mpo na kopengwa elongo na bato mingi, mpo na kobebisa bosambisi. Mpe okoyokela moto ya mobola mawa te na kosambisa. Soki okutana na ngombe ya monguna na yo to na nyama ya komema mikumba ya ye oyo ezali koyengayenga, okozongisa yango epai na ye. Soki kasi omona nyama ya komema mikumba ya

monguna na yo ekweyi na nse ya mokumba na yango, okopita yango te, kasi okosalisa kotombola yango elongo na ye. Okobongola te likambo ya moto ya mobola na likambo na ye ya kosambisama. Uta na liloba nyonso ya mabe okotika yango, moto oyo azali na mbeba te mpe moto ya sembo okoboma te, mpe okopesa moto ya nkembo te bosembo mpo na makabo. Mpe okozwa makabo te, mpo makabo ekotia lolanda miso ya baoyo bamonaka, mpe ekobebisa maloba ya bosembo. Mpe bokonyokola te mopaya, pamba bino boyebi molimo ya mopaya, mpo bino moko bozalaki bapaya na mabele ya Ejipito. Mbula mibu motoba okolona mabele na yo, mpe okosangisa mbuma na yango. Na mobu ya sambo okosala libosoli, mpe okotika yango, mpe babola ya ekolo na yo bakolia, mpe oyo ekotikala banyama ya zamba bakolia, boye okosala elanga na yo ya vino, mpe elanga na yo ya olive. Na mikolo motoba okosala misala na yo, kasi na mokolo ya sambo, ezala bopemi, mpo ngombe na yo epema, mpe nyama oyo ebundaka mokumba na yo epema, mpe mpo mwana mobali ya mwasi mosaleli na yo azwa malɛmbɛ mpe mopaya. Makambo nyonso oyo nalobi na bino, bobatela yango, mpe nkombo ya banzambe mosusu ekozala te na makanisi na bino, mpe ekoki koyokana te uta na monoko na bino. Mbala misato na mobu bosepela mpo na ngai. Bobatela kosala eyenga ya fɛti ya mapa oyo ezali na levire te. Mikolo sambo, bokolia mapa oyo ezali na levire te, ndenge natindaki yo, kolanda ntango ya sanza ya sika, mpo na yango obimaki na Ejipito. Okobima te liboso na ngai na mabɔkɔ mpamba. Mpe okosala feti ya kobuka mbuma ya liboso ya misala na yo oyo soki okolona na elanga na yo, mpe feti ya kosilisa na kobima ya

mobu na lisangá ya misala na yo oyo euti na elanga na yo. Mbala misato na mbula, mibali nyonso ya yo bakomonana liboso ya Nkolo Nzambe na yo. Ntango nakobengana bikolo liboso ya yo mpe nakopanzisa bandelo ya yo, okobonza te makila ya malasi ya ngai likolo ya levire, mpe mafuta ya feti ya ngai ekolala te tii ntongo. Mbuma ya liboso ya biloko ya liboso ya mabele na yo okomema na ndako ya Nkolo Nzambe na yo, okotumba te mwana mpate na miliki ya mama na yango. Mpe tala, ngai nazali kotinda ntoma na ngai liboso ya elongi na yo, mpo abatela yo na nzela, mpo akotisa yo na mabele oyo nabongisaki mpo na yo. Keba likebi mpo na yo moko, mpe yoka maloba na ye, mpe kotosa ye, pamba te akoboya yo te, mpo nkombo na ngai ezali likolo na ye. Soki na koyoka bokoyoka mongongo na ngai, mpe yo osala nyonso oyo nakokata yo mitindo, mpe bino bobatela boyokani na ngai, bokozala epai na ngai bato ya motuya koleka bikólo nyonso, pamba ezali na ngai mabele mobimba, bino mpe bokozala epai na ngai bokonzi ya bonganga-nzambe, mpe ekólo ya bule, maloba oyo okoloba na bana ya Isalaele, soki na koyoka bokoyoka mongongo na ngai, mpe bino bosala nyonso oyo nakoloba na yo, nakozala monguna ya banguna na yo, mpe nakotelemela baoyo batelemeli yo. Ntoma na ngai akokende liboso na yo lokola moyangeli, mpe akokotisa yo epai ya bato ya Amori, ya Hiti, ya Perizi, ya Kanana, ya Girigasi, ya Hivi, mpe ya Yebusi, mpe nakobebisa bango. Okogumbamela te banzambe na bango, mpe okosalela bango te, okosala te kolanda misala na bango, kasi na kobebisa okobebisa, mpe na kopanza okopanza makonzi na bango. Mpe okosalela Nkolo, Nzambe na yo, mpe nakopambola lipa na yo, vino na yo

mpe mai na yo, mpe nakolongola bokono na bino. Ekozala te moto azanga bana, mpe mwasi akóbota te na mabele na yo; motángo ya mikolo na yo, nakotondisa yango. Mpe nakotinda kobanga liboso na yo, mpe nakokamwisa bikólo nyonso oyo okokóta na kati na yango, mpe nakosala ete banguna na yo nyonso bákima. Mpe nakotinda bansongi liboso na yo, mpe okobengana ba-Amori, mpe ba-Hivi, mpe ba-Kanana, mpe ba-Heti longwa na yo. Nakobengana bango te na mbula moko, mpo ete mabele ekóma libenga te, mpe banyama ya zamba ekóma mingi likoló na yo te. Moke moke, nakobengana bango liboso na yo, tii okobanda kokola mpe okozwa mokili. Mpe nakotya bandelo na yo kobanda na mbu ya motane tii na mbu ya Bafilisitia, mpe kobanda na esobe tii na ebale monene Efrate, mpe nakokaba na maboko na bino bavandi oyo bazali na mokili, mpe nakobengana bango liboso na yo. Okosala boyokani na bango to na banzambe na bango té. Mpe bakofanda te na mabele na yo, mpo ete basala yo te kosala masumu liboso na ngai, pamba te soki okosalela banzambe na bango, yango ekozala libaku mpo na yo.

24

Mpe alobaki na Moyize: Mata epai ya Nkolo, yo mpe Aron, mpe Nadab, mpe Abiud, mpe tuku sambo ya bakolo ya Isalaele, mpe bakogumbama mosika liboso ya Nkolo. Mpe Moyize ye moko nde akopusana epai ya Nzambe, kasi bango bakopusana te, mpe bato bakokende likoló elongo na bango te. Moyize akɔtaki, mpe

ayebisaki epai ya bato maloba nyonso ya Nzambe mpe mibeko. Bato nyonso bazongisaki na mongongo moko, koloba: Maloba nyonso oyo Nkolo alobaki, tokosala mpe tokoyoka. Mpe Moyize akomaki maloba nyonso ya Nkolo, mpe Moyize alamukaki na tongo-tongo atongaki etumbelo na nse ya ngomba, mpe mabanga zomi na mibale mpo na mabota zomi na mibale ya Isalaele. Mpe atindaki bilenge ya bana ya Isalaele, mpe bamemaki makabo ya kotumba, mpe babonzaki mbeka ya lobiko epai ya Nzambe, bana ya ngombe. Moyize azwaki ndambo ya makila, asopaki yango na bakopo, mpe ndambo mosusu ya makila asopaki yango epai ya etumbelo. Mpe azwaki buku ya boyokani, atangaki yango na matoyi ya bato, mpe balobaki: Makambo nyonso oyo Nkolo alobaki, tokosala mpe tokoyoka. Moyize azwaki makila mpe asopaki yango na bato, bongo alobaki: Tala makila ya boyokani oyo Nkolo asalaki na bino na ntina ya maloba nyonso oyo. Mpe Moyize akendaki likoló na Aron, na Nadab, na Abihu, mpe na tuku sambo ya bakambi ya Isalaele. Mpe bamonaki esika oyo Nzambe ya Isalaele atelemi; mpe oyo ezalaki na nse ya makolo na ye, lokola mosala ya brike ya safiri, mpe lokola lolenge ya likoló na bopeto. Mpe kati na baponami ya Isalaele, ata moko te akufaki te, mpe bamonaki na esika ya Nzambe, mpe baliaki mpe bamelaki. Nkolo alobaki na Moyize: Mata epai na ngai na ngomba, mpe zala wana, mpe nakopesa yo bapanɛlɛ ya mabanga, mobeko mpe mitindo, oyo nakomaki mpo na kopesa bango mibeko. Mpe Moyize atombwaki mpe Jozue oyo atelemaki pembeni na ye, bamɛndaki likoló na ngomba ya Nzambe. Mpe na bakolo balobaki: Bozala kimia awa, tii tozonga epai na bino, mpe tala,

Aron mpe Hur bazali na bino; soki likambo moko ya kosambisa ekweya, batia bango bapusana epai na bango. Mpe Moyize ná Jozue bamataki na ngomba, mpe lipata ezipaki ngomba yango. Mpe nkembo ya Nzambe ekitaki na ngomba ya Sinaï, mpe lipata ezipaki yango mikolo motoba, mpe Nkolo abengaki Moyize na mokolo ya sambo longwa na kati ya lipata. Mpe lolenge ya nkembo ya Nkolo ezalaki lokola moto ezikisi likolo ya songe ya ngomba, liboso ya bana ya Isalaele. Moyize akɔtaki na kati ya lipata, amataki na ngomba, mpe azalaki wana na ngomba mikolo ntuku minei na butu ntuku minei.

25

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, yebisa bana ya Isalaele, mpe bokamata makabo ya liboso epai ya bato nyonso, oyo ekomonana malamu na motema na bango, mpe bokokamata makabo ya liboso ya ngai. Mpe oyo ezali likabo ya liboso, oyo bokozwa epai na bango: wolo, mpe palata, mpe bronze, mpe hyacinthe, mpe motane ya violet, mpe motane ya rouge double, mpe lino ya kitoko oyo batuti, mpe bansuki ya bantaba, mpe baposo ya bameme oyo bapakoli na motane ya rouge, mpe baposo ya langi ya hyacinthe, mpe bakoni oyo ekopola te, mpe mabanga ya Sardius, mpe mabanga mpo na kogravera na elamba ya mapeka, mpe elamba ya molai. Mpe okosala ngai esika ya bule, mpe nakomonana na bino. Okosala mpo na ngai kolanda nyonso oyo nakolakisa yo na ngomba, ndakisa ya hema mpe ndakisa ya bisalelo nyonso ya yango, ndenge wana nde

okosala. Mpe okosala sanduku ya litatoli na nzete oyo ebolaka te, mibale ya mapiko mpe ndambo ya bolai, mpe mapiko mpe ndambo ya bonene, mpe mapiko mpe ndambo ya bosanda. Mpe okotia wolo na yango na wolo ya peto, na kati mpe na libándá okotia wolo na yango, mpe okosala yango ba moldings ya wolo oyo baningisa zingazinga. Mpe okosala yango bapete minei ya wolo, mpe okotya yango na mikɔngɔ minei, bapete mibale na ngámbo moko, mpe bapete mibale na ngámbo ya mibale. Okosala banzete ya komeme, nzete oyo ebebaka te, mpe okotia wolo na likolo na yango na wolo; Mpe okokotisa banzete ya komeme na kati ya bapete oyo ezali na mipanzi ya sanduku, mpo na kotombola sanduku na yango. Na ba-bague ya sanduku, ba-lingenda ekotikala koningana te. Mpe okotia na kati ya sanduku litatoli oyo nakopesa yo. Mpe okosala kiti ya ngolu, kofinika ya wolo ya peto, mibale ba-kubito mpe ndambo na bolai, mpe kubito mpe ndambo na bonene. Mpe okosala bakerubim mibale ya wolo oyo babeti na nzela ya marto, mpe okotia yango na bangambo nyonso mibale ya kiti ya bolimbisi masumu. Bakosalama cherub moko ut na ngámbo oyo, mpe cherub moko ut na ngámbo ya mibale ya kiti ya bolimbisi masumu, mpe okosala bakerubim mibale likoló ya bangámbo mibale. Bakerubim bakozala kotanda mapapu na bango likolo, kozipa na mapapu na bango likolo ya kiti ya bolimbisi masumu, mpe bilongi na bango etalana, bilongi ya bakerubim ekozala etalani na kiti ya bolimbisi masumu. Mpe okotya esika ya bolimbisi masumu likoló ya sanduku banda likoló, mpe na kati ya sanduku okotya litatoli oyo nakopesa yo. Mpe nakoyebana na yo wuta kuna, mpe nakoloba na yo longwa likoló ya kiti ya

bolimbisi masumu, na katikati ya bakerubim mibale, oyo bazali likoló ya sanduku ya litatoli, mpe kolanda nyonso oyo soki nakopesa yo mitindo epai ya bana ya Isalaele. Mpe okosala mesa ya wolo ya peto, ya mibale ya mikono na bolai, mpe ya likolo moko na mokuse, mpe ya likolo moko na ndambo na bosanda. Mpe okosala yango ba moldings oyo batɔnga ya wolo zingazinga; mpe okosala yango rim ya lobɔkɔ zingazinga; Mpe okosala molding oyo batɔnga mpo na rim zingazinga. Mpe okosala bapete minei ya wolo, mpe okotya bapete minei yango na biteni minei ya makolo na yango na nse ya libɔndɛli. Mpe bapete ekozala na kati ya mabulu mpo na mabaya ya komeme, mpo ete bamema mesa na yango. Mpe okosala banzete ya komeme na nzete oyo epola te, mpe okotia wolo na likolo na yango na wolo ya peto, mpe mesa ekomemama na yango. Mpe okosala basani na yango, mpe ba-ensanswa, mpe bakopo ya makabo ya masanga, mpe bakopo, oyo okosopa na yango, na wolo ya peto okosala yango. Mpe okotyá likoló ya méza mámpa ya bomonani liboso ya ngai ntango nyonso. Mpe okosala etelemiselo ya mwinda na wolo ya peto, okosala etelemiselo ya mwinda ya kobetama; nzete na yango, bitapi, bakopo, biloko ya libungutulu, mpe bafololo ekozala na yango. Kasi bitapi motoba ezalaki kobima na bangámbo: bitapi misato ya etelemiselo ya mwinda ut na ngámbo moko na yango, mpe bitapi misato ya etelemiselo ya mwinda ut na ngámbo ya mibale. Mpe bakopo misato oyo bakataki na lolenge ya mbuma ya almond na etape moko, mbuma mpe fololo, ndenge wana mpo na bitape motoba oyo ebimaka na etelemiselo ya mwinda. Mpe na etɛmiselo ya mwinda, ezalaki na bakopo minɛi oyo bakatama ndenge ya

mbuma ya almond; na etapi moko ya nzete ezalaki na mibɔngɔ, mpe bafololo na yango. Mbuma ezali na nse ya bitapi mibale oyo ebimi na yango, mpe mbuma ezali na nse ya bitapi minei oyo ebimi na yango, boye mpo na bitapi motoba oyo ebimi na etemiselo ya mwinda, mpe na etemiselo ya mwinda bakopo minei oyo batyaki bililingi ya nkumu. Bitunga mpe bitapi euta na yango ezala, mobimba mosala ya kobeta euta na wolo moko ya peto. Mpe okosala ba lampe na yango sambo, okotya ba lampe, mpe bakongɛnga banda na elongi moko. Mpe encensoir na yango, mpe miboko na yango, okosala na wolo ya peto. Biloko nyonso oyo ezalaki na talanta moko ya wolo ya peto. Tala, okosala kolanda ndakisa oyo elakisami yo na ngomba.

26

Mpe hema, okosala yango na barido zomi ya lino ya kitoko oyo bakanga, mpe ya langi ya ble, mpe ya langi ya motane, mpe ya langi ya motane makasi oyo bakanga, na bakerubim, mosala ya kotonga, okosala yango. Bolai ya rideau ya moko nkama mibale na mwambe mabɔkɔ, mpe bonene ya minei mabɔkɔ, rideau ya moko ekozala, momekano yango moko ekozala mpo na rideaux nyonso. Mitano kasi baridó ekozala kokanganaka moko na mosusu, oyo moko na oyo mosusu, mpe mitano baridó ekozala kokangama moko na mosusu. Mpe okosala yango ba-boucles ya langi ya bleu na likolo ya suka ya rideau moko, uta na eteni moko mpo na kokutana, mpe ndenge wana mpe okosala na likolo ya suka ya rideau ya libanda mpo na kokutana ya mibale.

Okosala ba-boucles tuku ntuku mitano na rideau moko, mpe okosala ba-boucles tuku ntuku mitano na eteni ya rideau kolanda kokutana ya ya mibale, oyo etalani ekokweya na basusu na moko na moko. Mpe okosala bapete ntuku mitano ya wolo, mpe okosangisa barido moko na mosusu na bapete, mpe hema ekozala moko. Mpe okosala baposo ya nsuki lokola ezipelo likolo ya ndako ya kapo; okosala yango baposo zomi na moko. Bolai ya loposo moko ezali ba-kubito tuku misato, mpe bonene ya loposo moko ezali ba-kubito minei, momekano yango moko ekozala mpo na ba-loposo zomi na moko. Mpe okosangisa baposo mitano likolo na yango, mpe baposo motoba likolo na yango, mpe okotya mbala mibale poso ya motoba na liboso ya ndako ya kapo. Mpe okosala ba-ankylès ntuku mitano na likolo ya mongembo ya elamba moko, oyo ezali na kati kolanda kokutana, mpe okosala ba-ankylès ntuku mitano na likolo ya mongembo ya elamba oyo ezali kokutana ya mibale. Mpe okosala bapete ya bronze ntuku mitano, mpe okosangisa bapete wuta na balupu, mpe okosangisa baposo, mpe ekozala moko. Mpe okotya na nse oyo ezali koleka na balopango ya ndako ya kapo, ndambo ya lopango oyo etikali, okozipa na oyo ezali koleka ya balopango ya ndako ya kapo, okozipa na nsima ya ndako ya kapo. Lobɔkɔ moko uta na ngámbo oyo, mpe lobɔkɔ moko uta na ngámbo wana, uta na oyo etikali likoló ya baridó, uta na bolai ya baridó ya ndako ya kapo, ekozala kozipa likoló ya mipanzi ya ndako ya kapo uta ngámbo moko mpe uta ngámbo mosusu, mpo ezipa. Mpe okosala eloko ya kozipa mpo na ndako ya kapo na biposo ya bameme ya mibali oyo batye motane, mpe bikozipa ya biposo ya langi ya bule na likolo. Mpe okosala makonzi ya ndako ya

kapo na nzete oyo epolaka te. Okosala likonzi moko na bametele zomi, mpe bonene na yango ekozala libɔkɔ moko na ndambo. Mikonzi mibale na likonzi moko, ekokokanaka moko na mosusu; boye okosala mpo na makonzi nyonso ya ndako ya kapo. Mpe okosala makonzi mpo na ndako ya kapo, makonzi tuku mibale na ngambo oyo etalani na Nordi. Mpe okosala miboko ntuku minei ya palata mpo na makonzi ntuku mibale, miboko mibale mpo na likonzi moko na biteni nyonso mibale ya yango, mpe miboko mibale mpo na likonzi moko na biteni nyonso mibale ya yango. Mpe ngámbo ya mibale oyo etalani na Sudi, makonzi ntuku mibale, mpe miboko na yango ntuku minei ya palata; miboko mibale mpo na likonzi moko na biteni nyonso mibale ya yango, mpe miboko mibale mpo na likonzi moko na biteni nyonso mibale ya yango. Mpe banda na nsima ya ndako ya kapo, na eteni oyo etali ngambo ya mbu, okosala makonzi motoba. Mpe okosala makonzi mibale na likolo ya bangomba ya ndako ya kapo na ngambo ya nsima. Mpe ekozala ndenge moko banda na nse, na ndenge yango ekozala ndenge moko banda na mito na kokutana moko, boye okosala na basonge nyonso mibale, tika ezala ndenge moko. Mpe ekozala na makonzi mwambe, mpe miboko na yango ya palata zomi na motoba, miboko mibale mpo na likonzi moko na biteni nyonso mibale na yango, mpe miboko mibale mpo na likonzi moko. Mpe okosala mabaya na nzete oyo epolaka te; mitano mpo na likonzi moko na ngambo moko ya hema, mpe mabaya mitano mpo na likonzi moko na ngambo moko ya hema ya mibale, mpe mabaya mitano mpo na likonzi ya nsima na ngambo ya hema oyo etalani na mbu. Mpe libaya ya katikati oyo ezali kati ya makonzi tika

ékóbola banda na ngámbo moko kino na ngámbo mosusu. Mpe makonzi okotia wolo na likolo na wolo, mpe bapete okosala ya wolo, kati na yango okotia mabaya, mpe okotia wolo na likolo ya mabaya na wolo. Mpe okotelemisa hema kolanda ndakisa oyo emonisami yo na ngomba. Mpe okosala rido na langi ya bule, na langi ya motane, na langi ya motane makasi oyo basukaki, mpe na lino ya kitoko oyo batongaki; okosala yango na mosala ya kotonga na bakerubim. Mpe okotya yango likoló ya makonzi mínei oyo ekabolaka te oyo elatami na wolo, mpe mitó na yango ya wolo, mpe mikuse na yango mínei ya palata. Mpe okotya rido likoló ya makonzi, mpe okokɔtisa kuna na kati ya rido sanduku ya litatoli, mpe rido ekokabola epai na bino na katikati ya mosantu mpe na katikati ya Mosantu ya basantu. Mpe okozipa na rido sanduku ya litatoli na Esantu ya Basantu. Mpe okotya mesa libándá ya rido, mpe etelemiselo ya mwinda libosó ya mesa na eteni ya ndako ya kapo oyo ezali na ngámbo ya Sudi, mpe mesa okotya na eteni ya ndako ya kapo oyo ezali na ngámbo ya Nɔ́rdi. Mpe okosala eloko ya kozipa ezipelo ya hema banda na langi ya bule, mpe langi ya motane, mpe langi ya motane makasi oyo basala na kosuka, mpe lino ya kitoko oyo basala na kosuka, mosala ya moto oyo atongaka biloko na mayemi. Mpe okosala makonzi mitano mpo na rido, mpe okotia wolo na yango na wolo, mpe mikó na yango ekozala ya wolo, mpe okobwaka mpo na yango miboko mitano ya bronze.

27

Mpe okosala etumbelo na nzete oyo ebolaka te, mitano ya makolo na bolai, mpe mitano ya makolo na bonene, ekozala ya mipanzi minei etumbelo, mpe misato ya makolo na bosanda na yango. Mpe okosala maseke na likoló ya basonge minei, banda na yango ekozala maseke, mpe okozipa yango na bronze. Mpe okosala motole mpo na altare, mpe ezipeli na yango, mpe bakopo na yango, mpe banzete ya mosuni na yango, mpe esani ya moto na yango, mpe bisalelo nyonso na yango okosala na bronze. Mpe okosala mpo na yango esika ya kotya moto na mosala ya monyama ya monyolani ya bronze, mpe okosala na esika ya kotya moto minɛlɛ minei ya bronze na nse ya bingɛlɛ minei. Mpe okotia yango na nse ya etumbelo ya altare, kasi etumbelo ekozala kino na ndambo ya altare. Mpe okosala banzete ya komeme mpo na etumbelo na nzete oyo ekunda te, mpe okozipa yango na bronze. Mpe okotia mabaya na bapete, mpe batika mabaya ezala na mipanzi ya etumbelo ntango ya komemela yango. Ezanga na kati, ezanga likama, okosala yango; kolanda oyo elakisami yo na ngomba, bongo okosala yango. Mpe okosala lopango mpo na ndako ya kapo, na ngámbo oyo ezali na Sudi, baridó ya lopango banda lino ya kitoko oyo bakangisa, bolai nkama moko ya mabɔkɔ na ngámbo moko. Mpe ba piliye ya bango ntuku mibale, mpe ba bases ya bango ntuku mibale ya bronze, mpe ba anneaux ya bango mpe ba crochets ya palata. Boye, na ngámbo oyo etalani na mopɛpɛ ya ɛsti, rido ya nkama mɔkɔ ya ba-kubito na bolai, mpe makonzi na yango ntuku míbalé, mpe mikolo na yango ntuku míbalé ya motako, mpe bapete mpe bakangeli ya makonzi, mpe mikolo na yango elatami na palata. Nzokande bonene ya lopango oyo ezali na

ngambo ya mbu, bitambala ntuku mitano ya maboko, makonzi na yango zomi, mpe mikolo na yango zomi. Mpe bonene ya lopango oyo ezali na ngámbo ya Sudi, baridó ya ba-kubita tuku mitano, makonzi na yango zomi, mpe miboko na yango zomi. Mpe ba-coudées zomi na mitano, hauteur ya ba-rideaux na ngámbo moko, ba-piliers ya bango misato, mpe ba-bases ya bango misato. Na ngámbo ya mibale, zomi na mitáno ba-kubiti ya bosanda ya ba-bilamba, makonzi na yango misáto, mpe mibáse na yango misáto. Mpe na ekuke ya lopango ya libándá, ezipeli, ntuku mibale ya makɔnɔ na ndai, wuta na langi ya bule, mpe ya motane, mpe ya motane ya makɔlɔkɔlɔ oyo batongaki, mpe ya lino ya kitoko oyo batongaki na mosala ya ndenge na ndenge ya moto oyo atongaka na lingɔmbɔ, makonzi na yango minei, mpe mikɔlɔ na yango minei. Makonzi nyonso ya lopango zingazinga elatisami na palata, mpe mitó na yango ezalaki ya palata, mpe mikolo na yango ezalaki ya bronze. Kasi bolai ya lopango nkama moko na likolo ya nkama moko, mpe bonene ntuku mitano na likolo ya ntuku mitano, mpe bosanda mitano ba-kubita ya lino ya kitoko ya kosuka, mpe miboko na yango ya bronze. Mpe nyonso ya kotonga mpe bisaleli nyonso mpe bapike ya lopango ezalaki ya bronze. Mpe yo pesa mitindo na bana ya Isalaele, mpe bázwa na yo mafuta uta na bambila ya olive oyo ezali peto mpe ezali ya peto oyo ebetami mpo na pole kopela, mpo ete mwinda ezika ntango nyonso na ndako ya kapo ya litatoli; na libanda ya rido oyo ezali likolo ya sanduku ya boyokani, Aron mpe bana na ye ya mibali bakopelisa yango uta na pokwa tii na ntongo, liboso ya Nkolo, mobeko ya seko mpo na bikeke na bino uta na bana ya Isalaele.

28

Mpe yo benisa penepene na yo Aaron ndeko na yo ya mobali, mpe bana na ye ya mibali, longwa na bana ya Israyele, mpo na kosalela ngai lokola banganga-nzambe: Aaron, Nadab, Abihu, Eleazar, mpe Itamar, bana ya Aaron. Mpe okosala elamba ya bule mpo na Aaron, ndeko na yo ya mobali, mpo na lokumu mpe nkembo. Mpe yo, solola na bato nyonso ya bwanya na makanisi, oyo natondisaki molimo ya bwanya mpe ya kososola, mpe bakosala elamba ya mosantu ya Aron mpo na mosantu, oyo kati na yango akosalela ngai mosala ya bonganga-nzambe. Mpe yango ezali bilamba oyo bakosala: elamba ya litolo, mpe elamba ya mapeka, mpe nzambala ya molai, mpe kazaka ya kotonga, mpe kitendi, mpe mokaba, mpe bakosala bilamba ya bule mpo na Aron mpe mpo na bana na ye ya mibali mpo na kosalela ngai lokola banganga-nzambe. Mpe bango bakozwa wolo, hyacinthe, motane, motane ya makasi mpe lino ya kitoko. Mpe bakosala elamba ya mapeka na lino ya kitoko oyo bakangisa, mosala ya kotonga ya moto oyo atongaka bilamba na mayemi. Biloko mibale ya mapeka oyo ekosangisa ekozala mpo na yango, moko ekokangama na mosusu, na likolo ya biteni mibale oyo ekobongisama. Mpe elamba ya biteni ya mapeka oyo ezali likolo na yango, kolanda mosala na yango ekozala na wolo ya peto, mpe ya langi ya bule, mpe ya langi ya motane, mpe ya langi ya motane makasi oyo batongami, mpe lino ya kitoko oyo batongami. Mpe okozwa mabanga mibale ya emerald, mpe okotoba na yango bakombo ya bana ya Israele. Bakombo

motoba likolo ya libanga moko, mpe bakombo motoba oyo etikali likolo ya libanga ya mibale kolanda bikelamu na bango. Mosala ya mayele ya kobongisa mabanga, elilingi ya kashe, okobongisa mabanga mibale na bakombo ya bana ya Isalaele. Mpe okotya mabanga mibale na mapeka ya efod, mabanga ya bokundoli ezali mpo na bana ya Isalaele, mpe Aron akozwa bakombo ya bana ya Isalaele liboso ya Nkolo na mapeka na ye mibale, bokundoli mpo na bango. Mpe okosala biloko ya mapeka uta na wolo ya peto. Mpe okosala bashenɛ mibale ya wolo ya pɛto, oyo ekosangana na bafololo, mosala ya kotonga, mpe okotya bashenɛ oyo batongami likoló ya biloko ya mapeka, kolanda mapeka na yango banda na liboso. Mpe okosala elamba ya litolo ya mikano, mosala ya motungi, kolanda ndenge ya efod, okosala yango na wolo, mpe langi ya ble, mpe langi ya motane, mpe langi ya motane makasi oyo batongami, mpe lino ya kitoko oyo batongami. Okosala yango ya mitándo mínei, ekozala mbala míbalé, molayi na yango ekozala lobɔkɔ mɔkɔ, mpe mokuse na yango ekozala lobɔkɔ mɔkɔ. Mpe okotonga na yango elamba oyo etyami na mabanga ya milongo minei, molongo ya mabanga ekozala: sardius, topaz, mpe emerald, molongo ya liboso. Mpe molɔngɔ ya mibale: makala, safiro, mpe yasipe. Na molɔngɔ ya misato: libanga ya ligure, agati, ametiste. Na molɔngɔ ya minei, krizolit, na beril, na onikisi, bizipami na wolo, bikangami na wolo, ezala na molɔngɔ na yango. Mpe mabanga ezala banda ya bakombo ya bana ya Isalaele, zomi na mibale kolanda bakombo na bango, bikokama ya bikangelo, moko na moko kolanda kombo, ezala mpo na mabota zomi na mibale. Mpe okosala na likolo ya eloko ya kosakola, bilaka oyo bakangami elongo,

mosala oyo ezali lokola minyololo, uta na wolo ya peto. Mpe Aaron akokamata bakombo ya bana ya Isalaele na likolo ya elamba ya kolobela ya kosambisa na likolo ya tolo, ntango akokota na esika ya bule, lokola ekaniseli liboso ya Nzambe. Mpe okotya likoló ya elamba ya tolo ya sambisami emoniseli ná bosolo, mpé ekozala likoló ya tolo ya Aron, ntango akokota na esika ya bule liboso ya Nkolo, mpé Aron akomema masambisami ya bana ya Isalaele likoló ya tolo liboso ya Nkolo ntango nyonso. Mpe okosala elamba ya kati ya molai mobimba oyo ezali na langi ya bule. Mpe ekozala na fungola na kati-kati ya yango, ezali na suka zingazinga ya fungola yango, mosala ya kotonga, likangami ekotongami elongo na yango, mpo ete epaswana te. Mpe okosala na nse ya soni ya elamba ya kati na nse, lokola bagranade oyo ezali kobimisa fololo, bagranade ya mike uta na langi ya bule, mpe ya motane, mpe ya motane makasi oyo batongoli, mpe ya lino ya kitoko oyo batongoli, na nse ya soni ya elamba ya kati zingazinga; ndenge moko bagranade ya wolo, mpe bangonga na kati ya yango zingazinga. Longola ya grenade ya moke ya wolo ngonga, mpe fololo na likolo ya mpembeni ya nzambala zingazinga; Mpe ekozala Aaron na tango ya kosalela, mongongo na ye eyokana, ntango akokota na esika ya bule liboso ya Nkolo, mpe ntango akobima, mpo akufa te. Mpe okosala plaki ya wolo ya peto, mpe okotia na yango kokoma ya kashe: Bosantu ya Nkolo. Mpe okotya yango likoló ya langi ya zɛlɛ oyo batɔnga, mpe ekozala likoló ya mitɛrɛ, na elongi ya mitɛrɛ ekozala. Mpe ekozala na likoló ya elongi ya Aaron, mpe Aaron akolongola masumu ya biloko ya bule, nyonso oyo bana ya Israele bakosantisa, ya mabonza nyonso ya

biloko ya bule ya bango, mpe ekozala na likoló ya elongi ya Aaron ntango nyonso, endimami na bango liboso ya Nkolo. Mpe bato oyo balatisaka bilamba ya nzoto banda na lino ya kitoko, mpe okosala kitambala ya motó ya lino ya kitoko, mpe okosala mokaba, mosala ya motungi. Mpe mpo na bana mibali ya Aaron, okosala bakazaka mpe mikaba, mpe okosala mitole mpo na bango mpo na lokumu mpe nkembo. Mpe okolata yango Aron, ndeko na yo ya mobali, mpe bana na ye ya mibali elongo na ye, mpe okopakola bango, mpe okotondisa maboko na bango, mpe okobulisa bango, mpo ete basalela ngai lokola banganga-Nzambe. Mpe okosala mpo na bango bilamba ya makolo ya lini mpo na kozipa bolumbu ya nzoto na bango, banda na loketo kino na makolo. Mpe Aaron akozala na yango, mpe bana na ye ya mibali, ntango bakokɔta na ndako ya kapo ya litatoli, to ntango bakopusana mpo na kosalela na altare ya bosantu, mpe bakobenda te na bango moko masumu, mpo ete bakufa te. Mobeko ya seko mpo na ye, mpe mpo na bakitani na ye elongo na ye.

29

Na makambo oyo ezali oyo okosala na bango: okobulisa bango bato basantu, mpo basala mosala ya bonganga-nzambe na ngai; okozwa mwana ngombe moko na bangombe, mpe bameme mibale oyo ezangi mbeba, mpe mapa oyo ezangi levire oyo basangisi na mafuta, mpe bagato oyo ezangi levire oyo bapakoli mafuta; na farine ya kitoko ya ble okosala yango. Mpe okotya

yango likoló ya kitunga moko, mpe okobonza yango likoló ya kitunga, mpe mwana ngombe, mpe bampata mibale. Mpe Aaron mpe bana na ye ya mibali okoyeisa na ekuke ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe okosukola bango na mayi. Na kozwa bilamba, okolatisa Aron, ndeko na yo, kazaka ya molai, elamba ya mapeka, mpe elamba ya litolo, mpe okosangisa na ye elamba ya litolo na elamba ya mapeka. Mpe okotya turban na motó na ye, mpe okotya eteni ya bibende ya bosantu na turban. Mpe okozwa mafuta ya kopakola, okosopa yango na motó na ye, mpe okopakola ye. Mpe okoyeisa bana na ye ya mibali, mpe okolatisa bango ba tuniques. Mpe okolatisa bango mikaba, mpe okotia mitole na bango, mpe ekozala bonganga-nzambe na bango epai na ngai mpo na libela, mpe okosantisa Aaron maboko na ye, mpe maboko ya bana na ye ya mibali. Mpe okomema mwana ngombe na bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe Aaron ná bana mibali na ye bakotya maboko na bango na likolo ya motó ya mwana ngombe, liboso ya Nkolo, pembeni ya bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe okokata mwana ngombe liboso ya Nkolo, pembeni ya bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe okozwa na makila ya mwana ngombe, mpe okotya na maseke ya etumbelo na mosapi na yo, kasi makila nyonso oyo ekotikala okosopa pembeni ya nse ya etumbelo. Mpe okozwa mafuta nyonso oyo ezali likolo ya libumu, mpe liteni ya libale, mpe mabunga mibale, mpe mafuta oyo ezali likolo ya yango, mpe okotia yango likolo ya etumbelo. Kasi misuni ya mwana ngombe, mpe loposo, mpe matiti okotumba na moto libándá ya nganda, pamba ezali lisumu. Mpe okozwa meme moko, mpe Aaron elongo na bana na ye ya mibali bakotya maboko na

bango likolo ya motó ya meme. Mpe okoboma yango, mpe sima ya kozwa makila, okosopa yango na etumbelo zingazinga. Mpe meme ya mobali okozala kokata yango na biteni mibale kolanda biteni ya nzoto, mpe okozala kosukola biloko ya kati mpe makolo na maï, mpe okozala kotya likoló ya biteni oyo ekatami na mibale elongo na motó. Mpe okobonza meme mobali mobimba na altare, likabo ya kotumba mpo na Nkolo, mpo ezala nsolo ya solo kitoko; malasi ya Nkolo ezali yango. Mpe okozwa meme ya mibali ya mibale, bongo Aron ná bana na ye ya mibali bakotya mabɔkɔ na bango likoló ya motó ya meme ya mibali. Mpe okoboma yango, mpe okozwa makila na yango, mpe okotya na likolo ya lobe ya litoyi ya mobali ya Aaron, mpe na likolo ya nsuka ya lobɔkɔ ya mobali, mpe na likolo ya nsuka ya lokolo ya mobali, mpe na likolo ya malobe ya matoyi ya mibali ya bana na ye, mpe na likolo ya nsuka ya mabɔkɔ ya mibali na bango, mpe na likolo ya nsuka ya makolo ya mibali na bango. Mpe okozwa makila uta na etumbelo, mpe mafuta ya kopakolela, mpe okosopela likolo ya Aron mpe likolo ya elamba na ye, mpe likolo ya bana na ye mpe likolo ya bilamba ya bana na ye elongo na ye. Bongo ye moko akokoma mosantu, mpe elamba na ye, mpe bana na ye mpe bilamba ya bana na ye elongo na ye. Kasi makila ya mpata okosopa na etumbelo zingazinga. Mpe okozwa mafuta ya meme, mpe mafuta oyo ezipaka libumu, mpe eteni ya libale, mpe bimpokolo mibale, mpe mafuta oyo ezali likolo na yango, mpe lobɔkɔ ya ngambo ya mobali, mpo yango ezali koksilisa oyo. Mpe limpa moko ya mafuta, mpe gato moko uta na kitunga ya mapa ezanga levire oyo etyami liboso ya Nkolo. Mpe okotya nyonso na mabɔkɔ ya Aron mpe na mabɔkɔ ya bana na ye ya

mibali, mpe okotya yango pembeni lokola likabo liboso ya Nkolo. Mpe okozwa yango na mabɔkɔ na bango, mpe okobonza yango likoló ya etumbelo ya mbeka ya kotumba mobimba mpo na nsolo ya elengi liboso ya Nkolo; ezali likabo mpo na Nkolo. Mpe okozwa eteni ya litolo banda na mpata ya bopesi bosantu, oyo ezali ya Aron, mpe okotia yango pembeni lokola likabo liboso ya Nkolo, mpe ekozala na yo na eteni. Mpe okobulisa tolo ya likabo, mpe loboko ya likabo oyo ekabolami, mpe oyo elongolami na mpata ya libulisi longwa na Aron mpe longwa na bana na ye ya mibali. Mpe ekozala mpo na Aron mpe mpo na bana na ye mobeko ya seko kowuta na bana ya Isalaele, pamba te oyo ezali likabo, mpe likabo ekozala kowuta na bana ya Isalaele kowuta na bambeka ya lobiko ya bana ya Isalaele, likabo mpo na Nkolo. Mpe elamba ya mosantu, oyo ezali ya Aron, ekozala ya bana mibali na ye sima na ye, mpo na kopakola bango na yango, mpe mpo na kokokisa maboko na bango. Mikolo sambo, nganga-nzambe oyo akozala na esika ya ye, wuta na bana na ye ya mibali, akozwa yango, ye oyo akokota na ndako ya kapo ya litatoli mpo na kosalela na bisika ya bule. Mpe okozwa mwana mpate ya libulisi, mpe okolamba misuni na yango na esika ya bule. Mpe Aaron na bana na ye bakolia misuni ya mpata, mpe mapa oyo ezali na kitunga, penepene na ekuke ya ndako ya kapo ya litatoli. Bakolia yango na oyo basantisaki na yango mpo na kokoka maboko na bango, mpo na kosantisa bango, mpe mopaya akolia te na yango, pamba te ezali bisantu. Soki kasi etikala banda ya misuni ya mabonza ya bopesi-mosala mpe ya mapa tii ntɔngɔ, okotumba oyo etikali na mɔtɔ, ekolia te, mpo ezali eloko ya bule. Mpe okosala Aaron mpe

bana na ye ya mibali boye kolanda makambo nyonso oyo natindaki yo, mikolo sambo okobulisa maboko na bango. Mpe mwana ngombe ya masumu okosala na mokolo ya kopetola, mpe okopetola etumbelo na kosantisa yo na likolo na yango, mpe okopakola yango mpo na kosantisa yango. Mikolo sambo okopetola etumbelo, mpe okobulisa yango, mpe etumbelo ekozala esantu ya esantu, moto nyonso oyo akosimba etumbelo akobulisama. Mpe oyo ezali makambo oyo okosala na likolo ya etumbelo: bana mpate ya mbula moko bazanga mbeba, mibale na mokolo, na likolo ya etumbelo ntango nyonso, likabo ya ntango nyonso. Mwana-mpate ya liboso okosala yango na ntongo, mpe mwana-mpate ya mibale okosala yango na mpokwa. Mpe eteni ya zomi ya farine ya malamu esangani na mafuta oyo ebetami, ndambo ya minei ya ini, mpe likabo ya masanga, ndambo ya minei ya ini ya vino mpo na mwana mpate moko. Mpe mpate ya mibale okosala na pokwa, kolanda mbeka ya ntɔngɔ, mpe kolanda likabo ya masanga na yango; okosala yango mpo na nsolo ya solo kitoko, likabo epai ya Nkolo, mbeka ya ntango nyonso mpo na bikeke bina byo, na ekuke ya ndako ya kapo ya litatoli liboso ya Nkolo, na esika oyo nakomimonisa na yo wana, mpo na koloba na yo. Mpe nakopesa mitindo wana epai ya bana ya Israele, mpe nakokóma mosantu na nkembo na ngai. Mpe nakobulisa hema ya litatoli, mpe altare, mpe Aron mpe bana na ye ya mibali nakobulisa, mpo básalela ngai lokola banganga-nzambe. Mpe nakobengama na kati ya bana ya Israele, mpe nakozala Nzambe na bango. Mpe bakoyeba ete ngai nazali Nkolo Nzambe na bango, oyo abimisaki bango na mokili ya Ejipito, mpo babenga ngai mpe nazala Nzambe na bango.

30

Mpe okosala etumbelo ya malasi ya kowumela na nzete oyo epolaka te. Mpe okosala yango ya kobɔkɔ moko na bolai, mpe ya kobɔkɔ moko na mokuse, ekozala ya mitánda minei, mpe ya bakobɔkɔ míbalé na bosanda, maseke na yango ekobima na yango moko. Mpe okozipa na wolo ya peto esika ya kopelisa yango, mpe bamir na yango zingazinga, mpe maseke na yango, mpe okosalela yango motole ya wolo oyo batonga zingazinga. Mpe bapete mibale ya wolo ya peto okosala na nse ya libende ya kotɔngama ya yango, na mikɔngɔ mibale okosala na mikɔngɔ mibale, mpe ekozala bisimbeli ya mabaya, mpo na kotombola yango na yango. Mpe okosala mabaya na nzete oyo ebolaka te, mpe okotia wolo na yango. Mpe okotya yango liboso ya rido oyo ezali likolo ya sanduku ya litatoli, epai nakoyebana na yo wuta kuna. Mpe Aaron akotumba malasi oyo basangisi ya kitoko na likolo na yango ntongo nyonso, ntango akobongisa minda, akotumba malasi na likolo na yango. Mpe ntango Aron akopelisa ba lampi na pokwa, akotumba malasi ya nsolo na likolo na yango. Malasi ya ntango nyonso ntango nyonso liboso ya Nkolo mpo na bileko na bango. Mpe akotombola te likoló na yango malasi mosusu, likabo, mbeka, mpe okosopa te mbongi likoló na yango. Mpe Aron akosala bolimbisi masumu na maseke ya yango mbala moko na mobu, na makila ya kopetola; akopetola yango mpo na bileko na bango, ezali bule ya biloko bule mpo na Nkolo. Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize, koloba, soki okamati motango ya bana ya Isalaele na botali na bango, mpe bakopesa

moko na moko mbongo ya kosikola ya molimo na ye na Nkolo, mpe ekozala te na bango kokweya na botali na bango. Mpe oyo ezali oyo bakopesa baoyo nyonso bakoleka na botali: ndambo ya didrachme oyo ezali kolanda didrachme ya bule, tuku mibale ya obole ezali didrachme, mpe ndambo ya didrachme ezali likabo epai ya Nkolo. Bato nyonso oyo baleki na kati na botali banda mibu ntuku mibale ya mbotama mpe likolo, bakopesa likabo epai ya Nkolo. Moto oyo azali na bomengo akobakisa te, mpe moto oyo azali na bobola akokitisa te longwa na ndambo ya didrachme ntango akopesa likabo epai ya Nkolo, mpo na kosala bolimbisi mpo na milimo na bino. Mpe okozwa palata ya likabo epai ya bana ya Isalaele, mpe okopesa yango mpo na mosala ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe ekozala mpo na bana ya Isalaele ekaniseli liboso ya Nkolo, mpo na kosala bolimbisi masumu mpo na milimo na bino. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Sala saani ya kosukola ya bronze, mpe evandelo na yango ya bronze, mpo na kosukola; mpe okotya yango na kati-kati ya ndako ya kapo ya litatoli mpe etumbelo; mpe okosopa mayi na kati na yango. Mpe Aaron na bana na ye ya mibali bakosukola mabɔkɔ mpe makolo na mayi. Ntango bakokɔta na ndako ya kapo ya litatoli, bakosukola na maï, mpe bakokufa te, ntango bakopusana epai ya etumbelo mpo na kosalela mpe kobonza makabo ya kotumba epai ya Nkolo. Bakosukola mabɔkɔ mpe makolo na mai, ntango bakokɔta na ndako ya litatoli, bakosukola na mai, mpo bákufa te, mpe ekozala epai na bango mobeko ya seko, epai na ye mpe na bikeke na ye elongo na ye. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, mpe yo kamata biloko ya nsolo kitoko, fololo ya mire ya kopona nkama mitano ya

basikele, mpe ya sinamoni ya nsolo kitoko ndambo ya yango nkama mibale na ntuku mitano, mpe ya nzete ya nsolo kitoko nkama mibale na ntuku mitano, mpe ya irisi nkama mitano ya basikele ya mosantu, mpe mafuta ya bambila moko hin. Mpe okosala yango mafuta ya kopakola ya bule, malasi oyo esalemi na mayele ya mopakoli ya malasi, ekozala mafuta ya kopakola ya bule. Mpe okopakola na yango ndako ya kapo ya litatoli, mpe sanduku ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe biloko nyonso ya yango, mpe etelemiselo ya mwinda mpe biloko nyonso ya yango, mpe etumbelo ya malasi ya nsolo, mpe etumbelo ya makabo ya kotumba mpe biloko nyonso ya yango, mpe mesa mpe biloko nyonso ya yango, mpe sani ya kosukola. Mpe okobulisa yango, mpe ekozala mosantu ya biloko bisantu; moto nyonso oyo akosimba yango akokóma mosantu. Na Aaron na bana mibali na ye, okopakola bango mafuta, mpe okobulisa bango mpo na kosalela ngai lokola banganga-nzambe. Mpe na bana ya Isalaele okoloba, koloba: Mafuta ya kopakola ya mosantu ekozala oyo epai na bino na bikeke ya bino. Likolo ya nzoto ya moto ekopakwama te, mpe kolanda ndenge oyo ya kosangisa, bokosala yango te mpo na bino moko ndenge moko, ezali bule, mpe esika ya bule ekozala mpo na bino. Moto oyo akosala boye, mpe moto oyo akopesa wuta na ye na mopaya, akokatama wuta na bato na ye. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Kamata mpo na yo biloko ya nsolo kitoko: stacte, onycha, galbanum ya nsolo kitoko mpe anse ya polele, ndenge moko na ndenge moko ekozala. Mpe bakosala na yango malasi ya mpaka, mosala ya moto oyo asalaka malasi ya solo solo, oyo basangisi, ya peto, mosala ya bule. Mpe okobɛta banda na yango ya malamu, mpe okotya

liboso ya litatoli na ndako ya kapo ya litatoli, epai nakoyebisama epai na yo wana; esantu ya basantu ekozala epai na bino malasi. Kolanda na mosala oyo, bokosala yango te mpo na bino moko; ekozala esika ya bule mpo na bino liboso ya Nkolo; Moto oyo akosala ndenge moko mpo na konyokola yango, akobebisama na kati ya bato na ye.

31

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Tala, nabengaki na nkombo Bezaleli, mwana ya Uri, mwana ya Hur, wuta na libota ya Yuda. Mpe natondisaki ye molimo ya nzambe ya bwanya mpe ya bososoli mpe ya boyebi, na mosala nyonso ya kokanisa, mpe ya kosala mabongisi, kosala wolo, mpe palata, mpe bronze, mpe langi ya hyacinthe, mpe langi ya motane, mpe langi ya motane makasi oyo batongami, mpe misala ya mabanga, mpe na misala ya menuiserie ya nzete, kosala kolanda misala nyonso. Mpe ngai napesaki ye mpe Eliab mwana ya Ahisamaki uta na libota ya Dani; mpe na moto nyonso ya mayele na motema napesi bososoli; mpe bakosala biloko nyonso oyo natindaki yo, ndako ya litatoli, mpe sanduku ya boyokani, mpe esika ya bolimbisi oyo ezali likolo na yango, mpe biloko ya ndako, mpe bitumbelo, mpe mesa mpe biloko na yango nyonso, mpe etelemiselo ya mwinda ya peto mpe biloko na yango nyonso mpe sani ya kosukola mpe makolo na yango, mpe bilamba ya mosala ya Aron, mpe bilamba ya bana na ye ya mibali mpo na kosalela ngai lokola banganga-nzambe, mpe mafuta ya kopakola, mpe

malasi ya nsolo ya mosantu; kolanda nyonso oyo ngai natindaki yo, bakosala. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Mpe yo pesa mitindo na bana ya Isalaele, koloba: Botala, mpe bokobatela mikolo na ngai ya saba; ezali elembo kati na ngai mpe kati na bino mpo na bakilasi na bino, mpo boyeba ete ngai nazali Nkolo oyo azali kosantisa bino. Mpe bokobatela ba sabato, mpo yango ezali mosantu epai ya Nkolo mpo na bino; oyo akobebisa yango, na liwa akokufa; moto nyonso oyo akosala mosala na yango, molimo wana ekolimbolama na kati ya bato na ye. Mikolo motoba okosala misala, kasi na mokolo ya sambo ezali sabato, bopemi bosantu epai ya Nkolo, moto nyonso oyo akosala mosala na mokolo ya sambo akobomama. Mpe bana ya Isalaele bakobatela ba sabato, kosala yango na bankola na bango; Boyokani ya seko kati na ngai mpe na bana ya Isalaele, elembo ezali kati na ngai ya seko; mpo na mikolo motoba Nkolo asalaki likolo mpe mabele, mpe na mokolo ya sambo atikaki, mpe apemaki. Mpe apesaki Moyize ntango apemisaki koloba na ye na ngomba ya Sinai, bitando mibale ya litatoli, bitando ya libanga ekomami na mosapi ya Nzambe.

32

Na komona bato ete ezali kowumela Moyize kokita longwa na ngomba, bato basanganaki epai ya Aron, mpe balobaki na ye: Telemela, mpe sala na biso banzambe oyo bakotambola liboso ya biso, pamba te Moyize oyo, moto oyo abimisaki biso longwa na mabele ya Ejipito, toyebi te nini ekómelaki ye. Mpe Aaron

alobi na bango: Bolongola bampete ya wolo oyo ezali na matoyi ya basi na bino mpe ya bana na bino ya basi, mpe bomema yango epai na ngai. Mpe bato nyonso balongolaki bampete ya wolo oyo ezalaki na matoyi na bango, mpe bamemaki yango epai ya Aron. Mpe ayambaki yango na mabɔkɔ ya bango, mpe abongisaki yango na ekomeli, mpe asalaki yango mwana ngombe ya kinyama, mpe alobaki: Oyo nde banzambe na yo, Israel, oyo batombwisaki yo na mabele ya Ejipito. Mpe tala Aaron, atongaki altare liboso na yango, mpe Aaron asakolaki koloba: Feti ya Nkolo ezali lobi. Mpe ntɔngɔ ya mokolo oyo elandaki, amemaki makabo ya kotumba, mpe abonzaki mbeka ya lobiko, mpe bato bafandaki kolya mpe komɛla, mpe batelemaki kosakana. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Kende noki, kita awa, pamba te bato na yo oyo obimisaki na mokili ya Ejipito basalaki mabe. Babukaki mobeko nokingi mbango na lombangu na nzela oyo natindaki bango, basalaki bango moko mwana ngombe, mpe bagumbamaki ye, mpe babonzaki ye, mpe balobaki, Oyo nde banzambe na yo Isalaele, oyo bamatisaki yo na mabele ya Ejipito. Mpe sikawa tika ngai, mpe na kanda makasi na bango, nakobebisa bango, mpe nakosala yo ekolo monene. Mpe Moyize asɛngaki liboso ya Nkolo Nzambe, mpe alobaki: Mpo na nini, Nkolo, ozali na nkanda makasi na bato na yo, oyo obimisaki na mokili ya Ejipito na nguya monene mpe na loboko na yo ya nguya? Tika te bato ya Ejipito baloba ntango moko koloba: Na mabe abimisaki bango mpo na koboma bango na bangomba mpe kobebisa bango mpenza longwa na mabele. Tika kanda ya nkanda na yo, mpe zala na ngolu likolo ya mabe ya bato na yo, kokanisa Abraham

na Isaac na Jacob basali na yo, oyo olapaki ndai na yo moko, mpe olobelaki na bango, koloba, nakobakisa mboto na bino lokola minzoto ya likolo na ebele; mpe mabele nyonso oyo olobaki kopesa bango, mpe bakozwa yango mpo na libela. Mpe Nkolo andimaki kobatela bato na ye. Mpe Moyize azongaki, akitaki longwa na ngomba; mpe bapalata mibale ya litatoli ezalaki na maboko na ye, bapalata ya libanga ekomama na biteni nyonso mibale na yango, awa mpe awa ezalaki ekomama; mpe bapalata ezalaki mosala ya Nzambe, mpe makomi, makomi ya Nzambe, ekatama na bapalata. Mpe ntango Joshua ayokaki mongongo ya bato oyo bazalaki koganga, alobaki na Moses: Mongongo ya bitumba ezali na molako. Mpe alobi: Ezali mongongo ya baoyo bazali kotambwisa na makasi te, mpe ezali mongongo ya baoyo bazali kokima te, kasi mongongo ya baoyo bazali komela vino nde nazali koyoka. Mpe ntango azalaki kopusana na molako, amonaki mwana ngombe mpe basakani; mpe lokola asilaki kozala na kanda makasi, Moyize abwakaki wuta na maboko na ye bitando mibale, mpe apanzaki yango na nse ya ngomba; mpe nsima ya kozwa mwana ngombe oyo basalaki, atumbaki yango na moto, mpe anikaki yango moke moke, mpe asopaki yango na mai, mpe amelisaki yango bana ya Isalaele. Mpe Moyize alobaki na Aron: Nini bato oyo basalaki yo, mpo opeselaki bango lisumu monene? Mpe Aron alobaki na Moyize: Kozala na kanda te, nkolo, mpo yo moko oyebi mpasi ya bato oyo. Balobaka na ngai: Salela biso banzambe oyo bakotambola liboso ya biso, mpo Moyize oyo, moto oyo abimisaki biso na Ejipito, toyebi te nini ekómelaki ye. Mpe nalobaki na bango: Soki moto moko azali na biloko ya wolo,

bolongola yango. Bapesaki ngai, mpe nabwakaki yango na moto, mpe mwana ngombe oyo ebimaki. Mpe Moyize amoni bato ete bapanzi; pamba te Aron apanzi bango lokola eloko ya koseka liboso ya banguna na bango, kasi Moyize atelemi na ekuke ya molako, mpe alobi, Nani azali epai ya Nkolo? Tika akende epai na ngai. Basanganaki yango epai na ye bana nyonso ya Levi. Mpe alobi na bango makambo oyo, alobi Nkolo Nzambe ya Isalaele: Tia moko na moko mopanga na ye na loketo, mpe boleka mpe bozonga banda ekuke tii ekuke na kati ya molako, mpe boboma moko na moko ndeko na ye, mpe moko na moko moninga na ye, mpe moko na moko oyo azali penepene na ye. Mpe bana ya Levi basalaki ndenge Moyize alobaki na bango, mpe na mokolo wana bato nkoto misato ya mibali bakweyaki banda na bato. Mpe Moyize alobaki na bango: Botondisi maboko na bino lelo epai ya Nkolo, moto na moto na nzela ya mwana to ndeko na ye ya mobali, mpo mapamboli epesama likolo na bino. Mpe ekómaki nsima ya lobi, Moyize alobaki na bato: Bino bosalaki lisumu monene, mpe sikoyo nakómata epai ya Nzambe, mpo nákoka kosala bolimbisi masumu mpo na lisumu na bino. Moyize azongaki epai ya Nkolo, mpe alobaki: Nasengi yo, Nkolo, bato oyo basali lisumu monene, mpe bamisalelaki bango moko banzambe ya wolo. Mpe sikawa, soki solo olimbisi bango masumu na bango, limbisa; kasi soki te, longola ngai na buku na yo oyo okomaki. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Soki moto asali masumu liboso na ngai, nakolimwisa ye na buku na ngai. Sikawa kenda, kita, mpe tambolisa bato oyo na esika oyo nalobaki na yo; tala ntoma na ngai akotambola liboso ya elongi na yo; kasi na mokolo oyo nakoyela, nakoyeisa likolo na bango

masumu na bango. Mpe Nkolo abetaki bato mpo na kosala ya mwana ngombe oyo Aron asalaki.

33

Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Kende liboso, mata uta awa yo mpe bato na yo, oyo obimisaki na mabele ya Ejipito, na mabele oyo nalapaki ndayi na Abrahama, mpe na Isaka, mpe na Jakobo, koloba: Na nkona na bino, nakopesa yango. Mpe nakotinda ntoma na ngai liboso ya elongi na yo, mpe akobengana Amorite, mpe Hittite, mpe Perizzite, mpe Gergesite, mpe Hivite, mpe Jebusite, mpe Canaanite. Mpe nakokotisa yo na mabele oyo etindaka miliki mpe mafuta ya nzoyi, kasi nakokende likoló elongo na yo te, mpo ozali ekolo ya mito makasi, mpo nasila yo te na nzela. Mpe ntango bato bayokaki liloba mabe oyo, basalaki matanga. Mpe Nkolo alobaki na bana ya Isalaele: Bino bozali bato ya kingo makasi, botala, nakoyeisa lisusu te etumbu mosusu likoló na bino mpe nakosila bino. Sikawa yango wana, bolongola bilamba ya makanisi na bino mpe mokili, mpe nakolakisa yo oyo nakosala na yo. Mpe bana ya Israele balongolaki biloko na bango ya kitoko mpe bilamba uta na ngomba Horebi. Mpe Moyize asɛngaki ndako na ye ya kapo, atongaki yango libándá ya molako, mosika na molako, mpe babɛngaki yango Ndako ya Litatoli, mpe ekómaki, bato nyonso oyo bazalaki koluka Nkolo bazalaki kobima na ndako ya kapo oyo ezalaki libándá ya molako. Ntango nde alingaki kokota Moyize na ndako ya kapo libanda ya molako, bato nyonso

batelemaki kotala, moko na moko pembeni ya bikuke ya ndako ya kapo ya ye, mpe bazalaki kotala Moyize azalaki kokende tii akota ye na ndako ya kapo. Ntango Moyize akotaki na kati ya ndako ya kapo, likonzi ya lipata ekitaki, mpe etelemaki na ekuke ya ndako ya kapo, mpe ezalaki koloba na Moyize. Mpe bato banso bamonaki likonzi ya lipata etelemi na ekuke ya ndako ya kapo; mpe bato banso batelemaki, moko na moko agumbamaki longwa na ekuke ya ndako ya kapo na ye. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, elongi na elongi, ndenge moto akolobaka na moninga na ye moko, mpe azongaki na molako. Kasi mosaleli Yozue, mwana ya Nuni, elenge, abimaki te na kati ya ndako ya kapo. Mpe Moyize alobaki na Nkolo: Tala, yo olobi na ngai, Mata na likolo bato oyo, kasi yo omonisi ngai te nani okotinda elongo na ngai. Kasi yo olobaki na ngai, Nayebi yo koleka bato nyonso, mpe ozali na ngolu epai na ngai. Soki yango nazui ngolu liboso ya yo, lakisa ngai yo moko, na boyebi namona yo, mpo ete nazala na kozua ngolu liboso ya yo, mpe mpo nayeba ete bato na yo ezali ekolo oyo monene oyo. Mpe alobi: Ngai moko nakotambola liboso na yo, mpe nakopemisa yo. Mpe alobi epai na ye, soki yo moko okendi elongo te, omemisa ngai likoló longwa awa te. Mpe ndenge nini ekoyebana solo ete nazwi ngolu na miso na yo, ngai mpe bato na yo, soki kaka yo okei elongo na biso? Mpe nakozwa nkembo ngai mpe bato na yo na kati ya bikolo nyonso oyo ezali likolo ya mabele. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Nakosala likambo oyo olobi, pamba te ozwi ngolu liboso na ngai, mpe nayebi yo koleka bato banso. Mpe alobi: Lakisa ngai yo moko. Mpe alobi: Ngai nakoleka liboso ya yo na nkembo na ngai, mpe nakobɛnga na nkombo na ngai, Nkolo, liboso ya yo, mpe

nakoyokela mawa moto oyo nakoyokela mawa, mpe nakoyokela mawa na motema moto oyo nakoyokela mawa na motema. Mpe alobi: Okozala na makoki te ya komona elongi na ngai, mpo moto moko te akoki komona elongi na ngai mpe azala na bomoi. Mpe Nkolo alobaki, Tala esika pembeni na ngai, okotelemela likolo ya libanga; Ntango nkembo na ngai ekoleka, mpe nakotia yo na lidusu ya libanga, mpe nakozipa yo na loboko na ngai likolo na yo, tii ngai nakoleka. Mpe nakolongola lobɔkɔ na ngai, mpe nsima okomona nsima na ngai, kasi elongi na ngai ekomonana na yo te.

34

Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Kata mpo na yo moko bitando mibale ya libanga, lokola oyo ya liboso, mpe mata epai na ngai na ngomba, mpe nakokoma likolo ya bitando maloba oyo ezalaki na bitando ya liboso, oyo obukaki. Mpe zala prêt na ntɔngɔ, mpe okomata likoló ya ngomba Sinai, mpe okotɛlɛma epai na ngai wana na songe ya ngomba. Mpe moto moko te amata na likolo elongo na yo, mpe moto moko te amonana na ngomba mobimba, mpe bameme mpe bangombe balia matiti te pembeni ya ngomba wana. Mpe akataki bitando mibale ya libanga, ndenge ezalaki mpe ya liboso, mpe Moyize alamukaki na tongo-tongo, amataki na ngomba ya Sinai, ndenge Nkolo atindaki ye, mpe Moyize azwaki bitando mibale ya libanga. Mpe Nkolo akitaki na lipata, mpe atelemaki penepene na ye wana, mpe abengaki nkombo ya Nkolo. Mpe Nkolo alekaki liboso ya

elongi na ye, mpe abengaki Nkolo Nzambe moto ya mawa mpe moto ya ngolu, moto ya mpiko mpe moto ya ngolu ebele mpe ya solo, mpe kobatelaka bosembo mpe ngolu na bankoto, kolongolaka mabe ya mibeko mpe mabe ya bosembo mpe masumu, mpe akopetola te moto oyo azali na ngambo, komemaka mabe ya mibeko ya batata na bana mpe na bana ya bana na molongo ya misato mpe ya minei. Mpe na lombangu Moyize afukamaki na mabele agumbamaki, mpe alobaki, soki namoni ngolu liboso na yo, tika Nkolo na ngai atambola elongo na biso, pamba te bato bazali bato ya mito makasi, mpe yo okolongola masumu na biso mpe mabe na biso, mpe tokozala ya yo. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Talá, ngai nakotya liboso ya yo boyokani liboso ya bato na yo banso, nakosala makambo ya nkembo, oyo ekosalama te na mabele nyonso, mpe na bikólo nyonso, mpe bato banso, kati na bango ozali yo, bakomona misala ya Nkolo, mpo ezali ya kokamwa, oyo ngai nakosalela yo. Keba likebi na yo nyonso oyo ngai nazali kopesa yo mitindo, tala, ngai nakobengana liboso ya bino Baamorite, mpe Bakanana, mpe Baperizi, mpe Baheti, mpe Bahivi, mpe Bagergesiti, mpe Bayebusi. Keba likebi mpo na yo moko ete osala boyokani te ata moke na bato oyo bafandi likolo ya mabele oyo okoti na yango, mpo ete yango ekoma libaku te kati na bino. Bokokweyisa bitalelo ya bango, mpe bokobuka makonzi ya bango, mpe bokokata bizingelo ya bango, mpe bokotumba bikeko ya banzambe ya bango na moto. Bokokumbamela banzambe mosusu te, mpo Nkolo Nzambe, nkombo ya zuwa, azali Nzambe ya zuwa. Kotya te boyokani na bato oyo bafandi na mabele, mpe bakosala kindumba na kolanda banzambe na

bango, mpe bakobonza mbeka na banzambe na bango, mpe bakobenga yo, mpe okolia biloko na bango, mpe okozwa bana basi na bango mpo na bana mibali na yo, mpe bana basi na yo okopesa na bana mibali na bango, mpe bana basi na yo bakosala kindumba na kolanda banzambe na bango, mpe bana mibali na yo bakosala kindumba na kolanda banzambe na bango. Mpe okosala banzambe ya nyangwama te mpo na yo moko. Mpe okobatela fɛti ya mapa mazangi levire, mikolo sambo okolia mapa mazangi levire, ndenge natyaki yo mitindo, na ntango ya sanza ya sika, mpo na sanza ya sika obimaki na Ejipito. Nyonso oyo efungolaka libumu, ezala ya ngai: ya mibali, nyonso oyo ebotami liboso ya mwana ya ngombe, mpe oyo ebotami liboso ya mpate. Mpe mwana ya liboso ya nyama ya komema mikumba, okosikola yango na mpata; kasi soki okosikola yango te, okopesa motuya. Mwana nyonso ya liboso ya bana na yo ya mibali okosikola; okomonana te liboso na ngai na mabɔkɔ mpamba. Na mikolo motoba osala, kasi na mokolo ya sambo okopema; ezala na tango ya kolona to na tango ya kobuka mbuma, okopema. Mpe okosala fɛti ya bapɔsɔ mpo na ngai, ebandeli ya kobuka mbuma ya blé, mpe fɛti ya lisangani na katikati ya mobu. Mbala misato na mobu, mibali nyonso ya yo bakomonana liboso ya Nkolo Nzambe ya Isalaele. Ntango nakobengana bikolo liboso ya elongi na yo, mpe nakopanzana bandelo na yo, moto moko te akozala na mposa ya mabele na yo, ntango okobanda komata komonana liboso ya Nkolo Nzambe na yo, mbala misato ya mobu. Okoboma te likolo ya levire makila ya malasi na ngai, mpe makabo ya feti ya Paska ekolala te kino na tongo. Mbuma ya liboso ya mabele na yo okotia na ndako ya

Nkolo Nzambe na yo, okotumba te mwana mpate na miliki ya mama na ye. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Koma maloba oyo mpo na yo, pamba te na likolo ya maloba oyo nasali boyokani na yo mpe na Isalaele. Mpe Moyize azalaki wana liboso ya Nkolo mikolo ntuku minei, mpe babutu ntuku minei, aliaki lipa te, mpe amelaki mai te, mpe akomaki na bapalata maloba oyo ya boyokani, maloba zomi. Ntango Moyize azalaki kokita longwa na ngomba, mpe bapláki mibale ezalaki na mabɔkɔ ya Moyize, ntango azalaki kokita longwa na ngomba, Moyize ayebaki te ete bomɔni ya langi ya elongi na ye ekómaki kongenga ntango azalaki koloba na ye. Mpe Aron amonaki mpe bampaka nyonso ya Isalaele Moyize, mpe bilembo ya langi ya elongi na ye ezalaki ya nkembo. Mpe babangaki kopusana na ye. Mpe Moyize abengaki bango, mpe Aron na bakambi nyonso ya lisanga bazongaki epai na ye, mpe Moyize alobaki na bango. Mpe na nsima ya makambo yango, bana nyonso ya Isalaele bapusanaki epai na ye. Mpe apesaki bango mitindo nyonso, oyo Nkolo apesaki ye na ngomba Sinaï. Mpe lokola asilisaki kolobela na bango, atiaki likolo ya elongi na ye elamba ya kozipa. Ntango Moyize akokotaki liboso ya Nkolo mpo na kosolola na ye, azalaki kolongola ezipeli kino akobima, mpe soki abimaki azalaki koloba na bana nyonso ya Isalaele makambo nyonso oyo Nkolo atindaki ye. Mpe bana ya Isalaele bamonaki elongi ya Moyize, ete ezalaki kopambola; mpe Moyize atiaki elamba ya kozipa na elongi na ye moko, kino akokota mpo na kosolola na ye.

35

Mpe Moyize asangisaki lisanga mobimba ya bana ya Isalaele, mpe alobaki: Oyo ezali maloba oyo Nkolo alobaki mpo na kosala yango. Ut'oyo mikolo motoba okosala misala, kasi na mokolo ya sambo ezali kopema, mosantu, sabato, kopema ya Nkolo; moto nyonso oyo akosala mosala na yango, akufa. Bokopelisa mɔ́tɔ te na bisika nyonso ya kofanda na bino na mokolo ya sabato, ngai Nkolo. Mpe Moyize alobaki na lisanga mobimba ya bana ya Isalaele, koloba: Oyo nde liloba oyo Nkolo apesaki mitindo, koloba: Bozwa na kati ya bino moko makabo mpo na Nkolo; moto nyonso oyo andimi na motema, bakomema makabo ya liboso na Nkolo: wolo, palata, bronze, hyacinthe, purple, motane ya motane mibale oyo batongoli, mpe lino ya kitoko oyo batongoli, mpe bansuki ya bantaba, mpe baposo ya bameme oyo bapakoli na motane, mpe baposo ya langi ya hyacinthe, mpe banzete oyo ekabolaka te, mpe mabanga ya sardius, mpe mabanga mpo na kogravera mpo na elamba ya mapeka mpe elamba ya molai. Mpe moto nyonso ya bwanya na motema kati na bino, aya asala misala nyonso oyo Nkolo atindaki: Ema, mpe baridó, mpe bifinelo, mpe baridó, mpe mabaya, mpe makonzi, mpe sanduku ya litatoli, mpe mabaya ya komeme yango, mpe kiti ya ngolu ya yango, mpe ridó, mpe mesa mpe bisalelo nyonso ya yango, mpe etelemiselo ya mwinda ya pole mpe bisalelo nyonso ya yango, mpe etumbelo mpe bisalelo nyonso ya yango, mpe bilamba ya bule ya Aron nganga-nzambe, mpe bilamba oyo bakosalela na yango mosala, mpe banzambala ya bana ya Aron ya bonganga-nzambe, mpe mafuta ya kopakola, mpe malasi ya ansa. Mpe lisanga mobimba ya bana ya Israele babimaki epai ya Moyize. Mpe bamemaki moko na moko oyo motema ya bango

ememaki, mpe baoyo etalisaki na molimo ya bango likabo, mpe bamemaki likabo epai ya Nkolo mpo na misala nyonso ya ndako ya litatoli, mpe mpo na misala nyonso ya yango, mpe mpo na bilamba nyonso ya mosantu. Mpe mibali bamemaki biloko uta epai ya basi, moto nyonso oyo akanisaki na motema na ye, bamemaki bitielo, mpe bampete ya matoyi, mpe bampete ya misapi, mpe biloko ya kokanga oyo basala na kosangisa, mpe biloko ya kokanga maboko, eloko nyonso ya wolo. Mpe bato nyonso oyo bamemaki makabo ya wolo epai ya Nkolo, mpe epai ya oyo ezalaki na lino ya kitoko, mpe baposo ya langi ya bule mpe baposo ya bameme oyo bapakoli na motane, bamemaki yango. Mpe moto nyonso oyo azalaki kolongola likabo, bamemaki palata mpe bronze, makabo epai ya Nkolo; mpe epai ya baoyo bamonaki nzete oyo ebolaka te mpo na misala nyonso ya kobongisa, bamemaki yango. Mpe mwasi nyonso mwaye na mayele, na mabɔkɔ kotɔnga, bamemaki biloko oyo batɔngaki: hyacinthe, mpe porphyre, mpe motane, mpe lino ya kitoko. Mpe basi nyonso oyo emonaki na makanisi na bango na bwanya, batongaki nsuki ya ntaba. Mpe bakambi bamemaki mabanga ya emeraude, mpe mabanga ya kotondisa mpo na elamba ya mapeka, mpe elamba ya litolo, mpe biloko ya kosangisa, mpe mpo na mafuta ya kopakola, mpe biloko ya kosangisa ya ansa ya nsolo kitoko. Mpe mobali nyonso na mwasi nyonso, oyo mitema na bango ememaki bango kokota kosala misala nyonso, oyo Nkolo atindaki kosala yango na nzela ya Moyize, bana ya Isalaele bamemaki likabo epai ya Nkolo. Mpe Moyize alobaki na bana ya Isalaele: Talá, Nzambe abengaki na nkombo Bezaleli, mwana ya Uri, mwana ya Huri, wuta na libota ya Yuda, mpe

atondisaki ye molimo ya nzambe ya bwanya mpe ya bososoli, mpe ya boyebi ya makambu nyonso, mpo na kosala mayemi kolanda misala nyonso ya mayemi, kosala wolo mpe palata mpe bronze, mpe kokata libanga, mpe kosala na nzete, mpe kosala na mosala nyonso ya bwanya. Mpe apesaki solo ya kotambwisa na makanisi na ye moko, mpe na Eliab mwana ya Ahisamaki, uta na libota ya Dani. Mpe atondisaki bango na bwanya, na boyebi, na makanisi, mpo na kososola nyonso mpe kosala misala nyonso ya mosantu, mpe biloko ya kotonga mpe ya kobongisa kotonga na langi ya motane, mpe na lino ya kitoko, kosala mosala nyonso ya bozali, ya ndenge na ndenge.

36

Mpe Bezaleli mpe Eliabi basalaki, mpe moto nyonso ya bwanya na makanisi, oyo epesamaki bwanya mpe boyebi na bango, mpo na kososola kosala misala nyonso, kolanda makambo ya mosantu oyo ebongi, kolanda nyonso oyo Nkolo atindaki. Na abengaki Moyize Beselele na Eliabe, na bato nyonso oyo bazalaki na bwanya, oyo Nzambe apesaki boyebi na mitema na bango, na bato nyonso oyo na mokano ya mpiko balingaki koya na misala, mpo na kosilisa yango. Mpe bazwaki epai ya Moyize makabo nyonso, oyo bana ya Isalaele bamemaki mpo na misala nyonso ya mosantu mpo na kosala yango, mpe bango moko bazalaki kokoka lisusu oyo ezalaki komemama epai ya baoyo bazalaki komema na ntongo. Mpe bayaki banso bato ya bwanya oyo bazalaki kosala misala ya mosantu, moko na moko kolanda

mosala na ye, oyo bazalaki kosala. Mpe alobi na Moyize ete bato ebele bamemi biloko mingi koleka oyo Nkolo atindaki kosala. Mpe Moyize apesaki mitindo, mpe asakolaki na molako, koloba, mobali mpe mwasi basala lisusu te mpo na makabo ya liboso ya mosantu, mpe bato bapekisamaki kosala lisusu makabo. Mpe misala ezalaki ekoki mpo na bango mpo na kosala mosala ya kotonga, mpe batikalaki na oyo etikalaki. Mpe moto nyonso ya bwanya kati na baoyo bazalaki kosala bilamba ya biloko ya bule, oyo ezali ya Aron nganga-nzambe, asalaki yango ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe asalaki elamba ya mapeka na wolo, mpe na langi ya ble, mpe na langi ya motane, mpe na langi ya motane makasi oyo bakataki, mpe na lino ya kitoko oyo bazongisaki; mpe bakataki bapapɛlɛ ya wolo lokola bansinga, mpo na kotonga yango elongo na langi ya ble, mpe na langi ya motane, mpe na langi ya motane makasi oyo bakataki malamu, mpe na lino ya kitoko oyo bazongisaki; mosala ya kotonga basalaki yango; bilamba ya mapeka oyo ekangaki na bisika nyonso mibale, mosala ya kotonga oyo bakangisaki na yango moko. Wuta na ye basalaki yango kolanda ndenge ya ye ya kosala, wuta na wolo, mpe langi ya bule, mpe langi ya motane, mpe langi ya motane makasi oyo batongaki, mpe lino ya kitoko oyo batongaki, ndenge Nkolo apesaki mitindo na Moyize; mpe basalaki mabanga nyonso mibale ya emeraude oyo bakangisaki mpe bazingaki na wolo, oyo bakataki mpe batobolaki lokola kokota ya kashe wuta na bakombo ya bana ya Isalaele; mpe atiaki yango na mapeka ya efod, mabanga ya kokundola bana ya Isalaele, ndenge Nkolo apesaki mitindo na Moyize. Mpe basalaki elamba ya ntolo, mosala ya kotonga na ndenge ya mosala ya

efod, na wolo, mpe na langi ya bule, mpe na langi ya motane, mpe na langi ya motane makasi oyo batongaki, mpe na lino ya kitoko oyo batongaki; basalaki elamba ya ntolo ya zomi minei mbali, mibale; bolai na yango ezalaki ndambo ya loboko, mpe bonene na yango ezalaki ndambo ya loboko, mibale. Mpe batongaki na kati na yango elamba oyo ezali na mabanga na milongo minei; molongo ya mabanga, sardio mpe topazi mpe smaragi, molongo ya liboso; mpe molongo ya mibale, antraki mpe safiri mpe jaspi; mpe molongo ya misato, liguri mpe agati mpe ametisi; mpe molongo ya minei, krisoliti mpe berili mpe oniksi oyo bazingeli na wolo, mpe bakangaki na wolo. Mpe mabanga ezalaki banda na bakombo ya bana mibali ya Isalaele zomi na mibale, banda na bakombo na bango bakataki na bakashe, moko na moko banda na nkombo na ye moko mpo na bituka zomi na mibale. Mpe basalaki likoló ya elamba ya libɛlɛ biteni ya nsinga ya kokata oyo bakangisaki esika moko, mosala ya kotonga, banda na wolo ya pɛto. Mpe basalaki biloko mibale ya mapeka ya wolo, mpe bapete mibale ya wolo, mpe batiaki bapete mibale ya wolo na likoló ya bandelo nyonso mibale ya eloko ya tolo. Mpe batiaki basinga ya wolo na ba-anneaux na biteni nyonso mibale ya elamba ya ntolo; mpe na bakutani mibale, basinga mibale. Mpe batiaki yango likoló ya banguba mibale mike, mpe batiaki yango likoló ya mapeka ya efod, na ngámbo oyo etalani, liboso. Mpe basalaki bapete mibale ya wolo, mpe batiaki yango na mapapu mibale na suka ya elamba ya libɔsɔ, mpe na suka ya ngambo ya nsima ya efod na kati. Mpe basalaki bapete mibale ya wolo, mpe batiaki yango na mapeka mibale ya efod na nse ya yango, na liboso, na esika ya kokutana

likoló ya elamba ya kokanga ya efod. Mpe akangaki elamba ya libɔsɔ longwa na bapete oyo ezalaki na yango kino na bapete ya efod, ekangamaki na langi ya bule, etongamaki na elamba ya efod, mpo elamba ya libɔsɔ elongwa te na efod, ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe basalaki elamba ya kati na nse ya elamba ya mapeka, mosala ya kotonga, mobimba ya langi ya bule; kasi efungelo ya elamba ya kati na kati etongami na lisusu, ekangami elongo, ezalaki na suka zingazinga efungelo ezanga kopalangana; Mpe basalaki na suka ya elamba ya kati na nse lokola bagrenade oyo ezali kobimisa fololo, bagrenade, banda na bule, mpe motane, mpe motane makasi, oyo batongami, mpe lino ya kitoko oyo bakangami. Mpe basalaki bangonga ya wolo, mpe batiaki bangonga yango na nsuka ya elamba ya nse zingazinga na kati ya bagranade; ngonga ya wolo mpe granade na nsuka ya elamba ya nse zingazinga, mpo na kosalela, ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe basalaki bakazaka ya lino ya kitoko, mosala ya kotonga, mpo na Aron mpe mpo na bana na ye ya mibali, mpe bitendi ya mito ya lino ya kitoko, mpe kitendi ya moto ya lino ya kitoko, mpe bilamba ya makolo ya lino ya kitoko ya kosuka, mpe mikaba na bango ya lino ya kitoko, mpe ya langi ya bule, mpe ya langi ya motane, mpe ya langi ya motane makasi, ya kosuka, mosala ya moto oyo asalaka bililingi, ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe basalaki etando ya wolo, eteni oyo ebulisami ya bosantu, ya wolo ya peto; mpe akomaki likolo na yango makomi oyo batobozami, ya kashe, Esika ya Bosantu ya Nkolo; Mpe batiaki yango likolo na singa ya langi ya bule, mpo ezala likolo na kitambi na likolo, ndenge Nkolo atindaki Moyize.

37

Mpe basalaki mpo na ndako ya kapo barido zomi; mwambu na tuku mibale ya makolo bolai ya rido moko; yango moko ezalaki mpo na nyonso; mpe minei ya makolo mokuse ya rido moko. Mpe basalaki rido na langi ya bule, mpe na langi ya motane, mpe na langi ya motane makasi oyo batongaki, mpe na lino ya kitoko oyo bakangisaki, mosala ya motungi ya bakerubim; mpe batiaki yango na likoló ya makonzi minei oyo ekabolaka te oyo bapakaki wolo na wolo; mpe mitó na yango ezalaki ya wolo, mpe mikuse na yango minei ezalaki ya palata. Mpe basalaki rido ya ekuke ya hema ya litatoli na langi ya bule, mpe ya motane, mpe ya motane makasi oyo batongaki, mpe lino ya kitoko oyo bakangisaki, mosala ya botongami ya bakerubim; mpe makonzi na yango mitano, mpe bapete; mpe mito na yango, mpe bikangeli na yango batiaki wolo; mpe mikili na yango mitano ezalaki ya bronze. Mpe basalaki lopango na ngambo ya Sudi, batapi ya lopango euta na lino ya kitoko oyo bakanga nkamba, monkama na monkama; mpe makonzi na yango ntuku mibale, mpe mikolo na yango ntuku mibale. Mpe ngámbo oyo etalani na Nɔ́rdi, nkama mɔ̃kɔ́ na nkama mɔ̃kɔ́; mpe ngámbo oyo etalani na Súdi, nkama mɔ̃kɔ́ na nkama mɔ̃kɔ́; mpe makonzi na yango ntuku míbalé, mpe mibáse na yango ntuku míbalé. Mpe ngámbo oyo etalani na mbu, barido ntuku mítáno ya makɔnɔ; makonzi na yango zómi, mpe mibáse na yango zómi. Mpe ngámbo oyo etalani na ɛsti ntuku mítáno ya makɔnɔ bilamba, zómi na mítáno ya makɔnɔ oyo ezali na nsima; mpe makonzi na yango

mísáto, mpe mibáse na yango mísáto. Mpe na nsima ya mibale awa mpe awa na ekuke ya lopángo, barido zómi na mítáno ya makɔnɔ; makonzi na yango mísáto, mpe mibáse na yango mísáto; bárido nyɔ́nsɔ ya hema ezali na lino ya kitoko oyo batɔnga. Mpe mikolo ya makonzi na bango ezalaki ya bronze, mpe bibende ya kokanga na bango ezalaki ya palata, mpe mitó na bango ezalaki ya palata oyo batiaki palata na likolo, mpe makonzi ezalaki na palata oyo batiaki palata na likolo, makonzi nyonso ya lopango; mpe rido ya ekuke ya lopango ezalaki mosala ya moto oyo atongaka biloko kitoko na langi ya bule, mpe ya motane, mpe ya motane makasi oyo batongaki, mpe ya lino ya kitoko oyo bakangaki; tuku mibale ya makubita na bolai, mpe bosanda mpe bonene mitano ya makubita ekokani na bilamba ya lopango; mpe makonzi na bango ezalaki minei, mpe mikolo na bango ezalaki minei ya bronze, mpe bibende ya kokanga na bango ezalaki ya palata, mpe mitó na bango ezalaki ya palata oyo batiaki palata na likolo. Mpe bapike nyonso ya lopango zingazinga ezalaki ya bronze, mpe yango moko ezalaki na silver. Mpe oyo ezali bobongisi ya ndako ya kapo ya litatoli, ndenge etindamaki Moyize, ete mosala ezala ya ba-Levi na nzela ya Itamar, mwana ya Aron, nganga-nzambe. Mpe Bezaleli, mwana ya Uri, uta na libota ya Yuda, asalaki ndenge Nkolo atindaki Moyize, mpe Eliabi, mwana ya Ahisamaki, uta na libota ya Dani, oyo azalaki mosali monene ya biloko ya kotonga mpe biloko ya kosona mpe biloko ya langi ndenge na ndenge, kotonga na langi ya motane mpe na lino ya malamu.

38

Mpe Bezaleli asalaki sanduku, mpe apakolaki yango na wolo ya peto na kati mpe na libándá; mpe abetaki mpo na yango bapete minei ya wolo: mibale na ngámbo moko, mpe mibale na ngámbo ya mibale, minene mpo na mabaya, mpo bámema yango na yango. Mpe asalaki esika ya bolimbisi masumu likoló ya sanduku na wolo ya peto, mpe bakerubim mibale ya wolo; kerubim moko na nsuka ya esika ya bolimbisi masumu ya liboso, mpe kerubim moko na nsuka ya esika ya bolimbisi masumu ya mibale, bazalaki kopesa ombrage na mapapu na bango likoló ya esika ya bolimbisi masumu. Mpe asalaki mesa oyo etyami liboso na wolo ya peto, mpe abendaki yango bapete minei, mibale na ngambo ya liboso, mpe mibale na ngambo ya mibale, minene, mpo na kotombola na mabaya ya komeme na kati na yango. Mpe asalaki bikonzi ya sanduku mpe ya mesa, mpe alatisaki yango wolo. Mpe asalaki bisalelo ya mesa: basani, bikeko ya malasi, bakopo, mpe bisalelo ya kobwakela makabo, oyo akobwakela na yango makabo, ya wolo. Mpe asalaki etelemiselo ya mwinda oyo ezali kopesa pole, ya wolo, ya makasi nzete, mpe bitapi uta na biteni nyonso mibale ya yango; uta na bitapi na yango bitikoli uta na bitapi na yango bitikoli ezalaki kobima libanda; misato uta na oyo, mpe misato uta na oyo, ezalaki kokana na bango moko na mosusu. Mpe ba mwinda ya bango, oyo ezali likolo ya ba nsuka, ezali na lolenge ya mbuma ya nwa uta na yango; mpe ba kiti ya kokotisa uta na yango, mpo ba mwinda ezala likolo na yango; mpe kiti ya

kokotisa ya nsambo, oyo ezali na nsuka ya etelemiselo ya mwinda, likolo ya songe longwa na likolo, ekangama mobimba ya wolo. Mpe ba mwinda sambo likolo na yango ya wolo, mpe ba mbata na yango ya wolo, mpe ba mbeki ya mwinda ya bango ya wolo. Oyo alatisaki bakonzi na palata, mpe abwakaki bapete ya wolo na konzi, mpe alatisaki bikangeli na wolo, mpe alatisaki bakonzi ya elamba ya kokabola na wolo, mpe asalaki basinga ya wolo. Oyo asalaki mpe bapete ya wolo ya hema, mpe bapete ya lopango, mpe bapete ya bronze mpo na kotanda eloko ya kozipa na likolo. Oyo abetaki bikeko ya palata ya hema, mpe bikeko ya bronze ya ekuke ya hema, mpe ekuke ya lopango. Mpe asalaki babende ya palata mpo na makonzi, na likolo ya makonzi oyo alatisaki yango palata. Oyo asalaki bapike ya hema, mpe bapike ya lopango ya bronze. Oyo asalaki etumbelo ya bronze na bisani ya moto ya bronze oyo ezalaki ya bato oyo batombokelaki elongo na lisanga ya Kore. Oyo asalaki bisalelo nyonso ya etumbelo, mpe esani ya moto na yango, mpe evandelo na yango, mpe bakopo, mpe banzete ya kokanga mosuni ya bronze. Oyo asalaki mpo na etumbelo eloko ya kokamela, mosala ya monyama na nse ya esani ya moto na nse ya yango tii na ndambo na yango. Mpe atiaki na yango bapete minei na biteni minei ya eloko ya kokamela ya etumbelo ya bronze, monene mpo na mabaya, mpo na kotombola na yango etumbelo. Oyo asalaki mafuta ya kopakola ya bule, mpe mosangi ya malasi ya peto mosala ya mosali ya malasi. Oyo asalaki sani ya bronze ya kosukola, mpe evandelo na yango ya bronze na bimoniseli ya basi oyo bakilaki bilei, oyo bakilaki bilei pembeni ya bikuke ya hema ya litatoli, na mokolo oyo atelemisaki yango. Mpe asalaki

saani ya kosukola, mpo ete Moyize, Aron, mpe bana na ye basukola maboko mpe makolo na bango na yango, ntango bazalaki kokota na ndako ya litatoli, to ntango bazalaki kopusana na etumbelo mpo na kosala mosala; bazalaki kosukola na yango, ndenge kaka Nkolo atindaki Moyize.

39

Wolo nyonso ya wolo oyo esalamaki na misala kolanda mosala nyonso ya biloko ya bule, ekomaki wolo ya libonza ya liboso, nkama libwa na ntuku mibale ya talanta, mpe nkama sambo na ntuku mibale ya sikele kolanda sikele ya bule; Mpe palata ya likabo uta na bato oyo batangamaki ya lisanga nkama moko ya talanta, mpe nkoto moko nkama sambo na ntuku sambo na mitano ya sikele; deraxime moko na moto ndambo ya sikele, kolanda sikele ya bule; Moto nyonso oyo alekaki na botangami uta na mbula ntuku mibale ya mbotama mpe likoló tii na nkoto ntuku motoba ya nkoto zomi, mpe nkoto misato nkama mitano na ntuku mitano. Mpe ekomaki bitalenta nkama moko ya palata na kobeta ya bikeko nkama moko ya hema, mpe na bikeko ya rido, bikeko nkama moko mpo na bitalenta nkama moko, talenta moko mpo na ekeko moko. Mpe basikele nkoto moko na nkama sambo na ntuku sambo na mitano asalaki mpo na bibende ya makonzi, mpe azipaki bikeko na yango na wolo, mpe abongisaki yango. Mpe bronze ya likabo ezalaki na talanta tuku sambo, mpe nkoto moko na nkama mitano ya sikele. Mpe basalaki na yango mikolo ya ekuke ya hema ya litatoli, mpe mikolo ya

lopango zingazinga, mpe mikolo ya ekuke ya lopango, mpe mapike ya hema, mpe mapike ya lopango zingazinga, mpe ekangeli ya bronze ya etumbelo, mpe bisalelo nyonso ya etumbelo, mpe bisaleli nyonso ya hema ya litatoli. Mpe basalaki bana ya Isalaele, ndenge Nkolo atindaki Moyize, ndenge wana basalaki. Mpe wolo oyo etikalaki ya likabo basalaki bisalelo mpo na kosalela na yango liboso ya Nkolo. Mpe langi ya ble oyo etikalaki, mpe langi ya motane, mpe langi ya motane makasi basalaki bilamba ya mosala ya Aron, mpo na kosalela na yango na esika ya bule. Mpe bamemaki bilamba epai ya Moyize, mpe hema, mpe bisalelo na yango, mikolo mpe mabaya na yango, mpe makonzi, mpe etumbelo, mpe bisalelo nyonso na yango. Mpe mafuta ya kopakola, mpe malasi ya kosangisa, mpe etelemiselo ya mwinda ya peto, mpe bamwinda na yango, bamwinda ya kopelisa, mpe mafuta ya pole; Mpe mesa ya liboso, mpe bisalelo nyonso ya yango; mpe mapa oyo etyami liboso; Mpe bilamba ya mosantu, oyo ezali ya Aron, mpe bilamba ya bana na ye ya mibali, mpo na bonganga-nzambe; Mpe bilamba ya lopango, mpe makonzi; mpe rido ya ekuke ya ndako ya kapo, mpe ya ekuke ya lopango; Mpe bisalelo nyonso ya ndako ya kapo, mpe bisaleli nyonso ya yango; mpe baposo, mposo ya bameme oyo epakolami motane, mpe bafinika ya langi ya ble, mpe bafinika ya oyo etikali; mpe bapike, mpe bisaleli nyonso oyo ezali mpo na misala ya ndako ya kapo ya litatoli; Nyonso oyo Nkolo apesaki mitindo na Moyize, bongo basalaki bana ya Isalaele biloko nyonso; Mpe Moyize amonaki misala nyonso, mpe bazalaki basali yango ndenge oyo Nkolo apesaki mitindo na Moyize, bongo basalaki yango, mpe Moyize apambolaki bango.

40

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Na mokolo ya liboso ya sanza ya liboso, na ebandeli ya sanza, okotelemisa ndako ya kapo ya litatoli. Mpe okotya sanduku ya litatoli, mpe okozipa sanduku na rido. Mpe okoyingisa mesa, mpe okotya mokano na yango, mpe okoyingisa etelemiselo ya mwinda, mpe okotya bamwinda na yango. Mpe okotya altare ya wolo mpo na kotumba malasi liboso ya sanduku, mpe okotya elamba ya kozipa na likolo ya ekuke ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe okotya altare ya makabo pembeni ya bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli; mpe okozingela ndako ya kapo, mpe okobulisa binso ya yango zingazinga. Mpe okozwa mafuta ya kopakola, okopakola ndako ya kapo, mpe biloko nyonso oyo ezali na kati na yango, okobulisa yango elongo na bisalelo na yango nyonso, mpe ekozala bule. Mpe okopakola mafuta na etumbelo ya makabo, mpe bisalelo nyonso ya yango, mpe okobulisa etumbelo, mpe etumbelo ekozala ya bule koleka. Mpe okomema Aaron na bana na ye ya mibali na bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe okosukola bango na mai. Mpe okwatisa Aaron bilamba bisantu, okopakola ye mafuta, okobulisa ye, mpe akosalela ngai lokola nganga-nzambe. Mpe okoyeisa bana na ye ya mibali, mpe okolatisa bango ba tuniques. Mpe okopakola bango ndenge opakolaki tata na bango, mpe bakosalela ngai lokola banganga-nzambe, mpe ekozala mpo ezala na bango kopakola ya bonganga-nzambe libela na libela, na bikeke na bango. Mpe Moyize asalaki makambo nyonso oyo Nkolo atindaki

ye, asalaki bongo. Mpe esalemaki na sanza ya liboso, na mobu ya mibale, ntango bazalaki kobima na Ejipito, na mokolo ya sanza ya sika, ndako ya kapo etelemi. Mpe Moyize atelemisaki ndako ya kapo, mpe atiaki mitó, mpe akotisaki mabaya, mpe atelemisaki makonzi. Mpe atandaki baridó na likoló ya ndako ya kapo, mpe atiaki eloko ya kozipa ya ndako ya kapo na likoló ya yango wuta likoló, ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe akamati bitatoli mpe atii yango na kati ya sanduku; mpe atiaki mabaya na nse ya sanduku, mpe akotisaki sanduku na kati ya ndako ya kapo, mpe atiaki elamba ya kozipa ya rido, mpe azipaki sanduku ya litatoli, ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe atiaki mesa na kati ya ndako ya kapo ya litatoli, na ngambo ya nor libanda ya rido ya ndako ya kapo. Mpe abakisaki likolo na yango mapa ya komonisa liboso ya Nkolo, ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe atiaki etelemiselo ya mwinda na ndako ya kapo ya litatoli, na ngambo ya ndako ya kapo oyo etalani na Sudi. Mpe atiaki ba mwinda na yango liboso ya Nkolo, ndenge Nkolo apesaki mitindo na Moyize. Mpe atiaki etumbelo ya wolo na ndako ya kapo ya litatoli liboso ya rido, mpe atumbaki na yango malasi ya kosangisa, ndenge kaka Nkolo apesaki mitindo na Moyize. Mpe etumbelo ya makabo atiaki pembeni ya ekuke ya ndako ya kapo. Mpe atiaki lopango zingazinga ya ndako ya kapo mpe ya etumbelo, mpe Moyize asilisaki misala nyonso. Mpe lipata ezipaki ndako ya hema ya litatoli, mpe nkembo ya Nkolo etondaki na hema. Mpe Moyize akokaki te kokota na kati ya ndako ya litatoli, mpo lipata ezalaki kozipa yango, mpe nkembo ya Nkolo etondisaki ndako. Ntango lipata ezalaki komata longwa na ndako ya kapo, bana ya Isalaele bazalaki kokende na biloko

na bango. Soki kasi lipata emataki te, bazalaki kotikala kuna tii na mokolo oyo lipata emataki. Lipata ezalaki likolo ya ndako ya kapo na mokolo, mpe moto ezalaki likolo na yango na butu liboso ya Israel mobimba, na mikende na bango nyonso.

Motángo

1

Mpe Nkolo alobaki na Moyize na esobe ya Sinai, na ndako ya kapo ya litatoli, na mokolo ya liboso ya sanza ya mibale, na mbula ya mibale nsima ya kobima na bango na mokili ya Ejipito, koloba: Bokamata ebandeli ya lisanga mobimba ya Isalaele kolanda mabota, kolanda bandako ya bakoko na bango, kolanda motango ya bakombo na bango, kolanda mito na bango; mobali nyonso banda mibu ntuku mibale ya mbotama mpe likoló, nyonso oyo abimaka na nguya ya Isalaele, botanga bango elongo na nguya na bango; yo mpe Aron botanga bango. Mpe na bino, bakozala moko-moko kolanda libota, bakambi kolanda bandako ya bakoko. Mpe yango ezali bakombo ya mibali, oyo bakotelemela elongo na bino: ya Rubeni, Elizuri mwana mobali ya Sediyuri; ya Simeoni, Salamieli mwana mobali ya Zurishadayi. Ya ba Yuda, Naason mwana ya Aminadabi. Ya Isakari, Natanaeli mwana ya Zuari; Ya Zabuloni, Eliabi mwana ya Eloni; Ya bana ya Jozefi, ya Efrayimi, Elisama mwana ya Amiudi; ya Manase, Gamalieli mwana ya Pedazuri. Ya ba

Benjamin, Abidan, mwana ya Gideoni. Ya Dan, Ahiezer, mwana ya Ammishaddai. Ya ba-Asher, Phagaiel, mwana ya Echran. Ya ba Gad, Elisaph, mwana ya Raguel. Ya Nefutali, Akire mwana ya Ainani. Baye nde babengi ya lisanga, bakambi ya mabota kolanda mabota na bango, bakonzi ya nkoto ya Isalaele. Mpe Moyize na Aron bazwaki bato oyo babengamaki na bakombo. Mpe basangisaki lisanga mobimba na mokolo ya liboso ya sanza ya mibale ya mobu; mpe bakomaki bakombo na bango kolanda bikolo na bango, kolanda mabota na bango, kolanda motango ya bakombo na bango, kobanda na mibu tuku mibale ya mbotama mpe koleka, mibali nyonso kolanda moto na moto na bango, ndenge Nkolo atindaki Moyize; mpe batangaki bango na esobe ya Sinaï. Mpe bakomaki bana mibali ya Rubeni, mwana ya liboso ya Isalaele, kolanda mabota na bango, kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango, kolanda motango ya bakombo na bango, kolanda mito na bango, bana mibali nyonso banda mibu ntuku mibale ya mbotama mpe likoló, moto nyonso oyo azalaki kobima na makasi, botangami na bango ya libota ya Rubeni, ntuku minei na motoba nkoto mpe nkama mitano. Bana ya Simeoni kolanda libota ya bango, kolanda bituka ya bango, kolanda bandako ya bakoko ya bango, kolanda motango ya bakombo ya bango, kolanda moto na moto ya bango, bato nyonso ya mibali banda mbula ntuku mibale ya mbotama mpe likoló, moto nyonso oyo akendaka na nguya, botangami ya bango uta na libota ya Simeoni, libwa na ntuku mitano ba nkoto mpe nkama misato. Bana ya Yuda kolanda libota ya bango, kolanda bituka ya bango, kolanda bandako ya bakoko ya bango, kolanda motango ya bakombo ya bango,

kolanda mito ya bango, bato nyonso ya mibali kobanda mibu ntuku mibale ya mbotama mpe likoló, moto nyonso oyo azali kobima na nguya, botángi ya bango uta na libota ya Yuda, nkoto ntuku sambo na minei mpe nkama motoba. Bana ya mibali ya Isakari kolanda mabota na bango, kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango, kolanda motango ya bakombo na bango, kolanda mito na bango, bana ya mibali nyonso banda mbula ntuku mibale ya mbotama mpe likoló, moto nyonso oyo azali kobima na makasi, botángi ya bango banda libota ya Isakari, ezalaki minei mpe ntuku mitano ya nkoto mpe nkama minei. Bana ya mibali ya Zabuloni kolanda libota na bango, kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango, kolanda motango ya bakombo na bango, kolanda mito na bango, bana ya mibali nyonso banda mibu ntuku mibale ya mbotama mpe koleka, moto nyonso oyo akendaka na nguya, botangami na bango banda libota ya Zabuloni, nkoto ntuku mitano na sambo mpe nkama minei. Bana ya Jozefi, bana ya Efrayimi, kolanda mabota na bango, kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango, kolanda motango ya bakombo na bango, kolanda mito na bango, bana nyonso ya mibali kobanda mibu tuku mibale ya mbotama mpe likoló, moto nyonso oyo azali kobima na makasi, botángi na bango uta na libota ya Efrayimi, nkoto tuku minei na nkama mitano. Bana ya mibali ya Manase kolanda libota na bango, kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango, kolanda motango ya bakombo na bango, kolanda moto na moto, bana mibali nyonso, banda mibu ntuku mibale ya mbotama mpe likoló, moto nyonso oyo azali kobima na makasi, botángami

na bango ya libota ya Manase, nkoto ntuku misato na mibale mpe nkama mibale. Bana ya Benjame kolanda libota na bango, kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango, kolanda motango ya bakombo na bango, kolanda moto na moto na bango, bato nyonso ya mibali banda mbula ntuku mibale ya mbotama mpe likoló, moto nyonso oyo azali kobima na makasi, botángami na bango ya libota ya Benjame, nkoto ntuku misato na mitano na nkama minei. Bana mibali ya Gadi kolanda libota ya bango, kolanda bituka ya bango, kolanda bandako ya bakoko ya bango, kolanda motango ya bakombo ya bango, kolanda mito ya bango, bana mibali nyonso banda mibu ntuku mibale ya mbotama mpe koleka, moto nyonso oyo akendaka na nguya, botangami ya bango: banda libota ya Gadi, nkoto ntuku minei na mitano na nkama motoba na ntuku mitano. Bana ya Dani kolanda libota ya bango, kolanda bituka ya bango, kolanda bandako ya bakoko ya bango, kolanda motango ya bakombo ya bango, kolanda moto na moto ya bango, bato nyonso ya mibali kobanda mibu tuku mibale ya mbotama mpe koleka, moto nyonso oyo akoki kobima na nguya, botangami ya bango na libota ya Dani, nkoto tuku motoba na mibale mpe nkama sambo. Bana ya Aseri kolanda libota ya bango, kolanda bituka ya bango, kolanda bandako ya bakoko ya bango, kolanda motango ya bakombo ya bango, kolanda moto na moto ya bango, bato nyonso ya mibali banda mibu ntuku mibale ya mbotama mpe likoló, moto nyonso oyo abimaka na nguya, botangami ya bango banda libota ya Aseri, moko mpe ntuku minei nkoto mpe nkama mitano. Bana ya Naftali kolanda libota na bango, kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango, kolanda

motango ya bakombo na bango, kolanda moto na moto na bango, bato nyonso ya mibali banda mbula ntuku mibale ya mbotama mpe likoló, moto nyonso oyo azali kobima na nguya, botangami na bango ya libota ya Naftali, ntuku mitano na misato nkoto mpe nkama minei. Oyo nde botángi ya bato oyo Moyize, Aron mpe bakambi zomi na mibale ya Isalaele basalaki, moto moko mpo na libota moko, kolanda mabota ya bandako ya bakoko na bango. Mpe motángo mobimba ya bana ya Israele na nguya na bango ekómaki banda mbula ntuku mibale ya mbotama mpe likoló, moto nyonso oyo azalaki kobima mpo na kobongisa bitumba na Israele, nkama motoba ya nkoto mpe nkoto misato mpe nkama mitano mpe ntuku mitano. Kasi ba-Levite, banda na libota ya mabota ya bango, batángámákí tê na kati ya bana ya Israele. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Tala, libota ya Levi okotanga bango te elongo, mpe motango na bango okozwa te, na kati ya bana ya Isalaele. Mpe yo tya ba-Levi likoló ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe likoló ya biloko nyonso ya yango, mpe likoló ya nyonso oyo ezali na yango. Bango moko bakomema ndako ya kapo mpe biloko nyonso ya yango, mpe bango moko bakosalela na yango, mpe bakotonga molako zingazinga ya ndako ya kapo. Na ntango ya kolongola ndako ya kapo, Balevi bakokitisa yango, mpe na ntango ya kotelemisa ndako ya kapo, bakotelemisa yango, mpe mopaya oyo akopusana akokufa. Mpe bana ya Isalaele bakolala nganda, moto moko moko na esika na ye moko, mpe moto moko moko kolanda bokonzi na ye moko, elongo na nguya ya bango. Kasi ba-Levi bátia milako na bango zingazinga ya hema ya litatoli, mpe masumu ekozala te kati na bana ya Isalaele. Mpe Balevi

bango moko bakobatela bokengeli ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe bana ba Isalaele basalaki kolanda nyonso oyo Nkolo atindaki Moyize na Aron, basalaki bongo.

2

Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize mpe Aron, koloba: Moto moko moko kolanda ye kolanda eteni, kolanda bendele, kolanda bandako ya bakoko na bango, tika bana ya Isalaele batonga molako liboso; zingazinga ya ndako ya kapo ya litatoli, bana ya Isalaele bakotonga molako. Na ba-oyo bazali kotonga molako ya liboso na ngámbo ya ɛsti, etuluku ya molako ya Yuda na nguya na bango, mpe mokonzi ya bana ya Yuda, Naason, mwana ya Aminadabi. Nguya na ye oyo batálaki, ezalaki nkoto ntuku sambo na minei mpe nkama motoba. Mpe baoyo bakotonga molako pembeni ya libota ya Isakari, mpe mokonzi ya bana ya Isakari, Natanaele mwana ya Sogari. Nguya na ye oyo batálaki, ezalaki nkoto ntuku mitano na minei na nkama minei. Mpe baoyo bazalaki kotonga molako pembeni ya libota ya Zabuloni, mpe mokonzi ya bana ya Zabuloni, Eliabi mwana ya Eloni. Nguya ya ye oyo batalisaki, ezalaki nkoto tuku mitano na sambo na nkama minei. Bato nyonso oyo batalamaki uta na nganda ya Yuda, nkama moko na tuku mwambe nkoto mpe nkoto motoba mpe nkama minei, na nguya na bango, bakobima ya liboso. Mampinga ya molako ya Rubeni, na ngambo ya sudi, nguya na bango, mpe mokonzi ya bana ya Rubeni, Elizuri, mwana ya Sediyuri. Nguya ya ye oyo batálaki ezalaki nkoto ntuku minei na

motoba na nkama mitano. Mpe baoyo bazalaki kotonga molako pembeni ya libota na ye ya Simeon, mpe mokonzi ya bana ya Simeon, Salamiel mwana ya Zurishaddai. Nguya ya ye oyo batálaki, ezalaki libwa na ntuku mitano nkoto na nkama misato. Na baoyo oyo bakotonga molako penepene na ye, libota ya Gadi, mpe mokonzi ya bana ya Gadi, Elisafi, mwana ya Ragueli. Nguya ya ye oyo batálaki ezalaki nkóto ntuku minei na mitáno, nkama motóbá na ntuku mitáno. Bato nyonso oyo batalisaki ya molako ya Rubeni, nkama moko na mitano moko nkoto mpe nkama minei mpe mitano, na nguya na bango, bakobima na esika ya mibale. Ekozwama ndako ya kapo ya litatoli, mpe molako ya ba Levi na kati ya ba molako, lokola bakotia molako, bongo mpe bakobima, moko na moko na bokonzi na ye. Eteni ya molako ya Efrayimi pembeni ya mbu na nguya na bango, mpe mokonzi ya bana ya Efrayimi, Elishama mwana ya Amihudi. Nguya ya ye oyo batálaki ezalaki ntuku minei nkoto mpe nkama mitano. Mpe baoyo bakotonga molako pembeni ya libota ya Manase, mpe mokonzi ya bana ya Manase, Gamalieli mwana ya Pedatsuri. Nguya na ye oyo batalisaki, nkoto tuku misato na mibale mpe nkama mibale. Mpe baoyo bazalaki kotonga molako pembeni ya libota ya Benjamin, mpe mokonzi ya bana ya Benjamin, Abidan, mwana ya Gideoni. Nguya ya ye oyo batálaki, ezalaki nkóto ntuku misato na mitáno mpé nkama minei. Bato nyonso oyo batalamaki ya molako ya Efrayimi, nkama nkoto mpe mwambe nkoto mpe nkama, na nguya na bango, ya misato bakobima. Eteni ya molako ya Dan na ngambo ya nor na nguya na bango, mpe mokonzi ya bana ya Dan, Ahiezeri mwana ya Amisadai. Nguya na ye oyo batalisaki, nkoto tuku motoba na mibale mpe

nkama sambo. Mpe baoyo bazalaki kotonga molako pembeni na ye ezalaki libota ya Aseri, mpe mokonzi ya bana ya Aseri, Pagiela mwana ya Okirana. Nguya ya ye oyo batálaki, ezalaki nkoto ntuku minei na moko na nkama mitano. Mpe baoyo bazalaki kotonga molako pembeni ya libota ya Nefitali, mpe mokonzi ya bana ya Nefitali, Akire, mwana ya Ainani. Nguya na ye oyo batálaki, ezalaki nkoto ntuku mitano na misato na nkama minei. Bato nyonso oyo batangamaki ya molako ya Dan, nkama moko na tuku mitano na sambo ba-nkoto na nkama motoba; bakozala ya nsuka mpe bakobima kolanda eteni na bango. Oyo nde botángami ya bana ya Israele kolanda bandako ya bakoko ya bango, botángami mobimba ya nganda na mampinga ya bango, nkama motoba nkoto na nkoto misato na nkama mitano na ntuku mitano. Kasi Balevi batángámaki tê elongo na bango, ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe bana ya Isalaele basalaki nyonso oyo Nkolo atindaki Moyize, boye batongaki molako kolanda ebongiseli na bango, mpe boye bakendaki moko na moko pembeni ya moko na mosusu kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango.

3

Mpe yango ezali bikólo ya Aaron na Moïse, na mokolo oyo Nkolo alobaki na Moïse na ngomba Sinaï. Mpe yango ezali bakombo ya bana mibali ya Aaron: mwana ya liboso Nadab, mpe Abiud, Eleazar, mpe Ithamar. Oyo nde bakombo ya bana ya Aron, banganga-Nzambe oyo bapakolami mafuta, oyo babulisaki

maboko na bango mpo na kosala mosala ya bonganga-Nzambe. Mpe Nadabi mpe Abihu bakufaki liboso ya Nkolo, ntango bazalaki kobonza moto ya mopaya liboso ya Nkolo, na esobe ya Sinai, mpe bana bazalaki na bango te; mpe Eleazari mpe Itamari basalaki mosala ya bonganga-Nzambe elongo na Aron, tata na bango. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Kamata libota ya Levi, mpe okotia bango liboso ya Aron nganga-nzambe, mpe bakosalela ye, mpe bakobatela bakengeli na ye, mpe bakengeli ya bana ya Isalaele liboso ya ndako ya litatoli, kosala misala ya ndako. Mpe bakobatela bisalelo nyonso ya ndako ya litatoli, mpe bakengeli ya bana ya Isalaele kolanda misala nyonso ya ndako. Mpe okopesa ba-Levi epai ya Aron mpe epai ya bana na ye ya mibali, banganga-nzambe; bango bapesami lokola likabo epai na ngai banda na bana ya Israele. Mpe Aaron mpe bana na ye ya mibali okotya likoló ya ndako ya litatoli, mpe bakobatela bonganga-nzambe na bango, mpe makambu nyonso oyo etali altare, mpe oyo ezali na kati ya rido, mpe mopaya oyo akosimba akokufa. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, mpe tala ngai nazwaki ba Levi na kati ya bana ya Isalaele na esika ya mwana liboso mobotama nyonso oyo afungolaka libumu epai ya bana ya Isalaele; lisiko ya bango bakozala, mpe ba Levi bakozala ya ngai. Epai na ngai, pamba nyonso ya liboso ya kobotama, na mokolo oyo nabetaki nyonso ya liboso ya kobotama na mabele ya Ejipito, nabulisaki epai na ngai nyonso ya liboso ya kobotama na Isalaele, banda moto tii nyama, bakozala ya ngai, ngai Nkolo. Mpe Nkolo alobaki na Moyize na esobe ya Sinai, koloba: Tanga bana ya Levi kolanda bandako ya bakoko na bango, kolanda mabota na bango; mobali nyonso banda sanza moko mpe likolo,

botanga bango. Na ba-talaki bango Moyize na Aron na nzela ya mongongo ya Nkolo, ndenge Nkolo apesaki bango mitindo. Mpe baye bazalaki bana ya Levi kolanda bakombo na bango: Gerishoni, Kaati, mpe Merari. Mpe yango nkombo ya bana mibali ya Gershon kolanda bituka na bango, Lobeni na Shimei. Mpe bana mibali ya Kaath kolanda bituka na bango: Amram, Isaar, Hebron mpe Oziel. Mpe bana mibali ya Merari kolanda bituka na bango: Mooli mpe Mushi. Baye nde bazali bituka ya Balevite kolanda bandako ya bakoko na bango. Na Gershon: bato ya Lobeni, mpe bato ya Shimei; bango nde bato ya Gershon. Motángi ya bango kolanda motángo ya mibali nyonso banda sanza moko mpe likoló, motángi ya bango, ezalaki nkoto sambo mpe nkama mitano. Mpe bana ya Gershon bakotia molako na nsima ya ndako ya kapo, pembeni ya mbu. Mpe mokambi ya ndako ya mabota ya bato ya Gedson, Elisaph mwana ya Dael. Mpe bokengeli ya bana ya Gerishoni na ndako ya kapo ya litatoli, ndako ya kapo mpe elamba ya kozipa, mpe elamba ya kozipa ya ekuke ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe bilamba ya lopango, mpe rido ya ekuke ya lopango oyo ezali penepene na ndako ya kapo, mpe biteni nyonso oyo etikali ya misala na yango nyonso. Na Kaath: libota ya Amram moko, mpe libota ya Isaar moko, mpe libota ya Hebron moko, mpe libota ya Oziel moko. Bango nde bazali mabota ya Kaath, kolanda motango. Bato nyonso ya mibali kobanda sanza moko mpe likolo, nkoto mwambe na nkama motoba, bazalaki kobatela misala ya bule. Bato ya bana ya Kaati bakotia nganda na ngámbo ya ndako ya kapo na ngámbo ya Sudi. Mpe mokonzi ya ndako ya bakoko ya bato ya Kaati, Elizafani, mwana ya Uzieli. Mpe mokumba ya

bango ezali sanduku, mpe mesa, mpe etelemiselo ya mwinda, mpe bitumbelo, mpe bisalelo ya mosantu oyo nyonso basalelaka na yango, mpe eloko ya kozipa, mpe misala nyonso ya bango. Mpe mokonzi oyo azali likolo ya bakonzi ya Balevi, Eleazar, mwana ya Aron nganga-nzambe, atiamaki mpo na kobatela bakengeli ya biloko ya bule. Na Merari, libota ya Mooli mpe libota ya Mousi; yango nde mabota ya Merari. Botángi ya bango kolanda motángo, mwana mobali nyonso banda sanza moko mpé koleka, nkóto motóbá na ntuku mitáno. Mpe mokonzi ya ndako ya bakoko ya bato ya Merari, Zuriel, mwana ya Abihail, bakotonga molako na ngambo ya ndako ya kapo na ngambo ya nor. Botángami ya bakengeli ya bana ya Merari, mito ya hema, mpe bikangeli ya yango, mpe makonzi ya yango, mpe miboko ya yango, mpe biloko nyonso ya bango, mpe misala ya bango, mpe makonzi ya lopango zingazinga, mpe miboko ya bango, mpe mapike, mpe basinga ya bango. Baoyo batongaka molako na elongi ya ndako ya litatoli banda este, Moyize mpe Aron mpe bana na ye ya mibali, bazalaki kokengela bakengeli ya esika ya bule mpo na bakengeli ya bana ya Isalaele, mpe mopaya oyo akosimba, akokufa. Motángá mobimba ya ba-Levi, oyo Moyize mpe Aron batángaki na nzela ya mongongo ya Nkolo kolanda mabota na bango, bana mibali nyonso kobanda sanza moko mpe likoló, ezalaki nkoto tuku mibale na mibale. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Tala bana nyonso ya liboso ya mibali ya bana ya Isalaele banda sanza moko mpe koleka, mpe kamata motángo na bakombo. Mpe okozwa ba-Levi mpo na ngai, ngai Nkolo, na esika ya bana nyonso ya liboso ya bana ya Israele, mpe bibwele ya ba-Levi na esika ya bana nyonso ya liboso kati

na bibwele ya bana ya Israele. Mpe Moyize atalaki ndenge Nkolo atindaki mpo na bana nyonso ya liboso kati na bana ya Isalaele. Mpe bana nyonso ya liboso ya mibali, kolanda motángo, banda sanza moko ya mbotama mpe koleka, na motángo na bango, bazalaki nkoto tuku mibale na mibale na nkama mibale na ntuku sambo na misato. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Kamata ba Levi na esika ya bana nyonso ya liboso ya bana mibali ya Isalaele, mpe bibwele ya ba Levi na esika ya bibwele na bango, mpe ba Levi bakozala ya ngai; ngai Nkolo. Mpe mbongo ya kosikola ya bato misato mpe ntuku sambo mpe nkama mibale, baoyo bazali koleka liboso ya Balevi, banda na bana ya liboso ya bana ya Isalaele; Mpe okozwa ba sikele mitano mpo na moto moko moko, kolanda didrakme ya bule okozwa yango, ba obole ntuku mibale ya sikele moko. Mpe okopesa palata epai ya Aaron mpe epai ya bana na ye ya mibali, mbongo ya kosikola ya baoyo baleki na bango. Mpe Moyize azwaki palata ya sikumbu ya baoyo balekaki mpo na kosikola ya Balevite. Longola ya bana ya liboso ya bana ya mibali ya Israele, azwaki palata, nkoto moko, nkama misato na ntuku motoba na mitano ya basikele, kolanda sikele ya mosantu. Mpe Moyize apesaki mbongo ya sikufu ya baoyo bazalaki koleka epai ya Aron mpe bana na ye ya mibali, na nzela ya mongongo ya Nkolo, ndenge Nkolo atindaki Moyize.

4

Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize mpe Aron, koloba, kamata

motó ya bana ya Kaat longwa na kati ya bana ya Levi, kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango, banda mbula tuku mibale na mitano mpe likoló tii na mbula tuku mitano, moto nyonso oyo akokota mpo na kosalela, kosala misala nyonso na ndako ya kapo ya litatoli. Mpe yango nde misala ya bana ya Kaati na ndako ya litatoli, mosantu ya bisantu. Mpe Aron na bana na ye ya mibali bakokota, ntango molako ekotombwama, mpe bakokitisa rido oyo ezali kopesa elili, mpe bakozipa na yango sanduku ya litatoli, mpe bakotia likolo na yango ezipelo ya poso ya langi ya bule, mpe bakotia likolo na yango elamba mobimba ya langi ya bule longwa na likolo, mpe bakokotisa mabaya ya komeme. Mpe na likoló ya méza oyo etyámí libosó, bakotya na likoló ya yango elambá ya motáné nyonso, mpe basáni, mpe bifulu bya malási, mpe bakópu, mpe basáni ya makabo ya masangá oyo kati na yango asopelaka makabo, mpe mámpa oyo ntango nyonso ekozala na likoló ya yango. Mpe bakotya likolo na yango elamba ya motane, mpe bakozipa yango na eloko ya kozipa ya nkanda ya langi ya bule, mpe bakokotisa na kati na yango mabaya. Mpe bakokamata elamba ya bule, mpe bakozipa etelemiselo ya mwinda oyo ezali kopesa pole, mpe bamwinda na yango, mpe bakamweli na yango, mpe bambeki ya kosopa na yango, mpe bisalelo nyonso ya mafuta oyo basalelaka na yango. Mpe bakotia yango, ná bisalelo nyonso ya yango, na elamba ya kozipa ya poso ya langi ya bule, mpe bakotia yango likoló ya banzete ya komeme. Mpe na likoló ya etumbelo ya wolo, bakozipa elamba ya bule, mpe bakozipa yango na kozipa ya nkanda ya bule, mpe bakokotisa mabaya na yango. Mpe bakozwa bisalelo nyonso ya

mosala oyo basalelaka yango na bisika ya bule, mpe bakotia na elamba ya langi ya ble, mpe bakofinika yango na elamba ya mposo ya langi ya ble, mpe bakotya likolo ya mabaya. Mpe akotya eloko ya kozipa likolo ya etumbelo, mpe bakozipa yango na elamba nyonso ya motane. Mpe bakotya likolo na yango bisalelo nyonso oyo basalelaka yango na yango na kati na yango, mpe bakeko ya moto, mpe banzete ya mosuni, mpe bakopo, mpe eloko ya kozipa, mpe bisalelo nyonso ya etumbelo; mpe bakotya likolo na yango eloko ya kozipa ya poso ya langi ya bule, mpe bakokotisa mabaya na yango ya komeme; mpe bakozwa elamba ya langi ya motane, mpe bakozipa esika ya kosukola mpe nse na yango, mpe bakotia yango na eloko ya kozipa ya poso ya langi ya bule, mpe bakotya yango likolo na mabaya ya komeme, mpe Aron mpe bana na ye ya mibali bakosilisa, kozipa biloko ya bule, mpe bisalelo nyonso ya bule, na ntango ya kolongola molako; mpe nsima ya makambo oyo bana ya Koati bakokota komema, mpe bakosimba te biloko ya bule, mpo ete bakufa te; makambo oyo bana ya Koati bakomema na ndako ya kapo ya litatoli. Mokengeli Eleazar, mwana ya Aaron nganga-nzambe, azali na mafuta ya pole, mpe malasi ya kosangisa, mpe mbeka ya mokolo na mokolo, mpe mafuta ya kopakola, mokengeli ya ndako mobimba ya kapo, mpe nyonso oyo ezali na yango na esantu, na misala nyonso. Mpe Nkolo alobaki na Moyize mpe Aron, koloba: Bobebisa te bato ya libota ya Kaat longwa na kati ya Balevi. Salá yango mpo na bango, mpe bakozala na bomoi mpe bakokufa te, ntango bazali kopusana epai ya biloko ya bule ya biloko ya bule; Aron mpe bana na ye ya mibali bapusana, mpe bakotya bango moko na moko kolanda mosala na ye, mpe bakokota te komona

na mbalakata biloko ya bule, mpe bakokufa. Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize, koloba: Kamata motango ya bana ya Gerishoni, mpe bango kolanda bandako ya batata na bango, kolanda bituka na bango, banda mibu ntuku mibale na mitano mpe likolo tii mibu ntuku mitano, tanga bango, moto nyonso oyo akokota mpo na kosalela, kosala misala na ye na ndako ya kapo ya litatoli. Oyo ezali mosala ya bato ya Gershon, kosala mosala mpe komeme. Mpe akotombola baposo ya hema, mpe hema ya litatoli, mpe eloko ya kozipa na yango, mpe eloko ya kozipa ya langi ya bule oyo ezali likolo na yango longwa na likoló, mpe eloko ya kozipa ya ekuke ya hema ya litatoli, mpe bilamba ya lopango, nyonso oyo ezali likolo ya hema ya litatoli, mpe biloko mosusu, mpe biloko nyonso ya mosala ya losambo, nyonso oyo basalelaka yango, bakosala. Kolanda na monɔkɔ ya Aron mpe ya bana na ye ya mibali, ekozala mosala ya bana ya Gedson kolanda misala na bango nyonso, mpe kolanda misala na bango nyonso, mpe okotala bango na nkombo ya biloko nyonso oyo ebongisami na bango. Oyo nde mosala ya bana ya Gedson na ndako ya litatoli, mpe bokengeli ya bango ezali na loboko ya Itamar, mwana ya Aron, nganga-nzambe. Bana ya Merari kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango, botanga bango, banda mibu ntanu na ntuku mibale ya mbotama mpe likoló tii mibu ntuku mitano ya mbotama, botanga bango, moto nyonso oyo akokota mpo na kosalela misala ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe yango makambo oyo ya bokengeli ya biloko oyo bakotombola na bango kolanda misala na bango nyonso na ndako ya kapo ya litatoli: mito ya ndako ya kapo, mpe mabaya, mpe makonzi na yango, mpe miboko na yango, mpe elamba ya

kozipa, mpe miboko na bango, mpe makonzi na bango, mpe elamba ya kozipa ya ekuke ya ndako ya kapo, mpe makonzi ya lopango zingazinga, mpe miboko na bango, mpe makonzi ya rido ya ekuke ya lopango, mpe miboko na bango, mpe mapike na bango, mpe basinga na bango, mpe bisalelo na bango nyonso, mpe misala na bango nyonso; na bakombo botala bango, mpe bisalelo nyonso ya bokengeli ya biloko oyo bakotombola na bango. Oyo ezali mosala ya bato ya bana ya Merari na misala na bango nyonso na ndako ya litatoli na loboko ya Ithamar, mwana ya Aron, nganga-nzambe. Mpe Moyize mpe Aron mpe bakambi ya Isalaele batalisaki bana ya Keat kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango, banda mibu ntanu na ntuku mibale ya mbotama mpe likolo tii mibu ntuku mitano ya mbotama, moto nyonso oyo azalaki kokota mpo na kosalela mpe kosala na ndako ya kapo ya litatoli. Mpe motángo ya bango kolanda bituka ya bango ezalaki nkoto míbalé, nkama sambo na ntuku mitáno. Oyo ezali botángi ya bato ya Kaati, baoyo nyonso basalaka mosala na ndako ya kapo ya litatoli, ndenge Moyize na Aron batángaki kolanda mongongo ya Nkolo, na nzela ya loboko ya Moyize. Mpe batangamaki bana ya Gershon kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango, banda mibu ntanu na tuku mibale ya mbotama mpe likoló tii na mibu ntanu ya tuku mitano ya mbotama, moto nyonso oyo azalaki kokota mpo na kosalela mpe kosala misala na ndako ya kapo ya litatoli. Na ekómaki motángo ya bango kolanda bituka ya bango, kolanda bandako ya bakoko ya bango: nkoto míbalé na nkama motóbá na tuku mísáto. Oyo nde motángo ya bato ya bana ya Gershon, nyonso oyo azalaki kosala mosala kati na ndako ya

litatoli, oyo Moyize mpe Aron batángaki na nzela ya mongongo ya Nkolo, na loboko ya Moyize. Batangamaki mpe bato ya bana ya Merari kolanda bituka na bango, kolanda bandako ya bakoko na bango, banda mibu ntuku mibale na mitano ya mbotama mpe likoló tii mibu ntuku mitano ya mbotama, moto nyonso oyo azalaki kokota mpo na kosalela na misala ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe motángo ya bango ekómaki kolanda bituka ya bango, kolanda bandako ya bakoko ya bango: nkoto misato na nkama mibale. Oyo ezali botángi ya bato ya bana ya Merari, oyo Moyize mpe Aron batángaki na nzela ya mongongo ya Nkolo, na loboko ya Moyize. Bato nyonso oyo batangamaki, oyo Moyize mpe Aron mpe bakambi ya Isalaele batangaki Balevite, kolanda bituka mpe kolanda bandako ya bakoko na bango, kobanda na mibu ntanu na tuku mibale mpe likoló tii na mibu ntuku mitano, moto nyonso oyo azalaki kokota na mosala ya misala, mpe misala oyo ezalaki komemama na ndako ya kapo ya litatoli. Mpe baye batángamaki bakómaki nkoto mwambe na nkama mitano na tuku mwambe. Na nzela ya mongongo ya Nkolo, atalaki bango na loboko ya Moyize, moto na moto na likolo ya misala ya bango, mpe na likolo ya oyo bamemi bango moko, mpe batangamaki, ndenge Nkolo apesaki mitindo na Moyize.

5

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, pesa mitindo na bana ya Isalaele, mpe batinda libanda ya molako bato nyonso ya maba, mpe bato nyonso oyo bazali na kobima, mpe bato nyonso oyo

bazali mbindo na likambo ya elimo. Uta na mobali tii na mwasi, bótinda bango libándá ya molako, mpe bakobebisa te milako na bango, oyo ngai nafandaka kati na yango. Mpe bana ya Isalaele basalaki boye, mpe batindaki bango libándá ya molako, ndenge Nkolo alobaki na Moyize, boye basalaki bana ya Isalaele. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, loba na bana ya Isalaele, koloba, mobali to mwasi, oyo akosala wuta na masumu nyonso ya bato, mpe kotala moke akotala moke mpe molimo wana ekozala na ngambo, akosakola lisumu oyo asalaki, mpe akozongisa ngambo; ntalo mobimba, mpe eteni ya mitano ya yango akobakisa likolo na yango, mpe akozongisa na oyo asalaki ngambo na ye. Soki kasi moto azali na moyanoli te, mpo na kofuta ye lisumu oyo asali na ye, lisumu oyo ezali kofutama ekopesama na Nkolo, ekozala ya nganga-nzambe, longola kaka mpata ya bolimbisi masumu, oyo na nzela na yango akosala bolimbisi masumu mpo na ye. Mpe mbuma ya liboso nyonso kolanda biloko nyonso oyo ezali kobulisama nsantu na kati ya bana ya Isalaele, nyonso oyo bakoki komema na Nkolo, ekozala ya nganga-nzambe yango; Mpe biloko oyo ebulisami nsantu ya moto na moto, ekozala ya ye; mpe mobali oyo akopesa na nganga-nzambe, ekozala ya ye. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, loba na bana ya Isalaele, mpe okoloba na bango, mobali mobali soki mwasi na ye akosala mabe, mpe kotala na nse akotala ye na nse, mpe moto moko akolala na ye mbeto ya nkona, mpe ekobombama na miso ya mobali na ye, mpe akobomba, ye moko azala mbindo, mpe motatoli azalaki te na ye, mpe ye moko azalaki te akangami, mpe elimo ya zuwa ekoya na ye, mpe akozala na zuwa ya mwasi na ye, ye moko azala

mbindo, to elimo ya zuwa ekoya na ye, mpe akozala na zuwa ya mwasi na ye, ye moko azala te mbindo, mpe mobali akomema mwasi na ye epai ya nganga-nzambe, mpe akomema likabo mpo na ye, eteni ya zomi ya efa farine ya orje; akosopa te na likolo na yango mafuta, mpe akotia te na likolo na yango ansa; ezali pamba te mbeka ya zuwa, mbeka ya bokundoli, kokundola masumu. Mpe nganga-nzambe akobenda yango, mpe akotelemisa yango liboso ya Nkolo. Mpe nganga-Nzambe akozwa mai ya peto ya bomoi na mbeki ya mabele, mpe mabele oyo ezali na nse ya ndako ya litatoli, mpe nsima ya kozwa yango, nganga-Nzambe akobwaka yango na mai. Mpe nganga-nzambe akotelemisa mwasi liboso ya Nkolo, mpe akofungola motó ya mwasi, mpe akopesa na mabɔkɔ na ye mbeka ya bokundoli, mbeka ya zuwa, kasi na lobɔkɔ ya nganga-nzambe ekozala mai ya pamela ya kolakelama oyo. Mpe nganga-nzambe akotia ye na ndai, mpe akoloba na mwasi: Soki moto moko te alali na yo, soki obuki te mpo na komikomisa mbindo na nse ya mobali na yo moko, zala innocent liboso ya mai ya pamela ya kolakelama mabe oyo. Soki yo obuki mobeko wana ozali na mobali, to omikómisi mbindo, mpe moto mosusu apesi libala na ye kati na yo, longola kaka mobali na yo; Mpe nganga-nzambe akolapa ndai mwasi na bandai ya bilakeli mabe oyo, mpe nganga-nzambe akoloba na mwasi, tika ete Nkolo apesa yo na elakeli mabe mpe na ndai kati na kati ya bato na yo, ntango Nkolo akopesa eteni mpe na yo ya lokolo ekweya, mpe libumu na yo ekovimba. Mpe ekokɔta mayi oyo ezali komema malamuya yango na libumu na yo mpo na kopumbwisa libumu, mpe mpo na kokweisa elɔngɔ na yo; mpe mwasi akoloba, ezala bongo,

ezala bongo. Mpe nganga-Nzambe akokoma bilakeli oyo na buku, mpe akolongola yango na mai ya bololo ya kolakelama. Mpe akomeisa mwasi mai ya pamela ya kolakelama, mpe ekokɔta na ye mai oyo elakelami ya pamela. Mpe Nganga-Nzambe akozwa likabo ya zuwa na mabɔkɔ ya mwasi, akotya likabo yango liboso ya Nkolo, mpe akomema yango na etumbelo. Mpe nganga-nzambe akokamata ndambo ya likabo ya kokanisa ya yango, mpe akotombola yango likoló ya etumbelo, mpe na nsima. Mai ekopesa mwasi yango makambo oyo mpo na komela. Mpe ekozala soki azali ya kokomisama mbindo mpe kobosana ekobosana mobali na ye, mai ya pamela ya kolakelama mabe ekokota na kati na ye, mpe libumu na ye ekotumbola, mpe eteni na ye ekokweya, mpe mwasi yango akozala na kolakela mabe na bato na ye. Soki kasi mwasi yango adefiled te, mpe azali pure, akozala innocent mpe akobota mwana. Oyo nde mibeko ya zuwa, soki mwasi oyo azali na mobali atamboli pembeni mpe akomisama mbindo. To mobali oyo soki elimo ya zuwa ekokwela likolo na ye, mpe akozala na zuwa na mwasi na ye, mpe akotelemisa mwasi na ye liboso ya Nkolo, mpe nganga-nzambe akosalela ye mibeko nyonso oyo, mpe mobali akozala na ngambo te na lisumu, mpe mwasi wana akozwa lisumu na ye.

6

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, loba na bana ya Isalaele, mpe okoloba na bango: mobali to mwasi, oyo akokola mingi ndayi ya komibulisa bopeto epai ya Nkolo, longwa na vino mpe

masanga makasi akobulisama; mpe vinaigre ya vino mpe vinaigre ya masanga makasi akomela te; mpe nyonso oyo esalamaka na zabala akomela te; mpe zabala ya sika mpe zabala ya kokawuka akolia te mikolo nyonso ya ndayi na ye; longwa na nyonso oyo ekomaka na nzete ya vino, vino longwa na nkanda ya zabala tii na mboto ya zabala akolia te mikolo nyonso ya bopeto; jileti ekoya te na moto na ye, tii mikolo ekokokisama, oyo alakaki epai ya Nkolo; akozala mosantu kolisa nsuki ya suki ya moto mikolo nyonso ya ndayi epai ya Nkolo; na molimo nyonso oyo akufi akokota te epai ya tata mpe mama, mpe epai ya ndeko mobali mpe epai ya ndeko mwasi, akomibebisa te na bango ntango bakokufa, mpo ndayi ya Nzambe na ye ezali na ye na moto na ye; Mikolo nyonso ya ndayi na ye akozala mosantu epai ya Nkolo. Soki kasi moto moko akufi na likolo na ye na mbalakata, mbala moko motó ya losambo na ye ekobebisama, mpe akokola motó na ye na mokolo oyo akopetolama, na mokolo ya sambo akokokolama. Na mokolo ya mwambe, akomema bibenga mibale to bana ya ebenga mibale epai ya nganga-nzambe, na ekuke ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe nganga-nzambe akosala moko mpo na masumu, mpe moko mpo na mbeka ya kotumba nyonso; mpe nganga-nzambe akosala bolimbisi masumu mpo na ye mpo na oyo asalaki masumu mpo na molimo; mpe akobulisa motó na ye na mokolo wana, oyo abulisamaki na Nkolo, mikolo ya ndayi; mpe akobakisa mwana-mpate ya mbula moko mpo na mabe; mpe mikolo ya liboso ekozala ya kozanga ntina, mpo motó ya ndayi na ye akomaki mbindo. Mpe oyo ezali mobeko ya moto oyo asambeli, na mokolo oyo akokokisa mikolo ya libondeli na ye, ye moko

akomema pembeni ya bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe akobonza likabo na ye na Nkolo, mwana mpate moko ya mbula moko oyo azali na mbeba te mpo na mbeka ya kotumba nyonso, mpe mwana mpate ya mwasi moko ya mbula moko oyo azali na mbeba te mpo na lisumu, mpe mpakasa moko oyo azali na mbeba te mpo na lobiko, mpe kitunga ya mapa ezanga levire ya farine ya kitoko, mapa basangisa na mafuta, mpe bagato ezanga levire bapakola na mafuta, mpe mbeka na bango, mpe likabo ya masanga na bango. Mpe nganga-Nzambe akómema yango liboso ya Nkolo, mpe akosala likabo mpo na masumu na ye, mpe likabo ya kotumba na ye. Mpe meme akosala mbeka ya lobiko epai ya Nkolo likolo ya kitunga ya mapa oyo ezangi levire, mpe nganga-nzambe akosala mbeka na ye mpe likabo na ye ya masanga. Mpe akokola moto, oyo alapi ndayi, pembeni ya bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli, moto ya ndayi na ye, mpe akotia bansuki na moto oyo ezali na nse ya mbeka ya lobiko. Mpe nganga-nzambe akozwa lobɔkɔ oyo balambaki uta na mpata, mpe lipa moko oyo ezangi levire uta na kitunga, mpe galeti moko oyo ezangi levire, mpe akotya yango na mabɔkɔ ya moto oyo alapi ndayi nsima ya ye komikola nzoto na ye mpo na ndayi na ye, mpe nganga-nzambe akobonza yango lokola likabo liboso ya Nkolo; ekozala bule mpo na nganga-nzambe elongo na tolo ya likabo oyo bapai mpe elongo na lobɔkɔ ya likabo oyo batomboli; mpe nsima ya makambu wana moto oyo alapi ndayi akomela vino. Oyo ezali mobeko ya moto oyo asambeli, oyo akoki asambela Nkolo likabo na ye epai ya Nkolo mpo na ndayi na ye, longola oyo loboko na ye ekoki kokuta, kolanda makasi ya ndayi na ye, oyo akoki asambela kolanda mobeko ya bopeto. Mpe Nkolo alobaki na

Moyize, koloba, loba na Aron mpe na bana na ye ya mibali, koloba, boye bokopambola bana ya mibali ya Isalaele, koloba na bango, Nkolo apambola yo, mpe abatela yo. Tika ete Nkolo aangisa elongi na ye likolo na yo, mpe azala na mawa na yo. Nkolo atombola elongi na ye likolo na yo, mpe apesa yo kimia. Mpe bakotya nkombo na ngai likolo ya bana ya Israele, mpe ngai Nkolo nakobenisa bango.

7

Mpe ekómelaki na mokolo oyo Moyize asilisaki mosala, mpo na kotelemisa Ndako ya kapo, apakaki yango mafuta, abulisaki yango, elongo na bisalelo na yango nyonso, mpe etumbelo, elongo na bisalelo na yango nyonso, apakaki yango mafuta, mpe abulisaki yango. Mpe bakonzi ya Isalaele bamemelaki, bakonzi zomi na mibale ya bandako ya bakoko ya bango, bango bakonzi ya mabota, bango batelemaki na likolo ya botali. Mpe bamemaki likabo na bango liboso ya Nkolo: makalasi motoba ya kozipa, mpe bangombe zomi na mibale, kalasi moko longwa na bakambi mibale, mpe mwana ngombe moko longwa na moko na moko, mpe bamemaki yango liboso ya ndako ya kapo. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Kamata epai na bango, mpe ekozala mpo na misala ya mosala ya ndako ya kapo ya litatoli; mpe okopesa yango na Balevi, moko moko kolanda mosala na ye. Mpe Moyize asílí kozwa bachar mpe bangombe, apesaki yango na Balevite. Mpe apesaki bampunda mibale mpe bangombe minei na bana ya Gershon kolanda misala na bango.

Mpe ba-amaksa minei mpe ba-ngombe mwambe apesaki bana ya Merari kolanda misala ya bango, na nzela ya Ithamar, mwana ya Aron, nganga-nzambe. Mpe na bana ya Kaath apesaki te, mpo bazali na biloko ya mosala ya esantu oyo bakomema na mapeka. Mpe bakambi bamemaki na libulisi ya altare, na mokolo oyo apakolaki yango, mpe bakambi bamemaki makabo na bango liboso ya altare. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Mokambi moko na mokolo, mokambi na mokolo, bakomema makabo na bango mpo na libulisi ya etumbelo. Mpe ezalaki oyo azalaki kopesa na mokolo ya liboso likabo na ye, Naason mwana ya Aminadab, mokonzi ya libota ya Yuda. Mpe amemaki likabo na ye: saani moko ya palata, kilo na yango ezalaki nkama moko na tuku misato; saani moko ya palata, kilo na yango ezalaki tuku sambo ya sikele kolanda sikele ya bule; nyonso mibale etondaki na farine ya kitoko esanganaki na mafuta mpo na mbeka. Censer moko ya wolo ya zomi, etonda na malasi. Mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata ya mobali moko, mwana mpate moko ya mbula moko mpo na mbeka ya kotumba mobimba, mpe ntaba ya mobali moko uta na bantaba mpo na masumu. Mpe mpo na mbeka ya lobiko: bangombe ya basi mibale, bameme ya mibali mitano, bantaba ya mibali mitano, bana-mpate ya basi ya mbula moko mitano. Oyo ezali likabo ya Naason, mwana ya Aminadabi. Na mokolo ya mibale, Natanaele, mwana ya Sogari, mokonzi ya libota ya Isakari, amemaki likabo. Mpe amemaki likabo na ye, saani moko ya palata, ntango tuku misato mpe nkama moko kilo na yango, saani moko ya palata, ntango tuku sambo ya sikele kolanda sikele ya bule, nyonso mibale etonda na farine ya kitoko esangisami na mafuta mpo na mbeka. Censer

moko ya wolo ya zomi, etonda na malasi. Mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata ya mobali moko, mwana mpate moko ya mbula moko mpo na mbeka ya kotumba mobimba, mpe ntaba ya mobali moko uta na bantaba mpo na masumu. Mpe na mbeka ya lobiko: bangombe ya basi mibale, bameme ya mibali mitano, bantaba ya mibali mitano, bana-mpate ya basi ya mbula moko mitano. Oyo ezali likabo ya Natanaele, mwana mobali ya Sogare. Na mokolo ya misato, mokonzi ya bana ya Zabuloni, Eliabi mwana ya Eloni. Likabo na ye, saani moko ya palata, kilo nkama moko na tuku misato kilo na yango; mbeki moko ya palata, ba sikele ntuku sambo kolanda sikele ya bule; nyonso mibale etonda na farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mbeka; mbeki moko ya wolo ya zomi, etonda na ansa. Mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata ya mobali moko, mwana mpate moko ya mbula moko mpo na mbeka ya kotumba mobimba, mpe ntaba ya mobali moko uta na bantaba mpo na masumu. Na kati ya mbeka ya lobiko: ngombe ya basi mibale, bameme ya mibali mitano, bantaba ya mibali mitano, bana-mpate ya basi ya mbula moko mitano. Oyo ezali likabo ya Eliab, mwana ya Helon. Na mokolo ya minei, mokambi ya bana ya Rubeni, Elizuri mwana ya Shediuri. Likabo na ye, saani moko ya palata, kilo nkama moko na tuku misato kilo na yango; mbeki moko ya palata, ba sikele ntuku sambo kolanda sikele ya bule; nyonso mibale etonda na farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mbeka; mbeki moko ya kotumba malasi ya wolo zomi, etonda na malasi. Mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata ya mobali moko, mwana mpate moko ya mbula moko mpo na mbeka ya kotumba mobimba, mpe ntaba

ya mobali moko uta na bantaba mpo na masumu. Mpe mpo na mbeka ya lobiko: bangombe ya basi mibale, bameme ya mibali mitano, bantaba ya mibali mitano, bana-mpate ya basi ya mbula moko mitano. Yango ezalaki likabo ya Elizur, mwana mobali ya Sedeur. Na mokolo ya mitano, mokonzi ya bana ya Simeon, Salamiel, mwana ya Surisadai. Likabo na ye: saani moko ya palata, kilo na yango ezalaki nkama moko na tuku misato, saani moko ya palata ya ba sikele tuku sambo kolanda sikele ya mosantu, nyonso mibale etondi na farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mbeka. Censer moko ya wolo ya zomi, etonda na malasi. Mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata ya mobali moko, mwana mpate moko ya mbula moko mpo na mbeka ya kotumba mobimba, mpe ntaba ya mobali moko uta na bantaba mpo na masumu. Mpe na kati ya mbeka ya lobiko: ba-génisse mibale, ba-meme ya mibali mitano, ba-ntaba ya mibali mitano, ba-mwana-meme ya basi ya mbula moko mitano. Oyo ezali likabo ya Salamiel, mwana mobali ya Surisadai. Na mokolo ya motoba, mokonzi ya bana ya Gad, Eliasaph, mwana ya Raguel. Likabo na ye: saani moko ya palata, kilo na yango ezalaki nkama moko na tuku misato, saani moko ya palata ya ba sikele tuku sambo kolanda sikele ya bule, nyonso mibale etonda na farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mbeka. Censer moko ya wolo ya zomi, etonda na malasi. Mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata ya mobali moko, mwana mpate moko ya mbula moko mpo na mbeka ya kotumba mobimba, mpe ntaba ya mobali moko uta na bantaba mpo na masumu. Mpe mpo na mbeka ya lobiko: bangombe ya basi mibale, bameme ya mibali mitano, bantaba

ya mibali mitano, bana-mpate ya basi ya mbula moko mitano. Yango ezalaki likabo ya Elisaph, mwana mobali ya Ragueli. Na mokolo ya sambo, mokonzi ya bana ya Efrayimi, Elishama mwana ya Amihudi. Likabo na ye: saani moko ya palata, kilo na yango ezalaki nkama moko na tuku misato, saani moko ya palata ya ba sikele tuku sambo kolanda sikele ya bule, nyonso mibale etonda na farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mbeka. Censer moko ya wolo ya zomi, etonda na malasi. Mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata ya mobali moko, mwana mpate moko ya mbula moko mpo na mbeka ya kotumba mobimba, mpe ntaba ya mobali moko uta na bantaba mpo na masumu. Mpe na mbeka ya lobiko: bangombe ya basi mibale, bameme ya mibali mitano, bantaba ya mibali mitano, bana-mpate ya basi ya mbula moko mitano. Oyo ezali likabo ya Elishama, mwana ya Ammihud. Na mokolo ya mwambe, mokonzi ya bana ya Manasseh, Gamaliel, mwana ya Phadassur. Likabo na ye: saani moko ya palata, kilo na yango ezalaki nkama moko na tuku misato, saani moko ya palata ya ba sikele tuku sambo kolanda sikele ya mosantu, nyonso mibale etondi na farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mbeka. Censer moko ya wolo ya zomi, etonda na malasi. Mwana ngombe moko uta na bangombe, mpakasa moko, mwana mpate moko ya mbula moko mpo na likabo ya kotumba nyonso, mpe ntaba mobali moko uta na bantaba mpo na masumu; Mpe mpo na mbeka ya kimia bangombe ya basi mibale, bampakasa mitano, bantaba ya mibali mitano, bana mpate ya basi ya mbula moko mitano; oyo nde likabo ya Gamaliele mwana ya Pedazuri. Na mokolo ya libwa, mokonzi ya bana ya Benjamin, Abidan, mwana

ya Gadeoni. Likabo na ye, saani moko ya palata, kilo nkama moko na tuku misato kilo na yango; mbeki moko ya palata, mashekele ntuku sambo kolanda shekele ya bule; nyonso mibale etonda na farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mbeka; encensoir moko ya wolo zomi, etonda na malasi. Mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata ya mobali moko, mwana mpate moko ya mbula moko mpo na mbeka ya kotumba mobimba, mpe ntaba ya mobali moko uta na bantaba mpo na masumu. Mpe na mbeka ya lobiko: bangombe ya basi mibale, bameme ya mibali mitano, bantaba ya mibali mitano, bana-mpate ya basi ya mbula moko mitano. Oyo ezali likabo ya Abidan, mwana ya Gadeoni. Na mokolo ya zomi, mokonzi ya bana ya Dan, Ahiezer mwana ya Ammishaddai. Likabo na ye: saani moko ya palata, kilo na yango ezalaki nkama moko na tuku misato, saani moko ya palata ya ba sikele tuku sambo kolanda sikele ya bule, nyonso mibale etonda na farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mbeka. Censer moko ya wolo ya zomi, etonda na malasi. Mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata ya mobali moko, mwana mpate moko ya mbula moko mpo na mbeka ya kotumba mobimba, mpe ntaba ya mobali moko uta na bantaba mpo na masumu. Mpe mpo na mbeka ya lobiko: bangombe ya basi mibale, bameme ya mibali mitano, bantaba ya mibali mitano, bana-mpate ya basi ya mbula moko mitano. Oyo ezali likabo ya Akiezeri, mwana ya Amisadai. Na mokolo ya zomi na moko, mokonzi ya bana ya Asher, Phagiel, mwana ya Echran. Likabo na ye: saani moko ya palata, kilo na yango ezalaki nkama moko na tuku misato, saani moko ya palata ya ba sikele tuku sambo kolanda sikele ya bule, nyonso

mibale etonda na farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mbeka. Censer moko ya wolo ya zomi, etonda na malasi. Mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata ya mobali moko, mwana mpate ya mbula moko mpo na mbeka ya kotumba mobimba, mpe ntaba ya mobali moko uta na bantaba mpo na likambo ya masumu. Mpe mpo na mbeka ya kimya, bangombe ya basi mibale, bameme ya mibali mitano, bantaba ya mibali mitano, bana-mpate ya basi ya mbula moko mitano; oyo ezalaki likabo ya Pagiel, mwana mobali ya Okran. Na mokolo ya zomi na mibale, mokonzi ya bana ya Nefitali, Akire, mwana ya Ainani. Likabo na ye: saani moko ya palata, kilo na yango ezalaki nkama moko na tuku misato, saani moko ya palata ya ba sikele tuku sambo kolanda sikele ya bule, nyonso mibale etonda na farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mbeka. Censer moko ya wolo ya zomi, etonda na malasi. Mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata ya mobali moko, mwana mpata moko ya mbula moko mpo na likabo ya kotumba mobimba, mpe ntaba ya mobali moko uta na bantaba mpo na masumu. Mpe mpo na mbeka ya lobiko: bangombe ya basi mibale, bameme ya mibali mitano, bantaba ya mibali mitano, bana-mpate ya basi ya mbula moko mitano. Yango ezalaki likabo ya Akire, mwana mobali ya Enani. Oyo nde libonzeli ya altare na mokolo oyo apakolaki yango, uta na bakambi ya bana ya Israele: basani ya palata zomi na mibale, bakopo ya palata zomi na mibale, bafulufulu ya wolo zomi na mibale. Tuku misato na monkama moko ya ba sikele, mbeki yango moko, mpe tuku sambo ya ba sikele, mbeki yango moko; nyonso palata ya ba kopo, nkoto mibale na nkama minei ya ba

sikele, na sikele ya bule. Bisansi bya malasi ya wolo zomi na mibale bitondi na malasi, wolo nyonso ya bisansi bya malasi ezalaki ntuku mibale na nkama moko ya wolo. Nyonso ya ngombe oyo ezalaki mpo na mbonze ya kotumba: bana ngombe zomi na mibale, bameme ya mibali zomi na mibale, bana mpate ya mbula moko zomi na mibale, elongo na bambeka na bango mpe makabo na bango ya masanga, mpe bantaba ya mibali zomi na mibale longwa na bantaba mpo na masumu. Nyonso ya ngombe mpo na mbeka ya lobiko: bana ngombe ya basi ntuku mibale na minei, bameme ya mibali ntuku motoba, bantaba ya mibali ntuku motoba ya mbula moko, bana meme ntuku motoba ya mbula moko oyo bazangi mbeba. Yango nde libulisi ya altare, nsima ya kotondisa maboko na ye, mpe nsima ya kopakola ye mafuta. Na kokota Moyize na kati ya ndako ya kapo ya litatoli mpo na koloba na ye, ayokaki mongongo ya Nkolo kolobaka epai ya ye longwa na likolo ya kiti ya ngolu, oyo ezali likolo ya sanduku ya litatoli, na kati ya bakerubim mibale, mpe azalaki koloba epai ya ye.

8

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Loba na Aron, mpe okoloba na ye: Ntango okotia ba mwinda banda na eteni, kolanda elongi ya etelemiselo ya mwinda, ba mwinda sambo bakopesa pole. Mpe Aron asalaki boye: longwa na eteni moko liboso ya etelemiselo ya mwinda apelisaki bimwinda na yango, ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe oyo ezali bosaleli ya

etelemiselo ya mwinda: makasi, ya wolo, nzete na yango, mpe bafololo na yango, makasi mobimba; kolanda lolenge oyo Nkolo alakisaki Moyize, boye asalaki etelemiselo ya mwinda. Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize koloba: Kamata ba Levi na kati ya bana ya Isalaele, mpe okopetola bango. Mpe boye okosala bopetoli na bango, okosopela bango mai ya bopetoli, mpe jileti ekoya na nzoto mobimba na bango, mpe bakosukola bilamba na bango, mpe bakozala bapeto. Na bango bakozwa mwana ngombe moko na kati ya bangombe, mpe mpo na oyo mbeka ya farine ya malamu esangisami na mafuta, mpe mwana ngombe ya mbula moko na kati ya bangombe okozwa mpo na masumu. Mpe okoyeisa Balevi liboso ya ndako ya kapo ya litatoli; mpe okosangisa lisangá mobimba ya bana ya Isalaele; Mpe okoyeisa Balevi liboso ya Nkolo, mpe bana ya Isalaele bakotya maboko na bango likolo ya Balevi; Mpe Aron akokabola Balevi lokola likabo liboso ya Nkolo longwa na bana ya Isalaele; mpe bakozala mpo na kosala misala ya Nkolo. Bato ya Levi bakotya mabɔkɔ na bango likolo ya mitó ya bana ya ngɔmbɛ, mpe okosala moko mpo na masumu, mpe moko mpo na libonza ya kotumba epai ya Nkolo, mpo na kosala bolimbisi masumu mpo na bango. Mpe okotia ba Levi liboso ya Nkolo, mpe liboso ya Aron, mpe liboso ya bana mibali na ye, mpe okopesa bango lokola likabo liboso ya Nkolo; Mpe okokabola ba Levi na kati ya bana ya Isalaele; mpe bakozala ya ngai. Mpe nsima ya makambo oyo, Balevi bakokɔta mpo na kosala misala ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe okopetola bango, mpe okopesa bango liboso ya Nkolo. Mpo likabo oyo bapesi, bango oyo bazali epai na ngai, bazali wuta na kati ya bana ya Israele; na esika ya bafungoli libumu nyonso,

babotami ya liboso nyonso wuta na bana ya Israele, nazwi bango mpo na ngai. Mpo bana nyonso ya liboso kati na bana ya Isalaele bazali ya ngai, banda bato tii na banyama; na mokolo oyo nabetaki bana nyonso ya liboso na mokili ya Ejipito, nabulisaki bango mpo na ngai, mpe nazwaki ba-Levi na esika ya bana nyonso ya liboso kati na bana ya Isalaele. Mpe napesaki bato ya Levi lokola likabo oyo bapesami na Aron mpe na bana na ye ya mibali longwa na kati ya bana ya Isalaele, mpo na kosala misala ya bana ya Isalaele na ndako ya kapo ya litatoli, mpe mpo na kosala bolimbisi masumu mpo na bana ya Isalaele, mpe ekozala te na kati ya bana ya Isalaele moto oyo akopusana epai ya biloko ya bule. Moyize, Aron mpe lisanga mobimba ya bana ya Isalaele basalaki na ba-Levi ndenge Nkolo atindaki Moyize na ntina ya ba-Levi; ezali boye nde bana ya Isalaele basalaki na bango. Mpe ba-Levi bamipetolaki, mpe basukolaki bilamba na bango, mpe Aron apesaki bango lokola likabo liboso ya Nkolo, mpe Aron asalaki mosala ya bolimbisi masumu mpo na bango mpo ya kopetola bango. Mpe nsima ya makambo yango, Balevi bakɔtaki mpo na kosala mosala na bango ya bonganga-nzambe na ndako ya kapo ya litatoli liboso ya Aron, mpe liboso ya bana na ye ya mibali, ndenge Nkolo atindaki Moyize na ntina ya Balevi, ndenge wana basalaki bango. Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize, koloba: Oyo ezali likambo oyo etali ba Levi: banda mibu ntuku mibale na mitano mpe likolo, bakokota kosala na ndako ya kapo ya litatoli; Mpe banda mibu ntuku mitano, akokabwana na mosala, mpe akosala lisusu te. Mpe ndeko na ye akosala mosala na ndako ya kapo ya litatoli mpo na kobatela bakengeli, kasi akosala misala te, boye okosala

na ba-Levi na bakengeli na bango.

9

Mpe Nkolo alobaki na Moyize na esobe ya Sinai na mobu ya mibale, nsima ya bango kobima na mokili ya Ejipito, na sanza ya liboso, koloba: Loba, mpe bana ya Isalaele basala Paka kolanda ntango na yango, na mokolo ya zomi na minei ya sanza ya liboso na pokwa, okosala yango kolanda bantango; kolanda mibeko na yango, mpe kolanda ndimbola na yango okosala yango. Mpe Moyize alobaki na bana ya Isalaele ete basala feti ya Paka na mokolo ya zomi na minei ya sanza, na esobe ya Sinai. Ndenge Nkolo atindaki Moyize, ndenge wana bana ya Isalaele basalaki. Mpe bayaki mibali oyo bazalaki mbindo likolo ya molimo ya moto, mpe bakokaki te kosala Paska na mokolo wana; mpe bapusanaki liboso ya Moyize mpe Aron na mokolo wana. Mpe balobaki mibali wana epai ya ye, Biso tozali mbindo likolo ya molimo ya moto; yango wana tosengeli te kozanga kobonza likabo epai ya Nkolo na ntango na yango na kati ya bana ya Isalaele? Mpe Moyize alobi na bango: Botelema awa, mpe nakoyoka nini Nkolo akopesa mitindo na ntina na bino. Mpe alobaki Nkolo epai ya Moyize, koloba, loba na bana ya Isalaele, koloba, moto moto, oyo soki akokoma mbindo likolo ya molimo ya moto, to na nzela mosika bino, to na bikeke bino, mpe akosala Paska ya Nkolo na sanza ya mibale na mokolo ya zomi na minei; na ngonga ya pokwa bakosala yango, na mapa ezanga levire mpe na matiti ya bololo bakolia yango. Bakotika te eloko moko

banda na yango tii na ntɔngɔ, mpe mikuwa bakobuka te yango, kolanda mibeko ya Paska bakosala yango. Mpe moto oyo soki azali peto, mpe azali te na nzela ya mosika, mpe akokosa kosala pasaka, molimo wana ekokatama na kati ya bato na yango, mpo akabisamaki te likabo na Nkolo kolanda ntango na yango, moto wana akozwa lisumu na yango. Soki kasi mopaya akɔta epai na bino na mabele na bino, mpe asala Paka ya Nkolo kolanda mobeko ya Paka mpe kolanda ndenge na ye, akosala yango; mobeko moko ekozala mpo na bino mpe mpo na mopaya mpe mpo na mwana mboka ya mabele. Na mokolo oyo batelemisaki hema, lipata ezipaki hema, ndako ya litatoli, mpe na pokwa ezalaki likolo ya hema lokola lolenge ya moto tii na tongo. Ezalaki boye ntango nyonso: lipata ezalaki kozipa yango na mikolo, mpe lolenge ya moto na butu. Mpe ntango lipata elimataki longwa na ndako ya kapo, mpe nsima ya yango, bana ya Isalaele bakendaki, mpe na esika oyo lipata etelemaki, kuna bana ya Isalaele batongaki molako. Na nzela ya etinda ya Nkolo, bana ya Isalaele bakotonga molako, mpe na nzela ya etinda ya Nkolo, bakokende. Mikolo nyonso oyo lipata ezipaka likolo ya ndako ya kapo, bana ya Isalaele bakotonga molako. Mpe ntango lipata ekobendama likoló ya ndako ya kapo mikolo mingi, bana ya Isalaele bakobatela kobatela ya Nzambe, mpe bakokende te. Mpe ekozala ete ntango lipata ekozipa mikolo ebele likoló ya ndako ya kapo, na mongongo ya Nkolo bakotonga molako, mpe na etinda ya Nkolo bakokende. Mpe ekozala ete ntango lipata ekokóma banda mpokwa tii ntɔ́ngɔ́, mpe lipata ekomata na ntɔ́ngɔ́, bakokende, ezala na mokolo to na butu. Na sanza to mikolo oyo ezalaki kobakisama, ntango lipata ezalaki kosala

ombrage na likolo na yango, bana ya Israele bakotiaka molako, mpe bakokendaka te. Mpo na mitindo ya Nkolo, bakokende; babatelaki bokengeli ya Nkolo na nzela ya mitindo ya Nkolo oyo epesamaki na loboko ya Moyize.

10

Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize, koloba: Salela yo moko bakelelo mibale ya palata; okosala yango na kobeta; mpe ekozala mpo na yo mpo na kobenga lisanga, mpe mpo na kolongola bibombelo. Mpe okobɛta yango na bakelelo, mpe lisangá mobimba ekosangana na ekuke ya ndako ya kapo ya litatoli; Kasi soki bakobɛta na kelelo moko, bakambi nyonso, bakambi ya Isalaele, bakoya epai na yo. Mpe bokobeta kelelo ya elembo, mpe banganda oyo batongami na este bakobima; mpe bokobeta kelelo ya elembo ya mibale, mpe banganda oyo batongami na sudi bakobima; mpe bokobeta kelelo ya elembo ya misato, mpe banganda oyo batongami pembeni ya mbu bakobima; mpe bokobeta kelelo ya elembo ya minei, mpe banganda oyo batongami na nor bakobima; na elembo bakobeta kelelo na kobima na bango. Mpe ntango bokosangisa lisanga, bokobɛta kelelo, kasi te na elembo. Mpe bana ya Aron, banganga-nzambe, bakobɛta bakelelo, mpe ekozala epai na bino mobeko ya libela mpo na bikeke bya bino. Soki kasi bobimi na bitumba na mabele na bino epai ya banguna oyo batelemeli bino, mpe bobeti bakelelo, bokokanisama liboso ya Nkolo, mpe bokobikisama na banguna na bino. Mpe na mikolo ya esengo na

bino, mpe na bafɛti na bino, mpe na basanza ya sika na bino, bokobɛta bakelelo likolo ya bambeka ya kotumba, mpe likolo ya bambeka ya lobiko na bino, mpe ekozala epai na bino bokundoli liboso ya Nzambe na bino, Ngai Nkolo Nzambe na bino. Mpe ekómelaki na mbula ya mibale, na sanza ya mibale, na mokolo ya ntuku mibale ya sanza, lipata ebutaki longwa na ndako ya kapo ya litatoli. Mpe bana ya Israel balongwaki na biloko na bango ya kolia na esobe ya Sinai, mpe lipata etelemi na esobe ya Paran. Mpe babimaki liboso mpo na mongongo ya Nkolo na nzela ya loboko ya Moyize. Mpe babimisaki molongo ya nganda ya bana ya Yuda liboso na nguya na bango, mpe na likolo ya nguya na bango, Naason mwana ya Aminadabi. Na likolo ya nguya ya libota ya bana ya Issachar, Nathanael mwana ya Sogar. Mpe na likolo ya nguya ya libota ya bana ya Zabuloni, Eliabi, mwana ya Eloni. Mpe bakobuka ndako ya kapo, mpe bana ya Gershon, mpe bana ya Merari, oyo bazali komema ndako ya kapo, bakobima. Mpe bamataki eteni ya nganda ya Rubeni elongo na nguya na bango; mpe na likolo ya nguya na bango, Elizuri mwana ya Shedeyuri. Mpe na likolo ya nguya ya libota ya bana ya Simeoni, Shelumieli mwana ya Zurishadai. Mpe na likolo ya nguya ya libota ya bana ya Gad, Eliasaph, mwana ya Raguel. Mpe bana ya Kaati bakolongwa na komeme biloko ya bule, mpe bakotelemisa ndako ya kapo tii bakokoma. Mpe bakolongola molongo ya nganda ya Efrayimi na nguya na bango, mpe na likolo ya nguya na bango, Elishama mwana ya Amiudi. Mpe na likolo ya nguya ya libota ya bana ya Manasseh, Gamaliel, mwana ya Phadassur. Mpe na likolo ya nguya ya libota ya bana ya Benjamin, Abidan, mwana ya Gideoni. Mpe

bakobima eteni ya molako ya bana ya Dan, ya nsuka ya milako nyonso, na nguya na bango; mpe na likolo ya nguya na bango, Ahiezeri mwana ya Amishadai. Na likoló ya nguya ya libota ya bana ya Asher, Phagiel mwana ya Echran. Na likolo ya nguya ya libota ya bana ya Nefitali, Akire mwana ya Enani. Oyo nde bitumba ya bana ya Israele, mpe babimaki na nguya na bango. Mpe Moyize alobi na Obabi, mwana ya Ragueli, Madianite, libota na libala ya Moyize: Biso tozali kokende na esika oyo Nkolo alobaki, Oyo nakopesa bino. Yaka na biso, mpe tokosala yo malamu, mpo Nkolo alobaki makambo malamu na ntina ya Isalaele. Mpe alobi na ye: Nakokenda te, kasi nakozonga na mabele na ngai mpe na libota na ngai. Mpe alobi, kotika biso te, mpo ozalaki elongo na biso na esobe, mpe okozala kati na biso lokola mobange. Ekozala ete soki okei elongo na biso, biloko nyonso ya malamu oyo Nkolo akosalela biso malamu, tokosalela yo mpe malamu. Mpe balongolaki ut na ngomba ya Nkolo nzela ya mikolo misato, mpe sanduku ya boyokani ya Nkolo ekendaki liboso ya bango nzela ya mikolo misato mpo na kotala esika ya bopemi mpo na bango. Mpe ekómaki na ntango ya kolongola sanduku, Moyize alobaki, lamuka Nkolo, mpe banguna na yo bápanzana, bato nyonso oyo bayinaka yo bákima. Mpe na ntango akopemisa, alobaki: Zonga, Nkolo, epai ya nkoto mpe nkoto ya nkoto mingi ya Yisraele. Mpe lipata likomaki kozipa likoló na bango na mikolo, na ntango ya kolongola bango na libándá ya molakó.

11

Mpe bato bazalaki kolelalela makambo mabe liboso ya Nkolo, mpe Nkolo ayokaki, mpe asilikaki na kanda, mpe moto banda na Nkolo apelaki kati na bango, mpe eliaki eteni moko ya molako. Mpe bato bagangaki epai ya Moyize, mpe Moyize asambeli Nkolo, mpe moto etikaki. Mpe babengelaki kombo ya esika wana Mopelisa, mpo moto epelaki kati na bango kowuta na Nkolo. Mpe bato ya kokangana oyo bazalaki kati na bango bazalaki na mposa makasi, mpe bafandaki mpe balelaki elongo na bana ya Isalaele, mpe balobaki: Nani akoleisa biso mosuni? Tokanisaki mbisi oyo tozalaki kolya na Ejipito lokola likabo. Mpe bambuma ya gourd, mpe ba melons, mpe ba poireaux, mpe ba oignon, mpe ail. Sikawa nzokande molimo na biso ekawuki mpenza, eloko moko te longola kaka mana oyo miso na biso emonaka. Manna yango ezalaki lokola mboto ya koriandre, mpe lolenge na yango ezalaki lokola kristal. Mpe bato bazalaki kotambola, mpe basangisaki, mpe banikaki yango na libende, mpe banyokolaki na libulu, mpe balambiaki yango na nzungu, mpe basalaki yango mapa, mpe esengo na ye ezalaki lokola elengi ya gato ya mafuta. Mpe ntango nyonso mamɛlɛ ekitaki likoló ya molako na butu, mana ekitaki likoló na yango. Mpe Moyize ayokaki bango kolela kolanda bituka na bango, moko na moko na ekuke na ye, mpe Nkolo asiliki na nkanda makasi, mpe liboso ya Moyize ezalaki likambo mabe. Mpe Moyize alobaki na Nkolo: Mpo nini omonisaki mosali na yo mabe, mpe mpo nini nazwi ngolu te liboso na yo, kotia mokumba ya bato oyo likolo na ngai? Ezali te ngai nazwaki bato oyo nyonso na libumu, to ezali ngai nabotaki bango? Mpo olobi ngai, kamata ye na libumu na yo, lokola mobateli azali komema mwana oyo azali komela, na mabele oyo

olapaki ndayi na batata na bango? Wapi ngai nakozwa nyama mpo na kopesa bato nyonso oyo? Mpo bazali kolela likolo na ngai, bazali koloba, pesa biso nyama, mpo tolia. Nakoki te ngai moko komema bato oyo, mpo ezali kilo mingi koleka mpo na ngai liloba oyo. Soki kasi ezali boye yo ozali kosala ngai, boma ngai na koboma, soki nazwi ngolu epai ya yo, mpo ete namona te pasi na ngai. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Sangisa ngai bato tuku sambo na mitano kati na bakambi ya Isalaele, oyo yo moko oyebi ete bazali bakambi ya bato mpe bakomi, mpe okomema bango na ndako ya kapo ya litatoli, bongo bakotelemela kuna elongo na yo. Mpe nakokita, mpe nakoloba wana na yo, mpe nakolongola na molimo oyo ezali na yo, mpe nakotia yango na bango, mpe bakosalisa yo na mokumba ya bato, mpe okozwa te yango yo moko. Mpe na bato okoloba, bómipetola mpo na lobi, mpe bokolia nyama; mpo bolelaki liboso ya Nkolo, kolobaka, nani akoleisa biso nyama? Que ezali malamu na biso na Ejipito; mpe Nkolo akopesa bino kolya nyama, mpe bokolia nyama. Ekozala te mokolo moko bokolia, mpe te mibale, mpe te mitano mikolo, mpe te zomi mikolo, mpe te tuku mibale mikolo, kino sanza ya mikolo bokolia, kino ekobima na matoyi ya zolo ya bino; mpe ekozala epai ya bino nzoto mabe, mpo botiaki Nkolo motema te, oyo azali kati ya bino, mpe boleli liboso ya ye, koloba, mpo nini biso kobima na Ejipito? Mpe Moyize alobaki, nkama motoba ya nkoto ya basoda na makolo ezali bato, oyo nazali na kati na bango; mpe yo olobaki, nakopesa bango mosuni balia, mpe bakolia sanza ya mikolo; Bameme mpe bangombe bakokatama mpo na bango, mpe ekokoka mpo na bango? To mbisi nyonso ya mbu ekosangana mpo na bango, mpe

ekokoka mpo na bango? Mpe Nkolo alobaki na Moyize, loboko ya Nkolo ekokoka te? Sikoyi okoyeba soki liloba na ngai ekokanga yo to te. Mpe Moyize abimaki mpe alobaki na bato maloba ya Nkolo, mpe asangisaki mibali ntuku sambo banda na bakolo ya bato, mpe ye moko atelemisaki bango zingazinga ya ndako ya kapo. Mpe Nkolo akitaki na lipata, mpe alobaki na ye, mpe alongolaki na molimo oyo ezalaki na ye, mpe atiaki yango na bato tuku sambo, mibali ya mikolo, mpe ntango molimo epemaki na bango, basakolaki, mpe bakobaki lisusu te. Mpe mibali mibale batikalaki na molako, nkombo ya moko ezalaki Eldad, mpe nkombo ya ya mibale ezalaki Medad, mpe molimo ekitaki likolo na bango, mpe bango bazalaki kati na baoyo bakomamaki, mpe bakendaki te na ndako ya kapo, mpe basakolaki na molako. Mpe elenge mobali oyo akimaki epai ya Moyize ayebisaki ye mpe alobaki: Eldad na Medad bazali kosakola na molako. Mpe Joshua, mwana ya Nun, oyo atelemaki pembeni ya Moyize, moponi, azongisaki mpe alobaki: Nkolo Moyize, kangisa bango. Mpe Moyize alobaki na ye, ozali na zuwa ya ngai te? Mpe nani akoki kopesa bato banso ya Nkolo bázala basakoli, ntango Nkolo akopesa molimo na ye likolo na bango? Mpe Moyize akendaki na kati ya nganda, ye moko mpe bakambi ya Isalaele. Mpe molimo ebimaki epai ya Nkolo, mpe ememaki bakalanga longwa na ebale monene, mpe etindaki yango likoló ya molako, nzela ya mokolo uta awa, mpe nzela ya mokolo uta awa, zingazinga ya molako, lokola ba-cubits mibale longwa na mabele. Mpe bato batelemaki, basalaki mosala mokolo mobimba, mpe butu mobimba, mpe mokolo mobimba oyo elandaki, mpe basangisaki bandeke ya nkwale; oyo asangisaki

moke asangisaki bakopo zomi, mpe bapelisaki yango zingazinga ya molako mpo na bango moko. Nyama ezalaki naino na minu na bango liboso ya kosila, mpe Nkolo asilikaki na kanda na bato, mpe Nkolo abetaki bato etumbu monene mpenza. Mpe babengelaki nkombo ya esika wana Malita ya Bamposa, mpo kuna bakundaki bato oyo bazalaki na mposa. Uta na Makabelo ya Bamposa, bato balongwaki bakendaki na Aseroti, mpe bato bazalaki na Aseroti.

12

Mpe Miriamu mpe Aron balobaki mpo na kotelemela Moyize, mpo na mwasi ya Etiopi oyo Moyize azwaki, mpo azwaki mwasi ya Etiopi, mpe balobaki: Boni Nkolo alobaki na Moyize kaka ye moko? Alobaki te mpe na biso? Mpe Nkolo ayokaki. Mpe moto Moyize azalaki na mateya mingi koleka bato banso oyo bazalaki likolo ya mabele. Mpe Nkolo alobaki mbala moko epai ya Moyize mpe Aron mpe Miriam: Bobima bino misato na ndako ya kapo ya litatoli. Mpe bango misato babimaki na ndako ya kapo ya litatoli, mpe Nkolo akitaki na likonzi ya lipata, mpe atelemaki na ekuke ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe babengaki Aron mpe Miriamu, mpe bango mibale babimaki. Mpe alobi na bango: Boyoka maloba na ngai, soki akóma profeta na bino ya Nkolo, nakómibimisa na ye na limoni, mpe nakoloba na ye na pongi. Ezali bongo te mosaleli na ngai Moyize, na ndako na ngai mobimba azali sembo; Monoko na monoko nakoloba na ye, na lolenge ya komona, mpe te na nzela ya maloba ya mabombami,

mpe nkembo ya Nkolo amonaki; mpe mpo nini bobangaki te koloba mabe na oyo etali mosaleli na ngai Moyize? Mpe kanda ya Nkolo ekitelaki bango, mpe akendaki. Mpe lipata elongwaki na ndako ya kapo, mpe talá, Miriamu azalaki na maba lokola mvula ya pembe, mpe Aron atálaki Miriamu, mpe talá, azalaki na maba. Mpe Aron alobaki epai ya Moyize, nazali kosenga yo nkolo, otya biso lisumu te, mpo tozalaki na boyebi te kolanda ndenge tosalaki masumu; Akóma te lokola ekokani na liwa, lokola mwana oyo abotami liboso ya ntango azali kobima na libumu ya mama, mpe azali kolya ndambo ya misuni na ye. Mpe Moyize agangaki epai ya Nkolo, koloba: Nzambe, nasengi yo, bikisa ye. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Soki tata na ye abwakaki soyi na elongi na ye, akozala na nsoni te mikolo sambo? Tika ábwanama mikolo sambo na libándá ya molakó, mpe nsima ya makambo yango akokɔta. Mpe Miriamu akabuanaki libándá ya molako mikolo sambo, mpe bato batambolaki té, kino akomaki pɛto. Mpe na nsima ya makambo oyo, bato balongwaki na Aseroth, mpe batongaki molako na esobe ya Paran.

13

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Tinda mpo na yo moko bato, mpe batala mabele ya Bakanana, oyo ngai napesi bana ya Isalaele mpo na kozwa; moto moko kolanda libota, kolanda bituluku ya bakoko na bango, okotinda bango, banso mokambi wuta na bango. Mpe Moyize atindaki bango longwa na esobe ya

Parani na nzela ya mongongo ya Nkolo; bango nyonso bazalaki bato bakambi ya bana ya Isalaele. Mpe yango ezali bakombo na bango, ya libota ya Rubeni, Samuele mwana ya Zakuri. Ya libota Simeon, Saphat mwana ya Souri. Ya libota ya Yuda, Kalebe mwana ya Yefune. Ya libota Issachar, Igal, mwana ya Joseph. Ya libota Efrayimi, Ose mwana ya Nune. Ya libota Benjamin, Palti mwana ya Raphu. Ya libota ya Zabuloni, Gudieli mwana ya Sudi. Ya libota ya Yosefu, ya bana ya Manase, Gadi mwana ya Susi. Ya libota ya Dan, Amieli mwana ya Gamalieli. Ya libota Asher, Sathour mwana ya Michael. Ya libota Nefitali, Nabi, mwana ya Sabi. Ya libota Gad, Gudi'el, mwana ya Machi. Yango ezali bakombo ya mibali oyo Moyize atindaki mpo na kononga mokili, mpe Moyize apesaki Osea, mwana ya Nun, nkombo ya Jozue. Mpe Moyize atindaki bango mpo na kononga mabele ya Kanana, mpe alobaki na bango, Bokende likolo na esobe oyo, mpe bokokende likolo na ngomba, mpe bokomona mabele ezali nini, mpe bato oyo bafandi likolo na yango, soki bazali makasi to bazali bolembu, to bazali moke to bazali mingi. Mpe mabele nini oyo bato wana bafandi na kati na yango, ezali malamu to mabe, mpe bingumba nini oyo bato wana bafandi na kati na yango, soki na bamir ya makasi to na bisika oyo ezali na bamir te. Mpe nani mabele, ezali ya libota to ezali ya mpamba; soki banzete ezali na yango, to te; mpe bozala na molende, bokozwa mbuma ya mabele. Mpe mikolo, mikolo ya eleko ya mbuma, ezalaki basakoli ya bambuma ya vino. Mpe bakendaki likoló batálaki mabɛlɛ banda na esobe Sin tii na Rehob, ntango bazalaki kokɔta na Hamath. Mpe bamataki kolanda esobe, mpe bakendaki mosika tii Hebron, mpe kuna ezalaki Ahiman, mpe Sheshai, mpe

Talmai, bakitani ya Anak, mpe Hebron etongamaki na bambula sambo liboso ya Tanis ya Egipto. Mpe bayaki kino na lubwaku ya bitapi ya vino, mpe batálaki yango, mpe bakataki wana etapi mpe litapi moko ya vino na likolo na yango, mpe bamemaki yango na likolo ya banzete, mpe banda ya ba granata, mpe banda ya ba figi. Mpe bapesaki esika wana nkombo Lubwaku ya lititi ya vino, mpo na lititi ya vino oyo bana ya Isalaele bakataki kuna. Mpe bazongaki wuta kuna nsima ya kotalela mabele nsima ya mikolo ntuku minei. Mpe sima ya kokende, bayaki epai ya Moyize mpe Aron mpe epai ya lisanga mobimba ya bana ya Isalaele, na esobe ya Parani Kadeshi; mpe bayanolaki bango liloba mpe lisanga mobimba, mpe balakisaki mbuma ya mabele, mpe bayebisaki ye, mpe balobaki, toyaki na mabele oyo otindaki biso, mabele oyo ezali kotanga miliki mpe mafuta ya nzoyi; mpe oyo ezali mbuma na yango. Kasi nzokande, ekolo oyo efandi na likolo na yango ezali ya mpiko, mpe bingumba oyo ebatelami, oyo ezingami na bamir, ezali minene mpenza, mpe libota ya Enaki tomoni kuna. Mpe Amaleki afandi na mabele ya ngambo ya Sudi, mpe Baiti, mpe Baivi, mpe Bayebusi, mpe Baamori bafandi na ngomba, mpe Bakanana bafandi pembeni ya mbu, mpe pembeni ya ebale Yordani. Mpe Caleb abendisaki bato liboso ya Moyize, mpe alobaki na ye: Te, kasi tokomata mpe tokobotola yango, mpo tokozala na makasi liboso ya bango. Mpe bato oyo bakendaki likolo elongo na ye balobaki: Tokende likolo te, mpo tokoki te kokende likolo epai ya ekolo yango, ntina ezali makasi koleka biso. Mpe babimisaki kokamwa ya mabele oyo batyolaki yango epai ya bana ya Isalaele, balobaki: Mabele oyo tolekaki yango mpo na kotyola, ezali mabele oyo eliaka bafandi

na likolo ya yango, mpe bato nyonso oyo tomonaki na yango, bazali mibali ya bonene mingi. Mpe kuna tomonaki bilombe, mpe tozalaki liboso na bango lokola mabanki, kasi mpe boye tozalaki liboso na bango.

14

Mpe lisangá mobimba etombwaki, bapesaki mongongo, mpe bato balelaki butu mobimba yango. Mpe bana nyonso ya Isalaele bazalaki kolelalela likolo ya Moyize mpe Aron; mpe lisangani mobimba elobaki na bango: Ah, soki tokufaki na mokili ya Ejipito, to na esobe oyo, soki tokufaki; mpe mpo na nini Nkolo azali kokotisa biso na mokili oyo mpo tokweya na bitumba? Basi ya biso na bana ya biso bakozala na bokɔnzi; sikawa yango wana malamu ezali tozonga na Ejipito. Mpe balobaki moko na mosusu: Topesa mokonzi, mpe tozonga na Ejipito. Mpe Moyize na Aron bakweyi elongi na nse liboso ya lisanga mobimba ya bana ya Isalaele. Yozue mwana ya Nuni, mpe Kalebi mwana ya Yefune, oyo bazalaki na bato oyo batali mabele, bapasolaki bilamba na bango, mpe balobaki na lisanga mobimba ya bana ya Isalaele, koloba: Mabele oyo totali yango, ezali malamu mingi mingi. Soki Nkolo aponi biso, akokotisa biso na mabele oyo, mpe akopesa yango epai na biso, mabele oyo ezali kotanga miliki mpe mafuta ya nzoyi. Kasi bótomboka te liboso ya Nkolo, mpe bino bóbanga te bato ya mokili, mpo bazali bilei na bino, pamba te ntango na bango esili koleka, mpe Nkolo azali elongo na biso, bóbanga bango te. Mpe lisanga mobimba

elobaki kobamba bango na mabanga, mpe nkembo ya Nkolo emonanaki na lipata likolo ya ndako ya litatoli epai ya bana nyonso ya Isalaele. Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize, kino ntango nini bato oyo bakoyokisa ngai kanda? Mpe tii ntango nini bakondima ngai te na likolo ya bilembo nyonso oyo nasalaki na kati na bango? Nakobeta bango na liwa, mpe nakobebisa bango, mpe nakosala yo mpe ndako ya tata na yo ekolo monene, mpe mingi koleka oyo. Mpe Moyize alobaki epai ya Nkolo: Ejipito ekoyoka ete obimisaki bato oyo kati na bango na makasi na yo. Kasi bato nyonso oyo bafandi na mabele oyo bayoki ete yo ozali Nkolo kati na bato oyo, yo oyo omonani miso na miso Nkolo, mpe limpata na yo etelemi likolo ya bango, mpe na likonzi ya limpata yo otambolaka liboso ya bango na mokolo, mpe na likonzi ya moto na butu. Mpe okobebisa bato oyo lokola moto moko; mpe bikolo nyonso oyo bayoki nkombo na yo bakoloba, balobi: Mpo Nkolo akokaki te kokotisa bato oyo na mabele oyo alapaki ndai na bango, abomaki bango na esobe. Mpe sikawa, tika etombolama nguya na yo Nkolo, ndenge olobaki, kolobi: Nkolo azali na motema molai, mpe atonda na ngolu, mpe ya solo, kolongola mabe ya mibeko mpe mabe ya bosembo te mpe masumu, mpe na kopetola akopetola te moto oyo azali na ngambo, kozongisa masumu ya batata likolo ya bana tii na molongo ya misato mpe ya minei. Limbisa lisumu ya bato oyo kolanda ngolu monene na yo, ndenge kaka ozalaki na ngolu epai na bango banda Ejipito tii lelo. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Nazali na ngolu epai na bango kolanda liloba na yo. Kasi nazali na bomoi ngai, mpe nkombo na ngai ezali na bomoi, mpe nkembo ya Nkolo ekotondisa mabele nyonso. Mpo bato nyonso

oyo bamonaki nkembo na ngai, mpe bilembo oyo nasalaki na Ejipito, mpe na esobe, mpe bamekaki ngai mbala zomi oyo, mpe bayokaki te mongongo na ngai, solo bakómona te mabele oyo nalapaki ndayi epai ya batata na bango; kasi bana na bango oyo bazali elongo na ngai awa, baoyo bayebi te bolamu to mabe te, moto nyonso ya bilenge oyo azangi mayele, bango nakopesa mabele; kasi bato nyonso oyo batumbolaki ngai nkanda, bakómona yango te. Kasi mwana na ngai Kalebe, mpo molimo mosusu ezali na ye, mpe alandaki ngai, nakokotisa ye na mabele oyo akotaki kuna, mpe mboto na ye ekozwa yango lokola libula. Kasi Amaleki mpe Mkanana bafandi na lubwaku, lobi bozonga mpe bokende na esobe, na nzela ya mbu ya motane. Mpe Nkolo alobaki na Moyize mpe na Aron, koloba: Kino tango nini lisanga oyo ya mabe? Oyo bango moko bazali kolela liboso ya ngai, kolela ya bana ya Isalaele, oyo balelaki na tina na bino, nayoki yango. Nalobi na bango: Nazali na bomoi, alobi Nkolo; solo penza, ndenge bolobaki na matoyi na ngai, ndenge wana nakosala bino. Na esobe oyo, nzoto na bino ekokweya; mpe bato nyonso oyo batangamaki na bino, oyo batangamaki na bino banda mibu tuku mibale ya mbotama mpe likoló, baoyo bamilelaki na ngai; soki bino bokokota na mokili oyo nasembolaki loboko na ngai mpo na kofandisa bino na likolo na yango; kasi kaka Kalebi mwana ya Yefune, mpe Jozue mwana ya Nuni. Mpe bana, oyo bolobaki ete bakozala na bokóbotama, nakokotisa bango na mabele; mpe bakozwa lokola libula mabele, oyo bino botikaki yango. Mpe biteni bya bino bikokweya na esobe oyo. Bana na bino bakozala kofanda na esobe mibu ntuku minei; mpe bakozwa etumbu ya kindumba na

bino, tii nzoto na bino ekosila na esobe, kolanda motango ya mikolo oyo botali mabele, mikolo ntuku minei, mokolo moko mpo na mbula moko, bokozwa masumu na bino mibu ntuku minei; mpe bokoyeba kanda ya nkanda na ngai. Ngai Nkolo nalobaki, solo solo boye nakosala na lisanga oyo mabe, oyo esangani likolo na ngai, na esobe oyo bakosila, mpe kuna bakokufa. Mpe bato oyo Moyize atindaki mpo na kononga mabele, mpe sima ya koya banonganongi na oyo etali yango epai ya lisanga mpo na kobimisa maloba mabe na oyo etali mabele, mpe bakufaki bato oyo balobaki mabe na oyo etali mabele na etumbu liboso ya Nkolo. Mpe Joshua, mwana ya Nun, mpe Caleb, mwana ya Jephunneh, bazalaki na bomoi longwa na bato wana oyo bakendaki kotala mabele. Mpe Moyize alobaki maloba oyo epai ya bana nyonso ya Isalaele, mpe bato baleli mingi. Mpe batelemi na ntɔngɔntɔngɔ na ntɔngɔ, bamataki na likoló ya songe ya ngomba, koloba: Tala, biso tokomataka na likoló na esika oyo Nkolo alobaki, mpamba te tosalaki masumu. Mpe Moyize alobaki: Mpo na nini bino bozali kobuka liloba ya Nkolo? Ekozala na bolamu te mpo na bino. Bokende likolo te, mpo Nkolo azali na bino te, mpe bokokweya liboso ya banguna na bino. Mpo Amalek mpe Mokanaana bazali kuna liboso na bino, mpe bokokweya na mopanga, mpo botalaki nsima koboya Nkolo, mpe Nkolo akozala te elongo na bino. Mpe bakangaki makasi, bakendaki likoló na songe ya ngomba, kasi sanduku ya boyokani ya Nkolo mpe Moyize batindaki te na kati ya molako. Mpe Amaleki na Mokanaani oyo afandaki na ngomba wana bakitaki, mpe babalolaki bango, mpe babomaki bango kino na Horma, mpe bazongaki na molako.

15

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, loba na bana ya Isalaele, mpe okoloba na bango, ntango bokokota na mabele ya kofanda na bino, oyo ngai napesi bino, mpe okosala makabo ya kotumba nyonso na Nkolo, likabo ya kotumba nyonso to mbeka, kokokisa ndayi, to kolanda mokano ya motema, to na bafeti na bino kosala nsolo ya malasi na Nkolo, soki wuta na bangombe to wuta na bameme. Mpe akobonza oyo azali kobonza likabo na ye epai ya Nkolo, mbeka ya farine ya kitoko, eteni ya zomi ya efa, esangisami na mafuta, na eteni ya minei ya hin. Mpe vino mpo na likabo ya komela, eteni ya minei ya ín, bokosala likoló ya mbeka ya kotumba mobimba, to likoló ya mbeka, mpo na mwana-mpate moko, bokosala boye, likabo, nsolo ya solo kitoko epai ya Nkolo. Mpe mpo na mpakasa, ntango bokosala yango na likabo ya kotumba nyonso to na mbeka, okosala likabo ya farine ya kitoko biteni zomi mibale basangisa na mafuta eteni ya misato ya hini; Mpe vino mpo na likabo ya komela eteni ya misato ya hini, bokokomisa yango mpo na nsolo ya kitoko epai ya Nkolo. Soki kasi bosali na bangombe mpo na likabo ya kotumba nyonso to mpo na mbeka ya kokokisa ndayi, to mpo na lobiko epai ya Nkolo, mpe akobakisa likolo ya mwana ngombe mbeka ya farine ya malamu biteni misato ya zomi oyo basangisi na mafuta, ndambo ya ini. Mpe vino na kati ya likabo ya komela, ndambo ya ín, likabo nsolo ya solo malasi epai ya Nkolo. Boye okosala na mwana ngombe moko, to na mpakasa moko, to na mwana mpate moko ya kati na bameme to ya kati na bantaba;

Kolanda motango oyo soki bokosala, boye bokosala na moko moko, kolanda motango na bango. Moto nyonso oyo abotami na mboka akosala boye mpo na kopesa makabo ya ndenge wana, mpo ezala nsolo ya solo kitoko epai ya Nkolo. Soki kasi mopaya kati na bino akobakisama na mabele na bino, to oyo akokóma kati na bino na bikeke na bino, mpe akosala likabo nsolo ya solo kitoko epai ya Nkolo, ndenge bozali kosala bino, ndenge wana lisanga ekosala epai ya Nkolo. Mobeko moko ekozala mpo na bino mpe mpo na bapaya oyo bafandi kati na bino, mobeko ya seko mpo na bikeke bya bino, ndenge bozali bino, ndenge wana mpe mopaya akozala liboso ya Nkolo. Mobeko moko ekozala mpe ndingisa moko ekozala na bino mpe na mopaya oyo azali kofanda na bino. Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize, koloba, loba na bana ya Isalaele, mpe okoloba epai ya bango, na kokota bino na mabele, na oyo ngai nakokotisa bino kuna, mpe ekozala ntango bino bokolia mapa ya mabele, bokokamata likabo oyo ekatama mpo na Nkolo, mbuma ya liboso ya farine na bino. Lipa bokokabola yango lokola likabo; ndenge likabo euti na esika ya kopanzapanza mbuma, ndenge wana bokokabola yango, mbuma ya liboso ya pate na bino, mpe bokopesa na Nkolo likabo mpo na bikeke na bino. Ntango bokosala masumu mpe bokokoka te kosala mitindo nyonso oyo Nkolo alobaki na Moyize, ndenge Nkolo apesaki mitindo na bino na loboko ya Moyize, banda mokolo oyo Nkolo apesaki mitindo na bino mpe na sima na bikeke bya bino, mpe ekozala soki yango ekosalema na nse ya miso ya lisanga na kozanga koyeba, mpe lisanga mobimba ekosala mwana ngombe moko banda na bangombe oyo ezangi mbeba mpo na mbeka ya kotumba mobimba mpo na

nsolo ya solo kitoko epai ya Nkolo, mpe mbeka ya yango mpe likabo ya masanga ya yango kolanda mobongisi, mpe ntaba mobali moko banda na bantaba mpo na lisumu. Mpe nganga-nzambe akosala bolimbisi mpo na lisanga mobimba ya bana ya Isalaele, mpe bakolimbisama, mpo ezalaki likambo ya nko te, mpe bango moko bamemaki likabo na bango, ofele epai ya Nkolo mpo na masumu na bango liboso ya Nkolo, mpo na makambo na bango ya nko te. Mpe ekozala kolimbisama na lisanga mobimba ya bana ya Israel, mpe na mopaya oyo azali kofanda epai na bino, mpo ezali likambo ya nko te mpo na bato nyonso. Soki molimo moko asali lisumu na kozanga kolingaka, akobonza ntaba moko ya mbula moko mpo na lisumu. Mpe nganga-nzambe akosala bolimbisi masumu mpo na molimo oyo asalaki lisumu na kozanga koyeba, mpe oyo asalaki lisumu na kozanga koyeba liboso ya Nkolo, mpo na kosala bolimbisi masumu mpo na ye. Mpo na mwana mboka kati na bana ya Isalaele, mpe mpo na mopaya oyo azali kofanda kati na bango, mobeko moko ekozala mpo na bango, oyo soki asali likambo na kozanga kolingaka. Mpe molimo oyo ekosala na loboko ya lofundu uta na bana mboka to uta na bakonvɛrti, oyo akoyokisa Nzambe nkanda, molimo wana ekosilisama longwa na bato na yango, mpo atiolaki liloba ya Nkolo, mpe apalanganisaki mibeko na ye; ekobebisama, ekobebisama molimo wana, lisumu na yango ezali na kati na yango. Mpe bana ya Israele bazalaki na esobe, mpe bamonaki moto moko azalaki kokongola bakoni na mokolo ya saba. Mpe bamemaki ye, baoyo bamonaki ye azalaki kokongola bakoni na mokolo ya saba, epai ya Moyize mpe Aron, mpe epai ya lisanga mobimba ya bana ya Isalaele. Mpe batiaki

ye na boloko, mpo batiaki nanu ekateli te ya nini basala na ye. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Na liwa, tika ete moto akufa; lisangá mobimba bábamba ye mabanga. Mpe babimisaki ye, lisanga mobimba, na libándá ya molako, mpe babambaki ye mabanga, lisanga mobimba, na libándá ya molako, ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Loba na bana ya Isalaele, mpe okoloba na bango, mpe basala mpo na bango moko bansinga na basonge ya bilamba na bango mpo na bikeke na bango; mpe bokotia na bansinga ya basonge nsinga ya langi ya bule. Mpe ekozala epai na bino na ba fringes, mpe bokomona yango; mpe bokokanisa mibeko nyonso ya Nkolo, mpe bokosala yango; mpe bokopengwa te nsima ya makanisi na bino, mpe ya miso oyo bino bozali kosala kindumba nsima ya yango, mpo ete bokokanisa mpe bosala mibeko na ngai nyonso, mpe bokozala basantu epai ya Nzambe na bino. Ngai Nkolo, Nzambe na bino, oyo abimisaki bino na mabele ya Ejipito, mpo nazala Nzambe na bino, ngai Nkolo, Nzambe na bino.

16

Mpe Kore mwana ya Izhar, mwana ya Keat, mwana ya Levi, alobaki, mpe Datan mpe Abiram, bana ya Eliab, mpe On, mwana ya Pelet, mwana ya Rubeni; mpe batelemaki liboso ya Moyize, elongo na bato ya bana ya Isalaele, tuku mitano na nkama mibale, bakambi ya lisanga, bato babengami ya likita, mpe bato ya nkumu. Basanganaki likolo ya Moyize mpe Aron, mpe

balobaki: Ezala na bino, mpo bato banso ya lisanga bazali basantu, mpe Nkolo azali na bango. Mpo nini botelemeli likolo ya lisanga ya Nkolo? Mpe ntango Moyize ayokaki yango, akweyaki elongi na nse. Mpe alobaki na Kora mpe na lisanga na ye mobimba, koloba: Nzambe atali mpe ayebi baoyo bazali ya ye mpe basantu, mpe abendisi bango pene na ye moko, mpe baoyo aponaki mpo na ye moko, abendisi bango pene na ye moko. Yango bosala: Bokamata bino moko bapanzi ya moto ya Kore, mpe lisanga nyonso ya ye, mpe botia likolo na yango moto, mpe botia likolo na yango malasi ya nsolo liboso ya Nkolo lobi; mpe ekozala moto oyo Nkolo aponi, yango mosantu; etikala ekoki mpo na bino, bana ya Levi. Mpe Moyize alobi na Kore: Boyoka ngai, bana ya Levi. Ezali likambo moke te epai na bino ete Nzambe ya Isalaele akataki bino na kati ya lisanga ya Isalaele, mpe amemaki bino pene na ye moko mpo na kosala misala ya ndako ya kapo ya Nkolo, mpe kotelema liboso ya ndako ya kapo mpo na kosalela bango? Mpe akomisaki yo penepene mpe banso bandeko na yo, bana ya Levi, elongo na yo, mpe bozali koluka lisusu kosala mosala ya bonganga-nzambe? Boye yo mpe lisanga na yo mobimba oyo esangani epai ya Nzambe, mpe Aron azali nani, mpo bozali kongununa-ngununa na oyo etali ye? Mpe Moyize atindaki kobenga Datan mpe Abiram, bana ya Eliab, mpe balobaki: Tokobanda te. Ezali moke te oyo, ete obendaki biso na mabele oyo etindaka miliki mpe mafuta ya nzoyi mpo na koboma biso na esobe, mpe ete ozali kokamba biso? Mokonzi, soki mpe yo omemaki biso na mabele oyo etindaka miliki na mafuta ya nzoyi, mpe opesaki biso libula ya elanga na bilanga ya vino? Olingaki kobimisa miso ya bato wana? Tozali komata

te. Mpe Moyize azalaki na mawa mingi, mpe alobaki epai ya Nkolo: Kotala te mbeka na bango, nazwaki eloko moko te oyo balingaki na bango, mpe nayokisaki moto moko te mabe na bango. Mpe Moyize alobaki na Kore, bulisa lisanga na yo, mpe bózala bamilengeli liboso ya Nkolo yo mpe Aron mpe bango moko lobi; Mpe bókamata moko na moko mbabola ya moto na ye, mpe bókotia likolo na yango ansa, mpe bókopesa liboso ya Nkolo moko na moko mbabola ya moto na ye, tuku mitano mpe nkama mibale ya mbabola ya moto, mpe yo mpe Aron moko na moko mbabola ya moto na ye. Mpe moko na moko azwaki esalelo na ye ya moto, mpe batiaki moto likolo na yango, mpe babwakaki malasi ya nsolo likolo na yango, mpe batelemaki pembeni ya bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli Moyize mpe Aron. Mpe Kora asangisaki lisanga na ye mobimba liboso ya bango pembeni ya ekuke ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe nkembo ya Nkolo emimonaki na lisanga mobimba. Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize mpe Aron, koloba: Bomikabola na kati ya lisanga oyo, mpe nakosila bango mbala moko. Mpe bakweyaki na elongi na bango, mpe balobaki: Nzambe, Nzambe ya milimo mpe ya nyama nyonso, soki moto moko asalaki lisumu, nkanda ya Nkolo ekokweyela lisangá mobimba? Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize, koloba: Loba na lisanga, koloba: Bokabwana zingazinga ya lisanga ya Kore. Mpe Moyize atelemaki, mpe akendaki epai ya Datani na Abironi, mpe bakendaki elongo na ye banso bakolo ya Isalaele. Mpe alobaki na lisanga, koloba: Bomikabola na bandako ya kapo ya bato oyo ya makasi, mpe bosimba te eloko nyonso oyo ezali na bango, mpo bomikufa elongo na bango te na masumu na bango nyonso. Mpe

balongwaki zingazinga ya ndako ya kapo ya Kore, mpe Datan na Abiram babimaki, mpe batelemaki pembeni ya bikuke ya bandako ya kapo na bango, mpe basi na bango, mpe bana na bango, mpe biloko na bango. Mpe Moyize alobaki, na likambo oyo bokoyeba ete Nkolo atindaki ngai kosala misala nyonso oyo, mpo ezali banda ngai moko te. Soki bakokufa kolanda liwa ya bato banso, mpe soki botalisi ya bango ekozala kolanda botalisi ya bato banso, Nkolo atindi ngai te. Kasi to na emoniseli, Nkolo akolakisa, mpe mabele ekofungola monoko na yango mpe ekokɔtisa bango, mpe bandako na bango, mpe bandako ya kapo na bango, mpe nyonso oyo ezali na bango, mpe bakokita na bomoi na lifelo, mpe bokoyeba ete bato oyo bapesaki Nkolo nkanda. Ntango atikaki koloba maloba nyonso oyo, mabele epasolaki na nse ya bango. Mpe mabele efungwamaki, mpe emelaki bango mpe bandako na bango, mpe bato banso oyo bazalaki elongo na Kore, mpe bibwele na bango. Mpe bakitaki bango moko, na nyonso oyo ezali ya bango, na bomoi, na mboka ya bakufi, mpe mabele ezipaki bango, mpe basilaki longwa na kati ya lisanga. Mpe Isalaele nyonso oyo bazalaki zingazinga ya bango bakimaki banda na mongongo na bango, mpo balobaki, Mabele ekoki te komela biso. Mpe moto ebimaki epai ya Nkolo, mpe eliaki bato tuku mitano na nkama mibale oyo bazalaki kopesa ansa.

17

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, mpe na Eleazare mwana mobali

ya Aron nganga-nzambe, bokamata bapanzi ya moto ya bronze wuta na kati ya oyo batumbami, mpe moto oyo ya bampaya panza yango wana, mpo babulisaki bapanzi ya moto ya bato ya masumu oyo na milimo na bango, mpe salela yango bapanzi ya bibende batutami lokola eloko ya kozinga etumbelo, mpo bamemaki yango liboso ya Nkolo mpe ebulisami; mpe ekómaki elembo mpo na bana ya Isalaele. Mpe Eleazare, mwana ya Aron nganga-nzambe, azwaki bapanzi ya moto ya bronze oyo bato oyo batumbamaki bamemaki, mpe babakisaki yango lokola eloko ya kozipa na etumbelo, ekaniseli mpo na bana ya Isalaele, mpo ete moto moko te ya mopaya oyo azali te na libota ya Aron apusana te mpo na kotia malasi liboso ya Nkolo; mpe akozala te lokola Kore mpe botomboki na ye, ndenge Nkolo alobaki na nzela ya loboko ya Moyize na ye. Mpe bana ya Isalaele banonganongi mokolo oyo elandaki likoló ya Moyize mpe Aron, koloba: Bino bobomi bato ya Nkolo. Mpe yango ekómaki ntango lisanga ezalaki kosangana likolo ya Moyize mpe Aron, mpe bakimaki likolo ya ndako ya litatoli, mpe lipata ezipaki yango, mpe nkembo ya Nkolo emonanaki. Mpe Moyize na Aron bakɔtaki liboso ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize mpe Aron, koloba: Bokende mosika na kati ya lisanga oyo, mpe nakosila bango mbala moko; mpe bakweyaki na elongi na bango. Mpe Moyize alobaki na Aron: Kamata esalelo ya moto, mpe tia likolo na yango moto oyo euti na etumbelo, mpe bwaka likolo na yango malasi ya nsolo kitoko, mpe mema yango nokinoki na molako, mpe sala bolimbisi masumu mpo na bango, pamba te kanda ebimi longwa na elongi ya Nkolo, abandaki kobebisa bato. Mpe Aron azwaki ndenge

kaka Moyize alobaki na ye, mpe akimaki na kati ya lisanga, mpe etumbu ebandelaki nsima kati na bato, mpe atiaki malasi mpe asalaki bolimbisi masumu mpo na bato. Mpe atelemaki kati ya bakufi mpe ya bazali na bomoi, mpe bokono esilaki. Mpe bato oyo bakufaki na etumbu bazalaki nkoto zomi na minei na nkama sambo, longola te baoyo bakufaki mpo na Kora. Mpe Aaron azongaki epai ya Moyize na ezibeli ya ndako ya litatoli, mpe bokono etikaki. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Loba na bana ya Isalaele, mpe kamata epai ya bango lingenda, lingenda moko moko kolanda bandako ya bakoko banda na bakonzi nyonso ya bango, kolanda bandako ya bakoko ya bango, mingenda zomi na mibale, mpe koma kombo ya moko na moko likolo ya lingenda na ye. Mpe kombo Aaron koma yango likolo ya lingenda ya Levi, pamba te lingenda moko ezali, kolanda libota ya ndako ya bakoko na bango bakopesa. Mpe okotya yango na ndako ya kapo ya litatoli, liboso ya litatoli, epai nakomimonisa epai na yo wana. Mpe ekozala moto oyo ngai nakopona ye, lingenda na ye ekobimisa mito, mpe nakolongola liboso na ngai kolelalela ya bana ya Isalaele, oyo bango bazali kolelalela likoló na bino. Mpe Moyize alobaki na bana ya Isalaele, mpe banso bakambi ya bango bapesaki ye lingenda, lingenda moko mpo na mokambi moko kolanda mokambi, kolanda bandako ya bakoko ya bango, mingenda zomi na mibale, mpe lingenda ya Aron ezalaki kati ya mingenda ya bango. Mpe Moyize atiaki mikongo liboso ya Nkolo na ndako ya litatoli. Mpe eyaki na mokolo oyo elandaki, mpe Moyize na Aron bakotaki na hema ya litatoli, mpe tala, lingenda ya Aron ebimisaki mwa nkona mpo na ndako ya Levi, mpe ebimisaki

mwa nkona, mpe ebimisaki bafololo, mpe ebimisaki mbuma. Mpe Moyize abimisaki banzete nyonso longwa na elongi ya Nkolo epai ya bana nyonso ya Isalaele, mpe bamonaki, mpe bazwaki moko na moko lingenda na ye. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Tya lingenda ya Aron liboso ya litatoli mpo na kobatela yango, elembo mpo na bana ya batomboki, mpe tika ete kolelalela na bango ekima epai na ngai, mpe bakokufa te. Mpe Moyize na Aron basalaki, ndenge Nkolo atindaki Moyize, bongo basalaki. Mpe bana ya Isalaele balobaki na Moyize: Tala, tozali kosilisama, tobebisami, tozali koliwa. Moto nyonso oyo asimbi ndako ya kapo ya Nkolo akufaka. Boni, tokokufa nyonso?

18

Mpe Nkolo alobaki na Aaron, koloba, yo mpe bana na yo ya mibali mpe ndako ya tata na yo bokozwa masumu ya biloko ya bule, mpe yo mpe bana na yo ya mibali bokozwa masumu ya bonganga-nzambe na bino. Mpe bandeko na yo, libota ya Levi, bato ya tata na yo, benda bango pene na yo, mpe bákosangana na yo, mpe básalela yo, mpe yo elongo na bana na yo ya mibali, liboso ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe bakobatela bakengeli na yo, mpe bakengeli ya ndako ya kapo. Kasi epai ya bisalelo ya bule, mpe epai ya etumbelo bakopusana te, mpe bakokufa te bango mpe bino. Mpe bakosangana na yo, mpe bakobatela bakengeli ya ndako ya kapo ya litatoli, kolanda misala nyonso ya ndako ya kapo, mpe mopaya akopusana te epai na yo. Mpe bokokengela bakengeli ya biloko ya bule mpe bakengeli ya

etumbelo, mpe ekozala te nkanda na bana ya Isalaele. Mpe ngai nazwi bandeko na bino ba Levi longwa na kati ya bana ya Israele, likabo oyo epesami na Nkolo, mpo na kosalela misala ya ndako ya litatoli. Mpe yo mpe bana na yo ya mibali elongo na yo bokobatela bonganga-nzambe na bino kolanda lolenge nyonso ya etumbelo mpe oyo ezali na kati ya rido, mpe bokosala misala ya lisalisi likabo ya bonganga-nzambe na bino, mpe mopaya oyo akopusana akokufa. Mpe Nkolo alobaki na Aron, mpe talá, ngai napesaki bino kobatela ya bambuma ya liboso banda na nionso oyo ebulisami mpo na ngai banda na bana ya Isalaele, yo napesaki yango lokola litomba, mpe na bana na yo nsima ya yo, mobeko ya seko. Mpe oyo etika ezala epai na bino uta na biloko ya bule oyo ebulisami, uta na makabo nyonso ya bango, mpe uta na bambeka nyonso ya bango, mpe uta na mabe nyonso ya bango, mpe uta na masumu nyonso ya bango, nyonso oyo bakozongisela ngai uta na biloko nyonso ya bule, ekozala ya yo mpe ya bana na yo ya mibali. Na esika ya bule ya biloko ya bule, bokolia yango. Moto nyonso ya mobali akolia yango, yo mpe bana na yo ya mibali. Ekozala ya bule mpo na yo. Mpe oyo ekozala na bino mbuma ya liboso ya makabo na bango, uta na makabo nyonso ya bana ya Isalaele, napesi yo yango mpe bana na yo ya mibali mpe bana na yo ya basi elongo na yo, mobeko ya seko, moto nyonso ya peto na ndako na yo akolia yango. Mbuma nyonso ya liboso ya mafuta, mpe mbuma nyonso ya liboso ya vino, mbuma ya liboso ya bilei ya bango, nyonso oyo bakopesa na Nkolo, napesi yo yango. Mbuma ya liboso nyonso oyo ezali na mabele na bango, oyo bakomema na Nkolo, ekozala ya yo; moto nyonso ya peto na ndako na yo akolia yango. Nyonso oyo

ebulisami kati na bana ya Israele ekozala ya yo. Mpe nyonso oyo efungolaka libumu banda na mosuni nyonso, ndenge nyonso bapesaka na Nkolo, banda na moto tii na nyama, ekozala ya yo. Kasi bana ya liboso ya bato bakosikola na lisiko, mpe bana ya liboso ya bibwele ya mbindo okosikola. Mpe bosikoli ya ye, banda sanza moko, motuya ezali basikele mitano, kolanda sikele ya bule, oyo ezali ba-obole ntuku mibale. Kasi mibotami ya liboso ya bana ya ngombe, mpe mibotami ya liboso ya mpate, mpe mibotami ya liboso ya bantaba, okosikola te, basantu ezali. Mpe makila na bango okosopa na altare, mpe mafuta okobonza lokola likabo mpo na nsolo ya solo kitoko epai ya Nkolo. Mpe misuni ekozala na yo, lokola litolo ya likabo oyo batomboli mpe lokola lobɔkɔ ya mobali, ekozala na yo. Mabonza nyonso ya biloko ya bule, nyonso oyo bana ya Isalaele bakopesa na Nkolo, napesi yo mpe bana na yo ya mibali mpe bana na yo ya basi elongo na yo, mobeko ya seko, boyokani ya mungwa ya seko ezali liboso ya Nkolo, na yo mpe na mboto na yo elongo na yo. Mpe Nkolo alobaki na Aron: Na mabele na bango, okozwa libula te, mpe okozala na eteni te kati na bango, mpo ngai nazali eteni na yo mpe libula na yo kati ya bana ya Isalaele. Mpe na bana ya Levi, tala, napesi nyonso eteni ya zomi na Israel lokola libula na esika ya misala ya bango, oyo bango moko basalaka mosala na ndako ya kapo ya litatoli. Mpe bana ya Isalaele bakoya lisusu te na ndako ya litatoli mpo na kozwa lisumu oyo ebomaka. Mpe Molevi ye moko akosala mosala ya Ndako ya Litatoli, mpe bango bakozwa masumu na bango, mobeko ya seko mpo na bikeke na bango, mpe na kati ya bana ya Isalaele bakozwa libula te. Mpo biteni ya zomi ya bana ya Isalaele, nyonso oyo bakokabola na

Nkolo, likabo napesi na Balevite na libula. Mpo na yango, nalobi na bango ete na kati ya bana ya Isalaele, bakozwa te libula. Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize, koloba, mpe okoloba na ba-Levi, mpe okoloba epai ya bango: Soki bokamati epai ya bana ya Isalaele eteni ya zomi, oyo napesaki bino uta na bango na libula, mpe bino bokokamata na yango likabo mpo na Nkolo, eteni ya zomi uta na eteni ya zomi. Mpe ekotangama na bino makabo na bino lokola mbuma uta na esika ya kobɛta mbuma, mpe likabo uta na esika ya kokamola vino. Boye bokokatisa yango, mpe bino banda na makabo nyonso ya Nkolo, banda na biteni nyonso ya zomi ya bino, oyo bokozwa banda na bana ya Isalaele, mpe bokopesa likabo banda na yango na Nkolo Aron, nganga-nzambe. Uta na makabo nyonso na bino, bokobengola likabo mpo na Nkolo, to uta na bambuma nyonso ya liboso, eloko oyo ebulisami uta na yango. Mpe okoloba na bango: Ntango bokokamata mbuma ya liboso na yango, ekotangama mpo na Balevi lokola mbuma oyo ewuti na esika ya kopanzapanza mbuma, mpe lokola mbuma oyo ewuti na esika ya kokamola vino. Mpe bókolia yango na esika nyonso, bino mpe bandako na bino, mpo lifuti oyo ezali na bino ezali na esika ya misala na bino ya na ndako ya kapo ya litatoli. Mpe bokozwa te lisumu na nzela na yango, mpo soki bokolongola mbuma ya liboso na yango, mpe bokobebisa te biloko ya bule ya bana ya Isalaele, mpo bokufa te.

19

Mpe Nkolo alobaki na Moyize mpe Aron, koloba: Oyo nde bokeseni ya mibeko, nyonso oyo Nkolo atindaki, koloba: Loba na bana ya Isalaele mpe tika bákamata epai na yo ngombe ya mwasi ya motane oyo ezangi mbeba, oyo ezali na mbeba te na kati na yango, mpe oyo batiaki te likolo na yango ekangiseli. Mpe okopesa yango epai ya Eleazar, nganga-nzambe, mpe bakobimisa yango libanda ya molako na esika ya peto, mpe bakokata yango kingo liboso ya ye. Mpe Eleazar akokamata banda na makila na yango, mpe akosopela liboso ya ndako ya kapo ya litatoli makila na yango mbala sambo. Mpe bakotumba yango liboso na ye, mpe loposo mpe misuni na yango, mpe makila na yango elongo na matiti na yango, ekotumbama. Mpe nganga-nzambe akozwa nzete ya sedele, hisope mpe motane, mpe bakobwaka yango na kati ya moto oyo ezali kotumba ngombe ya mwasi. Mpe nganga-nzambe akosukola bilamba na ye, mpe akosukola nzoto na ye na maï, mpe nsima ya makambu yango akokota na molako, mpe nganga-nzambe akozala mbindo tii na mpokwa. Mpe oyo azali kotumba yango akosukola bilamba na ye, mpe akosukola nzoto na ye, mpe akozala mbindo tii na pokwa. Mpe moto ya peto akosangisa putulu ya ngombe ya mwasi, mpe akotya yango libándá ya molakó na esika ya peto, mpe ekozala mpo na lisangá ya bana ya Israele mpo na kobomba; maí ya kosopela ya bopeto ezali. Mpe moto oyo akosangisa putulu ya ngombe ya mwasi, akosukola bilamba na ye, mpe akozala mbindo tii na pokwa, mpe ekozala mpo na bana ya Isalaele mpe mpo na bapaya oyo bavandi elongo na bango mobeko ya seko. Moto oyo akosimba moto oyo akufi akozala mbindo mikolo sambo. Oyo akopetolama na mokolo ya misato

mpe na mokolo ya sambo, mpe akozala peto. Kasi soki apetolami te na mokolo ya misato mpe na mokolo ya sambo, akozala peto te. Moto nyonso oyo asimbi moto oyo akufi, soki akufi, mpe asantisami te, akomisi hema ya Nkolo mbindo, molimo wana ekosilisama wuta na Isalaele, mpo mayi ya kosopela esopelami te likolo na ye, azali mbindo, lisusu bosoto na ye ezali kati na ye. Mpe oyo nde mobeko: soki moto akufi na ndako, moto nyonso oyo akokota na ndako yango, mpe nyonso oyo ezali na ndako yango, ekozala mbindo mikolo sambo. Mpe eloko nyonso oyo efungwami, oyo nkamba ekangami te na yango, ezali mbindo. Mpe nyonso oyo akosimba na elongi ya elanga moto oyo babomi to moto oyo akufi to mokuwa ya moto to lilita, mikolo sambo akozala mbindo. Mpe bakozwa mpo na moto oyo azali mbindo longwa na putulu ya kotumba ya kopetola, mpe bakosopa likolo na yango mai ya bomoi kati na mbeki. Mpe akokamata hisope, mpe akotia yango na mai, mobali oyo azali peto, mpe akosopela na ndako, mpe na bisalelo, mpe na bato nyonso oyo bakozala kuna, mpe na oyo asimbaki mikuwa ya moto, to mobali oyo abomami, to oyo akufi, to lilita. Na akosopela oyo peto likolo ya oyo mbindo na mokolo ya misato mpe na mokolo ya sambo, mpe akopetolama na mokolo ya sambo, mpe akosukola bilamba na ye, mpe akosukola na maï, mpe akozala mbindo tii pokwa. Mpe moto oyo akokomisama mbindo, mpe akopetolama te, molimo wana ekosilisama longwa na kati ya lisanga, mpo abebisaki biloko ya bule ya Nkolo, mpo maï ya kopakola yapakwamaki te likolo na ye, azali mbindo. Mpe ekozala mobeko ya seko mpo na bino, mpe oyo azali kosopela mai ya kopetola, akosukola bilamba na ye, mpe oyo akosimba mai ya kopetola, akozala

mbindo tii na pokwa. Mpe nyonso oyo moto ya mbindo akosimba, ekozala ya mbindo, mpe moto oyo akosimba yango, akozala na mbindo kino na pokwa.

20

Bana ya Israele, lisanga mobimba, bayaki na esobe ya Sine, na sanza ya liboso, mpe bato batikalaki na Kadeshi, mpe Mariamu akufaki kuna, mpe akundamaki kuna. Mpe ezalaki na mayi te mpo na lisanga, mpe basanganaki likolo ya Moyize mpe Aron. Mpe bato batombokaki epai ya Moyize, koloba: Soki kaka tolingaki kokufa na libebi ya bandeko na biso liboso ya Nkolo! Mpe mpo na nini bomemelaki lisanga ya Nkolo na esobe oyo mpo na koboma biso ná bibwele na biso? Mpe mpo na nini oyo? Bobimisaki biso na Ejipito, koya na esika oyo ya mabe; esika oyo balonaka te mboto, ezali na banzete ya figi te, ezali na banzete ya vino te, ezali na bagrenade te, mpe mayi ya komela ezali te. Mpe Moyize na Aron bayaki wuta na elongi ya lisanga na ekuke ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe bakweyaki elongi na nse, mpe nkembo ya Nkolo emonaki epai na bango. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Kamata lingenda na yo, mpe sangisa lisangani yo mpe Aron ndeko na yo ya mobali, mpe boloba na libanga liboso na bango, mpe ekopesa mayi na yango, mpe bokobimisa mpo na bango mayi wuta na libanga, mpe bokomelisa lisangani mpe bibwele na bango mayi. Mpe Moyize azwaki lingenda liboso ya Nkolo, ndenge Nkolo atindaki. Mpe Moyize na Aron basangisaki lisanga liboso ya libanga, mpe alobaki na bango:

Boyoka ngai, bino bato oyo botosaka te, tokobimisa bino mai na libanga oyo te? Mpe Moyize atombolaki lobɔkɔ na ye, abɛtaki libanga na lingenda mbala mibale, mpe mayi mingi ebimaki, mpe lisangá emelaki, mpe bibwele na bango. Mpe Nkolo alobaki na Moyize mpe Aron ete bozalaki kondima te kosantisa ngai liboso ya bana ya Isalaele, mpo na yango bino bokokotisa te lisanga oyo na mabele oyo napesaki bango. Oyo ezali mayi ya Koswana, mpo bana ya Isalaele bafingamaki liboso ya Nkolo, mpe abulisamaki kati na bango. Mpe Moyize atindaki bantoma banda Kadeshi epai ya mokonzi ya Edomi, koloba: Makambo oyo elobi ndeko na yo Isalaele: Yo oyebi mpasi nyonso oyo ekutanaki na biso. Mpe bakoko ba biso bakendaki na Ejipito, mpe tofandaki na Ejipito mikolo mingi, mpe ba-Ejipito banyokolaki biso mpe bakoko ba biso. Mpe biso togangaki epai ya Nkolo, mpe Nkolo ayokaki mongongo na biso, mpe atindaki ntoma, abimisaki biso na Ejipito, mpe sikawa tozali na engumba ya Kadeshi, na eteni ya bandelo na yo. Tokopita na nzela ya mabele na yo, tokopita te na bilanga, mpe te na bilanga ya vino, mpe tokomela te mai uta na libulu na yo. Na nzela ya mokonzi tokokende, tokopengwa te na ngambo ya loboko ya mobali mpe te na ngambo ya loboko ya mwasi, tii tokopita bandelo na yo. Mpe Edom alobaki na ye: Okoleka te na kati na ngai; soki te, nakobima na bitumba mpo na kokutana na yo. Mpe balobi na ye bana ya Isalaele, pembeni ya ngomba tokoleka, soki kasi ya mayi na yo tomeli ngai mpe bibwele na ngai, nakopesa lokumu na yo, kasi likambo ezali eloko te, pembeni ya ngomba tokoleka. Kasi alobaki: Okopita te na kati na ngai. Mpe Edom abimaki mpo na kokutana na ye na ebele ya bato mingi mpe na nguya makasi.

Mpe Edom alingaki te kopesa Israele nzela ya koleka na bandelo na ye, mpe Israele abalukaki longwa na ye. Mpe balongi na Kadesh, mpe bana nyonso ya Israele, lisanga mobimba, bayaki na ngomba Hor. Mpe Nkolo alobaki na Moyize mpe Aron na ngomba Hori na bandelo ya mabele ya Edomi, koloba, tika Aron akutana na bato na ye, mpo bokota te na mabele oyo napesaki bana ya Isalaele, mpo bopelisaki ngai nkanda na mayi ya matata. Kamata Aron, mpe Eleazare mwana na ye ya mobali, mpe bomata bango na ngomba Hori, liboso ya lisanga mobimba, mpe longola Aron elamba na ye, mpe latisa Eleazare mwana na ye ya mobali; mpe Aron asangisama akufa kuna. Mpe Moyize asalaki ndenge Nkolo atindaki ye, mpe amatisaki ye na ngomba Hori, liboso ya lisangá mobimba, mpe alongolaki Aron bilamba na ye, mpe alatisaki yango Eleazare mwana na ye mobali; mpe Aron akufaki likolo ya songe ya ngomba; mpe Moyize mpe Eleazare bakitaki longwa na ngomba. Mpe lisanga mobimba emonanaki ete Aaron akufaki, mpe balelaki Aaron mikolo tuku misato, ndako mobimba ya Israel.

21

Mpe mokonzi ya Kanana, Aradi, oyo azalaki kofanda na esobe, ayokaki ete Isalaele ayaki na nzela ya Atareini, mpe abundaki Isalaele, mpe azwaki bakangami kati na bango. Mpe Israel asambeli ndayi epai ya Nkolo, mpe alobaki: Soki okabi bato oyo na maboko na ngai, nakobebisa bango mobimba mpe bingumba na bango. Mpe Nkolo ayokaki mongongo ya Isalaele, mpe

akabaki Mokanaani na se ya maboko na bango, mpe atyaki ye libonza, mpe bamboka na ye, mpe babengaki nkombo ya esika wana, Elakeli. Mpe na kolongwa na Hori ngomba, nzela na likolo ya mbu ya motane, bazingelaki mabele ya Edomi; mpe bato balemaki na mitema na nzela. Mpe bato bazalaki koloba liboso ya Nzambe mpe liboso ya Moyize, bazalaki koloba: Mpo na nini oyo? Obimisaki biso na Ejipito mpo na koboma biso na esobe? Mpo ezali na lipa te, mpe maï te; kasi molimo ya biso eyokaki mpasi na lipa oyo ezangi mosuni oyo. Mpe Nkolo atindaki epai ya bato nyoka oyo ebomaka, mpe baswamaki bato, mpe bato ebele ya bana ya Isalaele bakufaki. Mpe sima ya bato kokóma epai ya Moyize, balobaki ete tosalaki masumu mpo tolobelaki mabe Nkolo, mpe tolobelaki mabe yo, sambela yango Nkolo, mpe tika abongola longwa na biso nyoka. Mpe Moyize asambeli Nkolo mpo na bato, mpe Nkolo alobaki na Moyize: Sala nyoka mpo na yo moko, mpe tia yango likolo ya likonzi, mpe ekozala ete soki nyoka aswi moto, moto nyonso oyo aswami, soki amoni yango, akozala na bomoi. Mpe Moyize asalaki nyoka ya bronze, mpe atelemisaki yango na likolo ya elembo. Mpe ekómaki ete tango nyoka azalaki koluma moto, soki moto yango atalalaki nyoka ya bronze, azalaki na bomoi. Mpe bana ya Israele bakendaki, mpe batongaki molako na Oboti. Mpe balongwaki na Oboth, mpe batongaki molako na Achalga oyo ezali na ngambo ya libanda na esobe, oyo ezali liboso ya Moab, na ngambo ya este ya moi. Mpe wuta kuna, bakataki mpe batongaki molako na lubwaku ya Zared. Mpe wuta wana, nsima ya kokende, batongaki molako na ngambo ya Arnon na esobe, oyo ebimaka na bandelo ya ba-Amori, pamba te Arnon ezali mondelo ya

Moabi, kati ya Moabi mpe kati ya Mo-Amori. Mpo na yango, elobami na buku: Etumba ya Nkolo etumbaki Zahab, mpe mibale ya Arnon. Mpe atiaki ba torrents mpo na kofandisa Er, mpe ebakisami na bandelo ya Moab. Na wuta wana libulu, oyo ezali libulu oyo Nkolo alobaki na Moyize: Sangisa bato, mpe nakopesa bango mai ya komela. Bongo wana Isalaele ayembaki nzembo oyo na likolo ya libulu, bobanda yango libulu, bakonzi batimolaki yango, bakonzi ya bikolo babetaki yango na bokonzi na bango, na kokamba na bango; mpe banda libulu na Matana, mpe banda Matana na Naalieli, mpe banda Naalieli na Bamoti, mpe banda Bamoti na Yaatsi, oyo ezali na etando ya Moabi, banda songe ya oyo ebalamaki, oyo etalaka epai ya elongi ya esobe. Mpe Moyize atindaki bantoma epai ya Sihoni mokonzi ya ba-Amoriti, na maloba ya kimya, koloba: Tokolekaleka na mabele na yo, na nzela tokokende; tokopengwa te ezala na elanga, ezala na elanga ya vino; tokomela te mai uta na libulu na yo; na nzela ya mokonzi tokokende, tii tokoleka bandelo na yo. Mpe Sihon apesaki te Israel nzela ya koleka na bandelo na ye, mpe Sihon asangisaki bato na ye nyonso, mpe abimaki mpo na kobunda na Israel na esobe, mpe akómaki na Jahaz, mpe amilengelaki mpo na etumba liboso ya Israel. Mpe Israel abetaki ye na mopanga mpe bazwaki mabele na ye banda Arnon kino na Jabbok, kino na bana ya Ammon, mpo Jazer ezali bandelo ya bana ya Ammon. Mpe Isalaele azwaki binso ba mboka oyo, mpe Isalaele afandaki na binso ba mboka ya ba-Amoreyi, na Eseboni, mpe na binso oyo ezalaki pembeni na yango. Ezali pamba te Eseboni, engumba ya Sioni mokonzi ya ba-Amorrei, mpe ye abundaki mokonzi ya Moabi na liboso, mpe bazwaki mabele na

ye nyonso, banda Aroeri tii Arinoni. Mpo na yango, balobi ya masakweli bakoloba, boya na Eseboni, mpo etongama mpe ebongisama engumba ya Sioni; mpo moto ebimaki na Eseboni, mwinda ebimaki na engumba ya Sioni, mpe eliaki kino na Moabi, mpe emɛlaki makonzi ya Arinoni. Mawa na yo Moabi, obebisami bato ya Kamoshi; bana na bango ya mibali bapesami mpo na kobikisa bango moko, mpe bana na bango ya basi bakangami lokola bakangami na mokonzi ya ba-Amori Sihoni, mpe nkona na bango ekobebisama, Eseboni tii na Diboni; mpe basi lisusu batumbaki moto likoló na Moabi. Kasi Israele afandaki na banso nyonso ya bamboka ya ba Amore. Mpe Moyize atindaki bato mpo na kononga Jazeri, mpe bakangaki yango elongo na bamboka na yango, mpe babenganaki Bamori oyo bazalaki kofanda kuna. Mpe nsima ya kozonga, bakendaki likoló na nzela oyo ekendaka na Basani, mpe Ogi, mokonzi ya Basani, abimaki mpo na kokutana na bango, ye elongo na bato na ye nyonso, mpo na etumba na Edrei. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Kobanga ye te, mpo napesi ye na maboko na yo, mpe bato na ye nyonso, mpe mabele na ye nyonso, mpe okosala na ye ndenge osalaki na Sihon, mokonzi ya ba-Amori, oyo afandaki na Eseboni. Na babetaki ye na bana na ye ya mibali, na bato nyonso na ye, tii kotika te moto moko na bomoi na ye, mpe bazwaki mabele na ye.

22

Mpe bana ya Israele bakendaki mpe batongaki molako na

ngambo ya wɛsti ya Moabi, pembeni ya Yordani, liboso ya Yeriko. Mpe Balaki, mwana ya Tsipori, atali makambo nyonso oyo Isalaele asalaki na Amori, mpe Moabi abangaki bato mingi mpenza mpo bazalaki ebele; mpe Moabi ayokaki mawa liboso ya bana ya Isalaele. Mpe Moabi alobaki na nkota ya bakolo ya Madiani: Sikawa lisanga oyo ekolɛmbɛla bato banso oyo bazali zingazinga ya biso, ndenge mwana ngombe alɛmbɛlaka biloko ya mobesu na libanda. Mpe Balaki, mwana ya Tsipori, mokonzi ya Moabi, azalaki na ntango wana. Mpe atindaki bantoma epai ya Balaam, mwana ya Beor, na Pethor, oyo ezali likolo ya ebale ya mabele ya bana ya bato na ye, mpo na kobenga ye, koloba: Tala, bato babimi na Egipito, mpe tala, bazipaki elongi ya mabele, mpe oyo afandi pembeni na ngai. Mpe sikawa yaka kolakelisa ngai bato oyo, mpo bazali makasi oyo to biso, soki tokoki kobeta bango, mpe nakobengana bango na mabele, mpo nayebi baoyo soki yo okobenisa bango, bakobenisama, mpe baoyo yo okolakelisa bango, balakelisami. Mpe likita ya bakolo ya Moabi ekendaki, mpe likita ya bakolo ya Madiani, mpe bisakoli ezalaki na maboko na bango, mpe bayaki epai ya Balami, mpe balobaki na ye maloba ya Balaki. Mpe alobaki na bango: Bolala awa butu oyo, mpe nakoyanola bino makambo oyo Nkolo akoloba na ngai. Mpe bakambi ya Moabi batikalaki epai ya Balaam. Mpe Nzambe ayaki epai ya Balaam, mpe alobaki na ye: Nini bato oyo bazali epai ya yo? Mpe Balaam alobaki na Nzambe, Balak mwana ya Tsipori, mokonzi ya Moabi, atindaki bango epai na ngai, koloba, tala bato babimi na Ejipito, mpe bazipaki elongi ya mabele, mpe oyo afandi pembeni na ngai, mpe sikawa yaka awa olakelaka ngai ye mabe, soki nakozala na

makoki ya kobeta ye, mpe nakobengana ye na mabele. Mpe Nzambe alobaki na Balami: Okokende te elongo na bango, mpe okolakelaka te bato wana mabe; pamba te bazali bapambolami. Mpe Balaam atelemaki na ntɔngɔ, alobaki na bakambi ya Balak: Bokende epai ya nkolo na bino, Nzambe apesi ngai nzela te ya kokende na bino. Mpe bakambi ya Moabi batelemaki, bayaki epai ya Balaki, mpe balobaki: Balami alingi te kokende na biso. Mpe Balaki abakisaki lisusu kotinda bakambi mingi, mpe ya lokumu koleka baye. Mpe bayaki epai ya Balaam, mpe balobi na ye: Tala makambo oyo Balak, mwana ya Tsipor, alobi: Nasenga yo okanga motema te mpo na koya epai ya ngai. Nakopesa yo lokumu na ndenge ya lokumu, mpo nakopesa yo lokumu, mpe nyonso oyo soki olobi, nakosala yango mpo na yo, mpe yaka olakelela ngai bato oyo. Mpe Balaam ayanolaki, mpe alobaki na bakonzi ya Balak: Soki Balak apesi ngai ndako na ye etonda na palata mpe wolo, nakozala na makoki te koleka liloba ya Nkolo Nzambe, kosala yango moke to monene na makanisi na ngai. Mpe sikawa bozela awa bino mpe na butu oyo, mpe nakoyeba nini Nkolo akobakisa koloba na ngai. Mpe Nzambe ayaki epai ya Balaam na butu, mpe alobaki na ye, soki bato oyo bayei kobenga yo, telema mpe landa bango, kasi liloba oyo nakoloba na yo, yango nde okosala. Mpe Balaam atelemaki na ntɔngɔ, atii matambe na mpunda na ye, mpe akendaki elongo na bakambi ya Moabi. Mpe Nzambe asilikaki na nkanda mpo akendaki ye moko; mpe ntoma ya Nzambe atelemaki mpo na kotelemela ye; mpe ye moko azalaki kotambola likolo ya ane na ye, mpe bana na ye mibale bazalaki elongo na ye. Mpe ntango mpunda ya mwasi amonaki ntoma ya Nzambe atelemaki na nzela, mpe

mopanga ebendami na lobɔkɔ na ye, mpunda ya mwasi apengwaki na nzela, mpe akendaki na esobe. Bongo abetaki mpunda ya mwasi na lingenda na ye mpo na kozongisa yango na nzela. Mpe ntoma ya Nzambe atelemaki na miselé ya bilanga ya vino, lopango ezalaki awa mpe lopango ezalaki awa. Mpe ane amonaki ntoma ya Nzambe, aminyataki ye moko na mir, mpe anyataki lokolo ya Balaam na mir; mpe abakisaki lisusu kobeta yango. Mpe ntoma ya Nzambe abakisaki, mpe akendaki atelemaki na esika moko ya moke, epai ezalaki na nzela te ya kopengwa ngambo ya lobɔkɔ ya mobali to ngambo ya lobɔkɔ ya mwasi. Mpe mpunda emónaki ntóma ya Nzámbe, efandaki na nse ya Balaam, mpe Balaam asilikaki, mpe abɛtaki mpunda na lingenda. Mpe Nzambe afungolaki monoko ya mpunda, mpe alobi na Balaam, Nasalaki yo nini, mpo obeti ngai mbala ya misato oyo? Mpe Balaam alobaki na mpunda: Osali ngai nsoni, mpe soki nazalaki na mopanga na loboko, nakokataka yo. Mpe ane alobaki na Balaam: Ezali ngai te ane na yo oyo ozalaki kotambola likolo na yango banda bolenge na yo kino na mokolo ya lelo? Okosala te likambo oyo: nazalaki kotala likoló, nasalaki yo boye? Kasi ye alobaki, te. Nzambe afungolaki miso ya Balaam, mpe amonaki ntoma ya Nkolo atelemaki liboso na ye na nzela, mpe mopanga ebendami na loboko na ye, mpe agumbamaki mpe agumbamaki na elongi na ye. Mpe ntoma ya Nzambe alobaki na ye: Mpo nini obetaki ane na yo yango mbala ya misato? Mpe tala, ngai nabimaki mpo na kotelemela yo, mpo nzela na yo ezali sembo te liboso na ngai, mpe ane oyo amoni ngai, apesi ngambo mosika na ngai mbala ya misato oyo. Soki abalukaki te, sikoyo, nalingaki koboma yo solo, kasi nalingaki

kobatela ye. Mpe Balaam alobaki na anjelu ya Nkolo: Nasalaki masumu, pamba te nayebaki te ete yo otelemeaki liboso na ngai na nzela mpo na kokutana na ngai, mpe sikawa soki ekokoki te na yo, nakozonga. Mpe ntoma ya Nzambe alobaki na Balami, kende elongo na bato; kasi liloba oyo nakoki koloba na yo, yango okobatela koloba. Mpe Balaam akendaki elongo na bakambi ya Balaki. Mpe Balak ayokaki ete Balaam ayei, abimaki mpo na kokutana na ye, na engumba ya Moab, oyo ezali na bandelo ya Arnon, oyo ezali na eteni ya bandelo. Mpe Balaki alobaki epai ya Balaami, ezali te natindaki epai na yo kobenga yo? Mpo nini ozalaki koya epai na ngai te? Solo nakozala na makoki te ya kopesa yo lokumu? Mpe Balaam alobaki na Balaki, talá nayei epai na yo sikawa; nakozala na makoki ya koloba eloko? Liloba oyo soki Nzambe akotia na monoko na ngai, yango nakoloba. Mpe Balaam akendaki elongo na Balak, mpe bakómaki na bingumba ya bisika ya libanda. Mpe Balak abonzaki bameme mpe bana ya ngombe, mpe atindaki epai ya Balaam mpe epai ya bakambi oyo bazalaki elongo na ye. Mpe ntɔ́ngɔ́ ekómaki, mpe Balaki azwaki Balaamu, amemaki ye likoló na likonzi ya Baali, mpe alakisaki ye wuta wana eteni moko ya bato.

23

Mpe Balaam alobaki na Balak: Tonga ngai awa bitumbelo sambo, mpe bongisela ngai awa bana ngombe sambo, mpe bameme mibali sambo. Mpe Balak asalaki ndenge Balaam alobaki na ye, mpe abonzaki mwana ngombe mpe mpata na

likolo ya etumbelo. Mpe Balaam alobaki na Balak: Telema pembeni ya mbeka na yo, mpe nakokende komona soki Nzambe akobima koyangana na ngai, mpe liloba nyonso oyo akolakisa ngai, nakoyebisa yo. Mpe Balak atelemaki pembeni ya mbeka na ye. Mpe Balaam akendaki kotuna Nzambe, mpe akendaki semba, mpe Nzambe amonisanaki epai ya Balaam, mpe alobaki na ye: Balaam, bitumbelo sambo nabongisi, mpe namemaki likolo mwana ngombe mpe mpata na etumbelo. Mpe Nzambe ataki liloba na monoko ya Balaam, mpe alobaki, nsima ya kobaluka epai ya Balak: Okoloba boye. Mpe abalukaki epai na ye, mpe ye atelemaki likolo ya makabo na ye ya kotumba, mpe bakambi nyonso ya Moabi bazalaki na ye, mpe molimo ya Nzambe ekitaki likolo na ye. Mpe azwaki lisese na ye, alobi: Wuta na Mesopotamia, Balak, mokonzi ya Moab, abengaki ngai wuta na bangomba ya este, koloba: Yaka olakela ngai Jakob, mpe yaka olakela ngai Israel. Nini nakolakela mabe oyo Nkolo alakelaka mabe te? To oyo nakolakela mabe oyo Nzambe alakelaka mabe te? Mpamba uta na songe ya bangomba nakómona ye, mpe uta na bangomba mikuse nakokanisa ye, tala, bato kaka moko bakofanda, mpe na bikólo bakotángama te. Nani atangaki mboto ya Jakobo na bosikisiki, mpe nani akotanga bituka ya Isalaele? Tika molimo na ngai ekufa na kati ya milimo ya bato ya sembo, mpe mboto na ngai ekóma lokola mboto ya bango. Mpe Balaki alobaki epai ya Balaami, nini osalaki ngai? Nabengaki yo mpo na kolakelaka banguna na ngai mabe, mpe tala, opamboli bango na mapamboli. Mpe Balaam alobaki na Balak: Ezali te ete nyonso oyo Nzambe akotia na monoko na ngai, yango nde nakobatela koloba? Mpe Balaki alobaki na ye: Yaka lisusu elongo

na ngai na esika mosusu epai okómona ye te wuta wana, kasi okómona kaka eteni moko ya ye, mpe okómona bango nyonso te, mpe lákela ngai ye wuta wana. Mpe azwaki ye na esika ya kokenga ya elanga na likolo ya ngomba ebasamaki, mpe atongaki kuna bitumbelo sambo, mpe abonzaki mwana ngombe mpe mpata na likolo ya etumbelo. Mpe Balaam alobaki na Balak: Telema pembeni ya bambeka na yo, mpe ngai nakokende kotuna Nzambe. Mpe Nzambe akutanaki na Balaam, mpe atiaki liloba na monoko na ye, mpe alobaki, zonga epai ya Balak, mpe okoloba makambo oyo. Mpe azongaki epai na ye, mpe ye azalaki kotelema likolo ya mbeka na ye ya kotumba mobimba, mpe bato nyonso ya bokonzi ya Moabi elongo na ye, mpe Balaki alobaki na ye: Nini Nkolo alobaki? Na kozwa lisese na ye, alobaki: Telemela, Balaki, mpe yoka, pesa litoyi, motatoli, mwana ya Tsipori. Nzambe azali te lokola moto mpo na kokosa, to lokola mwana ya moto mpo na kobangisama; ye moko alobi, akosala te? Akoloba, mpe akotikala te? Tala, nasili kokamata kopambola, nakopambola, mpe nakozonga nsima te. Mosala makasi ekozala te na Yakobo, mpe pasi ekomonana te na Isalaele, Nkolo Nzambe na ye azali elongo na ye, makambo ya nkembo ya bakambi ezali na ye. Nzambe oyo abimisaki ye na Ejipito azali na nkembo lokola mbongo moko liseke. Te, pamba te ezali na kosakola te na kati ya Jakobo, mpe ezali na kosakola te na kati ya Isalaele; kolanda ntango, ekoloba na Jakobo mpe na Isalaele: Nini Nzambe akosala? Tala, bato lokola mwana ya nkosi bakotelema, mpe lokola nkosi bakosepela na lolendo. Bakolala te liboso balia nyama oyo bakangaki, mpe bamela makila ya baoyo bazoki. Mpe Balaki alobaki na Balami: Okolakela ngai ye mabe te, mpe

okopambola ye te. Mpe Balaam azongisaki, alobaki na Balak: Nalobaki te na yo, koloba ete liloba oyo Nzambe akoloba, yango nakosala? Mpe Balaki alobaki na Balaam: Yaka, nakokamba yo na esika mosusu, soki ekosepelisa Nzambe, mpe olakelaka ye mabe wuta kuna. Mpe Balak amemaki Balaam na songe ya Peor, oyo ezalaki kotanda na esobe. Mpe Balaam alobaki na Balak: Tonga ngai awa bitumbelo sambo, mpe bongisela ngai awa bana ngombe sambo, mpe bameme mibali sambo. Mpe Balaki asalaki ndenge kaka Balami alobaki na ye, mpe abonzaki mwana ngombe mpe mpata likoló ya altare.

24

Mpe Balaam amonaki ete ezali malamu liboso ya Nkolo kopambola Isalaele, akendaki te kolanda momeseno na ye ya kokutana na bilembo, mpe azongisaki elongi na ye na ngambo ya esobe. Mpe Balaam atombolaki miso na ye, amonaki Israele oyo avandaki nganda kolanda mabota, mpe molimo ya Nzambe ekómaki likolo na ye. Mpe azwaki lisese na ye, alobaki, alobi Balaam mwana ya Beor, alobi moto oyo azali komona na bosolo, alobi azali koyoka maloba ya Nzambe ya makasi, oyo amonaki emoniseli ya Nzambe na pongi; miso na ye efungwami. Lokola kitoko bandako na yo Jakobo, bandako ya kapo na yo Isalaele! Lokola mabwaku oyo ezali kopesa ombrage, mpe lokola bilanga ya kitoko pembeni ya ebale, mpe lokola bandako ya kapo oyo Nkolo atelemisaki, mpe lokola banzete ya sedele pembeni ya mayi. Moto moko akobima na mboto ya ye, mpe akoyangela

bikólo mingi, mpe bokonzi ya Gog ekotombwama, mpe bokonzi na ye ekokola. Nzambe atambwisaki ye wuta na Ejipito, lokola nkembo ya mbongo. Akolia bikolo ya banguna na ye, mpe akobimisa mafuta ya mikuwa na bango, mpe na makonga na ye akobwaka monguna. Kolala nse, apemaki lokola nkosi, mpe lokola mwana ya nkosi, nani akotelemisa ye? Baoyo bakobenisa yo, bapambolama, mpe baoyo bakolakela yo mabe, balakelami mabe. Mpe Balak azalaki na kanda likolo ya Balaam, mpe abetaki maboko na ye, mpe Balak alobaki na Balaam: Nabengaki yo mpo na kolakela monguna na ngai mabe, mpe tala, opambolaki mbala ya misato oyo. Sikawa yango kima na esika na yo, nalobaki ete nakopesa yo lokumu, kasi sikawa Nkolo abotoli yo nkembo. Mpe Balaam alobaki na Balak: Ezali te ete nalobaki mpe na bantoma na yo oyo otindaki epai na ngai, koloba, soki Balak apesa ngai ndako na ye etonda na palata mpe na wolo, nakozala na makoki te kokabola liloba ya Nkolo kosala yango malamu to mabe uta na ngai moko; nyonso oyo Nzambe akoloba, yango nakoloba? Mpe sikawa, tala, nakokende na esika na ngai; yaka, nakopesa yo toli oyo bato oyo bakosala bato na yo na mikolo ya suka. Mpe asili kozwa lisese na ye, alobaki, Alobi Balaam mwana ya Beor, alobi moto oyo azali komona na bosolo, azali koyoka maloba ya Nzambe, azali koyeba boyebi kowuta na Nkolo-Likolo, mpe amoni emoniseli ya Nzambe na pongi; miso na ye efungwami. Nakolakisa ye, kasi te sikawa, nakopambola, mpe te ezali kopusana, monzoto ekobima na Jakobo, moto akotelemela na Isalaele, mpe akobuka bakambi ya Moabi, mpe akoyiba bana nyonso ya Seti. Mpe Edomi ekozala libula, mpe Esau, monguna na ye, ekozala libula, mpe Isalaele asalaki na

makasi. Mpe ekotelemisama ut Jacob, mpe akobebisa oyo azali kobikisama ut engumba. Mpe tango amonaki Amaleki, mpe azwaki lisese na ye, alobaki: Amaleki azali ebandeli ya bikólo, kasi mboto na bango ekobebisama. Mpe amoni Kenite, mpe azwi lisese na ye, alobi, makasi ndako na yo; mpe soki otii na libanga zala na yo, mpe soki ekomi na Beor zala ya mayele, Basyrie bakokanga yo. Mpe komona Og, mpe kozwa lisese na ye, alobi: O! O! Nani akozala na bomoi ntango Nzambe akotya makambo oyo? Mpe ekobima na lobɔkɔ ya Kitiayoni, mpe bakonyokola Asuri, mpe bakonyokola Ba-Ebre, mpe bango moko na motema moko bakokufa. Mpe Balaam atelemaki mpe akendaki, azongaki na esika na ye, mpe Balak akendaki na ye moko.

25

Mpe Israel afandaki na Shittim, mpe bato bakomaki mbindo na kosala pite na bana basi ya Moab. Mpe babengaki bango na makabo ya banzambe ya bikeko ya bango; mpe bato baliaki makabo ya bango, mpe bagumbamelaki banzambe ya bikeko ya bango; Mpe Isalaele amikabaki na Baal Peor; mpe Nkolo asilikaki na nkanda epai ya Isalaele. Mpe Nkolo alobaki na Moyize: Kamata bato nyonso oyo bazali bakambi ya bato, mpe salela bango ndakisa liboso ya Nkolo na miso ya moi, mpe kanda ya Nkolo ekokende mosika na Isalaele. Mpe Moyize alobi na mabota ya Israel: Moko na moko aboma moto na ye oyo amipesaki na Baal peor. Mpe tala, moto moko ya bana ya Isalaele ayaki mpe amemaki ndeko na ye epai ya mwasi ya

Madiani liboso ya Moyize, mpe liboso ya lisanga mobimba ya bana ya Isalaele, nzokande bango moko bazalaki kolela pembeni ya ekuke ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe ntango Fineas, mwana ya Eleazari, mwana ya Aron nganga-nzambe, amonaki yango, atelemaki longwa na kati ya lisanga, mpe nsima ya kozwa likonga na lobɔkɔ na ye, akɔtaki nsima ya mobali ya Isalaele na ndako ya mɔtɔ, mpe atobolaki bango mibale, mobali ya Isalaele mpe mwasi na nzela ya libumu na ye; mpe pasi etikaki bana ya Isalaele. Mpe bato oyo bakufaki na etumbu ezalaki nkoto tuku mibale na minei. Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize, koloba, Fineas mwana ya Eleazare mwana ya Aron nganga-nzambe atikisaki nkanda na ngai longwa na bana ya Isalaele, na kolanda zuwa na ngai kati na bango, mpe nabebisaki te bana ya Isalaele na zuwa na ngai. Boye nalobaki, tala ngai napesi ye boyokani ya kimia, mpe ekozala ya ye mpe ya mboto na ye nsima na ye boyokani ya bonganga-nzambe ya seko, mpo azalaki na zuwa mpo na Nzambe na ye, mpe asalaki limbisa mpo na bana ya Isalaele. Nkombo ya moto ya Isalaele oyo abetamaki, oyo abetamaki elongo na mwasi ya Madiani, ezalaki Zambri, mwana mobali ya Salmon, mokonzi ya ndako ya libota ya Simeon. Mpe nkombo ya mwasi ya Madiani oyo babomaki ezalaki Chasbi, mwana mwasi ya Shur, mokonzi ya ekolo Ommoth, ya ndako ya bituka ya Madiani. Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize, koloba: Loba na bana ya Isalaele, koloba: Bozala na monguna na Bamadiani mpe bobeta bango, mpo bazali na monguna na bino na mayele ya lokuta, ndenge bazali kokosa bino na nzela ya Peori, mpe na nzela ya Kozbi, mwana mwasi ya mokonzi ya Madiani, ndeko mwasi na bango,

oyo abetamaki na mokolo ya kobetama mpo na Peori.

26

Mpe ekómaki nsima ya etumbu, mpe Nkolo alobaki na Moyize mpe na Eleazare nganga-nzambe, koloba: Kamata motángo ya lisangá mobimba ya bana ya Isalaele banda mibu ntuku mibale ya mbotama mpe likoló kolanda bandako ya batata na bango, moto nyonso oyo azali kobima mpo na kobongisa mpo na etumba na Isalaele. Mpe Moyize na Eleazare nganga-nzambe balobaki na Araboti ya Moabi likoló ya Yordani pembeni ya Yeriko, koloba, banda mbula ntuku mibale mpe likoló, ndenge Nkolo atindaki Moyize; mpe bana ya Isalaele oyo babimaki na Ejipito, Rubeni mwana ya liboso ya Isalaele; kasi bana ya Rubeni: Enoki, mpe bato ya Enoki; ya Palu, bato ya Palu. Na Asron, bato ya Asronei; na Charmi, bato ya Charmi. Baye bazali bato ya Reuben, mpe motángo ya bango ekómaki ntuku minei na misato nkoto, nkama sambo na ntuku misato. Mpe bana mibali ya Pallu, Eliab. Mpe bana mibali ya Eliab: Namuel, Dathan mpe Abiram. Bango nde babengi ya lisanga, bango nde batelemeli Moyize mpe Aaron na lisanga ya Korah, na botomboki liboso ya Nkolo. Mpe mabele efungolaki monoko na yango, emɛlaki bango mpe Kore, na liwa ya lisanga na ye, ntango moto ezikisaki bato tuku mitano mpe nkama mibale, mpe bakómaki elembo; kasi bana mibali ya Kore bakufaki te. Mpe bana mibali ya Simeon, bato ya bana mibali ya Simeon; ya Namuel, bato ya ba-Namuel; ya Jamin, bato ya ba-Jamin; ya

Jakin, bato ya ba-Jakin; ya Zera, bato ya ba-Zera; ya Saul, bato ya ba-Saul. Oyo bato ya Simeon ut na botangi ya bango, nkoto tuku mibale na mibale mpe nkama mibale. Bana ya Yuda, Er mpe Onan, mpe Er na Onan bakufaki na mabele ya Kanana. Mpe bana mibali ya Yuda bakómaki kolanda mabota na bango: mpo na Shiloh, libota ya Bashelanite; mpo na Perez, libota ya Baperezite; mpo na Zera, libota ya Bazeraite. Mpe bana ya Phares bakómaki: Hezron, libota ya Asronite; Iamun, libota ya Iamunite. Bato oyo ya Yuda kolanda botali ya bango, ntuku sambo na motoba nkoto mpe nkama mitano. Mpe bana mibali ya Isakari kolanda bituka ya bango: ya Tola, libota ya Batola; ya Pua, libota ya Bapua; ya Jasubi, libota ya Bajasubi; ya Shimroni, libota ya Bashimroni. Yango bato ya Issachar ut'o botángi na bango, minei na ntuku motoba nkoto na nkama minei. Bana ya Zebulun kolanda bituka ya bango: na Sered, libota ya Baseredite; na Allon, libota ya Baallonite; na Allel, libota ya Baallelite. Bato ya Zabuloni, wuta na botángi ya bango, bazalaki ntuku motoba nkoto mpe nkama mitano. Bana ya Gadi kolanda bituka ya bango: ya Tsefoni, libota ya Batsefoni; ya Agi, libota ya Baagi; ya Shuni, libota ya Bashuni; ya Ozeni, libota ya Baozeni; ya Adi, libota ya Baadi; ya Arodi, libota ya Baarodi; ya Arieli, libota ya Baarieli. Bato oyo bazali bana ya Gad kolanda botángi na bango: nkoto ntuku minei na minei na nkama mitano. Bana ya Asher kolanda bituka na bango: na Jamin, libota ya Bajaminite; na Jesou, libota ya Bajesouite; na Baria, libota ya Babariaite. Na Kober, bato ya Koberi; na Melchiel, bato ya Melchieli. Mpe nkombo ya mwana mwasi ya Asher ezalaki Sarai. Bato oyo bazali bato ya Asher banda na botángi ya bango, nkoto

ntuku minei na misato mpe nkama minei. Bana ya Yosefu kolanda bituka na bango, Manase mpe Efrayimi. Bana ya Manase. Na Makiri, bato ya Makiri; mpe Makiri abotaki Galaadi; na Galaadi, bato ya Galaadi. Mpe bana ya mibali ya Gilead: Achiezer, libota ya Achiezerite; Cheleg, libota ya Chelegite. Mpo na Esriel, bato ya Esriel; mpo na Shekem, bato ya Shekem; mpo na Shemaer, bato ya Shemaer; mpe mpo na Opher, bato ya Opher. Mpe Salpaad, mwana mobali ya Opher, azalaki na bana mibali te, kasi kaka bana basi, mpe oyo ezali bakombo ya bana basi ya Salpaad: Mala, mpe Noua, mpe Egla, mpe Melcha, mpe Thersa. Baye nde bato ya Manasseh wuta na motángo ya bango, ntuku mitano na mibale nkoto na nkama sambo. Mpe baye bazali bana ya Efrayimi: na Sutala, libota ya Basutalani; na Tanaki, libota ya Batanaki. Oyo bana mibali ya Suthala, na Eden, bato ya Eden. Oyo ezalaki bikólo ya Efrayimi na kotánga na bango, nkoto ntuku misato na mibale na nkama mitano; oyo ezalaki bikólo ya bana ya Jozefi kolanda bikólo na bango. Bana ya Benjamin kolanda bituka bya bango: na Bale, bituka ya Bali; na Ashbel, bituka ya Ashbeli; na Ahiram, bituka ya Ahirami. Epai ya Sophan, bato ya Sophanes. Mpe bana ya Bale bazalaki Adar na Noeman; mpo na Adar, bato ya Adari, mpe mpo na Noeman, bato ya Noemani. Oyo nde bana mibali ya Benjamin kolanda bituka na bango, banda na kotanga na bango: nkoto tuku misato na mitano na nkama mitano. Mpe bana mibali ya Dan kolanda bituka na bango; mpo na Samah, libota ya Bashamei, oyo nde bituka ya Dan kolanda bituka na bango. Bato nyonso ya Bashuhamites kolanda botali na bango, bazalaki nkoto ntuku motoba na minei na nkama minei. Bana ya

Naphtali kolanda bituka na bango, na Asiel, libota ya Asieli, na Gauni, libota ya Gauni. Na Jeser, bato ba Jeseri; na Sellem, bato ba Sellemi. Baye bazali bato ya Naftali kolanda motángo ya bango, ntuku minei nkoto mpe nkama misato. Oyo ezali motángo ya bana ya Israele: nkama motoba na nkoto, mpe nkoto moko, mpe nkama sambo, mpe tuku misato. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, na bango oyo mabele ekokabwama, kozwa libula kolanda motango ya bakombo. Na baoyo bazali mingi, okobakisa libula, mpe na baoyo bazali moke, okokitisa libula na bango. Na moko moko, ndenge batangamaki, libula na bango ekopesama. Na nzela ya bakabolami, mabele ekokabolama kolanda bakombo; kolanda mabota ya bakoko ya bango, bakozwa libula. Na nzela ya zeke okabola libula ya bango kati ya bato ebele mpe bato moke. Mpe bana mibali ya Levi kolanda bituka ya bango: na Gershon, libota ya Bagershon; na Kohath, libota ya Bakohath; na Merari, libota ya Bamerari. Oyo nde bato ya bana ya Levi: bato ya Lobeni, bato ya Hebroni, bato ya Kore, mpe bato ya Mousi; mpe Kaati abotaki Amrami. Nkombo ya mwasi na ye ezalaki Jochebed, mwana mwasi ya Levi, oyo abotelaki bango epai ya Levi na Egypte, mpe abotelaki Amram, Aaron mpe Moïse, mpe Miriam, ndeko mwasi na bango. Mpe Aaron azalaki na bana: Nadab, Abihu, Eleazar, mpe Ithamar. Mpe Nadab na Abiud bakufaki ntango bazalaki kobonza moto ya mopaya liboso ya Nkolo na esobe ya Sinai. Mpe bakomaki banda na botángi ya bango nkoto ntuku mibale na misato, nyonso mobali banda na sanza moko mpe koleka, mpo batángamaki te elongo na kati ya bana ya Isalaele, mpo libula epesamaki te na bango na kati ya bana ya Isalaele. Mpe oyo ezali motángo ya

bato ya Moyize ná Eleazari, nganga-nzambe, baye batángaki bana ya Isalaele na Araboti ya Moabi, na ngámbo ya Yordani pembeni ya Yeriko. Mpe na oyo te ezalaki moto moko ya baoyo batangamaki na nzela ya Moyize mpe Aron, oyo batangaki bana ya Israyele na esobe ya Sinai. Mpo Nkolo alobaki na bango, na liwa bakokufa na esobe, mpe moko te atikalaki na bango ata moko, longola kaka Kalebe mwana ya Yefune, mpe Yozue mwana ya Nun.

27

Mpe bana basi ya Salpaad mwana ya Opher, mwana ya Gilead, mwana ya Makir, ya libota ya Manase, ya bana ya Jozefi, bakendaki penepene, mpe tala bakombo na bango: Maala, mpe Noua, mpe Egla, mpe Melka, mpe Thersa, mpe batelemaki liboso ya Moyize, mpe liboso ya Eleazare nganga-nzambe, mpe liboso ya bakambi, mpe liboso ya lisangá mobimba na ekuke ya ndako ya kapo ya litatoli, balobi: Tata na biso akufaki na esobe, mpe ye azalaki te na kati ya lisangá oyo esanganaki liboso ya Nkolo na lisangá ya Kore, pamba te na masumu na ye akufaki, mpe bana mibali bazalaki te na ye; tika te kombo ya tata na biso elimwama na kati ya libota na ye, pamba te azali na mwana mobali te; bopesa biso libula na kati ya bandeko ya tata na biso. Mpe Moyize amemaki likambo na bango liboso ya Nkolo. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Na bosembo bana basi ya Zelofead balobaki; lokola likabo okopesa bango bozwi ya libula na kati ya bandeko ya tata na bango, mpe okotia libula ya tata na bango

epai na bango. Mpe na bana ya Isalaele okoloba, kolobaka: Moto soki akufi, mpe mwana mobali azali te na ye, bokopesa libula ya ye na mwana mwasi ya ye. Kasi soki mwana mwasi azali te na ye, bokopesa libula na ndeko mobali ya ye. Soki kasi azali na bandeko te, bokopesa libula epai ya ndeko ya tata na ye. Soki kasi bandeko ya tata na ye bazali te, bokopesa libula epai ya ndeko oyo azali penepene na ye koleka na libota na ye, mpo azwa libula na ye, mpe yango ekozala mpo na bana ya Isalaele mobeko ya kosambisa, ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, mata na ngomba oyo ezali na ngambo ya Yordani, ngomba oyo ya Nabau, mpe tala mabele ya Kanana, oyo ngai napesi bana ya Isalaele na libula. Mpe okomona yango, mpe okobakisama epai ya bato na yo mpe yo, ndenge Aron, ndeko na yo, abakisamaki na ngomba Hor. Mpo bopamelaki liloba na ngai na esobe Sini, ntango lisanga etelemeaki mpo na kosantisa ngai, bosantisaki ngai te na maï liboso ya bango, yango ezali maï ya koswana na Kadeshi na esobe Sini. Mpe Moyize alobaki na Nkolo, tika Nkolo Nzambe ya milimo mpe ya nyama nyonso ya bato apona moto moko likolo ya lisanga oyo, oyo akobima liboso ya elongi ya bango, mpe oyo akokota liboso ya elongi ya bango, mpe oyo akobimisa bango, mpe oyo akokotisa bango, mpe lisanga ya Nkolo ekozala te lokola bameme oyo ezali na mobateli te. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Kamata mpo na yo moko Yozue, mwana ya Nuni, moto oyo azali na molimo na kati na ye moko, mpe okotya maboko na yo likolo na ye. Mpe okotelemisa ye liboso ya Eleazare nganga-nzambe, mpe okopesa ye mitindo liboso ya lisanga mobimba, mpe okopesa mitindo na ntina na ye liboso na bango. Mpe

okopesa ya nkembo na yo likoló na ye, mpo bána ya Israele bátosa ye. Mpe liboso ya Eleazar, nganga-nzambe, akotelema, mpe bakotuna ye likambo ya komonisa liboso ya Nkolo. Na monoko na ye, bakobima, mpe na monoko na ye, bakokota—ye moko ná bana ya Isalaele na motema moko, ná lisangá mobimba. Mpe Moyize asalaki ndenge Nkolo atindaki ye, mpe azwaki Jozue, atelemisaki ye liboso ya Eleazare nganga-nzambe, mpe liboso ya lisanga mobimba, mpe atiaki maboko na ye likolo ya ye, mpe atiaki ye ndenge Nkolo atindaki Moyize.

28

Mpe Nkolo alobaki epai ya Moyize, koloba, pesa mitindo na bana ya Isalaele, mpe okoloba epai ya bango, koloba, makabo na ngai, makabo na ngai, mbuma na ngai mpo na nsolo ya malasi, bokobatela kopesa ngai na bafeti na ngai. Mpe okoloba na bango: Oyo ezali makabo oyo bokobonza na Nkolo, bana-mpate ya mbula moko bazangi mbeba mibale na mokolo mpo na mbeka ya kotumba ntango nyonso. Okosala mwana-mpate ya liboso na ntongo, mpe okosala mwana-mpate ya mibale na pokwa. Mpe okosala eteni ya zomi ya efa ya farine ya kitoko mpo na mbeka oyo esangani na mafuta, na eteni ya minei ya ini. Likabo ya kotumba mobimba ya ntango nyonso, oyo ekomaki na ngomba Sinai mpo na nsolo ya solo kitoko epai ya Nkolo. Mpe likabo ya komela na yango ezala eteni ya minei ya hin mpo na mwana-mpate moko; na esika ya bule okosopa likabo ya komela ya masanga ya makasi epai ya Nkolo; mpe mwana-mpate ya

mibale okosala yango na pokwa; kolanda mbeka na yango mpe kolanda likabo ya komela na yango bokosala yango mpo ezala nsolo ya kitoko epai ya Nkolo. Mpe na mokolo ya ba sabato, bokokomisa pene bana mwana mpate mibale ya mbula moko bazanga mbeba, mpe biteni zomi mibale ya farine ya kitoko esangisami na mafuta mpo na mbeka mpe likabo ya masanga, mbeka ya kotumba mobimba ya ba sabato na ba sabato likolo ya mbeka ya kotumba ya ntango nyonso, mpe likabo ya masanga na yango. Mpe na basanza ya sika, bokokabela Nkolo likabo ya kotumba mobimba, bana ngombe mibale, mpe mpata moko, mpe bana meme sambo ya mbula moko oyo bazangi mbeba; Biteni misato ya zomi ya farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mwana ngombe moko, mpe biteni mibale ya zomi ya farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mpata moko; Eteni moko ya zomi ya farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta mpo na mwana meme moko, mbeka, nsolo ya malasi, likabo mpo na Nkolo. Likabo ya masanga ya bango ndambo ya hini ekozala mpo na mwana ngombe moko; mpe ndambo ya misato ya hini ekozala mpo na mpata moko. Mpe eteni ya minei ya hin ekozala mpo na mwana mpate moko ya vino; oyo nde likabo ya kotumba mobimba sanza na sanza na basanza ya mbula. Mpe mwana ya ntaba moko wuta na bantaba mpo na lisumu epesami na Nkolo, likolo ya mbeka ya kotumba oyo esalemaka ntango nyonso, mpe likabo na yango ya masanga. Mpe na sanza ya liboso, na mokolo ya zomi na minei ya sanza, ezali paska ya Nkolo. Mpe na mokolo ya zomi na mitano ya sanza oyo, ezali feti; mikolo sambo bokokolia mapa ezanga levire. Mpe mokolo ya liboso oyo babengaka mosantu ekozala

mpo na bino, bokosala mosala nyonso ya bowumbu te. Mpe bino bokobonza makabo ya kotumba, likabo epai ya Nkolo: bana ngombe libanda ya ngombe mibale, mpata moko, bana mpate ya mbula moko sambo; bakozala bazangi mbeba epai ya bino. Mpe mbeka ya bango ezali farine ya kitoko esangisami na mafuta, biteni misato ya zomi mpo na mwana ngombe moko, mpe biteni mibale ya zomi mpo na mpakasa moko. Zomi ya zomi okosala mpo na mwana mpate moko, mpo na bana mpate sambo. Mpe ntaba moko ya mobali uta na bantaba mpo na lisumu, mpo na kosala bolimbisi masumu mpo na bino; Longola te libonza ya kotumba mobimba ya ntango nyonso ya ntɔngɔ, oyo ezali libonza ya kotumba ya ntango nyonso. Yango oyo kolanda yango oyo, bokosala mokolo na mokolo na kati ya mikolo sambo, likabo oyo ezali mpo na nsolo ya malasi ya kitoko epai ya Nkolo; likoló ya likabo ya kotumba mobimba ya ntango nyonso, okosala likabo ya masanga na yango. Mpe mokolo ya sambo ekobengama mosantu mpo na bino, bokosala mosala moko te ya bowumbu na yango. Na mokolo ya ba-elenge, ntango bokokomisa mbeka ya sika na Nkolo ya baposo, bibengi ya bosantu ekozala epai na bino, bokosala mosala nyonso ya bowumbu te. Mpe bokokomisa makabo ya kotumba nyonso mpo na nsolo ya malasi epai ya Nkolo: bana ngombe libwa mibale, mpakasa moko, bana meme ya mbula moko sambo oyo bazangi mbeba. Mbeka na bango ya farine ya kitoko oyo esangisami na mafuta, biteni misato ya zomi mpo na mwana ngombe moko, mpe biteni mibale ya zomi mpo na mpakasa moko. Eteni moko eteni moko mpo na mwana mpate moko, mpo na bana mpate sambo; mpe ntaba mobali moko uta na bantaba mpo na lisumu,

mpo na kosala bolimbisi masumu mpo na bino; longola mbeka ya kotumba ya ntango nyonso; mpe mbeka na bango bokosala yango mpo na ngai, ekozala ezangi mbeba mpo na bino, mpe makabo ya masanga na bango.

29

Mpe na sanza ya sambo, na mokolo ya liboso ya sanza, ebengami mosantu ekozala mpo na bino, mosala nyonso ya bowumbu bokokoka kosala te, mokolo yango ekozala mokolo ya elembo mpo na bino. Mpe bokosala makabo ya kotumba mpo na nsolo ya solo kitoko epai ya Nkolo, mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata moko, bana meme sambo ya mbula moko oyo bazangi mbeba. Likabo ya bango farine ya kitoko esangisami na mafuta; biteni misato ya zomi mpo na mwana ngombe moko, mpe biteni mibale ya zomi mpo na mpata moko; Eteni moko ya zomi mpo na mwana mpate moko, mpo na bana mpate sambo; Mpe ntaba moko ya mibali ya bantaba moko mpo na masumu, mpo na kosala bolimbisi masumu mpo na bino; Longola kaka makabo ya kotumba ya sanza ya sika; mpe makabo ya bango, mpe makabo ya masanga ya bango, mpe likabo ya kotumba ya ntango nyonso; mpe makabo ya bango mpe makabo ya masanga ya bango kolanda ndenge ya bango mpo na nsolo ya solo kitoko epai ya Nkolo. Na mokolo ya zomi ya sanza oyo, ekozala mosantu oyo ebengami mpo na bino, mpe bokokitisa milimo na bino, mpe bokosala mosala moko te. Mpe bino bokobonza makabo ya kotumba na nsolo mobimba mpo na nsolo ya solo

kitoko epai ya Nkolo, makabo epai ya Nkolo: mwana ngombe moko uta na bangombe, mpata moko, bana meme sambo ya mbula moko; bakozala bazanga mbeba epai ya bino. Likabo ya bango ezali farine ya kitoko oyo basangisi na mafuta; biteni misato ya zomi mpo na mwana ngombe moko, mpe biteni mibale ya zomi mpo na mpakasa moko; eteni moko ya zomi mpo na mwana mpate moko, mpo na bana mpate sambo; mpe ntaba moko ya mobali oyo euti na bantaba mpo na masumu, mpo na kosala bolimbisi masumu mpo na bino; longola oyo ya masumu ya bolimbisi, mpe mbeka ya kotumba mobimba ya ntango nyonso; likabo na yango, mpe likabo ya masanga na yango kolanda ndenge oyo ekatama mpo na nsolo ya kitoko, likabo epai ya Nkolo. Mpe na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya sambo oyo, ebengami mosantu ekozala epai na bino, bokosala mosala nyonso ya bowumbu te, mpe bosepela feti yango liboso ya Nkolo mikolo sambo. Mpe bokokomisa mabonza ya kotumba, likabo na nsolo ya solo kitoko epai ya Nkolo, na mokolo ya yambo: bana ya ngombe liboso ya ngombe zomi na misato, bameme mibali mibale, bana ya mpate ya mbula moko zomi na minei; bakozala bazanga mbeba. Makabo na bango ezali farine ya malamu oyo basangisi na mafuta; biteni misato ya zomi mpo na mwana ngombe moko moko, mpo na bana ngombe zomi na misato; mpe biteni mibale ya zomi mpo na mpakasa moko moko, mpo na bampakasa mibale; Eteni moko ya zomi mpo na mwana mpate moko moko, mpo na bana mpate zomi na minei; Mpe ntaba moko ya mobali uta na bantaba moko mpo na masumu; longola mbeka ya kotumba ya ntango nyonso; makabo na bango mpe makabo ya masanga na bango. Mpe na

mokolo ya mibale, bana ya ngombe zomi na mibale, bameme ya mibali mibale, bana ya mpate ya mbula moko zomi na minei oyo ezangi mbeba. Mbeka ya bango mpe libonza ya masanga ya bango mpo na bana ngombe mpe mpo na bameme ya mibali mpe mpo na bana meme, kolanda motango ya bango, kolanda ndimbola ya bango. mpe mwana ntaba moko uta na bantaba mpo na masumu, longola kotumba mobimba ya ntango nyonso, makabo na bango mpe masanga na bango ya komela. Na mokolo ya misato, bana ngombe zomi na moko, bameme mibale, bana mwana-ntaba ya mbula moko zomi na minei oyo bazangi mbeba. Mbeka ya bango mpe libonza ya masanga ya bango mpo na bana ngombe mpe mpo na bameme ya mibali mpe mpo na bana meme, kolanda motango ya bango, kolanda ndimbola ya bango. Mpe mwana ntaba moko ya bantaba mpo na masumu, longola mbeka ya kotumba oyo ezali ntango nyonso, bambeka na bango mpe makabo ya masanga na bango. Na mokolo ya minei: bana ngombe zomi, bameme mibale, bana mwana ntaba ya mbula moko zomi na minei oyo bazangi mbeba. Bamboma ya bango mpe makabo ya masanga ya bango na bana ngombe mpe na bameme ya mibali mpe na bana meme, kolanda motango ya bango, kolanda ndimbola ya bango. Mpe ntaba moko ya mwasi longwa na bantaba mpo na lisumu, longwa na mbeka ya kotumba mobimba ya ntango nyonso, bambeka na bango mpe makabo ya komela na bango. Na mokolo ya mitano, bana ngombe libwa, bampate mibale, bana meme ya mbula moko zomi na minei oyo ezangi mbeba. Bamboma ya bango mpe makabo ya masanga ya bango na bana ngombe mpe na bameme ya mibali mpe na bana meme, kolanda motango ya bango,

kolanda ndimbola ya bango. Mpe mwana ntaba moko ya bana ntaba mpo na lisumu, longola mbeka ya kotumba oyo ezali ntango nyonso, bambeka na bango mpe makabo ya masanga na bango. Na mokolo ya motoba, bana ngombe mwambe, bameme mibale, bana mwana mpate ya mbula moko zomi na minei oyo bazangi mbeba. Bamboma ya bango mpe makabo ya masanga ya bango na bana ngombe mpe na bameme ya mibali mpe na bana meme, kolanda motango ya bango, kolanda ndimbola ya bango. Mpe mwana ntaba moko ya bantaba mpo na lisumu, longola mbeka ya kotumba oyo ezali ntango nyonso, bambeka na bango mpe makabo na bango ya masanga. Na mokolo ya sambo, bana ngombe sambo, bameme mibale, bana mwana-mpate ya mbula moko zomi na minei oyo bazangi mbeba. Bamboma ya bango mpe makabo ya masanga ya bango na bana ngombe mpe na bameme ya mibali mpe na bana meme, kolanda motango ya bango, kolanda ndimbola ya bango. Mpe ntaba moko ya mwasi longwa na bantaba mpo na lisumu, longwa na mbeka ya kotumba mobimba ya ntango nyonso, bambeka na bango mpe makabo ya komela na bango. Mpe na mokolo ya mwambe, ekozala lisangani ya nsuka mpo na bino, bokokoka kosala mosala moko te ya bomwana na yango. Mpe bokokomisa makabo ya kotumba mpo na nsolo ya solo kitoko epai ya Nkolo, mwana ngombe moko, mpakasa moko, bana mpate sambo ya mbula moko oyo bazangi mbeba. Bamboma ya bango mpe makabo ya masanga ya bango mpo na mwana ngombe mpe mpo na mpata mpe mpo na bana mpate kolanda motango ya bango, kolanda ebongiseli ya bango. Mpe ntaba moko ya mwasi longwa na bantaba mpo na lisumu, longwa na mbeka ya

kotumba mobimba ya ntango nyonso, bambeka na bango mpe makabo ya komela na bango. Yango bino bokosala na Nkolo na bafɛti ya bino, longola mabondeli ya bino, mpe biloko ya bolingo ya bino, mpe makaba ya kotumba ya bino, mpe mabonza ya bino, mpe masopi ya bino, mpe makabo ya lobiko ya bino.

30

Mpe Moyize alobaki na bana ya Isalaele kolanda nyonso oyo Nkolo atindaki Moyize. Mpe Moyize alobaki na bakambi ya mabota ya bana ya Isalaele, koloba: Oyo nde liloba oyo Nkolo atindaki. Moto oyo akolapa ndayi epai ya Nkolo, to akolapa ndayi, to akokanga ye moko na mokano oyo etali molimo na ye, akobebisa te liloba na ye; nyonso oyo ekobima na monoko na ye, akosala yango. Soki mwasi alapi ndayi epai ya Nkolo, to akangami na mokano na ndako ya tata na ye na bolenge na ye, mpe tata na ye ayoki bandayi na ye, mpe mikano na ye oyo akangamaki na yango mpo na molimo na ye, mpe tata na ye avandi kimia, bongo bandayi na ye nyonso ekotelemela, mpe mikano nyonso oyo akangamaki na yango mpo na molimo na ye ekotikala na ye. Kasi soki tata na ye aboyi na koboyi na mokolo oyo akoyoka bandayi na ye nyonso mpe mikano oyo akangamaki na yango mpo na molimo na ye, ekotelemela te. Mpe Nkolo akolongola mbeba na ye, mpo tata na ye aboyaki. Soki kasi akómi akómi na mobali, mpe mabondeli na ye ezali likolo na ye kolanda bokabwani ya bibebu na ye, oyo akangaki kolanda molimo na ye, mpe mobali na ye ayoki, mpe avandi

kimia na ye na mokolo oyo ayoki, mpe boye bakotelemela mabondeli na ye nyonso, mpe mikano na ye oyo akangaki kolanda molimo na ye, bakotelemela. Soki kasi mobali na ye aboya mpenza na mokolo oyo akoyoka, mabondeli na ye nyonso, mpe mikano na ye nyonso oyo akati kolanda molimo na ye, ekotikala te, mpo mobali aboyaki longwa na ye, mpe Nkolo akopetola ye. Mpe ndaí ya mwasi oyo akufí mobali mpe ya oyo babwakí, nyonso soki alápi ndaí na kati ya molimo na ye, ekotikala na ye. Soki kasi na ndako ya mobali na ye elaka ya ye, to mokano oyo ekangami na molimo na ye na ndai, mpe mobali na ye ayoka, mpe avandi kimia na ye, mpe abwaki ye te, mpe bilaká nyonso ya ye ekotelemela, mpe mikano nyonso ya ye oyo akangaki na molimo na ye, ekotelemela na ye. Soki kasi mobali na ye alongoli mpenza na mokolo oyo akoyoka, nyonso oyo ekobima na bibebu na ye kolanda mabondeli na ye, mpe kolanda mikano oyo etali molimo na ye, ekotikala te; mobali na ye alongoli yango, mpe Nkolo akopetola ye. Ndimbo nyonso mpe ndayi nyonso ya mokangami ya kobebisa molimo, mobali na ye akotelemisa yango epai na ye, mpe mobali na ye akolongola yango. Kasi soki azali kokanga monoko akokanga monoko epai na ye mokolo na mokolo, mpe akotelemisa epai na ye bandimbo nyonso na ye, mpe mikano oyo ezali likolo na ye akotelemisa yango epai na ye, mpo akangaki monoko epai na ye na mokolo oyo ayokaki. Soki kasi mobali na ye alongoli yango nsima ya mokolo oyo ayokaki, akozwa lisumu na ye. Yango nde mibeko nyonso oyo Nkolo atindaki Moyize, mpo na kati ya mobali mpe mwasi na ye, mpe mpo na kati ya tata mpe mwana mwasi na bomwana kati na ndako ya tata.

31

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, zongisa mabe na mabe ya bana ya Isalaele epai ya Bamadianite, mpe na nsuka okosangisama na bato na yo. Mpe Moyize alobaki epai ya bato, koloba: Bopesa bibundeli banda na bino mibali, mpe bomitya na molongo ya bitumba liboso ya Nkolo likoló ya Madiani, mpo na kopesa kozongisa mabe banda ya Nkolo na Madiani. Nkoto moko uta na libota moko moko, uta na mabota nyonso ya bana ya Isalaele, botinda bango na etumba. Mpe batángaki banda na bankóto ya Isalaele nkóto mɔ̃kɔ́ na libóta mɔ̃kɔ́, bankóto zómi na míbalé oyo bazalaki na bibundeli mpo na etumba. Mpe Moyize atindaki bango, nkoto moko wuta na libota moko, nkoto moko wuta na libota moko, elongo na nguya na bango, mpe Finesi, mwana ya Eleazari, mwana ya Aron, nganga-nzambe, mpe bisalelo ya bule, mpe bakelelo ya bilembo ezalaki na maboko na bango. Mpe babendaki bitumba na Madiani, ndenge Nkolo atindaki Moyize, mpe babomaki mibali nyonso. Mpe bakonzi ya Madiani babomaki elongo na bato oyo bazokaki na bitumba na bango; mpe Evi, mpe Rekemi, mpe Tsuri, mpe Uri, mpe Reba, bakonzi mitano ya Madiani; mpe Balami mwana ya Beori babomaki na mopanga elongo na bato oyo bazokaki na bitumba na bango. Mpe bayibaki basi ya Madiani, mpe biloko ya bango, mpe bibwele ya bango, mpe biloko nyonso ya bango; mpe nguya ya bango bayibaki. Mpe bingumba nyonso ya bango oyo ezalaki na bisika ya bango ya kofanda, mpe bandako ya bango ya bilanga batumbaki na moto. Mpe bazwaki biloko nyonso oyo

babotolaki ya bango, mpe biloko nyonso ya bitumba ya bango banda na bato tii na banyama. Mpe bamemaki epai ya Moyize mpe epai ya Eleazare, nganga-nzambe, mpe epai ya bana nyonso ya Isalaele bakangami, bomengo ya bitumba, mpe bomengo oyo babotolaki na molongo ya bitumba kati na molako, na Araboti ya Moabi, oyo ezali penepene na Yordani liboso ya Yeriko. Mpe Moyize mpe Eleazare, nganga-Nzambe, mpe bayangeli nyonso ya lisanga babimaki mpo na kokutana na bango na libanda ya molako. Mpe Moyize asilikaki likoló ya bakambi ya nguya, bakonzi ya bankama mpe bakonzi ya nkama, oyo bazalaki koya wuta na etumba. Mpe Moyize alobaki na bango, mpo na nini bobateli basi nyonso na bomoi? Yango ezalaki mpo na bana ya Isalaele kolanda liloba ya Balaamu ya kopengwisa mpe kotala te liloba ya Nkolo, mpo na Peori, mpe bokono ekómaki na lisanga ya Nkolo. Mpe sikawa, boboma mobali nyonso kati na biloko nyonso oyo ezwami, mpe boboma mwasi nyonso oyo ayebi mbeto ya mobali. Mpe basi nyonso oyo bazalaki na bomengo, oyo bayebi nanu te kosangisa nzoto na mobali, bobatela bango na bomoi. Mpe bino bóvanda libándá ya nganda mikolo sambo, moto nyonso oyo abomi mpe oyo asimbi moto oyo abomi akopetolama na mokolo ya misato, mpe na mokolo ya sambo bino mpe bakangami na bino. Mpe ezipeli nyonso mpe eloko nyonso ya nkanda, mpe mosala nyonso oyo esalemi na nkanda ya ntaba, mpe eloko nyonso ya nzete, bokosantisa yango. Mpe Eleazar, nganga-nzambe, alobaki na basoda oyo bazalaki koya wuta na bitumba: Oyo ezali mobeko ya mibeko oyo Nkolo apesaki mitindo na Moyize. Longola ya wolo na ya palata na ya bronze na ya ebende na ya plomb na ya

étain, eloko nyonso oyo ekoleka na moto, mpe ekopetolama, kasi to na maï ya bopeto ekopetolama; mpe biloko nyonso soki eleki te na moto, ekoleka na maï. Mpe bokokosukola bilamba na mokolo ya sambo, mpe bokokoma peto, mpe nsima ya yango bokokota na molako. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, kamata motángo ya biloko ya bitumba ya bowumbu banda na moto tii na nyama, yo mpe Eleazare nganga-nzambe mpe bakambi ya bitata ya lisanga. Mpe bokokabola biloko ya bitumba kati ya basoda oyo bakendaki na etumba, mpe kati ya lisanga mobimba. Mpe bokobengola likabo mpo na Nkolo epai ya basoda oyo bakendaki na etumba, molimo moko banda nkama mitano, banda bato, mpe banda banyama, mpe banda bangombe, mpe banda bameme, mpe banda ba-ane; mpe banda ndambo na bango, bokokamata yango. Mpe okopesa Eleazare, nganga-nzambe, bambuma ya liboso ya Nkolo. Mpe banda na ndambo ya bana ya Isalaele, okozwa moko banda na ntuku mitano banda na bato, mpe banda na bangombe, mpe banda na bameme, mpe banda na ba-ane, mpe banda na banyama nyonso ya libota, mpe okopesa yango na Balevite oyo babatelaka bakengeli na ndako ya kapo ya Nkolo. Mpe Moyize na Eleazare, nganga-nzambe, basalaki ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe ekomaki oyo etikalaki ya biloko oyo babotolaki, oyo basoda bayibaki liboso, banda na bameme, nkama motoba na nkoto mpe ntuku sambo na mitano na nkoto; Mpe bangombe, mibale mpe ntuku sambo na nkoto; Mpe ba-ane, moko mpe ntuku motoba na nkoto; Mpe milimo ya bato banda na basi oyo bayebaki te mbeto ya mobali, milimo nyonso, mibale mpe ntuku misato na nkoto. Mpe ekómelaki ndambo oyo ezalaki eteni ya

baye babimaki na bitumba, na motángo ya bameme: nkama misato na tuku misato nkoto, mpe nsambo nkoto, mpe nkama mitano. Mpe ekómaki eteni ya Nkolo uta na bameme, nkama motoba na ntuku sambo na mitano; Mpe bangombe, motoba na nkoto tuku misato, mpe eteni ya Nkolo, mibale na ntuku sambo; Mpe ba-ane, nkoto tuku misato na nkama mitano, mpe eteni ya Nkolo, moko na ntuku motoba; Mpe milimo ya bato, nkoto zomi na motoba, mpe eteni na bango ya Nkolo, mibale na tuku misato milimo. Mpe Moyize apesaki likabo epai ya Nkolo, likabo ya Nzambe, na Eleazare nganga-nzambe, ndenge Nkolo atindaki Moyize; uta na ndambo ya bana ya Isalaele, oyo Moyize akabolaki longwa na mibali ya basoda. Mpe ekómaki ndambo uta na lisangá uta na bameme, nkama misato na tuku misato ba nkoto na nsambo nkoto na nkama mitano; Mpe bangombe, motoba na tuku misato ba nkoto; Ba ane, tuku misato ba nkoto na nkama mitano; Mpe milimo ya bato, motoba na zomi ba nkoto. Mpe Moyize azwaki na ndambo ya bana ya Isalaele moko na ntuku mitano, na bato mpe na bibwele, mpe apesaki yango na Balevite oyo bazalaki kobatela bakengeli ya ndako ya kapo ya Nkolo, ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe bapusanaki epai ya Moyize banso oyo batiamaki na bakonzi ya nkoto ya nguya, bakonzi ya nkoto mpe bakonzi ya nkama, mpe balobaki epai ya Moyize, Bana na yo bazwi motango ya mibali ya basoda oyo bazali epai ya biso, mpe moko te abunga na kati na bango. Mpe tosili kobonza likabo epai ya Nkolo, moto moko moko oyo azwaki eloko ya wolo, bracelet, anklet, bague, armlet mpe necklace, mpo na kosala mosala ya bolimbisi masumu mpo na biso liboso ya Nkolo. Moyize mpe Eleazare, nganga-nzambe,

bazwaki wolo nyonso oyo basalaki banda bango. Mpe wolo nyonso oyo ezalaki likabo oyo bapesaki na Nkolo ezalaki zomi na motoba nkoto na nkama sambo na tuku mitano ba sikele, banda na bakonzi ya nkoto mpe banda na bakonzi ya nkama. Mpe basoda babotolaki biloko, moko na moko mpo na ye moko. Mpe Moyize na Eleazare, nganga-nzambe, bazwaki wolo epai ya bakonzi ya bankama mpe epai ya bakonzi ya nkama, mpe bamemaki yango na ndako ya kapo ya litatoli, lokola ekaniseli ya bana ya Isalaele liboso ya Nkolo.

32

Mpe bibwele ebele ezalaki ya bana ya Rubeni mpe ya bana ya Gadi, ebele mpenza; mpe bamonaki mabele ya Yazeri, mpe mabele ya Galaadi; mpe esika yango ezalaki esika ya bibwele. Mpe bana ya Rubeni mpe bana ya Gadi bapusanaki mpe balobaki na Moyize mpe na Eleazare nganga-nzambe mpe na bakambi ya lisangani, koloba: Ataroti, mpe Diboni, mpe Yazeri, mpe Nimra, mpe Eseboni, mpe Eleale, mpe Sebama, mpe Nebo, mpe Beoni, mabele oyo Nkolo akabaki liboso ya bana ya Isalaele, ezali mabele ya kobokola bibwele, mpe bana na yo bazali na bibwele. Mpe balobaki: Soki tozwi ngolu liboso na yo, pesa mabele oyo na basali na yo na bokonzi, mpe okotisa biso te na ngambo ya Yordani. Mpe Moyize alobaki na bana ya Gadi mpe na bana ya Rubeni, bandeko na bino bakokende na bitumba, mpe bino bokofanda awa? Mpe mpo na nini bozali kobengola makanisi ya bana ya Israele mpo bákatisa te na mabele oyo

Nkolo azali kopesa bango? Te boye basalaki batata na bino te, ntango natindaki bango longwa na Kadesh Barnea mpo na kososola mabele? Mpe bamataki na lubwaku ya ba-grapu, mpe batalaki mabele, mpe babalwisaki mitema ya bana ya Isalaele, mpo bákota te na mabele oyo Nkolo apesaki bango. Mpe asilikiaki na nkanda Nkolo na mokolo wana, mpe alapaki ndayi, koloba, soki bato oyo babimaki na Ejipito banda mibu tuku mibale mpe likoló, oyo bayebi malamu mpe mabe, bakomona mabele oyo nalapaki ndayi na Abraham mpe Isaac mpe Jacob, pamba te balandaki nsima na ngai te; longola kaka Caleb mwana ya Jefune oyo akatamaki pembeni, mpe Jozue mwana ya Nun, pamba te alandaki nsima ya Nkolo. Mpe Nkolo atombokaki na kanda likoló ya Isalaele, mpe apanzaki bango na esobe mibu tuku minei, kino molongo mobimba esilaki, baoyo bazalaki kosala mabe liboso ya Nkolo. Tala, bino botelemi na esika ya batata na bino, bino bato ya masumu oyo bokobebisa, mpo na kobakisa lisusu na kanda ya Nkolo likolo ya Isalaele. Mpo bokokima na ye mpo kobakisa lisusu kotika ye na esobe, mpe bokosala mabe na lisanga mobimba oyo. Mpe bayaki epai na ye, mpe bazalaki koloba: Tokotonga awa bandako ya bameme mpo na bibwele na biso, mpe bingumba mpo na biloko na biso. Mpe biso tokomibongisa na bibundeli mpo na kokengela liboso ya bana ya Isalaele, kino tokokamba bango na esika na bango moko, mpe biloko ya biso ekofanda na bingumba oyo ezali na bamir mpo na bafandi ya mokili. Tokozonga te na bandako na biso tii bakokabola bana ya Isalaele, moko na moko na libula na ye. Mpe lisusu te tokozwa libula elongo na bango longwa na ngambo ya Yordani mpe na ngambo mosusu, mpo tozwi mabula

na biso na ngambo ya Yordani na este. Mpe Moyize alobaki na bango: Soki bokosala kolanda liloba oyo, soki boko-arma bino moko liboso ya Nkolo mpo na bitumba, mpe basoda nyonso ya bino bakoleka Yordani liboso ya Nkolo, tii ntango monguna na ye akobebisama longwa na elongi na ye, mpe mabele ekokamwama liboso ya Nkolo, mpe nsima ya makambo yango bokozonga, mpe bokozala baoyo bazangi mbeba liboso ya Nkolo, mpe longwa na Isalaele; mpe mabele oyo ekozala ya bino na bozwi liboso ya Nkolo. Soki kasi bosala bongo te, bokosala masumu liboso ya Nkolo, mpe bokoyeba masumu na bino, ntango mabe ekokanga bino. Mpe bokokotonga bino moko bingumba mpo na biloko na bino, mpe mapango mpo na bibwele na bino, mpe bokokosala oyo ekobima na monoko na bino. Mpe bana ya Rubeni mpe bana ya Gadi balobaki na Moyize, koloba: Bana na yo bakosala ndenge Nkolo na biso azali kopesa mitindo. Biloko na biso, mpe basi na biso, mpe bibwele nyonso na biso ekozala na bamboka ya Galaadi. Kasi bana na yo nyonso bakoleka liboso ya Nkolo, bango nyonso bazali na bibundeli mpe babongisami na molongo mpo na etumba, ndenge nkolo alobi. Mpe Moyize atyelaki na bango Eleazari nganga-nzambe, mpe Jozue mwana wa Nuni, mpe bakambi ya mabota ya mabota ya Isalaele. Mpe Moyize alobaki na bango: Soki bana ya Rubeni mpe bana ya Gadi bakatisi Yordani elongo na bino, nyonso babongi bibuneli mpo na bitumba liboso ya Nkolo, mpe bongo bokitisi mabele oyo ezali liboso na bino, bongo bokopesa bango mabele ya Galaadi lokola libula na bango. Soki kasi te bakatisa ba-armé elongo na bino mpo na etumba liboso ya Nkolo, bokokatisa biloko na bango, mpe basi

na bango, mpe bibwele na bango liboso na bino na mokili Canaan, mpe bakozwa libula elongo na bino kati na mokili Canaan. Mpe bana ya Reuben na bana ya Gad bayanolaki, balobaki: Nyonso oyo Nkolo alobi na basali, bongo tokosala biso. Tokosambuka na bibundeli liboso ya Nkolo na mokili ya Kanana, mpe bokopesa libula epai ya biso na ngambo ya Yordani. Mpe Moyize apesaki bango, na bana mibali ya Gadi, mpe na bana mibali ya Rubeni, mpe na ndambo ya libota ya Manase, bana mibali ya Jozefi, bokonzi ya Sikoni mokonzi ya ba-Amori, mpe bokonzi ya Ogi mokonzi ya Basani, mabele mpe bingumba elongo na bandelo na yango, bingumba ya mabele oyo ezalaki zingazinga. Mpe bana ya Gadi batongaki Diboni, mpe Ataroti, mpe Aroeri, mpe Sofari, mpe Jazeri, mpe batombolaki yango, mpe Nimra, mpe Beti-Arani, bingumba ya makasi, mpe bandako ya bilanga ya bameme. Mpe bana mibali ya Rubeni batongaki Eseboni, mpe Eleale, mpe Kiriataimi, mpe Baal Meoni, oyo ezalaki bazingami, mpe Sebama; mpe bapesaki kolanda bakombo na bango bakombo na bingumba oyo batongaki. Mpe mwana ya Makiri, mwana ya Manase, akendaki na Galaadi, mpe azwaki yango, mpe abomaki Mwamoreyi oyo afandaki kuna. Mpe Moyize apesaki Gilead na Makir, mwana ya Manase, mpe afandaki kuna. Mpe Jair, mwana ya Manase, akendaki mpe azwaki bamboka na bango ya mike, mpe apesaki yango nkombo Bamboka ya Jair. Mpe Nabau akendaki mpe azwaki Kaati elongo na bamboka na yango, mpe abengaki yango Naboti na nkombo na ye.

33

Mpe oyo ezali bitamboli ya bana ya Isalaele ntango babimaki na mokili ya Ejipito na nguya na bango na maboko ya Moyize mpe Aron. Mpe Moyize akomaki bokei ya bango mpe biteni ya nzela ya bango na nzela ya liloba ya Nkolo, mpe oyo ezali biteni ya nzela ya mobembo ya bango. Balongwaki na Ramesesi na sanza ya liboso, na mokolo ya zomi na mitano ya sanza ya liboso, na mokolo oyo elandaki Paka, bana ya Isalaele babimaki na loboko ya likolo liboso ya Baegipito nyonso. Mpe ba-Ejipitiani bazalaki kokunda bato na bango nyonso oyo bakufaki, oyo Nkolo abomaki: bana nyonso ya liboso na mokili ya Ejipito, mpe na banzambe na bango, Nkolo asalaki kozongisa mabe. Mpe ntango bana ya Isalaele balongwaki na Ramesesi, batongaki molako na Sukoti. Mpe nsima ya kolongwa na Sukoti, batongaki molako na Etami, oyo ezali eteni moko ya esobe; Mpe balongwaki na Etami, mpe batongaki molako na monoko ya Iroti, oyo ezali liboso ya Baal-Tsefoni, mpe batongaki molako liboso ya Migidoli. Mpe balonganaki liboso ya Eiroth, bakatisaki kati ya mbu mpo na kokende na esobe, mpe batambolaki nzela ya mikolo misato na kati ya esobe, mpe batongaki molako na Pikriais. Mpe balongwaki na mayi ya bololo, mpe bayaki na Elim. Na Elim ezalaki na bitima zomi na mibale ya mayi, mpe nzete tuku sambo ya mbila, mpe batongaki molako kuna pembeni ya mayi. Mpe balongwaki na Elim, mpe batiaki molako na mbu ya motane. Mpe balongwaki na mbu ya motane, mpe batyaki nganda na esobe ya Sini. Mpe balongi wuta na esobe Sin, mpe

batongaki molako na Rephaka. Mpe bakolongwaki na Rephaka, mpe batongaki molako na Ailous. Mpe balongwaki na Ailous mpe batongaki molako na Raphidin, mpe ezalaki na maï te kuna mpo bato bámela. Mpe balongwaki na Raphidin, mpe batongaki molako na esobe ya Sinai. Mpe bango balongwaki na esobe ya Sinai, mpe batongaki molako na bakunda ya mposa. Mpe balongi wuta na makabelo ya bamposa, mpe batongaki molako na Aseroti. Mpe balongi wuta na Aseroth, mpe batongaki molako na Rathamah. Mpe balongwaki na Rathamah, mpe batongaki molako na Remmon Phares. Mpe balongi wuta na Remmon Phares, mpe batongaki molako na Lebona. Mpe bakataki na Lebona, mpe batongaki molako na Ressan. Mpe bango bakendaki longwa na Ressan, mpe bango batongaki nganda na Makellath. Mpe bakataki na Makellath, mpe batongaki molako na Saphar. Mpe balongwaki na Saphar, mpe batongaki molako na Charadath. Mpe bakataki na Charadath, mpe batongaki molako na Makeloth. Mpe bakendaki na Makeloti, mpe batongaki molako na Katati. Mpe balongwaki na Kataath, mpe batyaki nganda na Tarath. Mpe bakendaki na Tarath mpe batongaki molako na Mathekka. Mpe babalukaki na Mathekka, mpe batongaki molako na Selmona. Mpe babimaki na Selmona mpe batongaki molako na Masouruth. Mpe balongwaki na Masouruth mpe batiaki molako na Banaia. Mpe balongwaki na Banaia, mpe batongaki molako na ngomba Gadgadi. Mpe bakataki wuta na ngomba Gadgad, mpe batongaki molako na Etebatha. Mpe bango bakendaki ut Etebatha, mpe bapikaki ndako na Ebronah. Mpe balongwaki na Ebronah mpe batongaki molako na Ezion Geber. Mpe balongwaki na Ezion Geber, mpe

batongaki molako na esobe ya Sin, mpe balongwaki na esobe ya Sin, mpe batongaki molako na esobe ya Paran, oyo ezali Kadesh. Mpe balongwaki na Kadesh, mpe batongaki molako na ngomba Hor pembeni ya mokili ya Edom. Mpe Aaron, nganga-nzambe, amataki mpo na etinda ya Nkolo, mpe akufaki kuna na mobu ya ntuku minei ya kobima ya bana ya Isalaele na mokili ya Ejipito, na sanza ya mitano, na mokolo ya liboso ya sanza. Mpe Aaron azalaki na mibu nkama moko na tuku mibale na misato ntango akufaki na ngomba Hori. Mpe ntango mokonzi ya Kanana Aradi ayokaki, mpe ye azalaki kofanda na mokili ya Kanana, ntango bana ya Isalaele bazalaki kokota; mpe balongwaki na Ori ya ngomba, mpe batongaki molako na Selimona. Mpe babimaki na Selmona, mpe batongaki molako na Phinon. Mpe balongwaki na Phinon, mpe batongaki molako na Oboth. Mpe balonganaki ut Oboth, mpe batongaki molako na Ai, na ngambo ya suka na bandelo ya Moab. Mpe balongwaki na Ai mpe batiyaki molako na Dibon-Gad. Mpe balongwaki na Daibon Gad, mpe batongaki molako na Gelmon Deblathaim. Mpe balongwaki na Gelmon Deblathaim, mpe batongaki molako na bangomba ya Abarim, liboso ya Nebo. Mpe bango balongwaki na bangomba ya Abarim, mpe batongaki molako na wɛsti ya Moab, pembeni ya Yordani, liboso ya Yeriko. Mpe batongaki molako pembeni ya Yordani, banda Aesimoth tii na Belsa, oyo ezali na ngambo ya wɛsti ya Moabi. Mpe Nkolo alobaki liboso Moyize na weste ya Moabi pembeni ya Yordani penepene na Yeriko, koloba, loba na bana ya Isalaele, mpe okoloba epai na bango, bino bozali kokatisa Yordani na mokili ya Kanana. Mpe bokokobebisa banso oyo bafandi na mabele liboso ya elongi na bino, mpe

bokolongola bisika na bango ya bokengeli, mpe bikeko nyonso ya bango oyo banyangwamaki bokokobebisa yango, mpe makonzi nyonso ya bango bokolongola. Mpe bokokoboma banso oyo bafandi na mabele, mpe bokokofanda na yango, mpo napesi bino mabele na bango na libula. Mpe bokokabola na zeke mabele na bango kolanda mabota na bino, na baye bazali mingi bokobakisa libula na bango, mpe na baye bazali moke bokokitisa libula na bango, na esika oyo nkombo na ye ekobima, kuna ekozala ya ye, kolanda mabota ya bakoko na bino bokokabola libula. Soki kasi bino bobebisi te bato oyo bafandi na likolo ya mabele liboso ya bino, baoyo bino bokotika kati na bango bakozala lokola nzube na miso na bino, mpe makonga na mipanzi na bino, mpe bakozala banguna na bino na likolo ya mabele epai bino bokofanda. Mpe ekozala ndenge bakataki elikya ya kosala bango, ndenge wana mpe nakosala bino.

34

Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, pesa mitindo na bana ya Isalaele, mpe okoloba na bango, bino bozali kokota na mabele ya Kanana; oyo ekozala libula mpo na bino, mabele ya Kanana elongo na bandelo na yango. Mpe ekozala epai na bino ngambo oyo etali na Sudi banda na esobe ya Sini tii epusani ya Edomi, mpe ekozala epai na bino bandelo oyo etali na sudi banda na eteni ya mbu ya mungwa banda na este. Mpe bandelo ekozingela bino banda na Sudi kino na nzela ya komata ya Akrabin, mpe ekoleka na Ennak, mpe ebimelo na yango ekozala

na Sudi ya Kadesh ya Barnea, mpe ekobima na mboka Arad, mpe ekoleka na Asemona. Mpe ekozingela bandelo banda Asemona kino na nzela ya mai ya Ejipito, mpe nsuka na yango ekozala mbu. Mpe bandelo ya ebale monene ekozala epai na bino, ebale monene ekotya mondelo. Oyo ekozala epai na bino bandelo ya ebale monene. Mpe oyo ekozala epai na bino bandelo na ngambo ya nor, banda na mbu monene bokokata mipimo epai na bino moko pembeni ya ngomba. Mpe banda na ngomba, ngomba bokopima yango mpo na bango oyo bakokɔta na Hamati, mpe ebimelo na yango ekozala bandelo ya Saradaki. Mpe bandelo ekobima na Dephrona, mpe ebimelo na yango ekozala Arsenain, oyo ekozala epai na bino bandelo banda Nordi. Mpe bandelo ekokita banda Sephephamar na Bela banda este na bitima, mpe bandelo ekokita banda Bela na mokongo ya mbu Chinnereth banda este. Mpe bandelo ekokita banda Sephamar na Bela banda este na bitima, mpe bandelo ekokita banda Bela na mokongo ya mbu Chinereti banda este. Mpe mikili ekokita na likolo ya Yordani, mpe kobima ekozala ebale ya monyu, oyo ekozala na bino mabele mpe mikili na yango zingazinga. Mpe Moyize apesaki mitindo na bana ya Isalaele, koloba: Oyo nde mabele oyo bokokabola yango na zeke, ndenge Nkolo atindaki kopesa yango na mabota libwa mpe na ndambo ya libota ya Manase. Mpo libota ya bana ya Rubeni ezwaki, mpe libota ya bana ya Gadi kolanda bandako ya bakoko ya bango, mpe ndambo ya libota ya Manase bazwaki mabala na bango. Mabota mibale na ndambo ya libota bazwaki mabala na bango na ngambo ya Yordani, penepene na Yeriko, banda Sudi na ngambo ya este. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba, yango

ezali bakombo ya mibali, oyo bakokabola mpo na bino mabele; Eleazare nganga-nzambe mpe Jozue mwana ya Nuni. Mpe bokozwa mokonzi moko uta na libota moko mpo na kokabola libula epai na bino mabele. Mpe yango ezali bakombo ya mibali, ya libota Yuda, Kalebe mwana ya Yefune. Ya libota Simeon, Salamiel mwana ya Semiud. Ya libota ya Benjame, Eldadi mwana ya Kaslon; ya libota ya Dani, mokonzi Bakiri mwana ya Egli. Ya bana ya Yosefu, libota ya bana ya Manase, mokonzi Anieli, mwana ya Soufi. Ya libota ya bana ya Efrayimi, mokonzi Kamweli, mwana ya Sabatani. Ya libota Zabuloni, mokonzi Elizafani, mwana ya Parnaki. Ya libota ya bana ya Issachar, mokonzi Phaltiel, mwana ya Oza. Ya libota ya bana ya Asher, mokonzi Achior, mwana ya Salami. Ya libota Naphtali, mokonzi Phadael, mwana ya Iamioud. Baye nde Nkolo apesaki mitindo ya kokabola na bana ya Israel na mabele ya Kanana.

35

Mpe Nkolo alobaki na Moyize na wɛsti ya Moabi pembeni ya Yordani na Yeriko, koloba: pesa mitindo na bana ya Isalaele, mpe bakopesa na Balevite banda na mabula ya libula ya bango bingumba ya kofanda; mpe bituka ya bingumba zingazinga ya yango bakopesa na Balevite. Mpe bingumba ekozala mpo na bango mpo na kofanda, mpe bisika ya kokanga ekozala mpo na bibwele na bango, mpe mpo na banyama nyonso ya makolo minei na bango. Mpe bisika oyo ezali pembeni ya bingumba oyo bokokaba na Balevite, banda na mir ya engumba mpe libanda,

nkoto mibale ya makubiti zingazinga. Mpe okómeka libándá ya engumba ngámbo oyo etalani na ɛsti nkóto míbalé ya makɔnɔ, mpe ngámbo oyo etalani na Súdi nkóto míbalé ya makɔnɔ, mpe ngámbo oyo etalani na mbu nkóto míbalé ya makɔnɔ, mpe ngámbo oyo etalani na Nɔ́rdi nkóto míbalé ya makɔnɔ, mpe engumba ekozala na katí ya yango mpo na bino, mpe bandelo ya bingumba. Mpe bingumba bokopesa na ba-Levite, bingumba motoba ya bibombelo oyo bokopesa mpo moto oyo abomi akoka kokima kuna, mpe na yango lisusu bingumba ntuku minei na mibale. Bokopesa mboka nyonso na Balevi: mboka ntuku minei na mwambe, yango mpe bitando na yango. Mpe bingumba oyo bokopesa banda na libula ya bana ya Isalaele, banda na baoyo bazali na mingi, mingi, mpe banda na baoyo ya moke, moke, moko na moko kolanda libula na ye oyo bakozwa, bakopesa banda na bingumba na ba-Levi. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, koloba: Loba na bana ya Isalaele, mpe okoloba na bango: Bino bozali kokatisa Yordani mpo kokota na mokili ya Kanana. Mpe bokokatela bino moko bingumba; bisika ya kokimela ekozala mpo na bino mpo mobomi akima wana, moto nyonso oyo abetaki molimo na nko te. Mpe bikolo ekozala epai na bino bisika ya kokima longwa na mobukanisi makila, mpe mobomi akokufa te liboso azima liboso ya lisanga mpo na kosambisama. Mpe bingumba oyo bokopesa, bingumba motoba yango, ekozala bisika ya kokimela mpo na bino. Bingumba misato bokopesa na ngambo ya Yordani, mpe bingumba misato bokopesa na mabele ya Kanana. Esika ya kokimela ekozala mpo na bana ya Israël, mpe mpo na mopaya, mpe mpo na mopaya oyo azali kati na bino. Bingumba oyo ekozala bisika ya kokimela, mpo na kokima

kuna moto nyonso oyo abeti molimo na kozanga kolingaka. Soki kasi na eloko ya ebende abeti ye mpe akufi, azali mobomi; mobomi asengeli kokufa na liwa. Soki kasi na libanga oyo ewuti na lobɔkɔ, oyo moto akoki kokufa na yango, moto moko abeti moninga, mpe moninga yango akufi, azali mobomi, mobomi yango asengeli kobomama. Soki kasi na eloko ya mabaya na lobɔkɔ oyo ekoki koboma, moto abeti moninga na yango mpe akufi, azali mobomi; mobomi asengeli kokufa. Mozongi ya makila, oyo akoboma moto oyo abomi; ntango akokutana na ye, akoboma ye. Soki kasi na nzela ya koyina atindiki ye, mpe abwaki likolo na ye eloko nyonso wuta na esika ya kobombama, mpe akufi, to na nzela ya kanda abetaki ye na loboko, mpe akufi, na liwa tika akufa oyo abetaki, mobomi azali; na liwa tika akufa mobomi; ndeko ya pembeni ya makila akoboma mobomi ntango akokutana na ye. Soki kasi na mbalakata, te na nzela ya koyina, atindiki ye, to abwaki likolo na ye eloko nyonso, te na nzela ya kokanga motambo, to na libanga nyonso, oyo na yango akokufa na yango, azalaki koyeba te, mpe akweyi likolo na ye, mpe akufi, ye moko azalaki monguna na ye te, mpe azalaki koluka kosala ye mabe te; mpe lisanga ekosambisa kati ya oyo abetaki mpe kati ya mozipi ya makila, kolanda mikano oyo. Mpe lisanga ekokangola moto oyo abomi moto na maboko ya moto oyo azali kozongisa makila, mpe lisanga ekozongisa ye na engumba ya kokimela na ye epai akimaki, mpe akofanda kuna tii nganga-nzambe monene oyo bapakola ye na mafuta ya bule akokufa. Soki kasi na kobima abimi mobomi bandelo ya engumba oyo akimaki kuna, mpe akuti ye ndeko oyo azali kozongisa makila libanda ya bandelo ya engumba ya kokima na ye, mpe abomi

ndeko oyo azali kozongisa makila mobomi, azali na likambo te. Pamba te na engumba ya kobombama, tika afanda kuna tii nganga-nzambe monene akokufa, mpe nsima ya kokufa ya nganga-nzambe monene, moto oyo abomaki akozonga na mabele ya libula na ye. Mpe ekozala makambo oyo mpo na bino lokola mobeko ya kosambisa kati na bikeke nyonso ya bino, na bisika nyonso oyo bokovanda. Moto nyonso oyo abeti molimo, na nzela ya batatoli okoboma oyo abomi, mpe mtatoli moko te akotata likolo ya molimo mpo na kokufa. Mpe bokozwa te mbongo ya kosikola mpo na bomoi epai ya mobomi oyo azali na likambo ya kokufa, pamba te akokufa solo na liwa. Bokozwa te mbongo ya sikolo mpo na kokima na engumba ya bibombelo, mpo na kofanda lisusu na mabele, tii akokufa nganga-nzambe monene. Mpe bokoboma te mabele oyo bozali kofanda na kango, pamba te makila oyo ebomaka mabele, mpe mabele ekopetolama te na makila oyo esopanaki na likolo na yango, kasi na makila ya oyo azali kosopa yango. Mpe bokobebisa te mabele oyo bofandi na yango, oyo ngai nafandi na kati na bino, pamba te ngai nazali Nkolo oyo afandi na kati ya bana ya Isalaele.

36

Mpe bapusanaki bakambi ya libota ya bana ya Galaadi mwana ya Makiri mwana ya Manase uta na libota ya bana ya Jozefi, mpe balobaki liboso ya Moyize, mpe liboso ya Eleazare nganga-nzambe, mpe liboso ya bakambi ya bandako ya bakoko ya bana ya Isalaele, mpe balobaki, na nkolo na biso apesaki mitindo

Nkolo kopesa mabele ya libula na zeke na bana ya Isalaele; mpe na nkolo apesaki mitindo Nkolo kopesa libula ya Salapadi ndeko na biso ya mobali na bana na ye ya basi. Mpe bakozala basi ya moko ya mabota ya bana ya Isalaele, mpe ekabosameli ya bango ekokende libanda ya libula ya batata ya biso, mpe ekobakisama na libula ya libota oyo bakokoma basi ya bango, mpe na ekabosameli ya libula ya biso ekokende libanda. Soki kasi ekóma libosani ya bana ya Israele, libula ya bango ekobakisama na libula ya libota oyo bakokóma basi na yango, mpe libula ya bango ekolongwama na libula ya libota ya bituka ya biso. Mpe Moses apesaki mitindo na bana ya Israel na nzela ya mitindo ya Nkolo, koloba: Boye libota ya bana ya Joseph balobaka. Oyo ezali liloba oyo Nkolo apesaki mitindo na bana basi ya Salpaad, koloba: Esika ekosepelisa liboso ya bango, bázala basi, kasi kaka na ekolo ya tata na bango bázala basi. Mpe libula ekokende te epai ya bana ya Isalaele longwa na libota moko kino na libota mosusu, mpo ete moko na moko kati na libula ya libota ya ndako ya botata na ye, bana ya Isalaele bakosimba makasi. Mpe mwana mwasi nyonso oyo azali kozwa libula kobima na mabota ya bana ya Isalaele, akozala mwasi ya moto moko oyo abimi na libota ya tata na ye, mpo bana ya Isalaele, moko na moko, bákoka kozwa libula ya batata na bango. Mpe libula ekokende te longwa na libota moko epai ya libota mosusu, kasi moko na moko akosimba makasi libula na ye, bana ya Isalaele. Ndenge Nkolo atindaki Moyize, ndenge wana basalaki bana basi ya Salpaad. Mpe Tirsa mpe Hogla mpe Milka mpe Noa mpe Maala, bana basi ya Selofehadi, bakomaki basi ya baninga ya libota ya bango, wuta na ekolo ya Manase, bana mibali ya Jozefi; mpe

libula ya bango ekomaki likolo ya libota ya ekolo ya tata ya bango. Oyo ezali mibeko mpe bikateli mpe mikano, oyo Nkolo apesaki na nzela ya loboko ya Moyize na ngambo ya weste ya Moabi, pembeni ya Yordani, liboso ya Yeriko.

Mibeko ya Bobele

1

Oyo nde maloba oyo Moyize alobaki na Israel mobimba na ngambo ya Yordani, na esobe, na ngambo ya wɛsti, pembeni ya mbu ya motane, kati ya Parani, Tofɛli, Loboni, Flutes, mpe oyo ebongisami na wolo. Ezali mikolo zomi na moko ut Horeb na nzela ya ngomba Seir kino na Kadesh-Barnea. Mpe ekómaki na mobú ya ntuku mínei, na sanza ya zomi na mɔkɔ, na mokolo ya libosó ya sanza, Moyize alobaki na bana nyonso ya Isalaele, kolanda makambo nyonso oyo Nkolo atindaki ye mpo na bango; nsima ya koboma Sihoni mokonzi ya ba-Amoriti oyo afandaki na Eseboni, mpe Ogi mokonzi ya Basani oyo afandaki na Asitaroti mpe na Edrei, na ngambo ya Yordani na mokili ya Moabi, Moyize abandaki kolimbola mibeko oyo, koloba: Nkolo Nzambe na biso alobaki na biso na Horebi, koloba: Tika kofanda na ngomba oyo ekoka bino. Bozonga nsima mpe bokende, bino mpe bokota na ngomba ya ba-Amori, mpe epai ya baninga nyonso ya Araba, na ngomba mpe na etando, mpe epai ya Sudi, mpe na libongo ya mabele ya ba-Kanana, mpe Anti-Libani kino na ebale

monene, ebale Efrate. Bótala, apesi liboso ya bino mabele, bókɔta mpe bózwa mabele oyo nalayaki ndai na batata na bino: Abraham, Isaac mpe Jacob, kopesa bango mpe nkona na bango elongo na bango. Mpe nalobaki na bino na ntango wana, koloba: Nakozala na makoki te ya komema bino ngai moko. Nkolo Nzambe na bino akomisaki bino ebele, mpe tala, lelo bozali lokola minzoto ya likolo na ebele. Nkolo Nzambe ya batata na bino abakisa bino mbala nkoto lokola bozali, mpe apambola bino ndenge alobaki na bino. Ndenge nini nakozala na makoki ngai moko komema mosala na bino mpe moboko na bino mpe matata na bino? Bopesa bino moko bato ya mibali ya bwanya mpe ya boyebi mpe ya mayele na mabota na bino, mpe nakotya bango likoló na bino lokola bakambi na bino. Mpe boyanolaki ngai, mpe bolobaki: Malamu liloba oyo olobaki mpo na kosala. Mpe nazwaki epai na bino bato ya bwanya mpe ya boyebi mpe ya mayele, mpe natiaki bango bakambi likolo na bino: bakonzi ya nkoto, mpe bakonzi ya nkama, mpe bakonzi ya tuku mitano, mpe bakonzi ya zomi, mpe bakomi mpo na bazuzi na bino. Mpe napesaki mitindo na bazuzi na bino na ntango wana, nalobaki: Boyoka na kati ya bandeko na bino, mpe bosambisa na bosembo na kati ya moto, mpe na kati ya ndeko, mpe na kati ya mopaya na ye. Okoyeba te elongi na kosambisa te, kolanda moke mpe kolanda monene okosambisa, okotalisa te elongi ya moto te, mpo kosambisa ya Nzambe ezali, mpe liloba oyo soki makasi ezali, uta na bino, bokomema yango epai na ngai, mpe nakoyoka yango. Mpe na pésaki bino mitindo na ntango wana nyonso maloba oyo bokosala. Mpe totikaki na Horeb, totambolaki na esobe nyonso ya monene mpe ya kobangisa oyo bomonaki,

nzela ya ngomba ya Bamori, ndenge Nkolo Nzambe na biso atindaki biso, mpe tokomaki kino na Kadeshi-Barnea. Mpe nalobaki na bino: Boyaki kino na ngomba ya Baamori, oyo Nkolo Nzambe na biso azali kopesa bino. Bótala, Nkolo Nzambe na bino apesi bino liboso ya elongi na bino mabele, bómata bókamata ndako ndenge Nkolo Nzambe ya batata na bino alobaki na bino, bóbanga te, mpe bózala na bobangi te. Mpe bino nyonso boyaki epai na ngai, mpe bolobaki: Totinda bato liboso ya biso, mpe batala mabele mpo na biso, mpe bayebisa biso eyano ya nzela oyo tokobuta na yango, mpe bingumba oyo tokokota na yango. Mpe liloba yango esepelisaki ngai, mpe nazwaki na bino bato zomi na mibale, moto moko na libota moko moko. Mpe bazongi nsima, bamataki na ngomba, mpe bayaki kino na lubwaku ya nkita ya vino, mpe batali yango na nkuku. Mpe bazwaki na mabɔkɔ na bango mbuma ya mabelé, mpe bamemaki yango epai na bino, mpe balobaki: Malamu mabelé oyo Nkolo Nzambe na biso azali kopesa biso. Mpe bolingaki te komata, kasi botosaki liloba ya Nkolo Nzambe na biso te. Mpe bozalaki konunguna-nunguna na biema na bino, mpe bolobaki, mpo Nkolo azalaki koyina biso, abimisaki biso na mokili ya Ejipito mpo akaba biso na maboko ya Ba-Amori, mpo babebisa biso. Biso tozali komata wapi? Kasi bandeko na bino babendisaki mitema na bino, koloba, ekolo monene mpe ebele mpe ya nguya koleka biso, mpe bingumba minene mpe batongaki bamir kino na likoló; kasi mpe bana ya bilombe tomonaki kuna. Mpe nalobaki na bino: Bokabanga te, mpe bobanga te bango. Nkolo Nzambe na bino oyo azali kotambola liboso ya elongi na bino, ye moko akobunda elongo na bango na

bino kolanda makambo nyonso oyo asalaki mpo na bino na mokili ya Ejipito, mpe na esobe oyo bino bomonaki, nzela ya ngomba ya ba-Amori; lokola komema yo Nkolo Nzambe na yo, lokola moto moko akomema mwana na ye mobali, kolanda nzela nyonso oyo botambolaki kino boyaki na esika oyo. Mpe na liloba oyo, botiaki motema te na Nkolo Nzambe na biso, oyo azalaki kokende liboso na bino na nzela mpo apona bino esika, azalaki kotambwisa bino na moto na butu, azalaki kolakisa bino nzela oyo bosengeli kotambola na yango, mpe na lipata na mokolo. Mpe Nkolo ayokaki mongongo ya maloba na bino, mpe atombokaki na nkanda mpe alapaki ndayi, alobaki, soki moto moko ya mibali oyo akomona mabele malamu oyo, oyo nalapaki ndayi na batata na bango, longola kaka Kalebe mwana ya Yefune, ye oyo akomona yango, mpe na ye oyo nakopesa mabele oyo atiaki makolo na likolo na yango, mpe na bana na ye ya mibali, mpo ye akangamaki na makambo oyo etali Nkolo. Mpe Nkolo asiliki ngai nkanda mpo na bino, koloba: Yo mpe okota kuna te. Joshua, mwana ya Nun, oyo atelemi pembeni na yo, ye nde akokota kuna; lendisa ye, mpo ye nde akopesa yango lokola libula na Isalaele. Mpe mwana nyonso ya moke oyo ayebi te lelo malamu to mabe, bango bakokota kuna, mpe nakopesa bango yango, mpe bango moko bakozwa yango lokola libula. Mpe bino, nsima ya kozonga, botongaki nganda na esobe, na nzela oyo ekenda na mbu ya motane. Mpe bozongisaki mpe bolobaki: Tosalaki masumu liboso ya Nkolo, Nzambe na biso. Biso, tokobuta mpe tokobunda kolanda nyonso oyo Nkolo, Nzambe na biso, atindaki biso. Mpe moko na moko akamwaki bibundeli na ye, mpe tango bosanganaki, bobutaki na ngomba. Mpe Nkolo

alobaki na ngai: Loba na bango, bokokende likoló te mpe bokobunda te, pamba te nazali elongo na bino te, mpe bokobukana te liboso ya banguna na bino. Mpe nalobaki na bino, kasi boyokaki ngai te, mpe bobukaki liloba ya Nkolo, mpe na kozwa makasi bomataki na ngomba. Mpe moto ya Amori oyo afandaki na ngomba wana abimaki mpo na kokutana na bino, mpe alandaki bino lokola banzoyi balingaki kosala, mpe bazokisaki bino banda Seiri tii Horma. Mpe bafandi bolelaki liboso ya Nkolo, Nzambe na biso, mpe Nkolo ayokaki mongongo na bino te, mpe apesaki bino likebi te. Mpe bofandaki na Kadesh mikolo mingi, ndenge ya mikolo oyo bofandaki.

2

Mpe biso tozongaki, tokendaki na esobe, nzela ya ebale monene ya motane, ndenge Nkolo alobaki na ngai, mpe tozingelaki ngomba Seiri mikolo mingi. Mpe Nkolo alobaki na ngai, ezali ya kokoka mpo na bino kozingela ngomba oyo; bobaluka na sima boye epai ya Nordi; Mpe pesa bato mitindo, koloba, bino bokoleka na bandelo ya bandeko na bino bana ya Ezawu, oyo bafandi na Seiri, mpe bakobanga bino, mpe bakokeba bino mingi. Bosala etumba na bango te, mpo nakopesa bino te longwa na mabele na bango ata esika moko ya lokolo, mpo na libula napesi bana ya Esau ngomba ya Seir. Na palata bosomba bilei epai ya bango mpe bokolia, mpe mai na ndenge ya komeka bokozwa epai ya bango na palata mpe bokomela. Pamba Nkolo Nzambe na biso abenisaki yo na misala nyonso ya maboko na

yo, yeba ndenge okatisaki esobe monene mpe ya kobanga wana, tala, mibu ntuku minei Nkolo Nzambe na yo azalaki na yo, ozangaki eloko moko te. Mpe tolekaki bandeko na biso, bana ya Esau, oyo bafandaki na Seir, penepene na nzela ya Araba banda Ailon mpe banda Ezion Geber, mpe tozongaki tolekaki na nzela ya esobe ya Moab. Mpe Nkolo alobaki na ngai: Bozala na monguna te na Moabites, mpe bokota na bitumba te na bango, pamba te nakopesa bino te libota ya mabele na bango. Napesaki bana ya Lot Aroer mpo na kozwa yango lokola libula. Bato Ommin ya liboso bafandaki likolo na yango, ekolo monene mpe ebele mpe makasi, ndenge bato Anakim. Rephaim bakokanisama mpe bango, ndenge ezali mpo na ba Anakim, mpe ba Moabites babengaka bango Emim. Mpe na Seiri, Moori afandaki liboso, mpe bana ya Esau babebisaki bango, mpe balimwisaki bango liboso ya bango. Mpe bafandaki na esika na bango, ndenge oyo Isalaele asalaki na mabele ya libula na ye, oyo Nkolo apesaki bango. Sikóyo yángó, bótelema mpé bókende, mpé bókatisa lubwaku ya Zaret. Mpe mikolo oyo totambolaki longwa na Kadeshi-Barinea tii esika oyo tokatisaki lubwaku ya Zeredi, ezalaki mibu tuku misato na mwambe, tii ntango libota mobimba ya basoda bakufaki longwa na nganda, ndenge Nkolo Nzambe alapaki ndai na bango. Mpe loboko ya Nzambe ezalaki likoló na bango mpo na kobebisa bango nyonso longwa na katikati ya molako tii bakufaki. Mpe ekómaki ntango bakweyaki banso mibali basoda, kokufa na kati ya bato, mpe Nkolo alobaki epai na ngai, koloba: yo okoleka lelo bandelo ya Moabi, Aroeri, mpe bokokembisa penepene na bana ya Amoni; bokozala na monguna na bango te, mpe bokosangana na bango te na

bitumba; pamba te nakopesa yo te banda mabele ya bana ya Amoni na libula, mpo napesaki yango na bana ya Loti na libula. Mabele ya Rephaim ekotangama, mpe mpo na likolo ya yango bafandaki Rephaim na kala, mpe ba-Ammonites babengaka bango Zamzummim. Ekólo monene mpé ebele mpé ya makasi koleka bino, lokola mpe ba-Enakeim, mpe Nkolo abebisaki bango liboso ya elongi na bango, mpe bakabolaki lokola libula mpe bafandaki na esika na bango tii na mokolo oyo. Ndenge basalaki na bana ya Esau oyo bazalaki kofanda na Seir, na lolenge nini babenganaki Bahorite liboso ya bango, mpe bazwaki libula ya bango, mpe bafandaki na esika ya bango kino na mokolo oyo. Na ba-Euaioi oyo bazalaki kofanda na Asedoth kino na Gaza, mpe ba-Cappadociens oyo babimaki na Cappadocia, babomaki bango, mpe bafandaki na esika na bango. Sikóyo yango, bótelema mpé bókende, bókatisa lubwaku Arnon. Tala, napesi na mabɔkɔ na yo Sihon, mokonzi ya Heshbon, Mwamorite, mpé mabelé na ye. Banda kozwa libula, sangana na ye bitumba na mokolo oyo. Bandá kopesa koningana na yo mpe kobanga na yo likoló ya elongi ya bikólo nyonso oyo ezali na nse ya likoló, oyo ntango bakoyoka nkombo na yo, bakobangana, mpe bakozala na mpasi liboso na yo. Mpe natindaki bantoma banda na esobe ya Kedemoti epai ya Sihoni mokonzi ya Heshiboni na maloba ya kimya, nalobaki: Nakokɔta na mabele na yo; na nzela nakotambola, nakobongola te na ngambo ya lobɔkɔ ya mobali to na ngambo ya lobɔkɔ ya mwasi. Bilei okoteka ngai na palata, mpe nakolia; mpe mai okoteka ngai na palata, mpe nakomela; kasi kaka nakoleka na makolo; Ndenge basalaki ngai bana ya Ezawu oyo bafandaka na Seiri, mpe ba-

Moabi oyo bafandaka na Aroeri; tii nakoleka Yordani na mokili oyo Nkolo Nzambe na biso apesi biso. Mpe Sihon, mokonzi ya Heshbon, alingaki te kotika biso toleka na nzela ya ye, mpo Nkolo, Nzambe na biso, asalaki molimo na ye makasi, mpe asalaki motema na ye makasi, mpo akabama na maboko na yo lokola na mokolo oyo. Mpe Nkolo alobaki na ngai: Tala, nabandi kokaba liboso ya elongi na yo Sihon, mokonzi ya Eseboni, Mwamori, mpe mabele na ye; banda kozwa lokola libula mabele na ye. Mpe Sihon, mokonzi ya Heshbon, abimaki mpo na kokutana na biso, ye moko mpe bato na ye nyonso, mpo na etumba na Jahaz. Mpe Nkolo Nzambe na biso akabaki ye na maboko na biso, mpe tobetaki ye, bana na ye ya mibali, mpe bato na ye nyonso. Mpe tosimbaki bingumba nyonso ya ye na ntango wana, mpe tobebisaki engumba nyonso oyo elandaki, mpe basi ya bango mpe bana ya bango, tozangaki kotika moto na bomoi. Kasi banyama tozwaki na makasi, mpe biloko ya bitumba ya bingumba tozwaki longwa na Aroeri, oyo ezali pembeni ya libongo ya ebale ya Arinoni, mpe engumba oyo ezalaki na lubwaku, mpe tii na ngomba ya Galaadi; engumba moko te oyo ekimaki biso ezalaki te. Nkolo Nzambe na biso apesaki nyonso na maboko na biso. Kasi penepene na bana ya Amoni tozalaki kopusana te na nyonso oyo ezalaki kopusana na ebale ya Yaboki, mpe na bingumba oyo ezalaki na etuka ya bangomba, ndenge Nkolo Nzambe na biso atindaki biso.

3

Na kozonga nsima, tobutaki nzela oyo ekɔtaka na Basani, mpe Ogi, mokonzi ya Basani, abimaki mpo na kokutana na biso, ye moko mpe bato nyonso ya ye, mpo na bitumba na Edrayimi. Mpe Nkolo alobaki na ngai, kobanga ye te, mpo napesi ye na maboko na yo, mpe bato na ye nyonso, mpe mabele na ye nyonso, mpe okosala na ye ndenge osalaki Sihon mokonzi ya ba-Amori, oyo afandaki na Eseboni. Mpe Nkolo Nzambe na biso akabaki ye na maboko na biso, mpe Og mokonzi ya Basani, mpe bato banso ya ye, mpe tobetaki ye tii ya te kotika mboto ya ye. Mpe to-kamataki bingumba nyonso ya ye na ntango wana; ezalaki na engumba te, oyo to-kamataki te epai na bango; bingumba tuku motoba, bituka nyonso ya zingazinga ya Argobu ya mokonzi Ogi na Bashani; Bingumba nyonso ezalaki ya makasi, bamir ya milayi, bikuke mpe bikangeli; longola kaka bingumba ya Baperizi oyo ezalaki mingi mpenza. Tobebisaki nyonso, ndenge tosalaki na Sihon mokonzi ya Eshebon, mpe tobebisaki nyonso engumba nyonso oyo elandaki, mpe basi, mpe bana, mpe bibwele nyonso; mpe bomengo ya bitumba ya bingumba tozwaki mpo na biso moko. Mpe tozwaki na ntango wana mabele na maboko ya bakonzi mibale ya ba-Amori, oyo bazalaki na ngambo ya Yordani banda ebale Arnon tii na Hermon. Ba-Fenikia babengaka Hermon Sanior, mpe Mo-Amori abengaki yango Sanir. Bingumba nyonso ya Mishor, mpe Galaadi mobimba, mpe Bashani mobimba tii na Elka mpe Edraimi, bingumba ya bokonzi ya Ogi na Bashani. Mpo kaka Ogi mokonzi ya Bashani atikalaki banda ba-Refaimi; tala mbeto na ye mbeto ya ebende, tala yango ezali na engumba-makasi ya bana ya Amoni; libaku libwa bolai na yango, mpe libaku minei bonene

na yango na libaku ya moto. Mpe mabele wana tozwaki lokola libula na ntango wana, banda Aroer, oyo ezali pembeni ya ebale ya Arnon, mpe ndambo ya ngomba Gilead, mpe bingumba na yango, napesaki yango na Rubeni mpe na Gadi. Mpe eteni oyo etikali ya Gilead, mpe bokonzi mobimba ya Bashan ya Og, napesaki yango na ndambo ya libota ya Manase, mpe etuka mobimba ya Argob, Bashan mobimba wana, mabele ya Refaim ekotangama. Mpe Jair, mwana ya Manasseh, azwaki etuka mobimba ya Argob kino na bandelo ya Gargasi mpe ya Machathi, apesaki yango nkombo na ye moko, Bashan Thauoth ya Jaeir, kino na mokolo oyo. Mpe napesaki Gilead na Machir. Mpe na Rubeni mpe na Gadi napesi banda na Galaadi tii na ebale ya Arinoni, kati ya ebale ndelo mpe tii na Yaboki; ebale ezali ndelo mpo na bana ya Amoni. Mpe Araba mpe Yordani ndelo Makanarete, mpe tii na mbu ya Araba, mbu ya mungwa na nse ya Asidoti ya Pisiga na este. Mpe napesaki bino mitindo na ntango wana, koloba: Nkolo Nzambe na bino apesaki bino mokili oyo na libula, bozwa bibundeli mpe bokende liboso ya elongi ya bandeko na bino, bana ya Isalaele, bino nyonso oyo bozali makasi. Kasi basi ya bino na bana ya bino na bibwele ya bino, nayebi ete bibwele mingi ezali na bino, tika bafanda na bingumba ya bino oyo napesaki bino, kino Nkolo Nzambe ya bino akopesa bopemi na bandeko ya bino, ndenge mpe na bino, mpe bakozwa mpe bango mabele oyo Nkolo Nzambe ya biso apesi bango na ngambo ya Yordani; mpe bino bokozonga moko na moko na libula na ye oyo napesaki bino. Mpe na Joshua napesaki mitindo na ntango wana, koloba: Miso na bino emonaki nyonso oyo Nkolo Nzambe na biso asalaki na bakonzi

mibale oyo, ndenge wana Nkolo Nzambe na biso akosala na bokonzi nyonso oyo yo okokatisa kuna. Bokobanga te liboso na bango, mpo Nkolo Nzambe na biso ye moko akobunda mpo na bino. Mpe nabondelaki Nkolo na ntango wana, koloba: Nkolo Nzambe, yo obandaki kolakisa na mosali na yo makasi na yo, mpe nguya na yo, mpe loboko oyo ezali makasi, mpe loboko oyo ezali likolo; pamba te nani azali Nzambe na likolo to na mabele, oyo akosala ndenge osalaki yo, mpe kolanda makasi na yo? Soki nakatikala yango, nakómona mabelé malamu oyo ezali na ngámbo ya Yordani, ngomba oyo malamu mpe Anti-Libani. Mpe Nkolo atikaki ngai mpo na bino, mpe ayokaki ngai te, mpe Nkolo alobaki na ngai: Ekoki yo, obakisa lisusu koloba liloba oyo te. Matá likoló na songe ya ngomba oyo bakataki, mpe tala na miso na yo na ngámbo ya mbu mpe Nɔ́rdi mpe Súdi mpe ésti, mpe mona na miso na yo, mpamba te okókatisa te Yordani oyo. Mpe pesa mitindo na Yozue mpe lendisa ye mpe lendisa motema na ye, mpo ye akokɔtisa liboso ya bato oyo, mpe ye akopesa bango lokola libula mabele nyonso oyo omonaki. Mpe tofandaki na lubwaku penepene na ndako Peor.

4

Mpe sikawa Israel, yoka mibeko mpe mikano oyo nazali koteya bino lelo mpo na kosala, mpo bozala na bomoi, mpe bokóma ebele, mpe soki bokóti, bokóma bankolo ya mabele oyo Nkolo Nzambe ya batata na bino azali kopesa bino. Bokobakisa te na liloba oyo ngai nazali kopesa bino mitindo, mpe bokolongola te

na yango, bobatela mibeko ya Nkolo Nzambe na biso, nyonso oyo ngai nazali kopesa bino mitindo lelo. Miso na bino emoní nyonso oyo Nkolo Nzambe na biso asalaki na Baal peor, mpo moto nyonso oyo alandaki Baal peor, Nkolo Nzambe na bino abebisaki ye longwa na bino. Kasi bino oyo bokangami na Nkolo Nzambe na bino, bozali kobika banso lelo. Tala, nalakisi bino mibeko mpe mikano ndenge Nkolo apesaki ngai mitindo, mpo na kosala boye na mabele oyo bino bozali kokota kuna mpo na kozwa yango. Mpe bokokeba mpe bokosala, mpo oyo ezali bwanya na bino mpe boyebi na bino liboso ya bikólo nyonso, baoyo bakoyoka mibeko nyonso oyo, mpe bakoloba: Tala, bato ya bwanya mpe ya boyebi, ekólo monene oyo. Mpo ekolo nini monene ezali na Nzambe oyo apusanaka na bango lokola Nkolo Nzambe na biso, na makambo nyonso oyo tobengi ye? Mpe ekolo nini enene ezali na mibeko mpe mikano ya sembo kolanda mobeko oyo nyonso, oyo nazali kopesa liboso na bino lelo? Keba likebi mpo na yo moko, mpe batela molimo na yo mingi mpenza; kobosana te maloba nyonso oyo miso na yo emonaki, mpe etika te elongwa na motema na yo mikolo nyonso ya bomoi na yo; mpe okoteya bana na yo ya mibali mpe bana ya bana na yo ya mibali, mokolo oyo botelemaki liboso ya Nkolo Nzambe na biso na Horebu mokolo ya lisangani; ntango Nkolo alobaki na ngai, sangisa epai na ngai bato, mpe bayoka maloba na ngai, mpo bayekola kobanga ngai mikolo nyonso oyo bango bazali na bomoi likolo ya mabele, mpe bakoteya bana na bango ya mibali. Mpe bopusanaki mpe botelemaki na nse ya ngomba, mpe ngomba ezalaki kozika na moto tii na likolo, molili, molili mpe mopepe makasi. Mpe Nkolo alobaki na bino wuta na kati ya

moto, mongongo ya maloba, oyo bino boyokaki; mpe elilingi bomónaki te, kasi kaka mongongo. Mpe ayebisaki bino boyokani na ye, oyo atindaki bino kosala, maloba zomi, mpe akomaki yango na bitando mibale ya libanga. Mpe na ntango wana, Nkolo atindaki ngai koteya bino mibeko mpe mikano, mpo bósala yango na mabele oyo bozali kokota kuna mpo na kozwa yango lokola libula. Mpe bokobatela mingi milimo na bino, mpo bomonaki elilingi te na mokolo oyo Nkolo alobaki na bino na Horebu, na ngomba, longwa na kati ya moto. Bosala te mabe mpe bosala te mpo na bino moko ekeko ya bakata, elilingi nyonso, elilingi ya mobali to ya mwasi, elilingi ya nyama nyonso oyo ezali na mabele, elilingi ya ndeke nyonso ya mapapu oyo epumbwaka na nse ya likoló, elilingi ya nyama nyonso oyo etambolaka na libumu na mabele, elilingi ya mbisi nyonso oyo ezali na mayi na nse ya mabele. Mpe okotala te na likoló mpe okomona moi mpe sanza mpe minzoto mpe mokili mobimba ya likoló, okobungisama te okofukamela yango mpe okosalela yango, oyo Nkolo Nzambe na yo apesaki yango na bikólo nyonso oyo ezali na nse ya likoló. Kasi bino, Nzambe azwaki bino, mpe abimisaki bino na mokili ya Ejipito, na fulu ya ebende, mpe abimisaki bino na Ejipito, mpo bozala bato na ye ya libula, ndenge ezali lelo oyo. Mpe Nkolo Nzambe ayokaki kanda na ngai mpo na makambo oyo elobamaki na bino, mpe alapaki ndayi ete nakokátisa Yordani oyo te, mpe ete nakokóta te na mabele oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo lokola libula. Ngai nakokufa na mabele oyo, mpe nakokátisa te Yordani oyo, kasi bino bokokátisa, mpe bokokábola mabele oyo malamu. Bókeba likebi, bobosana te boyokani ya Nkolo Nzambe na biso, oyo asalaki na

bino, mpe bosala mabe te, mpe bómisalela te ekeko ekatama oyo ekozala elilingi ya eloko nyonso oyo Nkolo Nzambe na yo atindaki yo. Mpo Nkolo Nzambe na yo azali moto oyo ezikisaka, Nzambe ya zuwa. Soki obota bana mibali mpe bana mibali ya bana na yo ya mibali, mpe bovanda ntango molai na mabele, mpe bosala mabe na mibeko, mpe bosala ekeko ya bakata oyo ezali lokola eloko nyonso, mpe bosala mabe liboso ya Nkolo Nzambe na bino mpo na kotumbola ye nkanda, nazali kotatola bino lelo likoló mpe mabele, ete na libebi bokokufaka longwa na mabele oyo bino bozali kokatisa Yordani wana mpo na kozwa yango lokola libula; bokovanda mikolo mingi na likolo na yango te, kasi na libebi bokokufaka mpenza. Mpe Nkolo akopanza bino na kati ya bikólo nyonso, mpe bokotikala bato moke na motángo na kati ya bikólo nyonso, epai wapi Nkolo akokotisa bino kuna. Mpe bino boko-salela wana banzambe basusu, misala ya maboko ya bato, banzete mpe mabanga, oyo bakomona te, mpe bakoyoka te, mpe bakolia te, mpe bakonuka te. Mpe bokokoluka kuna Nkolo Nzambe na bino, mpe bokozwa ye ntango bokokoluka ye na motema na yo mobimba, mpe na elimo na yo mobimba na pasi na yo. Mpe maloba oyo nyonso ekozwa yo na suka ya mikolo, mpe okozonga epai ya Nkolo Nzambe na yo, mpe okoyoka mongongo na ye. Mpo Nzambe moto ya mawa Nkolo Nzambe na yo; akotika yo te, mpe akobebisa yo te; akobosana boyokani ya batata na yo te, oyo Nkolo alapaki ndayi na bango. Botuna mikolo ya kala oyo ezalaki liboso na yo banda mokolo oyo Nzambe akela moto na mabele, mpe banda nsuka ya likolo tii na nsuka ya likolo, soki likambo monene oyo esalemi, soki likambo ya ndenge wana eyokani; soko ekolo eyoki

mongongo ya Nzambe ya bomoi koloba banda na kati ya moto, ndenge yo oyoki mpe ozali na bomoi; soko Nzambe ameki kokota kozwa ekolo moko mpo na ye moko banda na kati ya ekolo na komeka, mpe na bilembo, mpe na bikamwa, mpe na bitumba, mpe na loboko ya nguya, mpe na loboko oyo etombwami, mpe na bimoniseli minene, kolanda makambo nyonso oyo Nkolo Nzambe na biso asalaki na Ejipito liboso na yo ozalaki komona; mpo oyeba ete Nkolo Nzambe na yo oyo azali Nzambe, mpe azali te lisusu longola ye. Uta na likoló, mongongo na ye eyókánaki mpo na kotéya yo, mpe na mabelé alakisaki yo mɔ́tɔ na ye monene, mpe oyókaki maloba na ye uta na katí ya mɔ́tɔ. Mpo na bolingo na ye batata na yo, mpe aponaki mboto na bango nsima na bango bino, mpe abimisaki yo ye moko na makasi na ye monene longwa na Ejipito, mpo na kobebisa nye bikólo minene mpe ya makasi koleka yo liboso ya elongi na yo, mpo na kokotisa yo kopesa yo mabele na bango kozwa lokola libula, ndenge ozali na yango lelo. Mpe okoyeba lelo mpe okozonga na makanisi, ete Nkolo Nzambe na yo oyo azali Nzambe na likolo epai ya likoló mpe na nse ya mabele, mpe azali mosusu te longola ye moko. Mpe bobatela mibeko na ye, mpe bikateli na ye, nyonso oyo ngai nazali kopesa yo mitindo lelo, mpo malamu ekóma na yo mpe na bana na yo nsima ya yo, mpo bókóma bato ya mikolo mingi likoló ya mabelé oyo Nkolo Nzambe na yo azali kopesa yo mikolo nyonso. Na ntango wana Moyize atyaki pembeni bingumba misato na ngambo ya Yordani na ngambo ya este ya moi, mpo mobomi akima kuna, oyo akoboma moninga na koyeba te, mpe ye azalaki koyina ye te liboso ya lobi mpe ya mikolo misato, mpe akokima na moko ya

bingumba yango, mpe akozala na bomoi: Bezeri na esobe na mabele ya etando ya Rubeni, mpe Ramoti na Galaadi ya Gadi, mpe Golani na Basani ya Manase. Oyo ezali mibeko oyo Moyize atiaki liboso ya bana ya Isalaele. Yango bitatoli, mpe bikateli, mpe mikano, nyonso oyo Moyize alobaki na bana ya Isalaele, ntango babimaki na mokili ya Ejipito, na ngambo ya Yordani, na lubwaku, penepene na ndako ya Peori, na mokili ya Sihoni mokonzi ya bato ya Amori, oyo afandaki na Eseboni, oyo Moyize mpe bana ya Isalaele babetaki, ntango babimaki na mokili ya Ejipito. Mpe bazwaki mabele na ye, mpe mabele ya Ogi mokonzi ya Bashani, bakonzi mibale ya ba-Amori, oyo bazalaki na ngambo ya Yordani na ngambo ya este ya moi, banda Aroeri, oyo ezali na mboka ya ebale ya Arinoni, mpe na ngomba ya Sioni, oyo ezali Herimoni, mabele nyonso ya Araba na ngambo ya Yordani na ngambo ya este ya moi na nse ya Asidoti ya bakata na mabanga.

5

Mpe Moyize abengaki Isalaele mobimba, mpe alobaki na bango: Yoka, Isalaele, bikateli mpe mikano oyo ngai nazali koloba na matoyi na bino lelo, mpe bokoyekola yango, mpe bokokeba kosala yango. Nkolo, Nzambe na bino, asalaki boyokani na bino na Horebi. Nkolo asalaki boyokani oyo te na batata na bino, kasi na bino, bino nyonso oyo bozali awa na bomoi lelo. Elongi na elongi, Nkolo alobaki na bino na ngomba, longwa na kati ya moto. Mpe ngai nazalaki kotelema na kati ya Nkolo mpe bino na

ntango wana mpo na koyebisa bino maloba ya Nkolo, mpo bozalaki kobanga liboso ya moto, mpe bomataki te na ngomba, koloba ngai nazali Nkolo Nzambe na yo oyo abimisaki yo na mokili ya Ejipito, na ndako ya bowumbu. Ekozala te na yo banzambe basusu liboso ya elongi na ngai. Okosala ekeko te mpo na yo moko, mpe elilingi te ya nyonso oyo ezali na likoló likoló, mpe ya nyonso oyo ezali na mabele nse, mpe ya nyonso oyo ezali na maï na nse ya mabele. Okogumbamela bango te, mpe okosalela bango te; mpo ngai nazali Nkolo Nzambe na yo, Nzambe ya zuwa, napesaka masumu ya batata epai ya bana na molongo ya misato mpe ya minei epai ya baoyo bayinaka ngai, mpe nasalaka ngolu epai ya bankoto ya baoyo balingaka ngai, mpe epai ya baoyo babatelaka mibeko na ngai. Okozwa te nkombo ya Nkolo Nzambe na yo na likolo ya mpamba, mpo Nkolo Nzambe na yo akopetola te moto oyo azali kozwa nkombo na ye na likolo ya mpamba. Kobatela mokolo ya sabato mpo na kosantisa yango, ndenge Nkolo Nzambe na yo atindaki yo. Mikolo motoba okosala mosala mpe okosala misala na yo nyonso; kasi na mokolo ya sambo ezali sabato ya Nkolo Nzambe na yo; okosala te na yango mosala nyonso yo mpe mwana na yo ya mobali mpe mwana na yo ya mwasi, mosali na yo ya mobali mpe mosali na yo ya mwasi, ngombe na yo mpe nyama na yo ya komeme mikumba, mpe nyama na yo nyonso, mpe mopaya oyo afandi kati na yo; mpo ete apema mosali na yo ya mobali, mpe mosali na yo ya mwasi, mpe nyama na yo ya komeme mikumba, ndenge yo mpe opemi. Mpe okobosana ete ozalaki mowumbu na mokili ya Ejipito, mpe Nkolo Nzambe na yo abimisaki yo wuta kuna na loboko ya nguya, mpe na loboko ya likolo, mpo na

yango Nkolo Nzambe na yo apesaki yo mitindo ete obatela mokolo ya sabato mpe otia yango mosantu. Zálá na lokúmu tata na yo mpe mama na yo, ndenge Nkolo Nzambe na yo atindaki yo, mpo malamu ezala na yo, mpe mpo ozala na bomoi molai likoló ya mabelé oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo. Okoboma te. Okosala ekobo té. Okoyiba te. Okopesa litatoli ya lokuta mpo na kofunda moninga na yo te. Okoposa te mwasi ya oyo azali penepene na yo; okoposa te ndako ya oyo azali penepene na yo, mpe te elanga na ye, mpe te mwana na ye, mpe te mwasi mosali na ye, mpe te ngombe na ye, mpe te ane na ye, mpe te nyama nyonso na ye, mpe te biloko nyonso oyo ezali ya oyo azali penepene na yo. Makambo oyo, Nkolo alobaki yango na lisanga nyonso ya bino na ngomba, wuta na kati ya moto, molili, molili, mopepe makasi, mongongo monene, mpe azalaki te kobakisa. Akomaki yango na bitando mibale ya mabanga, mpe apesaki ngai yango. Mpe ekómaki ntango boyokaki mongongo wuta na katikati ya moto, mpe ngomba ezalaki kozika na moto, mpe bopusanaki epai na ngai bino banso bakambi ya mabota na bino, mpe likita ya bakóló na bino, mpe bolobaki: Talá, Nkolo Nzambe na biso alakisaki biso nkembo na ye, mpe mongongo na ye toyokaki wuta na katikati ya moto; na mokolo oyo tomonaki ete Nzambe akoloba na moto, mpe akozala na bomoi. Mpe sikawa tókufa te, mpo moto monene oyo ekosila biso, soki tobakisi lisusu koyoka mongongo ya Nkolo Nzambe na biso, bongo tokokifa. Nani mpo mosuni oyo eyokaki mongongo ya Nzambe ya bomoi, kolobaka uta na kati ya moto, lokola biso, mpe akozala na bomoi? Pɛlɛma yo, mpe yoka nyonso oyo Nkolo Nzambe na biso akoki koloba. Yo okoloba epai na biso nyonso

oyo Nkolo Nzambe na biso akoki koloba epai na yo, mpe tokoyoka mpe tokosala. Mpe Nkolo ayokaki mongongo ya maloba na bino tango bozalaki koloba na ngai, mpe Nkolo alobaki na ngai: Nayokaki mongongo ya maloba ya bato oyo, nyonso oyo balobaki na yo, na bosembo nyonso oyo balobaki. Nani akopesa bango motema boye kati na bango, mpo babanga ngai mpe babatela mibeko na ngai nyonso mikolo nyonso, mpo ezala malamu na bango, mpe na bana na bango mpo na libela? Kende, nalobi na bango, bino bozonga na bandako na bino; kasi yo telema awa elongo na ngai, mpe nakoloba na yo mibeko mpe bikateli mpe mikano nyonso oyo okolakisa bango, mpe tika basala bongo na mabele oyo ngai nakopesa bango na libula. Mpe bokobatela kosala ndenge atindaki yo Nkolo Nzambe na yo; bokokende te na ngambo ya loboko ya mobali to na ngambo ya loboko ya mwasi, na nzela nyonso oyo atindaki yo Nkolo Nzambe na yo kotambola na yango, mpo apemisa yo, mpe ezala malamu na yo, mpe bozala na bomoi ya mikolo mingi na mabele oyo bokozwa lokola libula.

6

Mpe oyo nde mitindo, mibeko mpe mikano nyonso oyo Nkolo Nzambe na biso atindaki koteya bino mpo bosala boye na mokili oyo bozali kokota kuna mpo bozwa yango lokola libula. Mpo bozala na bobangi Nkolo Nzambe na bino, bobatela nyonso mibeko na ye mpe mitindo na ye, oyo ngai nazali kopesa yo lelo, yo mpe bana na yo mpe bana ya bana na yo, mikolo nyonso ya

bomoi na yo, mpo bozala na bomoi molai. Mpe yoka Isalaele, mpe keba kosala, mpo ezala malamu na yo, mpe mpo bókóma ebele mingi, ndenge Nkolo Nzambe ya batata na yo alobaki kopesa yo mabele oyo ezali kotanga miliki mpe mafuta ya nzoyi; mpe yango ezali mibeko mpe mikano, nyonso oyo Nkolo apesaki mitindo na bana ya Isalaele na esobe, ntango babimaki na mabele ya Ejipito. Yoka Isalaele, Nkolo Nzambe na biso, Nkolo moko azali. Mpe okolinga Nkolo Nzambe na yo na motema na yo mobimba, mpe na molimo na yo mobimba, mpe na makasi na yo nyonso. Mpe ekozala maloba oyo, nyonso oyo nazali kopesa yo mitindo lelo, na motema na yo, mpe na molimo na yo. Mpe okotambwisa yango bana na yo ya mibali, mpe okoloba na yango na bango ntango ofandi na ndako, mpe ntango otamboli na nzela, mpe ntango olali, mpe ntango olamuki. Mpe okokanga yango lokola elembo na lobɔkɔ na yo, mpe ekozala oyo eningani te liboso ya miso na yo. Mpe bokokoma yango na bakonzi ya bandako na bino, mpe na bikuke na bino. Mpe ekozala ntango akokotisa yo Nkolo Nzambe na yo na mabele oyo alapaki ndayi na batata na yo, na Abrahama, mpe na Isaka, mpe na Jakobo, kopesa yo bingumba minene mpe kitoko oyo otongaki te, bandako etondi na biloko nyonso ya malamu oyo otondisaki te, mabulu bakataki oyo okataki te, bilanga ya vino mpe bilanga ya olive oyo olonaki te, mpe soki olii mpe otondaki, keba na yo moko obosana te Nkolo Nzambe na yo oyo abimisaki yo na mabele ya Ejipito, na ndako ya bowumbu. Nkolo Nzambe na yo okobanga, mpe ye moko okosalela, mpe epai na ye okokangama, mpe na nkombo na ye okolapa ndai. Bolanda te nsima ya banzambe mosusu uta na banzambe ya bikolo oyo ezali

zingazinga na bino, mpo Nzambe azali zuwa, Nkolo Nzambe na yo kati na yo; Nkolo Nzambe na yo asila kanda te na yo, abebisa yo longwa na elongi ya mabele. Okomeka te Nkolo Nzambe na yo, ndenge omekaki ye na komeka. Kobatela malamu okobatela mibeko ya Nkolo Nzambe na yo, litatoli, mpe bikateli, nyonso oyo apesaki yo mitindo. Mpe okosala oyo esepelisaka mpe oyo elamu liboso ya Nkolo Nzambe na yo, mpo ekóma malamu mpo na yo, mpe okota mpe okozwa lokola libula mabele malamu, oyo Nkolo alapaki ndayi epai ya batata na bino, kobengana banguna na yo nyonso liboso ya elongi na yo, ndenge Nkolo alobaki. Mpe ekozala ntango mwana na yo mobali akotuna yo lobi, koloba: Nini ezali ba témoignages, mpe ba ordonnances mpe ba jugements, nyonso oyo Nkolo Nzambe na biso atindaki biso? Mpe okolobi na mwana na yo ya mobali: Tozalaki basali ya ndako ya Faraon na mokili ya Ejipito, mpe Nkolo abimisaki biso wuta kuna na loboko ya makasi mpe na loboko ya likolo. Mpe Nkolo apesaki bilembo mpe bikamwa minene mpe mabe na Ejipito epai ya Faraon mpe na ndako na ye liboso ya biso, mpe abimisaki biso wana mpo apesa biso mabele oyo, oyo alapaki ndayi kopesa na batata na biso. Na atindaki biso Nkolo kosala nyonso mibeko oyo, kobanga Nkolo Nzambe na biso, mpo ezala malamu na biso mikolo nyonso, mpo tozala na bomoi ndenge mpe lelo. Mpe mawa ekozala epai ya biso, soki tobateli kosala mitindo nyonso oyo liboso ya Nkolo Nzambe na biso, ndenge atindaki biso.

7

Soki Nkolo Nzambe na yo akokotisa yo na mabele, oyo okozala kokota kuna mpo na kozwa yango lokola libula, mpe akolongola bikolo minene liboso na yo, Baiti mpe Bagirigasi mpe Baamori mpe Bakanana mpe Baperizi mpe Baivi mpe Bayebusi, bikolo sambo mingi mpe makasi koleka bino; Mpe Nkolo Nzambe na yo akokaba bango na maboko na yo, mpe okobeta bango; na kobebisa okobebisa bango; okosala te boyokani na bango, mpe bokoyokela bango mawa te, mpe bokosala te libala na bango; mwana na yo ya mwasi okopesa te na mwana na ye ya mobali, mpe mwana na ye ya mwasi okozwa te mpo na mwana na yo ya mobali. Akobengana mwana na yo mosali uta na ngai, mpe akosalela banzambe basusu, mpe Nkolo akosilika na kanda epai na bino, mpe akobebisa yo nokinoki. Kasi boye nde bokosala na bango: bokokweyisa bitumbelo na bango, bokobuka makonzi na bango, bokokata banzete ya bango, mpe bokotumba na moto bikeko ya banzambe na bango. Mpo ozali bato ya bonsantu na Nkolo Nzambe na yo, mpe yo Nkolo Nzambe na yo aponaki mpo ozala bato na ye ya motuya koleka bikolo nyonso oyo ezali na elongi ya mabele. Ezali te mpo bozali ebele koleka bikolo nyonso nde Nkolo aponaki bino, mpe Nkolo aponaki bino, pamba te bozali bato moke koleka bikolo nyonso. Kasi mpo na bolingo ya Nkolo mpo na bino, mpe mpo na kobatela ndayi oyo alapaki epai ya batata na bino, Nkolo abimisaki bino na loboko ya nguya, mpe Nkolo asikolaki yo na ndako ya bowumbu, na loboko ya Faraon, mokonzi ya Ejipito. Mpe okoyeba, ete Nkolo Nzambe na yo, oyo azali Nzambe; Nzambe ya sembo, oyo azali kobatela boyokani mpe ngolu epai ya baoyo balingaka ye mpe epai ya baoyo bazali kobatela mibeko na ye kino na nkoto ya milongo,

mpe azali kopesa baoyo bayinaka kolanda elongi mpo na kobebisa bango nyonso; mpe azali koumela te epai ya baoyo bayinaka; kolanda elongi akopesa bango. Mpe okobatela mibeko, bikateli mpe mikano oyo nyonso ngai nazali kopesa yo mitindo lelo mpo na kosala. Mpe ekozala ete ntango boyoki mibeko oyo, mpe bobatela mpe bosala yango, Nkolo Nzambe na yo akobatela epai na yo boyokani mpe ngolu oyo alapaki ndayi epai ya batata na bino. Mpe akolingaka yo, mpe akopambolaka yo, mpe akobakisaka yo, mpe akopambolaka bana ya libumu na yo, mpe mbuma ya mabele na yo, ble na yo, mpe vino na yo, mpe mafuta na yo, bibwele ya bangombe na yo, mpe bitonga ya bameme na yo na mabele oyo Nkolo alapaki ndai epai ya batata na yo mpo na kopesa yo. Okopamelama yo koleka bikolo nyonso, moto moko te akozala ya mobumba kati na bino, mpe ata mwasi moko te akozala ya mobumba, mpe kati na bibwele na yo. Mpe Nkolo Nzambe na yo akolongola banda na yo bolamu nyonso, mpe mibenga nyonso ya Ejipito oyo mabe, oyo omonaki, mpe nyonso oyo oyebaki, akotia yango te likolo na yo, kasi akotia yango likolo na bato nyonso oyo bayinaka yo. Mpe okolia bomengo nyonso ya bikólo oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo, liso na yo ekobatela bango te, mpe okosalela banzambe na bango te, mpo yango ezali libaku mpo na yo. Soki kasi olobi na makanisi na yo ete ekolo oyo ezali monene koleka ngai, ndenge nini nakokoka kobebisa bango? Okobanga bango te; na kokanisa malamu okobosana makambo nyonso oyo Nkolo Nzambe na yo asalaki na Faraon mpe na bato nyonso ya Ejipito; Mimekeli minene oyo miso na yo emonanaki, bilembo mpe makamwisi minene wana, loboko ya nguya, mpe loboko oyo etombwami

likoló; ndenge Nkolo Nzambe na yo abimisaki yo, ndenge wana Nkolo Nzambe na bino akosala na bikolo nyonso oyo yo ozali kobanga liboso na bango. Mpe banzenzi, Nkolo Nzambe na yo akotinda yango epai na bango, kino bato oyo batikali mpe bato oyo babombami longwa na yo babebisama mobimba. Okozoka te liboso na bango, mpo Nkolo Nzambe na yo azali na kati na yo, Nzambe monene mpe ya nguya. Mpe Nkolo Nzambe na yo akosila bikolo oyo liboso ya yo moke-moke, okozala na makoki te kosukisa bango nokinoki, mpo mabele ekóma libeya te, mpe banyama ya zamba ebakisa likolo na yo. Mpe akokaba bango Nkolo Nzambe na yo na maboko na yo, mpe okobebisa bango na libebi monene, tii okoboma bango nyonso; Mpe akokaba bakonzi na bango na maboko na bino, mpe bokobebisa nkombo na bango na esika wana; moto moko te akotelemela yo, tii okoboma bango nyonso. Bikeko oyo bakatá ya banzambe ya bango bokokotumba na moto, okozala na mposa te ya palata, mpe wolo te oyo euti na yango okozwa te mpo na yo moko, okweya te na nzela ya yango, mpo ezali eloko ya nkele epai ya Nkolo Nzambe na yo. Mpe okotisa te eloko ya mbindo na ndako na yo, mpe okozala eloko ya kolakelama ndenge ezali yango, okoyina yango mpenza, mpe okoyina yango na nkanda, mpo ezali eloko ya kolakelama.

8

Mibeko nyonso oyo ngai nazali kopesa bino lelo, bokobatela kosala yango, mpo bozala na bomoi mpe bókoma ebele, mpe

bokota mpe bozwa mabele oyo Nkolo Nzambe na bino alapaki ndai na batata na bino. Mpe okokanisa nzela nyonso oyo Nkolo Nzambe na yo atambolisaki yo na esobe, mpo akokitisa yo mpe ameka yo, mpe eyebana oyo ezali na motema na yo, soki okobatela mibeko na ye to te. Mpe anyokolaki yo, mpe asalaki yo nzala, mpe aleisaki yo mana oyo batata na yo bayebaki te, mpo ayebisa yo ete ezali na lipa kaka te nde moto akozala na bomoi, kasi na liloba nyonso oyo ebimaka na monoko ya Nzambe nde moto akozala na bomoi. Bilamba na yo epalemaki te longwa na yo, basandale na yo esilaki te longwa na yo, makolo na yo ekomaki makasi te; tala, mibu ntuku minei. Mpe okoyeba na motema na yo ete ndenge moto moko akoki kopesa mwana na ye mateya, ndenge wana Nkolo Nzambe na yo akopesa yo mateya. Mpe okobatela mibeko ya Nkolo Nzambe na yo kotambola na banzela na ye, mpe kobanga ye. Pamba Nkolo Nzambe na yo akokotisa yo na mabele malamu mpe mingi, esika ebale ya mayi, mpe bitima ya bozindo ebimaka na bilanga mpe na bangomba; Mabele ya ble mpe orje, banzete ya vino, banzete ya figi, bagranade; mabele ya nzete ya olive ya mafuta mpe nzoyi; mabele oyo na yango okolia lipa na yo te na bobola, mpe okozanga eloko moko te na yango; mabele oyo mabanga na yango ezali ebende, mpe na bangomba na yango okotimola bronze. Mpe okolya mpe okotonda, mpe okopambola Nkolo Nzambe na yo mpo na mabele malamu oyo apesi yo. Keba likebi mpo na yo moko osala kobosana te Nkolo Nzambe na yo, mpo na kobatela te mibeko na ye, mpe mikano mpe bikateli na ye, oyo ngai nazali kopesa yo mitindo lelo; Soki olya mpe otonda, mpe ndako kitoko otonga mpe ofanda na yango, mpe ngombe na yo

mpe mpata na yo bakoma ebele mpo na yo, palata mpe wolo ekoma ebele mpo na yo, mpe nyonso oyo ekozala na yo ekoma ebele mpo na yo, omitombola na motema, mpe obosana Nkolo Nzambe na yo, oyo abimisaki yo na mokili ya Ejipito, na ndako ya bowumbu; oyo amemaki yo na esobe monene mpe ya nsomo wana, esika nyoka oyo eswaka, mpe nkake, mpe posa ya mayi, esika mayi ezalaki te; oyo abimisaki mpo na yo na libanga ya songe etima ya mayi; oyo aleisaki yo mana na esobe oyo oyebaki te yo, mpe bayebi te batata na yo, mpo anyokola yo, mpe ameka yo, mpe asala yo bolamu na suka ya mikolo na yo. Oloba te na motema na yo ete: Makasi na ngai mpe nguya ya lobɔkɔ na ngai nde esalaki nguya monene oyo. Mpe okokanisa Nkolo Nzambe na yo, mpo ye moko apesi yo makasi ya kosala nguya, mpe mpo atelema boyokani na ye oyo Nkolo alapaki ndai na batata na yo, lokola lelo. Mpe ekozala soki obosana mpenza Nkolo Nzambe na yo, mpe olanda banzambe basusu, mpe osalela bango, mpe ogumbamela bango, natateli bino lelo, likolo mpe mabele, ete na libebi bokobeba. Ndenge mpe bikólo mosusu nyonso oyo Nkolo Nzambe abebisaka liboso ya elongi na bino, ndenge wana bokokufaka, mpo boyokaki te mongongo ya Nkolo Nzambe na bino.

9

Yoka, Isalaele! Yo ozali kokatisa lelo Yordani mpo na kokota kozwa lokola libula bikolo minene mpe makasi koleka bino, bingumba minene mpe batonga makasi tii na likolo, bato

minene mpe ebele mpe milai, bana ya Anaki, oyo yo oyebi, mpe yo oyoki: Nani akotelemela liboso ya bana ya Anaki? Mpe okoyeba lelo, ete Nkolo Nzambe na yo oyo akotambola liboso ya elongi na yo, azali moto oyo esilisaka, ye akobebisa bango, mpe ye akobongola bango liboso ya elongi na yo, mpe akobebisa bango na lombangu, ndenge Nkolo alobaki na yo. Oloba te na motema na yo ntango Nkolo Nzambe na yo akobebisa bikolo oyo liboso ya elongi na yo, kolobaka ete: Mpo na bosembo na ngai, Nkolo akotisi ngai mpo na kozwa mokili oyo malamu. Ezali te na nzela ya bosembo na yo, mpe te na nzela ya bosantu ya motema na yo nde okoti kozwa mabele na bango, kasi ezali na nzela ya mabe ya bikolo oyo nde Nkolo akobebisa bango liboso na yo, mpe mpo atelemisa boyokani oyo Nkolo alapaki ndai na batata na biso: Abraham, Isaac mpe Jacob. Na oyeba lelo ete ezali te mpo na bosembo na yo nde Nkolo Nzambe na yo apesi yo mabele malamu oyo mpo okoka kozwa yango lokola libula, mpo ozali ekolo ya kingo makasi. Kanisa, kobosana te ndenge mingi oyo opesaki nkanda Nkolo Nzambe na yo na esobe, banda mokolo oyo bobimaki na Ejipito mpe boyaki na esika oyo; kotosa te, bozalaki kokoba makambo epai ya Nkolo. Mpe na Horebu bopelisaki Nkolo nkanda, mpe Nkolo asilikaki likolo na bino mpo na kobebisa bino, ntango ngai nazalaki komata na ngomba mpo na kozwa bitando ya mabanga, bitando ya boyokani oyo Nkolo asalaki na bino, mpe natikalaki na ngomba mikolo ntuku minei na butu ntuku minei, lipa naliaki te mpe mayi namelaki te. Mpe Nkolo apesaki ngai bitando mibale ya libanga oyo ekomamaki na mosapi ya Nzambe, mpe na likolo na yango ekomamaki maloba nyonso oyo Nkolo alobaki na bino na

ngomba na mokolo ya lisangani. Mpe ekómaki sima ya mikolo ntuku minei mpe sima ya butu ntuku minei, Nkolo apesaki ngai bitando mibale ya libanga, bitando ya boyokani. Mpe Nkolo alobaki na ngai: Telemá, kita nokinoki awa, mpamba te bato na yo, oyo obimisaki na mokili ya Ejipito, basali mabe. Batikaki nokinoki nzela oyo natindaki bango, mpe bamisalelaki ekeko ya bibende oyo banyangwisa. Mpe Nkolo alobaki epai na ngai, koloba, nalobaki epai na yo mbala moko mpe mbala mibale, koloba, namoni bato oyo, mpe tala bato ya mito makasi ezali; Mpe sikawa tika ngai nabebisa bango nyonso, mpe nakolimwisa nkombo na bango na nse ya likolo, mpe nakosala yo ekolo monene, mpe ya makasi, mpe mingi koleka oyo. Mpe ntango nazongaki, nakitaki longwa na ngomba, mpe ngomba ezalaki kopela na moto kino na likolo, mpe bitando mibale ya litatoli ezalaki na maboko na ngai mibale. Mpe namoni ete bosali masumu liboso ya Nkolo Nzambe na bino, mpe bosalaki bino moko ekeko ya bibende oyo banyangwisa, mpe bolongwaki na nzela oyo Nkolo atindaki bino kosala; mpe nakamati bitando mibale, nabwakaki yango wuta na maboko na ngai mibale, mpe napanzaki yango liboso na bino. Mpe nabondelaki liboso ya Nkolo mbala ya mibale ndenge mpe na liboso, mikolo tuku minei mpe babutu tuku minei, lipa nazalaki kolya te mpe mai nazalaki komela te, mpo na masumu nyonso ya bino oyo bosalaki kosala mabe liboso ya Nkolo Nzambe mpo ya kopesa ye nkanda. Mpe nazali na kobanga mingi mpo na kanda mpe kanda, mpo Nkolo asiliki nkanda likoló na bino mpo ya kobebisa bino, mpe Nkolo ayokaki ngai na ntango yango. Mpe na likolo ya Aaron, azalaki na nkanda mpo na kobebisa ye, mpe nabondelaki

mpe mpo na Aaron na ntango wana. Mpe lisumu na bino oyo bosalaki, mwana ngombe, nazwaki yango, mpe natumbaki yango na moto, mpe nanikaki yango, napasolaki mingi mpenza tii ekómaki ya mike, mpe ekómaki lokola putulu, mpe nabwakaki putulu yango na ebale ya mpela oyo ezalaki kokita longwa na ngomba. Mpe na kotumba, mpe na komeka, mpe na makunda ya bamposa, bino oyo batindikaki, bozalaki kosilika Nkolo. Mpe ntango Nkolo atindaki bino longwa na Kadesh Barnea, koloba: Bokende likolo mpe bokamata mabele oyo napesi bino, botosaki te liloba ya Nkolo, Nzambe na bino, mpe bondimaki ye te, mpe boyokaki te mongongo na ye. Bozalaki koboya Nkolo banda mokolo oyo eyebanaki epai na bino. Mpe nabondelaki liboso ya Nkolo mikolo ntuku minei mpe babutu ntuku minei, ndenge nabondelaki, pamba te Nkolo alobaki kobebisa bino. Mpe nabondelaki epai ya Nzambe, mpe nalobaki: Nkolo, Mokonzi ya banzambe, obebisa te bato na yo mpe libota na yo, oyo osikoli, oyo obimisaki na mokili ya Egipto na nguya na yo ya monene, mpe na loboko na yo ya makasi, mpe na loboko na yo ya likolo. Kanisa Abraham mpe Isaac mpe Jacob, basali na yo, oyo olapaki ndai na yo moko. Otala te makasi ya motema ya bato oyo, mpe makambo na bango ya bozangi nzambe, mpe masumu na bango. Tíka ete bato oyo bavandaka na mabelé epai obimisaki biso wuta kuna báloba te, koloba: Mpo Nkolo akokaki te kokotisa bango na mabelé oyo alobaki na bango, mpe mpo ayinaki bango, abimisaki bango na esobe mpo na koboma bango. Mpe bato oyo bazali bato na yo mpe libula na yo, oyo obimisaki na mokili ya Ejipito na nguya na yo ya monene, mpe na loboko na yo ya makasi, mpe na loboko na yo

ya likolo.

10

Na ntango wana, Nkolo alobaki na ngai: Kata mpo na yo bitando mibale ya mabanga lokola oyo ya liboso, mpe mata epai na ngai na ngomba, mpe okosala mpo na yo sanduku ya nzete. Mpe okomela na likoló ya bitánga maloba oyo ezalaki na bitánga ya liboso oyo obukaki, mpe okotia yango na sanduku. Mpe nasalaki sanduku na nzete oyo ebolaka te, mpe nakataki bitando ya mabanga lokola ya liboso, mpe namataki na ngomba mpe bitando mibale ezalaki na mabɔkɔ na ngai. Mpe akomaki na bitando kolanda ekomeli ya liboso maloba zomi oyo Nkolo alobaki epai na bino na ngomba wuta na kati ya moto, mpe Nkolo apesaki yango epai na ngai. Mpe nsima ya kozonga, nakitaki wuta na ngomba, mpe natiaki bitando na kati ya sanduku oyo nasalaki, mpe ezalaki kuna, ndenge Nkolo atindaki ngai. Mpe bana ya Israele balongwaki na Beeroth ya bana ya Jakan Moserah, kuna Aaron akufaki, mpe akundamaki kuna, mpe Eleazar mwana na ye asalelaki lokola nganga-nzambe na esika na ye. Wuta wana, bakendaki na Gadgad, mpe wuta na Gadgad, bakendaki na Etebatha, mabele ya mito ya mai. Na ntango wana, Nkolo atiaki pembeni libota ya Levi mpo na komeme sanduku ya boyokani ya Nkolo, kotelema liboso ya Nkolo, kosalela mpe kobondela na nkombo na ye kino na mokolo oyo. Mpo na yango, ezali te na ba Levite eteni mpe libula kati na bandeko na bango; Nkolo ye moko azali libula na ye,

ndenge alobaki na ye. Mpe ngai nazalaki kotelema na ngomba mikolo ntuku minei mpe butu ntuku minei. Mpe Nkolo ayokaki ngai mpe na ntango oyo, mpe Nkolo alingaki te kobebisa bino mobimba. Mpe Nkolo alobaki na ngai: Kende, longwa liboso ya bato oyo, mpe bakota mpe bazwa mabele oyo nalapaki ndayi na batata na bango ya kopesa bango. Mpe sikawa, Israele, nini Nkolo Nzambe na yo azali kosenga epai na yo, longola kaka kobanga Nkolo Nzambe na yo, mpe kotambola na nzela nyonso ya ye, mpe kolinga ye, mpe kosalela Nkolo Nzambe na yo na motema na yo mobimba, mpe na molimo na yo mobimba, kobatela mibeko ya Nkolo Nzambe na yo, mpe bikateli ya ye, nyonso oyo ngai nazali kopesa yo mitindo lelo, mpo ezala malamu na yo? Tala, ya Nkolo Nzambe na yo ezali likolo mpe likolo ya likolo, mabele mpe nyonso oyo ezali na kati na yango. Kasi Nkolo aponaki batata na bino mpo na kolinga bango, mpe aponaki mboto na bango sima na bango, elingi koloba bino, longola na bikolo nyonso, kolanda mokolo oyo. Mpe bokokata ngenga ya makasi ya mitema ya bino, mpe bokokoyeisa lisusu nkingo ya bino makasi te. Pamba Nkolo Nzambe na bino, oyo azali Nzambe ya banzambe, mpe nkolo ya bankolo, Nzambe monene, mpe makasi, mpe ya kobanga, oyo akamwaka te elongi, mpe akozwa te likabo; azali kosala likambo ya sembo na mopaya mpe na mwana etike mpe na mwasi oyo akufeli mobali, mpe alingaka mopaya kopesa ye lipa mpe elamba. Mpe bokokolinga moyini, pamba te bozalaki bapaya na mokili ya Ejipito. Nkolo Nzambe na yo okobanga, mpe ye okosalela, mpe epai na ye okokangama, mpe na nkombo na ye okolapa ndayi; Oyo nkembo na yo, mpe oyo Nzambe na yo, oyo asalaki kati na

yo makambu minene mpe makambu ya nkembo yango, oyo miso na yo emonaki. Na bato tuku sambo bakiti batata na yo na Ejipito, kasi sikawa Nkolo Nzambe na yo asali yo lokola minzoto ya likolo na ebele.

11

Mpe okobola Nkolo Nzambe na yo, mpe okokengela mibeko na ye, bikateli na ye, mitindo na ye, mpe mikano na ye mikolo nyonso. Mpe bokoyeba lelo, ete ezali bana na bino te, ba-oyo bayebi te mpe bamonaki te mateya ya Nkolo Nzambe na yo, mpe makambo minene na ye, mpe loboko na ye ya nguya, mpe loboko na ye ya likolo, mpe bilembo na ye, mpe bikamwisi na ye, oyo asalaki na kati ya Ejipito epai ya Farao mokonzi ya Ejipito, mpe na mabele na ye nyonso, mpe oyo asalaki na nguya ya bato ya Ejipito, mpe bashar na bango, mpe bampunda na bango, mpe nguya na bango, ndenge mayi ya mbu ya motane ezindisaki elongi na bango ntango bazalaki kolanda bino na nsima, mpe Nkolo abebisaki bango kino na mokolo ya lelo, mpe oyo asalaki na biso na esobe kino bokomi na esika oyo, mpe oyo asalaki na Datani mpe Abiramu bana ya Eliabi mwana ya Rubeni, ba-oyo mabele efungolaki monoko na yango mpe emeli bango, mpe bandako na bango, mpe bandako ya kapo na bango, mpe biloko na bango nyonso oyo ezalaki na bango na kati ya Israel mobimba. Mpo miso na bino emonaki misala nyonso ya Nkolo ya minene, oyo asalaki na bino lelo. Mpe bokobatela mibeko na ye nyonso oyo ngai nazali kopesa yo lelo, mpo bozala

na bomoi, mpe bókoma ebele, mpe soki bokoti bokozwa mabele, na oyo bino bozali kokatisa Yordani wana mpo kozwa yango; Mpo bóvanda mikolo mingi na mabele, oyo Nkolo alapaki ndai na batata na bino kopesa bango mpe na mboto na bango elongo na bango, mabele oyo ezali kotanga miliki mpe mafuta ya nzoyi. Ezali pamba te mabele oyo okokota kuna mpo na kozwa yango lokola libula, ezali te lokola mabele ya Ejipito, esika obimaki wana, ntango balonaki mboto, mpe basopelaki yango mayi na makolo na bango, lokola elanga ya ndunda. Kasi mabele oyo okokota kuna mpo na kozwa yango lokola libula, ezali mabele ya bangomba mpe ya etando; ekomela mayi na mvula ya likolo. Mabele oyo Nkolo Nzambe na yo azali kotala yango ntango nyonso, miso ya Nkolo Nzambe na yo ezali likolo na yango banda ebandeli ya mbula kino na suka ya mbula. Soki bozali koyoka na boyoki mibeko nyonso oyo ngai nazali kopesa yo lelo, kolinga Nkolo Nzambe na yo, mpe kosalela ye na motema na yo mobimba, mpe na molimo na yo mobimba, akopesa mbula na mabele na yo na eleko ya liboso mpe na eleko ya nsuka, mpe okozongisa mbuma na yo, mpe vino na yo, mpe mafuta na yo, mpe akopesa bilei na bilanga na yo mpo na bibwele na yo; mpe soki olii mpe otondii, keba na yo moko motema na yo ekóma monene te, mpe bokende mosika, mpe bosalela banzambe mosusu, mpe bokumbamela bango, mpe Nkolo akosila na kanda likolo na bino, mpe akokanga likolo, mpe mbula ekozala te, mpe mabele ekopesa mbuma na yango te, mpe bokobebisama na lombangu na mabele malamu oyo Nkolo apesaki bino. Mpe bokokotisa maloba oyo na mitema na bino mpe na milimo na bino, mpe bokokanga yango lokola elembo na maboko na bino,

mpe ekozala eninganaka te liboso ya miso na bino; Mpe bokolakisa yango bana na bino koloba na yango ntango bofandi na ndako, mpe ntango botamboli na nzela, mpe ntango bolali, mpe ntango bolamuki. Mpe bokokoma yango na bakonzi ya bikuke ya bandako na bino, mpe na baporte na bino, mpo bokoka kozala na mikolo mingi, mpe mikolo ya bana na bino ya mibali na mabele oyo Nkolo alapaki ndai na batata na bino kopesa bango yango, ndenge mikolo ya likolo ezalaka na mabele. Mpe ekozala soki na koyoka boyoki mibeko nyonso oyo ngai nazali kopesa yo lelo kosala, kolinga Nkolo Nzambe na biso, mpe kotambola na banzela nyonso ya ye, mpe kokangama na ye, mpe Nkolo akobengana bikolo nyonso oyo liboso ya bino, mpe bokokamata bikolo minene mpe makasi koleka bino. Esika nyonso oyo soki bonyati elembo ya lokolo na bino, ekozala ya bino, kobanda na esobe mpe Antilibanus, mpe kobanda na ebale ya Melas, ebale Euphrate, mpe tii na mbu oyo ezali na ngambo ya wɛsti, yango ekozala bandelo na bino. Moto moko te akotelemela liboso ya bino, mpe Nkolo Nzambe na bino akotia kobanga ya bino mpe kolenga ya bino na liboso ya mabele nyonso oyo bokokamata, ndenge alobaki na bino. Tala, ngai napesi liboso ya bino lelo lipamboli mpe elakeli mabe; Lipamboli, soki boyoki mitindo ya Nkolo Nzambe na bino, nyonso oyo ngai nazali kopesa bino mitindo lelo; mpe elakeli mabe, soki boyoki te mitindo ya Nkolo Nzambe na bino, nyonso oyo ngai nazali kopesa bino mitindo lelo, mpe bopengwa mosika na nzela oyo napesaki bino mitindo, bokende kosalela banzambe basusu, oyo boyebi te. Mpe ekozala ntango Nkolo Nzambe na yo akokotisa yo na mabele oyo ozali kokatisa wana

mpo na kozwa yango, okopesa lipamboli likoló ya ngomba Garizini, mpe malakuluku likoló ya ngomba Ebali. Ezali te yango oyo ezali na ngambo ya liboso ya Yordani, nsima ya nzela ya weste ya moi, na mabele ya Kanana, oyo efandi na weste, elanda Golgol, pembeni ya nzete ya chêne ya likolo? Bino pamba bozali kokatisa Yordani, kokɔta mpo na kozwa mabele oyo Nkolo Nzambe na biso apesi bino na libula mikolo nyonso, mpe bokofanda na yango. Mpe bokokeba kosala mibeko nyonso ya ye, mpe mikano oyo nyonso, oyo ngai napesi liboso ya bino lelo.

12

Mpe yango nde mibeko mpe mikano oyo bokobatela mpo na kosala na mabele oyo Nkolo Nzambe ya batata na bino apesi bino na libula, mikolo nyonso oyo bokozala na likolo ya mabele. Na Libebi, bokobebisa bisika nyonso oyo basalelaki kuna banzambe na bango, oyo bino bokozwa bango, likolo ya bangomba ya milayi, mpe likolo ya bangomba mikuse, mpe na nse ya nzete ya matiti mingi. Mpe bokokweyisa baaltare na bango, mpe bokobuka makonzi na bango, mpe zamba na bango bokokata yango, mpe bikeko ya banzambe na bango bokotumba yango na moto, mpe bokobebisa nkombo na bango na esika wana. Bokosala te boye na Nkolo, Nzambe na bino. Kasi kaka na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona na moko ya bingumba na bino mpo na kopesa kombo na ye wana mpe mpo na kobengama, bokokende koluka mpe bokoya wana. Mpe bino bokómema wana makabo ya kotumba ya bino, mabonza ya

bino, mbuma ya liboso ya bino, losambo ya bino, makabo ya bolingo ya bino, boyokani ya bino, bana ya liboso ya ngombe ya bino mpe ya mpata ya bino. Mpe bokolia kuna liboso ya Nkolo, Nzambe na bino, mpe bokosepela na likolo ya makambo nyonso oyo bokotia loboko na bino, bino mpe bandako na bino, mpo Nkolo, Nzambe na yo, apambolaki yo. Bokosala te makambu nyonso oyo biso tosalaka awa lelo, moto na moto oyo esepelisaka liboso na ye; Pamba te boyaki te tii sikawa na bopemi, mpe na libula oyo Nkolo Nzambe na biso apesaka bino. Mpe bokokatisa Yordani, mpe bokokala likolo ya mabele oyo Nkolo Nzambe na biso azali kopesa bino lokola libula, mpe akopemisa bino na banguna na bino nyonso ya zingazinga, mpe bokokala na libateli. Mpe ekozala esika oyo Nkolo Nzambe na bino akopona mpo na kobengama nkombo na ye wana, wana bokomema nyonso oyo ngai natindi bino lelo: makaba na bino ya kotumba, mpe mabonza na bino, mpe biteni na bino ya zomi, mpe mbuma ya liboso ya maboko na bino, mpe nyonso oyo eponami ya makabo na bino, oyo bokokoka kolapa ndai epai ya Nkolo Nzambe na bino. Mpe bokosepela liboso ya Nkolo Nzambe na bino, bino mpe bana na bino ya mibali, mpe bana na bino ya basi, mpe basali na bino ya mibali, mpe basali na bino ya basi, mpe Molevi oyo azali na bikuke na bino; mpo azali na eteni te mpe libula te elongo na bino. Keba likebi mpo na yo moko, osala te komema makabo na yo ya kotumba na esika nyonso oyo soki omona. Kasi kaka na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona yango na moko ya mabota na yo, kuna bokomema makabo na bino ya kotumba, mpe kuna okosala nyonso oyo ngai nazali kopesa yo mitindo lelo. Kasi na mposa nyonso na yo, okoki

kokata mbeka mpe kolia misuni kolanda lipamboli ya Nkolo Nzambe na yo, oyo apesaki yo na engumba nyonso. Moto oyo azali mbindo mpe moto oyo azali peto bakoki kolia yango elongo, lokola mboloko to mbuli. Kasi makila te bokolia, bokosopa yango na mabele, lokola maï. Okozala na makoki te kolya na bamboka na yo eteni ya zomi ya mbuma na yo, mpe ya vino na yo, mpe ya mafuta na yo, bana ya liboso ya bangombe na yo, mpe ya bameme na yo, mpe mibondeli nyonso oyo okolaka ndai, mpe mibeko na bino, mpe bambuma ya liboso ya maboko na yo. Kasi liboso ya Nkolo Nzambe na yo okolya yango na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona mpo na ye, yo mpe mwana na yo ya mobali, mpe mwana na yo ya mwasi, mosali na yo ya mobali, mpe mwasi mosali na yo, mpe mopaya oyo azali na bingumba na bino; mpe okosepela liboso ya Nkolo Nzambe na yo na makambo nyonso oyo okotia loboko na yo. Keba mpo na yo moko ete otika te Molevi ntango nyonso oyo ozali na bomoi na likolo ya mabele. Soki kasi Nkolo Nzambe na yo akopanzela yo bandelo na yo, ndenge alobaki na yo, mpe okoloba, Nakolia mosuni, soki molimo na yo elingi kolia mosuni, okolia mosuni kolanda mposa nyonso ya molimo na yo. Soki kasi esika ezali mosika na yo, oyo Nkolo Nzambe na yo akopona mpo babengela nkombo na ye kuna, okoboma kobanda na bangombe na yo mpe kobanda na bameme na yo oyo Nzambe akopesa yo, ndenge natindaki yo, mpe okolia na bamboka na yo kolanda mposa ya molimo na yo. Ndenge baliaka mbuli to mboloko, ndenge wana okolia yango, moto oyo azali mbindo kati na yo mpe moto oyo azali peto, bango mibale bakolia yango ndenge moko. Keba makasi te kolya makila, mpo makila na yango ezali

molimo, mpe molimo ekoki koliama te elongo na misuni. Bokolia yango te, bokosopa yango na mabele lokola maï. Okolia te yango, mpo malamu ezala epai ya yo mpe bana na yo ya mibali nsima ya yo, soki osali oyo elamu mpe oyo esepelisaka liboso ya Nkolo Nzambe na yo. Kasi biloko bisantu bya yo soki ekómeli yo, mpe mabondeli ma yo okamati yango, okoya na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona mpo babélela nkombo na ye kuna. Mpe okosala makabo na yo ya kotumba, mosuni okobonza yango likolo ya etumbelo ya Nkolo Nzambe na yo, kasi makila ya bambeka na yo okosopa yango na nse ya etumbelo ya Nkolo Nzambe na yo, mpe mosuni okolia yango. Keba mpe yoka, mpe okosala banso ba maloba oyo ngai nazali kopesa yo mitindo, mpo malamu ekóma epai ya yo mpe epai ya bana ya yo na nkóta ya ntango nyonso, soki okosala oyo esepelisaka mpe oyo elamu liboso ya Nkolo, Nzambe ya yo. Soki kasi Nkolo Nzambe na yo akosilisa bikolo oyo ozali kokota kuna mpo na kozwa mabele na bango liboso na yo, mpe okozwa yango, mpe okofanda na mabele na bango, keba na yo moko osengeli te koluka kolanda bango nsima ya kosilisama na bango liboso na yo, koloba, ndenge nini bikolo oyo basalaka na banzambe na bango? Nakosala mpe ngai. Okosala boye te na Nzambe na yo, mpo makambo ya mbindo ya Nkolo oyo ayinaki, basalaki yango na banzambe na bango, mpo bana na bango ya mibali mpe bana na bango ya basi, bazikisaka bango na moto mpo na banzambe na bango.

13

Liloba nyonso oyo ngai nazali kopesa bino mitindo lelo, yango nde bosengeli kobatela mpo na kosala, bokokobakisa eloko te na likolo na yango, mpe bokolongola eloko te na kati na yango. Soki kasi mosakoli atelemi kati na yo to moto oyo azali kolota ndoto, mpe apesi yo elembo to likamwisi, mpe elembo to likamwisi oyo alobaki na yo eyaki, koloba, Tokende mpe tosalela banzambe basusu oyo boyebi te, bokoyoka te maloba ya mosakoli wana to ya moto oyo azali kolota ndoto wana; mpo Nkolo Nzambe na yo azali komeka bino, koyeba soki bolingaka Nzambe na bino na motema na bino mobimba, mpe na molimo na bino mobimba. Na nsima ya Nkolo, Nzambe na bino, bokende, mpe ye bokobanga, mpe mongongo na ye bokoyanola, mpe na ye bokokangama. Na profeta wana to oyo azali kolota ndoto wana, akokufa, pamba te alobaki mpo na kokosa yo mosika na Nkolo Nzambe na yo oyo abimisaki yo na mabele ya Ejipito, oyo asikolaki yo na bowumbu, mpo na kobengana yo mosika na nzela oyo Nkolo Nzambe na yo atindaki yo kotambola na yango, mpe okolongola mabe na kati na bino. Soki ndeko na yo ya mobali uta na tata na yo to uta na mama na yo, to mwana na yo ya mobali, to mwana na yo ya mwasi, to mwasi na yo oyo azali na mabɔkɔ na yo, to moninga oyo azali ndenge moko na molimo na yo asengi yo na nkuku, koloba, Tokende mpe tosalela banzambe mosusu, oyo oyebaki te yo mpe batata na yo, uta na banzambe ya bikolo oyo bazali zingazinga na bino, oyo bapusani na yo to oyo bazali mosika na yo, uta na suka ya mabele tii na suka ya mabele, okondima ye te, mpe okoyoka ye te, mpe liso na yo ekobatela ye te, okoyokela ye mawa te, mpe okobomba ye te; koyebisa okoyebisa na tina na ye, mpe maboko

na yo ekozala likolo na ye na liboso mpo na koboma ye, mpe maboko ya bato nyonso na nsuka. Mpe bakobamba ye mabanga, mpe akokufa, mpo alukaki kobengana yo na Nkolo Nzambe na yo oyo abimisaki yo na mokili ya Ejipito, na ndako ya bowumbu. Mpe Isalaele mobimba ntango akoyoka akobanga, mpe akobakisa lisusu te kosala kolanda liloba mabe oyo kati na bino. Soki kasi oyoki na moko ya bingumba na yo, oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo mpo ofanda kuna, bato bazali koloba, bato ya mabe babimi na kati na bino, mpe babengani bato nyonso oyo bazali kofanda na mabele na bango, bazali koloba, tokende mpe tosalela banzambe mosusu, oyo boyebaki te, mpe okotala mpe okotuna mituna, mpe okoluka mingi, mpe tala solo polele liloba, likambo oyo ya nkele esalemi na kati na bino; koboma okoboma bato nyonso oyo bazali kofanda na mabele wana na koboma ya mopanga, na nzela ya elakeli mabe okobebisa yango, mpe nyonso nyonso oyo ezali na kati na yango. Mpe biloko nyonso ya yango ya bokɔnzi okosangisa yango na babalabala ya yango, mpe okotumba engumba na mɔtɔ, mpe biloko nyonso ya yango ya bokɔnzi elongo na bato banso liboso ya Nkolo Nzambe na yo, mpe ekozala esika oyo bato bafandi te mpo na libela, ekotongama lisusu te. Mpe eloko moko te oyo ebukanami na Nzambe ekokangama na loboko na yo te, mpo Nkolo abongola kanda na ye ya makasi, mpe apesa yo ngolu, mpe ayokela yo mawa, mpe akomisa yo ebele, ndenge alapaki ndayi epai ya batata na yo, soki oyoki mongongo ya Nkolo Nzambe na yo, kobatela mibeko na ye, nyonso oyo ngai nazali kopesa yo mitindo lelo, kosala oyo elamu mpe oyo esepelisaka liboso ya Nkolo Nzambe na yo.

14

Bozali bana ya Nkolo Nzambe na bino, bokokotisa te mpembe na kati ya miso na bino mpo na mokufi. Mpo ozali bato ya bule na Nkolo Nzambe na yo, mpe Nkolo Nzambe na yo aponaki yo mpo okoma bato na ye ya motuya koleka bikolo nyonso oyo ezali na elongi ya mabele. Bokolia te eloko nyonso oyo ezali nkele. Yango ezali banyama oyo bokolia: mwana ngombe uta na bangombe, mpe mwana mpata uta na bameme, mpe mwana ntaba uta na bantaba; mbuli, mpe gazele, mpe antilope ya mpundu mpembe, oryx, mpe zurafa. Nyonso nyama oyo ekokabolaka litindi, mpe ezalaka na nzete ya kokabola mibale ya bitindi, mpe ebimisaka lofundu na kati ya banyama, yango nde bokolya. Mpe biloko oyo bokokolia te banda na oyo ezali kobimisa likoló bilei oyo eswani, mpe banda na oyo ezali kokabola makolo, mpe oyo ezali na nzete: shamo, mpe oyo ezali na makolo ya nsuki, mpe mbila ya mabanga, mpo ezali kobimisa likoló bilei oyo eswani, mpe lokolo bakokabolaka te, biloko oyo ezali mbindo mpo na bino. Mpe ngulu, mpo ezali na litindi ya kokabwana, mpe ezali na makolo ya kokabwana ya litindi, kasi yango libebu te ezali kolya, mbindo oyo ete bino. Banda ya misuni ya yango te bokolia, ya bibembe ya yango te bokosimba. Mpe bokolya yango banda na nyonso oyo ezali na mayi; nyonso oyo ezali na mapɛpɛlɛ mpe makamba, bokolya yango. Mpe nyonso oyo ezali na yango mapapu te mpe makamba te, bokolia te, ezali mbindo na bino. Bokolia nyonso ndeke ya pɛto. Mpe oyo bokokolia te na yango: mpongo, mpe engondo, mpe mpongo ya mbu, mpe engondo,

mpe kolobɛngo, mpe oyo ekokani na yango, mpe nzenze, mpe esulungutu, mpe mpɛmbɛ ya mbu, mpe nkoko ya mbu, mpe cygne, mpe ibis, mpe nkɔngɔ ya mbu, mpe kombekombe, mpe oyo ekokani na yango, mpe huppe, mpe nkwakwa ya butu, mpe pélican, mpe plover, mpe oyo ekokani na yango, mpe poule d'eau ya motane, mpe lolɛma. Nyonso ya bitamboli ya bandeke ezali mbindo epai na bino, bokolia yango te. Bokoki kolia ndeke nyonso oyo ezali peto. Nyonso oyo ekufi bokolia te; mopaya oyo azali na bingumba na bino bakopesa yango mpe akolia, to bokoteka yango na mopaya mosusu, mpo bozali bato basantu na Nkolo Nzambe na bino. Okotokisa te mwana-mpate na miliki ya mama na ye. Zomi ya zomi, okopesa eteni ya zomi ya mbuma nyonso ya nkona na yo, mbuma ya elanga na yo, mbula na mbula. Mpe okolia yango na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona mpo babengela nkombo na ye kuna, bokomema eteni ya zomi ya ble na yo, mpe ya vino na yo, mpe ya mafuta na yo, bana ya liboso ya bangombe na yo, mpe ya bameme na yo, mpo oyekola kobanga Nkolo Nzambe na yo mikolo nyonso. Soki kasi nzela ekokoma mosika na yo, mpe okozala na makoki te ya komema yango, mpo esika ezali mosika na yo, oyo Nkolo Nzambe na yo akopona mpo babenga kombo na ye kuna, mpo Nkolo Nzambe na yo akopambola yo, mpe okoteka yango na palata, mpe okozwa palata na maboko na yo, mpe okokende na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona yango. Mpe okopesa palata na nyonso oyo molimo na yo ekolinga, na bangombe to na bameme, to na vino to na masanga ya makasi, to na masanga ya makasi, to na nyonso oyo molimo na yo ekolinga, mpe okolia kuna liboso ya Nkolo Nzambe na yo, mpe okosepela yo mpe

ndako na yo, mpe Molevi oyo azali na bingumba na yo, mpo azali na eteni te mpe libula te elongo na yo. Nsima ya mibu misato, okomema libanda eteni nyonso ya zomi ya mbuma na yo; na mobu wana, okotya yango na bingumba na yo. Mpe Molevi akoya, mpo azali na libula te mpe azali na libonga te elongo na yo, mpe mopaya mpe mwana etike mpe mwasi oyo akufisa mobali oyo azali na bamboka na yo, mpe bakolia mpe bakotonda, mpo Nkolo Nzambe na yo apambola yo na misala nyonso oyo okosala.

15

Na nsuka ya mibu sambo, okosala kokangolama. Mpe boye mobeko ya kolongola, okopesa libateli nyonso ya yo moko, oyo moninga azali na yango epai na yo, mpe ndeko na yo okosenga te, pamba te babengaki kolongola mpo na Nkolo Nzambe na yo. Mopaya okokosenga nyonso oyo ezali epai na ye, kasi ndeko na yo okosala bolimbisi ya niongo na yo. Mpo te akozala na yo moto oyo azangi, mpo na kopambola, Nkolo Nzambe na yo akopambola yo na mabele oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo na libula mpo okabola yango. Soki boyoki na boyoki mongongo ya Nkolo Nzambe na bino mpo na kobatela mpe kosala mitindo nyonso oyo, nyonso oyo ngai nazali kopesa yo lelo, mpo Nkolo Nzambe na yo apamboli yo ndenge alobaki na yo; mpe okodefa bikolo mingi, kasi yo okodefi te; mpe okoyangela bikolo mingi, kasi yo bakoyangela yo te. Soki kasi ekóma na yo moto oyo azangi na kati ya bandeko na yo na moko ya bingumba na yo na

mokili oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo, okóyikisa te motema na yo, mpe okókanga te loboko na yo longwa na ndeko na yo oyo azali na mposa. Kofungola okofungola mabɔkɔ na yo na ye, mpe okodefa ye mbongo ya niongo mbala nyonso oyo azali na mposa, lokola azali na mposa. Keba likebi mpo na yo moko ete liloba ya kobombama ekóma te na motema na yo mabe, koloba: Mbula ya sambo, mbula ya kolongola, ekopusana, mpe liso na yo ekózala mabe epai ya ndeko na yo oyo azali na mposa, mpe okopesa ye te, mpe akoganga mpo na yo epai ya Nkolo, mpe ekozala na yo lisumu monene. Kopesa okopesa ye, mpe niongo okodefeisa ye ndenge nyonso azali na mposa, lokola azali na mposa, mpe okozala na mawa te na motema na yo ntango ozali kopesa ye, mpo na ntina ya liloba oyo, Nkolo Nzambe na yo akopambola yo na misala na yo nyonso mpe na nyonso oyo okotia loboko na yo. Te mpo te ezanga kobungana moto oyo azali na mposa banda na mabele na yo, mpo na yango ngai nazali kopesa yo mitindo ya kosala liloba oyo, koloba: Okofungola solo maboko na yo epai ya ndeko na yo mobola mpe epai ya oyo azali na mposa oyo azali likolo ya mabele na yo. Soki kasi ndeko na yo ye Ebre to mwasi ya Ebre atekama epai na yo, akosalela yo mibu motoba, mpe na mobu ya sambo okotika ye akende na bonsomi longwa epai na yo. Ntango otindi ye mosikolo longwa na yo, okotinda ye mpamba te. Okopesa ye biloko uta na bibwele na yo, mpe uta na mbuma ya mabele na yo, mpe uta na vino na yo, ndenge Nkolo Nzambe na yo apambolaki yo, okopesa ye. Mpe okobosana ete ozalaki mosali na mokili ya Ejipito, mpe Nkolo Nzambe na yo asikolaki yo wuta kuna; mpo na yango, nazali kopesa yo mitindo ya kosala liloba oyo. Soki kasi alobi epai na yo: Nakobima te

longwa na yo, mpo alingi yo mpe ndako na yo, mpo azali malamu epai na yo. Mpe okozwa awl, mpe okopasola litoyi na ye na porte, mpe akozala mosaleli na yo mpo na ntango nyonso, mpe mwasi na yo mpe okosala ndenge moko. Ekozala makasi te liboso ya yo ntango bazali kotindama bonsomi longwa na yo, mpo ete asalaki yo mibu motoba na motuya ya mbongo ya mobu ya mosali oyo azwaka mbongo, mpe Nkolo Nzambe na yo akopambola yo na makambu nyonso oyo okosala. Bana nyonso ya liboso oyo bakobotama na kati ya bangombe na yo mpe na kati ya bameme na yo, bana mibali, okobulisa yango mpo na Nkolo Nzambe na yo. Okosalisa mosala te na mwana ya liboso ya ngombe na yo, mpe okokokola te bana ya liboso ya bameme na yo. Liboso ya Nkolo, okolia yango mbula na mbula na esika oyo soki Nkolo Nzambe na yo akopona, yo mpe ndako na yo. Soki kasi ezali na mbeba, etembi to ekufi miso, mbeba mabe, okobonza yango te na Nkolo Nzambe na yo. Na bamboka na yo, okolia yango; moto oyo azali mbindo mpe moto oyo azali peto, bango mibale bakolia yango ndenge moko, lokola mboloko to mbuli. Kasi makila, bokokolia te; okosopa yango na mabelé lokola mai.

16

Kobatela sanza ya bana, mpe okosala Paska ya Nkolo Nzambe na yo, mpo na sanza ya bana obimaki na Ejipito na butu. Mpe okobonza Paska epai ya Nkolo Nzambe na yo, bameme mpe bangombe, na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona mpo

kombo na ye ebengama kuna. Okolia te na likolo ya yango nkisi, mikolo sambo okolya na likolo ya yango biloko oyo ezangi nkisi, mampa ya pasi, mpo ete na nokinoki bobimaki na Ejipito, mpo ete bokanisa mokolo ya kobima na bino na mabele ya Ejipito mikolo nyonso ya bomoi na bino. Levire ekobonana te na yo na bandelo na yo nyonso mikolo sambo, mpe misuni oyo okobonza na pokwa ya mokolo ya liboso ekolala te kino na tongo. Okozala na makoki te ya kobonza Paska na moko te ya bingumba na yo, oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo; kasi kaka na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona mpo na kobenga kombo na ye wana, okobonza Paska na pokwa na ngambo ya kolala ya moi, na ntango oyo obimaki na Ejipito. Mpe okolamba mpe okotumba mpe okolia na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona yango, mpe okozonga na ntɔngɔ, mpe okoya na bandako na yo. Mikolo motoba okolia bilei ezanga levire, mpe na mokolo ya sambo ezali likita ya nsuka, feti epai ya Nkolo Nzambe na yo. Okosala te mosala nyonso na mokolo yango, longola kaka oyo ekosalama mpo na molimo. Okokanga baposo sambo mpo na yo mwambe; kobanda ntango okotya mbeli na likolo ya kobuka mbuma, okobanda kokanga baposo sambo. Mpe okosala fɛti ya bapɔsɔ mpo na Nkolo Nzambe na yo, ndenge lobɔkɔ na yo ezali na makasi, kolanda nyonso oyo Nkolo Nzambe na yo akopesa yo. Mpe okosepela liboso ya Nkolo Nzambe na yo, yo mpe mwana na yo ya mobali, mpe mwana na yo ya mwasi, mosali na yo ya mobali, mpe mwasi mosali na yo, mpe Molevi, mpe mopaya, mpe mwana etike, mpe mwasi akufeli mobali oyo azali na bino, na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona yango, mpo kombo na ye ebengama kuna. Mpe okobosana ete ozalaki mosáleli na

mokili ya Ejipito, mpe okobatela mpe okosala mitindo oyo. Feti ya bandako okosala mpo na yo mikolo sambo ntango okosangisa wuta na esika ya kobeta mbuma na yo mpe wuta na esika ya kokamola vino na yo. Mpe okosepela na feti na yo, yo mpe mwana na yo ya mobali, mpe mwana na yo ya mwasi, mosali na yo ya mobali, mpe mosali na yo ya mwasi, mpe Molevi, mpe mopaya, mpe mwana etike, mpe mwasi akufeli mobali oyo azali na bingumba na yo. Mikolo sambo okosepela Nkolo Nzambe na yo na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona, soki Nkolo Nzambe na yo apambola yo na mbuma na yo nyonso, mpe na misala nyonso ya maboko na yo, okozala na esengo. Mbala misato na mobu, mibali nyonso ya yo bakomonana liboso ya Nkolo Nzambe na yo na esika oyo Nkolo akopona: na feti ya mapa oyo ezali na levire te, na feti ya baposo, mpe na feti ya bandako ya kapo. Okomimonana te liboso ya Nkolo Nzambe na yo na mabɔkɔ ya mpamba. Moko na moko kolanda nguya ya maboko na bino, kolanda lipamboli ya Nkolo Nzambe na yo oyo apesaki yo. Bazuzi mpe bakambi okosala mpo na yo na bamboka na yo, oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo kolanda mabota, mpe bakosambisa bato na bosembo. Bakobongola te bosambisi, mpe bakozwa te likabo, mpo makabo ezipaka miso ya bato ya bwanya, mpe elongolaka maloba ya bato ya sembo. Na bosembo, luká oyo ezali sembo, mpó bózala na bomoi, mpe soki bókóti, bózwa mokili oyo Nkolo Nzambe na yo azali kopesa yo. Okotikala te okolona mpo na yo moko zamba, nzete nyonso pembeni ya etumbelo ya Nzambe na yo; okosala te mpo na yo moko. Te okotelemisa yo moko likonzi oyo Nkolo Nzambe na yo ayinaki.

17

Okobonza te Nkolo Nzambe na yo mwana ngombe to mpate oyo ezali na mbeba, eloko nyonso ya mabe, mpo ezali nkele liboso ya Nkolo Nzambe na yo. Soki ekutani na moko ya bingumba na yo, oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo, mobali to mwasi oyo akosala mabe liboso ya Nkolo Nzambe na yo, koleka boyokani na ye, mpe baya basalela banzambe mosusu, mpe bagumbamela bango, moi, to sanza, to nyonso oyo euti na mokili ya likolo, oyo atindaki yo te, mpe bayebisi yo mpe olukaluka makasi mingi, mpe tala solo ekomi liloba, nkele oyo esalemi na Isalaele; Mpe okobimisa moto wana, to mwasi wana, mpe bokobamba bango na mabanga, mpe bakokufa. Na litatoli ya bato mibale to ya bato misato, moto akokufa; kasi moto akokufa te na litatoli ya moto moko. Mpe lobɔkɔ ya ba-matatoli ekozala likolo ya ye liboso mpo na koboma ye, mpe lobɔkɔ ya bato likolo ya nsuka, mpe okolongola moto mabe na kati ya bino. Soki likambo ekozala makasi mingi mpo na yo na kosambisa kati na makila mpe makila, mpe kati na likambo ya kosambisa mpe likambo ya kosambisa, mpe kati na kozwa mpe kozwa, mpe kati na koswana mpe koswana, makambo ya kosambisa na bingumba na bino, mpe otelemeli mpe okokende likolo na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona wana, mpe okoya epai ya Banganga-Nzambe ba-Levi, mpe epai ya zuzi oyo akozala na mikolo wana, mpe nsima ya koluka bakosakola yo likambo ya kosambisa. Mpe okosala kolanda likambo oyo bakoyebisa yo wuta na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona, mpe okobatela kosala nyonso oyo

ekokatama mpo na yo. Na kolanda mibeko mpe na kolanda likambo ya kosambisa oyo bakoyebisa yo, okosala; okopengwa te longwa na liloba oyo bakoyebisa yo, ezala na ngambo ya lobɔkɔ ya mobali to na ngambo ya lobɔkɔ ya mwasi te. Mpe moto oyo soki akosala na lolendo, mpo ete aboya kotosa nganga-nzambe oyo atelemi kosalela na nkombo ya Nkolo Nzambe na yo, to zuzi oyo akozala na mikolo wana, moto yango akokufa, mpe okolongola mabe na Isalaele. Na bato nyonso oyo bakoyoka bakobanga, mpe bakosala makambo ya nkele te lisusu. Soki okoti na mabele oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo, mpe okozwa yango lokola libula, mpe ofandi na likolo na yango, mpe oloba, Nakotya likolo na ngai mokonzi, ndenge mpe bikolo mosusu oyo ezali zingazinga na ngai, okotya solo likolo na yo moko mokonzi oyo Nkolo Nzambe akopona ye; na kati ya bandeko na yo okotya likolo na yo moko mokonzi; okozala na makoki te kotya likolo na yo moko moto ya mosika, mpo azali ndeko na yo te. Mpo te akobakisa ye mwambo farasa, mpe te akozongisa bato na Ejipito, mpo te abakisa ye mwambo farasa, nzokande Nkolo alobaki: Te bokobakisa kozonga na nzela oyo lisusu. Mpe akobakisa te basi mingi mpo motema na ye ekabwana te, mpe akobakisa te palata mpe wolo mingi mpenza. Mpe ntango akofanda na bokonzi na ye, akokoma mpo na ye moko mibeko oyo ya mibale na buku epai ya banganga-nzambe ya Balevi, mpe ekozala elongo na ye, mpe akotanga yango mikolo nyonso ya bomoi na ye, mpo ayekola kobanga Nkolo Nzambe na yo, mpe kobatela mibeko nyonso oyo, mpe kosala bikateli oyo nyonso; mpo motema na ye etombokama te longwa na bandeko na ye, mpo apengwa te longwa na mibeko na ngambo ya loboko ya

mobali to ya mwasi, mpo akoka kowumela ntango molai na bokonzi na ye, ye moko mpe bana na ye ya mibali kati na bana ya Isalaele.

18

Banganga-nzambe ba-Levi, libota mobimba ya Levi, bakozala na eteni to mabula te elongo na Israele; makabo ya Nkolo nde ekozala mabula na bango, mpe bakolia yango. Libula ekozala te na bango kati na bandeko na bango, Nkolo ye moko azali libula na ye, ndenge alobaki na ye. Mpe oyo ezali likambo ya Banganga-Nzambe oyo ewuti na bato, epai ya baoyo bazali kobonza bambeka, soki ezali mwana ngombe to soki ezali mpata; mpe okopesa loboko na Nganga-Nzambe, mpe matama, mpe libumu, mpe bambuma ya liboso ya ble na yo, mpe ya vino na yo, mpe ya mafuta na yo; mpe mbuma ya liboso ya bapwale ya bameme na yo, okopesa ye yango. Mpo Nkolo aponaki ye longwa na mabota nyonso ya yo, mpo atelema liboso ya Nkolo Nzambe, asalela mpe apambola na nkombo na ye, ye moko mpe bana na ye kati na bana ya Isalaele. Soki Molevi ayei wuta na moko ya bingumba wuta na bana nyonso ya Isalaele, esika ye afandaka, kolanda ndenge molimo ya ye elingi, na esika oyo akopona, akosalela na nkombo ya Nkolo Nzambe na ye, ndenge bandeko nyonso ya ye ba Balevi oyo batelemi wana liboso ya Nkolo Nzambe na yo. Akolia eteni oyo ekabolama, longola kaka boteki oyo ezali kolanda libota. Soki kasi yo kokota na mabele oyo Nkolo, Nzambe na yo, apesi yo, okoyekola te kosala kolanda

makambo ya mbindo ya bikolo wana. Ekozala te kati na yo moto oyo azali kopetola mwana na ye mobali mpe mwana na ye mwasi na moto, oyo azali kosakola bisakolami, oyo azali kotala bilembo, mpe oyo azali kozwa bilembo, oyo azali koyemba na nkisi, moto oyo alobaka na libumu, mpe moto oyo azali kotala makambo ya kokamwa, oyo azali kotuna bakufi. Ezali nkele liboso ya Nkolo, Nzambe na yo, moto nyonso oyo asalaka makambu oyo, pamba te mpo na nkele oyo, Nkolo akobebisa bango liboso na yo. Okozala ya kokoka liboso ya Nkolo Nzambe na yo. Bikólo wana oyo yo okobengana na libula, bango bakoyoka bilembo na bisakoli, kasi yo te, Nkolo Nzambe na yo apesaki yo bôngô te. Profeta uta na bandeko na yo, lokola ngai, Nkolo Nzambe na yo akolambwisa yo; ye bokoyoka; Kolanda makambu nyonso oyo osengaki epai ya Nkolo Nzambe na yo na Horebu na mokolo ya lisangani, koloba, tokobakisa te koyoka mongongo ya Nkolo Nzambe na yo, mpe moto yango monene tokomona te lisusu, to tokokufa te. Mpe Nkolo alobaki na ngai: Malamu nyonso oyo balobaki na yo. Profeta, nakotelemisa bango moko banda na bandeko na bango, ndenge yo, mpe nakotia maloba na monoko na ye, mpe akoloba na bango nyonso oyo nakotinda ye. Mpe moto oyo soki akoyoka te makambo nyonso oyo profeta wana akoloba na nkombo na ngai, ngai nakopesa ye etumbu. Kasi profɛtɛ oyo akosala makambo ya nkɔtɔ ya koloba na nkombo na ngai liloba oyo natindaki te koloba, mpe oyo akoloba na nkombo ya banzambe basusu, profɛtɛ wana akokufa. Soki kasi olobi na motema na yo: Ndenge nini tokoyeba liloba oyo Nkolo alobaki te? Nyonso oyo soki mosakoli wana akoloba na nkombo ya Nkolo, mpe ekozala te,

mpe ekokisama te, yango ezali liloba oyo Nkolo alobi te. Na bosantu nde mosakoli wana alobaki yango; bokobanga ye te.

19

Soki Nkolo Nzambe na yo abebisi bikolo oyo Nzambe apesi yo mabele, mpe bozwa libula na bango, mpe bofanda na bingumba na bango, mpe na bandako na bango, okotya pembeni bingumba misato mpo na yo moko na kati ya mabele na yo oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo. Talela yo nzela, mpe okokabola na biteni misato bandelo ya mabele na yo, oyo Nkolo Nzambe na yo akaboli yo, mpe ekozala ekimelo mpo na mobomi nyonso. Oyo kasi ekozala mobeko ya mobomi oyo akokima kuna mpe akozala na bomoi: oyo akobeta moninga na ye te koyeba, mpe oyo azalaki koyina ye te liboso ya lobi mpe ya mokolo ya misato. Mpe moto oyo soki akoti na zamba elongo na moninga na ye mpo na kolokota bakoni, mpe loboko na ye ekweya na nzela ya nkota ntango azali kokata nzete, mpe ebende ekweya longwa na nzete ekutana na moninga na ye, mpe akufi, moto oyo akokima mpo na kobombama na moko ya bingumba oyo, mpe akozala na bomoi. Mpo ete oyo azongisi makila alanda te nsima ya oyo abomi, mpo apeli na motema, mpe akanga ye, soki nzela ezali molai, mpe abeti molimo na ye, mpe oyo azali na etumbu ya liwa te, mpo azalaki koyina ye liboso ya lobi te, to liboso ya mokolo ya misato te. Mpo na yango, ngai nazali kopesa yo mitindo oyo, koloba: Okabola bingumba misato mpo na yo moko. Soki kasi Nkolo Nzambe na yo akopanzisa bandelo na yo,

ndenge alapaki ndai na batata na yo, mpe Nkolo apesi yo mabele nyonso oyo alobaki kopesa na batata na yo, soki oyoki kosala mitindo nyonso oyo ngai nazali kopesa yo lelo, kolinga Nkolo Nzambe na yo, kotambola na banzela na ye nyonso mikolo nyonso, okobakisa lisusu bingumba misato na bingumba misato wana. Mpe makila ya bato oyo bazali na likambo te ekosopama te na mabele oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo lokola libula, mpe okozala na likambo ya makila te. Soki ezala kati na yo moto oyo ayini moninga, mpe abombama mpo na ye, mpe atelemela ye, mpe abeti molimo na ye, mpe akufa, mpe akima na moko ya bingumba yango; mpe bakotinda bampaka ya engumba na ye, mpe bakokamata ye wana, mpe bakokaba ye na maboko ya bandeko bazonji ya makila, mpe akokufa. Liso na yo ekobatela ye te, mpe okopetola makila ya moto oyo azali na ngambo te na Isalaele, mpe ekozala malamu mpo na yo. Okotindisa te bandelo ya moninga oyo batata na yo batelemisaki na libula oyo ozwaki na mabele oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo na libula. Moto moko te akotikala litatoli mpo na kotatola moto na mabaku nyonso ya mabe, mpe na masumu nyonso, mpe na masumu nyonso oyo moto akosala; na monoko ya batatoli mibale, mpe na monoko ya batatoli misato, liloba nyonso ekotelema. Soki moto moko atelemi lokola motatoli ya sembo te liboso ya moto mosusu, kotanga mabe na ye; mpe bato mibale oyo bazali na koswana kati na bango, bakotelema liboso ya Nkolo, mpe liboso ya banganga-nzambe, mpe liboso ya bazuzi, oyo bakozala na mikolo wana; Mpe bazuzi bakotala makambo na bokebi mingi, mpe tala, motatoli ya sembo te asakoli makambo ya sembo te, atelemeli ndeko na ye; Mpe bokosala ye ndenge azalaki na

makanisi mabe ya kosala liboso ya ndeko na ye, mpe bokolongola mabe na kati na bino. Mpe baoyo batikali, soki bayoki, bakobanga, mpe bakobakisa lisusu te kosala kolanda liloba mabe oyo kati na bino. Liso na yo ekobatela ye te: molimo na esika ya molimo, liso na esika ya liso, lino na esika ya lino, lobɔkɔ na esika ya lobɔkɔ, lokolo na esika ya lokolo.

20

Soki kasi obimi na etumba epai ya banguna na yo, mpe omona mpunda mpe motambolisi mpe bato mingi koleka yo, okobanga bango te, mpo Nkolo Nzambe na yo azali elongo na yo, oyo abimisaki yo na mabele ya Ejipito. Mpe ekozala ntango okokima penepene na etumba, mpe nganga-Nzambe soki akokima penepene akoloba na bato, mpe akoloba epai na bango, yoka Isalaele, bino bozali kokende lelo na etumba likolo ya banguna na bino, tika motema na bino elemba te, bobanga te, mpe bobukana te, mpe bobaluka te longwa na elongi na bango. Mpo Nkolo Nzambe na bino oyo azali kokende liboso na bino, akobunda elongo na bino mpo na kobikisa bino liboso ya banguna na bino. Mpe bakomi mikanda bakoloba epai ya bato, koloba: Nani moto oyo atongaki ndako ya sika, mpe azangaki kopesa yango libulisi? Tika akende mpe azonga na ndako na ye, asengeli kufa te na etumba, mpe moto mosusu akobulisa yango. Mpe nani moto oyoalonaki elanga ya vino, mpe asepelaki te na yango? Tika akende mpe azonga na ndako na ye, asengeli kufa te na etumba, mpe moto mosusu akosepela na yango. Mpe nani

moto oyo abali mwasi, mpe azwi ye te? Tika akende mpe tika azonga na ndako na ye, asengeli kufa te na etumba, mpe moto mosusu akokamata yango. Mpe bakomi mikanda bakobakisa koloba epai ya bato, mpe bakoloba: Nani moto oyo azali kobanga mpe azali moto ya butu na motema? Tika akende mpe azonga na ndako na ye, mpo asala motema ya ndeko na ye mobange te, lokola oyo na ye. Mpe ekozala ntango bakomi basilisa, ba-scribes koloba na bato, mpe bakotya bakambi ya mampinga liboso ya bato. Soki okomi penepene na engumba mpo na kobundisa bango, benga bango liboso na kimia. Soki bayanoli yo na kimia mpe bafungoli yo nzela, bato nyonso oyo bakozwama kuna bakozala bafuti mpako na yo mpe bakotosa yo. Soki kasi batosi yo te, mpe basali bitumba na yo, okozingela yango, tii tango Nkolo Nzambe na yo akokaba yango na maboko na yo, mpe okoboma mibali nyonso ya yango na koboma na mopanga, longola kaka basi mpe biloko, mpe banyama nyonso, mpe biloko nyonso oyo ekozala na engumba, mpe biloko nyonso ya bitumba okozwa yango mpo na yo moko, mpe okolia biloko nyonso ya bitumba ya banguna na yo, oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo. Boye okosala na bingumba nyonso oyo ezali mosika na yo mingi, kasi te na bingumba ya bikolo wana oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo kozwa mabele na bango lokola libula. Bokotika te eloko nyonso oyo ezali kopema na bomoi, kasi bokobebisa bango nyonso na nzela ya lilapo, Baiti, mpe Ba-Amori, mpe Bana-Kanana, mpe Baperizi, mpe Baivi, mpe Bayebusi, mpe Bagirigasi, ndenge Nkolo Nzambe na yo atindaki yo, mpo bateya bino te kosala makambo nyonso ya mbindo na bango, oyo basalaki mpo na banzambe na bango, mpe bokokoma kosala masumu liboso

ya Nkolo Nzambe na bino. Soki ozingeli zingazinga ya engumba moko mikolo mingi mpo na kobundisa yango mpe kokamata yango, okobebisa te banzete na yango na kotia ebende likoló na yango, kasi okolia uta na yango, nzokande okobuka yango te. Boni, nzete oyo ezali na elanga ezali moto mpo ekota liboso na yo na lopango? Kasi nzete oyo oyebi ete ezali nzete ya mbuma te, yango okobebisa mpe okokata, mpe okotonga biloko ya kozingela likolo ya engumba oyo ezali kobunda na yo, kino ekokabwama.

21

Soki bamonani moto azoki na mopanga na mabele oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo kozwa lokola libula, akweyi na esobe, mpe bayebi te moto oyo abetaki ye, bakolo na yo mpe basambi na yo bakobima, mpe bakomeka na bingumba oyo ezali zingazinga ya moto oyo azoki. Mpe ekozala engumba oyo ezali penepene na moto oyo azoki, mpe bakolo ya engumba wana bakokamata ngombe mwasi moko ya bangombe, oyo esalaki mosala te, mpe oyo ebendaki ekangiseli te. Mpe bakolo ya engumba wana bakokitisa ngombe mwasi na lubwaku ya makasi, oyo esalaki mosala te mpe balonaki mboto te, mpe bakobuka kingo ya ngombe mwasi na lubwaku. Mpe banganga-Nzambe ba-Levi bakoya, mpo Nkolo Nzambe aponi bango mpo batelema liboso na ye, mpe bapambola na nkombo na ye, mpe na monoko na bango ekozala matata nyonso mpe kosimba nyonso. Mpe bampaka nyonso ya engumba wana oyo

bakopusana na moto oyo azoki pota, bakosukola maboko na bango likolo ya motó ya ngombe mwasi oyo bakataki kingo na lubwaku; mpe sima ya koyanola, bakoloba: Maboko na biso etikaki makila oyo te, mpe miso na biso emonanaki yango te. Zala na ngolu epai ya bato na yo Israel, oyo osikoli, Nkolo, mpo makila ya moto oyo azangi mbeba ezala te kati na bato na yo Israel, mpe makila yango ekosikola mpo na bango. Yo kasi okolongola makila oyo ezali na ngambo te na bino bango, soki osali oyo elamu mpe oyo esepelisaka liboso ya Nkolo, Nzambe na yo. Soki kasi obimi okende na bitumba epai ya banguna na yo, mpe Nkolo Nzambe na yo akabi bango na maboko na yo, mpe okamata bomengo na bango, mpe omona na bomengo mwasi kitoko na elongi, mpe okanisa ye, mpe okamata ye mpo na yo mwasi, mpe okotisa ye na kati na ndako na yo, mpe okokata suki ya moto na ye, mpe okokata nzete na ye, mpe okolongola bilamba ya bowumbu na ye, mpe akofanda na ndako na yo, mpe akolela tata mpe mama mikolo ya sanza, mpe nsima ya makambo yango okokota epai na ye mpe okofanda elongo na ye, mpe akozala mwasi na yo. Mpe ekozala soki olingi yango te, okotinda yango liboso. Mpo na koteka, ekotekama te na palata. Okosala yango lokola eloko ya mpamba te, mpo okomisaki yango se. Soki mobali azali na basi mibale, moko na bango alingami, mpe moko na bango ayinami, mpe oyo alingami mpe oyo ayinami baboteli ye bana, mpe mwana mobali ya liboso azali ya oyo ayinami; Mpe ekozala na mokolo oyo akokabela bana na ye ya mibali biloko na ye, akokoka te kokomisa mwana mobali ya oyo alingami mwana ya liboso, kotika mwana mobali ya oyo ayinami oyo azali mwana ya liboso; Kasi mwana mobali

ya liboso ya oyo ayinami akondima kopesa ye mbala mibale ya biloko nyonso oyo ekozwama na ye, mpo oyo azali ebandeli ya bana na ye, mpe na oyo ekoki makoki ya mwana ya liboso. Soki moto moko azali na mwana mobali oyo atosaka te mpe azali motomboki, azali kotosa te mongongo ya tata na ye mpe mongongo ya mama na ye, mpe bapesa ye etumbu, mpe ayoki bango te; Mpe tata na ye mpe mama na ye bakokanga ye, mpe bakomema ye epai ya likita ya bakolo ya engumba na ye, mpe epai ya ekuke ya esika; Mpe bakoloba na mibali ya engumba na bango, mwana na biso oyo atosaka te mpe azali kotomboka, azali kotosa te mongongo na biso, azali kolya mingi mpe azali kolangwa masanga. Mpe bakobamba ye mabanga, bato ya engumba na ye, na mabanga, mpe akokufa. Okolongola mabe na kati ya bino, mpe batikali, ntango bakoyoka, bakobanga. Soki moto moko akomi na lisumu moko, etumbu ya liwa, mpe akufa, mpe bodiembika ye na nzete; nzoto na ye ekolala te na nzete, kasi na likundoli bokunda ye na mokolo wana, mpo moto nyonso oyo adiembami na nzete azali moto oyo alakelami mabe na Nzambe; mpe bokokomisa mbindo te mabele oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo na libula.

22

Soki omoni mwana ngombe ya ndeko na yo, to mpate na ye, ezali koyengayenga na nzela, kosala lokola omoni te yango te, okozongisa yango epai ya ndeko na yo, mpe okopesa ye yango. Soki kasi ndeko na yo apusani te epai na yo, mpe oyebi ye te,

okosangisa ye kati na ndako na yo, mpe ekozala na yo tii ndeko na yo akolukaluka yango, mpe okozongisa yango na ye. Ndenge wana okosala mpo na mpunda na ye, mpe ndenge wana okosala mpo na elamba na ye, mpe ndenge wana okosala mpo na nyonso oyo ebungi ya ndeko na yo, nyonso soki ebungi epai na ye, mpe okuti yango, okozala na makoki te ya kotala likoló. Soki omoni mpunda ya ndeko na yo to mwana ngombe na ye bakweyi na nzela, okoboya te bango; kotelemisa, okotelemisa yango elongo na ye. Ekozala te biloko ya mobali likolo ya mwasi, mpe mobali akolata te elamba ya mwasi, mpo ezali likambo ya nkele liboso ya Nkolo Nzambe na yo, moto nyonso oyo asalaka makambo oyo. Soki okutana na zala ya bandeke liboso ya yo na nzela to na nzete nyonso, to na mabele, ezala bana to makei, mpe mama azali kopumbwisa bana to makei, okozwa te mama elongo na bana. Na kotinda okotinda mama, kasi bana okozwa mpo na yo moko, mpo ezala malamu mpo na yo mpe okóma na mikolo mingi. Soki otongaka ndako ya sika, okosala ekangeli na motondo na yo, mpe okosala te likambo ya koboma na ndako na yo, soki moto akweyi wuta na likolo na yango. Okobwaka mboto ya ndenge mosusu na elanga na yo ya vino te, mpo ete mbuma esantisama te, mpe mboto oyo okobwaka elongo na mbuma ya elanga na yo ya vino. Okosala mosala ya kobeta bilanga na mwana ya ngombe mpe mpunda elongo te. Okozala te okolata elamba ya lokuta, bapwale mpe lino esangana na elamba moko. Bilamba oyo baningani, okosala yango mpo na yo likolo ya bansuka minei ya bilamba na yo, oyo soki okolata na yango. Soki moto moko akamati mwasi mpe afanda na ye elongo, mpe ayini ye, mpe atia na ye maloba ya lokuta, mpe amemeli ye kombo

mabe, mpe alobi, nakamati mwasi oyo, mpe ntango napusanaki na ye namonaki te bomwasi na ye. Mpe tata ya mwana mwasi mpe mama bakobimisa bomwasi ya mwana mwasi epai ya likita ya bakolo na ekuke. Mpe tata ya mwana akoloba na likita ya bakolo: Mwana na ngai ya mwasi oyo napesaki na mobali oyo lokola mwasi, mpe sima ya koyina ye sikawa oyo, azali kotya na ye maloba ya lokuta, koloba, Namonaki te bomwana ya mwana na yo ya mwasi, mpe oyo ezali bomwana ya mwana na ngai ya mwasi. Mpe bakofungola elamba liboso ya likita ya bakolo ya engumba. Mpe likita ya bakolo ya engumba wana ekokamata moto wana, mpe bakopesa ye etumbu, mpe bakofuta ye amende ya basikele nkama moko, mpe bakopesa na tata ya elenge mwasi, mpo abimisaki kombo mabe likolo ya elenge mwasi ya Isalaele oyo ayebaki nanu mobali te, mpe akozala mwasi na ye; akokoka te kotika ye na mikolo nyonso. Soki kasi na solo ekóma liloba oyo, mpe bobongi ya elenge mwasi ezwama te, mpe bakobimisa elenge mwasi na baporte ya ndako ya tata na ye, mpe bakobamba ye na mabanga, mpe akokufa, mpo asalaki bozoba na bana ya Isalaele kopesa ndako ya tata na ye na kindumba, mpe okolongola mabe na bino bino. Soki kasi bamoni moto alalaka na mwasi oyo abalaki na mobali, bokoboma bango mibale, mobali oyo alalaka na mwasi, mpe mwasi, mpe okolongola mabe na Isalaele. Soki kasi ekokoma mwana mwasi elenge oyo balingi kobala na mobali, mpe moto akokuta ye na engumba mpe akolala na ye, bokobimisa bango mibale na ekuke ya engumba na bango, mpe bakobamba bango mabanga na mabanga, mpe bakokufa; mwana mwasi elenge, mpo agangaki te na engumba; mpe mobali, mpo akitisaki mwasi

ya moninga; mpe okolongola mabe na bino bino moko. Soki kasi na esobe moto akuti mwana mwasi oyo alingi kobala, mpe asali ye makasi alala na ye, bokoboma oyo alalaki na ye kaka ye moko. Mpe mpo na elenge mwasi, ezali na lisumu ya liwa te; lokola soki moto moko atelemeli moninga na ye, mpe abomi molimo na ye, bongo ezali likambo oyo, mpo akutaki ye na elanga; elenge mwasi oyo abalani agangaki, mpe moto ya kosunga ye azalaki te. Soki moto moko akuti elenge mwasi oyo azali nanu mbula oyo abalani te, mpe asali ye makasi mpe alali na ye, mpe bakuti bango, moto oyo alali na ye akopesa tata ya elenge mwasi yango tuku mitano ya mbongo ya palata, mpe akozala mwasi na ye, mpo asambwisi ye; akoki te kotika ye na mikolo nyonso.

23

Mobali akozwa te mwasi ya tata na ye, mpe akofungola te eloko oyo ezipaka ya tata na ye. Moto oyo abukani akokota te, mpe moto oyo bakataki akokota te, na lisanga ya Nkolo. Moto oyo abotami na ndumba akokota te na lisanga ya Nkolo. Moto ya Amoni mpe moto ya Moabi akokota te na lisanga ya Nkolo, mpe tii na ekeke ya zomi akokota te na lisanga ya Nkolo, mpe tii na libela; mpo bango bakutanaki te na bino na mapa mpe na mayi na nzela, ntango bozalaki kobima na Ejipito, mpe mpo bafutaki Balami mwana ya Beori na Mesopotami mpo alakela yo mabe. Mpe Nkolo Nzambe na yo alingaki te koyoka Balaam, mpe Nkolo Nzambe na yo abongolaki bilakeli mabe na mapamboli, mpo

Nkolo Nzambe na yo alingaki yo. Okobɛnga te makambo ya kimya mpe ya litomba na bango mikolo nyonso ya bomoi na yo. Okoyina te Moiduma, mpo azali ndeko na yo, okoyina te Moegipito, mpo ozalaki mopaya na mabele na ye. Bana soki babotama na bango, na molongo ya misato, bakokota na lisanga ya Nkolo. Soki kasi obimi kotia molako mpo na kobundisa banguna na yo, okobatela yo moko mosika ya liloba nyonso ya mabe. Soki ezali na yo moto oyo akozala peto te mpo na kobima na ye ya butu, akobima libanda ya molako, mpe akokota te na molako. Mpe ekozala na ngonga ya mpokwa, akosukola nzoto na ye na mayi, mpe ntango moyi ekolala, akokota na molako. Mpe esika ekozala mpo na yo libándá ya molakó, mpe okobima kuna libándá. Mpe piké ekozala na yo na mokaba na yo; mpe ekozala ntango okofanda libándá, mpe okotimola na yango, mpe sima ya kozongisa okozipa bosoto na yo. Mpamba te Nkolo Nzambe na yo atambolaka na kati ya nganda na yo mpo na kokangola yo mpe kokaba monguna na yo liboso ya elongi na yo; mpe nganda na yo ekozala ya bule, mpe bosoto ya likambo ekomonana te na yo, mpe akopesa mokongo epai na yo. Okopesa te mwana na nkolo na ye, oyo abakisami epai na yo wuta na nkolo na ye. Na yo akofanda, na kati na bino akofanda na esika oyo ekosepelisa ye, okonyokola ye te. Ekozala na mwasi ya ndumba te kati na bana basi ya Isalaele, mpe ekozala na moto oyo amipesaka na kindumba te kati na bana mibali ya Isalaele, ekozala na moto oyo abandisaka te kati na bana basi ya Isalaele, mpe ekozala na moto oyo abandisamaka te kati na bana mibali ya Isalaele. Okómema te lifuti ya mwasi ya ndumba, mpe te mbongwana ya mbwá na ndako ya Nkolo Nzambe na yo mpo na elayi nyonso,

mpo ezali nkele epai ya Nkolo Nzambe na yo, mpe nyonso mibale. Okodéfisa te ndeko na yo na intérêt ya palata, mpé na intérêt ya bilei, mpé na intérêt ya eloko nyonso oyo okoki kodéfisa ye. Na mopaya okofutisa mbongo na litomba, kasi na ndeko na yo okofutisa mbongo na litomba te, mpo ete Nkolo Nzambe na yo apambola yo na misala nyonso na yo na mabele oyo okoti kuna kozwa yango. Soki kasi olapi ndayi na Nkolo Nzambe na yo, okotikala te kokaba yango, mpo Nkolo Nzambe na yo akoluka yango epai na yo, mpe ekozala lisumu na yo. Soki kasi olingi te kosambela, ezali na yo lisumu te. Oyo ebimaka na nzela ya bibebu na yo, okobatela mpe okosala ndenge olayaki ndai na Nkolo Nzambe likabo oyo olobaki na monoko na yo. Soki kasi okɔta na kobuka ya moninga na yo mpe okosangisa masangu na mabɔkɔ na yo, mbeli okotya te likoló ya kobuka ya moninga na yo. Soki kasi okɔta na elanga ya vino ya moninga na yo, okolia mbuma ya vino ndenge molimo na yo ekotonda, kasi na kati ya mbeki okotia yango te.

24

Soki moto moko akamati mwasi, mpe afandi na ye, mpe ekozala soki akuti ngolu te liboso na ye, mpo akuti na ye likambo ya nsoni, mpe akokoma ye buku ya kokabwana, mpe akopesa na maboko na ye, mpe akobengana ye na ndako na ye, mpe akei akoma ya mobali mosusu, mpe mobali ya suka ayini ye, mpe akoma ye buku ya kokabwana, mpe apesa na maboko na ye, mpe abengana ye na ndako na ye, mpe mobali ya suka akufa,

oyo azwaki ye mwasi na ye, mobali ya liboso oyo abengani ye akozala na makoki te ya kozonga kamata ye mwasi na ye, nsima ya kokomisama mbindo ye, mpo ezali nkele liboso ya Nkolo Nzambe na yo, mpe bokokomisa mbindo te mabele oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo na libula. Soki kasi moto moko azwi mwasi sikoyo, akobima te na etumba, mpe bakotia ye likambo moko te, akozala na ngambo te na ndako na ye mbula moko mpo na kosepelisa mwasi na ye oyo azwaki. Okozwa te libanga ya konika, mpe te libanga ya likoló ya konika, mpo yango ezali kozwa molimo. Soki kasi moto akangami ayibi molimo longwa na bandeko na ye, bana ya Isalaele, mpe asili konyokola ye ateki ye, moyibi wana akokufa, mpe okolongola mabe longwa na bino. Keba likebi mpo na yo moko na kosimba ya maba, okobatela mingi mingi kosala kolanda mibeko nyonso oyo banganga-nzambe ba-Levi bakoyebisa bino, ndenge natindaki bino, bokobatela kosala. Kanisa makambo nyonso oyo Nkolo, Nzambe na yo, asalaki na Mariamu na nzela, ntango bozalaki kobima na Ejipito. Soki azali na niongo epai na yo, niongo nini te, okókota te na ndako na ye mpo na kokamata ndanga na ye. Libándá otelema, mpé moto oyo ndɛkɔ na yɔ ezali na yɛ, akobimisela yɔ ndɛkɔ libándá. Soki kasi moto azali mobola, okolala te na ndanga na ye. Na kozonga okozonga ndanga ya ye na ngámbo ya wɛ́sɛ́ ya mói, mpé akolála na elambá ya ye, mpé akopámbola yɔ, mpé ekozala na yƃ bolingo na libosó ya Nkolo Nzámbe ya yɔ. Okosala mabe te na lifuti ya mobola mpe ya moto oyo azangi, ezala kati ya bandeko na yo to kati ya bapaya oyo bazali na bingumba na yo. Na mokolo moko yo okopesa lifuti na ye, mwese ekokita te likolo na yango, mpo azali mobola, mpe na

yango azali na elikya, mpe akobelela mpo na yo epai ya Nkolo, mpe ekozala lisumu na yo. Batata bakokufa te mpo na bana, mpe bana bakokufa te mpo na batata; moto na moto akokufa mpo na lisumu na ye moko. Okobongola te bosembo ya mopaya mpe ya mwana etike mpe ya mwasi akufeli mobali; okozwa te elamba ya mwasi akufeli mobali lokola ndanga, mpe okobosana ete ozalaki moombo na mokili ya Ejipito, mpe Nkolo Nzambe na yo asikolaki yo wana; mpo na yango ngai nazali kopesa yo mitindo ya kosala liloba oyo. Soki kasi obuki mbuma na elanga na yo, mpe obosani liboke na elanga na yo, okozonga te mpo na kozwa yango, ekozala ya mopaya mpe ya mwana etike mpe ya mwasi oyo akufeli mobali, mpo Nkolo Nzambe na yo apambola yo na misala nyonso ya maboko na yo. Soki kasi obuki bambuma ya olive, okozonga te kobuka oyo etikali nsima na yo, ekozala mpo na mopaya mpe mpo na mwana etike mpe mpo na mwasi akufisa mobali, mpe okokanisa ete ozalaki mosali ya ndako na mokili ya Ejipito, mpo na yango ngai nazali kopesa yo mitindo ya kosala liloba oyo. Soki obuka vino na elanga na yo ya vino, okobuka lisusu te oyo etikali nsima na yo; ekozala mpo na mopaya mpe mpo na mwana etike mpe mpo na mwasi oyo akufeli mobali; mpe okokanisa ete ozalaki mowumbu na mokili ya Ejipito; mpo na yango ngai nazali kopesa yo mitindo osala liloba oyo.

25

Soki kasi ekomi kosilisana kati na bato, mpe baya na likambo,

mpe bakata likambo, mpe bapesa sembo na oyo azali sembo, mpe bakweyisa oyo azali moto ya nkembo te; Mpe ekozala, soki azali na motuya ya kobetama oyo azali moto ya nkembo te, okolalisa ye liboso ya bakati-makambo, mpe bakobeta ye liboso na bango kolanda nkembo te na ye. Mpe na motángo ntuku minei, bakobɛta ye fimbu, bakobakisa te. Soki kasi obakisi kobɛta ye fimbu koleka bambɛtɛ yango mingi, ndeko na yo akoyoka nsɔni liboso na yo. Okozipa monɔkɔ ya ngɔmbɛ oyo ezali kobɛta mbuma té. Soki bandeko bafanda esika moko, mpe moko na kati ya bango akufa, kasi azalaki na mboto te, mwasi ya oyo akufi akozala ya mobali oyo azali penepene te te. Ndeko ya mobali na ye akokota epai ya ye, mpe akokamata ye mpo na ye mwasi, mpe akovanda elongo na ye. Mpe ekozala mwana oyo soki akobota, akotelemisama na kombo ya oyo akufi, mpe kombo na ye ekolongwa te na Isalaele. Soki kasi moto alingi te kozwa mwasi ya ndeko na ye, mwasi akokende na ekuke epai ya likita ya bakolo, mpe akoloba: Ndeko ya mobali na ngai alingi te kotelemisa nkombo ya ndeko na ye na Isalaele, ndeko ya mobali na ngai alingaki te. Mpe bakobenga ye likita ya bakolo ya engumba na ye, mpe bakoloba na ye; mpe atelemi aloba, nalingi te kozwa ye; mpe mwasi ya ndeko na ye akopusana liboso ya likita ya bakolo, mpe akofungola sandale na ye moko na lokolo ya lokolo na ye, mpe akobwakela ye soyi na elongi na ye, mpe akoyanola akoloba, boye bakosala na moto oyo akotonga te ndako ya ndeko na ye na Isalaele. Mpe nkombo na ye ekobengama na Israel: Ndako ya oyo alongoli sandale. Soki kasi bato babunda esika moko, moto na ndeko na ye ya mobali, mpe mwasi ya moko na bango akoya kobikisa mobali na ye na loboko

ya oyo azali kobeta ye, mpe asemboli loboko na ye akamati mibuma na ye, okokata loboko na ye; liso na yo ekoyokela ye mawa te. Ekozala te na yo na sakosi na yo kilo mpe kilo, monene to moke. Ekozala te na ndako na yo momekano mpe momekano, monene to moke. Kilo ya solo mpe ya sembo ekozala na yo, mpe mètre ya solo mpe ya sembo ekozala na yo, mpo ete owumela mikolo mingi likolo ya mabele oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo lokola libula. Mpo eloko ya nkele liboso ya Nkolo Nzambe na yo ezali moto nyonso oyo asalaka makambo wana, moto nyonso oyo asalaka mabe. Kanisa makambo nyonso oyo Amaleki asalaki yo na nzela, ntango ozalaki kobima na mokili ya Ejipito, ndenge nini atelemaki yo na nzela, mpe akataki nsima na yo, bato oyo bazalaki kolema nsima na yo, mpe yo ozalaki na nzala mpe ozalaki kolema; mpe abangi Nzambe te. Mpe ekozala ntango soki Nkolo Nzambe na yo akopemisa yo longwa na banguna na yo nyonso oyo bazingeli yo na mokili oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo mpo okabola yango, okolongola nkombo ya Amaleki na nse ya likoló, mpe kobosana te.

26

Mpe ekozala soki okota na mabele oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo mpo ozwa yango lokola libula, mpe okozwa yango lokola libula, mpe ofanda na likolo na yango, mpe okozwa na bambuma ya liboso ya mbuma ya mabele na yo oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo, mpe okotia yango na kitunga, mpe okokende na esika oyo Nkolo Nzambe na yo akopona mpo

babengela nkombo na ye kuna. Mpe okoya epai ya nganga-nzambe oyo akozala na mikolo wana, mpe okoloba na ye, Nazali koyebisa lelo epai ya Nkolo Nzambe na ngai, ete nakoti na mokili oyo Nkolo alapaki ndai epai ya bakoko na biso ya kopesa biso. Mpe nganga-nzambe akokamata kitunga na maboko na yo, mpe akotia yango liboso ya etumbelo ya Nkolo Nzambe na yo. Mpe akoyanola akoloba liboso ya Nkolo Nzambe na yo: Siriya abwakaki tata na ngai, mpe akitaki na Ejipito, mpe afandaki kuna na motango moke, mpe akomaki kuna ekolo monene mpe ebele mingi. Mpe ba-Ejipitiano banyokolaki biso, mpe bakitisaki biso, mpe batiaki biso misala makasi; Mpe togangaki epai ya Nkolo Nzambe na biso, mpe Nkolo ayokaki mongongo na biso, mpe amonaki bokitisi na biso, mpe mpasi na biso, mpe minyoko na biso. Mpe Nkolo abimisaki biso na Ejipito ye moko na makasi na ye monene, mpe na loboko ya nguya, mpe na loboko oyo etombwami likoló, mpe na bimoniseli binene, mpe na bilembo, mpe na bikamwa. Mpe akɔtisaki biso na esika oyo, mpe apesaki biso mabelé oyo, mabelé oyo etindaka miliki mpe mafuta ya nzoi. Mpe sikawa talá, namemi mbuma ya liboso ya mbuma ya mabele oyo opesaki ngai, Nkolo, mabele oyo etindaka miliki na mafuta ya nzoyi; mpe okotika yango liboso ya Nkolo Nzambe na yo, mpe okogumbama liboso ya Nkolo Nzambe na yo, mpe okosepela na biloko nyonso ya malamu oyo Nkolo Nzambe na yo apesaki yo, mpe ndako na yo, mpe Molevi, mpe mopaya oyo azali kati na yo. Soki kasi osilisi kokabola eteni ya zomi nyonso ya mbuma na yo na mobu ya misato, eteni ya mibale ya zomi okopesa na Molevi, na mopaya, na mwana etike mpe na mwasi oyo akufeli mobali, mpe bakolia na bingumba na yo, mpe

bakosepela. Mpe okoloba liboso ya Nkolo, Nzambe na yo: Nabimisaki biloko ya bule na ndako na ngai, mpe napesaki yango na Molevi, na mopaya, na mwana etike mpe na mwasi akufisa mobali, kolanda mibeko nyonso oyo opesaki ngai. Natambolaki te mibeko na yo, mpe nabosanaki te. Mpe naliaki te na mpasi na ngai wuta na yango, nakamataki mbuma te wuta na yango mpo na mbindo, napesaki te wuta na yango epai ya bakufi, natosaki mongongo ya Nkolo Nzambe na biso, nasalaki ndenge otindaki ngai. Tala na nse wuta na ndako ya bosantu ya yo oyo ezali na likolo, mpe opambola bato ya yo Isalaele, mpe mabele oyo opesaki bango, ndenge olayaki ndai na batata na biso, ya kopesa biso mabele oyo ezali kotanga miliki mpe mafuta ya nzoyi. Na mokolo oyo, Nkolo Nzambe na yo atindaki yo kosala mibeko nyonso mpe mikano, mpe bokobatela mpe bokosala yango na motema na bino mobimba, mpe na molimo na bino mobimba. Oponaki Nzambe lelo mpo azala Nzambe na yo, mpe otambola na banzela nyonso ya ye, mpe obatela mibeko mpe mikano, mpe otosa mongongo na ye. Mpe Nkolo aponaki yo lelo okóma yo na ye bato ya libula motuya, ndenge kaka alobaki, kobatela mibeko na ye, mpe okózala yo likoló ya bikólo nyonso, ndenge asalaki yo moto ya nkómbó mpe ya komikumisa mpe ya nkembo, okózala yo bato basantu na Nkolo Nzambe na yo, ndenge alobaki.

27

Mpe Moyize na likita ya bakóló ya Isalaele batindaki, koloba:

Bobatela mibeko nyonso oyo ngai nazali kopesa bino lelo. Mpe ekozala na mokolo oyo okokátisa Yordani mpo kokóta na mabelé oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo, okotelemisa mabanga minene mpo na yo moko, mpe okopakola yango na mputulu. Mpe okómá likoló ya mabanga wana maloba nyonso ya mibeko wana, ntango bokokatisa Yordani, ntango bokokóta na mabelé oyo Nkolo Nzambe ya batata na yo apési yo, mabelé oyo ezali kotanga miliki mpe mafuta ya nzoyi, ndenge Nkolo Nzambe ya batata na yo alobaki na yo. Mpe ekozala ete tango bokokatisa Yordani, bokokotelemisa mabanga oyo, oyo ngai nazali kopesa yo mitindo lelo, na ngomba Ebali, mpe okopakola yango na mputulu. Mpe okotonga wana etumbelo mpo na Nkolo Nzambe na yo, etumbelo ya mabanga; okotia te ebende na likolo na yango; na mabanga ya mobimba okotonga etumbelo mpo na Nkolo Nzambe na yo, mpe okobonza na likolo na yango makaba ya kotumba nyonso epai ya Nkolo Nzambe na yo. Mpe okobonza wana mbeka ya lobiko, okolia, okotonda, mpe okosepela liboso ya Nkolo Nzambe na yo. Mpe okómá likoló ya mabanga mobeko oyo nyonso na polele mingi mpenza. Mpe Moyize alobaki mpe banganga-nzambe ba-Levi na Isalaele mobimba, koloba: Vanda kimia mpe yoka, Isalaele! Na mokolo oyo okomi ekolo ya Nkolo Nzambe na yo, mpe okoyoka mongongo ya Nkolo Nzambe na yo, mpe okosala mibeko na ye nyonso, mpe bikateli na ye, nyonso oyo ngai nazali kopesa yo mitindo lelo. Mpe Moyize apesaki mitindo na bato na mokolo wana, koloba: Baoyo bakotelema mpo na kopambola bato na ngomba Garizimi sima ya kokatisa Yordani, Simeoni, Levi, Yuda, Isakari, Yosefu, mpe Benzamini. Mpe bango batelema likoló ya bilakeli mabe na ngomba Ebali,

Rubeni, Gadi, mpe Asheri, Zabuloni, Dani, mpe Naftali. Mpe baLevi bakoyanola mpe bakoloba na Isalaele mobimba na mongongo monene, alakelama moto oyo akosala ekeko ya bakata mpe ya konyangwisa, eloko ya nkele epai ya Nkolo, mosala ya maboko ya bato ya misala, mpe akotya yango na esika ya kobombama; mpe bato banso bakoyanola, bakoloba, ezala bongo. Alakelami moto oyo azali kotiola tata na ye to mama na ye, mpe bato banso bakoloba: Tika ezala. Alákelami moto oyo akobongola bandelo ya moninga, mpe bato banso bakoloba: Tíka ezala bongo! Alákelami moto oyo azali kokosa mokufi miso na nzela, mpe bato nyonso bakoloba: Tíka ete ezala bongo. Alakelami moto oyo akobalola bosembo ya mopaya mpe ya mwana etike mpe ya mwasi oyo akufeli mobali, mpe bato banso bakoloba, ezala bongo. Alakelama oyo alali na mwasi ya tata na ye, mpo afungoli eloko oyo ezipaki tata na ye; mpe bato banso bakoloba, ezala bongo. Alakelami mabe moto oyo alalaka na nyama nyonso, mpe bato nyonso bakoloba: Tika ete ezala bongo. Alakelami moto oyo alali na ndeko na ye ya mwasi oyo autaki na tata to mama na ye. Mpe bato banso bakoloba: Tika ezala. Alakelami mabe moto oyo akolala na mwasi ya mwana na ye, mpe bato banso bakoloba, tika ezala bongo, alakelami mabe moto oyo akolala na ndeko ya mwasi na ye, mpe bato banso bakoloba, tika ezala bongo. Malaamu oyo azali kobɛta moninga na ye na mayele mabe, mpe bato banso bakoloba: Ezala bongo. Alakelami mabe moto oyo akozwa makabo mpo na kobeta molimo ya makila ya moto oyo asali mabe te, mpe bato banso bakoloba: Tika ezala. Alákelami moto nyonso oyo akotikala te na maloba nyonso ya mibeko oyo mpo na kosala yango, mpe bato

nyonso bakoloba: Ekozala.

28

Mpe ekozala soki na koyoka oyoki mongongo ya Nkolo Nzambe na yo, kobatela mpe kosala mibeko nyonso oyo, oyo ngai nazali kopesa yo mitindo lelo, mpe Nkolo Nzambe na yo akopesa yo likoló na likoló ya bikolo nyonso ya mabele, mpe mapamboli nyonso oyo ekoya epai na yo, mpe ekozwa yo; soki na koyoka oyoki mongongo ya Nkolo Nzambe na yo, opambolami yo na engumba, mpe opambolami yo na elanga. Bapambolami bana ya libumu na yo, mpe mbuma ya mabele na yo, mpe bibwele ya bangombe na yo, mpe bitonga ya bameme na yo. Mapamboli bibombelo na yo mpe biloko oyo etikali na yo. Opambwami yo ntango okokota, mpe opambwami yo ntango okobima. Nkolo Nzambe na yo akokaba banguna na yo, baye batelemaki liboso na yo, babukami liboso ya elongi na yo. Na nzela moko bakoya epai na yo, kasi na banzela sambo bakokima longwa na elongi na yo. Nkolo akotinda likolo na yo mapamboli na bisika ya kobomba biloko na yo, mpe likolo ya nyonso oyo okotia loboko na yo, na mabele oyo Nkolo Nzambe na yo apesi yo. Nkolo akotelemisa yo mpo na ye moko lokola bato basantu, ndenge alapaki ndayi epai ya batata na yo; soki oyoki mongongo ya Nkolo Nzambe na yo, mpe otamboli na banzela na ye nyonso, mpe bikolo nyonso ya mabele ekomona yo, mpo ete kombo ya Nkolo ebengami likolo na yo, mpe bakobanga yo. Mpe Nkolo Nzambe na yo akokobisa yo na makambo malamu na bana ya

libumu na yo, mpe na bana ya bibwele na yo, mpe na mbuma ya mabele na yo, na mabele na yo oyo Nkolo alapaki ndayi na batata na yo kopesa yo. Nkolo akofungola yo ebombelo na ye ya malamu, likolo, kopesa mvula na mabele na yo na ntango; akopambola misala nyonso ya maboko na yo; mpe okodefeisa bikolo mingi, kasi yo okodefi te. Mpe yo okoyangela bikólo ebele, kasi bango bakoyangela yo te. Nkolo Nzambe na yo akotia yo na motó mpe te na mokila, mpe okozala ntango wana likoló mpe okozala te na nse, soki oyoki mongongo ya Nkolo Nzambe na yo, nyonso oyo ngai nazali kotinda yo lelo ete obatela. Okobuka te mibeko nyonso oyo nazali kopesa yo lelo, na ngambo ya lobɔkɔ ya mobali to ya mwasi, mpo na kolanda banzambe mosusu mpe kosalela bango. Mpe ekozala soki oyoki te mongongo ya Nkolo Nzambe na yo, kobatela mitindo na ye nyonso oyo ngai nazali kopesa yo lelo, bilakeli mabe nyonso oyo ekoya likolo na yo, mpe ekokanga yo. Olakelami yo na engumba, mpe olakelami yo na elanga. Bibombelo na yo elakelami mabe, mpe bitikali na yo. Balakelama bana ya libumu na yo, mpe mbuma ya mabele na yo, bitonga ya bangombe na yo, mpe bitonga ya bameme na yo; Olakelama yo na kokota na yo, mpe olakelama yo na kobima na yo. Nkolo akotinda likolo na yo bozangi mpe libebi mpe lisilisi likolo na nyonso oyo okotya loboko na yo, tii akobebisa yo, mpe tii akobungisa yo na lombangu mpo na misala mabe na yo, mpo otikaki ngai. Nkolo akosala ete liwa ekangama na yo, tii akobebisa yo mobimba longwa na mabele oyo ozali kokota kuna mpo na kozwa yango lokola libula. Nkolo akobeta yo na kozanga nzela, na fievele, na kolenga, na kopela, na kokauka mpe na mpembe; mpe bakolanda yo kino bakoboma yo. Mpe ekozala

epai na yo likoló oyo ezali likoló ya motó na yo bronze, mpe mabelé oyo ezali na nsé ya yo ebende. Tika ete Nkolo Nzambe na yo apesa mbula ya mabele na yo lokola putulu, mpe putulu ekokita banda na likolo, tii akosila yo, mpe tii akobebisa yo na lombangu. Tika ete Nkolo apesa yo kobetama liboso ya banguna ba yo, na nzela moko okobima mpo na kokutana na bango, kasi na banzela sambo okokima liboso ya bango, mpe okozala kopanzana na bikolo nyonso ya mokili. Mpe bakufi ba bino bakozala bilei ya bandeke ya likolo mpe ya banyama ya mabele, mpe moto moko te akobangisa yango. Nkolo akobɛta yo na mpota ya Ejipito na esika, mpe na mpese ya zamba, mpe na kolɔkalɔka, mpo okoka te kobika. Nkolo akobeta yo na liboma, mpe na libubu, mpe na libangutuki ya makanisi. Mpe okozala kozɔngɔngana na midi, lokola mokufi oyo azɔngɔngani na molili, mpe okobongisa te nzela na yo, mpe okozala ntango wana kozwa mabe, mpe kobotolama mikolo nyonso, mpe ekozala te moto oyo akosalisa yo. Okozwa mwasi, mpe mobali mosusu akozala na ye; okotonga ndako, mpe okofanda te na yango; okolona elanga ya vino, mpe okobuka yango te. Mwana ngombe na yo babomi liboso na yo, mpe okolia te na yango; mpunda na yo babotoli epai na yo, mpe bakozongisa yango epai na yo te; bameme na yo bapesi na banguna na yo, mpe moto oyo akosalisa yo akozala te. Bana na yo ya mibali mpe bana na yo ya basi bakopesama na ekolo mosusu, mpe miso na yo ekomona kozanga makasi na kotalela bango; loboko na yo ekozala na nguya te. Mbuma ya mabele na yo mpe misala nyonso na yo, ekolo oyo oyebi te ekolia yango, mpe okozala konyokwama mpe kobukana mikolo nyonso. Mpe okozala mobulu mpo na

bimoniseli ya miso na yo, oyo okomona. Nkolo akobɛta yo na mpota mabe likoló ya mabɔngɔ mpe likoló ya makolo, mpamba te okoka te kobika banda nsɛ ya makolo na yo tii na nsonge ya moto na yo. Nkolo akoki komema yo mosika elongo na bakonzi na yo, oyo okotya na bokonzi likolo na yo, na ekolo oyo yo mpe batata na yo boyebi te, mpe kuna okosalela banzambe mosusu, banzete mpe mabanga. Mpe okozala kuna na lisese mpe na lisese mpe na lisolo kati na bikólo nyonso oyo Nkolo akokende na yo kuna. Nkona ebele okobimisa na elanga, mpe moke okoyingisa, mpo nzige ekolia yango; Elanga ya vino okobwaka mpe okosala, mpe vino okomela te mpe okosepela na yango te, mpo nkusu ekolia yango. Banzete ya olive ekozala na yo na bandelo nyonso ya yo, mpe mafuta ya olive okopakola te, mpo nzete ya olive ya yo ekosopa. Bana mibali mpe bana basi okobota, kasi bakozala na yo te, mpo bakokende na bowumbu. Banzete nyonso ya yo, mpe mbuma ya mabele ya yo, libebi ekolia yango nyonso. Mopaya oyo azali kati na yo akobuta likolo makasi, kasi yo okokita na nse makasi. Oyo akodefa yo, kasi yo okodefa ye te, ye akozala motó, mpe yo okozala mokila. Mpe bilakelamu nyonso oyo ekoya likolo na yo, mpe ekolanda yo, mpe ekokanga yo, tii ekobebisa yo mpe tii ekoboma yo, mpo oyokaki te mongongo ya Nkolo Nzambe na yo mpo na kobatela mibeko na ye mpe bikateli nyonso oyo apesaki yo. Mpe ekozala na yo bilembo, mpe makamwisi na mboto na yo tii na seko, mpo ete osalelaki te Nkolo Nzambe na yo na esengo mpe na makanisi malamu mpo na ebele ya binso. Mpe okosalela banguna na yo, oyo Nkolo akotinda likolo na yo, na nzala, mpe na posa ya mayi, mpe na bolumbu, mpe na kozanga ya biloko nyonso, mpe okotya

ekangiseli ya ebende na kingo na yo, kino akobebisa yo. Nkolo akoyeisa likolo na yo ekolo longwa mosika, longwa na suka ya mabele, lokola kokima ya mpongo, ekolo oyo okoyoka te mongongo na yango, ekolo ya elongi ya soni te, oyo akokumisa te elongi ya mobange, mpe mwana akoyokela mawa te. Mpe ekolia bana ya bibwele na yo, mpe mbuma ya mabele na yo, na ndenge ya te kotikela yo ble, vino, mafuta, bitonga ya bangombe na yo, mpe bitonga ya bameme na yo, tii ekobebisa yo. Mpe akobebisa yo na bamboka na yo, tii ekokweya bamir ya likolo mpe ya makasi, oyo otyelaki motema na yango, na mabele na yo nyonso, mpe akonyokola yo na bamboka na yo, oyo apesaki yo. Mpe okolia bana ya libumu na yo, mosuni ya bana na yo ya mibali mpe bana na yo ya basi, nyonso oyo apesaki yo, na minyoko na yo mpe na pasi na yo, oyo monguna na yo akonyokola yo. Moto ya malembe oyo azali kati na yo mpe ya kitoko mingi mpenza, akotala na liso na ye ndeko na ye ya mobali na zuwa, mpe mwasi oyo azali na mabɔkɔ na ye, mpe bana oyo batikali, oyo bakotikala na ye, mpo na kopesa moko na bango mosuni ya bana na ye, oyo akolia, mpo ete eloko moko te ekotikala na ye na pasi na yo, mpe na minyoko na yo, oyo banguna na yo bakonyokola yo na bingumba na yo nyonso. Mpe mwasi ya malembe kati na bino mpe ya kitoko mingi, oyo lokolo na ye ezalaki te komeka kotambola na mabele mpo na kitoko na ye mpe mpo na malembe na ye, akotala na liso na ye ya mabe mobali na ye oyo azali na maboko na ye, mpe mwana na ye ya mobali mpe mwana na ye ya mwasi, mpe eloko ya mbotama oyo ebimi na kati ya makolo na ye, mpe mwana na ye oyo akobota; pamba te akolia yango mpo na kozanga biloko nyonso na

kobombama kati na pasi na yo, mpe kati na minyoko na yo, oyo monguna na yo akonyokola yo na bingumba na yo, soki oyoki te kosala maloba nyonso ya mibeko oyo, oyo ekomama na buku oyo, kobanga kombo oyo ya lokumu oyo ya kokamwa oyo, NKOLO NZAMBE na yo. Mpe Nkolo akosala ete mabɛtɛ na yo ezala ya kokamwa, mpe mabɛtɛ ya mboto na yo, mabɛtɛ minene mpe ya kokamwa, mpe bokono mabe mpe ya koumela. Mpe akozongisa mpasi nyonso ya Ejipito oyo ezali mabe, oyo ozalaki kobanga liboso na bango, mpe ekokangama na yo. Mpe bokono nyonso, mpe etumbu nyonso oyo ekomami te, mpe nyonso oyo ekomami na kati ya buku ya mibeko oyo, Nkolo akoyeisa yango likoló ya yo, tii akobebisa yo. Mpe bino bokotikama na motángo moke, na esika ya oyo bozalaki lokola minzoto ya likoló na ebele, mpo oyokaki te mongongo ya Nkolo Nzambe na yo. Mpe ekozala ndenge Nkolo asepelaki na likolo na bino mpo na kosalela bino malamu mpe kokweisa bino, ndenge wana Nkolo akosepela na likolo na bino mpo na kobebisa bino, mpe bokokamatama na lombangu banda mabele oyo bokokota kuna mpo na kozwa yango. Mpe Nkolo Nzambe na yo akopanza yo na bikolo nyonso, banda nsuka ya mabele tii na nsuka ya mabele, mpe okosalela kuna banzambe basusu, banzete mpe mabanga, oyo oyebaki te yo mpe batata na yo. Kasi mpe na bikólo wana, akopemisa yo te, mpe ekozala te kopona mpo na matambe ya makolo na yo, mpe Nkolo akopesa yo kuna motema mosusu oyo ekotosa te, mpe miso oyo ekolemba, mpe molimo oyo ekolɛmba. Mpe bomoi na yo ekozala ya koningana liboso ya miso na yo, mpe okobanga butu na moyi, mpe okondima bomoi na yo te. Na ntɔngɔ okoloba, Ndenge nini ekoki kozala mpokwa, mpe na

mpokwa okoloba, Ndenge nini ekoki kozala ntɔngɔ, longwa na kobanga ya motema na yo oyo okobanga, mpe longwa na bimoniseli ya miso na yo oyo okomona. Mpe Nkolo akozongisa yo na Ejipito na bamasuwa, na nzela oyo nalobaki, okobakisa lisusu te komona yango; mpe bakoteka bino kuna na banguna na bino lokola bana mibali mpe bana basi baombo, mpe ekozala te moto oyo akosomba. Oyo ezali maloba ya boyokani oyo Nkolo atindaki Moyize kotelemisa na bana ya Isalaele na mabele ya Moabi, longola ya boyokani oyo asalaki na bango na Horebi.

29

Mpe Moyize abengaki bana nyonso ya Isalaele, mpe alobaki na bango: Bino bomoni makambo nyonso oyo Nkolo asalaki na mokili ya Ejipito liboso na bino epai ya Faraon mpe epai ya basali na ye, mpe na mokili na ye mobimba, mimekano minene oyo miso na yo emonaki, bilembo mpe bikamwa minene wana. Mpe Nkolo Nzambe apesaki bino te motema ya koyeba, mpe miso ya komona, mpe matoyi ya koyoka kino na mokolo oyo. Mpe atambwisaki bino mibu ntuku minei na esobe, bilamba na bino ekomelaki te, mpe basandale na bino esilaki te na makolo na bino. Bolíaki lipa te, bomɛlaki vino na masanga ya makasi te, pona boyeba ete ngai, ngai nde Nkolo Nzambe na bino. Mpe bino boyaki kino na esika oyo, mpe Sihon, mokonzi ya Heshbon, mpe Og, mokonzi ya Bashan, babimaki mpo na kokutana na biso na bitumba. Tobetaki bango mpe tozwaki mabele na bango, mpe napesaki yango na libula epai ya Rubeni, epai ya Gadi, mpe epai

ya ndambo ya libota ya Manase. Mpe bokobatela kosala maloba nyonso ya boyokani oyo, mpo bókóka kososola nyonso oyo bókosala. Bino nyonso botelemi lelo liboso ya Nkolo Nzambe na bino, bakambi ya mabota na bino, mpe likita ya bakolo na bino, mpe bazuzi na bino, mpe bakomi na bino, mobali nyonso ya Isalaele, basi na bino, mpe bana na bino mpe mopaya oyo azali na kati ya nganda na bino, banda mokatikati nzete na bino mpe tii komemi mai na bino, kokota na boyokani ya Nkolo Nzambe na bino, mpe na bilakeli mabe na ye, nyonso oyo Nkolo Nzambe na yo azali kosala elongo na yo lelo; mpo atelemisa yo epai na ye lokola bato, mpe ye akozala Nzambe na yo, ndenge alobaki na yo, mpe ndenge alapaki ndayi na batata na yo Abrahama mpe Izaki mpe Jakobo. Mpe ezali na bino kaka te ngai nazali kobongisa boyokani oyo mpe bilakeli mabe oyo, kasi mpe na baoyo bazali awa elongo na bino lelo liboso ya Nkolo Nzambe na bino, mpe na baoyo bazali te elongo na bino awa lelo. Mpo bino boyebi ndenge tozalaki kofanda na mokili ya Ejipito, ndenge tolekaki na kati ya bikolo oyo bolekelaki. Mpe bótala makambo ya nkele ya bango mpe bikeko ya bango: nzete, libanga, palata mpe wolo, oyo ezali epai ya bango. Ezala te moto moko azali kati na bino, mobali to mwasi, to bizaleli ya bakoko, to libota, oyo makanisi na ye ebongwani longwa na Nkolo Nzambe na bino, bakei kosalela banzambe ya bikolo wana; ezala te moto moko azali kati na bino mosisa oyo ebotaka likolo na ngolo mpe na bololo. Mpe ekozala soki ayoki maloba ya bilakeli mabe oyo, mpe amipambola na motema na ye, koloba, Makambo ya bule ekozala na ngai, mpo nakotambola na kobunga ya motema na ngai, mpo mobuki mibeko abebisa elongo na oyo azangi

masumu te. Nzambe akolinga te kozala na ngolu na ye, kasi wana kanda ya Nkolo ekopela makasi mpe zuwa na ye na moto wana; mpe bilakeli mabe nyonso ya boyokani oyo, oyo ekomami na buku oyo, ekokangama na ye; mpe Nkolo akolongola nkombo na ye longwa na nse ya likolo. Mpe Nkolo akokabola ye na mabe longwa na bana nyonso ya Isalaele, kolanda bilakeli nyonso ya boyokani oyo ekomami na buku ya mibeko oyo. Mpe bakoloba ekeke mosusu bana na bino oyo bakotelemela nsima na bino, mpe mopaya oyo akoya wuta na mabele mosika, mpe bakomona bitumbu ya mabele wana mpe bokono na yango oyo Nkolo atindaki likolo na yango, soufre mpe mungwa ezikisami na moto; mabele na yango nyonso ekobwakama mboto te, mpe ekobota te, mpe eloko nyonso ya pondu ekobima te likolo na yango. Ndenge ebukaki Sodome mpe Gomore, Adima mpe Zeboyimi, oyo Nkolo abukaki na kanda mpe na kanda. Mpe bikolo nyonso bakoloba: Mpo na nini Nkolo asalaki boye na mabele oyo? Nani oyo kanda ya kanda monene oyo? Mpe bakoloba, mpo batikaki boyokani ya Nkolo Nzambe ya bakoko na bango, oyo asalaki na bakoko na bango, ntango abimisaki bango na mokili ya Ejipito, mpe bakendaki basalelaki banzambe mosusu, oyo bayebaki te, mpe apesaki bango te. Mpe Nkolo asilikaki na kanda likolo ya mokili wana mpo amemela yango bilakeli mabe nyonso oyo ekomama na buku ya mobeko oyo. Mpe Nkolo alongolaki bango na mabele na bango na kanda mpe na kanda mpe na kanda monene mpenza, mpe abenganaki bango na mabele mosusu lokola lelo. Makambo oyo ebombami ezali ya Nkolo Nzambe na biso, kasi oyo emonani ezali ya biso mpe ya bana na biso tii na seko, mpo na kosala nyonso maloba

ya mibeko oyo. Makambo oyo ebombami ezali ya Nkolo Nzambe na biso, kasi oyo emonani ezali ya biso mpe ya bana na biso tii na seko, mpo na kosala nyonso maloba ya mibeko oyo.

30

Mpe ekozala soki makambo oyo nyonso ekoya likolo na yo, lipamboli mpe elakeli mabe, oyo natiyaki liboso ya elongi na yo. Mpe okoyamba na motema na yo na bikolo nyonso epai soki Nkolo akopanza yo kuna, mpe okozonga epai ya Nkolo Nzambe na yo, mpe okoyoka mongongo na ye kolanda nyonso oyo ngai nazali kotinda yo lelo, na motema na yo mobimba, mpe na molimo na yo mobimba, mpe Nkolo akobikisa masumu na yo, mpe akoyokela yo mawa, mpe lisusu akosangisa yo longwa na bikolo nyonso oyo Nkolo apanzaki yo kuna. Soki dispersion ya yo ezali wuta na nsuka ya likolo kino na nsuka ya likolo, wuta wana Nkolo Nzambe na yo akosangisa yo, mpe wuta wana Nkolo Nzambe na yo akokamata yo. Mpe Nzambe na yo akokotisa yo wuta kuna na mabele oyo batata na yo bazwaki lokola libula, mpe okozwa yango lokola libula, mpe akosalela yo bolamu, mpe akokoma yo ebele koleka batata na yo. Mpe Nkolo akopetola mpenza motema na yo mpe motema ya bakitani na yo, mpo na kolinga Nkolo Nzambe na yo na motema na yo mobimba mpe na molimo na yo mobimba, mpo ozala na bomoi. Mpe Nkolo, Nzambe na yo, akopesa bilakeli mabe oyo likolo ya banguna na yo mpe likolo ya baoyi yo, oyo balandaki yo. Mpe yo okozonga mpe okoyoka mongongo ya Nkolo, Nzambe na yo, mpe okosala

mitindo na ye nyonso oyo ngai nazali kopesa yo lelo. Mpe akopambola yo Nkolo Nzambe na yo na misala nyonso ya maboko na yo, na bana ya libumu na yo, mpe na bana ya bibwele na yo, mpe na mbuma ya mabele na yo, mpo Nkolo Nzambe na yo akozonga mpo na kosepela likolo na yo mpo na makambo malamu, ndenge asepelaki likolo ya batata na yo; Soki oyoki mongongo ya Nkolo Nzambe na yo, kobatela mibeko na ye, mpe bikateli na ye, mpe mikano na ye oyo ekomama na buku ya mobeko oyo; soki ozongeli epai ya Nkolo Nzambe na yo na motema na yo mobimba, mpe na molimo na yo mobimba. Mpo ete mobeko oyo ngai nazali kopesa yo lelo ezali mpasi mingi te, mpe ezali mosika na yo te. Ezali te na likoló likoló, koloba: Nani akokende likoló epai na biso na likoló, mpe akozwa yango epai na biso, mpe soki toyoki yango, tokosala? Ezali mpe te na ngámbo mosusu ya mbu, koloba: Nani akokátisa mbu mpo na biso mpo ákende na ngámbo mosusu ya mbu, mpe ákamata yango mpo na biso, mpe ákosala yango eyókana mpo na biso, mpe tokosala? Liloba ezali pene na yo mingi, na monoko na yo, mpe na motema na yo, mpe na maboko na yo mpo na kosala yango. Tala, napesi liboso ya yo lelo bomoi mpe liwa, bolamu mpe mabe. Soki oyoki mibeko ya Nkolo Nzambe na yo, oyo ngai nazali kopesa yo mitindo lelo, kolinga Nkolo Nzambe na yo, kotambola na nzela nyonso ya ye, mpe kobatela bikateli ya ye mpe mikano ya ye, okozala na bomoi, okozala ebele, mpe Nkolo Nzambe na yo akopambola yo na mabele nyonso oyo okoti kuna mpo na kozwa yango. Mpe soki motema na yo ekobongwana, mpe okoyoka te, mpe osili kopengwa okogumbamela banzambe mosusu mpe okosalela bango, nazali koyebisa yo lelo, ete na

libebi bokokufaka, mpe bokozala na mikolo mingi te na mabele, oyo bino bozali kokatisa Yordani wana mpo na kozwa yango lokola libula. Nazali kotatola bino lelo likoló mpé mabelé, bomoi mpé liwá napesi liboso ya elongi na bino, mapamboli mpé bilakeli mabe; pona bomoi yo, mpó ozala na bomoi yo mpé mboto na yo, kolinga Nkolo Nzambe na yo, koyoka mongongo na ye, mpé kokangama na ye; mpó yango nde bomoi na yo mpé bolai ya mikolo na yo, kofanda na mabelé oyo Nkolo alapaki ndai epai ya batata na yo Abraham mpé Isaac mpé Jacob kopesa bango yango.

31

Mpe Moyize asilisaki koloba maloba oyo nyonso epai ya bana nyonso ya Isalaele, mpe alobaki na bango, ngai nazali na mibu nkama moko na tuku mibale lelo; nakokoka lisusu te kokota mpe kobima; kasi Nkolo alobaki na ngai, okokatisa Yordani oyo te. Nkolo Nzambe na yo oyo azali kokende liboso ya elongi na yo, ye akobebisa bikolo wana liboso ya elongi na yo, mpe okozwa bango lokola libula, mpe Yozue akokende liboso ya elongi na yo, ndenge Nkolo alobaki. Mpe Nkolo Nzambe na yo akosala bango ndenge asalaki Sihon mpe Og, bakonzi mibale ya Baamori, oyo bazalaki ngambo ya Yordani, mpe mabele na bango, ndenge abebisaki bango. Mpe Nkolo akabaki bango na bino, mpe bokosala bango ndenge natindaki bino. Zala na mpiko mpe zala makasi, kobanga te, mpe kobanga mingi te, mpe kolenga te liboso ya bango, mpo Nkolo Nzambe na yo oyo azali kokende

liboso na bino kati na bino, akotika yo te, mpe akosundola yo te. Mpe Moyize abengi Jozue, mpe alobaki na ye liboso ya Israel mobimba: Zala na mpiko mpe zala makasi, pamba te yo okokota liboso ya bato oyo na mabele oyo Nkolo alapaki ndai na batata na bino kopesa bango, mpe yo okopesa bango yango lokola libula. Na Nkolo oyo azali kotambola elongo na yo, akotika yo te, mpe akosundola yo te. Kobanga te, mpe kozala na somo te. Mpe Moyize akomaki maloba ya mibeko oyo na buku, mpe apesaki yango na banganga-nzambe, bana ya Levi, oyo bamemaka sanduku ya boyokani ya Nkolo, mpe na bakolo ya bana ya Israel. Mpe Moyize apesaki bango mitindo na mokolo wana, koloba: Nsima ya mibu sambo, na ntango ya mbula ya kokangolama, na feti ya bandako ya kapo, ntango Israel mobimba bakokende elongo mpo bamonana liboso ya Nkolo Nzambe na bino, na esika oyo Nkolo akopona, bokotanga mibeko oyo liboso ya Israel mobimba na matoyi na bango, nsima ya kosangisa bato, mibali mpe basi mpe bana mpe mopaya oyo azali na bingumba na bino, mpo bayoka, mpe mpo bayekola kobanga Nkolo Nzambe na bino; mpe bakoyoka mpo basala maloba nyonso ya mibeko oyo. Mpe bana na bango oyo bayebi te, bakoyoka, mpe bakoyekola kobanga Nkolo Nzambe na yo mikolo nyonso oyo bakozala na bomoi likolo ya mabele, na oyo bino bozali kokatisa Yordani wana mpo na kozwa yango. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, Tala, mikolo ya liwa na yo ekomi pene, benga Jozue, mpe botelema pembeni ya bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe nakopesa ye mitindo. Mpe Moyize na Jozue bakendaki na ndako ya kapo ya litatoli, mpe batelemaki pembeni ya bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe Nkolo akitaki na kati ya lipata,

mpe atelemaki pembeni ya bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe likonzi ya lipata etelemaki pembeni ya bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, tala yo okolala na biso ya bakoko na yo, mpe soki batelemi, bato oyo bakosala ekobo na sima ya banzambe ya bapaya ya mabele, oyo bakokota na kati na yango, mpe bakotika ngai, mpe bakobuka boyokani na ngai, oyo nasalaki na bango. Mpe nakoyokela bango nkanda makasi na mokolo wana, mpe nakotika bango, mpe nakobongola elongi na ngai longwa na bango, mpe ekozala bilei, mpe bakokuta ye mabe mingi mpe mitungisi, mpe akoloba na mokolo wana: Mpo Nkolo Nzambe na ngai azali te na ngai, mabe oyo ekutaki ngai. Ngai kasi nakobongola elongi na ngai longwa na bango na mokolo wana, mpo na mabe nyonso oyo basalaki, mpo bapesaki mitó na banzambe ya bapaya. Na sikawa bokoma maloba ya nzembo oyo, mpe boteya yango bana ya Isalaele, mpe bokotisa yango na monoko na bango, mpo ekóma epai na ngai nzembo oyo liboso, kotatola kati na bana ya Isalaele. Nakokotisa bango na mabele malamu, oyo nalapaki ndai na batata na bango, kopesa bango mabele oyo ezali kotanga miliki mpe mafuta ya nzoyi. Bakolia, mpe soki batondisami, bakotonda. Bongo bakobongwana epai ya banzambe ya bapaya, mpe bakosalela bango, mpe bakosilisa ngai nkanda, mpe bakobuka boyokani na ngai. Mpe nzembo oyo ekozongisama kolanda elongi oyo ezali kotatola, mpo ekobosanama te na monoko na bango, mpe na monoko ya bakitani na bango, mpo ngai nayebi mabe na bango, nyonso oyo bazali kosala awa lelo, liboso ya kokotisa ngai bango na mokili malamu, oyo nalapaki ndayi na batata na bango. Mpe Moyize akomaki nzembo oyo na mokolo

wana, mpe alakisaki yango bana ya Isalaele. Mpe apesaki mitindo na Joshua, mpe alobaki: Zala na mpiko mpe zala makasi, pamba yo okotisa bana ya Isalaele na mabele oyo Nkolo alapaki ndayi na bango, mpe ye akozala na yo. Ntango Moyize asilisaki kokoma maloba nyonso ya mibeko oyo na buku tii na nsuka, mpe apesaki mitindo na Balevite oyo bazalaki komeme sanduku ya boyokani ya Nkolo, koloba: Bokamata buku ya mibeko oyo, bokotya yango na mipanzi ya sanduku ya boyokani ya Nkolo Nzambe na bino; mpe ekozala kuna na yo lokola litatoli. Mpo ngai nayebi litomboki na yo, mpe nkingo na yo oyo makasi. Nzokande ngai nazali naino na bomoi elongo na bino lelo, bozalaki kotomboka na makambo epai ya Nzambe, ndenge nini te mpe na nsuka ya liwa na ngai? Sangisa epai na ngai bakambi ya mabota na bino, mpe bakolo na bino, mpe basambi na bino, mpe bakomi na bino, mpo nakoloba na matoyi na bango maloba nyonso oyo, mpe nakobikisa litatoli liboso na bango likolo mpe mabele. Nayebi pamba ete nsima ya liwa na ngai, bokosala mabe na mabe, mpe bokokende pembeni ya nzela oyo natindaki bino, mpe mabe ekokutana na bino na mikolo ya nsuka, pamba ete bokosala mabe liboso ya Nkolo, mpo na kotumbola ye na misala ya maboko na bino. Mpe Moyize alobaki na matoyi ya lisanga mobimba maloba ya nzembo oyo tii na nsuka.

32

Paya attention likolo, mpe nakololoba, mpe tika ete mabele

eyoka maloba oyo ewuti na monoko na ngai. Ezalela yango lokola mbula liloba na ngai, mpe ekita yango lokola mamwe maloba na ngai, lokola mbula likolo ya matiti, mpe lokola mvula ya pembe likolo ya matiti. Mpo nabengaki nkombo ya Nkolo, bopesa nkembo na Nzambe na biso. Nzambe, misala na ye ezali ya solo, mpe nzela na ye nyonso ezali mikano, Nzambe ya sembo, mpe ezali na bosembo te te, ya sembo mpe ya bule Nkolo. Bamasalaki masumu, kasi bazali bana na ye te, bazali bana oyo basengeli kofingama, ekeke ya kotambola na nzela ya kobengana mpe ya kobebisama. Makambo oyo bozongiseli Nkolo? Boye bato bazali bazoba mpe bazali na bwanya te? Ezali te ye moko oyo, tata na yo, azwaki yo mpe asalaki yo mpe abongisaki yo? Bokanisa mikolo ya ntango ya kala, bososola mibu ya bileko na bileko. Tuna tata na yo mpe akosakola yo, bakolo na yo mpe bakoloba na yo. Ntango Oyo-Aleki-Likoló akabolaki bikólo, ntango apanzaki bana ya Adamu, atiaki bandelo ya bikólo kolanda motángo ya bantoma ya Nzambe. Mpe ekómaki eteni ya Nkolo bato na ye Jakobo, nzela ya komeka ya libula na ye Isalaele. Asalaki ye akoka na esobe, na posa ya mayi na molunge ya moto na mabele oyo ezangi mayi; azingelaki ye mpe ateyaki ye, mpe abatelaki ye, lokola mwana mwasi ya liso. Lokola mpongo abatelaka zala na ye, mpe likoló ya bana na ye ya mike alingaki mingi, afungolaki mapapu na ye ayambaki bango, mpe atombolaki bango likoló ya mapeka na ye. Nkolo ye moko nde azalaki kotambwisa bango, ezalaki te elongo na bango nzambe ya mopaya. Amatisaki bango na makasi ya mabele, aleisaki bango mbuma ya bilanga, bamɛlaki mafuta ya nzoi uta na libanga, mpe mafuta uta na libanga ya makasi.

Manteka ya bangɔmbɛ, mpe miliki ya bameme, elongo na mafuta ya bana-mpate mpe ya bameme ya mibali, bana ya bangɔmbɛ ya mibali mpe ya bantaba, elongo na mafuta ya mitema ya mbuma, mpe makila ya vino, amɛlaki vino. Mpe Jakobo aliaki mpe atondaki, mpe oyo alingamaki agangaki; akómaki mafuta, akómaki monene, akómaki monene. Mpe asundolaki Nzambe oyo asalaki ye, mpe alongwaki na Nzambe Mobikisi na ye. Bapesaki ngai nkanda na nzela ya banzambe ya bampaya, na makambo na bango ya nkele bapesaki ngai mawa. Babonzaki mbeka na ba démoni, mpe te na Nzambe, na ba nzambe oyo bayebaki te, ya sika mpe ya nsika bayaki, oyo ba tata na bango bayebaki te. Nzambe oyo abotaki yo, otikaki ye, mpe obosanaki Nzambe oyo azali koleisa yo. Mpe Nkolo amonaki, mpe azalaki na zuwa, mpe asilikilaki na nzela ya kanda ya bana na ye ya mibali mpe bana na ye ya basi, mpe alobaki: Nakobongola elongi na ngai mosika na bango, mpe nakolakisa nini ekozala na bango na mikolo ya nsuka; mpo ete ekeke ebongwani ezali, bana ya mibali oyo kondima ezali te na kati na bango. Bango moko basalaki ngai zuwa na likolo ya oyo ezali Nzambe te, batumbokisaki ngai na bikeko ya bango, mpe ngai nakosala bango zuwa na likolo ya oyo ezali ekolo te, na likolo ya ekolo ya bazoba nakotumbokisa bango. Mpo mɔ̌tɔ ekopelisama ut na kanda na ngai, ekozika tii na lifelo na nse, ekolia mabelé na mbuma na yango, ekotumba miboko ya ngomba. Nakosangisa mabe na kati na bango, mpe nakosalela makonga na ngai mpo na kobunda na kati na bango. Bakozala kokúfa na nzala makasi mpe kolíyama na bandɛkɛ, mpe bokɔngɔ ya mokɔngɔ oyo ekoki kobíkisama tɛ, minu ya banyama ya

zamba nakotinda epai na bango, elongo na kanda ya baoyo bazali kobenda na mabelé. Na libándá, mopánga ekokómisa bangó bato bazángi bána, mpé na káti ya bibombelo, kobánga; elenge mobáli elongo na elenge mwási, mwána oyo azali komɛ́la mabɛ́lɛ elongo na mobange. Nalobaki, nakopanza bango, nakotika kasi longwa na bato likundoli na bango. Soki te na nzela ya kanda ya banguna, mpo ete báleka ntango molai te, mpo ete bayini básangana kobundisa te, báloba te: Loboko na biso oyo ezali likolo, mpe Nkolo te, nde asalaki makambu oyo nyonso. Ekolo oyo ebungisi toli, mpe ezali na boyebi te kati na bango. Bazalaki na makanisi te ya koyeba, tika ete bandima makambo oyo na ntango oyo ezali koya. Ndenge nini moko akolanda nkoto moko, mpe mibale bakolongola nkoto zomi nkoto, soki te Nzambe atekaki bango, mpe Nkolo akabaki bango? Pamba te bazali te lokola Nzambe na biso, banzambe na bango, mpe banguna na biso bazali bazangi mayele. Wuta na vino ya Sodoma nde vino ya bango, mpe motape ya bango ewuti na Gomora; zabola ya bango ezali zabola ya bile, likutu ya bololo epai ya bango. Kanda ya bandako vini na bango, mpe kanda ya banyoka oyo ebikaka te. Te, tala, makambo oyo esangani epai na ngai, mpe ekangami na kati ya bibombelo na ngai? Na mokolo ya kozongisa mabe, nakozongisa, ntango lokolo na bango ekobeta mabaku, mpo mokolo ya libebi ezali pene na bango, mpe ezali wana ebongisami mpo na bino. Mpo Nkolo akosambisa bato na ye, mpe na bantomba na ye akozwa libondisi; mpo amonaki bango balembi, mpe basundolami na bowumbu, mpe balembi. Mpe Nkolo alobaki: Wapi bazali banzambe na bango, oyo batiaki elikya na bango, oyo mafuta ya

bambeka na bango boliaki, mpe bomelaki vino ya makabo na bango? Tika bátelemela mpe tika básalisa bino mpe tika bákóma bakengeli mpo na bino. Bótala, bótala, ngai nazali, mpe ezali Nzambe te longola ngai, ngai nakoboma, mpe nakosala bázala na bomoi, nakobeta, mpe ngai nakobikisa, mpe ezali moto te oyo akokangola na maboko na ngai. Mpo nakotombola loboko na ngai na likolo, mpe nakolapa na loboko na ngai ya mobali; mpe nakoloba, ngai nazali na bomoi mpo na libela; Mpo nakopelisa mopanga na ngai lokola nkake, mpe loboko na ngai ekosimba kosambisa, mpe nakozongisa bosembo na banguna, mpe na baoyo bayinaka ngai nakozongisa. Nakolangwisa makonga na ngai na makila, mpe mopanga na ngai ekolia mosuni banda na makila ya bato bazoki mpe ya bowumbu, banda na mito ya bakambi banguna. Bosepela, likoló, elongo na ye, mpe tika ete bafukamela ye banso bantoma ya Nzambe. Bosepela, bikólo, elongo na bato na ye, mpe tika ete balendisama na ye banso bana ya Nzambe, mpo makila ya bana na ye ezali kozongisama. Mpe akozongisa mpe akofuta etumbu na banguna, mpe na baoyo bayinaka akofuta. Mpe Nkolo akopetola mabelé ya bato na ye. Mpe Moyize akomaki nzembo oyo na mokolo wana, mpe alakisaki yango bana ya Isalaele. Moyize akotaki mpe alobaki maloba nyonso ya mibeko oyo na matoyi ya bato, ye moko na Jozue, mwana ya Nuni. Mpe Moyize asilisaki koloba na Isalaele nyonso. Mpe alobaki epai na bango: Botalela motema na likolo ya maloba nyonso oyo, oyo ngai nazali kotatola bino lelo, oyo bokopesa mitindo na bana na bino, kobatela mpe kosala maloba nyonso ya mobeko oyo. Que te liloba mpamba oyo te na bino, pamba te oyo nde bomoi na bino, mpe mpo na liloba oyo

bokowumela mikolo mingi likoló ya mabele, na oyo bino bozali kokatisa Yordani wana mpo na kozwa libula. Mpe Nkolo alobaki na Moyize na mokolo wana, koloba: Mata na ngomba Abarim, ngomba oyo ya Nebo oyo ezali na mabele ya Moabi liboso ya Yeriko, mpe mona mabele ya Kanana oyo ngai napesi bana ya Isalaele, mpe okufa na ngomba oyo ozali komata kuna, mpe okosangana na bato na yo; ndenge Aron ndeko na yo akufaki na Ori ngomba, mpe asanganaki na bato na ye. Mpo boboyaki liloba na ngai liboso ya bana ya Isalaele na mai ya koswana ya Kadeshi, na esobe ya Sine, mpo botiaki ngai mosantu te liboso ya bana ya Isalaele. Liboso okomona mabele, kasi okókota kuna te.

33

Mpe oyo ezali lipamboli oyo Moyize, moto ya Nzambe, apambolaki bana ya Isalaele liboso ya liwa na ye. Mpe alobaki: Nkolo awuti na Sinai ayei, mpe amimonisaki epai ya Seir epai na biso, mpe ayaki nokinoki wuta na ngomba Paran, elongo na bankoto ya bato ya Kadesh, wuta na ngambo ya loboko ya mobali na ye, ba-anjelu elongo na ye. Mpe abikisaki bato na ye, mpe bato nyonso oyo babulisami na nse ya maboko na yo; mpe bango bazali na nse ya yo; mpe azwaki mobeko uta na maloba na ye, oyo Moyize atindaki biso, libula ya mayangani ya Jakobo. Mpe ekozala na oyo alingami moyangeli, ntango bayangeli ya bato bakosangana elongo na mabota ya Isalaele. Tika Rubeni ázala na bomoi, mpe akufa te, mpe ázala ebele na motángo. Mpe oyo ezali mpo na Yuda, yoka Nkolo mongongo ya Yuda, mpe

okoya epai ya bato na ye, maboko na ye ekokabola mpo na ye, mpe okozala mosungi uta na banguna. Mpe na Levi alobaki, pesa Levi makambo ya polele ya ye, mpe solo ya ye na mobali mosantu, oyo bamekaki ye na komeka; bafingaki ye na mayi ya koswana; Ye oyo azalaki koloba na tata mpe na mama, namonaki yo te, mpe bandeko na ye ayebaki te, mpe bana na ye abwakaki; abatelaki maloba na yo, mpe boyokani na yo abatelaki. Bakoyebisa mibeko na yo epai ya Yakobo, mpe mobeko na yo epai ya Isalaele, bakotya malasi na nkanda na yo ntango nyonso likoló ya etumbelo na yo. Bless, Nkolo, makasi na ye, mpe ndima misala ya maboko na ye, panza loketo ya banguna oyo batelemeli ye, mpe baoyo bayini ye batomboka lisusu te. Mpe na Benjamin alobi, molingami na Nkolo akofanda na elikya, mpe Nzambe akozipa ye mikolo nyonso, mpe kati ya mapeka na ye apemisi. Mpe na Jozefi alobaki, uta na mapamboli ya Nkolo mabele na ye, uta na bangonga ya likolo, mpe mamwe, mpe uta na bozindo ya bitima uta na nse, mpe na ngonga ya mbuma ya nzela ya moi, mpe uta na bokutani ya basanza, uta na songe ya bangomba ya ebandeli, mpe uta na songe ya bangomba mikuse ya seko, mpe na ngonga ya kotondisa mabele; mpe biloko oyo endimami na oyo amonaki na nzete ekoya likolo ya moto ya Jozefi, mpe likolo ya songe ya oyo akumisami likolo ya bandeko. Mwana ya liboso ya ngombe ya mobali, kitoko na ye; maseke ya mbongo moko, maseke na ye. Na yango akobeta bikolo elongo, tii na nsuka ya mabele. Oyo ezali nkoto zomi ya Efrayimi, mpe oyo ezali nkoto ya Manase. Mpe na Zabuloni, alobaki: Sepela Zabuloni na kobima na yo, mpe Isakari na bandako ya kapo na ye. Bikólo bakobebisa, mpe bokobenga

wana, mpe bokobonza wana mbeka ya bosembo, mpamba te bozwi ya mbu ekoleisa yo, mpe mombongo ya libongo ya bafandi. Mpe na Gad, alobaki: Apambolami oyo azali kopanzisa Gad; lokola nkosi apemaki, asili kobuka loboko mpe mokonzi. Mpe amonaki mbuma ya liboso ya ye, mpo wana mabele ya bakambi ekabolamaki, bakambi basanganaki elongo na bakambi ya bato. Bosembo Nkolo asalaki, mpe etumbu ya ye na Isalaele. Mpe na Dan alobaki: Dan azali mwana ya nkosi, mpe akopumbwa longwa na Basani. Mpe na Naftali, alobi: Naftali, botondisi ya biloko oyo bandimi, mpe tondisama na mapamboli euta na Nkolo; mbu mpe Sudi akozwa yango lokola libula. Mpe na Asher, alobi: Apambolami banda bana, Asher, mpe akozala andimi epai ya bandeko na ye, akotia lokolo na ye na mafuta. Ebende mpe bronze ekozala sandale na ye, mpe makasi na yo ekozala lokola mikolo na yo. Ezali te lokola Nzambe ya molingami, oyo azali kotambola likolo ya likolo, mosungi na yo, mpe oyo azali monene ya firmament. Mpe akozipa yo na ebandeli ya Nzambe, mpe na nguya ya maboko ya seko, mpe akobengana monguna liboso na yo, koloba: Obeba. Mpe Isalaele akofanda na kotya motema, ye moko na mabele ya Jakobo, na mbuma mpe na vino, mpe likolo ekozala na mampata mpe mamwe mpo na yo. Opambwami yo Isalaele; nani azali lokola yo, ekolo oyo ezali kobikisama na Nkolo? Mosungi na yo akobatela yo, mpe mopanga na yo ekozala nkembo na yo; mpe banguna na yo bakokosa yo; mpe yo okonyata likolo ya nkingo na bango.

34

Mpe Moyize amataki longwa na Araboti ya Moabi na ngomba Nebo, na songe ya Pisiga, oyo ezali na elongi ya Yeriko; mpe Nkolo alakisaki ye mabele nyonso ya Galaadi tii na Dani, mpe mabele nyonso ya Nefitali, mpe mabele nyonso ya Efrayimi, mpe Manase, mpe mabele nyonso ya Yuda tii na mbu ya nsuka, mpe esobe, mpe bituka oyo ezingeli Yeriko, engumba ya mbila tii na Tsoari. Mpe Nkolo alobaki na Moyize, oyo ezali mabele oyo nalapaki ndayi na Abraham mpe na Isaac mpe na Jacob, koloba, na bakitani na bino nakopesa yango, mpe nalakisaki na miso na yo, mpe kuna okokota te. Mpe Moyize, mosali ya Nkolo, akufaki na mokili ya Moabi na nzela ya liloba ya Nkolo. Mpe bakundaki ye na Ai penepene na ndako ya Peor, mpe moto moko te amonaki likundami na ye tii na mokolo oyo. Moses azalaki na mibu nkama moko na tuku mibale ntango akufaki, miso na ye elembalamaki te, mpe makasi na ye esilaki te. Mpe bana ya Isalaele balelaki Moyize na Araboti ya Moabi, na ngambo ya Yordani pembeni ya Yeriko, mikolo tuku misato, mpe mikolo ya mawa ya kolela Moyize esilaki. Mpe Jozue, mwana wa Nun, atondaki na molimo ya bososoli, mpo Moyize atiaki mabɔkɔ na ye likolo na ye, mpe bana ya Isalaele bayokaki ye, mpe basalaki ndenge Nkolo atindaki Moyize. Mpe mosakoli abimelaki lisusu te na Isalaele lokola Moyize, oyo Nkolo ayebaki ye elongi na elongi na bilembo nyonso mpe bikamwa, oyo Nkolo atindaki ye kosala yango na mokili ya Ejipito epai ya Faraon, mpe epai ya basali na ye, mpe na mokili na ye mobimba; bikamwa minene, mpe

loboko ya nguya, oyo Moyize asalaki liboso ya Isalaele mobimba.

Jozue

1

Na nsima ya liwa ya Moyize, Nkolo alobaki na Jozue, mwana ya Nuni, mosaleli ya Moyize, koloba: Moyize, mosaleli na ngai, akufi. Sikawa yango, telemá, katisa Yordani, yo mpe bato nyonso oyo, na mokili oyo ngai nazali kopesa bango. Esika nyonso oyo bokonyata na matambe ya makolo na bino, nakopesa bino yango, ndenge nalobaki na Moyize: Esobe mpe Anti-Libani, tii na ebale monene, ebale Efrate, mpe tii na mbu ya suka; banda koleka ya moi ekozala bandelo na bino. Moto moko te akotelemela liboso ya bino mikolo nyonso ya bomoi na yo, mpe ndenge nazalaki na Moyize, ndenge wana nakozala mpe na yo, mpe nakotika yo te to nakoboya yo te. Zala makasi mpe zala na mpiko, pamba te yo okokabola na bato oyo mabele oyo nalapaki ndayi na batata na bino ya kopesa bango. Zala na makasi yango wana mpe zala na mpiko, kobatela mpe kosala ndenge Moyize mwana na ngai atindaki yo; mpe okopengwa te na yango na ngambo ya loboko ya mobali to na ngambo ya loboko ya mwasi, mpo ozala na bwanya na makambu nyonso oyo okokosala. Mpe

buku ya mibeko oyo ekokende te na monoko na yo, mpe okotya makanisi na yango butu na moyi, mpo oyeba kosala nyonso oyo ekomama. Bongo okozala na bomengo, mpe okotambwisa banzela na yo malamu, mpe bongo okososola. Tala, napesi yo mitindo; zala makasi mpe zala na mpiko, kokanga motema te, kobanga mpe te, mpo Nkolo Nzambe na yo azali elongo na yo na bisika nyonso oyo okokende. Mpe Jozue apesaki mitindo na bakomi ya bato, koloba: Bokota na kati ya molako ya bato, mpe bopesa bato mitindo, koloba: Bomibongisa bilei, mpo naino mikolo misato mpe bino bokokatisa Yordani oyo, bokota mpo na kobotola mabele oyo Nkolo Nzambe ya batata na bino apesi bino. Mpe na Rubeni, mpe na Gadi, mpe na ndambo ya libota ya Manase, Yozue alobaki, bokanisa liloba oyo Moyize, mwana ya Nkolo, atindaki bino, koloba, Nkolo Nzambe na bino apemisaki bino, mpe apesaki bino mabele oyo. Basi ya bino na bana ya bino na bibwele ya bino tika bafanda na mabele oyo apesaki bino; kasi bino bokokatisa malamu na bilamba liboso ya bandeko ya bino, bato nyonso oyo bazali na makasi; mpe bokosalisa bango na bitumba, tii Nkolo Nzambe na biso akopemisa bandeko ya bino, ndenge mpe bino, mpe bango mpe bakozwa mabele oyo Nkolo Nzambe na biso apesi bango; mpe bokokende moto na moto na libula na ye oyo Moyize apesaki bino na ngambo ya Yordani na ngambo ya kobima ya moi. Mpe bayanoli epai ya Jozue, balobaki: Nyonso oyo soki okopesa biso mitindo, tokosala, mpe na bisika nyonso oyo soki okotinda biso, tokokende. Kolanda makambo nyonso oyo toyokaki Moyize, tokoyoka yo, kasi tika Nkolo Nzambe na biso azala na yo, ndenge azalaki na Moyize. Yango kasi moto oyo akoki kotosa yo te, mpe

oyo akoyoka te maloba na yo ndenge soki okopesa ye mitindo, tika akufa, kasi zala makasi mpe zala na mpiko.

2

Mpe Yesu, mwana ya Nuni, atindaki na Shittim mibali mibale ya bilenge mpo na kononga, koloba: Bokende likoló mpe botala mabele mpe Yeriko. Mpe mibali mibale ya bilenge bakendaki mpe bakotaki na Yeriko, mpe bakotaki na ndako ya mwasi moko ya ndumba, nkombo na ye Raabi. Mpe bafandaki kuna. Mpe bayebisaki mokonzi ya Yeriko, baloba: Bato ya bana ya Isalaele bakɔti awa mpo na kononga mokili. Mpe mokonzi ya Yeriko atindaki mpe alobaki na Raabi, koloba: Bimisa mibali oyo bakotaki na ndako na yo na butu, pamba te bayaki kononga mokili. Mpe mwasi, nsima ya kozwa mibali mibale, abombaki bango; mpe alobaki na bango, koloba: Mibali bayaki epai na ngai, kasi ntango ekuke ezalaki kokangama na molili, mibali babimaki; nayebi te esika bakendaki; bolanda nsima ya bango, soki bokokanga bango. Kasi ye amemaki bango na likolo ya mwanza, mpe abombaki bango kati na matiti ya lino oyo etungamaki na likolo ya mwanza. Mpe bato balandaki nsima na bango nzela oyo ekendaka na Yordani epai ya bisika ya kokatisa, mpe ezibeli ekangamaki. Mpe ekómaki ntango babimaki baye bazalaki kolanda nsima na bango, mpe bango moko liboso bálala, kasi ye amontaki epai na bango likoló ya motó ya ndako, mpe alobaki na bango: Nayebi ete Nkolo apesaki bino mabele, pamba te somo na bino ekweyaki likoló ya biso. Tosili ete Nkolo

Nzambe akaukisaki ebale ya motane liboso na bino, ntango bobimaki na Ejipito, mpe makambo nyonso oyo asalaki na bakonzi mibale ya ba-Amoreyi, oyo bazalaki ngambo ya Yordani, Sihoni mpe Ogi, oyo bobebisaki bango. Mpe tango toyokaki, biso tokamwaki na mitema na biso, mpe molimo etikalaki lisusu te na moto moko te kati na biso liboso ya bino, mpo Nkolo Nzambe na bino, Nzambe na likolo epai ya likoló mpe na mokili epai ya nse. Mpe sikawa lápa ndai na Nkolo Nzambe, mpo nasali bino ngolu, mpe bósala mpe bino ngolu na ndako ya tata na ngai, mpe bóbatela na bomoi ndako ya tata na ngai, mama na ngai, mpe bandeko na ngai, mpe ndako na ngai mobimba, mpe nyonso oyo ezali na bango, mpe bókangola molimo na ngai na liwa. Mpe bato balobaki na ye: Elimo na biso na esika ya bino na liwa. Mpe ye alobaki: Ntango Nkolo akopesa bino engumba, bokosala ngai ngolu mpe bosembo. Mpe akitisaki bango na nzela ya lininisa, mpe alobaki na bango, bokende na ngomba, bato oyo balandaka bino bakutana na bino te, mpe bokobombama kuna mikolo misato tii bato oyo balandaka bakozonga nsima ya bino, mpe nsima ya makambu yango bokokende na nzela na bino. Mpe bato ya mibali balobaki na ye: Tozali na ngambo te na ndai na yo oyo. Tala, biso tozali kokota na eteni ya engumba, mpe okotya elembo, nsinga ya motane oyo okobimisa na lininisa oyo na yango okitisaki biso. Kasi tata na yo, mpe mama na yo, mpe bandeko na yo, mpe ndako mobimba ya tata na yo, okosangisa bango epai na yo na ndako na yo. Mpe ekozala ete moto nyonso oyo akobima na ezibeli ya ndako na yo mpo na kokende libándá, akozala na likambo ye moko, kasi biso tokozala na likambo te mpo na ndayi na yo oyo. Mpe bato

nyonso oyo bakozala elongo na yo na ndako na yo, biso tokozala na likambo. Soki kasi moto moko akosalisa biso mabe to akofungola maloba na biso oyo, tokozala bana mbeba na ndai na yo oyo. Mpe alobaki na bango: Ezala kolanda liloba na bino, mpe atindaki bango, mpe bakendaki. Mpe bayaki na ngomba, mpe batikalaki wana mikolo misato, mpe bato oyo bazalaki kolanda balukaki banzela nyonso, mpe bakutaki te. Mpe bana mibali mibale ya bilenge bazongaki, mpe bakitaki longwa na ngomba, mpe bakatisaki epai ya Yesu, mwana ya Nun, mpe bayebisaki ye makambo nyonso oyo ekweláki bango. Mpe balobaki na Joshua ete: Nkolo apesi mabele nyonso na maboko na biso, mpe bato nyonso oyo bafandi na mabele wana babandi kobanga biso.

3

Mpe Joshua alamukaki noki na ntɔngɔ, mpe alongwaki na Shittim, mpe bayaki kino na Yordani, mpe bafandaki wana liboso ya kokatisa. Mpe ekómaki nsima ya mikolo misato, bakomeli balekaki na kati ya molako, mpe bapesaki mitindo na bato, koloba, tango bokomona sanduku ya boyokani ya Nkolo Nzambe na biso, mpe banganga-nzambe na biso mpe ba-Levi bazali komema yango, bokobima na bisika na bino, mpe bokokende nsima na yango. Kasi ezala mosika na kati ya bino mpe yango, ndenge nkoto mibale ya mabɔkɔ, bokotɛlɛma, bobɛnga te yango, mpo boyeba nzela oyo bokokende na yango, mpo bokendaki te na nzela banda lobi mpe mokolo ya misato. Mpe Yozue alobaki na bato: Bomipetola mpo na lobi, mpo lobi

Nkolo akosala makambo ya kokamwa kati na bino. Mpe Yozue alobaki na banganga-Nzambe: Botombola sanduku ya boyokani ya Nkolo, mpe bokende liboso ya bato. Mpe banganga-Nzambe batombwaki sanduku ya boyokani ya Nkolo, mpe bakendaki liboso ya bato. Mpe Nkolo alobaki na Jozue: Na mokolo oyo, nabandi kotombola yo liboso ya bana nyonso ya Isalaele, mpo bayeba ete ndenge nazalaki na Moyize, ndenge wana nakozala mpe na yo. Mpe sikawa pesa mitindo na banganga-Nzambe oyo bamemi sanduku ya boyokani, koloba: Ntango bokokota na eteni ya mai ya Yordani, mpe na Yordani bokotɛlɛma. Mpe Jozue alobaki na bana ya Isalaele: Boya awa, mpe boyoka liloba ya Nkolo Nzambe na biso. Na oyo, bokoyeba ete Nzambe ya bomoi azali kati na bino, mpe akobebisa liboso na biso Mwana-Kanana, mpe Mwana-Heti, mpe Mwana-Perizi, mpe Mwana-Hivi, mpe Mwana-Amori, mpe Mwana-Girigasi, mpe Mwana-Yebusi. Tala, sanduku ya boyokani ya Nkolo ya mabele nyonso ezali kokatisa Yordani. Bopona bino mibali zomi na mibale banda na bana ya Isalaele, moko banda na libota moko na moko. Mpe ekozala, ntango makolo ya banganga-Nzambe oyo bazali komema sanduku ya boyokani ya Nkolo ya mabele nyonso ekopema na mayi ya Yordani, mayi ya Yordani ekosilika, mpe mayi oyo ezali kokita ekotelemela. Mpe bato balongwaki na biema na bango mpo na kokatisa Yordani, mpe banganga-Nzambe bamemaki sanduku ya boyokani ya Nkolo liboso ya bato. Ntango Banganga-Nzambe oyo bazalaki komema Sanduku ya Boyokani bazalaki kokota na Yordani, mpe makolo ya Banganga-Nzambe oyo bazalaki komema Sanduku ya Boyokani ya Nkolo etutaki na eteni ya mayi ya Yordani; mpe Yordani ezalaki kotonda na

libongo na yango mobimba, lokola mikolo ya kobuka ble; Mpe mayi oyo ezalaki kokita longwa na likolo etelemi, etelemi liboke moko oyo ekabwanaki mosika mingi mpenza tii na eteni ya Kiriath Jearim; kasi oyo ezalaki kokita ekitaki na mbu ya Araba, mbu ya mungwa, tii na nsuka esukaki; mpe bato batelemaki liboso ya Jeriko. Mpe banganga-Nzambe oyo bazalaki komema sanduku ya boyokani ya Nkolo batelemaki na mabele ya kokawuka na kati ya Yordani, mpe bana nyonso ya Isalaele bakatisaki na nzela ya mabele ya kokawuka, kino bato nyonso oyo bazalaki kokatisa Yordani basilisaki.

4

Mpe ntango bato banso basilisaki kokatisa Yordani, Nkolo alobaki na Yozue, koloba: Kamata mibali banda na bato, moko banda na libota moko na moko, pesa bango mitindo; mpe bokamata banda na kati ya Yordani mabanga zomi na mibale oyo ebongisami, mpe bomema yango elongo na bino bino moko, botia yango na molako na bino, esika bokokamata molako kuna na butu. Mpe Yozue asɛngaki mibali zomi na mibale ya lokumu banda na bana ya Isalaele, moko banda na libota moko na moko, alobaki na bango: Bomema liboso na ngai liboso ya elongi ya Nkolo na kati ya Yordani; mpe moko na moko azwa libanga banda wana, amema yango na mapeka na ye kolanda motango ya mabota zomi na mibale ya Isalaele, mpo yango ezala epai na bino oyo lokola elembo oyo etikali ntango nyonso; mpo ntango mwana na yo atuni yo lobi koloba, nini mabanga oyo ezali epai

na biso? Mpe yo okolakisa mwana na yo, kolobaka ete ebale Yordani ekawukaki liboso ya sanduku ya boyokani ya Nkolo ya mabele nyonso, ntango ezalaki kokatisa yango, mpe mabanga oyo ekozala likambo ya kokundola epai na bino mpo na bana ya Isalaele tii na seko. Mpe basalaki bongo bana ya Isalaele, ndenge Nkolo atindaki Jozue, mpe nsima ya kozwa mabanga zomi na mibale na kati ya Yordani, ndenge Nkolo atindaki Jozue na nsuka ya kokatisa ya bana ya Isalaele, mpe bamemaki yango elongo na bango na molako, mpe batiaki yango kuna. Yozue atelemisaki mpe mabanga mosusu zomi na mibale na Yordani, na esika oyo ezalaki na nse ya makolo ya Banganga-Nzambe oyo bazalaki komema Sanduku ya Boyokani ya Nkolo, mpe ezali kuna tii lelo. Banganga-Nzambe oyo bazalaki komema sanduku ya boyokani batelemaki na Yordani, kino Yozue asilisaki makambo nyonso oyo Nkolo atindaki koyebisa na bato, mpe bato basalaki mbangu, mpe bakatisaki. Mpe ekómelaki ntango bato bánso basilaki kokatisa, sanduku ya boyokani ya Nkolo ekatisaki, mpe mabanga ezalaki liboso na bango. Mpe bana ya Rubeni, mpe bana ya Gadi, mpe ndambo ya libota ya Manase bakatisaki, babongisami liboso ya bana ya Isalaele, ndenge Moyize atindaki bango. Bato nkoto tuku minei oyo bazalaki na bibundeli bakatisaki liboso ya Nkolo mpo na kokende na etumba epai ya engumba Yeriko. Na mokolo wana, Nkolo atombolaki Joshua liboso ya libota mobimba ya Isalaele, mpe babangaki ye, ndenge babangaki Moyize, mikolo nyonso oyo azalaki na bomoi. Mpe Nkolo alobaki na Jozue, koloba: pesa mitindo na banganga-nzambe oyo bazali komeme sanduku ya boyokani ya litatoli ya Nkolo, bábima na Yordani. Mpe Joshua apesaki mitindo na

banganga-Nzambe, alobi: Bobima na Yordani. Mpe ekómelaki ntángo banganga-nzambe oyo bazalaki komema sanduku ya boyokani ya Nkolo babimaki na Yordani mpe batiaki makolo na nse ya mabele, mayi ya Yordani epanzanaki na esika na yango, mpe ezalaki kokende lokola lobi mpe mokolo ya misato na nzela ya libongo mobimba. Mpe bato bamataki uta na Yordani na mokolo ya zomi ya sanza ya yambo, mpe bana ya Isalaele batongaki molako na Galagala na ngambo ya este uta na Yeriko. Mpe mabanga zomi na mibale oyo, oyo azwaki na Yordani, Yozue atelemisaki yango na Giligali, koloba: Tango bana na bino ya mibali bakotuna bino koloba, mabanga oyo ezali nini? Boyebisa bana na bino ya mibali, ete na esika ya kokauka Isalaele akatisaki Yordani oyo, Nkolo Nzambe na biso asalaki kokauka mayi ya Yordani liboso na bango, tii bakatisaki; ndenge Nkolo Nzambe na biso asalaki na mbu ya motane, oyo Nkolo Nzambe na biso akaukisaki liboso na biso, tii tolekaki; Mpo bikolo nyonso ya mabele bayeba, ete nguya ya Nkolo ezali makasi, mpe mpo bino bokumisa Nkolo Nzambe na biso na mosala nyonso.

5

Na ekómelaki lokola bayókaki bakonzi ya ba-Amorite oyo bazalaki pérana ya Yordani, ná bakonzi ya Fenisi oyo bazalaki pembeni ya libɔngɔ, ete Nkolo Nzambe akawusaki Yordani ebale liboso ya bana ya Israele ntango bazalaki kokatisa yango, mitema na bango elengelaki, ná bakómaki na somo, ná ezalaki

lisusu na bwanya moko te kati na bango liboso ya bana ya Israele. Na ntango oyo, Nkolo alobaki na Yozue: Sala mpo na yo mipanga ya mabanga banda na libanga ya songe, mpe tikalaka okata ngenga bana ya Isalaele mpo na mbala ya mibale. Mpe Yozue asalaki mipanga ya mabanga ya mpembeni, mpe akataki ngenga bana ya Isalaele na esika oyo babengaka Ngomba ya baposo. Ndenge oyo Yozue akomisaki bapeto bana ya Isalaele: baoyo nyonso oyo bakómaki kala na nzela, mpe baoyo nyonso oyo bazalaki bakatama ngenga te kati na baoyo babimaki na Ejipito, bango nyonso Yozue akataki ngenga; mpo mibu ntuku minei na mibale Isalaele azalaki kotambola-tambola na esobe ya Mabdaritisi. Yango wana bakatama nzoto te bazalaki mingi kati na bango ya basoda oyo babimaki na mabele ya Ejipito, baoyo batosaki te mitindo ya Nzambe, oyo mpe akataki ete bamona te mabele, oyo Nkolo alapaki ndayi na batata na bango kopesa mabele oyo ezali kotanga miliki mpe mafuta ya nzoyi. Na esika ya bango, atiaki bana mibali na bango, oyo Yozue akataki ngenga, mpo bango babotamaki na nzela bazalaki bakatama ngenga te. Nsima ya kokatama nzoto, bazalaki na kimia wana, bafandi na molako tii bakolaki malamu. Mpe Nkolo alobaki na Yozue, mwana ya Nun: Na mokolo ya lelo, nalongolaki lisambwisi ya Ejipito longwa na bino. Mpe abengaki nkombo ya esika wana Giligala. Mpe bana ya Israele basalaki pasika na mokolo ya zomi na minei ya sanza, banda pokwa, na ngambo ya weste ya Jeriko, na ngambo ya kolanda ya Yordani, na esobe. Mpe baliaki bilei oyo euti na mbuma ya mabele, mapa oyo ezanga levire mpe ya sika. Na mokolo wana, mana esukaki nsima ya bango kolya mbuma ya mabele, mpe mana ezalaki

lisusu te mpo na bana ya Isalaele. Kasi babukaki mbuma ya mabele ya mbila na mobu wana. Mpe esalemaki ntango Joshua azalaki na Jeriko,atombolaki miso mpe amoni moto moko atelemi liboso na ye, mpe mopanga ebendami na loboko na ye. Joshua apusanaki mpe alobaki na ye: Ozali ya biso to ya banguna? Kasi alobaki na ye: Ngai, mokonzi monene ya mampinga ya Nkolo, sikawa nayei. Mpe Yozue akweyaki elongi na mabelé, mpe alobaki na ye: Nkolo, nini ozali kopesa mitindo na mosali na yo? Mpe mokonzi ya basoda ya Nkolo alobi na Yozue: Longola sandale na makolo na yo, mpo esika oyo otelemi sikoyo ezali mosantu.

6

Mpe Jeriko ekangamaki mpe elendisaki makasi, mpe moto moko te azalaki kobima na yango, mpe moto moko te azalaki kokota. Mpe Nkolo alobaki na Yozue: Namoni ngai, nakokaba na maboko na yo Yeriko, mpe mokonzi na yango oyo azali kuna, bato ya nguya oyo bazali na makasi. Yo kasi telema bato ya bitumba zingazinga na yango. Mpe ekozala ete tango bokobɛta kelelo na kelelo, tika bato banso baganga esika moko, mpe ntango bakoganga, bamir ya engumba ekokweya yango moko, mpe bato banso bakokɔta, moko na moko akokende kolanda elongi na ye na kati ya engumba. Mpe Yozue, mwana ya Nuni, akotaki epai ya banganga-nzambe, mpe alobaki na bango, koloba: Bopesa mitindo na bato batambola zingazinga, mpe bazingela engumba; mpe basoda baleka batondisi bibundeli

liboso ya Nkolo. Mpe banganga-Nzambe sambo oyo bazali na bakelelo sambo ya bule baleka ndenge moko liboso ya Nkolo, mpe babete yango makasi, mpe sanduku ya boyokani ya Nkolo elandaka. Basoda batambola liboso, mpe Banganga-Nzambe oyo bazali kotambola na nsuka nsima ya Sanduku ya Boyokani ya Nkolo babeti mindule. Kasi na bato, Yozue apesaki mitindo, koloba: Bobɛlɛla te, mpe moto moko te ayoka mongongo na bino, tii mokolo oyo ye moko akosakola ete bobɛlɛla, mpe na ntango wana bokokɛlɛla. Mpe Sanduku ya Boyokani ya Nzambe esalaki libɛngɛlɛ mpe mbala moko ekendaki na molako, mpe elalisaki kuna. Na mokolo ya mibale, Yozue alamukaki ntɔngɔntɔngɔ, mpe banganga-nzambe batombaki sanduku ya boyokani ya Nkolo. Mpe banganga-nzambe sambo oyo bazalaki komema bakelelo sambo bazalaki kotambola liboso na liboso ya Nkolo; mpe nsima ya makambo yango basoda bazalaki kokota, mpe bato mosusu oyo batikalaki bazalaki nsima ya sanduku ya boyokani ya Nkolo; mpe banganga-nzambe babetaki bakelelo, mpe bato nyonso oyo batikalaki bazingelaki engumba mbala motoba pembeni, mpe bakendaki lisusu na molako; boye asalaki mikolo motoba. Mpe na mokolo ya sambo, batelemaki na tongo-tongo, mpe bazingelaki engumba na mokolo wana mbala sambo. Mpe ekómelaki na période ya sambo, basakoli babétaki mindule, mpe Yozue alobaki na bana ya Isalaele: Bóganga, mpamba te Nkolo akabi bino engumba. Mpe engumba ekozala eloko ya kolakelama mabe, yango mpe nyonso oyo ezali kati na yango, mpo na Nkolo ya mampinga, kasi bobatela Rahab mwasi ya ndumba, ye mpe nyonso oyo ezali kati na ndako na ye. Kasi bino, bokokeba mingi mpenza na oyo etyami pembeni, nsoki te,

soki bokanisi bino moko, bokamata na oyo etyami pembeni, mpe bokosala molako ya bana ya Isalaele eloko ya kolakelama, mpe bokobebisa biso. Na nyonso ya palata to wolo, to bronze to ebende, ekozala mosantu na Nkolo, ekokɔtisama na ebombelo ya Nkolo. Mpe banganga-Nzambe babetaki bakelelo ya mindule, mpe ntango bato bayokaki bakelelo ya mindule, bato banso bagangaki elongo na koganga monene mpe ya makasi, mpe efelo mobimba ekweyaki zingazinga, mpe bato banso bamataki na kati ya engumba. Mpe Yozue abonzelaki yango, mpe nyonso oyo ezalaki na engumba, banda mobali tii mwasi, banda elenge mobali tii mobange, mpe tii mwana ngombe mpe nyama ya komema mikumba, na monɔkɔ ya mopanga. Na bilenge mibali mibale oyo batálaki mokili, Yozue alobaki: Bokota na ndako ya mwasi, bobimisa ye wuta wana, mpe nyonso oyo ezali na ye. Mpe bilenge mibale oyo batali-talaki engumba bakotaki na ndako ya mwasi, mpe babimisaki Raabi mwasi ya ndumba, mpe tata na ye, mpe mama na ye, mpe bandeko na ye ya mibali, mpe libota na ye, mpe nyonso oyo ezalaki ya ye, mpe batiaki ye libanda ya molako ya Isalaele. Mpe engumba etumbamaki na moto elongo na nyonso oyo ezalaki kuna, longola palata, wolo, bronze mpe ebende oyo bapesaki mpo ekɔta na ebombelo ya bozwi ya Nkolo. Mpe Rahab, mwasi ya ndumba, mpe ndako mobimba ya tata na ye, Jozue abikisaki na bomoi, mpe afandisaki kati na Isalaele tii lelo oyo, mpo abombaki bato oyo bazalaki kononga, oyo Jozue atindaki mpo na kononga Jeriko. Na mokolo wana, Yozue alapaki ndayi liboso ya Nkolo, alobaki, alakelami mabe moto oyo akotonga engumba wana; na mwana na ye ya liboso akotia miboko na yango, mpe na mwana na ye ya

nsuka akotelemisa bikuke na yango. Mpe boye asalaki Ozani oyo awutaki na Betele; na Abironi mwana na ye ya liboso atiaki miboko na yango, mpe na oyo alekaki moke oyo abikaki atelemisaki bikuke na yango. Mpe Nkolo azalaki elongo na Yozue, mpe nkombo na ye ezalaki na mabele mobimba.

7

Mpe bana ya Isalaele basalaki mabe monene, mpe bamemaki biloko oyo ekatama mpo na Nzambe. Akari, mwana ya Karmi, mwana ya Zambri, mwana ya Zara, ya libota ya Yuda, azwaki na biloko oyo ekatama mpo na Nzambe, mpe Nkolo asilikaki na kanda epai ya bana ya Isalaele. Mpe Yozue atindaki mibali na Ayi, oyo ezali penepene na Betele, koloba, bokende kononga Ayi mpe mibali bakendaki mpe banongaki Ayi. Mpe bazongaki epai ya Yozue, mpe balobaki na ye: Tika bato banso bakende te, kasi lokola nkoto mibale to nkoto misato ya mibali bakende mpe babotola engumba; komema bato banso kuna te, pamba te bazali moke. Mpe bato pene nkoto misato ya mibali bamataki, kasi bakimaki liboso ya bato ya Ai. Mpe babomaki na bango mibali ya Gai tuku misato na motoba ya bango, mpe balandaki bango longwa na ekuke, mpe bapanzaki bango longwa na kokita, mpe motema ya bato ebangaki, mpe ekómaki lokola mai. Mpe Yozue apasoli bilamba na ye, mpe akweaki na mabele elongi liboso ya Nkolo tii mpokwa, ye moko mpe bakambi ya Isalaele, mpe batiaki putulu na mito na bango. Mpe Jozue alobaki, nabondeli yo Nkolo; mpo nini mwana na yo

atambolisaki bato oyo na Yordani mpo akaba bango na moto ya Amori, mpo abebisa biso? Mpe soki tozalaki kotikala mpe tozalaki kofanda pembeni ya Yordani. Mpe nini nakoloba lokola Israel abongoli nkingo liboso ya monguna na ye? Mpe Mwana-Kanana akoyoka, mpe bato nyonso oyo bafandi na mokili, bakozingela biso, mpe bakobebisa biso na mokili; mpe nini okosala mpo na nkombo na yo oyo monene? Mpe Nkolo alobaki na Joshua: Telema, mpo na nini okweyi boye elongi na yo na nse? Bato basali masumu mpe babuki boyokani oyo nasalaki na bango, bayibi biloko ya bule mpe batii yango na bakopo na bango. Mpe bana ya Israele bakokoka te kotelema liboso ya banguna na bango, bakozongisa nkingo liboso ya banguna na bango, mpo bakomaki eloko ya mabe, nakobakisa lisusu te kozala na bino, soki bolongoli te eloko ya mabe na bino. Telema, bulengama bato, mpe loba ete babulenga lobi. Oyo elobi Nkolo Nzambe ya Israel: Eloko ya mabe ezali kati na bino, bokokoka te kotelema liboso ya banguna na bino, tii tango bokolongola eloko ya mabe na bino. Bino nyonso bokosangana na ntɔngɔ kolanda mabota, mpe libota oyo Nkolo akolakisa, bokokomisa yango kolanda bituka, mpe bituka oyo Nkolo akolakisa, bokokomisa yango kolanda ndako, mpe ndako oyo Nkolo akoyamba, bokokomisa yango kolanda moto. Mpe moto oyo akomonisama, akozikisama na moto, ná biloko nyonso oyo azali na yango, mpo atosaki boyokani ya Nkolo te, mpe asalaki mabe kati na Isalaele. Mpe Joshua atelemaki noki, amemaki bato kolanda mabota, mpe libota ya Yuda emonisami. Mpe bamemaki ye kolanda bituka, mpe libota ya Zarai emonisami. Mpe abendamaki kolanda mobali, mpe Akari mwana mobali ya Zambri mwana mobali ya

Zera amonisami. Mpe Yozue alobaki na Akari: Pesa nkembo lelo na Nkolo Nzambe ya Isalaele, mpe pesa bondimi, mpe yebisa ngai nini osali, mpe kobomba te liboso na ngai. Mpe Achar azongisaki Joshua, mpe alobaki, solo nasalaki masumu liboso ya Nkolo Nzambe ya Israel, boye mpe boye nasalaki. Namonaki na biloko oyo bazwaki na makasi elamba moko ya kitoko oyo ezali na langi ndenge na ndenge, mpe mbongo ya palata nkama mibale ya shekele, mpe lolemo moko ya wolo ya shekele tuku mitano, mpe nsima ya kokanisa yango, nazwaki yango; mpe talá, yango ebombami na ndako na ngai ya kapo, mpe palata ebombami na nse ya yango. Yozue atindaki bantoma, mpe bakimaki na ndako ya kapo oyo ezalaki na nganda, mpe biloko yango ezalaki kobombama na ndako ya kapo na ye, mpe palata ezalaki na nse ya yango. Mpe babimisaki yango na kati ya ndako ya kapo, mpe bamemaki yango epai ya Jozue mpe bakambi ya Isalaele, mpe batiaki yango liboso ya Nkolo. Mpe Yozue akamataki Akari, mwana ya Zara, mpe amemaki ye likoló na lubwaku ya Akori, mpe bana na ye ya mibali, mpe bana na ye ya basi, mpe bana ngombe na ye, mpe banyama ya mokumba na ye, mpe nyonso mpate na ye, mpe hema na ye, mpe nyonso biloko na ye, mpe bato nyonso na ye, mpe amemaki bango likoló na Emekakori. Mpe Yozue alobaki na Akari: Mpo na nini obebisaki biso? Kobebisa yo mobimba Nkolo ndenge ezali mpe lelo. Mpe babwakaki ye mabanga, Isalaele mobimba, mpe batelemisaki libulu monene ya mabanga likolo na ye; mpe Nkolo atikaki kanda na ye ya nkanda. Mpo na yango, apesaki yango nkombo Emekachor kino na mokolo oyo.

8

Mpe Nkolo alobaki na Yozue: Kobanga te, mpe kotikala na mpiko te. Kamata elongo na yo bato nyonso oyo bazali basoda, mpe telemela okende na Ai. Tala, napesi na maboko na yo mokonzi ya Ai mpe mabele na ye. Mpe okosala na Ai ndenge osalaki na Jeriko, mpe mokonzi na yango, mpe bomengo ya bibwele okobotola yango mpo na yo moko, kasi tia mpo na yo moko motambo na engumba na nsima. Mpe Yozue atelemaki mpe bato banso ya bitumba mpo na kokende likolo na Ayi. Yozue aponaki mibali nkoto tuku misato oyo bazalaki makasi na nguya, mpe atindaki bango na butu. Mpe apesaki bango mitindo, koloba: Bino bokozala na libombambo nsima ya engumba, bokozala mosika te na engumba, mpe bino nyonso bokozala na bomikeli. Mpe ngai ná bato nyonso oyo bazali elongo na ngai, tokopusana penepene na engumba, mpe ekozala ete ntango bavandi ya Ai bakobima mpo na kokutana na biso, ndenge ezalaki mpe liboso, tokokima liboso na bango. Mpe lokola tango bakobima nsima ya biso, tokobenda bango mosika ya engumba, mpe bakoloba: Bazali kokima longwa na elongi ya biso, ndenge bazalaki kosala mpe liboso. Bino kasi bokobima na bowumbu, mpe bokokende na engumba. Na kolanda liloba oyo, bokosala bongo; tala, napesi bino mitindo. Mpe Yozue atindaki bango, mpe bakendaki na esika ya motambo, mpe bafandaki kati ya Betele mpe Ai, na ngambo ya weste ya Ai. Mpe Joshua atelemaki noki na ntɔngɔ, atalaki bato, mpe bakendaki likoló, ye mpe bakolo, liboso ya bato epai ya Ai. Mpe bato nyonso ya bitumba elongo na ye

bakendaki likoló, mpe ntango bazalaki kotambola, bayaki liboso ya engumba uta na esti. Mpe mitambo ya engumba ewutaki na ebale monene. Mpe ekómaki ntango mokonzi Ayi amonaki, asalaki nokinoki mpe abimaki mpo na kokutana na bango na nzela ya sembo na etumba, ye moko mpe bato nyonso oyo bazalaki na ye. Mpe ye moko ayebaki te ete mitambo ezalaki mpo na ye na nsima ya engumba. Mpe amonaki, mpe Yozue na Isalaele bakabwaki liboso ya bango. Mpe balandaki nsima ya bana ya Israele, mpe bango moko bakabwanaki na engumba. Moto moko te atikalaki na Gai, oyo alandaki te nsima ya Isalaele; mpe batikaki engumba efungwami, mpe balandaki nsima ya Isalaele. Mpe Nkolo alobaki na Jozue: Sembola loboko na yo na likonga oyo ezali na loboko na yo epai ya engumba, mpo napesi yango na maboko na yo; mpe bato ya kobombama bakotelemela nokinoki longwa na esika na bango. Mpe Yozue asembolaki loboko na ye na likonga epai ya engumba; mpe bato ya libombami batelemaki na lombangu wuta na esika na bango; mpe babimaki ntango asembolaki loboko, mpe bakotaki na engumba, mpe bakangaki yango; mpe na lombangu batumbaki engumba na moto. Mpe bato oyo bafandaka na Ai batali nsima ya bango, mpe bamonaki molinga ezali komata longwa na engumba na likolo, mpe bazalaki lisusu te na esika ya kokima awa to awa. Mpe Jozue mpe Isalaele mobimba bamonaki ete bato ya kobombama bazwaki engumba, mpe ete molinga ya engumba emataki na likolo, mpe babongwanaki, babetaki mibali ya Ayi. Mpe baye babimaki na engumba mpo na kokutana na bango, mpe bakomaki na kati ya molako, baye awa mpe baye awa, mpe babetaki bango tii ntango moko te atikalaki

kati na bango, ezala mobikisi to mokimi. Mpe bakangaki mokonzi ya Ai na bomoi, mpe bamemaki ye epai ya Jozue. Mpe ntango bana ya Isalaele batikaki koboma bato nyonso oyo bazalaki na Ai, mpe oyo bazalaki na bilanga, mpe na ngomba na nzela ya kokita, esika balandaki bango longwa kuna tii na suka, Yozue azongaki na Ai mpe abomaki bato na mopanga. Mpe bato nyonso oyo bakufaki na mokolo wana, banda mibali kino na basi, bazalaki nkoto zomi na mibale, bavandi nyonso ya Ai. Kaka te ya biloko oyo babotolaki na engumba nyonso, oyo bayibaki mpo na bango moko bana ya Isalaele kolanda etinda ya Nkolo, ndenge atindaki Nkolo na Jozue. Mpe Yozue atumbaki engumba na moto, atiaki yango liboke oyo ezanga bato mpo na seko tii na mokolo oyo. Mpe mokonzi ya Ai adiembikaki ye likoló ya nzete ya mabansa mibale, mpe azalaki likoló ya nzete yango tii na mpokwa, mpe ntango moi ezalaki kolala, Jozue apesaki mitindo, mpe bakitisaki nzoto na ye longwa na nzete, mpe babwakaki yango na libulu, mpe batelemisaki liboke ya mabanga penepene na ye, tii na mokolo oyo.

9

Ntango bakonzi ya ba-Amori oyo bazalaki na ngambo mosusu ya Yordani, oyo bazalaki na mokili ya bangomba, mpe oyo bazalaki na mokili ya etando, mpe oyo bazalaki na libongo nyonso ya mbu monene, mpe oyo bazalaki penepene na Anti-Libani, mpe ba-Iti, mpe ba-Kanana, mpe ba-Perizi, mpe ba-Ivi, mpe ba-Amori, mpe ba-Girigasi, mpe ba-Yebusi bayokaki, basanganaki

esika moko mpo na kobunda na Yozue mpe Isalaele bango nyonso elongo. Mpe bato oyo bazalaki kofanda na Gabaoni bayokaki makambo nyonso oyo Nkolo asalaki na Yeriko mpe na Ai. Mpe basalaki mpe bango moko na mayele ya lokuta; mpe baya, bamikamati biloko ya nzela mpe bamibongisi; mpe bakamati basaki ya kala na mapeka na bango, mpe makuwa ya vino ya kala mpe epaswani ekangami, mpe biloko ya kati ya basapato na bango, mpe basapato na bango ya kala mpe etiami bilamba na makolo na bango, mpe bilamba na bango ekomaki ya kala likolo na bango, mpe lipa na bango ya biloko ya nzela ekawuki mpe ya kama mpe eliami. Mpe bayaki epai ya Yozue na molako ya Isalaele na Giligala, mpe balobaki na Yozue mpe na Isalaele: Tozali koya banda mabele ya mosika, mpe sikawa bosala boyokani na biso. Mpe bana ya Israele balobaki na Horite: Tala, soki ofandi kati na ngai, ndenge nini nakoki kosala boyokani na yo? Mpe balobi na Yozue: Tozali basali ya ndako ya yo. Mpe Yozue alobi na bango: Bozali wapi, mpe boyei wapi? Mpe balobaki, bana na yo bayei wuta na mabele mosika mingi na kombo ya Nkolo Nzambe na yo; pamba te toyokaki kombo na ye, mpe makambo nyonso oyo asalaki na Ejipito, mpe makambo nyonso oyo asalaki na bakonzi ya ba-Amori, oyo bazalaki na ngambo ya Yordani, na Sihon mokonzi ya ba-Amori, mpe na Og mokonzi ya Bashani, oyo afandaki na Ashtaroti mpe na Edrei. Mpe nsima ya koyoka, bakolo na biso ná bato nyonso oyo bafandaka na mabele na biso balobaki na biso, koloba: Bokamata bilei mpo na mobembo, mpe bokende kokokutana na bango, mpe bokoloba na bango: Tozali basali na yo, mpe sikawa bosala boyokani na biso. Mapa oyo, ya molunge to-pesa yango

na mokolo oyo to-bimaki koya epai na bino, kasi sik'oyo yakaukaki mpe yakomi ya koliama. Mpe oyo basaki ya vino oyo totondisaki ya sika, mpe yango epaswaki, mpe bilamba na biso, mpe basapato na biso ekomelaki banda na nzela molai mpenza. Mpe bakambi bazwaki bilei ya bango, mpe batunaki Nkolo te. Mpe Yozue asalaki kimia na bango, mpe basalaki boyokani na bango ya kobikisa bango, mpe bakambi ya lisanga balapaki ndai na bango. Mpe esalemaki nsima ya mikolo misato nsima ya kosala boyokani na bango, bayokaki ete bazali penepene na bango, mpe ete bafandaka kati na bango. Mpe bana ya Isalaele balongwaki, mpe bayaki na bamboka na bango; mboka na bango ezalaki Gabaoni, Kefira, Beeroti, mpe bamboka ya Iarini. Mpe bana ya Isalaele babundaki na bango te, mpo bakambi nyonso balapaki ndai na bango na nkombo ya Nkolo Nzambe ya Isalaele, mpe lisanga mobimba bayimaki-yimaki mpo na bakambi. Mpe bakambi balobi na lisanga mobimba: Biso tolapaki ndai na bango na nkombo ya Nkolo, Nzambe ya Isalaele, mpe sikawa tokozala na makoki te kosimba bango. Oyo tokosala: tokobamba bango na bomoi mpe tokobatela bango, mpe kanda ekokweyela biso te mpo na ndai oyo tolapaki bango. Bakozala na bomoi, mpe bakozala bakateli bakasa mpe bamemeli mai mpo na lisanga mobimba, ndenge bakambi balobaki na bango. Mpe Yozue abengisaki bango, mpe alobaki na bango: Mpo nini bokosaki ngai, bolobaki ete tozali mosika mingi na yo, kasi bino bozali bato ya penepene ya baoyo bafandi kati na biso? Mpe sikawa bozali balákelami, ekosila te na bino mowumbu, mpe te mokatikati nzete, mpe te momemi maï mpo na ngai mpe mpo na Nzambe na ngai. Mpe bayanolaki na Yozue,

koloba, eyebisaki biso nyonso oyo Nkolo Nzambe na yo atindaki Moyize mwana na ye, kopesa bino mabele oyo, mpe kobebisa biso mpe bato nyonso oyo bafandi na likolo na yango liboso na bino; mpe tobangaki mingi mpo na bomoi na biso liboso na bino, mpe tosalaki likambo oyo. Mpe sikawa, tala, biso tozali na se ya bokonzi na bino; ndenge esengi bino mpe ndenge emonanaka malamu na bino, bosala biso. Mpe basalaki bongo na bango, mpe Yozue abikisaki bango na mokolo wana na maboko ya bana ya Isalaele, mpe babomaki bango te. Mpe Jozue aponaki bango na mokolo wana lokola bakateli bakiti mpe bamemi mai mpo na lisanga mobimba mpe mpo na etumbelo ya Nzambe, mpo na yango bato oyo bafandaki na Gabaoni bakómaki bakateli bakiti mpe bamemi mai ya etumbelo ya Nzambe kino na mokolo ya lelo, mpe mpo na esika oyo Nkolo akopona.

10

Lokola Adonibezeki mokonzi ya Yerusalemi ayokaki ete Yozue azwaki Ayi, mpe abebisaki yango mobimba, ndenge basalaki na Yeriko mpe mokonzi na yango, ndenge wana mpe basalaki na Ayi mpe mokonzi na yango, mpe ete bato oyo bafandaka na Gabaoni bakimaki epai ya Yozue mpe epai ya Isalaele, mpe babangaki bango mingi; ayebaki pamba te ete Gabaoni ezali engumba monene, lokola moko ya bingumba minene, mpe bato nyonso ya mobali ya yango bazalaki makasi. Mpe Adonibezek mokonzi ya Yerusaleme atindaki epai ya Elam mokonzi ya

Ebron, mpe epai ya Pidon mokonzi ya Yerimuti, mpe epai ya Yefta mokonzi ya Lakisi mpe epai ya Dabein mokonzi ya Adulam, koloba: Boya, bomata epai na ngai, mpe bosalisa ngai, mpe tobunda na Gabaon; pamba te bakimaki epai ya Yozue mpe epai ya bana ya Isalaele. Mpe bamataki likoló bakonzi mitano ya ba-Yebusi, mokonzi ya Yerusaleme, mpe mokonzi ya Ebron, mpe mokonzi ya Yerimoti, mpe mokonzi ya Lakisi, mpe mokonzi ya Adulami, bango moko mpe bato na bango banso. Mpe bazingelaki Gabaoni, mpe babundisaki yango. Mpe batindaki bato oyo bafandaka na Gabaoni epai ya Jozue na molako ya Isalaele na Giligali, koloba: Kotika te maboko na yo elongwa na bana na yo; mata epai na biso nokinoki, mpe sunga biso, mpe kangola biso; mpo basangani likolo na biso banso bakonzi ya ba-Amori, baoyo bafandaka na mokili ya bangomba. Mpe Joshua amataki uta na Gilgal, ye moko na banso ba basoda na ye, banso oyo bazalaki na makasi mpe na nguya. Mpe Nkolo alobi na Yozue: Kobanga bango te, pamba te napesi bango na maboko na yo; moto moko te akotikala kati na bango liboso na bino. Mpe lokola Jozue akomaki epai na bango na mbalakata, atambolaki butu mobimba longwa na Giligali. Mpe Nkolo atungisaki bango liboso ya bana ya Isalaele, mpe Nkolo apanzaki bango na kopanza monene na Gabaoni, mpe balandaki bango na nzela ya komata ya Oroneine, mpe babomaki bango tii na Azeka mpe tii na Makeda. Na kasi na kokima na bango liboso ya bana ya Isalaele na nzela ya kokita ya Horonini, Nkolo abwakaki epai na bango mabanga ya mvula ya mabanga banda likoló kino na Azeka, mpe bato oyo bakufaki na nzela ya mabanga ya mvula ya mabanga bazalaki mingi koleka baoyo bana ya Isalaele

babomaki na mopanga na etumba. Mbala wana Yozue alobaki na Nkolo, na mokolo oyo Nzambe akabaki Amore na se ya maboko ya Isalaele, ntango apanzaki bango na Gabaoni, mpe bapanzamaki liboso ya bana ya Isalaele, mpe Yozue alobaki, tika zuwa etelema na Gabaoni, mpe sanza na lubwaku ya Ayeloni. Mpe etelemaki moi mpe sanza na kotelemaka, kino Nzambe abatelaki banguna ya bango, mpe etelemaki moi na kati ya likolo, ekendaki te na kokita kino na nsuka ya mokolo moko. Mpe mokolo ya boye ekómaki te, ezala liboso to nsuka, mpo Nzambe ayokaki moto, mpo Nkolo abundaki elongo na Isalaele. Mpe bakonzi mitano yango bakimaki, mpe bamibombaki na lidusu oyo ezali na Makeda. Mpe eyebamaki epai ya Yozue, koloba: Bamonani bakonzi mitano babombami na lidusu oyo ezali na Makeda. Mpe Yozue alobaki, balisa mabanga na monoko ya lidusu, mpe bopona bato mpo na kobatela bango. Bino kasi botelema te, bolandaka nsima ya banguna na bino, mpe bokanga nsima ya bango, mpe bopesa te ndingisa ya kokota na bamboka na bango, pamba te Nkolo Nzambe na biso apesaki bango na maboko na biso. Mpe ekómelaki ntango Yozue ná bana nyonso ya Isalaele batíkaki kobetaka bango kobeta monene mpenza tii na nsuka, mpe baye babikaki bakendaki na bingumba oyo batongaki makasi. Bato nyonso bazongaki epai ya Yesu na Makeda bazalaki malamu, mpe moko te kati na bana ya Isalaele agangaki na lolemo na ye te. Mpe Jozue alobaki: Fungola lidusu, mpe bobimisa bakonzi mitano oyo na lidusu. Mpe babimisaki bakonzi mitano na kati ya lidusu: mokonzi ya Yerusaleme, mokonzi ya Ebron, mokonzi ya Yerimuti, mokonzi ya Lakisi, mpe mokonzi ya Odolami. Mpe lokola babimisaki

bango epai ya Jozue, Jozue abengisaki Israel mobimba, mpe baye babandaki etumba oyo bazalaki kolanda ye, koloba na bango: Bokende liboso mpe botia makolo na bino likolo ya bakingo na bango. Mpe bapusanaki mpe batiyaki makolo na bango likolo ya bakingo na bango. Mpe Jozue alobaki na bango: Bobanga bango te, mpe bolenga motema te, bozala na mpiko mpe bozala makasi, mpo Nkolo akosala bongo na banguna nyonso ya bino oyo bozali kobundisa. Mpe Yozue abomaki bango, mpe atiaki bango na likoló ya banzete mitánu, mpe bazalaki kotɛlɛma na likoló ya banzete yango tii na mpokwa. Mpe esalemaki na ntango ya kolala ya mwese, Yozue apesaki mitindo, mpe bakitisaki bango na nzete, mpe babwakaki bango na kati ya lidusu oyo bakimaki kuna, mpe babalusaki mabanga likoló ya lidusu kino na mokolo ya lelo. Mpe Makeda bazwaki yango na mokolo wana, mpe babomaki yango na monɔkɔ ya mopanga, mpe babebisaki nyonso oyo ezalaki kopema oyo ezalaki kuna, mpe moto moko te atikalaki kuna oyo abikaki to akimaki, mpe basalaki mokonzi ya Makeda, ndenge basalaki mokonzi ya Yeriko. Mpe Joshua akendaki elongo na Israel mobimba wuta na Makeda kino na Libna, mpe azingelaki Libna. Mpe Nkolo akabaki yango na mabɔkɔ ya Isalaele, mpe bazwaki yango, mpe mokonzi na yango, mpe babomaki yango na monɔkɔ ya mopanga, mpe bikelamu nyonso oyo ezalaki kopema na yango, mpe moto moko te atikalaki na yango oyo abikaki to akimaki, mpe basalaki na mokonzi na yango ndenge basalaki na mokonzi ya Jeriko. Mpe Jozue akendaki na Isalaele mobimba elongo na ye longwa na Libina kino na Lakishi, mpe bazingelaki yango mpe babomaki yango. Mpe Nkolo akabaki Lakishi na

maboko ya Isalaele. Mpe azwaki yango na mokolo ya mibale, mpe babomaki yango na monoko ya mopanga, mpe babebisaki yango mobimba, ndenge basalaki na Libina. Sima Elam, mokonzi ya Gazer, akendaki likoló mpo na kosunga Lakishi, mpe Jozue abetaki ye na mopanga, mpe bato na ye, tii ntango moto moko te atikalaki kati na bango oyo abikaki to oyo akimaki. Mpe Joshua akendaki elongo na Israel mobimba longwa na Lachish kino na Odollam, mpe bazingelaki yango mpe babotolaki yango. Mpe Nkolo apesaki yango na maboko ya Isalaele, mpe bazwaki yango na mokolo wana, mpe babomaki yango na mopanga, mpe bato nyonso oyo bazalaki kopema babomaki na libebi, ndenge basalaki na Lakisi. Mpe Joshua akendaki elongo na Israel mobimba na Hebron, mpe bazingelaki yango. Mpe babetaki yango na monɔkɔ ya mopanga, mpe bikelamu nyonso oyo ezalaki kopema kati na yango, moko te abikaki, ndenge basalaki na Odollam, babebisaki yango mobimba, mpe nyonso oyo ezalaki kati na yango. Mpe Jozue azongaki mpe Isalaele mobimba na Debiri; mpe bazingelaki yango, bakamwaki yango, mpe mokonzi na yango, mpe bamboka na yango; mpe abetaki yango na monoko ya mopanga, mpe babebisaki yango mobimba, mpe nyonso oyo ezalaki kopema na kati na yango; mpe batikaki te moto moko oyo abikaki; ndenge basalaki na Ebron mpe mokonzi na yango, ndenge wana mpe basalaki na Debiri mpe mokonzi na yango. Mpe Jozue abetaki mabele nyonso ya ngomba, mpe Negevi, mpe esobe, mpe Asidoti, mpe bakonzi na yango; batikaki te moko na bango oyo abikaki; mpe nyonso oyo ezalaki kopema bomoi abebisaki nye, ndenge Nkolo Nzambe ya Isalaele atindaki, longwa na Kadeshi-Barinea tii na

Gaza, mabele nyonso ya Gosheni tii na Gabaoni. Mpe bakonzi na bango nyonso, mpe mabele na bango, Yozue abetaki mbala moko, mpo Nkolo Nzambe ya Isalaele abundaki elongo na Isalaele.

11

Lokola Yabisi mokonzi ya Azori ayokaki, atindaki epai ya Yobabi mokonzi ya Maroni, mpe epai ya mokonzi ya Simoni, mpe epai ya mokonzi ya Azifi, mpe epai ya bakonzi oyo bazalaki penepene na Sidoni monene, na etuka ya bangomba mpe na Araba liboso ya Keneroti, mpe na etando, mpe na Fenaedori, mpe epai ya bana-Kanana ya libongo longwa na este, mpe epai ya bana-Amori ya libongo, mpe bana-Heti, mpe bana-Perezi, mpe bana-Yebusi oyo bazalaki na ngomba, mpe bana-Evi, mpe oyo bazalaki na nse ya Herimoni na mokili ya Masimu. Mpe babimaki bango mpe bakonzi na bango elongo na bango, ndenge zɛlɛ ya mbu na ebele, mpe bampunda mpe bashar mingi mpenza. Mpe bakonganaki banso bakonzi bango mpe bayaki esika moko, mpe batongaki molako na ngambo ya mai ya Maron mpo na kobundisa Isalaele. Mpe Nkolo alobaki na Joshua: Kobanga te elongi na bango, mpo lobi na ngonga oyo ngai nakokaba bango balongwe liboso ya Israel. Okokata misisa ya bampunda na bango, mpe okotumba bashar na bango na moto. Mpe Joshua ayaki elongo na bato nyonso ya bitumba, bakweyaki likolo na bango mbalakata penepene na mai ya Maron, mpe babetaki bango na etuka ya bangomba. Mpe Nkolo akabaki

bango na mabɔkɔ ya Isalaele, mpe wana bazalaki koboma bango, balandaki bango kino na Sidoni monene, mpe kino na Maseroni, mpe kino na bilanga ya Masoki na ngambo ya este, mpe babomaki bango kino moto moko te atikalaki oyo abikaki. Mpe Yesu asalaki na bango ndenge Nkolo atindaki ye, akataki misisa ya bampunda na bango, mpe atumbaki bashario na bango na moto. Mpe Joshua azongaki na ntango wana, mpe akangaki Hazor, mpe mokonzi na yango, mpe Hazor ezalaki na kala kokonza bokonzi nyonso oyo. Mpe babomaki bikelamu nyonso oyo ezalaki kopema na kati na yango na mopanga, mpe babebisaki bango nyonso, mpe eloko moko te oyo ezalaki kopema etikalaki na kati na yango, mpe batumbaki Azori na moto. Na bingumba nyonso ya bokonzi, mpe bakonzi na bango, Yozue azwaki bango, mpe abomaki bango na monoko ya mopanga; mpe babebisaki bango mobimba, ndenge Moyize, mosali ya Nkolo, atindaki. Kasi bingumba nyonso oyo etongamaki makasi, Isalaele atumbaki yango te; longola kaka Azori moko nde Isalaele atumbaki, mpe biloko nyonso ya bitumba ya yango, bana ya Isalaele bayibaki mpo na bango moko; kasi bango nyonso babomaki na monoko ya mopanga, tii abebisaki bango; batikaki te na bango eloko moko oyo ezalaki kopema. Ndenge oyo Nkolo apesaki mitindo na Moyize, mwana na ye, mpe Moyize ndenge moko apesaki mitindo na Jozue; mpe boye Jozue asalaki, abukaki eloko moko te na nyonso oyo Moyize apesaki ye mitindo. Mpe Yozue azwaki mabele nyonso ya bangomba, mpe mabele nyonso ya Negevi, mpe mabele nyonso ya Gosheni, mpe esobe, mpe oyo na ngambo ya westi, mpe ngomba ya Isalaele, mpe bisika ya se oyo pene na ngomba

longwa na ngomba Halaki, mpe oyo emataka na Seiri, mpe tii na Baal-Gadi, mpe bilanga ya Libani na nse ya ngomba Herimoni; mpe bakonzi nyonso na bango azwaki, mpe abomaki, mpe abomaki bango. Mpe mikolo mingi, Yozue asalaki bitumba na bakonzi wana. Mpe ezalaki na engumba moko te oyo Israel akamaki te, bakamataki nyonso na etumba. Mpo na nzela ya Nkolo eyaki kolendisa mitema na bango mpo bakutana na etumba liboso ya Isalaele, mpo babebisama, mpo ngolu epeama te na bango, kasi mpo babebisama, ndenge Nkolo alobaki na Moyize. Na ayaki Yozue na ntango wana, mpe abebisaki ba Anakimi longwa na ngomba, longwa na Ebron, mpe longwa na Dabiri, mpe longwa na Anaboti, mpe longwa na Yuda mobimba elongo na bingumba na bango, mpe Yozue abebisaki bango. Moko te ya ba Anakim atikalaki longwa na ba bana ya Israele, kasi longola kaka na Gaza, mpe na Gath, mpe na Ashdod nde batikalaki. Mpe Jozue azwaki mabele nyonso, ndenge Nkolo atindaki Moyize, mpe Jozue apesaki yango lokola libula na Isalaele na kokabola kolanda mabota na bango, mpe mabele epemaki na bitumba.

12

Mpe oyo nde bakonzi ya mabele, oyo bana ya Israele babomaki, mpe bakabolaki lokola libula mabele na bango na ngambo ya Yordani, wuta na este ya moi, longwa na lubwaku ya Arnon kino na ngomba ya Hermoni, mpe mabele nyonso ya Araba longwa na este. Sihon, mokonzi ya ba-Amorites, oyo afandaki na

Heshbon, azalaki kokamba longwa na Arnon, oyo ezali na lubwaku, kolanda eteni ya lubwaku, mpe ndambo ya Gilead kino na Jabbok, bandelo ya bana ya Ammon. Mpe Araba tii na mbu ya Kinereti na esti, mpe tii na mbu ya Araba, mbu ya mungwa banda esti, nzela oyo ekei na Beti-Yeshimoti, banda Temani oyo ezali na nse ya Asedoti-Pisiga. Mpe Og, mokonzi ya Bashani, atikalaki na ba géants, oyo afandaki na Ashtaroth mpe na Edrei, mokonzi kobanda na ngomba Hermon mpe kobanda na Saleka, mpe Bashani mobimba tii na bandelo ya Gergesi, mpe Maki, mpe ndambo ya Galaadi, bandelo ya Sihon mokonzi ya Heshbon. Moyize, mwana ya Nkolo, mpe bana mibali ya Isalaele babetaki bango; mpe Moyize apesaki yango na libula epai ya Rubeni, mpe Gadi, mpe epai ya ndambo ya libota ya Manase. Mpe baye bakonzi ya ba-Amore, oyo Jozue na bana ya Isalaele babomaki na ngambo ya Yordani pembeni ya mbu Baal-Gadi na etando ya Libani, mpe tii na ngomba ya Halaki oyo ekendaka na Seiri; mpe Jozue apesaki yango na mabota ya Isalaele mpo na kozwa lokola libula na bango, na ngomba, mpe na etando, mpe na Araba, mpe na Asidoti, mpe na esobe, mpe Negevi; Mwiti, mpe Mwamore, mpe Mwikanana, mpe Mwperezi, mpe Mwivi, mpe Mwyebusi. Mokonzi ya Jeriko, mpe mokonzi ya Ai, oyo ezali penepene na Betele, mokonzi ya Yerusaleme, mokonzi ya Ebroni, mokonzi ya Yarimuti, mokonzi ya Lakisi, mokonzi ya Elamu, mokonzi ya Gezeri, mokonzi ya Debiri, mokonzi ya Gederi, mokonzi ya Orima, mokonzi ya Aderi, mokonzi ya Libina, mokonzi ya Adulamu, mokonzi ya Elati, mokonzi ya Tapua, mokonzi ya Eferi, mokonzi ya Afeki ya Saroni, mokonzi ya Asomu, mokonzi ya Simironi, mokonzi ya Madoni, mokonzi

ya Akisafi, mokonzi ya Kadesi, mokonzi ya Yokineamu, mokonzi ya Maredoti, mokonzi ya Yokineamu ya Karimeli, mokonzi ya Adulamu ya Feneadori, mokonzi ya Gai ya Galilea, mokonzi ya Tirisa; bango nyonso bakonzi tuku mibale na libwa.

13

Mpe Jozue azalaki mokóló oyo akómaki mobange na mikolo, mpe Nkolo alobaki na Jozue: Yo okómaki mobange na mikolo, mpe mabele etikali mingi mpo na libula. Mpe mabele oyo etikali; bandelo ya Bafilisitia, Mgesiri, mpe Mkanana, kobanda na esika oyo ezali na bato te oyo ezali liboso ya Ejipito tii na bandelo ya Ekironi na ngambo ya lobɔkɔ ya mwasi ya Bakanana etangami na bituka mitano ya bokonzi ya Bafilisitia, ya Mgaza, mpe ya Masidodi, mpe ya Masikaloni, mpe ya Mgati, mpe ya Mekironi, mpe ya Mevai, kobanda na Temani mpe mabele nyonso ya Kanana liboso ya Gaza, mpe Basidonieni tii na Afeki, tii na bandelo ya Baamori, mpe mabele nyonso ya Galiati ya Bafilisitia, mpe Libani mobimba kobanda na ngambo ya kobima ya moi kobanda na Giligali na nse ya ngomba ya Erimoni tii na kokota ya Emati, moto nyonso oyo afandi na esika ya bangomba kobanda na Libani tii na Masereti Memefomayimi. Bato nyonso ya Sidoni, ngai nakobebisa bango liboso ya Isalaele; kasi kabola yango na libula epai ya Isalaele, ndenge natindaki yo. Mpe sikawa kabola mabele oyo na libula epai ya mabota libwa, mpe epai ya ndambo ya libota ya Manase. Banda na Yordani tii na mbu monene na ngambo ya kolala ya moi, okopesa yango; mbu

monene ekozala mondelo. Na mabota mibale, mpe na ndambo ya libota ya Manase, ya Rubeni, mpe ya Gadi, Moyize apesaki na ngambo ya Yordani; na ngambo ya este ya moi Moyize mosali ya Nkolo apesaki yango, banda Aroeri, oyo ezali na pembeni ya ebale ya Arinoni, mpe engumba oyo ezali na kati ya lubwaku, mpe Misori mobimba banda Medeba; Bingumba nyonso ya Sikoni mokonzi ya ba-Amoriti, oyo akonzaki na Eseboni tii na bandelo ya bana ya Amoni; Mpe Gileadi, mpe bandelo ya Gesiri, mpe ba-Maakati, ngomba mobimba ya Erimoni, mpe Basani mobimba tii na Saleka; Bokonzi mobimba ya Ogi na Basani, oyo akonzaki na Asitaroti mpe na Edreyi; ye oyo atikalaki banda ba-gigantu, mpe Moyize abetaki ye, mpe abebisaki ye mobimba. Mpe bana ya Isalaele babomaki te Gesiri, Makati, mpe Mwasi ya Kanana, mpe mokonzi ya Gesiri mpe Makati bafandaki na kati ya bana ya Isalaele tii na mokolo ya lelo. Kasi libota ya Levi bapesaki libula te, Nkolo Nzambe ya Israele, ye moko azali libula na bango, ndenge Nkolo alobaki na bango, mpe oyo ezali bokaboli oyo Moyize akabolaki na bana ya Israele na Araboti ya Moabi, na ngambo ya Yordani penepene na Yeriko. Mpe Moyize apesaki na libota ya Rubeni kolanda bituluku na bango. Mpe ekómaki bandelo na bango banda Aroeri, oyo ezali liboso ya lubwaku ya Arnoni, mpe engumba oyo ezali na lubwaku ya Arnoni; mpe Misori mobimba, tii na Eseboni, mpe bingumba nyonso oyo ezali na Misori, mpe Diboni, mpe Bamoti Baali, mpe ndako ya Meelboti, mpe Basani, mpe Bakedmoti, mpe Maifaadi, mpe Kariataimi, mpe Sebama, mpe Serada, mpe Sioni na ngomba ya Enabi, mpe Beti-Peori, mpe Asedoti Fasiga, mpe Beti-Yesimoti, mpe bingumba nyonso ya Misori, mpe bokonzi

mobimba ya Sikoni mokonzi ya ba-Amoriti, oyo Moyize abetaki ye mpe bakambi ya Madiani, mpe Evi, mpe Roboki, mpe Suri, mpe Uri, mpe Robe moyangeli ya bomengo ya Sioni, mpe bavandi ya Sioni. Mpe Balaam, mwana ya Beor, mwasi-moni, babomaki ye na ntango ya kobuka. Ekómelaki mpe bandelo ya Rubeni, Yordani ndelo. Oyo ezalaki libula ya bana ya Rubeni kolanda mabota na bango, bingumba na bango mpe bilanga na bango. Apesaki kasi Moyize na bana ya Gadi kolanda mabota na bango. Mpe bandelo na bango ekómaki Jazeri, bingumba nyonso ya Galaadi, mpe ndambo ya mabelé ya bana ya Amoni kino na Araba, oyo ezali liboso ya Aradi. Mpe banda na Eseboni tii na Araboti kolanda Masefa, mpe Botanimi, mpe Maani tii na bandelo ya Daiboni, mpe Enadomi mpe Otargai mpe Baintanabra mpe Sokoti mpe Safani mpe bokonzi mosusu oyo etikali ya Sioni mokonzi ya Eseboni; mpe Yordani ekozala ndelo tii na eteni ya mbu ya Kenereti na ngambo ya Yordani banda na este. Oyo libula ya bana ya Gad kolanda bituka ya bango mpe kolanda bingumba ya bango, kolanda bituka ya bango nkingo bakozonga liboso ya banguna ya bango, mpo ekómelaki kolanda bituka ya bango bingumba ya bango, mpe bisika ya kofuga ya bango. Mpe Moyize apesaki na ndambo ya libota ya Manase kolanda mabota na bango. Mpe bandelo na bango ekómaki banda Maan, mpe bokonzi nyonso ya Basani, mpe bokonzi nyonso ya Ogi mokonzi ya Basani, mpe bamboka nyonso ya Jairi, oyo ezali na Basani, bingumba ntuku motoba. Mpe ndambo ya Galaadi, mpe na Asitaroti, mpe na Edrei, bingumba ya bokonzi ya Ogi na Basani, epai ya bana ya Makiri, bana ya Manase, mpe epai ya ndambo ya bana ya Makiri, bana ya

Manase, kolanda mabota na bango. Baye oyo Moyize akabolaki lokola libula na ngambo ya Yordani, na Araboti ya Moabi, na ngambo ya Yordani oyo ezali pembeni ya Yeriko, banda este.

14

Mpe baye bakabolaki libula ya bana ya Isalaele na mokili ya Kanana, oyo Eleazare nganga-nzambe, mpe Jozue ya Nune, mpe bakambi ya mabota ya mabota ya bana ya Isalaele bakabolaki libula na bango. Na kolanda ba zeke bazwaki libula, ndenge Nkolo atindaki na loboko ya Jozue na mabota libwa, mpe na ndambo ya libota oyo euti na ngambo ya Yordani. Mpe na ba-Levi apesaki te libula kati na bango, mpo bana ya Jozefi bazalaki mabota mibale, Manase mpe Efrayimi; mpe eteni epesami te na mabele epai ya ba-Levi, kasi kaka bingumba ya kofanda, mpe bisika oyo ekatami mpo na bibwele na bango, mpe bibwele na bango. Ndenge Nkolo atindaki Moyize, ndenge wana bana ya Isalaele basalaki, mpe bakabolaki mabele. Mpe bana ya Yuda bayaki epai ya Yosue na Giligali, mpe Kalebi, mwana ya Yefune, Mokenizi, alobaki na ye: Yo oyebi liloba oyo Nkolo alobaki na Moyize, moto ya Nzambe, ntina ya ngai mpe ya yo na Kadeshi-Barinea. Nazalaki na mbula ntuku minei pamba te ntango Moyize, mwana ya Nzambe, atindaki ngai wuta na Kadeshi Barinea mpo na kononga mokili; mpe nayanolaki ye liloba kolanda makanisi na ye. Bandeko na ngai oyo bakendaki elongo na ngai babongolaki mitema ya bato, kasi ngai natyelemaki kolanda Nkolo Nzambe na ngai. Mpe Moyize alapaki ndai na

mokolo wana, koloba, mabele oyo otiaki makolo, ekozala libula na yo mpe bana na yo mpo na libela, mpo otiamaki mitema kolanda sima ya Nkolo Nzambe na biso. Mpe sikawa Nkolo abatisi ngai ndenge alobaki; oyo ezali mobu ya ntuku minei na mitano, banda ntango Nkolo alobaki liloba oyo epai ya Moyize; mpe Isalaele atambolaki na esobe; mpe sikawa tala ngai lelo nazali na mbula ntuku mwambe na mitano; Nazali naino lelo makasi, lokola ntango Moyize atindaki ngai, ndenge moko nazali makasi sikawa mpo na kobima mpe kokota na bitumba. Mpe sikawa nazali kosenga yo ngomba oyo, ndenge Nkolo alobaki na mokolo wana, mpo oyokaki liloba oyo na mokolo wana. Sikawa kasi ba-Anakim bazali kuna, bingumba batongami makasi mpe minene. Soki yango wana Nkolo azali na ngai, nakobebisa bango, ndenge Nkolo alobaki na ngai. Mpe Joshua apambolaki ye, mpe apesaki Hebron na Caleb, mwana ya Jephunneh, mwana ya Kenaz, lokola libula. Mpo na yango, Hebron ekómaki libula ya Caleb, mwana ya Jephunneh, Mokenizzite, kino na mokolo oyo, mpo alandaki etinda ya Nkolo Nzambe ya Israel. Nzokande nkombo ya Hebron ezalaki na kala engumba Argob, engumba monene ya bana ya Anakim yango, mpe mabele epemaki na bitumba.

15

Mpe bandelo ya libota ya Yuda ekomaki kolanda bituluku na bango, banda na bandelo ya Idumea, banda na esobe ya Sin tii na Kadesh, na ngambo ya Sudi. Mpe bandelo na bango ekómaki

banda na Sudi tii na eteni ya mbu ya mungwa, banda na likolo oyo ekendaka na ngámbo ya Sudi. Mpe ekatisi liboso ya komata ya Akrabbim; mpe ezingi Sena, mpe emati uta na Sudi tii na Kadeshi Barnea; mpe ebimi Hezron, mpe emati tii na Addar; mpe ebimi na ngambo ya westi ya Kadeshi, mpe ebimi tii na Azmon, mpe ekokoba tii na lubwaku ya Ejipito; mpe kobima ya bandelo ekozala na ebale monene; yango ezali bandelo na bango uta na Sudi. Mpe bandelo uta na esti, mbu nyonso ya mungwa tii na Yordani. Mpe bandelo ya bango ezalaki banda na Nordi, mpe banda na ngomba ya ebale mpe banda na eteni ya Yordani. Ekomataka na bandelo na likolo ya Bethaglaam; mpe ekoleka longwa na Nordi na likolo ya Betharabah, mpe bandelo ekomataka lisusu na likolo ya libanga ya Bohan mwana ya Rubeni; Mpe bandelo ekomataka lisusu na likolo ya eteni ya minei ya lubwaku ya Akori, mpe ekokita na likolo ya Gilgali, oyo ezali liboso ya nzela ya komata ya Adumimi, oyo ezali na Sudi ya lubwaku, mpe ekobima na likolo ya mai ya liziba ya moi; mpe kobima na yango ekozala liziba ya Rogeli; Mpe bandelo ekomataka na kati ya lubwaku ya Hinomi, na likolo ya mokongo ya Yebusi longwa na Sudi; yango ezali Yerusaleme; mpe bandelo ekobima na likolo ya songe ya ngomba, oyo ezali liboso ya lubwaku ya Hinomi na ngambo ya mbu, oyo ezali longwa na eteni ya mabele ya Rafaimi na nordi; Mpe bandelo ekobima longwa na songe ya ngomba na likolo ya liziba ya mai ya Nafto, mpe ekobima na kati ya ngomba ya Efroni; mpe ekomema bandelo na kati ya Baali; yango ezali engumba ya Yarimu. Mpe mondelo ekozungela banda na Baal tii na mbu, mpe ekoleka na ngomba Asar na nsima ya engumba Yarin banda na Nordi;

yango ezali Kaslon; mpe ekokita na engumba ya moi, mpe ekoleka na Sudi. Mpe mondelo ekobima na nsima ya Ekron na nordi, mpe ekobimisa bandelo na Sukoti, mpe mondelo ekoleka na Sudi, mpe ekobima na Libina, mpe kobima ya bandelo ekozala na mbu. Mpe bandelo na bango banda na mbu, mbu monene ekozala mondelo. Yango ezalaki bandelo ya bana ya Yuda zingazinga kolanda bituka na bango. Mpe na Caleb, mwana ya Jephunneh, apesaki eteni na kati ya bana ya Juda na nzela ya etinda ya Nzambe, mpe Joshua apesaki ye engumba Arbok, engumba monene ya Anak, oyo ezali Hebron. Mpe Kalebe, mwana ya Jefune, abebisaki wana bana misato ya Anaki: Sheshai, Talimai mpe Ahimani. Mpe Kalebe amataki longwa wana epai ya bato oyo bafandaki na Debiri; mpe nkombo ya Debiri ezalaki liboso engumba ya Mikanda. Mpe Kalebe alobi: Nani akolonga mpe akobotola engumba ya Makomi mpe akozwa yango, nakopesa ye Akisa, mwana na ngai ya mwasi, lokola mwasi. Mpe Othniel, mwana ya Kenaz, ndeko ya Caleb, azwaki yango, mpe apesaki ye Achsah, mwana na ye ya mwasi, lokola mwasi. Mpe ekómelaki na kobima na yango mpe ayanolaki ye koloba, Nakosenga tata na ngai elanga, mpe agangaki uta na mpunda, mpe Kalebe alobaki na yango, Nini ezali na yo? Mpe alobaki na ye: Pesa ngai mapamboli, mpo opesi ngai mabele ya Negev, pesa ngai mpe Bothanis. Bongo apesaki ye Gonathlah ya likolo mpe Gonathlah ya nse. Oyo ezali libula ya libota ya bana ya Yuda. Ekomaki bingumba na bango bingumba penepene na libota ya bana ya Yuda na bandelo ya Edomi likolo ya esobe, mpe Baiseleeli, mpe Ara, mpe Asori, mpe Ikamu, mpe Regima, mpe Arueli, mpe Kadeshi, mpe Asorionaine, mpe

Mainamu, mpe Balamainane, mpe bamboka na bango, mpe bingumba ya Aserone, oyo ezali Asori, mpe Sene, mpe Salimaa, mpe Molada, mpe Seri, mpe Baifalati, mpe Kolaseola, mpe Bersheba, mpe bamboka na bango, mpe bisika ya bilanga na bango, Bala, mpe Bakoki, mpe Asomi, mpe Elboudadi, mpe Beteli, mpe Erima, mpe Sekelaki, mpe Makarimu, mpe Setenaki, mpe Labosi, mpe Sale, mpe Eromoti, bingumba tuku mibale na libwa, mpe bamboka na bango. Na etando, Ashtaol, mpe Zorah, mpe Eshtaol. Na Ramen, na Tano, na Ilouthoth, na Maiani, na Iermouth, na Odollam, na Membra, na Saocho, na Iazeka, na Sakarim, na Gadera, na bamboka ya yango; bingumba zomi na minei, na bamboka mike na yango. Senna, mpe Adasan, mpe Migdal Gad, mpe Dalad, mpe Mizpah, mpe Iachareel, mpe Basedoth, mpe Ideadalea, mpe Chabra, mpe Maches, mpe Maachos, mpe Geddor, mpe Bagadiel, mpe Noman, mpe Machedan; bingumba zomi na motoba, mpe bamboka na bango; Libna, mpe Ithak, mpe Anoch, mpe Jana, mpe Nasib, mpe Keilam, mpe Akiezi, mpe Kezib, mpe Bathesar, mpe Ailom; bingumba zomi, mpe bamboka na bango; Ekron, mpe bamboka na yango, mpe bisika ya bilanga na bango, banda Ekron Gemna; mpe nyonso oyo ezali penepene na Ashdod; mpe bamboka na bango, Asiedoth, mpe bamboka na yango, mpe bisika ya bilanga na yango; Gaza, mpe bamboka na yango, mpe bisika ya bilanga na yango tii na ebale ya Ejipito, mpe mbu monene ezali kokabola. Mpe na etuka ya bangomba Samir, mpe Yeter, mpe Soka, mpe Renna, mpe engumba ya Makomi, yango Debir, mpe Anon, mpe Es, mpe Man, mpe Aisam, mpe Gosom, mpe Kalou, mpe Kanna, mpe Gelom; bingumba zomi na moko, mpe

bamboka na bango; Airem, mpe Remna, mpe Soma, mpe Yemain, mpe Betakou, mpe Fakua, mpe Euma, mpe engumba Arbok, yango ezali Ebron, mpe Sorait; bingumba libwa, mpe bisika na bango; Maor, mpe Karmel, mpe Ozib, mpe Itan, mpe Yariel, mpe Arikam, mpe Zakanaim, mpe Gabaa, mpe Tamnata; bingumba libwa, mpe bamboka na bango; Ailua, mpe Betsur, mpe Gedon, mpe Magarot, mpe Betanam, mpe Tekoum; bingumba motoba, mpe bamboka na bango; Kariatabaal, yango engumba Yarim, mpe Soteba; bingumba mibale, mpe bisika na bango; mpe Badargeis, mpe Tarabaam, mpe Ainon, mpe Aiokioza, mpe Naflazon, mpe bingumba ya Sadon, mpe Arkades; bingumba sambo, mpe bamboka na bango. Mpe Mujebusite afandaki na Yelusaleme, mpe bana ya Yuda bakonaki te koboma bango, mpe ba-Jebusite bafandaki na Yelusaleme tii na mokolo oyo.

16

Mpe ekómelaki ndelo ya bana ya Yosefu banda na Yordani oyo ezali na Yeriko banda na esti, mpe ekómata banda na Yeriko na ngomba, na esobe, na Beteli Luza. Mpe ekobima na Betele, mpe ekoleka na bandelo ya Akataroti. Mpe ekokɔta na mbu na bandelo ya Attalim kino na bandelo ya Beth horon ya nse, mpe ebimelo na yango ekozala na mbu. Mpe bana ya Joseph, Ephraim na Manasseh, bazwaki libula. Mpe bandelo ya bana ya Efrayimi ekómaki kolanda bituka na bango, mpe bandelo ya libula na bango ekómaki banda na ɛsti Ataroti, mpe Eroki tii na

Beti-Oroni ya likoló, mpe Gazara. Mpe ekoya bandelo na likolo ya mbu na kati ya Ikasmon longwa na Nordi ya Moto; ekozingela na este na kati ya Tenasa, mpe Seles, mpe ekoleka longwa na este na kati ya Ianoka, mpe na kati ya Mako, mpe Ataroti, mpe bamboka na bango; mpe ekoya na likolo ya Jeriko, mpe ekobima na likolo ya Yordani. Mpe banda na Lilita, bandelo ekokende na likolo ya mbu na likolo ya Chelkana, mpe kobima na bango ekozala na likolo ya mbu, oyo ezali libula ya libota ya Efrayimi kolanda bituluku na bango. Mpe bingumba oyo etyamaki pembeni mpo na bana ya Ephraim kati ya libula ya bana ya Manasseh, bingumba nyonso mpe bamboka na yango. Mpe Efrayimi abomaki te Mkanana oyo azalaki kofanda na Gezeri, mpe Mkanana azalaki kofanda na Efrayimi kino na mokolo wana, kino Faraon, mokonzi ya Ejipito, amataki. Azwaki yango, atumbaki yango na moto, mpe babomaki Bakanana, Baperezi, mpe baoyo bazalaki kofanda na Gezeri. Faraon apesaki yango lokola libonza ya libala na mwana na ye ya mwasi.

17

Mpe ekómaki bandelo ya libota ya bana ya Manase, mpamba te oyo azalaki mwana ya liboso ya Jozefi, epai ya Makiri, mwana ya liboso ya Manase, tata ya Galaadi, mpo azalaki mobundi, na Galaadi mpe na Basani. Mpe ekómaki na bana mibali ya Manasseh oyo batikalaki kolanda bituka na bango, na bana mibali ya Iezer, mpe na bana mibali ya Helek, mpe na bana

mibali ya Jeziel, mpe na bana mibali ya Shechem, mpe na bana mibali ya Shemida, mpe na bana mibali ya Opher; bango oyo bazalaki bana mibali kolanda bituka na bango. Mpe Salpaad, mwana mobali ya Opher, azalaki na bana basi kaka, azalaki na bana mibali te, mpe tala bakombo ya bana basi ya Salpaad: Maala, Noua, Egla, Melcha, mpe Thersa. Mpe batelemaki liboso ya Eleazar, nganga-nzambe, mpe liboso ya Yesu, mpe liboso ya bakambi, koloba: Nzambe atindaki na nzela ya loboko ya Moyize kopesa biso libula na kati ya bandeko na biso. Mpe epesamaki bango, na nzela ya etinda ya Nkolo, libula na bandeko ya tata na bango. Mpe mokano ya bango ekweaki banda Anassa, mpe etando ya Labeki banda mabele ya Galaadi, oyo ezali na ngambo mosusu ya Yordani; Mpo bana basi ya bana mibali ya Manase bazwaki libula na kati ya bandeko ya bango, mpe mabele ya Galaadi ekómaki ya bana mibali ya Manase oyo batikalaki. Mpe bandelo ya bana ya Manasseh ekomaki Delehanath, oyo ezali liboso ya bana ya Anath, mpe ekendaka na bandelo na likolo ya Jamin mpe Jassib kino na liziba ya Taphthoth. Na Manasseh ekozala, mpe Taphath oyo ezali na bandelo ya Manasseh, ekozala mpo na bana ya Ephraim. Mpe ekokita bandelo na likolo ya lubwaku ya Karana na Sudi kolanda lubwaku ya Yarieli; nzete ya terebente ya Efrayimi kati ya engumba ya Manase; mpe bandelo ya Manase na Nor na kati ya ebale; mpe ekozala kobima na ye mbu uta na Sudi ya Efrayimi, mpe na Nor Manase; mpe ekozala mbu bandelo na bango; mpe na Asheri bakosangana na Nor, mpe na Isakari uta na esti. Mpe Manasseh akozala na kati ya Issachar mpe na kati ya Asher: Baitan mpe bamboka na yango, bato oyo bafandi na Dor mpe bamboka na yango, bato

oyo bafandi na Megiddo mpe bamboka na yango, ndambo ya misato ya Mapheta mpe bamboka na yango. Mpe bana ya Manase bakonaki te kobebisa bingumba yango, mpe Mwana-Kanana abandaki kofanda na mabele yango. Mpe esalemaki ete ntango bana ya Isalaele bakómaki makasi, bakomisaki ba-Kanana bavandi, kasi babebisaki bango te. Bana ya Jozefi bagangi mpe balobaki na Jozue, koloba, mpo nini opesi biso libula moko, mpe eteni moko oyo bamekaki? Ngai kasi nazali bato mingi, mpe Nzambe apambolaki ngai. Mpe Joshua alobaki na bango: Soki bozali bato ebele, bokende likolo na zamba mpe bosukola mpo na bino moko soki ngomba ya Efrayimi ezali kokanga bino. Mpe balobaki: Ngomba ya Efrayimi esepelisaka biso te, mpe Mwasi-Kanana oyo afandaka kuna na Beti-Seani, mpe na bamboka na yango, na lubwaku ya Yezireeli, azali na bampunda oyo baponaki mpe na ebende. Mpe Yozue alobaki na bana ya Yosefu, soki ozali bato ebele mpe ozali na makasi minene, libula moko ekozala na yo te; Pamba te zamba ekozala na yo, mpo ezali zamba mpe okosukola yango, mpe ekozala na yo; mpe ntango okobebisa Mwana-Kanana, pamba te azali na farasa ya kopona; yo pamba te ozali na makasi koleka ye.

18

Mpe lisanga mobimba ya bana ya Isalaele basanganaki na Shilo, mpe batongaki kuna ndako ya kapo ya litatoli, mpe mokili elongobamaki na se ya bango. Mpe batikalaki bana ya Isalaele oyo bazwaki libula te, mabota sambo. Mpe Jozue alobaki na

bana ya Isalaele: Kino tango nini bokokoka kozwa mokili oyo Nkolo Nzambe na biso apesaki? Bopesa bato mibali misato uta na bino, banda na libota moko moko, mpe batelemela mpe baleka na mabele, mpe bakomela yango liboso na ngai, ndenge ekozala na ntina ya kokabola yango. Mpe bakendaki epai na ye, mpe akabolaki bango biteni sambo. Yuda akotelemela bango mondelo kowuta na Sudi, mpe bana ya Jozefi bakotelemela bango kowuta na Nɔrdi. Bino kasi bokabola mabele na biteni sambo, mpe bomema yango awa epai na ngai, mpe nakobimisela bino zeke liboso ya Nkolo, Nzambe na biso. Te, pamba te bana ya Levi bazali na eteni te kati na bino; mpo bonganga-nzambe ya Nkolo ezali eteni na ye; mpe Gadi mpe Rubeni mpe ndambo ya libota ya Manase bazwaki libula na bango na ngambo ya Yordani na este, oyo Moyize mosali ya Nkolo apesaki bango. Mpe bato batelemaki mpe bakendaki, mpe Yozue apesaki mitindo na bato oyo bazalaki kokende kotala mabele, alobaki: Bokende mpe botala mabele, mpe boya epai ya ngai, mpe awa nakobimisela bino libula liboso ya Nkolo na Silo. Mpe bango bakendaki, mpe batambolaki na mabele, mpe bamonaki yango, mpe bakomaki yango kolanda bingumba, biteni sambo na buku, mpe bamemaki yango epai ya Yozue. Mpe Yozue abetaki zeke mpo na bango na Silo liboso ya Nkolo. Mpe zeke ya libota ya Benjamin ebimaki ya liboso kolanda bituka na bango, mpe bandelo ya zeke na bango ebimaki kati ya bana ya Yuda mpe kati ya bana ya Yosefu. Mpe bandelo na bango ekómelaki banda Nordi, banda Yordani bandelo ekokende likoló na nsima ya Yeriko banda Nordi, mpe ekokende likoló na ngomba epai ya mbu, mpe ebimelo na yango ekozala

Mabdaritisi Betoni. Mpe bandelo ekoleka banda wana na Luza, na likolo ya mokongo ya Luza, banda Sudi ya yango, oyo ezali Betele, mpe bandelo ekokita na Maatarobe Oreke, na likolo ya ngomba oyo ezali na ngambo ya Sudi ya Beti-Oroni ya nse. Mpe ekoleka na bandelo mpe ekoleka na likolo ya eteni oyo etali pembeni ya mbu uta na Sudi, uta na ngomba oyo ezali liboso ya Betoroni ya Sudi, mpe ebimelo na yango ekozala na Kariati-Baali, oyo ezali Kariatijarini, engumba ya bana ya Yuda, oyo ezali eteni oyo na ngambo ya mbu. Mpe eteni oyo ezali na Sudi banda na eteni ya Kariath Baal, mpe ekokende na bandelo kino na Gasin, na liziba ya mai ya Naphto. Mpe ekokita bandelo na eteni, oyo ezali na elongi ya lubwaku ya Sonam, oyo ezali na eteni ya Emeki ya Rafaim longwa na Nordi, mpe ekokita Gehena na nsima ya Yebusi longwa na Sudi; ekokita na liziba ya Rogeli; Mpe ekoleka na liziba ya Beti-Shemeshi; mpe ekoleka na Galiloti, oyo ezali liboso ya nzela ya komata ya Adumimi; mpe ekokita na libanga ya Boani ya bana ya Rubeni; mpe ekoleka na nsima ya Beti-Araba longwa na Nordi, mpe ekokita na bandelo na nsima ya mbu longwa na Nordi. Mpe ekozala ebimelo ya bandelo na likolo ya ngomba ya mbu ya mungwa na ngambo ya Nordi kino na eteni ya Yordani banda na Sudi, yango nde bandelo banda na Sudi. Mpe Yordani ekokata mondelo longwa na ngambo ya este, oyo ezali libula ya bana ya Benjamin, na bandelo na yango zingazinga kolanda bituka. Mpe bakomaki bingumba ya bana ya Benjame kolanda bituka na bango: Yeriko, mpe Betegayo, mpe Amekasi, mpe Baitabara, mpe Sara, mpe Besana, mpe Ayein, mpe Fara, mpe Efrata, mpe Karafa, mpe Kefira, mpe Moni, mpe Gabaa, bingumba zomi na mibale; mpe bamboka na bango:

Gabaon, mpe Rama, mpe Beerota, mpe Masema, mpe Miron, mpe Amoke, mpe Fira, mpe Kafan, mpe Nakan, mpe Zelekan, mpe Tareela, mpe Yebusi; oyo ezali Yerusaleme; mpe Gabaoti, Yarimi, bingumba zomi na misato, mpe bamboka na bango; oyo ezali libula ya bana ya Benjame kolanda bituka na bango.

19

Mpe zeke ya mibale ebimaki mpo na bana ya Simeon, mpe libula na bango ekomaki kati ya bizeke ya bana ya Yuda. Mpe ekómaki libula ya bango Beersheba, mpe Samaa, mpe Kaladam, mpe Hazar Shual, mpe Bola, mpe Jason, mpe Erthoula, mpe Boula, mpe Horma, mpe Sikelak, mpe Beth Marcaboth, mpe Sarsousin, mpe Batharoth, mpe bilanga ya bango; bingumba zomi na misato, mpe bamboka ya bango. Eremmon, mpe Thalcha, mpe Jether, mpe Asan; bingumba minei mpe bamboka na yango, zingazinga ya bingumba na yango tii na Balek kokende na Bameth na ngambo ya Sudi; yango nde libula ya libota ya bana ya Simeon kolanda bituka na bango. Uta na libota ya Yuda, libula ya libota ya bana ya Simeon, mpo eteni ya bana ya Yuda ekomaki monene koleka ya bango, mpe bana ya Simeon bakitaki libula na kati ya libota ya bango. Mpe ebimaki libula ya misato epai ya Zabulon kolanda bituka na bango; ekozala bandelo ya libula na bango, Esedekgola bandelo na bango, mbu mpe Magelda, mpe ekosangana na Baitharaba na lubwaku oyo ezali liboso ya Iekman. Mpe azongaki ut Seddouk, ut liboso ut este ya Beth shemesh, na bandelo ya Chaseloth aith, mpe

akoleka na Dabiroth, mpe akobuta na Phanggai. Mpe wuta na esika wana, akozingela longwa na ngambo ya este na likolo ya Geba, na likolo ya engumba Katase, mpe akoleka na likolo ya Rimona Mataraoza. Mpe ekozingela bandelo na Nordi na Amoti, mpe ekozala nsuka na bango na Gaifaeli, mpe Katanati, mpe Nabaali, mpe Shimroni, mpe Yeriko, mpe Baitimani. Oyo ezali libula ya libota ya bana ya Zebulun kolanda mabota na bango, bingumba mpe bamboka na bango. Mpe libota ya Issachar ekweyaki na zeke ya minei. Mpe bandelo na bango ekómaki Yazeli, mpe Kasaloti, mpe Sunami, mpe Agini, mpe Siona, mpe Reeroti, mpe Anakereti, mpe Dabironi, mpe Kisoni, mpe Rebesi, mpe Remasi, mpe Yeoni, mpe Tomani, mpe Aimareki, mpe Berisafesi. Mpe ekosangisa bandelo na likolo ya Gathbor, mpe na likolo ya Salim kolanda mbu, mpe Beth shemesh, mpe kobima ya bandelo ekozala Yordani ya ye. Oyo ezali libula ya libota ya bana ya Issachar kolanda bituluku na bango, bingumba mpe bamboka na bango. Mpe zeke ya mitano ebimaki mpo na Aseri kolanda bituka na bango. Mpe ekómaki bandelo na bango Exeleketh, mpe Aleph, mpe Baithok, mpe Keaph, mpe Elimelech, mpe Amiel, mpe Maasa; mpe ekosangana na Carmeli na ngámbo ya mbu, mpe na Sioni, mpe Labanath. Mpe ekozonga banda este ya moi mpe Baithgeneth, mpe ekosangana na Zabulon mpe Ekgai, mpe Phthael na ngambo ya nor, mpe ekokota na bandelo ya Saphthaibethme, mpe Inael, mpe ekoleka na Chobamasomel, mpe Elbon, mpe Raab, mpe Ememaon, mpe Kanthan tii na Sidon ya monene. Mpe ekozonga bandelo na Rama, mpe tii na liziba ya Masphassat, mpe ya bato ya Tyre; mpe ekozonga bandelo na Iasiph, mpe kobima na yango ekozala mbu, mpe Apoleb, mpe

Echozob, mpe Archob, mpe Aphek, mpe Raau. Oyo ezali libula ya libota ya bana ya Asher kolanda bituluku na bango, bingumba mpe bamboka na bango. Mpe na Nefitali, zeke ya motoba ebimaki. Mpe ekómaki ete bandelo na bango ezalaki Moolam, mpe Mola, mpe Besemiin, mpe Arme, mpe Nabok, mpe Iephthamai, kino na Dodam, mpe nzela na ye ekómaki Yordani. Mpe akozonga na bandelo na likoló ya mbu na Aththabor, mpe akoleka wuta wana na Iakana, mpe akokutana na Zebulun wuta na Sudi, mpe Asher akokutana kolanda mbu, mpe Yordani wuta na esti ya mwese. Mpe bingumba oyo batongaki bamir ya makasi ya ba Tiri: Tiri, mpe Omatadaketi, mpe Kenereti, mpe Armaiti, mpe Araeli, mpe Azori, mpe Kadesi, mpe Asari, mpe liziba ya Asori, mpe Keroe, mpe Megalaarimi, mpe Baitame, mpe Tesamisi. Oyo ezali libula ya libota ya bana ya Nefitali. Mpe na Dan ebimaki libula ya sambo; Mpe ekómaki bandelo na bango Sarati, mpe Asa, mpe bingumba Samaus, mpe Salamini, mpe Amoni, mpe Silata, mpe Eloni, mpe Tamnata, mpe Ekrioni, mpe Alkata, mpe Begetoni, mpe Gebelani, mpe Azori, mpe Banaibakati, mpe Getremoni, mpe banda na mbu ya Hierakoni mondelo pembeni ya Yopa. Oyo libula ya libota ya bana ya Dani kolanda bituka ya bango, bingumba ya bango mpe bamboka ya bango. Mpe bakendaki bana ya Dani mpe babundaki Lakisi, mpe bakangaki yango, mpe babetaki yango na monoko ya mopanga; mpe bafandaki na yango mpe babengaki nkombo na yango Lasendani. Mpe bakendaki kokota na mabele kolanda mondelo ya bango; mpe bapesaki bana ya Isalaele libula epai ya Yozue mwana ya Nuni kati na bango na nzela ya etinda ya Nzambe, mpe bapesaki ye engumba oyo asengaki, Taminasaraki, oyo

ezali na ngomba ya Efrayimi; mpe atongaki engumba, mpe afandaki na yango. Oyo ezali bikabwani oyo Eleazari nganga-nzambe, mpe Yesu mwana wa Nawe, mpe bakambi ya mabota kati na mabota ya Isalaele bapesaki lokola libula na nzela ya zeke na Silo liboso ya Nkolo, pembeni ya bikuke ya ndako ya kapo ya litatoli, mpe bakendaki kokɔta na mabele.

20

Mpe Nkolo alobaki na Jozue, koloba: Loba na bana ya Isalaele, koloba: Bopesa bingumba ya kokimela, oyo nalobaki epai na bino na nzela ya Moyize. Esika ya kobombama mpo na mobomi oyo abetaki molimo na kozanga kolingaka, mpe ekozala na bino bingumba esika ya kobombama, mpe akokufa te mobomi na nzela ya mozuzi makila, tii akotelemela liboso ya lisangá mpo na kosambisama. Mpe abongisaki Kadeshi na Galilaya na ngomba ya Nefitali, mpe Sikemi na ngomba ya Efrayimi, mpe engumba Ariboki, oyo ezali Ebron, na ngomba ya Yuda. Mpe na ngámbo ya Yordani apesaki Bosor na esobe na etando uta na libota ya Rubeni, mpe Aremoti na Galaadi uta na libota ya Gadi, mpe Gauloni na Basani uta na libota ya Manase. Yango nde bingumba oyo bibengi mpo na bana ya Isalaele mpe mpo na mopaya oyo afandi na kati na bango, mpo na kokima kuna moto nyonso oyo abeti molimo na kozanga kolingaka, mpo akufa te na lobɔkɔ ya mobukanisi ya makila, tii akotɛlɛma liboso ya lisangá mpo na kosambisama.

21

Mpe bapusanaki bakambi ya bakoko ya bana ya Levi epai ya Eleazare nganga-nzambe, mpe epai ya Jozue mwana ya Nuni, mpe epai ya bakambi ya mabota ya batata banda na mabota ya Isalaele. Mpe balobaki na bango na Silo na mokili ya Kanana, koloba: Nkolo apesaki mitindo na nzela ya loboko ya Moyize kopesa biso bingumba ya kofanda, mpe bisika ya koleisa mpo na bibwele na biso. Mpe bana ya Isalaele bapesaki na ba-Levi, na tango ya kokabola libula, na nzela ya mitindo ya Nkolo, bingumba mpe mabele ya kobɔka bibwele ya bango. Mpe zeke ebimaki epai ya bato ya Kaati, mpe ekómaki epai ya bana ya Aaron, banganga-nzambe ya ba-Levi, banda libota ya Yuda mpe banda libota ya Simeon mpe banda libota ya Benjamin na nzela ya zeke, bingumba zomi na misato. Mpe na bana mibali ya Koati oyo batikalaki, banda na libota ya Efrayimi mpe banda na libota ya Dani mpe banda na ndambo ya libota ya Manase, na zeke, bingumba zomi. Mpe na bana ya mibali ya Gershon, wuta na libota ya Issachar, mpe wuta na libota ya Asher, mpe wuta na libota ya Naphtali, mpe wuta na ndambo ya libota ya Manasseh na Bashan, bingumba zomi na misato. Mpe na bana ya Merari, kolanda bituka ya bango, banda libota ya Rubeni, mpe banda libota ya Gadi, mpe banda libota ya Zabuloni, na zeke, bingumba zomi na mibale. Mpe bana ya Israele bapesaki na ba-Levi mboka mpe mabele ya kobɔka ya bango, ndenge Nkolo atindaki Moyize, na zeke. Mpe libota ya bana ya Yuda mpe libota ya bana ya Simeon mpe uta na libota ya bana ya Benjamin bapesaki

bingumba yango; mpe babengaki yango na bakombo ya bana ya Aron uta na bato ya Koati ya bana ya Levi, mpo libula ekweyaki epai ya bango. Mpe apesaki bango Kiriath Arba, engumba monene ya Anaki; yango ezali Hebron, na ngomba ya Yuda. Kasi bilanga ya kobokola zingazinga na yango, mpe bilanga ya engumba, mpe bamboka na yango, Yozue apesaki yango na bana ya Kalebi, mwana ya Yefune, lokola libula. Mpe na bana mibali ya Aron apesaki engumba ya kokimela mpo na mobomi, Hebron, mpe bisika oyo bakataki pembeni na yango; mpe Libina, mpe bisika oyo bakataki pembeni na yango; Mpe Ailom, mpe bisika oyo bakataki na yango; mpe Tema, mpe bisika oyo bakataki na yango; Mpe Gella, mpe bisika oyo bakataki na yango; mpe Debir, mpe bisika oyo bakataki na yango; Mpe Asa, mpe bisika oyo bakataki na yango; mpe Tanu, mpe bisika oyo bakataki na yango; mpe Beti-Shemeshi, mpe bisika oyo bakataki na yango; bingumba libwa uta na mabota mibale yango. Mpe uta na libota ya Benjame, Gabaoni, mpe bisika oyo etyamaki pembeni na yango; mpe Geba, mpe bisika oyo etyamaki pembeni na yango; Mpe Anatoti, mpe bisika oyo etyamaki pembeni na yango; mpe Gamala, mpe bisika oyo etyamaki pembeni na yango; bingumba minei. Bingumba nyonso ya bana ya Aron, banganga-Nzambe, ezalaki zomi na misato. Mpe na bato, bana ya Kaati, ba-Levi oyo batikalaki wuta na bana ya Kaati, mpe ekómelaki engumba ya banganga-nzambe na bango wuta na libota ya Efrayimi; mpe bapesaki bango engumba ya kokimela ya moto oyo abomaki, Sikemi, mpe bisika oyo ekatamaki na yango; mpe Gazara mpe oyo ezalaki na yango, mpe bisika oyo ekatamaki na yango; Mpe Beti-Oroni, mpe bisika

oyo ekatamaki na yango; bingumba minei. Mpe uta na libota ya Dani, Elitekei, mpe bisika oyo batiaki pembeni mpo na yango; mpe Geti-Dani, mpe bisika oyo batiaki pembeni mpo na yango; mpe Ayaloni, mpe bisika oyo batiaki pembeni mpo na yango; mpe Geti-Rimoni, mpe bisika oyo batiaki pembeni mpo na yango; bingumba minei. Mpe banda na ndambo ya libota ya Manase, Taanaki, mpe bisika oyo batiaki pembeni mpo na yango, mpe Iebata, mpe bisika oyo batiaki pembeni mpo na yango, bingumba mibale. Bingumba nyonso zomi, mpe bisika oyo etiamaki pembeni na yango oyo ezalaki penepene na yango, epesami na mabota ya bana ya Kaath oyo batikalaki. Mpe na bana ya Gershon, ba-Levites, wuta na ndambo ya libota ya Manasseh, bapesaki ba-mboka oyo etyamaki pembeni mpo na baoyo babomaki: Gaulon na Bashan elongo na bisika na yango ya pembeni, mpe Bezer elongo na bisika na yango ya pembeni, ba-mboka mibale. Mpe uta na libota ya Isakari, Kisoni, mpe bisika oyo batiaki pembeni mpo na yango; mpe Dabera, mpe bisika oyo batiaki pembeni mpo na yango; Mpe Ramoti, mpe bisika oyo batiaki pembeni mpo na yango; mpe Liziba ya Makomi, mpe bisika oyo batiaki pembeni mpo na yango; bingumba minei. Mpe uta na libota ya Aseri: Basela, mpe mabele na yango ya koleisa bibwele; mpe Dabon, mpe mabele na yango ya koleisa bibwele; mpe Helikati, mpe mabele na yango ya koleisa bibwele; mpe Raabi, mpe mabele na yango ya koleisa bibwele; bingumba minei. Mpe banda na libota ya Naphtali, engumba oyo etyamaki pembeni mpo na mobomi, Kadesh na Galilea, elongo na bisika oyo etyamaki pembeni na yango, mpe Hammoth, elongo na bisika oyo etyamaki pembeni

na yango, mpe Kartan, elongo na bisika oyo etyamaki pembeni na yango, bingumba misato. Bingumba nyonso ya Gedson kolanda mabota na bango ezalaki bingumba zomi na misato. Mpe na bato ya bana ya Merari, ba-Levi oyo batikali, banda na libota ya Zabuloni, Maani mpe mabele na yango ya koleisa bibwele; mpe Kadeshi mpe mabele na yango ya koleisa bibwele; Mpe Zila mpe mabele na yango ya koleisa bibwele; bingumba misato. Na ngambo ya Yordani oyo ezali pembeni ya Yeriko, na libota ya Rubeni, engumba oyo ezali esika ya kokimela moto oyo abomi, Bozori na esobe; Miso, mpe mabele na yango ya koleisa bibwele; mpe Yazeri, mpe mabele na yango ya koleisa bibwele; mpe Dekemoni, mpe mabele na yango ya koleisa bibwele; mpe Mefaati, mpe mabele na yango ya koleisa bibwele; bingumba minei. Mpe uta na libota ya Gadi, engumba oyo ezalaki esika ya kokimela ya moto oyo abomi, mpe Ramoti na Galaadi, mpe bisobe na yango; Kamini, mpe bisobe na yango; mpe Esiboni, mpe bisobe na yango; mpe Yazeri, mpe bisobe na yango; bingumba nyonso minei. Bingumba nyonso ya bana ya Merari kolanda bituka na bango, oyo batikalaki na libota ya Levi, ezalaki bingumba zomi na mibale. Bingumba nyonso ya ba-Levi na kati ya libula ya bana ya Isalaele, bingumba ntuku minei na mwambe, mpe mabele na bango ya koleisa bibwele zingazinga ya bingumba yango; engumba mpe mabele ya koleisa bibwele zingazinga ya engumba na bingumba nyonso wana. Mpe Nkolo apesaki Isalaele mabele nyonso oyo alapaki kopesa na batata na bango; mpe bazwaki yango lokola libula, mpe bafandaki na kati ya yango. Mpe Nkolo apemisaki bango zingazinga, ndenge alapaki ndayi epai ya batata na bango, moto moko te atelemaki

liboso na bango kati na banguna na bango nyonso, banguna na bango nyonso Nkolo akabaki na maboko na bango. Eloko moko te ebukanaki na maloba nyonso ya malamu oyo Nkolo alobaki na bana ya Isalaele; nyonso ekokisamaki.

22

Bongo wana Yozue abengisaki bana ya Rubeni, mpe bana ya Gadi, mpe ndambo ya libota ya Manase, mpe alobaki na bango: Bino boyokaki makambo nyonso oyo Moyize, mosali ya Nkolo, atindaki bino, mpe botosaki mongongo na ngai na makambo nyonso oyo atindaki bino. Botiki te bandeko na bino na mikolo oyo mingi, tii lelo bosalaki mobeko ya Nkolo Nzambe na bino. Sikóyo mpé Nkolo Nzambe na biso apemisaki bandeko na biso, ndenge alobaki na bango. Sikóyo yango wana, bozongani, bokende na bandako na bino, mpé na mabele ya liboteli na bino, oyo Moyize apesaki bino na ngámbo ya Yordani. Kasi bobatela mingi kosala mibeko mpe mobeko, oyo Moyize mosali ya Nkolo atindaki biso kosala; kolinga Nkolo Nzambe na biso, kotambola na banzela nyonso ya ye, kobatela mibeko na ye, mpe kokangama na ye, mpe kosalela ye na motema na bino mobimba, mpe na molimo na bino mobimba. Mpe Joshua apambolaki bango, atindaki bango, mpe bakendaki na bandako na bango. Na ndambo ya libota ya Manase, Moyize apesaki na Basani, mpe na ndambo mosusu, Yozue apesaki elongo na bandeko na bango na ngambo ya Yordani pembeni ya mbu, mpe ntango Yozue atindaki bango na bandako na bango, apambolaki

bango. Mpe na bozwi mingi bazongaki na bandako na bango, na bibwele mingi mpenza, na palata, na wolo, na ebende, mpe na bilamba mingi, bakabolaki bomengo ya banguna elongo na bandeko na bango. Mpe bakendaki bana ya Rubeni, mpe bana ya Gadi, mpe ndambo ya libota ya Manase longwa na bana ya Isalaele na Silo, na mokili ya Kanana, mpo na kokende na Galaadi, na mokili ya libula na bango, oyo bazwaki yango na nzela ya etinda ya Nkolo na loboko ya Moyize. Mpe bayaki na Galaadi ya Yordani, oyo ezali na mokili ya Kanana, mpe bana ya Rubeni, mpe bana ya Gadi, mpe ndambo ya libota ya Manase batongaki kuna etumbelo na Yordani, etumbelo monene ya komona. Mpe bana ya Isalaele bayokaki bato koloba, Talá, bana ya Rubeni, mpe bana ya Gadi, mpe ndambo ya libota ya Manase batongaki altare na bandelo ya mabele ya Kanana, na Gileadi ya Yordani, na ngambo ya bana ya Isalaele. Mpe bana nyonso ya Isalaele basanganaki na Silo, mpo ete, sima ya komata likoló, basala bitumba na bango. Mpe batindaki bana ya Isalaele epai ya bana ya Rubeni mpe epai ya bana ya Gadi mpe epai ya bana ya ndambo ya libota ya Manase na mabele ya Galaadi, Fineas mwana ya Eleazare mwana ya Aron nganga-nzambe monene, mpe zomi ya bakambi elongo na ye; mokambi moko uta na ndako ya libota uta na mabota nyonso ya Isalaele; bakambi ya bandako ya bakoko bazali bakonzi ya bankama ya Isalaele. Mpe bakomaki epai ya bana ya Rubeni, mpe epai ya bana ya Gadi, mpe epai ya ndambo ya libota ya Manase na mabele ya Galaadi; mpe balobaki na bango, koloba, makambo oyo elobi lisanga mobimba ya Nkolo, nani mbeba oyo oyo bosalaki liboso ya Nzambe ya Isalaele, kokabwana lelo na Nkolo, kotonga bino

moko altare, bino bokoma batomboki longwa na Nkolo? Lisumu ya Peor ezali moke te mpo na biso, mpo topetolami te na yango tii mokolo oyo? Mpe etumbu ekómaki na lisangá ya Nkolo. Mpe bino bozongaki nsima lelo na Nkolo, mpe ekozala soki bokabwana lelo na Nkolo, mpe lobi likolo ya Israel nyonso ekozala nkanda. Na sikoyo, soki mabele na bino ya bozwi na bino ezali moke, bokatisa na mabele ya Nkolo ya bozwi, esika Hema ya Nkolo efandaka kuna, mpe bokokabola libula elongo na biso. Kasi bokoma te batomboki liboso ya Nzambe, mpe bino mpe botika te Nkolo, mpo na kotonga etumbelo libanda ya etumbelo ya Nkolo, Nzambe na biso. Ezali te, tala Akari mwana ya Zera asalaki mabe na likambo ya eloko ya bule, mpe likoló ya lisangá mobimba ya Isalaele kanda eyaki? Mpe oyo moko ye moko akufaki na lisumu na ye moko. Mpe bana ya Rubeni, mpe bana ya Gadi, mpe ndambo ya libota ya Manase bayanolaki mpe balobaki na bakonzi ya nkoto ya Isalaele, koloba: Nzambe Nzambe Nkolo azali, mpe Nzambe Nzambe ye moko ayebi, mpe Isalaele ye moko akoyeba; soki na botomboki tosalaki mabe liboso ya Nkolo, tika akangola biso te na mokolo oyo. Mpe soki totongaki altare mpo na biso moko mpo na kokabwana na Nkolo Nzambe na biso, mpo na kobonza likolo na yango mbeka ya kotumba, mpo na kosala likolo na yango mbeka ya lobiko, Nkolo akoluka yango. Kasi mpo na bokeba ya liloba tosalaki oyo, koloba, mpo ete bana ba yo baloba te lobi na bana ba biso, nini ezali epai ya bino na Nkolo Nzambe ya Isalaele? Mpe Nkolo atiaki bandelo kati ya biso mpe bino, Yordani, mpe bozali na libula te ya Nkolo, mpe bana ya bino bakokabwanisa bana ya biso, mpo ete bagumbamela Nkolo te. Mpe tolobaki kosala boye,

ya kotonga altare oyo ezali te mpo na makabo te mpe mpo na bambeka te, kasi mpo ete oyo ezala litatoli kati na biso mpe bino, mpe kati na bikeke ya biso nsima ya biso, ya kosalela mosala ya Nkolo liboso ya ye, na makabo ya biso mpe na bambeka ya biso mpe na bambeka ya bobiki ya biso; mpe bana ya bino bakoloba te na bana ya biso lobi, bozali na libula ya Nkolo te. Mpe tolobaki: Soki ekokóma ntángo mŏkó mpe bakóloba epái ya biso to ya bikólo ya biso lóbi, mpe bakóloba: Bótala elilingi ya altare ya Nkolo oyo batata ya biso basalaki, kasi te mpo na makabo to mpo na bambeka, kasi ezali litatoli kati ya bino, kati ya biso, mpe kati ya bana ya biso. Ekoki te yango kokóma biso kotika Nkolo na mokolo ya lelo kopesa Nkolo, mpo na kotonga biso altare mpo na makabo ya mbuma, mpe mpo na bambeka ya Salamis, mpe mpo na mbeka ya lobiko, longola kaka altare ya Nkolo oyo ezali liboso ya ndako ya kapo na ye. Mpe Phinehas nganga-nzambe ayokaki mpe bakonzi banso ba lisanga ya Israele oyo bazalaki elongo na ye maloba oyo bana ya Rubeni mpe bana ya Gadi mpe ndambo ya libota ya Manase balobaki, mpe esepelisaki bango. Mpe Fineas, nganga-nzambe, alobi na bana ya Rubeni mpe na bana ya Gadi mpe na ndambo ya libota ya Manase: Lelo toyebi ete Nkolo azali na biso, mpo bosalaki mabe te liboso ya Nkolo, mpe bokangolaki bana ya Isalaele na loboko ya Nkolo. Mpe Fineas nganga-nzambe mpe bakambi bazongaki banda ya bana ya Rubeni mpe banda ya bana ya Gadi mpe banda ya ndambo ya libota ya Manase banda ya Galaadi na mabele ya Kanana epai ya bana ya Isalaele, mpe bayanolaki bango maloba. Mpe esepelaki bana ya Isalaele, mpe balobaki na bana ya Isalaele, mpe bapambolaki Nzambe ya

bana ya Isalaele, mpe balobaki ete lisusu te bakokende epai na bango na bitumba mpo na kobebisa mabele ya bana ya Rubeni mpe ya bana ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase, mpe bafandaki na likolo na yango. Mpe Yozue apesaki nkombo na etumbelo ya Rubeni mpe ya Gadi mpe ya ndambo ya libota ya Manase, mpe alobaki ete ezali litatoli kati na bango ete Nkolo Nzambe na bango azali.

23

Mpe ekómaki nsima ya mikolo mingi nsima ya Nkolo kopemisa Isalaele longwa na banguna na ye nyonso zingazinga, mpe Jozue azalaki mobange oyo akómaki na mibu ebele. Mpe Yozue abengaki bana nyonso ya Isalaele mpe likita ya bakolo na bango mpe bakambi na bango mpe bazuzi na bango mpe bakomi na bango, mpe alobaki na bango: Ngai nakomi mobange mpe natamboli liboso na mikolo; Bino kasi bomoni makambo nyonso oyo Nkolo Nzambe na biso asalaki na bikolo nyonso oyo liboso ya biso, mpo Nkolo Nzambe na bino nde abundelaki mpo na bino. Bótala ete nabwakélí bino bikólo oyo etíkálí bino yango na bakabolano na mabota na bino, banda Yordani bikólo nyonso, mpe nabebisaki, mpe banda mbu monene ekozala mondelo na ngámbo ya kolala ya moi. Nkolo kasi Nzambe na biso oyo akobebisa bango liboso ya biso, kino tango bakokufa, mpe akotinda epai na bango banyama ya zamba, kino tango akobebisa bango mpe bakonzi na bango liboso ya bino, mpe bokokamata mabele na bango, ndenge alobaki Nkolo Nzambe na

biso na bino. Bózala makasi yango wana mingi mpenza kobatela mpe kosala makambo nyonso oyo ekomami na buku ya mibeko ya Moyize, mpo bopengwa te na ngambo ya loboko ya mobali to ya mwasi, mpo bokota te na bikolo oyo etikali wana; mpe bakombo ya banzambe na bango ekobengama te kati na bino, mpe bosalela te bango, mpe bogumbamela te bango, kasi na Nkolo Nzambe na biso bokokangama, ndenge bosalaki tii na mokolo oyo. Mpe Nkolo akobebisa bango liboso na bino, bikólo minene mpe ya makasi, mpe moto moko te atelemeli liboso na biso tii na mokolo oyo. Moko ya bino alandaki nkoto, mpo Nkolo Nzambe na biso abundaki mpo na bino, ndenge kaka alobaki na biso. Mpe bobatela mingi kolinga Nkolo Nzambe na biso. Soki bozongisi nsima mpe bokangana na bikolo oyo etikali yango ezali elongo na bino, mpe bosali mibala na bango, mpe bosangani na bango mpe bango na bino, boyeba ete Nkolo akobakisa te koboma bikolo yango liboso na bino; mpe bakozala epai na bino mitambo, mpe mabaku, mpe basete na matambe na bino, mpe makonga na miso na bino, tii bokufa longwa na mabele malamu oyo Nkolo Nzambe na bino apesaki bino. Ngai mpe nakokende na nzela, ndenge bato banso oyo bazali likolo ya mabele, mpe bokoyeba na mitema na bino mpe na milimo na bino, mpo ete ekweyi te liloba moko banda na maloba nyonso, oyo Nkolo Nzambe na biso alobaki epai ya makambo nyonso oyo ezali ya biso, ebungaki te moko kati na yango. Mpe ekozala ndenge eyaki epai na biso makambo nyonso malamu oyo Nkolo alobaki likolo na bino, ndenge wana Nkolo Nzambe akoyeisa likolo na bino makambo nyonso mabe tii akobebisa bino longwa na mabele malamu oyo, oyo Nkolo apesaki bino, na kobuka bino

boyokani ya Nkolo Nzambe na biso, oyo atindaki biso, mpe soki bokei kosalela banzambe mosusu mpe kokumbamela bango.

24

Mpe Yozue asangisaki mabota nyonso ya Isalaele na Silo, mpe abengaki elongo bakolo na bango mpe bakomi na bango mpe bazuzi na bango, mpe atelemisaki bango liboso ya Nzambe. Mpe Jozue alobaki na bato banso boye: Nkolo Nzambe ya Isalaele alobi boye: Na ngambo ya ebale, batata na bino bafandaki na ebandeli, Tera, tata ya Abrahama mpe tata ya Nakori, mpe basalelaki banzambe basusu. Mpe nazwaki tata na bino Abraham longwa na ngambo ya ebale, mpe natambwisaki ye na mabele nyonso; mpe nakomisaki mboto na ye ebele, mpe napesaki ye Isaka, mpe na Isaka napesaki Jakobo mpe Ezawu; mpe napesaki Ezawu ngomba Seiri mpo akoka kozwa yango lokola libula; mpe Jakobo mpe bana na ye ya mibali bakitaki na Ejipito, mpe bakomaki kuna ekolo monene mpe ya ebele mpe ya makasi; mpe bato ya Ejipito banyokolaki bango. Mpe nabetaki Ejipito na bilembo oyo nasalaki kati na bango. Mpe na nsima ya makambo yango, abimisaki batata na biso na Egipto, mpe bokotaki na ebale monene ya motane, mpe ba-Egipto balandaki batata na biso na makalo mpe na bampunda kino na ebale monene ya motane. Mpe biso togangaki epai ya Nkolo, mpe apesaki lipata mpe molili kati ya biso mpe kati ya ba-Ejipito, mpe amemaki likoló na bango mbu, mpe azipaki bango, mpe miso ya bino emonanaki nyonso oyo Nkolo asalaki na mabele ya

Ejipito, mpe bozalaki na esobe mikolo mingi. Mpe amemaki biso na mokili ya ba-Amori oyo bazalaki kofanda na ngambo ya Yordani, mpe Nkolo akabaki bango na maboko na biso, mpe bozwaki mokili na bango lokola libula, mpe bolimwisaki bango liboso na bino. Mpe Balaki, mwana ya Tsipori, mokonzi ya Moabi, atelemaki, mpe abongisaki bitumba na Isalaele, mpe atindaki mpe abengaki Balami mpo álakelá biso. Mpe Nkolo Nzambe na yo alingaki te kobebisa yo, mpe apambolaki biso na mapamboli, mpe akangolaki biso na maboko na bango, mpe akabaki bango. Mpe bino bokatisaki Yordani mpe bino boyaki na Yeriko, mpe bango babundaki epai ya biso, bango bafandi na Yeriko: Amori, mpe Kanana, mpe Perizi, mpe Ivi, mpe Yebusi, mpe Iti, mpe Girigasi, mpe Nkolo apesaki bango na maboko na biso. Mpe atindaki liboso ya bino nzoi, mpe abenganaki bango mosika na elongi ya biso bakonzi zomi na mibale ya ba-Amori, kasi te na mopanga na yo te mpe te na tolotolo na yo te. Mpe apesaki bino mabele oyo bosalaki mosala te na yango, mpe bingumba oyo botongaki te, mpe bovandaki na yango, mpe bilanga ya vino mpe bilanga ya olive oyo bolonaki te bino, bokolia. Mpe sikawa bóbanga Nkolo, bósalela ye na bosembo mpe na boyengebene, bólongola banzambe ya bampaya oyo batata na biso basalelaki na ngambo ya ebale mpe na Ejipito, mpe bósalela Nkolo. Soki kasi esepelisi bino te kosalela Nkolo, pona bino moko lelo nani bokosalela, ezala banzambe ya batata na bino, oyo bazalaki na ngambo ya ebale, to banzambe ya ba-Amori, oyo bofandi na mabele na bango, kasi ngai mpe ndako na ngai tokosalela Nkolo, mpo azali mosantu. Mpe koyanola, bato balobaki: Ekoki te mpo na biso kotika Nkolo mpo na

kosalela banzambe basusu. Nkolo Nzambe na biso, ye moko azali Nzambe, ye moko abimisaki biso mpe batata na biso na Ejipito, mpe abatelaki biso na nzela nyonso oyo tolekaki na yango, mpe na bikolo nyonso oyo tolekaki na kati na yango. Mpe Nkolo abimisaki Amorite mpe bikólo nyonso oyo bazalaki kofanda na mabelé liboso na biso, kasi biso mpe tokosalela Nkolo, pamba te ye azali Nzambe na biso. Mpe Yozue alobaki epai ya bato: Bozali na makoki te kosalela Nkolo, mpo Nzambe mosantu azali; mpe azali na zuwa, ye akolimbisa te masumu na bino mpe mabe na bino oyo ebuki mibeko, ntango bokokotika Nkolo mpe bokosalela banzambe mosusu; mpe soki akoya, akoyokisa bino mabe mpe akosilisa bino na esika ya bolamu oyo asalelaki bino. Mpe bato balobaki na Jozue: Te, kasi tokosalela Nkolo. Mpe Yozue alobaki na bato: Bino bozali batatoli na bino moko, ete bino boponaki Nkolo mpo na kosalela ye. Mpe sikawa bolongola banzambe ya bapaya oyo bazali kati na bino, mpe bosemba mitema na bino epai ya Nkolo Nzambe ya Isalaele. Mpe bato balobaki na Joshua: Tokosalela Nkolo mpe tokoyoka mongongo na ye. Mpe Yozue asalaki boyokani na bato na mokolo wana, mpe apesaki bango mibeko mpe bosambisi na Silo liboso ya ndako ya kapo ya Nzambe ya Isalaele. Mpe akomaki maloba oyo na buku ya mibeko ya Nzambe, mpe azwaki libanga monene, mpe Yozue atelemisaki yango na nse ya nzete ya terebinte liboso ya Nkolo. Mpe Yozue alobaki na bato: Tala, libanga oyo ekozala kati na bino lokola litatoli, mpo yango moko ayokaki makambo nyonso oyo elobamaki na yango na Nkolo, oyo alobaki na bino lelo. Mpe oyo ekozala kati na bino lokola litatoli na mikolo ya nsuka, ntango bokokosa Nkolo,

Nzambe na ngai. Mpe Joshua atindaki bato, mpe moko na moko akendaki na esika na ye. Mpe Israel asalelaki Nkolo mikolo nyonso ya Joshua, mpe mikolo nyonso ya bakolo oyo batyelaki ntango liboso nsima ya Joshua, mpe oyo bamonaki misala nyonso ya Nkolo oyo asalaki mpo na Israel. Mpe ekómelaki nsima ya makambo wana, Yozue, mwana ya Nun, moombo ya Nkolo, akufaki na mbula nkama moko na zomi. Mpe bakundaki ye penepene na bandelo ya libula na ye na Timnath Serah na ngomba ya Efrayimi longwa na nor ya ngomba ya Gilead. Mpe mikuwa ya Jozefi, bana ya Isalaele bamemaki yango longwa na Ejipito, mpe bakundaki yango na Shekemi, na eteni ya elanga oyo Jakobo asombaki epai ya ba-Amori oyo bafandaki na Shekemi na bameme nkama moko, mpe apesaki yango na Jozefi na eteni. Mpe ekómelaki nsima ya makambo oyo, mpe Eleazar, mwana ya Aron, nganga-nzambe monene, akufaki, mpe akundamaki na Gabara ya Fineasi, mwana na ye, oyo apesaki ye na ngomba ya Efrayimi.